

R. BAKHTCHADJIAN

FAMOUS ARMENIANS
AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Contribution to Modern Civilisation

ARMENIAN BIOGRAPHICAL CENTRE
MARSEILLES 2008

Ռ.ԲԱԽՉԱԶՅԱՆ

21-ՐԴ ԴԱՐԻ ՍԿԶԻԻ
ՆՇԱՆԱՎՈՐ ՀԱՅԵՐ

Ներդրում ժամանակակից
քաղաքակրթության մեջ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՄԱՐՍԵԼ 2008

Ա Ռ Ա Տ Ա Բ Ա Ն

Ձի թէպէտ եւ եմք ածու փոքր, եւ թուով յոյժ ընդ փոքու սահմանել, եւ զօրութեամբ տկար եւ ընդ այլով յոլով անգամ նուաճեալ թագաւորութեամբ, սակայն բազում գործք արութեան գտանին գործեալ եւ ի մերում աշխարհիս, եւ արժանի գրոյ յիշատակի, զոր եւ ոչ մի ոք ի նոցանէ պէտ յանձին կալաւ մատենագրել:

Մովսէս ԽՈՐԵՆԱՅԻ
«Պատմութիւն Հայոց»
(5-րդ դար)

Պատմահայր Խորենացու բազմիցս հիշատակված այս տողերն այսօր մույնքան արդիական են, որքան 16 դար առաջ: Արժանի են «գրոյ յիշատակի» բյուրավոր հայերի անուններ, որոնք հաճախ «եւ ոչ մի ոք ի նոցանէ պէտ յանձին կալաւ մատենագրել»:

Յարդ, մտավոր այն հսկայական ներդրումը, որ աշխարհասփյուռ հայությունն ունի ժամանակակից քաղաքակրթության զարգացման մեջ, իր մի զգալի մասով արժանի փաստագրման և վերլուծության չի արժանացել: Հատկապէս օտարալեզու ընթերցողը սահմանափակ տեղեկություններ ունի այն դերի ու ավանդի մասին, որ տարբեր երկրներում բնակվող հայերն ունեն գործունեության զանազան ասպարեզներում: Սույն հատորը ընթերցողին է ներկայանում մասամբ լրացնելու այդ բացը:

Կենսագրականների այս հատորը, որն արդյունք է երկարամյա նախապատրաստական աշխատանքի, նպատակ ունի հայ և օտար ընթերցողին ներկայացնել ժամանակակից՝ 21-րդ դարի սկզբի հայազգի այն անհատներին, որոնք նշանակալից ներդրում ունեն հասարակական, քաղաքական և գիտական մտքի, տնտեսական առաջընթացի, արվեստի և գրականության զարգացման մեջ ամբողջ աշխարհում: Այն չի ընդգրկում միայն մարզական ոլորտը, որն իր հարստությամբ կարող է առանձին ուսումնասիրության նյութ ծառայել:

Երկլեզվյա (հայերեն և անգլերեն լեզուներով) ներկա հրատարակության առկայությունը հնարավորություն կտա նախնական համառոտ տեղեկություններ ստանալ Հայաստանի և սփյուռքի մեր հայրենակիցների մասին մասնագիտա-

ISBN 978-2-9532736-01

Չեղինակային իրավունքները պաշտպանված են օրենքով:
All rights reserved.

կան ամենատարբեր բնագավառներում: Բացի այս, հատորը հնարավորություն կտա տարբեր երկրներում բնակվող մեր հայրենակիցներին և օտարներին, թեև սահմանափակ, բայց ընդհանրական պատկերացում կազմել հայության դերի մասին ժամանակակից աշխարհում՝ միաժամանակ նպաստելով սփյուռքի տարբեր հատվածները միմյանց և հայրենիքի հետ կամրջելուն: Մեր նպատակներից մեկն էլ եղել է ցույց տալ, որ հայազգի կամ հայկական ծագում ունեցող բազում անհատների գործունեությունը, իբրև կանոն, դուրս է գալիս ազգային շրջանակներից և ծառայում է համամարդկային արժեքների ստեղծմանն ամենատարբեր բնագավառներում:

Ունենալով «Ով ով է» հրատարակություններին բնորոշ գրեթե բոլոր առանձնահատկությունները՝ ներկա հատորն այնուամենայնիվ չի դասվում կենսագրական հրատարակությունների այդ շարքին: Կենսագրականների ընտրությունը հիմնված չի եղել լոկ նեղ մասնագիտական ասպարեզում հանրաճանաչության ընդունված չափանիշների կամ ընդգրկված անձանց հասարակության մեջ զբաղեցրած պաշտոնական դիրքի առաջնայնության նկատառումների վրա: Ամենից առաջ հաշվի է առնված այն հսկայական գործնական նպաստը, որ հիշատակված անհատներից յուրաքանչյուրն իր գործունեությամբ բերել է Հայաստանին, սփյուռքի տարբեր հատվածներին և մեր ժողովրդին՝ ընդհանրապես: Հանրագիտարաններում կամ տեղեկատու կենսագրական հատորներում տեղ գտնող հոդվածները սովորաբար չեն արտացոլում այդ անհատների գործունեության այս կողմը:

Սփյուռքահայ մեր հայրենակիցներից շատերի կենսագրականները տասնյակ անգամ տպագրվել են օտար լեզուներով լույս ընծայված բազմաթիվ կենսագրական հեղինակավոր հատորներում և հանրագիտարաններում, սակայն, ցավոք, տեղ չեն գտել ո՛չ Հայաստանի, ո՛չ էլ սփյուռքի հայերեն հրատարակություններում: Իսկ տարբեր բնագավառներում աշխատող մեր հայրենաբնակ գործիչները, մասնագետներն ու արհեստավարժները հաճախ հայտնի են միայն օտարալեզու ընթերցողների շատ նեղ շրջանակին: Բազմաթիվ են այն դեպքերը, երբ օտարալեզու հանրագիտարանները կամ կենսագրական հատորները ներկայացնելով մեր հայրենակիցներին, նրանց դերը այս կամ այն մասնագիտական բնագավառում, հազվադեպ դեպքերում են անդրադառնում նրանց ծառայություններին սեփական ժողովրդին, որի մշակույթի, սովորույթների, կրթության, ազգային առանձնահատկությունների կրողներն են այդ անհատները: Մինչդեռ այս հանգամանքը չափազանց էական է: Էական է հենց իրենց՝ այդ անձանց սեփական գնահատմամբ: Հաճախ հենց ազգային ծագումն է նպաստել այդ անհատների ձևավորման և սոցիալ-քաղաքական ամենատարբեր պայմաններում նրանց ընդունակությունների դրսևորման համար: Շատ նշանավոր հայազգի անհատների համար իրենց ծագումը հպարտության և ներշնչանքի հիմնական աղբյուրն է: Այդ մասին են վկայում հատորի պատրաստման ընթացքում մեզ հասած բազմաթիվ նամակները: Ժամանակակից պայմաններում, երբ սփյուռքի բազմաթիվ հատվածներ հայապահպանման տեսակետից երբեք չեն հիմքերի վրա են շարունակում իրենց գոյությունը, առավել մեծ նշանակություն է ստանում այն անհատների գործունեության գնահատումը, որոնք իրենց հայի կերպարով օրինակ են ծառայում ամբողջ ազգի համար:

Նկատի առնելով, որ տարբեր երկրներում բնակվող մեր հայրենակիցների զգալի մասն ու հատկապես օտարները չեն տիրապետում հայերենին, բոլոր կենսագրականները գրեթե ամբողջականորեն հարկ համարեցինք ներկայացնել նաև անգլերեն լեզվով:

Կենսագրականները կազմվել են Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» հիման վրա ստացված տվյալներով: Ցավոք, ոչ բոլոր դեպքերում է, որ հնարավոր է եղել կենսագրականների կազմումն ու խմբագրումն իրականացնել անմիջականորեն ընդգրկված անձանց կողմից ստացված տվյալների հիման վրա:

Բազմաթիվ դեպքերում ընդգրկված անձանց հասցեագրված մեր դիմումները մնացել են անպատասխան: Նման պարագայում ստիպված ենք եղել օգտագործել տեղեկատվական աղբյուրներում եղած և բաց ու հանրամատչելի տպագրությամբ հրատարակված տվյալները: Այդ մասին հատուկ նշում է արված յուրաքանչյուր հոդվածի վերջում: Ակնկալտ է, որ նման դեպքերում գրեթե անհնարին է դառնում կենսագրականների ներկայացումը բոլոր անհրաժեշտ տվյալների ընդգրկմամբ և լիակատար անթերիության ապահովումը առանձին կենսագրական մանրամասների վերաբերյալ: Բոլոր դեպքերում աշխատել ենք հիմնվել հնարավորինս հավաստի տեղեկությունների վրա: Այս կանխակցությամբ հայցում ենք ընթերցողի ներողամտությունը բոլոր հնարավոր ակամա վրիպումների, բացթողումների ու թերությունների համար՝ հուսալով, որ դրանք կսրբագրվեն հետագա հատորներում:

Հեղինակը բնավ չի հավակնում ամբողջական համարել ներկայացվող անձանց ցանկը: Այսուհանդերձ, հայ և օտար ընթերցողներն առաջին անգամ այստեղ կգտնեն իրենց անձանոթ բազմաթիվ անուններ, որոնք այս կամ այն պատճառով անհրաժեշտ ուշադրության չեն արժանացել մինչև այժմ հանրագիտական կամ կենսագրական հրատարակություններ պատրաստողների կողմից: Յուրաքանչյուր ընթերցող կարող է անմիջապես ակնարկել այս կամ այն ասպարեզում հայտնի շատ անունների բացակայությունը: Որոշ դեպքերում դա պայմանավորված է մեզ հասանելի անհրաժեշտ կենսագրական տեղեկությունների խիստ սահմանափակվածությամբ կամ գործնականորեն դրանց բացակայությամբ, ինչպես նաև ոմանց անտարբերությամբ այս հատորի ստեղծման նկատմամբ: Այս կապակցությամբ հիշեցնենք մեր հարգարժան ընթերցողին, որ այդ բացն աստիճանաբար կլրացվի հետագա հատորներում: Այս հատորն առաջին փորձն է մեր ժամանակակից ակնավոր հայազգի դեմքերի առնվազն մի փոքր խմբին ներկայացնելու հանրության լայն շրջանակներին:

Ցանկը չի կազմվել հատուկ սահմանափակումներով՝ ընդգրկված անձանց թվի տեսակետից (այն անհրաժեշտաբար մնում է շարունակելի): Ընդգրկումն այս հատորում յուրաքանչյուր դեպքում հիմնված է եղել միայն այն արժանիքների վրա, որ այդ անձինք ունեն մասնագիտական կամ հասարակական գործունեության առանձին ասպարեզներում և որոնք համապատասխանում են որոշակի չափանիշների:

Հատորն, ակներևաբար, հաստատում է այն փաստը, որ աշխարհասփյուռ հայությունը նեկայումս ունի հսկայական մտավոր ներուժ, որը միայն մասամբ է ուսումնասիրված և պատշաճորեն ներկայացված հայ և օտար ընթերցողին: Ցրված լինելով ամբողջ աշխարհում՝ ներկայումս օգտագործվում է այդ ներուժի

չնչին մասը: Հույսով ենք, որ հատորն օգտակար կլինի և՛ հայ, և՛ օտար ընթերցողին և գործնական նշանակություն կունենա յուրաքանչյուր ընթերցողի համար հարստացնելու իր իմացությունը մեր ժամանակակիցների՝ 21-րդ դարի ակնառու հայերի մասին:

Հեղինակը գոհունակությամբ նկատի կառնի բոլոր դիտողություններն ու առաջարկությունները: Բացի այս, հեղինակը խնդրում է իր ընթերցողներին առաջարկել բոլոր այն անձանց թեկնածությունը, ովքեր կարող են արժանի տեղ զբաղեցնել այս հրատարակության հաջորդ հատորներում: Հայկական կենսագրական կենտրոնը հավաստիացնում է, որ յուրաքանչյուր առաջարկվող անուն բարյացակամորեն ու մանրամասնորեն կուսումնասիրվի և որոշակի չափանիշների համապատասխանության դեպքում կընդգրկվի հետագա հատորներում:

Հատորի անգլերեն բաժնի պատրաստմանն իր մասնակցությունն է բերել ամերիկահայ պատմաբան և քաղաքագետ, դր. Կ. Մոնճյանը, որի համար հեղինակն իր խորին շնորհակալությունն է հայտնում:

Հեղինակն իր երախտագիտությունն է հայտնում բոլոր այն անձանց, ովքեր քաջալերեցին այս նախաձեռնությունը և նպաստեցին հատորի ստեղծմանը: Շնորհակալություն նաև այն անձանց, ովքեր իրենց արժեքավոր առաջարկություններով հարստացրեցին ընդգրկված անձանց ցանկը:

Հատուկ շնորհակալություն այն անձանց, ովքեր աջակցեցին հատորի հրատարակմանը նաև ֆինանսապես, հատկապես ամերիկահայ մի բարերարի, որը չցանկացավ հրապարակել իր անունը, և Ռուսաստանի հայերի միության ղեկավարությանը:

*Հեղինակ
Մարսել, Ֆրանսիա
2008թ.*

Հեղինակի մասին

Իրեն մասնագիտություն ընտրած լինելով բնական գիտությունների (քիմիական ֆիզիկա և օրգանական քիմիա) ուսումնասիրության ոլորտը՝ սույն հատորի հեղինակը միշտ էլ առանձնակի հետաքրքրություն է ցուցաբերել նաև հայկական իրականության մեջ առկա հիմնախնդիրներին և՛ հայրենիքում, և՛ սփյուռքում: Այդ հետաքրքրությունների շրջանակում էլ առաջացել է սույն հատորի ստեղծման մտահղացումը, որի իրականացման նպատակով Ֆրանսիայի Մարսել քաղաքում հիմնել է Հայկական կենսագրական կենտրոն ընկերությունը 2004 թվականին:

Հեղինակի կենսագրությունն իր հիմնական գծերով կապված է գիտական մի քանի հաստատությունների հետ: Նախ գերագնացությամբ ավարտելով Երևանի պետական համալսարանի քիմիական ֆակուլտետը 1979 թվականին՝ աշխատել և ուսանել է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտում, որտեղ և պաշտպանել է իր թեկնածուական ատենախոսությունը քիմիայի բնագավառում 1986 թվականին, ապա իր գիտական հետազոտությունները շարունակել է Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի ստորաբաժանումներից մեկում՝ ստանալով դոկտորի գիտական կոչման վկայագրի ֆրանսիական համարժեք՝ 1998 թվականին, այնուհետև նաև Էքս-Մարսելի համալսարանի գիտական լաբորատորիաներում:

Բնագիտության ոլորտում հեղինակ է մոտ 60 գիտական աշխատության՝ հոդվածների, զեկույցների, գյուտերի: Բացի այս, զանազան հոդվածներ է հրատարակել Հայաստանի և սփյուռքի պարբերականների էջերում: Անդամակցել է Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիային, «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիային, Ամերիկյան կենսագրական ինստիտուտին և այլ մասնագիտական ու հասարակական կազմակերպությունների:

Նրա աշխատանքներն արժանացել են բազմաթիվ գիտական դրամաշնորհների և մրցանակների, այդ թվում ԱՄՆ-ի Միջազգային գիտական հիմնադրամի 1993թ. և Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի 1996թ. դրամաշնորհների, Ֆրանսիայի «Պրովանս-Մետրոպոլի» տնտեսական և գիտական զարգացման հանձնախմբի մրցանակի՝ 1999թ-ին, Ամերիկյան կենսագրական ինստիտուտի պատվավոր անդամի կոչման՝ 2003թ-ին և այլն: Նրա կենսագրականն ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» (ԱՄՆ-ի «Մարկիս» հրատարակության 18-րդ և հետագա հատորներում, սկսած 1998թ-ից), «20-րդ դարի նշանավոր մարդիկ» (Միջազգային կենսագրական կենտրոն, Քեմբրիջ, 2000թ.) և աշխարհի մոտ երկու տասնյակ այլ կենսագրական հրատարակություններում:

Սույն հատորը հեղինակի առաջին ամբողջական աշխատությունն է արդի ժամանակաշրջանի հայագի նշանավոր գործիչների կենսագրականների ներկայացման ասպարեզում, որն իրականացրել է տարիների ընթացքում իր հավաքած նյութերի հիման վրա:

ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

Ա

ԱԲԳԱՐՅԱՆ Էղվարդ (Ռուսաստան)	18
ԱԲԳԱՐՅԱՆ Վարդգես, Արա (ԱՄՆ)	18
ԱԲԵԼՅԱՆ Տիրան (ԱՄՆ)	19
ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ Արա (Ռուսաստան)	21
ԱԶԱՏՅԱՆ Վիլեն (Ռուսաստան)	22
ԱԶՆԱՎՈՒՐ Շարլ (Ֆրանսիա)	23
ԱԼԻԽԱՆՈՎ Տիգրան (Ռուսաստան)	25
ԱՂԱՆԲԵԿՅԱՆ Աբել (Ռուսաստան)	26
ԱՂԱՏԱՆՅԱՆ Նիկոլայ (Ռուսաստան)	27
ԱՂԲԱԲՅԱՆ Միհրան (ԱՄՆ)	28
ԱՃԵՍՕՂԱՈՒ Տարոն (ԱՄՆ)	29
ԱՄԻՐԻՆԱՆՅԱՆ Ռոբերտ (Հայաստան)	30
ԱՅԼԱՄԱԶՅԱՆ Էղվարդ (Ռուսաստան)	30
ԱՆԴՐԱՆԻԿՅԱՆ Կարապետ (Գերմանիա)	31
ԱՌԱԶԵԼՅԱՆ Նորայր (Հայաստան)	32
ԱՎԱԳՅԱՆ Հայկ (Եգիպտոս)	33
ԱՐԱԲՅԱՆ Արմանդ (ԱՄՆ)	34
ԱՐԱՍ Ա (Լիբանան)	36
ԱՐԵՎՇԱՏՅԱՆ Սեն (Հայաստան)	37
ԱՐՄԱՆԻ Նորա (ԱՄՆ)	38
ԱՐՄԵՆ Կարո (ԱՄՆ)	39
ԱՐՄԵՆՅԱՆ Րաֆֆի (Կանադա)	40
ԱՐՍԼԱՆ Անտոնիա (Իտալիա)	41
ԱՐՍԼԱՆՅԱՆ Լևոն Կարլոս (Արգենտինա)	42

Բ

ԲԱԲԱՅԱՆ Բորիս (Ռուսաստան)	42
ԲԱՂԱՆՅԱՆ Ստեփան (Հայաստան)	43
ԲԱԼԱՅԱՆ Զորի (Հայաստան)	44
ԲԱԼԱԶՅԱՆ Պիտեր (ԱՄՆ)	45
ԲԱԼԻՈԶՅԱՆ Արա (Կանադա)	46
ԲԱԼՅԱՆ Ռոմե (Ֆրանսիա)	47
ԲԱՂԴԻԿՅԱՆ Բեն, Հայկ (ԱՄՆ)	48
ԲԱՂՅԱՆ Ջեյմս (ԱՄՆ)	49
ԲԱՅՐԱԿԿԱՐՅԱՆ Իզաբել (Կանադա)	51

ԲԱՐՈՆՅԱՆ Ժան-Բատիստ (Բելգիա)	52
ԲԱՐՍԵՂՈՎ Յուրի (Հայաստան)	52
ԲԵՂԵԼՅԱՆ Հարո (Միացյալ Թագավորություն)	53
ԲՐՈՒՏԵՆՅ Կարեն (Ռուսաստան)	55

Գ

ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ Էմիլ (Հայաստան)	56
ԳԱԳՈՍՅԱՆ Ռոբերտ (ԱՄՆ)	57
ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ Տիվան (Հայաստան)	58
ԳԱՐԵԳԻՆ Բ (Հայաստան)	59
ԳԱՐՈՅԱՆ Մարիոս (Կիպրոս)	60
ԳԱՖԵՍՃՅԱՆ Ջերալդ (ԱՄՆ)	61
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Ժիրայր (ԱՄՆ)	62
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Ռեյմոն, Հարություն (Ֆրանսիա)	63
ԳՈՎՃՅԱՆ Ալեքսի (Ֆրանսիա)	64
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Գեղամ (Հայաստան)	65
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Ռուբեն (Բուլղարիա)	66
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սամվել (Ռուսաստան)	67
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սուսաննա (Գերմանիա)	69
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Վարդան (ԱՄՆ)	69
ԳՈՒՅՈՒՄՏՅԱՆ Տիգրան (ԱՄՆ)	71
ԳՈՒՐԶԱՂՅԱՆ Գրիգոր (Հայաստան)	73

Դ

ԴԱԲԱՂ Միհրան (Գերմանիա)	74
ԴԱՍԱՂՅԱՆ Ռայմոնդ (ԱՄՆ)	75
ԴԱՍԼԱՍՅԱՆ Ժան Ժակ (Ֆրանսիա)	76
ԴԱՐԶԻ Արա (Միացյալ Թագավորություն)	77
ԴԵՅԻՐՄԵՆՏՅԱՆ Ժակ, Արա (Ֆրանսիա)	78
ԴԵՎԵՏՅԱՆ Պատրիկ (Ֆրանսիա)	79

Զ

ԶԱԶԱՐՅԱՆ Գագիկ (Ռուսաստան)	80
ԶԵՄԱՆՅԱՆ Արմեն (ԱՄՆ)	81
ԶԵՅՈՒՆՅԱՆ Պերճ (Հայաստան)	82
ԶԵԲԻՅԱՆ Պողոս Լևոն (Իտալիա)	83

Է

ԷԳՈՅԱՆ Ատոմ (Կանադա)	84
ԷԼԻԲԵԿՅԱՆ Որբերտ (Հայաստան)	86
ԷՐՆԵԿՅԱՆ Էդուարդո (Արգենտինա)	87

Թ

ԹԵՐԶՅԱՆ Երվանդ (ԱՄՆ)	88
ԹՈՍՈՒՆՅԱՆ Գարեգին (Ռուսաստան)	90
ԹՈՐԳՈՍ արքեպիսկոպոս ՍԱՆՈՒԿՅԱՆ (Իսրայել)	91
ԹՈՐՈՍՅԱՆ Լևոն (Ավստրիա)	92
ԹՈՐՈՍՅԱՆ Տիմ (Հայաստան)	93
ԹՈՓՈԲԻՍԱՆՅԱՆ Արի (Ֆրանսիա)	94
ԹՈՒՂԱՏՅԱՆ Բարսեղ (Թուրքիա)	95

Ժ

ԺԱՆՍԵՍ (Ֆրանսիա)	96
ԺԵՐԱՆՅԱՆ Ռիշար (Ֆրանսիա)	97

Ի

ԻԳՆԱՏԻՈՒՍ Պոլ , Որբերտ (ԱՄՆ)	98
ԻՍՏԵՓԱՆՅԱՆ Որբերտ (Միացյալ Թագավորություն)	99

Լ

ԼՈՒԿԱՍ Կարո (Իրան)	101
--------------------	-----

Խ

ԽԱՆՏՅԱՆ Արսիսե (Կանադա)	102
ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ Զավեն (ԱՄՆ)	103
ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ Կարեն (Ռուսաստան)	105
ԽԱՉԻԿՅԱՆ Լևոն (Ավստրալիա)	106
ԽԱՉԻԿՅԱՆ Զեննեթ (ԱՄՆ)	107
ԽՏՇՅԱՆ Զավեն (Լիբանան)	108
ԽՐԱԽՈՒՆԻ Զարեհ (Թուրքիա)	109

Կ

ԿԱՆԴԻՐ Աստուսիո (Բրազիլիա)	110
ԿԱՍՅԱՆ Աննա (Վրաստան)	111
ԿԻՐԿՈՐՅԱՆ Կիրկ (ԱՄՆ)	112
ԿՈՆՂԱԶՅԱՆ Կերեն (Կարեն), (ԱՄՆ)	113
ԿՈՍՏԻԿՅԱՆ Գրեգ (ԱՄՆ)	114

Հ

ՀԱԿՈԲՅԱՆ Իոսիֆ (Ռուսաստան)	115
ՀԱԿՈԲՅԱՆ Հակոբ (Հայաստան)	116
ՀԱԿՈԲՅԱՆ Վիլեն (Հայաստան)	117
ՀԱԿՈԲՅԱՆՅԱՆ Հայկազ (Հայաստան)	118
ՀԱՍԲԱՐՉՈՒՄՅԱՆ Սերգեյ (Հայաստան)	119
ՀԱՍԱՍՅԱՆ Մանվել (Պաղեստին)	120
ՀԱՏՏԵՃՅԱՆ Որբեր (Թուրքիա)	121
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ալեքսանդր (Հայաստան)	122
ՀԵՐՈՒՆԻ Պարիս (Հայաստան)	123
ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Ռիչարդ (ԱՄՆ)	124
ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Սևադա (Հայաստան)	125

Ղ

ՂԱՐԱԲԵԿՅԱՆ Արամ (Հայաստան)	127
ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ Արկադի (Լեռնային Ղարաբաղ)	128

Ճ

ՃԵՐԵՃՅԱՆ Էդվարդ (ԱՄՆ)	129
-----------------------	-----

Ս

ՍԱՆԹԱՇՅԱՆ Ադոլֆ (Հայաստան)	130
ՍԱՆՃՅԱՆ Փանոս (Լիբանան)	132
ՍԱՆՍՈՒՐՅԱՆ Տիգրան (Հայաստան)	132
ՍԱՇԻԿՅԱՆ Մաթևոս (Մեթյու) (ԱՄՆ)	133
ՍԱՐԳԱՐՅԱՆ Որբերտ (Ռուսաստան)	134
ՍԱՐՏԻՆ Անդրեա (ԱՄՆ)	135
ՍԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Ռադիկ (Հայաստան)	136
ՍԵԼԻԶՅԱՆ Գենարի (Ռուսաստան)	137

ՍԵՀՐԱԲՅԱՆ Ռոբերտ (ԱՄՆ)	137
ՍԵՍՐՈՊ արքեպիսկոպոս ՍՈՒԹԱՖՅԱՆ (Թուրքիա)	138
ՍԵՐԺԱՆՈՎ Ալեքսանդր (Ռուսաստան)	139
ՍԻԿՈՅԱՆ Ստեփան (Ռուսաստան)	140
ՍԻՀՐԱՆՅԱՆ Անդրանիկ (Ռուսաստան)	141
ՍԻՆԱՍՅԱՆ Կարապետ (Բուլղարիա)	142
ՍԻՐԶՈՅԱՆ Էդվարդ (Հայաստան)	144
ՍՆԱՅԱԿԱՆՅԱՆ Ռուբեն (Հունգարիա)	145
ՍՈՍՃՅԱՆ Կարապետ (ԱՄՆ)	146
ՍՍՐՅԱՆ Վլադիմիր (Հայաստան)	147
ՍՈՒԹԱՖՅԱՆ Կյող, Արմեն (Ֆրանսիա)	148

Ն

ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ Սերգեյ (Հայաստան)	149
ՆԵՐՍԵՍ-ՊԵՏՐՈՍ XIX ԹԱՐՍՈՒՆԻ (Լիբանան)	150
ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ Արևույ (Հայաստան)	151

Շ

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ (Լիբանան)	152
ՇԱՀԳԻԼՅԱՆ Վահան (Ռուսաստան)	153
ՇԱՀՆԱԶԱՐՈՎ Կարեն (Ռուսաստան)	154
ՇԵՐ (ԱՄՆ)	155

Ո

ՈՍԿԱՆՅԱՆ Վարուժան (Ռումինիա)	157
------------------------------	-----

Չ

ՉԱԶՄԱԶՉՅԱՆ Արտո (Կանադա)	158
ՉԵԹԻՏՅԱՆ Հովհաննես (Հայաստան)	160
ՉԻԼԻՆԳԱՐՅԱՆ Տորոջ (ԱՄՆ)	160
ՉԻԼԻՆԳԱՐՈՎ Արթուր (Ռուսաստան)	162
ՉԻԼԻՆԳԻՐՅԱՆ Լևոն (Միացյալ Թագավորություն)	163
ՉՈՐԱՆՅԱՆ Արամ (ԱՄՆ)	164
ՉՈՐԱՆՅԱՆ Վլադիմիր (Ռուսաստան)	166
ՉՈՒԲԱՐՅԱՆ Ալեքսանդր (Ռուսաստան)	167
ՉՈՒՐՈՒԿ Սերժ (Ֆրանսիա)	168

Պ

ՊԱՊՅԱՆ Հասմիկ (Ավստրիա)	169
ՊԱՐՍԱՍՅԱՆ Էմա (Հայաստան)	170
ՊՈՂՈՍՅԱՆ Էրիկ (ԱՄՆ)	171
ՊՈՂՈՍՅԱՆ Սիխայիլ (Ռուսաստան)	172

Ջ

ՋԻԳԱՐԻՆԱՆՅԱՆ Արմեն (Ռուսաստան)	173
--------------------------------	-----

Ս

ՍԱՀԱԿՅԱՆ Բակո (Լեռնային Ղարաբաղ)	174
ՍԱՐԳԻՍՈՎ Պավել (Ռուսաստան)	174
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Սերժ (Հայաստան)	175
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Սոս (Հայաստան)	176
ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ֆադեյ (Հայաստան)	176
ՍԱՐՈՒԽԱՆ Խոսե (Մեքսիկա)	178
ՍԵՂՐԱԿՅԱՆ Պերճ (ԱՄՆ)	179
ՍԵՂՐԱԿՅԱՆ Սեդրակ (Լիբանան)	180
ՍԵՍԵՐՏՅԱՆ Հրաչ (ԱՄՆ)	180
ՍԵՅՍՅԱՆ Ռուբեն (Ռուսաստան)	181
ՍԵՅՐԱՆՅԱՆ Ալեքսանդր (Ռուսաստան)	182
ՍԵՎԱՆ Սևդա (Բուլղարիա)	183
ՍԻՍՈՆՅԱՆ Մարգարիտ (Ռուսաստան)	184
ՍԻՍԱԿՅԱՆ Ալեքսեյ (Ռուսաստան)	185
ՍՆԱՊՅԱՆ Պողոս (Լիբանան)	186

Վ

ՎԱՀՐԱՍՅԱՆ Հերման (Իտալիա)	187
ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ Վարդուիի (Հայաստան)	188

Տ

ՏԱՏՐՅԱՆ Վահագն (ԱՄՆ)	189
ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆՅ Նորատ (Ռուսաստան)	190
ՏԵՐ-ԵՂԻԱՅԱՆ Սամվել (ԱՄՆ)	191
ՏԵՐ-ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ Արկադի (Հայաստան)	191
ՏԵՐ-ԹՈՐՈՍՅԱՆ Բաբկեն (ԱՄՆ)	192

ՏԵՐ-ԿՅՈՒՐԵՂՅԱՆ Արմեն (ԱՄՆ)	193
ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐՅԱՆՑ Գեորգի (Ռուսաստան)	195
ՏԵՐ-ՍԵՐԿԵՐՅԱՆ Ռոբերտ (Ֆրանսիա)	196
ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ Հարրի (Կանադա)	197
ՏՅՈՒՐԵԿՅԱՆ Կարլ Գարեգին (ԱՄՆ)	198
ՏՈՆԱՊԵՏՅԱՆ Պատրիկ (Ֆրանսիա)	199
ՏՈՏՈՆՅԱՆ Արտյոմ (Ռուսաստան)	200

Փ

ՓԱՇԱՅԱՆ Զարիգ (ԱՄՆ)	201
ՓԱՐԼԱԹՅԱՆ Նշան (ԱՄՆ)	202
ՓԵԼԵՇՅԱՆ Արտավազդ (Ռուսաստան)	203
ՓԻՐՈՒԶՅԱՆ Լև (Ռուսաստան)	204

Ք

ՔՅՈՒՐԶՅԱՆ Հարություն (Հունաստան)	205
ՔՈՉԱՐՅԱՆ Ռոբերտ (Հայաստան)	206
ՔՐԶԻԱՇԱՐՅԱՆ Հակոբ (Ֆրանսիա)	207
ՔՐԶԻԱՇԱՐՅԱՆ Սերժ, Պերճ (Ֆրանսիա)	208
ՔՐԶՅԱՇԱՐՅԱՆ Ստեփան (Ավստրալիա)	208

Օ

ՕԳԱՆԵՍՅԱՆ Յուրի (Ռուսաստան)	210
ՕՀԱՆՈՎ Ռաֆայել (Ռուսաստան)	211
ՕՍԻՊՅԱՆ Յուրի (Ռուսաստան)	212
ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին (ԱՄՆ)	213
ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին (Հարրիի) (Ռուսաստան)	214

Ֆ

ՖՐԱՆԳՈՒԼՅԱՆ Գեորգի (Ռուսաստան)	215
--------------------------------	-----

21-րդ ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻ ՆՇԱՆԱԿՈՐ ՀԱՅԵՐ

Ա

ԱԲԳԱՐՅԱՆ Էդվարդ

ABGARYAN Edvard

Սոցիոլոգ: Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Գործարարության և իրավաբանության ինստիտուտի ղեկավար: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Ստեփանավանում (Հայկական ԽՍՀ) 1933թ. հուլիսի 14-ին (հայրանունը՝ Արամ):

Ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետը (1959թ.) և Մոսկվայի ավիացիոն ինստիտուտի առաջին ֆակուլտետը (1962թ.): Ստացել է գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան սոցիոլոգիայի ասպարեզում (Մոսկվայի պետական համալսարան, 1968թ.): Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր է (1979թ.):

Եղել է 23/64 օդանավաշինական փակ ձեռնարկության ճարտարագետ (1962-66թթ.), այնուհետև ԽՍՀՄ կոմունիստական երիտասարդական միության կենտրոնական կոմիտեի պատասխանատու-կազմակերպիչ (1966-70թթ.), ապա Կոմերիտական բարձրագույն դպրոցի գիտական կենտրոնի լաբորատորիայի վարիչ (1970-72թթ.): Ղեկավարել է ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարարության Քրեական հանցագործությունների տեղեկատվության հետախուզական կենտրոնը (1972-76թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Մոսկվայի պետական համալսարանի երիտասարդների կոմունիստական դաստիարակության ամբիոնի վարիչ (1976-85թթ.): Առևտրի համալ-

սարանում ղեկավարել է փիլիսոփայության և սոցիոլոգիայի ամբիոնը (1985-96թթ.): Գործարարության և իրավաբանության ինստիտուտի հիմնադիրն ու ղեկավարն է (սկսած 1995թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 200 գիտական հոդվածի՝ գլխավորապես քրեագիտության և սոցիոլոգիայի մեջ մաթեմատիկական մեթոդների կիրառման ասպարեզում: Անդամ է 9 միջազգային և ռուսական ակադեմիաների, այդ թվում Ռուսաստանի բնական գիտությունների, Տեղեկատվության, Անվտանգության, ապահովության և օրինապահության հիմնախնդիրների ակադեմիաների:

Պարգևատրվել է «Մեղեմապետ և բարեգործ» ոսկե մեդալով, «Վիկտորիա Թագուհու» մեդալով (Մեծ Բրիտանիա), Ռուսաստանի Դաշնության գիտության վաստակավոր գործչի կոչմամբ, «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար»՝ առաջին աստիճանի շքանշանով, «Եվրոպական մրցանակով»՝ 21-րդ դարի բարեգործի «Սուրբ Սոֆիա» միջազգային մեդալով (Օքսֆորդ, 2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա:

ԱԲԳԱՐՅԱՆ Վարդգես, Արա

APKARIAN Vartkess, Ara

Քիմիայի բնագավառի (քիմիական ֆիզիկա) պրոֆեսոր: Գիտությունների դոկտոր: Իրվայն, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է Դա-

մասկոտում (Սիրիա) 1955թ. սեպտեմբերի 2-ին: Հարություն Աբգարյանի և Սոնա Պալիկյանի որդին է: Ամուսնացել է Ալիս Բատսի հետ (Էվանստոն, 1980), դուստրը՝ Նարե:

Ուսանել է Բեյրութի Հովակիմյան-Մանուկյան վարժարանում (Լիբանան, 1973թ.): Լոս Անջելոսի Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանում ստացել է գիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան քիմիայի բնագավառում (ԱՄՆ, 1976թ.): Հյուսիսարևմտյան համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի քիմիայի բնագավառում (Էվանստոն, Իլինոյսի նահանգ, 1980թ.): Հետդոկտորական գիտական աշխատանքները շարունակել է նույն հաստատությունում (1980-81թթ.), ինչպես նաև Կոռնելի համալսարանում (1981-83թթ.):

Ուսումնառության տարիներից սկսած զբաղվել է քիմիական և ուլտրամառնուշակագույն լազերների (Գիտության ազգային հիմնադրամի դրամաշնորհով, 1975-76թթ.), տատանողական էներգիայի փոխանցման (1976-80թթ.), պինդ վիճակում հազվագյուտ գազերի տատանողական-պտտական շարժման (1980-81թթ.), գազի և մակերեսի փոխազդեցության (1981-83թթ.) ուսումնասիրություններով: Կալիֆոռնիայի համալսարանի քիմիական ֆակուլտետում (Իրվայն) պաշտոնավարել է իբրև օգնական-պրոֆեսոր (1983-89թթ.), այնուհետև պաշտոնակից պրոֆեսոր (1989-91թթ), ապա պրոֆեսոր (սկսած 1991 թվից): Եղել է նույն համալսարանի Ֆիզիկայի դպրոցի քիմիական և նյութագիտական բաժնի հիմնադիրն ու տնօրենը (1997-2000թթ.): 2004 թվից սկսած ղեկավարում է Կալիֆոռնիայի համալսարանի քիմիական բաժինը (Իրվայն): Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր դասավանդել է Փարիզի հարավային համալսարանում (1994թ.), Բեռլինի ազատ համալսարանում (1997թ.), Կուրայի Գիտության և միջուկային տեխնոլոգիայի բարձրագույն ինստիտուտում (2004թ.):

Հեղինակ է մեկ արտոնագրված գյուտի և 100-ից ավելի գիտական հոդվածների քիմիական ֆիզիկայի տարբեր բնագա-

վաններում, մասնավորապես լուսաֆիզիկայի, խիտ միջավայրում քիմիական շարժման, լազերային լուսաշափոթյան և այլն:

Ֆիզիկայի ամերիկյան ընկերության ընտրված անդամ է (1994թ.): Անդամակցում է քիմիայի և ֆիզիկայի ամերիկյան տարբեր ընկերությունների (սկսած 1974թ-ից): Լա Վեռնի համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է:

Հայաստանի «Գիտության և նոր տեխնոլոգիաների զարգացման ազգային հիմնադրամի» ղեկավար հանձնախմբի անդամ է: Անդամ է Ամերիկայի հայկական համագումարի (սկսած 1995թ-ից): Անդամակցել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությանը (1960-80թթ.) և «Թեքեյան» մշակութային միությանը (1978-81թթ.):

Արժանացել է Քամիլ և Հենրի Դրեյֆուսի անվան (1983թ.), Ալֆրեդ Պ. Սլոանի անվան (1990թ.) և Ալեքսանդր Ֆոն Հունբերգի անվան (1996թ.) մրցանակների: Պարգևատրվել է Գիտության առաջընթացի ամերիկյան ընկերության մրցանակով (2005թ.), «Ֆակուլտետի ակնառու դասավանդողի» մրցանակով (Կալիֆոռնիայի համալսարան, 2006թ.), Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի նշանավոր շրջանավարտի մրցանակով (2007թ.):

2007թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԱՔԵԼԻԱՆ Տիրան

APELIAN Diran

Նյութագիտության և ճարտարագիտության բնագավառի մասնագետ: Գիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Վորսեստեր,

Մասաչուսեթս, ԱՄՆ: Ծնվել է Կահիրեում (Եգիպտոս), ծնողների հետ ԱՄՆ է տեղափոխվել 15 տարեկանում: Ամուսնացած է Մեղա Արեյանի հետ:

Ուսանել է Դրեքսելի համալսարանում, ստացել է գիտության պսակավորի գիտական աստիճան մետաղագիտական ճարտարագիտության բնագավառում (1968թ.): Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտում արժանացել է գիտության դոկտորի գիտական աստիճանի (1978թ.):

Աշխատել է Բեթլեհեմի Պողոսյանի գիտահետազոտական լաբորատորիայում (1972-76թթ.): 1976թ-ից սկսած տարբեր պաշտոններ է վարել Դրեքսելի համալսարանում, այդ թվում Նյույորքի ճարտարագիտության բաժնի ղեկավարի (1983թ.), համալսարանական պրոֆեսորի, ճարտարագիտական քոլեջի ղեկավարի տեղակալի, Նյույորքի ճարտարագիտության ֆակուլտետի փոխնախագահի պաշտոնները: Վորսեստերի ճարտարագիտական ինստիտուտի ռեկտորն է սկսած 1990 թվից: Տնօրենն է Մետաղական պրոցեսների ինստիտուտի և մետաղների ճարտարագիտության Հանունտի անվան պրոֆեսոր է Վորսեստերի ճարտարագիտական ինստիտուտում (սկսած 1997թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 400 գիտական հոդվածի, 4 գրքի՝ նյութերի մշակման ճարտարագիտության, մասնավորապես մետաղների և համաձուլվածքների պնդացման, փոշիացած վիճակում մետաղների ծուլման, ալյումինիումի ծուլման, մետաղների պլազմային մշակման բնագավառներում: «Թեթև մետաղներ» գիտական հանդեսի գլխավոր խմբագիրն է: Անդամ է «Մետաղների ծուլում» միջազգային հանդեսի (Oxphor), սկսած 1998թ-ից) և «Ալյումինիումի ուսումնասիրություններ» հանդեսի (սկսած 1998թ-ից) խմբագրական կազմերի: «Նյութագիտության և ճարտարագիտության հանրագիտարանի», որը հրատարակվում է «Էլսևիեր» հրատարակչության կողմից,

«Մետաղների ծուլում» շարքի խմբագիրն է (սկսած 1998թ-ից): Տարածքային խմբագիրն է «Մետաղների ծուլման տեխնոլոգիա» գիտական հանդեսի (սկսած 1998 թվից): Հրատարակման է պատրաստում «Մետաղածուլման տեխնոլոգիան և գիտությունը» սովորածավալ դասագրքերի շարքը (համահեղինակ՝ Լ.Արմբերգ, «Ջոն Վայլի» հրատարակչություն):

Ակնառու, պատվավոր և ցմահ անդամ է Հյուսիսային Ամերիկայի դրոշմային կադավարման (մետաղի) ուսումնասիրման ընկերության: ԱՄՆ-ի Նյույորքի ուսումնասիրության ազգային խորհրդակցական խորհրդի ենթահանձնախմբի նախագահն է մետաղագիտության գծով: Մետաղագետների ամերիկյան միության անդամ է (1987թ.): Ֆրանսիական մետալուրգների միության պատվավոր անդամ է (2000թ.):

Պարգևատրվել է Հովարդ Թեյլորի անվան ոսկե մեդալով (Մետաղների ծուլումն ուսումնասիրողների ընկերության կողմից, 1978թ.), Հուլի անվան մեդալով՝ Մետաղագետների ամերիկյան միության կողմից (1990թ.), Կաբակչյանի անվան մրցանակով՝ գիտության ասպարեզում (Ամերիկայի հայ ուսանողների միության կողմից, 1990թ.), Մատևոնի անվան ոսկե մեդալով՝ Հանքանյութեր, մետաղներ և նյութեր ուսումնասիրողների ընկերության կողմից (1992թ.), Փոշեմետալուրգների ամերիկյան ընկերության մրցանակով (2004թ.), Թեթև մետաղների տեխնիկական սպասարկման մրցանակով՝ Հանքանյութեր, մետաղներ և նյութեր ուսումնասիրողների ընկերության կողմից (2005թ.): Արժանացել է Քսիանի (Չինաստան) Հյուսիսարևմտյան ճարտարագիտական համալսարանի պատվավոր դոկտորի և պրոֆեսորի կոչումների (1997թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ Արա

ABRAHAMIAN Ara

Տնտեսագետ, գործարար, բարեգործ: Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի և Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ, Յունեսկո-ի «Բարի կամքի դեսպան», «Սոզլասիե» («Համաձայնություն») փակ բաժնետիրական ընկերության նախագահ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մալիշկա ավանում (Եղեգնաձորի շրջան, Հայկական ԽՍՀ) 1957թ. ապրիլի 15-ին: Արշավիր և Պայծառ Աբրահամյանների որդին է: Ամուսնացել է Նատալյա Աբրահամյանի հետ (1987թ.), որդին՝ Վլադիսլավ, դուստրերը՝ Յուլիա և Աննա:

Ուսանել է Երևանի Հայկական գյուղատնտեսական ինստիտուտում՝ ստանալով տնտեսագետի մասնագիտություն:

Աշխատել սկսել է վաղ հասակից: Ուսումնառությունից հետո եղել է «Նեյրոն» գիտատեխնիկական միավորման (ԽՍՀՄ էլեկտրոնային արդյունաբերության նախարարություն, Երևան) ճարտարագետ, ապա տնօրենի տեղակալ (1981-85թթ.), այնուհետև միավորման գլխավոր տնօրեն (Երևան, 1985-89թթ.): Պաշտոնավարել է որպես ԽՍՀՄ էլեկտրոնային արդյունաբերության նախարարության բաժնի վարիչի տեղակալ (Մոսկվա, 1989-91թթ.): Ղեկավարել է «Կոմեքս» (էլեկտրոնային արդյունաբերության նախարարության «էլեկտրոնիկա» պետական միավորման) ընկերությունը (1991-93թթ.): Հիմնադրել է «Սոզլասիե» («Համաձայնություն») փակ բաժնետիրական ընկերությունը (1993թ.) և

ընտրվել նրա նախագահը (ընկերությունը բազմաճյուղ է և ներառում է աղամանդների և բնական քարերի արդյունահանում, շինարարություն, օդանավերի թռիչքների կառավարման համակարգեր, քիմիական արդյունաբերություն և այլն): Ի թիվս այլ ձեռնարկությունների, 2000թ-ին հիմնադրել է նաև «21-րդ դարի համաձայնություն» հրատարակչությունը: Հիշարժան է նրա դերը Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի գրասենյակի և Կրեմլի հարակից կառույցների վերակառուցման գործում:

Հիմնադիրն ու նախագահն է Ռուսաստանի հայերի միության (Մոսկվա, 2000թ.):

Նախաձեռնողն ու կազմակերպիչն է Հայերի համաշխարհային կոնգրես կազմակերպության առաջին՝ հիմնադիր համագումարի, 52 երկրի 138 հայկական համայքի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ (Մոսկվա, 2003թ.): Ընտրվել է այդ կազմակերպության նախագահ (2003թ.): Կազմակերպիչն է «Քաղաքակրթությունների երկխոսություն» տարածքաշրջանային ֆորումի (Մակեդոնիա, Օխրիդ, 2003թ.): Հովանավորել կամ աջակցել է բազմաթիվ բարեգործական ու մարդասիրական ձեռնարկների իրականացմանը Ռուսաստանում և Հայաստանում (դպրոցների շինարարություն, բարեգործական ճաշարանների հիմնում կարիքավորների համար, բժշկական նորագույն սարքերի գնում ախտորոշման կենտրոնների համար, եկեղեցու և հուշարձանների շինարարություն, կրթաթոշակների հատկացում ուսանողներին, դասագրքերի և մենագրությունների տպագրություն, համակարգչային դասարանների ստեղծում և այլն):

Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ էլեկտրոնային արդյունաբերության նախարարության Պատվավոր աշխատողի շքանշանով (1991թ.), Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի «Պատվոգրով» (1996թ.), «Սուրբ Կոնստանտին Մեծի» շքանշանով (1999թ.), Ռուսաստանի վաստակավոր շինարարի կոչմամբ (1999թ.), Հայ առաքելական եկե-

ղեցու բարձրագույն՝ «Մուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» շքանշանով (2000թ.), Ռուսաստանի Դաշնության 2001, 2003 և 2005թթ. «Տարվա մարդը» ազգային մրցանակի դափնեկրի կոչմամբ, Ռուսաստանի Դաշնության «Բարեկամություն» շքանշանով (2002թ.), Յունեսկո-ի «Խաղաղության դեսպան» պատվավոր կոչմամբ (2003թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի «Ոսկե մեդալով» (2003թ.), Ֆրանսիայի բարձրագույն՝ «Պատվո լեգիոնի» շքանշանով (2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱԶԱՏՅԱՆ ՎԻԼԵՆ

AZATYAN Vilen

Քիմիական ֆիզիկայի բնագավառի մասնագետ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Մոսկվայի շրջան, Չերնոգոլովկա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1931թ. մարտի 21-ին Երևանում: Վաղարշ Ագաթյանի և Աննա Դավթյանի որդին է: Ամուսնացել է Լիլիանա Վարդանյանի հետ (Մոսկվա, 1959թ.), դուստրը՝ Կարինե:

Միջնակարգ դպրոցն ավարտել է Երևանում 1950թ-ին: Ուսանել է Մոսկվայի պետական համալսարանի քիմիական բաժնում (1950-54թթ.): 1963թ-ին պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն, և նրան շնորհվել է քիմիական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Մոսկվա): Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտում արժանացել է քիմի-

ական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (Մոսկվա, 1978թ.): Ֆիզիկական քիմիայի բնագավառի պրոֆեսոր է (Մոսկվա, 1985թ.): Ընտրվել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ (Մոսկվա, 2000թ.):

Եղել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի կրտսեր գիտաշխատող (Մոսկվա, 1954-56թթ.), այնուհետև Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտի ասպիրանտ (Մոսկվա, 1956-59թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող (Մոսկվա, 1959-82թթ.): Նույն հաստատությունում եղել է գիտական լաբորատորիայի վարիչ (Մոսկվա, 1982-88թթ.): Ղեկավարել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Կառուցվածքային մակրոկինետիկայի ինստիտուտի «Շոթայական տարափուլ պրոցեսների լաբորատորիայի» (Չերնոգոլովկա, Մոսկվայի շրջան, սկսած 1982թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 400 գիտական հոդվածի՝ հրատարակված ռուսաստանյան, եվրոպական և ամերիկյան գիտական հանդեսներում, 20 գյուտի, երկու մենագրության՝ «Շոթայական առաջխաղացման խափանումը» (Մոսկվա, 1997թ.), «Շոթայական ռեակցիաների խափանումը» («Գորդոն և Բրիչ» հրատարակչություն, Լոնդոն, 2000թ.): Գիտական աշխատությունները վերաբերում են շոթայական ռեակցիաների, մակերեսային երևույթների, գազային փուլում այրման երևույթների ուսումնասիրությանը:

Թղթակից-անդամ է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի (Մոսկվա, 2000 թվից սկսած): Անդամ է Մաքուր և կիրառական քիմիայի միջազգային միության (UPAC), Այրման միջազգային ինստիտուտի (Պիտսբուրգ, ԱՄՆ), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահության Այրման և պայթյունի գիտական խորհրդի: Ընդգրկված է «Կինետիկա և կատալիզ», «Ֆիզիկական քիմիայի ամսագիր», «Ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզ» գիտական

հանդեսների խմբագրական կազմում: «Ռուսաստանի հայերի միության» Մոսկվայի խորհրդի անդամ է:

Արժանացել է Միջազգային հրատարակչական ընկերության «Գիտություն, պարբերականներ» մրցանակի, «2002 թ-ին գիտական պարբերականներում լավագույն հրատարակման համար»՝ Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի մրցանակի: Նրա ղեկավարած գիտական հետազոտությունները ներկայումս հովանավորվում են Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահության «Ջրածնային էներգետիկա» ծրագրի, Արևմտյան Եվրոպայի և նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների համագործակցության միջազգային ընկերության (INTAS) և Հիմնարար հետազոտությունների ռուսաստանյան հիմնադրամի դրամաշնորհներով:

2005թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԱԶՆԱՎՈՐ ՇԱՐԼ

AZNAVOUR Charles

Երգիչ, երգահան, բանաստեղծ, կինոդերասան, բեմադրիչ: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1924 թվականի մայիսի 22-ին Փարիզում: Ծննդով՝ Ազնավուրյան Շահնուր, Վաղինակ: Միշա (Միքայել) և Քնար Ազնավուրյանների որդին է: Ամուսնացել է Միշելինի (1946թ.), Պրեսլիի (1956թ.) և Տոբեյի (1968թ.) հետ, դուստրերը՝ Սեդա, Պատրիսիա և Կատիա, զավակները՝ Պատրիկ և Միշա:

Սովորել է Մանկական թատերական դպրոցում, ապա Փարիզի Էլեկտրոնիկայի կենտրոնական դպրոցում:

Համագործակցել է Պիեռ Ռոշեի և Էդիտ Պիաֆի հետ՝ մասնակցելով համերգային շրջագայությունների Ֆրանսիայում, ԱՄՆ-ում, Կանադայում (սկսած 1946թ-ից): 50-ական թվականների կեսերից սկսած մեծահամերգներ է տվել աշխարհի բազմաթիվ նշանավոր բեմերում, այդ թվում «Ալիամբրայում» և «Օլիմպիայում» (Փարիզ, 1957թ.), «Կարնեգի հոլում» (ԱՄՆ, 1961), ապա Հունաստանում, Հյուսիսային Աֆրիկայի երկրներում, Լիբանանում, Խորհրդային Միությունում: Մի քանի ամիս անընդմեջ «Մեկ անձի շուր» կոչվող ծրագրով ելույթներ է ունեցել «Օլիմպիայում» (1965թ.): Համերգներով հանդես է եկել Կանադայում, Լատինական Ամերիկայի երկրներում (1966թ.), ԱՄՆ-ում (1970-71թթ.), Վենետիկում (սկսած 1971թ.), վերադառնալով Փարիզ՝ «Օլիմպիայում», «Մյուզիք հոլում» և «Կոնգրեսների պալատում» (1970-71թթ.), ապա Լոնդոնում (սկսած 1974թ-ից) և Բրոդվեյում (ԱՄՆ, 1977թ.), այնուհետև դարձյալ «Օլիմպիայում» և «Կոնգրեսների պալատում» (1991թ., Լիզա Մինելլիի հետ), Նյու Յորքի «Մարկիզի թատրոնում» (1998թ.), Մոսկվայի «Կրեմլի համագումարների պալատում» (2005թ.) և այլն: Հիշարժան է նրա համերգը Երևանի «Հանրապետության հրապարակում» (2006թ.): 1990թ. հրատարակել է իր ստեղծագործություններից կազմված 30 խտացյալ ձայնասկավառակ («ԷՄԻ» ընկերության հետ), ապա «Ավելի կապույտ» (1997), «Ազնավուր-2000» (2000թ.), «Էմիգրանտները» (2001թ.), «Լուտրեկ» (2003թ.), «Ես ճամփորդում եմ» (2005թ.) խտացյալ ձայնասկավառակները:

Հեղինակ է ավելի քան 1000 երգի (450-ը՝ ֆրանսերեն, 150-ը՝ անգլերեն, 8-ը՝ իսպաներեն և 6-ը՝ գերմաներեն, նաև իտալերեն լեզուներով): Ֆրանսերեն լեզվով երգերի ամենաշատ ձայնասկավառակներ վաճառած (մոտ 100 միլիոն օրինակ) հեղինակն է աշխարհում: Նրա հեղինակած (երաժշտության և խոսքերի) ու երգացանկի հիմնական մասը կազմող ստեղծագործությունները երգեր են սիրո մասին: Համաշխարհային տարածում ունեն նրա «Բոհեմը», «Մայրիկ», «Նա», «Տարեք ինձ», «Դեռ երեկ», «Մնա», «Մի աղջնակ», «Եթե

դու շինեիր», «Բժշկական սեր», «Որքան տխուր է Վենետիկը» և հարյուրավոր այլ երգեր: Երգերի մի մասը թարգմանված է մոտ երկու տասնյակ լեզուներով: 1915թ. Հայոց մեծ եղեռնին է նվիրված նրա «Նրանք ընկան» երգը (1975թ.): 1988 թվականի Սպիտակի երկրաշարժի կապակցությամբ է գրված «Քեզ համար Հայաստան» երգը (ծայնագրմանը մասնակցել են 90 հանրահայտ երգիչ-երգչուհիներ, վաճառվել է 1 միլիոն ձայնակավառակ և հասույթը հատկացվել է երկրաշարժից տուժածներին): Հեղինակ է երկու օպերետի՝ «Պարոն տոնահանդես» (1965թ.) և «Դուշկա» (1973թ.), նաև «Լուտրեկ» երաժշտական ներկայացման (2000թ.): Նրա ստեղծած երաժշտությունը հնչում է մոտ մեկ տասնյակ ֆիլմերում:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է բազմաթիվ գրքերի, մասնավորապես «Ազնավորը Ազնավորի մասին» (1970թ.), «Երեկ, երբ ես դեռ երիտասարդ էի» (1979թ.), «Բառերն ազդագրի վրա» (բանաստեղծական ժողովածու, 1991թ.), «Անցյալ ժամանակը» (2003թ.) և այլն:

Նկարահանվել է մոտ 60 ֆիլմում: Հիշատակության են արժանի նրա կերտած գլխավոր դերերը «Կրակեք դաշնակահարին» (Տրյուֆո, 1959թ.), «Օրֆեի պատգամը» (Կոկտո, 1960), «Երկաթե թմբուկը» (Շլենդորֆ, 1979), «Էդիտ և Մարսել» (1982թ.), «Ճշմարտությունը Չարլիի մասին» (2003թ.), «Արարատ» (2002), «Հայր Գորիո» (Բալզակի համանուն վեպի հիման վրա, Բուդապեշտ, 2003թ.), «Տարեք ինձ» (Բենսիմոն, 2005թ.) ֆիլմերում:

Գլխավոր տնօրենն է «Շարլ Ազնավորի հրատարակումներ» հիմնարկության (հավաքածուներն ընդգրկում են Էդիտ Պիաֆի, Շարլ Տրենեի և ֆրանսիական շանսոնի աստղերի ստեղծագործությունները):

Հիմնադիրն է Ազատ մամուլի պաշտպանության ընկերության (2004թ.): Բազմիցս եղել է Կաննի կինոյի միջազգային փառատոների ժյուրիի անդամ: Յունեսկո-ի «Բարի կամքի» կազմակերպության պատվիրակ է:

Հիմնադիրն է «Ազնավորը Հայաստանի համար» (1989թ.) բարեգործական ընկե-

րության, որը մեծ ծառայություն մատուցեց երկրաշարժից տուժածներին օգնելու և երկրաշարժի հետևանքները վերացնելու աշխատանքներում: Անդամ է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի (սկսած 1992 թվից): Հայաստանի Հանրապետության պաշտոնական ներկայացուցիչն է Յունեսկո-ում (1992 թվին ստացել է Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական անձնագիր):

Արժանացել է «Չայնասկավառակի համար» գլխավոր մրցանակի (Պ. Ռոշի հետ, 1947թ.), «SACEM» հեղինակների և երգահանների ֆրանսիական մրցանակի (1950թ.), Ամերիկյան հեղինակների և երգահանների մրցանակի (1969թ.), Վենետիկի փառատոնի «Ոսկե առյուծ» մրցանակի (1971թ.), Էդիտնի անվան մրցանակի (1971թ.) «Պլատինե ալբոմ» մրցանակի (Մեծ Բրիտանիա, 1974թ.), «Վերմեյ» շքանշանի (Փարիզ, 1969թ.), «Շարլ Կրոյ» ակադեմիայի դափնեկրի կոչման (1973թ.), Ֆրանսիական շանսոնի մեծ մրցանակի (1995թ.), Երգահանների պատվո սրահի անդամության (1996թ.), «Երաժշտության հաղթանակ» մրցանակի՝ իբրև «Տարվա լավագույն երգիչը տղամարդկանց մեջ» (1997թ.), Կաննի կինոփառատոնի «Պատվավոր Կեսար» մրցանակի (1997թ.), Ֆրանսիայի Հանրապետության «Սպայական պատվո լեգիոնի» շքանշանակրի պատվավոր կոչման (արվեստի և գրականության ասպարեզում, 1997թ.), Ֆրանսիայի Հանրապետության «Պատվո լեգիոնի հրամանատարի» շքանշանի (2001թ.), Երևանի պատվավոր քաղաքացու կոչման (1998թ.), Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն՝ «Հայրենիքի շքանշանի» (Երևան, 2005թ.): Նրա անվամբ է կոչվում Երևանի Արվյան փողոցում գտնվող հրապարակներից մեկը: Գյումրի քաղաքում կանգնեցված է նրա արձանը:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱԼԻԽԱՆՈՎ Տիգրան

ALIKHANOV Tigran

Դաշնակահար: Ռուսատանի Դաշնության ժողովրդական արտիստ, Մոսկվայի Չայկովսկու անվան պետական երաժշտանոցի ռեկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մոսկվայում 1943թ. հունվարի 22-ին: Աբրահամ Ալիխանովի (Ալիխանյանի, նշանավոր միջուկային ֆիզիկոս) և Ռոշալ Սոլոմոնովայի (ջութակահար) որդին է: Ամուսնացել է Լ.Գոլուբի (երգեհոնահար) հետ:

Սովորել է Մոսկվայի Չայկովսկու անվան պետական երաժշտանոցին կից դպրոցում՝ նշանավոր դաշնակահար Անահիտ Սմբատյանի դասարանում: Ուսանել է Մոսկվայի Չայկովսկու անվան պետական երաժշտանոցում (1961-66թթ.): Կատարելագործվել է նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (1966-69թթ.):

Դասավանդել է Մոսկվայի պետական մանկավարժական ինստիտուտում (1966-73թթ.), ապա Մոսկվայի Չայկովսկու անվան պետական երաժշտանոցում (1973-84թթ.): Եղել է նույն հաստատության դոցենտ (1984-89թթ.), պրոֆեսոր (սկսած 1989թ-ից), Քառյակների և համույթների ամբիոնի վարիչ (սկսած 1992թ-ից): 2005թ-ից այդ հաստատության ռեկտորն է:

Համերգներով հանդես է եկել նախկին Խորհրդային Միության բազմաթիվ քաղաքներում, այդ թվում Մոսկվայում (50 համերգ, որից մոտ 25-ում Բեթհովենի ստեղծագործությունների կատարումներով), Սանկտ Պետերբուրգում, Տալլինում, Նովոսիբիրսկում, Ռիգայում, Երևանում, ինչպես նաև ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Ավստրիայում, Հունաստանում, Չե-

խիայում, Սլովակիայում, Բուլղարիայում, Հունգարիայում, Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում և այլն, Բեթհովենի, Մոցարտի, Շոպենի, Շուբերտի և այլ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների կատարումներով, հաճախ նաև Շոստակովիչի անվան լարային քառյակի, «Մեծ թատրոնի» (Մոսկվա) մեներգիչների և երգչախմբի մասնակցությամբ: Առաջին անգամ կատարողն է Մեսիանեի «Տուրանգալիլա» սիմֆոնիայի (Բրատիսլավա, 1984թ.), Վիլյա-Լորոսի «Բրազիլական բախիսներ, 3-րդ» ստեղծագործության (Սանկտ Պետերբուրգ, 1986թ.), Դենիսովի «Դաշնամուրի կվինտետի»՝ Մոսկվայի լարային քառյակի մասնակցությամբ, Նոր տարվա համերգային փառատոնում (Մոֆիա, 1989թ.), Տանենի «Վլինտետի»՝ Գավո սրահում (Փարիզ, 1989թ.) և Տրենտոյի փառատոնում (Իտալիա, 1989թ.): Մասնակցել է ժամանակակից դասական երաժշտության փառատոներին Մոսկվայում («Մոսկովյան աշուն», Շոստակովիչի անվան փառատոն, «Ավանգարդ» երաժշտական փառատոն), Սանկտ Պետերբուրգում (Ժամանակակից դասական երաժշտության փառատոն), Տալլինում, Կրակովում:

Եղել է Տանենի անվան համույթների համառուսաստանյան մրցույթի (Կալուգա, 1996թ.), Սաֆոնովի անվան համառուսաստանյան մրցույթի (Կազան, 1997թ.) և Սինսինատիի անվան դաշնակահարների միջազգային մրցույթի (ԱՄՆ, 1998թ.) ժյուրիի անդամ:

Մարգարիտ Լոնգի անվան դաշնակահարների միջազգային մրցույթի դափնեկիր է (Փարիզ, 1967թ.): Պարզևատրվել է Հունգար հեղինակների ստեղծագործությունների տարածման և հեղինակային իրավունքների պաշտպանության գործակալության մրցանակով (Հունգարիա, 1985թ.): Արժանացել է Ռուսաստանի վաստակավոր արտիստի (1986թ.), Ռուսաստանի Դաշնություն ժողովրդական արտիստի (2002թ.) կոչումներին:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՂԱՆԲԵԿՅԱՆ Աբել

AGANBEGYAN Abel

Տնտեսագետ: Տնտեսագիտական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1932թ. հոկտեմբերի 8-ին Թբիլիսիում (Վրաստան): Գյոզ Աղանբեկյանի (Հունգարիայի կոմունիստական կուսակցության առաջնորդներից մեկը, ընդհատակյա թերթի խմբագիր, բռնադատվել է 1937թ-ին) որդին է: Ամուսնացած է, ունի որդի և դուստր:

Ավարտել է Մոսկվայի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը (1955թ.): Տնտեսագիտության ասպարեզում ստացել է գիտությունների թեկնածուի (1957թ.), ապա դոկտորի (1963թ.) գիտական աստիճաններ: Ընտրվել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի անդամ (1974թ., թղթակից-անդամ՝ 1964թ-ին):

Պաշտոնավարել է Խորհրդային Միության Նախարարների խորհրդի աշխատանքի և աշխատավարձի պետական կոմիտեում (1955-61թթ.): Եղել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Սիբիրի մասնաճյուղի Տնտեսագիտության և արդյունաբերական արտադրության ինստիտուտի (Նովոսիբիրսկ) բաժնի վարիչ (1961-66թթ.), ապա տնօրեն (1967-84թթ.): Իբրև նախագահության անդամ և ակադեմիկոս-քարտուղար ղեկավարել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Տնտեսագիտության բաժանմունքը (1987-89թթ.): Նշանակվել է Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությանն առընթեր Ազգային տնտեսագիտական ակադեմիայի ռեկտոր (1989-2002), եղել է նույն հաստատության Տնտեսական քաղաքականության և տնտե-

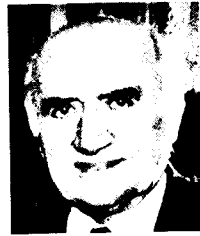
սագիտական տեսության բաժանմունքի վարիչ (սկսած 1989թ-ից):

Միխայիլ Գորբաչովի պաշտոնավարության շրջանում եղել է տնտեսական հարցերի գծով նրա խորհրդատուն և առաջիններից մեկը, ով մասնակցել է նախկին Խորհրդային Միության տնտեսական վերակառուցման քաղաքականության մշակմանը: Մշակել է Ռուսաստանի մի շարք շրջանների, այդ թվում Արևմտյան Սիբիրի և Հեռավոր Արևելքի նավթով և գազով հարուստ շրջանների տնտեսական հեռանկարային զարգացման ծրագիրը: Հեղինակ է բազմաթիվ մենագրությունների, գրքերի և հոդվածների տեսական և կիրառական տնտեսագիտության ասպարեզում: Հիշարժան են նրա «Վերակառուցման տնտեսական դիմագիծը» (1988թ.), «Խորհրդային տնտեսության ապագան» (1988թ.), «Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը» (2004թ.) աշխատությունները: «Էկո» տնտեսագիտական հանդեսի գլխավոր խմբագիրն է:

Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատվավոր անդամ է (Երևան, 2000թ.): Բրիտանական ակադեմիայի (Հասարակական գիտությունների ազգային ակադեմիա, Մեծ Բրիտանիա) թղթակից-անդամ է (1988թ.): Հունգարիայի գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր անդամ է (1988թ.) և Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ (1986թ.): Ռուս-բրիտանական «Լինկ» խորհրդատվական հիմնարկի և «Չենիթ» ռուսական բանկի տնօրենների խորհուրդների նախագահն է: Ղեկավարում է «Տնօրենների ակումբը» (Ռուսաստանի արդյունաբերության և բանկերի ղեկավարներին միավորող կազմակերպություն):

Երկու անգամ պարգևատրվել է «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» շքանշանով (ԽՍՀՄ): Արժանացել է Վասիլի Լեոնտևի անվան շքանշանի (2004թ.): Պատվավոր դոկտորի կոչումներ է ստացել Լոձի (Լեհաստան) և Ալիկանտի (Իսպանիա) համալսարաններում:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՂԱՏԱՆՅԱՆ Նիկոլայ

AGADJANIAN Nicolai

Բնախոս բժշկագետ (ֆիզիոլոգ): Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Խաչատուր 1928թ. հունվարի 28-ին: Ալեքսանդր և Սոֆիա Աղաջանյանների որդին է: Ամուսնացել է Ամալիա Աղաջանյանի հետ, դուստրերը՝ Գայանե և Սոֆիա:

Ուսանել է Դաղստանի պետական բժշկական ինստիտուտում (1946-51թթ.): Ուսումը շարունակել է ԽՍՀՄ բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ֆիզիոլոգիայի ինստիտուտի, այնուհետև ԽՍՀՄ ռազմաօդային ուժերի Ավիացիոն բժշկության ինստիտուտի ասպիրանտուրայում (1951-56թթ.): Նույն հաստատությունում պաշտոնավարել է նախ իբրև կոստեր, ապա ավագ գիտաշխատող և լաբորատորիայի վարիչ (1956-63թթ.): Պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ ստանալով թեկնածուի (1956թ.), ապա դոկտորական՝ ստանալով դոկտորի (Տիեզերական բժշկության ինստիտուտ, 1967թ.) գիտական աստիճաններ բժշկական գիտությունների բնագավառում: ԽՍՀՄ առողջապահության նախարարության Կենսաբանական հիմնահարցերի ինստիտուտում ղեկավարել է լաբորատորիա, ապա բաժին, այնուհետև բաժանմունք (1963-81թթ.): 1981թ-ից սկսած աշխատանքի է անցել Պ. Լուլուբայի անվան ժողովուրդների բարեկամության համալսարանում իբրև պրոֆեսոր և նորմալ ֆիզիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ:

Գործուն մասնակցություն է ունեցել Խորհրդային Միությունում տիեզերական թռիչքների անձնակազմի բժշկական սպա-

արկման և տիեզերական բժշկագիտության զարգացման բնագավառներում:

Հեղինակ է ավելի քան 500 գիտական հրապարակման՝ հոդվածների, մենագրությունների, դասագրքերի, գիտահանրամատչելի գրքերի և այլն: Հիշարժան են նրա «Օրգանիզմը և զագային միջավայրը», «Լեռները և օրգանիզմի դիմադրությունը», «Տիեզերք և բժշկություն», «Կենսաբանական ռիթմեր», «Օրգանիզմի պահեստաբանները» աշխատությունները: Հսկայական ներդրում ունի գիտական կադրերի պատրաստման գործում նախկին ԽՍՀՄ-ում, Ռուսաստանում և աշխարհի բազմաթիվ երկրներում: Եղել է մոտ 170 թեկնածուական և դոկտորական ատենախոսությունների գիտական ղեկավար և խորհրդատու: «Վերականգնողական բժշկություն» գիտական ամսագրի խմբագրական կազմի նախագահն է: Անդամ է «Մարդու էկոլոգիա», «Տիեզերական տարածություն և էկոլոգիական բժշկություն», «Նոր բժշկական տեխնոլոգիաների տեղեկատու», «Միկրոէլեմենտներ» գիտական հանդեսների խմբագրական կազմերի:

Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս է (սկսած 1993թ-ից): Անդամ է Ռուսաստանի էկոլոգիական ակադեմիայի (1992թ.), Տիեզերագնացության միջազգային ակադեմիայի (1983թ.), Բենեային բժշկության և մարդու էկոլոգիայի ընկերության (2000թ.), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (1994թ.): Ղեկավարում է Ռուսաստանի առողջապահության նախարարության «Առողջապահություն և էկոլոգիա» և «Էկոլոգիական-ֆիզիոլոգիական հիմնահարցեր և հարմարվողականություն» գերատեսչական հանձնախմբերը: Կենսոլորտի հարցերով Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի և «Մարդու էկոլոգիայի» հարցերով Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի գիտական խորհրդատուն է: Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր գիտնական է (1988): Բաշկիրստանի գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր ակադեմիկոս է (1995թ.): Ժողովուրդների բարեկամության ռուսաստանյան համալսարանի և Օդագնացության և տիեզերական բժշկու-

թյան գիտահետազոտական ինստիտուտի պատվավոր պրոֆեսոր է (1996թ.): Պատվավոր դոկտոր է Արխանգելսկի պետական բժշկական ակադեմիայի (1997թ.): Ռուսաստանի բարձրագույն կրթության վաստակավոր գործիչ է (1997թ.):

Պարգևատրվել է «Կարմիր աստղի», «Ժողովուրդների բարեկամության», «Գազարինի անվան» և «Կելդիշի անվան» շքանշաններով: 4 անգամ ստացել է Ժողովրդական տնտեսության նվաճումների համամիութենական ցուցահանդեսի շքանշան, այդ թվում ոսկե և արծաթե: Արժանացել է 14 այլ կառավարական պարգևների, կոչումների և շքանշանների:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱԴԲԱԲՅԱՆ Սիրան

AGBABIAN Mihran

Կալիֆոռնիայի հարավային համալսարանի Չեմպիոնի անվան ճարտարագիտության պրոֆեսոր, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի պատվավոր նախագահ, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա (ԱՄՆ): Ծնվել է 1923թ. դեկտեմբերի 9-ին Կիպրոսում (հայրը՝ վերապատվելի Սիրական Աղբաբյան): Ամուսնացած է Էլիզաբեթ Աղբաբյանի հետ:

Ռուսներ է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանի ֆիզիկայի բաժնում (արվեստների պատվավոր, 1944թ.), ապա քաղաքացիական ճարտարագիտության բաժնում (արվեստների պատվավոր, 1947թ.): Այնուհետև ռուսներ է Կալիֆոռ-

նիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտում (Կալիֆոռնիայի հարավային համալսարան)՝ ստանալով գիտության մագիստրոսի աստիճան (1947թ.): Կառուցվածքային ճարտարագիտության բնագավառում նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան (Կալիֆոռնիայի հարավային համալսարան, Բերկլի, 1951թ.):

Հիմնել է «Աղբաբյան միավորում» ճարտարագիտական խորհրդատվական ձեռնարկությունը (1963-96թթ.): Եղել է Կալիֆոռնիայի հարավային համալսարանի քաղաքացիական ճարտարագիտության ամբիոնի վարիչ, Միջավայրի ճարտարագիտական ուսումնասիրման բաժնի տնօրեն, Ֆրեդ Չեմպիոնի անվան ճարտարագիտության պրոֆեսոր, (1984-93թթ.): Իբրև առաջին նախագահ ղեկավարել է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը (1991-96թթ.): Ներկայումս նույն համալսարանի պատվավոր նախագահն է (սկսած 1997 թվից):

Հեղինակ է մեծ թվով մենագրությունների և ուսումնասիրությունների՝ քաղաքացիական և ռազմական ճարտարագիտության, կիրառական մեխանիկայի, միջուկային էներգիայի օգտագործման կառույցների նախագծման, կառույցների հակերկրաշարժային կայունության վերլուծության, երկրաշարժադինամիկայում կառույցների ստեղծման և բազմաթիվ այլ ասպարեզներում:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հիմնադիր-անդամներից մեկն է (1991թ., այդ համալսարանի հիմնադրման մասին է նրա «Նոր սկիզբ» նոր սերնդի համար» գիրքը, 2002թ.):

ԱՄՆ-ի ճարտարագիտության ազգային ակադեմիայի անդամ է (1992թ.): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սեյսմոլոգիա, սկսած 1998թ-ից): Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (1992թ.) և մասնագիտական բազմաթիվ միությունների անդամ է: ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչն է բազմաթիվ միջազգային գիտական հանձնախմբերում: Երևանի պետական համալսարանի պատվավոր դոկտոր է (1994թ.):

Պարգևատրվել է «Էլիս Այենդ» ամերիկյան մեդալով (1995թ.), Տիգրան Կաբակչյանի անվան մրցանակով (Ամերիկահայ ուսանողական միություն, 1996թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով (2001թ.), ԱՄՆ-ի Հայկական կրթական հաստատության կողմից՝ «Նշանակալից ձեռքբերումների համալ» մրցանակով (2003թ.), «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանով (Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի կողմից), Գնահատագրերով (Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա-ի և Հայ կաթողիկե եկեղեցու պատրիարք Հովհաննես-Պետրոս 18-րդի կողմից):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՃԵՍՕՂՈՒ Տարոն

ACEMOGLU Daron

Տնտեսագետ: Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի կիրառական տնտեսագիտության Կինդերգերի անվան պրոֆեսոր: Քեմբրիջ, Մասաչուսեթս, ԱՄՆ: Ծնվել է Ստամբուլում (Թուրքիա) 1967թ. սեպտեմբերի 23 ին: Գևորգ և Իրմա Աճեմօղլուների որդին է:

Ռուսներ է Յորքի համալսարանում՝ ստանալով արվեստների պատվավորի աստիճան (1989թ.), այնուհետև ավարտել է Լոնդոնի տնտեսագիտական դպրոցը մագիստրոսի աստիճանով մաթեմատիկական տնտեսագիտության բնագավառում (1990թ.): Նույն հաստատությունում նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական կոչում տնտեսագիտության ասպարեզում:

Լոնդոնի տնտեսագիտական դպրոցում եղել է տնտեսագիտության դասախոս (1992-93թթ.), օգնական-պրոֆեսոր (1993-97թթ.), Պենսիլվանիայի անվան օգնական-պրոֆեսոր (1997-2000թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի տնտեսագիտության պրոֆեսոր (2000-2004թթ.): Ներկայումս Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի կիրառական տնտեսագիտության Կինդերգերի անվան պրոֆեսոր է (սկսած 2004թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մեծ թվով հոդվածների քաղաքատնտեսության, տնտեսական զարգացման, տնտեսագիտական տեսությունների, աշխատանքի տնտեսագիտության և հարակից ասպարեզներում: Հիշարժան են նրա «Բռնապետության և ժողովրդավարության տնտեսական ծագումը» աշխատությունը (համահեղինակ՝ Ջ. Ռոբինսոն, Քեմբրիջ, 2006թ.) և «Ժամանակակից տնտեսական զարգացումը» դասագիրքը (2007թ.): Խմբագիրն է «Տնտեսագիտական և վիճակագրական հանդես» և համախմբագիրը «Տնտեսական զարգացման ամսագիր» գիտական պարբերական հրատարակությունների: Եղել է Թագավորական տնտեսագիտական ընկերության (Մեծ Բրիտանիա, 2001թ.), Եվրոպական տնտեսագիտական ընկերության Ալֆրեդ Մալշայի անվան (2003թ.), Լոնդոնի տնտեսագիտական դպրոցի Լ. Ռոբինսոնի հիշատակի (2003թ.), Ստոկհոլմի Աստրո Ջենեկայի անվան (2003թ.), Աշխատանքի տնտեսագիտության եվրոպական խորհրդի (2004թ.) հրավիրված դասախոս:

Անդամ է Ամերիկայի գիտությունների և արվեստների ակադեմիայի (2006թ.), Աշխատանքի տնտեսագիտության միության, Էկոնոմետրիկ ընկերության, Եվրոպական տնտեսագիտական ընկերության (2003թ.), Առաջավոր հետազոտությունների կանադական ընկերության, Թուրյուզի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մշակման ընկերության, ԱՄՆ-ի տնտեսական-քաղաքական հետազոտությունների կենտրոնի, Թուրքիայի գիտությունների ակադեմիայի և այլն:

Արժանացել է Ադամ Սմիթի հիշատակի

մրցանակի (1989թ.), Յորքի համալսարանի ֆակուլտետների ղեկավարների հատուկ մրցանակի (1989թ.), Մակ Կենգիի անվան (1992թ.) և Հոբսոնի անվան (1990թ.) գիտական մրցանակների (Լոնդոնի տնտեսագիտական դպրոց), Ամերիկյան տնտեսագետների միության Ջ. Բ. Քլարկի անվան մեդալի (2005թ.), Չիկագոյի համալսարանի Շուլցի անվան մրցանակի (2004թ.), Աշխատանքի տնտեսագիտական միության Ռոզենի անվան մրցանակի՝ նշանակալից ներդրման համար (2004թ.), «Տնտեսագիտական հանդեսում» տպագրված լավագույն հոդվածի համար մրցանակի (1995թ.), Ականավոր գիտնականի կոչման և մրցանակի՝ Թուրքական գիտական ընկերության կողմից (2006թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՄԻՐԽԱՆԻԱՆ Ռոբերտ

AMIRKHANIAN Robert

Կոմպոզիտոր: Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ: Հայաստանի ժողովրդական արտիստ: Հայաստանի արվեստի վաստակավոր գործիչ: Պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1939թ. նոյեմբերի 16-ին Երևանում: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցը (1969թ.):

Եղել է Հայաստանի ռադիոյի երաժշտական խմբագիրը (1969–1972թթ.): Դասավանդում է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում (սկսած 1970 թ–ից), այդ հաստատության պրոֆեսոր է և երաժշտության տեսության ամբիոնի վարիչ (1991-ից): Հայաստանի կոմպոզիտորների

միության նախագահն է (1999թ–ից): Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր (Մշակույթի և երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնախմբի անդամ, 1999–2003թ.):

Նրա երաժշտական ստեղծագործությունները բազմաժանր են: Հեղինակ է «Դաշնամուրային կոնցերտի», «Լարային կվարտետի», երգչախմբային ստեղծագործությունների, երգաշարերի, 16 կինոնկարի և մոտ 30 մուլտֆիլմի երաժշտության: Մեծ ժողովրդականություն են վայելում նրա ստեղծած «Առաջին խոսքն իմն է» երգաշարը (Ալիսիա Կիրակոսյանի խոսքերով), «Երազ իմ երկիր հայրենի», «Հայի աչքեր», «Կարմիր ծաղիկ մը գարունի» և բազմաթիվ այլ երգեր, ինչպես նաև «Հայկական բանակի հիմնը» և մանկական երգերը («Պոլ–պոլ», «Դինգ–դոնգ»՝ գրված մուլտֆիլմերի համար): Հեղինակային համերգներով հանդես է եկել աշխարհի բազմաթիվ քաղաքներում:

Բազմաթիվ երաժշտական մրցույթների դափնեկիր է: Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ արվեստի վաստակավոր գործիչի (1984թ.) և Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արտիստի (1987թ.) կոչումներին: Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (1998թ.): Ռուսաստանի հայերի միությունը նրան շնորհել է «Արծաթե խաչ» շքանշանը (2008թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՅԼԱՄԱԶՅԱՆ Էդվարդ

AILAMAZIAN Edward

Մանկաբարձության և կնախտաբանության (գինեկոլոգիա) բնագավառի բժշկա-

գետ: Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Սանկտ Պետերբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1940թ. հունվարի 2-ին Եգորովսկում (Մոսկվայի շրջան): Հայրամուր՝ Կարապետ: Ամուսնացել է Լարիսա Անտոնովնայի հետ, որդին՝ Նիկոլայ:

Ուսանել է Պիրոգովի անվան Մոսկվայի պետական բժշկական ինստիտուտում (այժմ՝ Ռուսաստանի պետական բժշկական համալսարան), այն ավարտել է 1964թ–ին: Ստացել է բժշկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1970թ.): Բժշկական գիտությունների դոկտոր է (սկսած 1984թ–ից):

Իբրև գլխավոր բժիշկ աշխատել է Կարելիայի շրջանային հիվանդանոցում (1964–65թթ.): Այնուհետև աշխատանքի է անցել Լենինգրադի Պավլովի անվան առաջին բժշկական ինստիտուտում (ներկայումս՝ Սանկտ Պետերբուրգի պետական բժշկական համալսարան, սկսած 1965թ–ից): Ի թիվս այլ պաշտոնների, զբաղեցրել է այդ հաստատության մանկաբարձության և կնախտաբանության ամբիոնի վարիչի պաշտոնը (1983–88թթ.): Ներկայումս Օտտայի անվան մանկաբարձության և կնախտաբանության ինստիտուտի (Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիա) տնօրենն է (սկսած 1988թ–ից): Հիմնադիրն ու ղեկավարն է Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի բժշկական ֆակուլտետի մանկաբարձության և կնախտաբանության ամբիոնի (սկսած 1998թ–ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 300 գիտական հրատարակման՝ հոդվածների, մենագրությունների, դասագրքերի: Հիշարժան են նրա «Անհապաղ օգնությունը մանկաբարձության մեջ՝ ծայրահեղ իրավիճակներում», «Մանկաբարձության», «Կնախտաբանություն» (դասագրքեր բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար) աշխատությունները: Եղել է 100-ից ավելի թեկնածուական կամ դոկտորական ատենախոսությունների գիտական ղեկավար կամ խորհրդատու: «Մանկաբարձություն և կանացի հիվանդություններ» ասագրի գլխավոր խմբագիրն է:

Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս է (սկսած 1999թ., թրթակից–անդամ՝ 1994թ–ից): Անդամ է Ազգային էկոլոգիական անվտանգության միջազգային ակադեմիայի, Մանկաբարձության և կանացի հիվանդությունների եվրոպական ընկերության, Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի հյուսիսարևմտյան մասնաճյուղի նախագահության: Նախագահն ու խորհրդատուն է «Կանանց էկոլոգիական և վերարտադրողական ֆունկցիան», «Մանկաբարձություն և կնախտաբանություն» (Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիա) պրոբլեմային հանձնախմբերի:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր է:

Պարգևատրվել է «Ժողովուրդների բարեկամության շքանշանով» (1997թ.): Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակի դափնեկիր է (2002թ.): Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր գիտնական է (1993թ.): Արժանացել է Պավլովի անվան մրցանակի (Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիա, 2003թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՆԴՐԱՆԻԿՅԱՆ Կարապետ

ANTRANIKIAN Garabed

Կենսաբան: Գիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Համբուրգի համալսարանի Տեխնիկական միկրոկենսաբանության ինստիտուտի տնօրեն: Համբուրգ, Գերմանիա: Ծնվել է Ամմանում (Հորդանան) 1951թ. ապրիլի 30-ին: Ժողժ. Անդրանիկյանի և Էլիզա Շոհնեյանի որդին է: Ամուսնացել է

Ժամնետ Անդրանիկյանի հետ (Գյոթինգեն), երեխաները՝ Արմեն և Սևան:

Ուսանել է Ամերիկյան համալսարանում՝ ստանալով գիտության բակալավրի և մագիստրոսի աստիճաններ կենսաբանության բնագավառում (Բեյրյութ, Լիբանան, 1970-76թթ.): Գյոթինգենի համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի միկրոկենսաբանության բնագավառում (1980թ.): Նույն հաստատությունում ստացել է հետդոկտորական գիտական մասնագիտացում (1988թ.):

Համբուրգի Տեխնոլոգիական համալսարանի պրոֆեսոր է (1989թ.): 1990թ-ից սկսած ղեկավարում է այդ համալսարանի Տեխնիկական միկրոկենսաբանության ինստիտուտը:

Եղել է «Էքստրենոֆիլների կենսատեխնոլոգիա» (39 մասնակից, 1993-96թթ.), «Էքստրենոֆիլները իբրև բջջային գործարաններ» (58 մասնակից՝ 13 արդյունաբերական ձեռնարկությունից, 1997-99թթ.), «Կենսաբանական կատալիզ» (60 մասնակից, 11 ծրագիր, 2000-2004թթ.) եվրոպական միացյալ գիտահետազոտական ծրագրերի համակարգող ղեկավար: Ղեկավարել է «Պրոցեսների ճարտարագիտություն և կենսաբանական կատալիզ» ծրագիրը (2002-2004թթ.): Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետության կառավարության կողմից ստեղծված «Կենսաբանական կատալիզի նորարարական կենտրոնի» համակարգողն է (սկսած 2002թ-ից):

Հեղինակ է 140 գիտական հոդվածի, 47 արտոնագրի (որից 27-ը՝ եվրոպական և ամերիկյան): Խմբագիրն է «Կիրառական միկրոկենսաբանություն» տեղեկատու հատորի (2006թ.): Համախմբագիրն է «Էքստրենոֆիլներ», «Միկրոկենսաբանության արխիվ», «Շոփային կենսատեխնոլոգիա» գիտական հանդեսների:

Էքստրենոֆիլների ուսումնասիրման միջազգային միության նախագահն է (2005թ-ից): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր է (2002թ.): Պարգևատրվել է Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետության Բունդեստագի նախագահի կողմից՝ Շրջակա միջավայրի

պահպանման գերմանական հիմնադրամի մրցանակով, շրջակա միջավայրի պահպանության գործին բերած ծառայությունների համար (2004թ.):

2006թ. Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ Նորայր

ARAKELIAN Norair

Մաթեմատիկոս: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1936թ-ին Հայկական ԽՍՀ Արթիկի շրջանում: Հունան Առաքելյանի և Արաքսիա Արիստոյանի որդին է: Ամուսնացել է Մարիետա Ավետիսյանի հետ (Երևան, 1968թ.), դուստրերը՝ Անահիտ և Արաքսիա:

Ուսանել է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետում՝ այն ավարտելով 1958թ-ին: Ստացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Երևանի պետական համալսարան, 1962թ.), ավագ գիտաշխատողի գիտական կոչում «Ֆունկցիաների տեսություն» մասնագիտությամբ (Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիա, 1967թ.), դոկտորի գիտական աստիճան մաթեմատիկայի բնագավառում (ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Ստեկլովի անվան մաթեմատիկայի ինստիտուտ, Մոսկվա, 1970թ.), պրոֆեսորի կոչում (Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիա, 1989թ.):

Աշխատել է Երևանի պետական համալսարանի մաթեմատիկայի ֆակուլտետի մա-

թեմատիկական վերլուծության և ֆունկցիաների տեսության ամբիոնում (1958-59թթ.): Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ինստիտուտում պաշտոնավարել է նախ իբրև կրտսեր (1959-64թթ.), ապա ավագ գիտաշխատող (1965-71թթ.): Եղել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Մաթեմատիկայի ինստիտուտի փոխտնօրեն (1971-74թթ.) և տնօրեն (1974-91թթ. և սկսած 1997թ-ից): Երևանի պետական համալսարանում ղեկավարել է ֆունկցիաների տեսության ամբիոնը (1991-97թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր (1991-93թթ.):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 42 գիտական աշխատության, մասնավորապես մաթեմատիկական վերլուծության և կոմպլեքս ֆունկցիաների տեսության բնագավառում: Եղել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի «Մաթեմատիչեսկիե զամետկի» («Մաթեմատիկական գրառումներ») գիտական հանդեսի խմբագրական կազմի անդամ (1970-80թթ.), «Անալիզ» («Վերլուծություն») միջազգային մաթեմատիկական հանդեսի և «Տեղեկագիր Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի, Մաթեմատիկա» ամսագրի խմբագրական կազմի անդամ:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի իսկական անդամ է (սկսած 1990թ-ից), թղթակից անդամ է եղել 1974-90թթ-ին: Նույն հաստատության նախագահության անդամ է եղել 1991-94թթ. և սկսած 2006թ-ից: Իբրև նախագահ ղեկավարել է Հայկական մաթեմատիկական միությունը (1994-97): Գործուն մասնակցություն է ունեցել մաթեմատիկոսների միջազգային գիտաժողովներին Նիսում (Ֆրանսիա, 1970թ.), Վանկովերում (Կանադա, 1974թ.), Վարշավայում (Լեհաստան, 1983թ.), եղել է «Կոմպլեքս վերլուծություն» ծրագրերի համընթաց անդամ (1983թ.): Հայաստանի «Մաթեմատիկական հետազոտություններ» հիմնադրամի նախագահն է:

Պարգևատրվել է Հայկական ԽՍՀ լուսավորության նախարարության «Արժաթե մեդալով» միջնակարգ դպրոցն ավարտե-

լուց հետո (1953թ.), «Ոսկե մեդալով» և «Մրցանակով մաթեմատիկայի բնագավառում»՝ Համամիութենական կոմերիտմիության կողմից (ԽՍՀՄ, 1970թ.): Արժանացել է դրամաշնորհների Միջազգային գիտական հիմնադրամի (որպես գլխավոր հետազոտող, 1995թ.) և «ԻՆՏԱՍ»-ի (INTAS) կողմից (1996թ.): Ստացել է «Հայաստանի գիտության վաստակավոր գործչի» կոչում (2003թ.): Տրիերի համալսարանի (Գերմանիա) պատվավոր դոկտոր է (2004թ.):

2005թ. Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԱՎԱԳՅԱՆ Հայկ

AVAKIAN Haig

Դաշնակահար, երգահան, երաժշտագետ, խմբավար, երաժշտական խմբագիր: Կահիրեի «Տոնական երգչախմբի» հիմնադիր և խմբավար: Կահիրե, Եգիպտոս: Ծնվել է 1970թ-ին Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս):

Ավարտել է Ալեքսանդրիայի երաժշտանոցը: Կատարելագործվել է Կահիրեի օպերայում, մասնավոր դասընթացներում, Լոնդոնի թագավորական երաժշտանոցում (1996թ.), Փարիզում՝ Երաժշտական մանկավարժական բարձրագույն դպրոցում (2001թ.):

Իբրև դաշնակահար նվագել և դասավանդել է Կահիրեի երաժշտանոցում (1994-97թթ.), Կահիրեի օպերայում (սկսած 1993թ-ից), մասնակցել է համերգների Լիբանանում, Իտալիայում, Բելգիայում, Ֆրանսիայում և այլն: «Դիսնեյ պրոդակցի» արաբերեն կրկնօրինակումների երաժշտական տնօրենն է (սկսած

1998թ-ից): Ալեքսանդրիայի գրադարանի երգչախմբի խմբավարն է, ղեկավարել է 1000 հոգուց բաղկացած մանկական երգչախումբը Ալեքսանդրիայի գրադարանի բացման կապակցությամբ 2003թ-ին: Ղեկավարել է Կահիրեի սիմֆոնիկ նվագախումբը (45-րդ համերգաշրջանը, 2004թ-ին և Կահիրեում Ռոսսինիի համերգային փառատոնի 3 օպերա, 2003թ-ին): Մարոկկոյի Թագավորությունում կայացած Գարնանային փառատոնում ղեկավարել է իր երեք սիմֆոնիկ ստեղծագործության կատարումները (2004թ-ին): Կահիրեի սիմֆոնիկ նվագախումբը նրա ղեկավարությամբ մասնակցել է Միջերկրականի եվրոպական առաջին փառատոնին, համերգներ է ունեցել Օնտարիոյում, Նեապոլում, Հռոմում և Կալարիայում: Կահիրեի «Տոնական երգչախմբի» հիմնադիրներից է, նրա խմբավարը և գեղարվեստական ղեկավարը (սկսած 2000թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 30 երգչախմբային ստեղծագործության, այդ թվում Եգիպտոսի ավետարանական եկեղեցու պատվերով գրված երգչախմբային ստեղծագործության՝ մեներգչի, 90-հոգանոց երգչախմբի և նվագախմբի համար (2000թ.), սիմֆոնիկ գործերի (կատարված Ալեքսանդրիայի լարային, Կահիրեի սիմֆոնիկ և Օպերային թատրոնի նվագախմբերի, Ալեքսանդրիայի գրադարանի երգչախմբի, «Միջնաբերդի փառատոնային նվագախմբի» կողմից), «Ա. Խաչատրյանի ստեղծագործությունների կատարումների ընտրանի» սեղմ սկավառակի, եգիպտական թատրոնների ներկայացումների համար գրված երաժշտության և այլն:

Խմբագիրն է Զուխաջյանի «Արշակ Բ» օպերայի ամբողջական հրատարակության (Ջ. Փափազյանի հետ, 2003թ.): Կահիրեում լույս տեսնող «Ծիծեռնակ» երաժշտական հանդեսի գլխավոր խմբագիրն է (սկսած 2001թ-ից):

ԱՐԱՐՅԱՆ Արմանդ

ARABIAN Armand

Իրավաբան: ԱՄՆ-ի Նահանգային գերագույն դատարանի գլխավոր դատավոր 1990-96թթ.: Իրավագիտության պրոֆեսոր, իրավագիտության պատվավոր դոկտոր: Տարզանա, Կալիֆոռնիա (ԱՄՆ): Ծնվել է Նյու Յորքում 1934թ. դեկտեմբերի 12-ին: Օվանես (Հովհաննես) Արաբյանի և Աղավնի Յալյանի որդին է: Ամուսնացած է Նանսի Մեդրյանի հետ, ունի մեկ դուստր և մեկ որդի: Ավարտելով Բոստոնի համալսարանը՝ ստացել է արվեստների պսակավորի գիտական աստիճան (1956թ.): Այնուհետև Բոստոնի համալսարանի իրավաբանական բաժնում արժանացել է իրավագիտության դոկտորի գիտական աստիճանի (1961թ.): Ուսանելով Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի իրավաբանական կենտրոնում՝ ստացել է իրավագիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան (1970թ.):

Ավարտելով դեսանտային հետախույզների զինվորական դպրոցը՝ իբրև հետևակի սպա ծառայել է Ամերիկյան բանակում (1956-58թթ.): Եղել է փաստաբան (1962-63թթ.): Ընդգրկվել է Կալիֆոռնիայի դատարանի կազմում (1962թ.): Վան-Նույսում (Կալիֆոռնիա) զբաղվել է մասնավոր իրավաբանական գործունեությամբ (1963-72թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Քաղաքային դատարանի դատավոր (1972-73թթ.): Նահանգապետ Ռոնալդ Ռեյգանի (հետագայում՝ ԱՄՆ-ի նախագահ) կողմից նշանակվել է Լոս Անջելոսի քաղաքային դատարանի և Գերագույն դատարանի անդամ (1972թ.): Եղել է Հյուսիսային Վալիի դատարանի գլխավոր դատավորը (Սան Ֆերնանդո, 1973-83թթ.): Աշխատել է Կալիֆոռնիայի վճռաբեկ դատարանում իբրև պաշտոնակից դատավոր (1983-90թթ.):

Նշանակվել է (նահանգապետ Դոկմեջյանի կողմից) Կալիֆոռնիա նահանգի Գերագույն դատարանի 105-րդ գլխավոր դատավոր (1990-96թթ.): Եղել է Վալիի համալսարանի իրավաբանական դպրոցի փոխտնօրեն (1977-78թթ.): Դասախոսել է Սան Ֆերնանդո Վալիի իրավաբանական ընկերությունում և Պեպերդայնի համալսարանի իրավաբանական բաժնում (1996թ.): Վերջինիս պատվավոր դոկտոր է սկսած 1990թ-ից: Ներկայումս Պեպերդայնի համալսարանի իրավագիտության պրոֆեսոր է: Հարավային Կալիֆոռնիայի (սկսած 1990թ-ից) և Արևմտյան Լոս Անջելոսի (սկսած 1994թ-ից) համալսարանների իրավագիտության պատվավոր դոկտոր է:

Հեղինակ է Գերագույն դատարանի կողմից հրապարակված 94 մեծամասնական կարծիքի, 17 համընկնող կարծիքի, 6 համընկնող և վիճահարույց կարծիքի, 16 տարակարծության: Հեղինակ է մի շարք գիտական հրապարակումների դատավարության, դատապաշտպանության, գործնական իրավաբանության հարցերի ասպարեզներում:

Անդամ է կամ անդամ է եղել Սան Ֆերնանդո Վալիի քրեական գործերի իրավաբանական ընկերության (1969-90թթ.), Երիտասարդ դատապաշտպանների ընկերության ղեկավար հանձնախմբի (1970թ.), Բոստոնի համալսարանի շրջանավարտների խորհրդի (սկսած 1977թ-ից), Դոկմեջյանի կողմից ստեղծված Քրեական հանցագործությունների գոհերին պաշտպանող իրավաբանական խորհրդակցական հանձնախմբի՝ իբրև գլխավոր դատապաշտպան (1980թ.), Գերագույն դատարանի իրավաբանական հրահանգների ժյուրիի (1982-83թթ.), Պեպերդայնի համալսարանի իրավաբանական բաժնի այցելուների հանձնախմբի (սկսած 1988թ-ից), «Միզմա, Ֆի, Էպսիլոն» ընկերության՝ իբրև նահանգային ղեկավար (1968-69թթ.), Դեսանտային վետերանների միջազգային ընկերության (1987թ.): Հիմնադիրն է Քրեական հանցագործների հետքերի հայտնաբերման միջազգային միության (1977թ.):

Պարգևատրվել է «Հուշագրով»՝ արդարադատության բնագավառում նշանակալից ձեռքբերումների համար, Արևմտյան

պետական իրավաբանական դպրոցի կամանգ միավորման կողմից (1973թ.), վերջինիս «Գովասանագրով» (1976թ.), «Արժանիքների համար» մրցանակով՝ հասարակությանը և ազատ արհեստների զարգացմանը բերած նշանակալից և անաչառ ծառայության համար (Սան Ֆերնանդո Վալի, 1977թ.), «Գնահատանքով»՝ ազատ արհեստների զարգացմանը բերած ակնառու ծառայությունների համար, Բոստոնի համալսարանի կողմից (1978թ.), «Գնահատանքով»՝ ակնառու ծառայությունների համար, Կալիֆոռնիայի սեռական ոտնձգության հետաքննման ընկերության կողմից (1978թ.), «Արժաքե ցուցանակ» շքանշանով՝ ազատ արհեստների զարգացմանը բերած նշանակալից ներդրումների համար, Բոստոնի համալսարանի Իրավաբանական դպրոցի կողմից (1981թ.), «Արժանիքների համար» մրցանակով, որը տրվում է արական սեռի անձանց՝ բռնաբարության զոհերի պաշտպանության վերաբերյալ օրենքներում օրենսդրական փոփոխությունների և նշանակալից ձեռքբերումների համար (1982թ.), «Երաշխավորագրով»՝ կին կոնգրեսական Բոբբի Ֆիլդերի կողմից, հասարակությանը բերած ակնառու ծառայությունների համար (1982թ.), «Ձեռքբերումների գնահատման և խելամուտության օրինակ ծառայելու մասին» Լոս Անջելոսի քաղաքապետի և Քաղաքային խորհրդի հատուկ որոշմամբ (1982թ.), «Երաշխավորագրով»՝ Լոս Անջելոս քաղաքի կառավարիչների խորհրդի կողմից (1982թ.), «Հուշագրով»՝ արդարադատության համակարգում 10 տարի անբասիր ծառայության համար՝ Լոս Անջելոսի քաղաքապետ Թոմ Բրեդլիի կողմից (1982թ.), «Գնահատման վկայագրով»՝ օրենքին և արդարադատությանը բերած ծառայությունների համար, Լոս Անջելոսի ոստիկանության խորհրդի կողմից (1982թ.), «Հուշագրով»՝ 10 տարի օրինակելի ծառայության համար, Սան Ֆերնանդո Վալիի քրեական հանցագործության հետաքննման ընկերության կողմից (1982թ.), Լինցի հիշատակի մրցանակով՝ Սան Ֆերնանդո Վալիի իրավաբանական ընկերության կողմից (1986թ.), Պապպասի անվան ակնառու գիտնականի մրցանակով՝ Բոստոնի հա-

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

մալարանի իրավաբանական դպրոցի կողմից (1987թ.), «Կենսա ձեռքբերումների մրցանակով»՝ Ֆերնանդո Վալիի իրավաբանական ընկերության կողմից (1993թ.), «Տարվա մարդը» մրցանակով՝ «Արարատ» հիմնադրամի կողմից (1995թ.), «Տարվա նշանավոր դատավորը» մրցանակով՝ Մալբու իրավաբանական ընկերության կողմից (1996թ.), Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի «Ալբերտ Էյնշտեյն» մեդալով (2003թ.), «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» մեդալով՝ Հայ առաքելական եկեղեցու կողմից՝ տրված Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի ձեռքով (2004թ.), «Էլիս Ալենդ» մեդալով (2004թ.), Լոս Անջելոսի կանանց միության բարձրագույն մրցանակով՝ կանանց իրավունքների պաշտպանության համար (2005թ.):

Սան Ֆերնանդո Վալիի իրավաբանական ընկերությունը սահմանել է Արմանդ Արաբյանի անվան իրավունքի և լրատվամիջոցների ամենամյա մրցանակ: Պեպերդայնի համալսարանի իրավագիտության դպրոցում պարբերաբար անցկացվում են Արմանդ Արաբյանի անվան մրցույթներ (սկսած 1999թ-ից): «Դատավոր Արմանդ Արաբյանի անվան հոգու առողջության ամենամյա մրցանակ» է սահմանվել սեռական հանցագործությունների դեմ պայքարի «Պրոջեկտ Սիսթերա» կազմակերպության կողմից (2002թ.):

2006թ. Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Չարգաբերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԱՐԱՄ Ա

ARAM I

Նորին Սուրբ Օծույթյուն Տեր Տեր Արամ Առաջին Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ: Անթիլիաս, Լիբանան: Ծնվել է 1947-ի մար-

տի 8-ին Բեյրութում (Լիբանան): Ծննդով՝ Քեշիշյան Պետրոս: Հարություն Քեշիշյանի և Լուսին Կովտիկյանի որդին է:

Նախնական կրթությունը ստացել է Ազգային Մեսրոպյան վարժարանում, ապա Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսության Դպրեվանքում (Անթիլիաս, 1961-65թթ.): Շարունակելով ուսումը Դպրեվանքում՝ ստացել է արվեստների պսակավորի աստիճան (1968թ.): Այնուհետև ուսանել է Մերձավոր Արևելքի աստվածաբանական ճեմարանում՝ ստանալով աստվածաբանության մագիստրոսի աստիճան (Բեյրութ, 1972թ.): Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում արժանացել է կրոնի պատմության մագիստրոսի կոչման (1975թ.): Կրթությունը կատարելագործել է Շվեյցարիայի Բոսսեի էքոմենիկ ինստիտուտում, Օքսֆորդի համալսարանի արևելագիտության բաժնում և Նյու Յորքում՝ Ֆորդհամ համալսարանում (1975-88թթ.): Ֆորդհամ համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի կոչման (1988թ.):

Ձեռնադրվել է արեղա (1968թ.), ստացել վարդապետական աստիճան (1970թ.): Ընտրվել է Լիբանանի Հայոց Թեմի Առաջնորդական Տեղապահ (1978թ.) և Առաջնորդ (1979թ.): Ստացել է Ծայրագույն վարդապետության աստիճան և ձեռնադրվել Եպիսկոպոս (1980թ.): 1985թ-ին ստացել է Արքույթյան տիտղոս: Հայ եկեղեցիների Նվիրապետական բոլոր աթոռների գահակալների ներկայությամբ 1995թ-ի հուլիսին օծվել է Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ:

Եղել է Միջին Արևելքի եկեղեցիների խորհրդի հիմնադիրներից մեկը և նրա Գործադիր վարչության անդամ (1975-90թթ.): Նշանակվել է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսության ներկայացուցիչ Վիեննայում՝ Կաթոլիկ էքոմենիկ կազմակերպությունում, ապա ընտրվել է նույն կազմակերպության պատվավոր անդամ (1977թ.): Ընտրվել է «Համաշխարհային կրոնի թանգարանի» պատվավոր նախագահ (1994թ.): Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի աշխատանքին մասնակցել է սկսած 1970թ-ից, եղել է Երիտասարդական բաժանմունքի խորհրդի անդամ, ապա «Հավատք և Կարգ» հանձնախմբի ու

նրա գործադիր վարչության անդամ, Վանկովերի համաժողովում ընտրվել է Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնական վարչության անդամ (1983թ.), Կանբերրայի (Ավստրալիա) համաժողովում Կենտրոնական ու Գործադիր վարչությունների ատենապետ (1991թ.), Հարաբեի (Չինբաբվե) 8-րդ համաժողովում վերընտրվել է այդ պաշտոններում (1998թ.):

Հեղինակ է մեծ թվով հոդվածների (հայերեն, անգլերեն և ֆրանսերեն լեզուներով, որոնց մի մասը թարգմանված է նաև այլ լեզուներով) և գրքերի: Հիշարժան են նրա «Ներսես Շնորհալի-Աստուածաբան ու Էքիմենիստ» (Պէյրութ, 1974թ.) «Վերականգնումի կամքով» (Պէյրութ, 1983թ.), «Դէպի 1700-ամեակ Սուրբ Թադէի ճամբով» (Պէյրութ, 1996թ.), «Հայ Եկեղեցոյ ճշմարիտ դիմագիծը» (Անթիլիաս, 1979թ.), «Որդի Աստուծոյ, որդի մարդոյ» (Անթիլիաս, 1999թ.), «Ազգ. եկեղեցի, հայրենիք» (Անթիլիաս, 1999թ.), «Հասարակ առաքելութիւն» (Անթիլիաս, 2003թ.), «Հայ եկեղեցու 1700-ամյակին ընդառաջ» (անգլերեն, Անթիլիաս, 2001թ.), «Եկեղեցի լինելու հավակնությունը փոփոխական աշխարհում» (անգլերեն, Նյու Յորք, 1997թ.), «Եկեղեցին մեծ փորձությունների առջև» (ֆրանսերեն, Անթիլիաս, 2001թ.), «Արդարություն, խաղաղություն, փոխըմբռնում» (ֆրանսերեն, Անթիլիաս, 2003թ.), «Քրիստոնեական հավատքը միջինարևելյան խաչմերուկում» (անգլերեն, Բեյրութ, 2004թ.), «Տէր Զօր, Համազգային Ուխտապետի» (Անթիլիաս, 2005թ.), «Ծառայութեան Մեծութիւնը» (Անթիլիաս, 2005թ.) գրքերը:

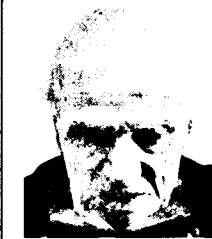
Կրոնական առարկաներ է դասավանդել Հայկազյան քոլեջում, Դպրեվանքում, Բեյրութի համալսարանում, Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում, դասախոսել է աշխարհի զանազան համալսարաններում և միջազգային կազմակերպություններում:

Շինարարական լայնածավալ աշխատանքներ է ձեռնարկել Անթիլիասի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսության կառույցների, հատկապես կաթողիկոսարանի, Դպրեվանքի նոր լսարանների, մատենադարանի, թանգարանի, արխիվի ընդարձակման, վերակառուցման և վերակա-

հավորման համար: Երիտասարդ ընտանիքների համար նոր բնակարաններ է կառուցել Ֆարայում (Բեյրութ):

Արժանացել է աշխարհի բազմաթիվ երկրների պետական բարձրագույն պարգևների և միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունների պատվավոր կոչումների: Կենսագրական ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» («Մարկիս», ԱՄՆ) հրատարակության և այլ հրատարակությունների բազմաթիվ հատորներում:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա Օսմոնություն-Որոշ անվանումներ բերված են կրոնական գրականության մեջ գործածվող ձևով

ԱՐԵՎՇԱՏՅԱՆ ՍԵՆ

AREVSHATYAN Sen

Փիլիսոփա, աղբյուրագետ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1928թ. հունվարի 7-ին Երևանում:

Ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը (1951թ.): Ստացել է փիլիսոփայական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան (1972թ.):

Եղել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի փիլիսոփայության բաժնի գիտաշխատող (1954-57թթ.), ապա ավագ գիտաշխատող (1957-59թթ.): Նույն ակադեմիայի Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտում գրադեցրել է ավագ գիտաշխատողի (1972-79թթ.) և խմբի ղեկավարի (1990թ-ից) պաշտոնները: Դասավանդել է Երևանի պետական համալսարանում (1975-78թթ.): Աշխատել է իբրև Մ. Մաշտոցի անվան մա-

տենադարանի բաժնի վարիչ (1959–82թթ.): Իբրև տնօրեն ղեկավարել է Մ. Մաշտոցի անվան մատենադարանը (1982–2007թթ.): Ներկայումս Մատենադարանի խորհրդի նախագահն է (2007թ.):

Հեղինակ է մեծ թվով հոդվածների և գրքերի, որոնք հիմնականում վերաբերում են հայոց հին և միջնադարյան փիլիսոփայության պատմությանը, աղբյուրագիտությանը, հայ միջնադարյան հեղինակների երկերի քննական բնագրերի թարգմանությանը և հրատարակմանը:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է (1996թ., թղթակից անդամ՝ 1982թ–ից): «Արարատ» գիտությունների միջազգային (Փարիզ, 1993թ.), Բնական և հումանիտար գիտությունների (Ռուսաստանի Դաշնության, 1995թ.), Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների ուսումնասիրման (1998թ.) ակադեմիաների անդամ է: Եղել է Հայաստանի մշակույթի ֆոնդի հիմնադիրն ու նախագահը (1986–89թթ.):

Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի դափնեկիր է (1978թ.): Պարգևատրվել է «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» շքանշանով, Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանով, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության ոսկե մեդալով (2008թ.):

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՐՄԱՆԻ Նորա

ARMANI Nora

Դերասանուհի, բեմադրիչ, թատերագիր: Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է Կահիրեում (Եգիպտոս): Ծննդով՝

Էքսերջյան (Էքսերճեան): Ամուսնացել է Ժիրայր Փափազյանի հետ:

Ուսանել է Կահիրեի համալսարանում՝ ստանալով պսակավորի աստիճան թատերական արվեստի ասպարեզում: Ավարտել է Լոնդոնի համալսարանի Տնտեսագիտական բարձրագույն դպրոցը՝ սոցիոլոգիայի ասպարեզում ստանալով մագիստրոսի աստիճան: Հաճախել է կինոյի, թատրոնի և պարարվեստի բազմաթիվ դասընթացների, այդ թվում Լոնդոնի «Սիտի Լիտ» դասընթացին, Կալիֆոռնիայի համալսարանի և Ամերիկյան թատերարվեստի դասընթացներին Լոս Անջելոսում, Թատերարվեստի թագավորական ակադեմիայի դասընթացներին Լոնդոնում, Մոխեսեի թատրոնի պարարվեստի դասընթացին Սանկտ Պետերբուրգում և կատարելագործվել է եվրոպական և ամերիկյան մի շարք նշանավոր թատրոններում:

Նրա խաղացանկն ընդգրկում է Օեքսպիրի, Մոլիերի, Շոուի, Չեխովի, Համերշտեյնի և այլոց ստեղծագործությունների գրական հերոսների բեմական մարմնավորումը անգլիական, ֆրանսիական, եգիպտական և հայկական թատրոններում (դերեր է խաղացել 7 լեզվով): Բեմադրիչն է «Վերջին կայարանը» ֆիլմի (Հայաստան, 1994թ.): Իբրև գլխավոր դերերի դերակատար նկարահանվել է մի շարք ֆիլմերում՝ «Վերջին ժամկետը՝ 7 օր» (Հայաստան, 1992, 1994, 1998թթ.), «Նորահայտ Եվան» (Պորտուգալիա, 1995թ.), «Լաբիրինթ» («Հայֆիլմ», 1999), «Հարևաններ, հարևանուհիներ» (2005թ.) և այլն: Հեղինակ է թատերախաղերի (գրված մեծ մասամբ մեկ դերասանի համար)՝ «Միևնույն բազմոցի վրա՝ Նորա Արմանիի հետ» (անգլերենով, թարգմանված է նաև ֆրանսերեն և իտալերեն, բեմադրվել է մոտ 25 ամերիկյան և եվրոպական քաղաքներում, սկսած 2002թ–ից), «Նանտո, Նանտո» (բեմադրվել է Փարիզում և Վենետիկում, 2000–2001թթ.): Համահեղինակն է «Այց Արարատին»՝ հայ քնարերգությանը նվիրված գրական–գեղարվեստական ներկայացման (տարբեր լեզուներով, բեմադրել է Ժիրայր Փափազյանի հետ և լույս է տեսել «Այց Արարատին, հայ քնարերգություն» խորագրով, առանձին հատորով, «Մարս» հրատ., 1987թ.) և «Թաթիլներ ապրիլին»

ներկայացման (նվիրված Մեծ եղեռնի 90–ամյակին, 2005թ.): Ունի կինոքննադատական հոդվածներ, հատկապես հիշարժան է նրա «Խորհրդահայ կինոյի ազգային ինքնությունը (1965–75թթ.)» աշխատությունը (միաժամանակ դոկտորական ատենախոսություն):

Եղել է Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության կինոյի վարչության առաջին պաշտոնական ներկայացուցիչը ԱՄՆ–ում՝ հայկական ֆիլմերը տարածելու իրավասությամբ (ներառյալ իր հիմնադրած «Մերոնք Ֆիլմ» հիմնարկության միջոցով) և արտասահմանում հայկական ֆիլմերի փառատոների կազմակերպիչ (սկսած 1991թ–ից): Հյուրախաղերով բազմիցս հանդես է եկել Երևանում:

Արժանացել է «Լավագույն դերասանուհի» մրցանակի («Լաբիրինթ» ֆիլմի համար, 1999թ.), «Դրամա–Լոգ» մրցանակի (երկու անգամ, Լոս Անջելոս, 1988 և 1989թթ.), «Կինոյի ոսկե աստղ» մրցանակի (Կալիֆոռնիա, 1985թ.), «Թատրոնի և կինոյի լավագույն դերասանուհի» մրցանակի (Երևան, 1991թ., Հայաստանի թատերական գործիչների և Հայաստանի կինոգործիչների միությունների կողմից), Հայաստանի գրողների միության հատուկ մրցանակի (Երևան), Ռոտերդամի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի մրցանակի՝ «Հետադարձ ճանապարհ» («Ալ Ավրա») ֆիլմի համար:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՐՄԵՆ Կարո (Գարո)

ARMEN Garo

Կենսաբանական տեխնոլոգիայի և դեղագործության ասպարեզի գործարար, ֆիզիկական քիմիայի բնագավառի մաս-

նագետ, բարեգործ: «Անտիգենիկս» բաժնետիրական ընկերության (ԱՄՆ) հիմնադիր և գլխավոր գործադիր տնօրեն, «Էլան» ընկերության (Իռլանդիա) նախագահ: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է Կ.Պոլսում (Ստամբուլ) 1953թ–ին: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ուսանել է Կ. Պոլսի Մխիթարյան վարժարանում: Մեկնել է Նյու Յորք, ԱՄՆ (1970թ.): Սովորել է Նյու Յորքի Բլիմս քոլեջում՝ ստանալով արվեստների պսակավորի կոչում: Նյու Յորքի համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի ֆիզիկական քիմիայի բնագավառում (1979թ.):

Որպես գիտաշխատող աշխատել է Լոնգ Այլենդի (Նյու Յորքի նահանգ) Բրուկհավեյնի ազգային լաբորատորիայում (լուսասինթեզի բնագավառում, 1979–81թթ.): Վոլ Ստրիտում (Նյու Յորք) հիմնել է քիմիական և դեղագործական անալիզների առողջապահական հիմնարկություն («Հուտտոն» ընկերության համար, 1981–89թթ.): Եղել է «Դին Վիտտեր Ռեյնոլդս» ընկերության հետազոտական աշխատանքի ավագ փոխնախագահ (1986–89թթ.): Դրամական ներդրումներ է կատարել «Հուտտոն», «Ամերիկան ցիանամիդ», «Իմունեքս քանեսեր» և այլ դեղագործական–առողջապահական ընկերությունների զարգացման համար (1989–94թթ.): Հիմնել է (Պրամոդ Սրիվաստավայի հետ) «Անտիգենիկս» բաժնետիրական ընկերությունը (ԱՄՆ), որը զբաղվում է քաղցկեղի և վարակիչ հիվանդությունների բուժման համար նոր դեղամիջոցների մշակմամբ և արտադրությամբ (1994թ.): Այդ ընկերության գլխավոր գործադիր տնօրենն է: «Էլան» ընկերության (Իռլանդիա) հիմնական բաժնետերից մեկն է, եղել է նրա գլխավոր նախագահը (2002–2004թթ.): «Զոլոր կինետիկս» բաժնետիրական ընկերության հիմնադիրներից մեկն է և նրա տնօրենների խորհրդի նախագահը:

«Հայաստանի երեխաներ» հիմնադրամի նախագահն է (բարեգործական առողջապահական հաստատություն, սկսած 2000թ–ից): Նրա ջանքերի շնորհիվ հիմնադրամը միլիոնավոր դոլարների արժու-

դուքյան առողջապահական, շինարարական, ենթակառուցվածքների վերականգնման ու նորերի ստեղծման ծրագրեր է իրականացնում Հայաստանի գյուղական շրջաններում, մասնավորապես Արմավիրի շրջանի Զարակերտ գյուղում:

Արժանացել է Նյու Յորքի «Կենսաբանական տեխնոլոգիաների տարվա ձեռնարկ» մրցանակի («Էրնստ և երիտասարդներ» ընկերություն, 2002թ.), ԱՄՆ-ի «Էլիս Այլենդ» պատվո շքանշանի (2004թ.), Ալբերտ Սաբինի անվան մարդասիրական մրցանակի (Ալբերտ Սաբինի անվան պատվաստանյութերի ինստիտուտ, ԱՄՆ, 2006թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Պատվո շքանշանի» (2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՐՄԵՆՅԱՆ Բաֆֆի

ARMENIAN Raffi

Դիրիժոր, երաժիշտ, երգահան: Մոնրեալ, Կանադա: Ծնվել է 1942թ. հունվարի 4-ին Կահիրեում (Եգիպտոս):

Ուսանել է Վիեննայի երաժշտական ակադեմիայում (ղաշնակահարի մասնագիտությամբ, 1962թ.), ապա Լոնդոնի համալսարանում (գիտության պսակավոր մետաղազիտության բնագավառում, 1965թ.), այնուհետև դարձյալ Վիեննայի երաժշտական ակադեմիայում՝ ստանալով դիրիժորի (1968թ.) և կոմպոզիտորի (1969թ.) վկայականներ:

Արժանացել է վկայականի Դաշնակահարների միջազգային մրցույթում (Ժնև, 1964թ.) և Կարայանի անվան միջազգային մրցույթում (1972թ.), եղել է հաղթող Երիտասարդ դիրիժորների միջազգային

մրցույթում (Բեզանտն, Ֆրանսիա, 1968թ.) և Կոմպոզիտորների միջազգային մրցույթում (Վերչելի, Իտալիա, 1969թ.): 1968թ-ին հաստատվել է Կանադայում: Որպես օգնական-դիրիժոր աշխատել է «Ատլանտիկ» սիմֆոնիկ նվագախմբում (Հալիֆաքս, Նովա Սկոտիա, Կանադա): Եղել է Կիտչեներ-Վոթերլուի սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավարը և դիրիժորը (1971-93թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև «Ստրատֆորդ Ֆեստիվալի» գեղարվեստական ղեկավար (1973-76թթ.) և հիմնադրել «Ստրատֆորդ Ֆեստիվալի» սիմֆոնիկ նվագախումբը (1974թ., այն հետագայում վերանվանվել է «Կանադայի սիմֆոնիկ նվագախումբ»): Իբրև հրավիրված դիրիժոր ղեկավարել է Քվեբեկի սիմֆոնիկ նվագախումբը (1974թ.), Տորոնտոյի սիմֆոնիկ նվագախումբը (1975թ.), Արվեստի կենտրոնի ազգային նվագախումբը (Օտտավա, 1977թ.), «Վոթերլու Ստուդիոյի» նվագախումբը (1977թ.): Աշխատել է իբրև Մոնրեալի օպերայի գեղարվեստական ղեկավար (1982-85թթ.): Համերգներով հանդես է եկել կանադական հայտնի երգիչ Ջոն Վիկերսի հետ (1989թ.): Համերգային շրջագայություններով հանդես է եկել և ղեկավարել բազմաթիվ նշանավոր նվագախմբեր ԱՄՆ-ում, Անգլիայում, Իտալիայում, Բելգիայում, Ռուսիայում, Հայաստանում և այլ երկրներում: Ի թիվս այլոց, հիշարժան են նրա դիրիժորական հաջողությունները Քվեբեկի օպերային թատրոնում («Գեղեցկուհի Հելենը»), Համիլտոնի օպերայում («Այդպես են վարվում բոլոր կանայք»), Ֆրեզնոյի «Գրանդ օպերայում» («Տրուբադուր»), Միչիգանի օպերային թատրոնում («Անուշ») և այլն: Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր դասավանդել է Ավստրիայում (1997-99թթ.): Մոնրեալի երաժշտանոցում դասավանդում է իբրև նվագախմբերի ղեկավարման դասընթացի պրոֆեսոր (սկսած 1982թ-ից) և տնօրենն է այդ հաստատության սիմֆոնիկ նվագախմբի: Դասավանդում է նաև Տորոնտոյի համալսարանի երաժշտական ֆակուլտետում: Անդամակցել է «Կանադական երաժշտական կենտրոն» հաստատությանը (մինչև 1973թ.):

Հեղինակ է «Զգացմունքային կանտա-

տա» (մեներգի, երգչախմբի և նվագախմբի համար, 1969թ.), «Առաջընթաց» (ֆլեյտայի և դաշնամուրի համար, 1972թ.) ստեղծագործությունների և մի անավարտ օպերայի (Ս. Յվեյզի պատմվածքի հիման վրա): Իբրև դաշնակահար հանդես է եկել «Արարատ» (Ժիրայր Կանտարյանի և Ժիգելա Դեպկատի հետ) եռյակի կազմում (1971-74թթ.): Չայնագրել է մոտ 30 ձայնակավառակ: Հիմնադրել է «Բաֆֆի Արմենյանի թատրոն» համերգասրահը Կիտչեներում (անձամբ մասնակցել է նախագծման աշխատանքներին, Օնտարիո, 1980թ.):

Պարգևատրվել է Կանադայի շքանշանով (1986թ.): Արժանացել է «Պատվավոր դոկտորի» կոչման (Վոթերլու, 1980թ. և Վիլֆրիդ Լաուրիեր, 1991թ.), «Էմմի» մրցանակի՝ «Կանադական ձայնապնակի մեծ մրցանակ» անվանակարգում (հեռուստատեսային ելույթի համար, Նյու Յորք): Բեմադրիչ Վուդի Ալենը նրա ձայնակավառակներից մեկը՝ «Երաժշտություն 20-ական թվականների Բեռլինից» անվանումով, օգտագործել է իր «Ստվեր և մշուշ» ֆիլմում: Նրա 20-ամյա գործակցությունը Կիտչեներ-Վոթերլուի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ պաշտոնապես նշվել է, և հանդիսությունը հաղորդվել է Կանադական ռադիոյով (Կանադական հեռարձակման ընկերության կողմից, 1991թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՐՍԼԱՆ Անտոնիա

ARSLAN Antonia

Արձակագիր, գրականագետ, թարգմանիչ: Պաղովայի համալսարանի ժամանակակից իտալական գրականության պրոֆե-

տոր: Պաղովա, Իտալիա: Ծնվել է 1938թ-ին Պաղովայում (հայրանունը՝ Միքայել):

Ուսանել է Համբուրգի և Գյոթինգենի համալսարաններում, ստացել է հնագետի մասնագիտական կրթություն: Ներկայումս դասավանդում է Պաղովայի համալսարանում իբրև ժամանակակից իտալական գրականության պրոֆեսոր:

Հեղինակ է մի շարք աշխատությունների, որոնք մվիրված են 19-րդ և 20-րդ դարերի իտալացի կին գրողներին արձակի ժանրում: Նրա խմբագրությամբ լույս է ընծայվել 19-րդ և 20-րդ դարերի իտալացի կին հեղինակների պատմվածքների անգլերեն ժողովածուն (համախմբագիր՝ Գաբրելա Ռոմանի, 2006թ.): Իտալերենի թարգմանիչն է (Շ. Հ. Մադիսյանի և Ա. Հ. Սիրակիի հետ) հայ մեծ բանաստեղծ Դանիել Վարուժանի ստեղծագործությունների երկու ժողովածուի՝ «Il Canto del Pane» («Հացին երգը», *Գեղինի հրապ.*, 1992թ.), «Mari di grano» («Յորյանի ծովեր», *Պաուլինի հրապ.*, 1995թ.) անվանումներով: Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ թարգմանաբար հրատարակել է Զ. Մութաֆյանի «Մեծ եղեռն» գրքույկը և «Հուշեր՝ ցեղասպանությունից հետո ապրած հայերի իտալական ձայները» (2001թ.) ժողովածուն: Իտալերեն է թարգմանել նաև Հյուգոյի, Լամարտինի, Վեռլենի և այլոց ստեղծագործություններից:

Հատկապես հիշարժան է նրա «Արտույտների ազարակը» («La masseria delle allodole», 2004թ.) վեպը, որը եղեռնի տարիներին մի հայ ընտանիքի տառապալից կյանքի պատմությունն է: Վեպը թարգմանվել է 14 լեզվով, այդ թվում ճապոներեն, շվեդերեն, հայերեն: Վեպի հիման վրա իտալացի կինոբեմադրիչներ Վիտտորիո և Պաուլո Տավիանի եղբայրները նկարահանել են համանուն կինոնկար, որը ցուցադրվել է Բեռլինի միջազգային կինոփառատոնում, Երևանի «Ոսկե ծիրան» միջազգային փառատոնում, Իսպանիայում և այլուր (սկսած 2007թ-ից):

Արժանացել է բազմաթիվ միջազգային և իտալական գրական մրցանակների: «Արտույտների ազարակը» վեպի համար ստացել է 15 գրական մրցանակ, այդ թվում Ջո-

գեպպե Բերդյոյի անվան («Կամպանելա», 2004թ.), «Ֆենիս-Եվրոպա» (2004թ.), Կրոնական գրականության միջազգային, Պարոնի գրադարանների, Հռոմի գրադարանների, «Պեն» («Գրիչ») ակումբի միջազգային գրական (2005թ.) մրցանակները:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԱՐՍԼԱՆՅԱՆ Լեոն Կարլոս

ARSLANIAN Leon Carlos

Իրավաբան, իրավագետ: Արգենտինայի Հանրապետության արդարադատության նախարարության նախկին նախարար, իրավագիտության դոկտոր: Բուենոս

Այրես, Արգենտինայի Հանրապետություն: Ծնվել է 1941թ-ին Բուենոս Այրեսում:

Եղել է Արգենտինայի ազգային դատարանի քրեական գործերի և վճռաբեկ դատարանների անդամ (1984-86թթ.): Իբրև գլխավոր դատավոր վարել է գեներալ Վիդելայի զինվորական խուճուռայի դատավարության գործը (1985թ.): Արգենտինայի Հանրապետության նախագահ Մենեմի կողմից նշանակվել է Արդարադատության նախարարության նախարար (1991-92թթ.): Եղել է Պերուի արդարադատության վարչության Իրավաբանների միջազգային հանձնախմբի փորձագետ-անդամ (1993թ.): Ղեկավարել է Մարդու իրավունքների միջլատինամերիկյան հանձնախումբը (1997թ.): Պաշտոնավարել է իբրև Բուենոս Այրեսի նահանգի անվտանգության ծառայությունների և ոստիկանության ղեկավար (1998-99թթ. և 2004-2007թթ.):

Հայ առաքելական եկեղեցու Արգենտինայի թեմի բարերարներից մեկն է: Պարգևատրվել է Արգենտինայի Հանրապետության և լատինամերիկյան մի քանի երկրների բարձրագույն պարգևներով:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱԲԱՅԱՆ Բորիս

BABAYAN Boris

Համակարգիչներ ստեղծող ճարտարագետ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1933թ-ի դեկտեմբերի 20-ին Բաքվում (հայրամուռը՝ Արտաշես): Անուսնացած է, ունի 3 երեխա: Ուսանել է Մոսկվայի ֆիզիկատեխնոլոգիական ինստիտուտում (1951-57թթ.): Ստացել է գիտությունների թեկնածուի (1964թ.), ապա դոկտորի գիտական աստիճան (1971թ.) համակարգչային գիտությունների բնագավառում:

Իբրև ճարտարագետ, ապա գլխավոր տեխնոլոգ, այնուհետև բաժանմունքի ղեկավար, աշխատել է Ճշգրիտ մեխանիկա-

յի և համակարգչային տեխնոլոգիայի ինստիտուտում (1956-96թթ.): Համակարգչային միկրոպրոցեսորների ինստիտուտի տնօրենն է, «Էլբրուս ինտեռնեյշնլ» ընկերության խորհրդի նախագահը (սկսած 1997թ-ից): «SPARC տեխնոլոգիաներ» ընկերության Մոսկվայի կենտրոնի գլխավոր տեխնոլոգն է (սկսած 1992թ-ից): «Ինտել» ընկերության համակարգիչների նախագծման և լուծումների որոնման խմբի տնօրենն է (սկսած 2004թ-ից): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Մոսկվայի ֆիզիկատեխնոլոգիական ինստիտուտում (1996-2004թթ.):

«Էլբրուս» համակարգիչների գլխավոր նախագծողն ու ստեղծողն է (առաջին գերհզոր համակարգիչն ստեղծել է 1978թ-ին, տասը տարի ավելի վաղ, քան արևմտյան երկրներում): Եղել է տարբեր սերունդների խորհրդային, ապա ռուսական համակարգիչների ստեղծման և ծրագրային ապահովման պատասխանատուն: Ներկայումս ղեկավարում է նոր տեսակի միկրոպրոցեսորների ստեղծման միջազգային ծրագիրը:

Հեղինակ է մոտ 100 գիտական աշխատության, 11 արտոնագրի՝ գրանցված Ռուսաստանում և ԱՄՆ-ում: Բազմաթիվ գիտական հանդեսների խմբագրական կազմի անդամ է, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և համակարգչային համակարգեր» գիտական հանդեսի գլխավոր խմբագրի տեղակալն է:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ է և «Տեղեկատվական և համակարգչային տեխնոլոգիաների բաժանմունքի» անդամ (սկսած 1974թ-ից): Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակներ շնորհող հանձնախմբի անդամ է:

Արժանացել է ԽՍՀՄ պետական մրցանակի (1978թ.), «Լենինի» շքանշանի (1987թ.), «Պատվո», «Աշխատանքային կարմիր դրոշի», «Հոկտեմբերյան հեղափոխության» և այլ շքանշանների: Նրան շնորհվել է «Ինտել» ընկերության «Ինտել ֆելոու» պատվավոր տիտղոսը (Եվրոպայում առաջինը, 2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱԴԱԼՅԱՆ Ստեփան

BADALYAN Stepan

Երկրաֆիզիկոս: Երկրաբանական-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Հայաստանի Հանրապետություն, Գյումրի (Շիրակի մարզ): Ծնվել է 1931թ. դեկտեմբերի 24-ին: Վարդգես Բաղայանի և Գոհար Բուդույանի որդին է: Ամուսնացել է Ալվինա Բաղայանի հետ (Երևան, 1958թ.), որդին՝ Գուրգեն, և դուստրը՝ Գոհար:

Ուսանել է Երևանի պետական համալսարանի երկրաբանական ֆակուլտետում՝ ստանալով երկրաբան-երկրաֆիզիկոսի մասնագիտություն (Երևան, 1949-54թթ.):

Պաշտոնավարել է Խորհրդային Միության երկրաբանության նախարարության Բաժնեովյան երկրաֆիզիկական արշավախմբում իբրև երկրաֆիզիկական ջոկատի պետ, ինժեներ-ինտերպրետատոր (Ուրալ, Սվերդլովսկի մարզ, 1954-58թթ.), ապա Չեյաքինսկի երկրաֆիզիկական արշավախմբում իբրև խմբի պետ, գլխավոր երկրաֆիզիկոս (Ուրալ, Չեյաքինսկի մարզ, 1958-61թթ.): Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Երկրաֆիզիկայի և ինժեներական սեյսմաբանության ինստիտուտում (Գյումրի, այժմ՝ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նույնանուն ինստիտուտ) գրադեցրել է գիտական քարտուղարի (1961-64թթ.), ավագ գիտաշխատողի (1964-66թթ.), հանքային երկրաֆիզիկայի բաժնի վարիչի (1966-69թթ.), գիտության գծով փոխտնօրենի (1972-73թթ.), տնօրենի (1973-78թթ. և 1981-89թթ.), գիտական խորհրդատուի և առաջատար գիտաշխատողի (սկսած 1989թ.-ից) պաշտոնները:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 110 գիտական հոդվածի և 4 մենա-

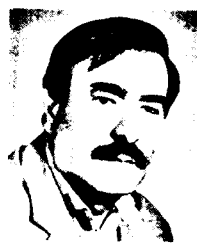
գրության (3-ը՝ համահեղինակությամբ), 2 գյուտի: Հիշարժան է նրա «Ընդերքի էլեկտրահետազոտումը Հայաստանի հանքավայրերում» (Երևան, 1980թ.) աշխատությունը:

Եղել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի նախագահության ենթակայության 3 գիտական խորհրդի անդամ (1973-89թթ), նույն ակադեմիայի «Գիտությունների երկրի մասին» բաժանմունքի, Հայկական ԽՍՀ երկրաբանական ընկերության, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի Երկրաբանության ինստիտուտի մասնագիտացված գիտական խորհուրդների անդամ (1985-2000թթ.) և «Գիտելիք» ընկերության մոսկովյան շրջանային կազմակերպության նախագահ: Եղել է նաև Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Լենինականի քաղաքային կազմակերպության բյուրոյի անդամ (1975-78թթ.): Ընտրվել է Լենինականի քաղաքային խորհրդի 12-20-րդ գումարումների պատգամավոր (1969-90թթ.): Հայաստանի Հանրապետության սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության հյուսիսային բաժանմունքի գիտատեխնիկական խորհրդի (սկսած 2000թ-ից) և Երկրաֆիզիկայի և ինժեներական սեյսմաբանության ինստիտուտի գիտական խորհրդի անդամ է (սկսած 1961թ-ից):

Պարգևատրվել է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահության «Պատվոգրով» (1969թ.), «Արիության համար» մեդալով (1976թ.): Արժանացել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդենտ Ա. Պ. Ալեքսանդրովի «Շնորհակալական ուղերձի» (1976թ.), Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի «Շնորհակալագրի» (1998թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի «Պատվոգրի» (2001թ.), Ուրալի Չելյաբինսկի երկրաֆիզիկական արշավախմբի «Պատվոգրի» (1960թ.), զինվորական ստորաբաժանման «Պատվոգրի» (1966թ.), «Գիտելիք» համամիութենական ընկերության վարչության նախագահի «Շնորհակալական պատվոգրի» (1976թ.), Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի «Գովեստագրի»

(1980թ.), Հայաստանի երկրաբանական ընկերության նախագահության «Պատվոգրի» (1981թ.), Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Սեյսմոլոգիայի և սեյսմակայուն շինարարության միջգերատեսչական խորհրդի «Պատվոգրի» (1987թ.), բազմաթիվ այլ պարգևների՝ ծննդյան 50, 60 և 70-ամյա տարելիցների առթիվ (1981, 1991 և 2001թթ.):

2004թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԲԱԼԱՅԱՆ Զորի

BALAYAN Zori

Հրապարակախոս, լրագրող, արձակագիր, բժիշկ, ճանապարհորդ, հասարակական գործիչ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1935թ. փետրվարի 10-ին Լեռնային Դարաբաղի Ստեփանակերտ քաղաքում:

Ավարտել է Ռ-յազանի (Ռուսաստան) բժշկական ինստիտուտը:

Որպես բժիշկ աշխատել է Կամչատկայում (մոտ 10 տարի): Կատարել է բազմաթիվ ճանապարհորդություններ «Վուլկան» և «Հեյզեր» նավակներով, Կամչատկայից ճանապարհորդել է հասնելով Օդեսա (անցնելով 22 հազար կիլոմետր տարածություն), Կամչատկայից դուրս գալով՝ կտրել-անցել է Խաղաղ օվկիանոսը և մտել Ատլանտյան օվկիանոս, շնասահնակով անցել է Կամչատկայի և Չուկոտկայի տունդրաները (1971-73թթ.), «Կիլիկիա» միջմադարյան հայկական նավով ճանապարհորդել է Եվրոպայի շուրջը (2004-06թթ.): Այս ճանապարհորդությունները նյութ են դարձել նրա բացմաթիվ գրքերի համար:

Եղել է Խորհրդային Միության Գերա-

գույն Խորհրդի պատգամավոր (1988-91թթ.): Գործուն մասնակցություն է ունեցել Արցախյան շարժմանը և պատերազմին: Լինելով առաջիններից մեկը՝ արցախյան հիմնահարցը ներկայացրել է Խորհրդային Միության այդ ժամանակվա իշխանություններին: Նախաձեռնել ու կազմակերպել է Արցախին ցույց տրվող օգնությունը: Արցախյան պատերազմի ժամանակագիրն է:

Հեղինակ է մեծ թվով ճամփորդական գրառումների, հրապարակախոսությունների, վավերագրական ակնարկների, բնապահպանական թեմաներով ու առողջ կենսակերպի մասին հոդվածների: Հիշարժան են նրա «Հարկավոր է տղամարդկային խոսակցություն» (ռուսերեն, Մոֆիա, 1980թ., Երևան, 1974թ.), «Երկու կրակի մեջ» (Երևան, 1979), «Վերջին աղբյուրը» (նվիրված Սևանա լճի հիմնախնդիրին, Երևան, «Լույս», 1983թ.), «Օջախ» (Մոսկվա, 1984, Երևան, 1981թ.), «Դժոխք և դրախտ» (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, Լու Անջելոս, 1997թ., Երևան, 1995թ.), «Անդունդ» (հայերեն, ռուսերեն, Երևան, 2004թ.), «Զիմ Կիլիկիա» (Երևան, 2005թ.) և մոտ երեք տասնյակ այլ գրքերը: Նրա ստեղծագործությունները թարգմանվել են բազմաթիվ լեզուներով, միայն «Բաց նամակ նորապսակներին» (1980թ.) գրքույկը տպագրվել է 15 լեզվով:

Մոսկվայում հրատարակվող «Լիտերատուրնայա գազետա» («Գրական թերթ») լրագրի սեփական թղթակիցն է Հայաստանում: Անդամ է Հայաստանի գրողների (1972թ-ից սկսած) և Լրագրողների միությունների: Եղել է նախկին Խորհրդային Միության լրագրողների միության անդամ: «Բալկանյան շարժում» միջազգային էկոլոգիական կազմակերպության համակարգողն է: Մարզիկ է և սպորտի վարպետ:

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի (1988թ.), Խորհրդային Միության լրագրողների միության մրցանակի, Ն. Օստրովսկու անվան համամիութենական գրական մրցանակի: Պարգևատրվել է Ռուսաստանի բժշկական տեխնիկական ակադեմիայի «Ոսկե մեդալով» (2006թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար» առաջին աստիճանի մեդալով

(2006թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2005թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱԼԱԶՅԱՆ Պիտեր

BALAKIAN Peter

Գրող, բանաստեղծ, քննադատ: Փիլիսոփայության դոկտոր, պրոֆեսոր: Համիլտոն, Նյու Յորք (ԱՄՆ): Ծնվել է Տիներում (Նյու Ջերսի, ԱՄՆ) 1951թ. հունիսի 13-ին: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ուսանել է Բուկնելի համալսարանում՝ ստանալով արվեստների պսակավորի կոչում (1973թ.): Նյու Յորքի համալսարանում ստացել է մագիստրոսի աստիճան (1975թ.): Բրաունի համալսարանում նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան ամերիկյան քաղաքակրթության ուսումնասիրության ասպարեզում (1980թ.):

Կոլզեյտի համալսարանի անգլերեն լեզվի, ինչպես նաև Մ.Դոնալդի և Կոնստանս Ռեբարի անվան հասարակագիտության պրոֆեսոր է (դասավանդում է ամերիկյան գրականություն, ստեղծագործական գրչարվեստ, Հայոց ցեղասպանության և հոլոքոստի պատմություն, սկսած 1980թ-ից): Ղեկավարում է Կոլզեյտի համալսարանի Բարոյագիտության և աշխարհի հասարակությունների ուսումնասիրման կենտրոնը, 1980թ-ից):

Հեղինակ է մոտ մեկ տասնյակ գրքերի: Հիշատակության են արժանի նրա «Այրվող Տիգրիսը, Հայոց ցեղասպանությունը և ամերիկյան արձագանքը» («Հարպեր-Քոլինս» հր., 2003թ.), «Ճակատագրի սև շունը (հուշագրություն)» («Բեյսիկ բուքս» հր., 1997թ.), արձակ ստեղծագործությունները և «Հունիսյան ծառ. նոր բանաստեղծություն-

ների հատընտիր, 1974–2000» («Հարպեր–Քոլինս» հր., 2001թ.), «Փշոտ ներկարար» (Կարնեզի Մելոն համալսարանի հրատ., 1996թ.), «Արյունոտ լուրեր իմ ընկերոջից. Միամանր» (Քարգմանություններ, Վայնի պետական համալսարանի հրատ., 1996թ.), «Թեոդոր Ռոյտկեի հեռավոր դաշտերը» (Լուիզիանայի պետական համալսարանի հրատ., 1989թ.), «Լույսի տխուր օրերը» (1983թ.), «Պատասխան ամայի կղզուց» (1988թ.) բանաստեղծական ժողովածուները: Խմբագիրն է «Դեսպան Մորգենթաուի պատմածը» (Վայնի պետական համալսարանի հրատ., 2003թ.) ժողովածուի և հեղինակը «Ամերիկյան և 1915թ. Հայոց ցեղասպանությունը» (խմբագրությամբ՝ Ջեյ Վինտերի, Քենթրիջի համալսարանի հրատարակ., 2004թ.) ժողովածուի գլուխներից մեկի: Նրա բանաստեղծությունները տպագրված են նաև բազմաթիվ ամերիկյան գրական հանդեսներում: Հեղինակ է մեծ թվով հեռուստատեսային և ռադիո ծրագրերի՝ հեռարձակված հեղինակավոր կայանների կողմից («Էյ Բի Սի – միջազգային նորություններ», «Սի Էն Էն – երեկոյան նորություններ» և այլն):

Արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների և պարգևների, այդ թվում Ամերիկյան բանաստեղծների մրցանակի (1977թ.), Նյու Ինգլենդի բանաստեղծական ակումբի Դանիել Վարուժանի անվան մրցանակի (1987թ.), Կոլումբիայի համալսարանի Հայկական կենտրոնի «Անահիտ» գրական մրցանակի (1990թ.), Գուգենհեյմի անվան մրցանակի (1999թ.), Նյու Ջերսիի խորհրդի «Մարդասիրական գրքի համար» մրցանակի (1998թ.), «Նյու Յորք Թայմս» և «Լոս Անջելոս Թայմս» թերթերի 1977թ.–ի նշանակալից գրքի համար մրցանակի («Ճակատագրի սև շունը» հուշագրություն համար), «Պի Ի Էն – Մարթա Ալբրանտ» մրցանակի՝ լավագույն հուշագրության համար (1998թ.), «Նյու Յորք Թայմս և պարբերական հրատարակություններ» հիմնարկության 2003թ. նշանակալից գրքի մրցանակի՝ «Այրվող Տիգրիսը» գրքի համար, Ազգային կրթական ընկերության խմբագրական դրամաշնորհի (Բրահամ գրատան հանդես), Արվեստների համար ազգային դրամաշնորհի (2004թ.), Ռաֆա-

յել Լենկինի անվան մրցանակի՝ «Այրվող Տիգրիսը» գրքի համար (2005թ.), Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Մեսրոպ, Սուրբ Սահակ» շքանշանի (Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից, 2005թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի (2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱԼԻՈՅԱՆ Արա

BALIOZIAN Ara

Գրող, քննադատ, թարգմանիչ: Կիտչեներ, Օնտարիո, Կանադա: Ծնվել է 1939 թվականի դեկտեմբերի 10–ին Աթենքում (Հունաստան): Կանադայում բնակվում է 1957 թվականից: Ուսանել է Վենետիկի Մուրադ–Ռաֆայելյան վարժարանում, այնուհետև Կա Ֆոսկարի համալսարանում (Վենետիկ) տնտեսագիտություն և քաղաքագիտություն մասնագիտությամբ: Հեղինակ է ավելի քան 30 գրքի և բազմաթիվ հոդվածների հայերեն և անգլերեն լեզուներով: Գրել է պատմվածքներ, քառերգություններ, հուշագրություններ, ինչպես նաև գրական–քննադատական, հրապարակախոսական և պատմավերլուծական աշխատություններ, թարգմանել է հայ դասականների ստեղծագործություններից: Տասնամյակներ շարունակ նրա հոդվածները տեղ են գտել Ամերիկայի («Արմենիան ռիփորթեր», «Արմենիան լայֆ վիբլի», «Նոր Կեսանք»), Եվրոպայի և Մերձավոր Արևելքի հայկական մամուլի էջերում: Նրա լավագույն գործերի թվում են «Հայերը, նրանց պատմությունն ու մշակույթը» (1975թ., հետագայում այն սկսեց

օգտագործվել իբրև սփյուռքահայ կրթական հաստատությունների դպրոցական դասագիրք), «Հայաստան, դիտարկումներ: Ժողովածու» (1975թ.), «Հանճարի դիմակարը և այլ պատմվածքներ» (1980թ.), «Չարիտրելի լուրջունը: Ինքնակենսագրական վիպակ» (1982թ.), «Նոր աշխարհում» (1982թ.), «Կռունկի կանչը: Խոզի փառասիրությունը» (1983թ.), «Հայոց ցեղասպանությունը և արևմուտքը» (1984թ.), «Հույն բանաստեղծուհին և այլ ստեղծագործություններ» (1988թ.), «Ոչ–դիվանագիտական դիտարկումներ» (1995թ.) «Հայկական հարցերի բառարան» (1998թ.), «Սահմանումներ, հայոց պատմության և մշակույթի քննական ուղեցույց» (1998թ.) և բազմաթիվ այլ գրքեր: Հայերենից անգլերեն և ֆրանսերեն է թարգմանել հայ դասականների՝ Գրիգոր Չոհրապի, Կոստան Չարյանի, Չաբել Եսայանի ստեղծագործություններից: Նրա ստեղծագործությունները թարգմանվել են ֆրանսերեն, գերմաներեն, հոլանդերեն, իսպաներեն, հունարեն, ռուսերեն և հայերեն լեզուներով: Գրական գործունեության համար բազմիցս արժանացել է պետական մրցանակների և դրամաշնորհների: Նրա ստեղծագործության մասին գրված աշխատություններից հիշարժան է Լորենց Թերզյանի «Աջակցություն, Արա Բալիոզյանը և հայ դատը» (1990թ.) գիրքը:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱԼՅԱՆ Ռոժեր

BALIAN Roger

Ֆիզիկոս: Ֆրանսիայի ինստիտուտի (Գիտությունների ակադեմիայի) անդամ:

Պրոֆեսոր: Մետոն, Ֆրանսիա: Ծնվել է Լիոնում 1933թ. հունվարի 18–ին: Նուբար Բալյանի և Նվարդ Ավետիսյանի որդին է: Անունացել է Կատիա Սենթրջյանի հետ (Փարիզ, 1957), որդիները՝ Պիեր և Ժակ: Ուսանել է Փարիզում՝ Ճարտարագիտական բարձրագույն դպրոցում (Պոլիտեխնիկական դպրոց, 1952–54թթ.): Սակլեյի գիտական կենտրոնի Տեսական ֆիզիկայի բաժնի տնօրենն է (սկսած 1956թ.–ից): Եղել է Հռչի «Տեսական ֆիզիկայի ամառային դասընթացների» դպրոցի հիմնադիր–տնօրենը (1972–80թթ.): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Ճարտարագիտական բարձրագույն դպրոցում (1972–98թթ.): Հեղինակ է ավելի քան 200 գիտական աշխատության՝ հոդվածների և գրքերի: Հատկապես հիշարժան են նրա «Սիկրոսկոպիկից մինչև մակրոսկոպիկ» («Էլիպս» հրատ., Փարիզ, երկու հատորով, 1982թ.) և «Սիկրոֆիզիկայից մինչև մակրոֆիզիկա: Վիճակագրական ֆիզիկայի մեթոդները և կիրառությունը» («Սպրինգեր Վերլագ» հրատ., երկու հատորով, 1991թ., 1992թ.) աշխատությունները: Նրա և ամերիկյան գիտնական Ֆ. Լոուի անվամբ է կոչվում մաթեմատիկայում հայտնի և տեսական ֆիզիկայում կիրառվող թեորեմներից մեկը՝ «Բալյան–Լոուի թեորեմը»: Ֆրանսիայի ինստիտուտի (Գիտությունների ակադեմիայի) անդամ է (սկսած 1995թ.–ից, թղթակից–անդամ՝ 1977–95թթ.): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 2003թ.–ից): Ուսասլայի գիտությունների թագավորական ընկերության անդամ է (Շվեդիա, սկսած 1988թ.–ից): Արժանացել է «Պատվո լեգիոնի» («Ասպետի»), «Երախտիքի» («Սպայի»), «Դափնեպսակի» («Հրամանատարի») ֆրանսիական բարձրագույն պետական պարգևներին և կոչումներին: Պարգևատրվել է աշխարհի բազմաթիվ երկրների գիտական մրցանակներով և պատվավոր կոչումներով:

2006թ. Գայական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաթերի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԲԱՂՂԻԿՅԱՆ Բեն Հուր, Հայկ

BAGDIKIAN Ben Hur, Haig

Լրագրող, գրող, հրապարակախոս, քաղաքական մեկնաբան: Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանի Լրագրողական բարձրագույն դպրոցի պատվավոր պրոֆեսոր: «Վաշինգտոն փոստ» օրաթերթի նախկին խմբագիր: Բերկլի, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1920թ-ի հունվարի 30-ին Մարաշ քաղաքում (Թուրքիա): Հոգևորական Արամ Բաղդիկյանի և Դուդեհ Ուվեգյանի որդին է: Ցեղասպանությունից փրկված նրանց ընտանիքը գաղթել է ԱՄՆ և ապաստան գտել Բոստոնում 1920թ-ին: Ամուսնացել է Էլիզաբեթ Օգասայանի (զավակները՝ Քրիստոֆեր և Ֆրեդրիկ), ապա Մարլեն Գրիֆիցի հետ:

Ուսանել է Վորսեստերում՝ Զլարկի համալսարանում, նախապատրաստվելով ուսումը շարունակել բժշկության ասպիրենտում, միաժամանակ խմբագրել է համալսարանական թերթը (Մասաչուսեթս, մինչև 1941թ.):

Եղել է «Սպրինգֆիլդ մորնինգ յունիոնի» թղթակիցը (1941-42թթ.): Ծառայել է Ամերիկյան ռազմաօդային ուժերում (սկսած 1942թ-ից, Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում): Աշխատել է իբրև «Պրովիդենս ժուրնալ-բյուլետեն» թերթի վաշինգտոնյան գրասենյակի ղեկավար և թղթակից (Ռոուդ Այլենդ, 1947-61թթ.): Չքաղվել է ազատ լրագրությանը (1961-67թթ.): Իբրև նախագծի տնօրեն ղեկավարել է լրատվամիջոցների ուսումնասիրության ծրագիրը (Ռ-անդ, 1967-69թթ.): 1967թ-ին սկսում է աշխատել է իբրև «Վաշինգտոն փոստ» օրաթերթի խմբագրության տեղական լուրերի խմբագիր, իսկ 1970թ-ից գլխավոր խմբագրի տե-

ղակալ (մինչև 1977թ.): 1971թ-ին «Վորթեյթի գործի» բացահայտման նպատակով «Պենտագոնյան փաստաթղթերի» ձեռք բերման և բաց մամուլին տրամադրման գործում կարևոր դեր է խաղացել: Իբրև լրագրության պրոֆեսոր դասավանդել է Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանի Լրագրության ավարտական դպրոցում (1977-91թթ.)՝ ղեկավարելով այդ հաստատությունը (1985-88թթ.): Նույն հաստատությունում նրան շնորհվել է պատվավոր պրոֆեսորի կոչում լրագրության ասպիրենտում (1991թ.): Եղել է նաև «Կոլումբիական լրատվական հանդեսի» թղթակիցը և «Սի-Բի-Էս» հեռուստակայանի քաղաքական մեկնաբանը:

Հեղինակ է 7 գրքի՝ «Առատության մեջ տեղում, աղքատներն Ամերիկայում» («Բիկոն պրես», 1963թ.), «Լրատվության մեքենաները» (Նյու Յորք, «Հարպեր», 1971թ., որն ունեցել է նաև ճապոներեն, պորտուգալերեն և իսպաներեն հրատարակություններ), «Դավադրության էֆեկտը և այլ հանցագործություններ մամուլի ազատագրված միջոցով» («Հարպեր», 1976թ.), «Ութ բանտարկյալ և նրանց պահակները» (Նյու Յորք, «Հարպեր», 1976թ.), «Կրկնակի դիտարկում. մտորումներ իմ ժառանգության, կյանքի և մասնագիտության մասին» (Բոստոն, «Բիկոն պրես», 1995թ.), «Լրատվական մենաշնորհը» (ունեցել է 6 հրատարակություն՝ 1983, 1987, 1990, 1993, 1997 և 2000թթ-ին, «Բիկոն պրես» հրատ.), «Լրատվական նոր մենաշնորհը» (նույն հրատ., 2004թ.): Խմբագրել է մի քանի գրքեր, որոնցից հիշարժան է «Բանտերի խայտառակությունը» (փաստաթղթերի ժողովածու, Լեոն Դաշի համահեղինակությամբ, 1972թ.): Նրա հողվածներն ու թղթակցությունները մոտ կես դար շարունակ տպագրվել են նաև «Ատլանտիկ» ամսագրում, «Նյու Յորք թայմս սանդի մագազին», «Դը Լոնդոն թայմս», «Դը պրոգրեսիվ», «Դը մեյշն» և այլ պարբերականներում:

Եղել է Ազատ և պատասխանատու մամուլի Լովել Մելետի անվան հիմնադրամի նախագահ (1966-70թթ.), Լրագրողների պաշտպանության հանձնախմբի տնօրեն-

ների խորհրդի անդամ (1981-85թթ.), Մարդասիրության ազգային դրամաշնորհի ներկայացուցչական կազմի անդամ (1967-70թթ.), Զլարկի համալսարանի հոգաբարձու (1967-76թթ.), Ամերիկայի քաղաքացիական ազատությունների միության Ազգային բանտերի վերաբերյալ ծրագրի ղեկավար հանձնախմբի անդամ (1974-81թթ.), Հասարակական գիտությունների հետազոտական խորհրդի Քաղաքական ռեժիմի և զանգվածային հաղորդակցության հանձնախմբի անդամ (1974-80թթ.), Ամերիկյան գրադարանային ընկերության Տեղեկատվության ազատության ու հավասար մատչելիության հանձնաժողովի անդամ (1983-87թթ.), Տվյալների կենտրոնի տնօրենների խորհրդի հիմնադիր-անդամ (1990-97թթ.), Քաղաքացիական ազատությունների միության ազգային ղեկավար խորհրդի անդամ (սկսած 1998-ից), «Մարկլ» հաստատության «Լրագրերի գոյատևման ուսումնասիրության» նախագծի տնօրեն: Անդամակցել է Հայագիտական ուսումնասիրությունների ազգային ընկերությանը (1957-2000թթ.):

Արժանացել է Ջորջ Ֆոստեր Պիբոդիի անվան («Պուլիցեր»)՝ ամերիկյան լրագրողական ամենահեղինակավոր մրցանակի (1951թ.), Սիդնե Հիլման հիմնարկության մրցանակի (1955թ.), Ջոն Մայնոն Գուգենհեյմ ընկերության անդամակցության (1962թ.), «Սիզմա, դելտա, չի» լրագրողական ազգային մրցանակի (1975թ.), «Արժանիքների հիշատակման» մրցանակի՝ իբրև «լրագրության մեջ ամենաուշադիր քննադատի» (Լրագրողական դպրոցների ղեկավարների ամերիկյան միության կողմից, Կալիֆոռնիայի համալսարան, 1978թ.), Լրագրողների պատվո սրահի անդամակցության (Ռոուդ Այլենդ, 1992թ.), Ջեյմս Մադիսոնի անվան մրցանակի (Ամերիկյան գրադարանների միության կողմից), Կառավարական լրատվության ասպիրենտում, 1992թ.), պատվավոր կոչումների՝ Բրաունի համալսարանի գրականության պատվավոր դոկտորի (1961թ.), Ռոուդ Այլենդի համալսարանի գրականության պատվավոր դոկտորի (1992թ.), Զլարկի համալսարանի գրականության

դոկտորի (1963թ.), Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանի «Արժանիքների հիշատակման» (որն համարժեք է գիտական պատվավոր բարձրագույն կոչումներին, 1990թ.):

2007թ. Ֆայկական կենսագրական կենտրոնի «Չարցաբերթի» սուլայների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԲԱՂՅԱՆ Ջեյմս

BAGIAN James

Տիեզերագնաց, ճարտարագետ, բժիշկ, պետական ու վարչական գործիչ: Բժշկագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Միչիգան, ԱՄՆ: Ծնվել է 1952թ-ի փետրվարի 22-ին Ֆիլադելֆիայում (Պենսիլվանիա, ԱՄՆ): Ֆիլիպ և Ռոզ Բադյանների որդին է: Ամուսնացել է Տանդի Բենսոնի հետ, երեխաները՝ Քրիստա, Կիմբերլի, Բրիան և Միքայել:

Ուսանել է Ֆիլադելֆիայի կենտրոնական դպրոցում (Պենսիլվանիա, ավարտել է 1969թ.): Դրեքսելի համալսարանում ստացել է գիտության բակալավրի կոչում ճարտարագիտական մեխանիկայի բնագավառում (1973թ.): Թոմաս Ջեֆերսոնի անվան համալսարանում նրան շնորհվել է բժշկագիտության դոկտորի կոչում (1977թ.): 1986թ-ին արժանացել է արհեստավարժ ճարտարագետի վկայագրի:

Իբրև ճարտարագետ աշխատել է «3Մ» ընկերությունում (Բրիստոլ, Պենսիլվանիա, 1973թ.): ԱՄՆ-ի Օդանավերի փորձարկման կենտրոնում եղել է ճարտարագետ-մեխանիկ (Պատուկսեն Ռիվեր, Մերիլենդի նահանգ, 1976-78թթ.): Լինդոն Ջոնսոնի անվան տիեզերագնացության կենտրո-

նում պաշտոնավարել է իբրև վիրաբույժ և բժշկական հետազոտությունների հանձնակատար (1978թ.): Գնդապետի զինվորական աստիճանով ծառայել է ԱՄՆ-ի ռազմաօդային ուժերում իբրև Ռ-ազմաօդային ուժերի տիեզերագնացության բժշկական և վիրաբուժական դպրոցների փրկարար-վիրաբույժ՝ ունենալով արիեստավարժ պարաշյուտիստի որակավորում (1500 թռիչքային ժամ, Սան Անտոնիո, Տեխաս, 1978-81թթ.): ԱՄՆ-ի Տիեզերագնացության և տիեզերքի ազգային վարչությունում (NASA) աշխատել է իբրև բժիշկ և պատրաստվել իբրև տիեզերագնաց (սկսած 1980թ-ից): Երկու անգամ մասնակցել է տիեզերական թռիչքների, առաջինը՝ 5 օր (80 պտույտ երկրի շուրջը) տևողությամբ, 1989թ-ին «Դիսքավորի» տիեզերանավով: Երկրորդ թռիչքն իրականացրել է «Կոլումբիա» տիեզերանավով 1991թ-ին, կենսաբանական գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով: Տիեզերական թռիչքների ընդհանուր տևողությունը եղել է 337 ժամ: Ղեկավարել է Միջկապի Բոնոն հիվանդանոցի առողջապահական ծառայությունը (1994-95թթ.): Եղել է Շրջակա միջավայրի պահպանման պետական գործակալության տրանսպորտի միջոցների գրասենյակի գործադիր տնօրեն (1995-98թթ.): ԱՄՆ-ի կառավարության Բուժվող հիվանդների շահերի պաշտպանության ազգային կենտրոնի և Վետերանների առողջության պահպանման և գործերի պետական վարչության տնօրենն է (սկսած 1999թ-ից): 2003թ-ին նշանակվել է «Կոլումբիայի» աղետի պատճառների հետազոտման պետական հանձնախմբի բժշկական խորհրդատու և գլխավոր վիրաբույժ:

Բժշկական սպասարկման միացյալ համալսարանի Էդվարդ Հեբերտի անվան բժշկական բարձրագույն դպրոցի ռազմական և արտակարգ իրավիճակների բժշկության և Տեխասի համալսարանի բժշկական բաժնի կանխարգելիչ առողջապահության պրոֆեսոր է: Հեղինակ է բազմաթիվ գիտական աշխատությունների, որոնք հիմնականում նվիրված են տիեզե-

րական բժշկությանը և շրջակա միջավայրի պահպանման բնագավառում մարդկային գործունի դերի ուսումնասիրությանը:

ԱՄՆ-ի ազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի անդամ է (սկսած 2000թ-ից): Անդամ է Տիեզերական բժշկության միության, Արտակարգ իրավիճակների բժշկական քոլեջի, Մեխանիկ-ճարտարագետների ամերիկյան միության: Տիեզերագնացության և տիեզերքի ազգային վարչության (NASA) թռիչքային վիրաբույժների միության ցմահ անդամ է: Գնահատանքի և անդամության է արժանացել «Ֆի կապպա ֆի», «Ֆի էտա սիզմա», «Ֆի տաու սիզմա», «Տաու բետա ֆի», «Ալֆա օմեգա ալֆա» պատվո միությունների կողմից:

Պարգևատրվել է ԱՄՆ-ի բանակի Բարձրագույն կադետի շնորհով (1970թ.), Օրթոպեդիական մրցանակով (Ջեֆերսոնի համալսարան, 1977թ.), Տիեզերագնացության միջազգային դաշնության Կոմարովի անվան մրցանակով (1989թ.), «Սիկորսկի փրկարար ուղղաթիռներ» մրցանակով (1990թ.), Տիեզերագնացության և տիեզերքի ազգային վարչության «Նվաճումների համար» (1991թ.) և «Տիեզերական թռիչքի համար» մրցանակներով (1989 և 1991թթ.), Ամերիկայի հայ ուսանողական միության Կաբակյանի անվան մրցանակով (1989թ.), Գերագանց ծառայության մեդալով (1992թ.), Տիեզերական վիրաբուժության Ռենդոլֆ Լավլեյսի անվան մրցանակով (1992թ.), Ամերիկյան տիեզերագնացության միության Բոյնտոնի անվան մրցանակով (1992թ.), Ամերիկյան բժշկական միության Դեյվիսի անվան մրցանակով (2001թ.), Ամերիկյան բժշկական քոլեջների միության «Նորարարության համար» մրցանակով (2002թ.), «Ամերիկային մատուցած ծառայությունների համար» շքանշանով (2003թ.), Առողջապահական բացառիկ ծառայության համար ֆեդերալ մրցանակով (2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱՅՐԱԿԴԱՐԻԱՆ Իզաբել

BAYRAKDARIAN Isabel

Օպերային երգչուհի (սոպրանո): Նյու Յորքի Մետրոպոլիտեն օպերայի, Կանադական օպերային ընկերության և աշխարհի բազմաթիվ այլ օպերային թատրոնների մեներգչուհի: Կանադա, Տորոնտո: Ծնվել է 1974թ. Բեյրյութում (Լիբանան): Կանադայում բնակվում է 1989թ-ից: Ամուսնացած է դաշնակահար Սերուժ Քրաջյանի հետ:

Ավարտել է Տորոնտոյի համալսարանը՝ ստանալով գիտության և արվեստի պատվավոր պատկավորի աստիճան կենսաբժշկական ճարտարագիտության ասպարեզում (1997թ.): Չայնային և երաժշտական ընդունակությունները կատարելագործել է Տորոնտոյի թագավորական երաժշտանոցում (1992-96թթ.):

Ելույթներ է ունեցել աշխարհի լավագույն օպերային թատրոնների բեմերում՝ Նյու Յորքի «Մետրոպոլիտեն» օպերայում և «Կարնեգի հոլում», Միլանի «Լա Սկալա» օպերայում, Փարիզի «Բաստիլ» օպերայում և «Տետր դե Շանզ Էլիզե» համերգարահում, Չիկագոյի «Լիրիկ» օպերայում, Լոնդոնի թագավորական օպերայում, Տորոնտոյի, Սան Ֆրանցիսկոյի, Բոստոնի, Օտտավայի, Դրեզդենի, Սալզբուրգի, Տոկիոյի, Երևանի և բազմաթիվ այլ քաղաքների օպերաներում: Նրա օպերային դերերգերի ցանկն ընդգրկում է Սյուզաննայի (Մոցարտի «Ֆիգարոյի ամուսնությունը»), Ջերիմայի (Մոցարտի «Դոն Ժուան»), Ռոզինայի (Ռոսսինիի «Սևեյան սափրիչ»), Պամինայի (Մոցարտի «Կախարդական սրինգ»), Կլեոպատրայի (Հենդելի «Հուլիոս Կեսար»), Ռոմիոյի (Հենդելի «Քսենթես»), Էմիլիայի (Հենդելի «Ֆլավիո»), Թերեզայի (Բերլիոզի «Բենեմեմտո Չելլիմի»), Կա-

տերինի (Բոլկովի «Տեսարան կամրջից»), Նորինայի (Դոնիչետիի «Դոն Պասկալ») և բազմաթիվ այլ գլխավոր դերերգերի կատարումներ: Մենահամերգներ է ունեցել բազմաթիվ նշանավոր երգիչ-երգչուհիների (Պլաչիդո Դոմինգոյի հետ Լոս Անջելոսում, Յո-Յո Մայի, Պինչաս Ջուկերմանի հետ Կանադայի Արվեստի ազգային կենտրոնում և այլն) և սիմֆոնիկ նվագախմբերի մասնակցությամբ: Առաջին ձայնակալառակին («Բարի լույս», 2002թ.) հաջորդել են բազմաթիվ ալբոմներ՝ «Ազուլաո» (2004, արժանացել Ջունո մրցանակի՝ «Տարվա լավագույն ալբոմ» անվանակարգում), «Պոլին Վիարդո Գարսիա» (2006թ.), «Աշխարհի ամալը» (2006թ.), «Մոցարտ» (Շանդի և Բրաունի հետ, արժանացել է Ջունո մրցանակի՝ «Տարվա լավագույն ալբոմ» անվանակարգում, 2007թ.), երգերի ձայնագրություններ՝ «Երկու աշտարակ», «Օղակների տիրակալը», «Արարատ» ֆիլմերում, ինչպես նաև Կոմիտասի ստեղծագործությունների կատարումների ձայնագրությունը Սերուժ Քրաջյանի և Հայաստանի սիմֆոնիկ նվագախմբի նվագակցությամբ: Կանադական «Սի Բի Սի» հեռուստակայանը նրա մասին նկարահանել է «Երկար ճամփորդություն դեպի տուն» փաստավավերագրական ֆիլմը, որն արժանացել է Ժեմինի կանադական մրցանակի (2006թ.):

Արժանացել է Նյու Յորքի Մետրոպոլիտեն օպերայի Ազգային խորհրդի մրցանակի (1997թ.), Պլաչիդո Դոմինգոյի հիմնադրած «Օպերալիա» մրցանակի (2000թ.), Էլիզաբեթ Թագուհու ոսկե հորելյանի անվան մեդալի, երեք անգամ Ջունո մրցանակի՝ «Լավագույն դասական ձայնակալառակի համար» անվանակարգում, Վիրջինիա Պարկեր մրցանակի՝ Կանադական արվեստի խորհրդի կողմից (2005թ.), Լեոնի Ռիզանել մրցանակի՝ Ջորջ Լոնդոն հաստատության կողմից, Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Սահակ և Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (2005թ.):

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա:

ԲԱՐՈՆՅԱՆ Ժան-Բատիստ

BARONIAN Jean-Baptiste

Գրող, գրականագետ: Ֆրանսերեն լեզվի և գրականության թագավորական ակադեմիայի անդամ (Բելգիա): Բրյուսել, Բելգիա: Ծնվել է Անվերում (Բելգիա) 1942թ. ապրիլի 26-ին (ծն.՝ Բարոնյան Ժոզեֆ Լու, որոշ ստեղծագործություններում գործածել է Ալեքսանդր Լու գրական կեղծանունը): Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Լուվենի կաթոլիկական համալսարանը՝ արժանանալով գիտության պսակավորի և իրավագիտության դոկտորի կոչումներին (1969թ.):

Իբրև գիտաերևակայական գրականության բաժնի տնօրեն և խմբագիր աշխատել է «Մարաբու» հրատարակչությունում (1970–77թթ.): Պաշտոնավարելով գանազան հաստատություններում՝ հիմնականում զբաղվել է գրական գործունեությամբ: Իբրև գրականագետ և գրական քննադատ աշխատակցել է «Լը Վիֆ Լ'Էքսպրես» (Բրյուսել) և «Մագազեն լիտերեր» (Փարիզ) գրական հանդեսներին:

Նրա ստեղծագործությունները բազմաժանր են: Գրել է վեպեր, պատմվածքներ, նովելներ, գրականագիտական և գրաքննադատական աշխատություններ, կենսագրականներ, հեքիաթներ և մանկական ստեղծագործություններ: Հեղինակ է 50 գրքի և բազմաթիվ հոդվածների գրական պարբերականներում: Հիշարժան են նրա ոստիկանական-դետեկտիվ, ինչպես նաև գիտաերևակայական վեպերն ու պատմվածքները: Նրա լավագույն ստեղծագործությունների թվում են «Մայրասպանը» (1982թ.), «Լորդ Ջոն» (1986թ.), «Կյանքը շարունակվում է» (1990թ.), «Խենթ մարդասպանը» (1995թ.), «Հյուսիսի քամին» (1996թ.),

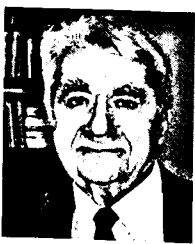
«Մայիտակ ապոկալիպս» (2000թ.), «Սև թիթոներ» (2006թ.) վեպերը, «Ուրվականը քաղաքում» (1996թ.), «Ի թիվս այլ ոճիրների» (1999թ.), «Իննը մանր, շատ սովորական հանցագործություն» (2006թ.) պատմվածքների ժողովածուները, «Բողեր» (կենսագրություն, 2006), «Ֆրանսերեն ֆանտաստիկ գրականության համայնապատկերը» (1978թ.), «Միմենոն վիպասանը» (2003թ.), «Միմենոնը կամ գորշ վեպը» (2003թ.) գրական-վերլուծական աշխատությունները, հեքիաթները մանուկների համար և այլն: Ստեղծագործությունները թարգմանված են մոտ մեկ տասնյակ լեզուներով, այդ թվում հայերեն:

Հիմնադիրն ու նախագահն է «Ժողովարձ միմենոնի բարեկամներ» ընկերության (1987թ.) և խմբագիրը «Միմենոնի տետրեր» ամենամյա հրատարակության:

Ընտրվել է Ֆրանսերեն լեզվի և գրականության թագավորական ակադեմիայի անդամ (Բելգիա, 2002թ.): Բելգիայում ֆրանսերենով ստեղծագործող գրողների միության անդամ է:

Ի թիվս բազմաթիվ այլ մրցանակների, արժանացել է Բելգիայի ֆրանսիական համայնքի խորհրդարանի գրական մրցանակի (2007թ.): Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության ոսկե մեդալով (2005թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԲԱՐՍԵՂՈՎ Յուրի

BARSEGOV (BARSEGHOV) Yuri

Միջազգային իրավունքի ասպրեզի իրավագետ: Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Հայաստա-

նի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1925թ. մարտի 7-ին Թբիլիսիում (Վրաստան): Հայրանունը՝ Գեորգի: Ամուսնացած է, երկու զավակի հայր է:

Ավարտել է ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարության Միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտը (1950թ.), ապա նույն հաստատության ասպիրանտուրան: Ստացել է իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի (1953թ.), ապա դոկտորի գիտական աստիճան (1984թ.) և պրոֆեսորի կոչում (1979թ.):

Պաշտոնավարել է իբրև «Արտասահմանյան գրականություն» հրատարակչության միջազգային հարաբերությունների մասին գրականության բաժնի վարիչ (1954–62թթ.): Երկար տարիներ կատարել է դիվանագիտական աշխատանք: Եղել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալի և գլխավոր իրավախորհրդատուի հատուկ օգնական (1962–68թթ. և 1972–78թթ.): ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Համաշխարհային էկոնոմիկայի և միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտում զբաղեցրել է Համաշխարհային օվկիանոսի և բնապահպանության բաժնի վարիչի պաշտոնը (1969–71թթ.): Լինելով ՄԱԿ-ի միջազգային իրավունքի հանձնախմբի անդամ (1987–91թթ.)՝ մասնակցել է անվտանգության և խաղաղության դեմ ուղղված հանցագործությունների մասին միջազգային օրենսդրական համաձայնագրերի նախագծերի մշակմանը: Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Ժողովուրդների բարեկամության ռուսաստանյան համալսարանի միջազգային իրավունքի ամբիոնում (սկսած 1979թ-ից): Այժմ վարում է Մոսկվայի միջազգային իրավունքի և քաղաքագիտության հայկական ինստիտուտի տնօրենի պաշտոնը:

Հեղինակ է 500-ից ավելի գիտական հոդվածների, բազմաթիվ մենագրությունների և գրքերի, որոնք հիմնականում նվիրված են միջազգային ծովային իրավունքի հարցերի, միջազգային իրավունքում տարածքային խնդիրների տեսական ուսումնասիրության և տարածքային վեճերի խաղաղ կարգավորման գործնական ուղիների մշակման, ցեղասպանության, մասնավոր-

րապես Հայոց ցեղասպանության, հիմնախնդիրներին: Հատկապես հիշարժան են նրա «Տարածքը միջազգային իրավունքում» (Մոսկվա, 1958թ.), «Համաշխարհային օվկիանոս, հակամարտությունից դեպի համագործակցություն» (Մոսկվա, 1984թ.), «Միջազգային ծովային իրավունքի բառարան» (համահեղինակ և խմբագիր, Մոսկվա, 1985թ.), «Ինքնորոշումը և տարածքային ամբողջականությունը» (Մոսկվա, 1993թ.), «Հայոց ցեղասպանությունը, Թուրքիայի պատասխանատվությունը և միջազգային հանրության պարտավորությունները (փաստաթղթեր և մեկնաբանություններ)» (կազմող և խմբագիր, 2 հատոր, 2002–05թթ.), «Լեռնային Ղարաբաղը միջազգային իրավունքի և քաղաքականության մեջ» (փաստաթղթերի ժողովածու, 3 հատորով, կազմող և պատասխանատու խմբագիր, 2008թ.) աշխատությունները:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (2004թ.): Անդամ է Ծովային իրավունքի ընկերության, Միջազգային իրավունքի ընկերության:

Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մխիթար Գոշ» (2000թ.), Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության «Մեսրոպ Մաշտոց» (2000թ.), «Գերմանիայի դեմ հաղթանակի համար», «Կովկասի պաշտպանության համար» և այլ մեդալներով:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա:

ԲԵԴԵԼԻԱՆ Հարո

BEDELIAN Haro

Քաղաքացիական ճարտարագիտության պրոֆեսոր, պատվավոր դոկտոր:

Քաղաքացիական ճարտարագիտության թագավորական ակադեմիայի անդամ: Տաղվորք, Միացյալ Թագավորություն: Ծնվել է 1943թ. մարտի 6-ին Նիկոզիայում (Կիպրոս): Մուշեղ Բեդեյանի և Աննիկ Նիկողոսյանի որդին է: Անուսնացել է Իվոն Բեդեյան-Արրատունի հետ, երեխաները՝ Ստեփան, Լիզա, Զլեր:

Ուսանել է Քեմբրիջի համալսարանում, այն ավարտել է ստանալով գերազանցության վկայագիր մեխանիկական ճարտարագիտության ասպարեզում (1964թ.):

Պաշտոնավարել է «Սըր Վիլյամս և գործընկերներ» (ավտոմայրուղիների նախագծում և շինարարություն), «Կիննեար Մուդի» սահմանափակ պատասխանատվության (Լոնդոնի մետրոյի «Վիկտորիա» գծի վրա «Օքսֆորդյան կրկես» կայարանի ստորգետնյա հորատանցման աշխատանքների նախագծում և իրականացում, 1967-69թթ.) «Բոուվիս» քաղաքացիական ճարտարագիտական սահմանափակ պատասխանատվության (ճանապարհաշինություն, 1969-80թթ.) ընկերություններում: «Բալֆոր Բիտի» սահմանափակ պատասխանատվության ընկերությունում եղել է մայրուղիների և հատուկ նշանակության կառույցների նախագծման խմբի պատասխանատու և հարավային բաժնի կառավարիչ (1980-91թթ.): Նույն ընկերությունում զբաղեցրել է կառավարիչ-տնօրենի (1991-92թթ.), գլխավոր գործադիր տնօրենի տեղակալի (սկսած 1992թ-ից), որոշ ժամանակահատվածում նաև «Բալֆոր Բիտի» միավորման նախագահի և գլխավոր գործադիր տնօրենի պաշտոնները: Հանդիսացել է «Բալֆոր Բիտի» ներկայացուցիչը «Տրանսմանշ Լինկ» միավորման (5 բրիտանական և 5 ֆրանսիական ընկերություններից կազմած միավորում, որն իրականացրել է XX դարի խոշորագույն կառույցներից մեկի՝ Եվրոթունելի, Ֆրանսիայի և Անգլիայի միջև թունելի, նախագծերի համակարգումն ու շինարարության ղեկավարումը) վերահսկիչ խորհրդում և վերջինիս կողմից նշանակվել է իբրև նախագծի գլխավոր հանձնակատար: Եղել է «Քոննեկտ» ընկերության գլխավոր գործադիր տնօրենը (1997-

98թթ.): Ներկայումս Պորտսմուտ համալսարանի քաղաքացիական ճարտարագիտության պրոֆեսոր է և Քաղաքացիական ճարտարագիտության բարձրագույն դպրոցի Արդյունաբերության խորհրդակցական հանձնախմբի նախագահը: Միացյալ Թագավորության նախագծային և շինարարական մի շարք խոշոր ձեռնարկությունների (Քաղաքացիական ճարտարագիտական հաստատություն, «Ֆրիշման» ընկերություն, «Բալֆոր Բիտի» միավորում և այլն) խորհրդատու է: «Նիկոլաս» խորհրդավական ընկերություն գլխավոր խորհրդատու է:

Հեղինակ է մեծ թվով հրապարակումների քաղաքացիական ճարտարագիտության ասպարեզում: Հիշարժան են նրա «Մ25 երկրաբանական հիմնահարցեր», «Դասեր, որ պետք է քաղել թունելի հորատանցման աշխատանքների փորձառությունից», «Եվրոպա: Կարո՞ղ է արդյոք Միացյալ Թագավորությունն ավարտել շինարարությունը» հոդվածները:

Ճարտարագիտության թագավորական ակադեմիայի անդամ է (Լոնդոն, 1989թ.) և եղել է նրա ղեկավար խորհրդի կազմում (1991-94թթ.): Քաղաքացիական ճարտարագիտության կապալառուների դաշնության Կապալառուների ազգային բաժանմունքի նախագահն է (1992թ): Եղել է Շինարարական արդյունաբերության միության Արտահանման խմբի նախագահը (1995-98թթ.): Քաղաքացիական ճարտարագիտական հաստատության խորհրդի անդամ է, եղել է այդ կազմակերպության ճարտարագիտական կառավարման խորհրդի նախագահը (1987-90թթ.), փոխնախագահը և ճարտարագիտության միջազգային հանձնախմբի նախագահը (2001-2004թթ.): Ընտրվել է «Ճարտարագիտության միջազգային դաշնություն» կազմակերպության Միացյալ Թագավորության ներկայացուցիչ և գործադիր խորհրդի անդամ (2003թ)՝ գործում մասնակցություն ունենալով ճարտարագիտական միջազգային գիտաժողովներին Պուերտո Ռիկոյում, Չիկագոյում, Դելիում: Հոնգ Կոնգի գլխավոր կառույցների փորձագետն է:

Միացյալ Թագավորության հայկական համայնքի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է: Լոնդոնի «Հայոց տան» տնօրենն է: «Տաղվորքի և Վոլտոնի անդրծովյան օգնության միության» (միջազգային բարեսիրական կազմակերպություն) հոգաբարձու է:

Պարգևատրվել է Բրիտանական Կայսրության շքանշանով (ավտոմայրուղիների կառուցմանը մատուցած ծառայությունների համար, 1986թ.): Արժանացել է Քաղաքացիական ճարտարագիտության միավորման «Մենքի պրեմիում» մրցանակի («Եվրոպա: Կարո՞ղ է արդյոք Միացյալ Թագավորությունն ավարտել շինարարությունը» հոդվածի համար), Պորտսմուտի համալսարանի պատվավոր դոկտորի կոչման (1998թ.):

2008թ. Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաթրի» տվյալների հիման վրա

ԲՐՈՒՏԵՆՑ Կարեն

BRUTENTS Karen

Պատմաբան: Պատմական գիտությունների դոկտոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1924թ. հուլիսի 3-ին Բաքվում: Արցախից Բաքու եկած Ներսես Բրուտենցի որդին է:

Ուսանել է նախ Բժշկական ինստիտուտում (1941-46թթ.), ապա Ադրբեյջանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետում՝ այն ավարտելով 1950թ-ին: Ուսումը շարունակել է Խորհրդային Միության կոմունիստական կուսակցության Հասարակական գիտությունների ակադեմիայի աս-

պիրանտորայում (Մոսկվա, 1955-58թթ.): Ստացել է պատմական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

Աշխատել է իբրև բժիշկ (1946-48թթ.): Դասախոսել է Կոմունիստական կուսակցության քաղաքային կոմիտեում (Բաքու, 1950-54թթ.): Եղել է «Խաղաղության և սոցիալիզմի հիմնախնդիրներ» ամսագրի բաժնի վարիչ (Պրահա, 1958-61թթ.): Աշխատանքի է անցել Խորհրդային Միության կոմունիստական կուսակցության կենտրոնական կոմիտեի Միջազգային հարաբերությունների բաժնում (սկսած 1961թ-ից)՝ որոշ ժամանակահատվածում լինելով նաև այդ բաժնի վարիչի տեղակալը (մինչև 1990թ.): 1990-91թթ-ին եղել է Խորհրդային Միության նախագահ Մ. Գորբաչովի խորհրդականը զարգացող երկրների («Երրորդ աշխարհի») հարցերի գծով: Ներկայումս Արտաքին քաղաքական հարաբերությունների ընկերության (միջազգային հասարակական կազմակերպություն) փոխնախագահն է (սկսած 1997թ-ից):

Խորհրդային Միության արտաքին քաղաքականության ռազմավարության տեսաբաններից մեկն է և զգալի ազդեցություն է ունեցել ազգային ազատագրական շարժումների և նոր զարգացող երկրների նկատմամբ Խորհրդային Միության վարած արտաքին քաղաքականության մշակման վրա մինչև 90-ական թվականները: Հեղինակ է մեծ թվով մենագրությունների, որոնցից մի քանիսը թարգմանաբար լույս են տեսել տարբեր լեզուներով: Հիշարժան են նրա «Արդի ազգային ազատագրական հեղափոխությունները» (Մոսկվա, «Պրոգրես» հրատ., 1977թ.), «Ռուսաստանը և խաղաղօվկիանոսյան-ասիական տարածքաշրջանը» (Մոսկվա, 1992թ.), «Խորհրդածություններ չկայացած վերակառուցման մասին» (2005թ.) աշխատությունները:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

Գ

ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ Էմիլ

GABRIELIAN Emil

Բժշկագետ, դեղաբան: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Աշտարակում 1931թ. հունվարի 31-ին:

Ավարտել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտը (1954թ.): Կատարելագործվել է ԽՍՀՄ բժշկական գիտությունների ակադեմիայի Դեղաբանության գիտահետազոտական ինստիտուտում (Մոսկվա 1960-61թթ.), Ի.Մ. Սեչենովի անվան էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի և կենսաքիմիայի գիտահետազոտական ինստիտուտում (Լենինգրադ, 1967թ.), Գլազգոյի համալսարանի Վեյլքոմի հիմնադրամի վիրաբուժական գիտահետազոտական լաբորատորիայում (1968-69թթ.), Կարոլինսկա ինստիտուտի Նոբելի անվան նեյրոֆիզիոլոգիայի ինստիտուտում (Ստոկհոլմ, 1969թ.) և Կլինիկական նեյրոֆիզիոլոգիայի լաբորատորիայում, Լուդոլֆի համալսարանի կլինիկայում (Շվեդիա): Ստացել է բժշկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1963թ), դոցենտի կոչում (1968թ.), այնուհետև բժշկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան (1971թ.) և պրոֆեսորի կոչում (1972թ.):

Աշխատել է իբրև Արթիկի (Հայաստան) բուժմիավորման գլխավոր բժիշկ և վիրաբույժ (1954-58թթ.), ապա Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտի դեղաբանության ամբիոնի ավագ լաբորանտ, ասիստենտ (1959-68թթ.): Եղել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտի պրոռեկտոր (1969-1971թթ.), ապա ռեկտոր (1971-75թթ.): Ղեկավարել է դեղաբանության ամբիոնի Արյան շրջանառության և դեղաբանության գիտահետազոտական լաբորատորիան (1972-2005թթ): Պաշտոնավարել է նաև իբրև նույն հաստատության Դեղաբանության ամբիոնի վարիչ (1988-94թթ.): Նշանակվել է Հայկական ԽՍՀ առողջապահության նախարար (1975-1989թթ.): Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտի դեղաբանության ամբիոնի պրոֆեսոր է (սկսած 1988թ-ից): Դեղերի և բժշկական տեխնոլոգիաների գործակալության տնօրենն է (սկսած 1992թ-ից):

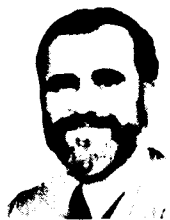
Հեղինակ է մոտ 350 գիտական աշխատության, գրքերի և դասագրքերի՝ պսակային և ուղեղային արյան շրջանառության ֆիզիոլոգիայի և ֆարմակոլոգիայի, արյան տարրերի և անոթի պատի ֆիզիոլոգիայի ու ֆարմակոլոգիայի, էնդոգեն ֆիզիոլոգիական ակտիվ նյութերի ֆարմակոլոգիայի (պրոստագլանդիններ, կատեխոլամիններ, ազոտի օքսիդ և այլն), հուզային ստրեսի, պարբերական հիվանդության, առողջապահության կազմակերպման և այլ ասպարեզներում:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է (1994թ., թղթակից-անդամ՝ 1977թ-ից) և վերջինիս նախագահության անդամ (1994թ-ից): Եղել է նույն ակադեմիայի փոխնախագահ և Բնական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար (1994-2006թթ.): Անդամ է Գիտու-

բյուրների միջազգային ակադեմիայի (սկսած 1996թ-ից), Անգիոլոգիայի և անոթաբանության միջազգային քոլեջի գիտական խորհրդի (Նյու-Յորք, սկսած 1991թ-ից): Նախագահն է Հայաստանի դեղաբանների միության (սկսած՝ 1993թ-ից): Եղել է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԺՆԱ) հիմնական դեղերի ծրագրի կառավարման խորհրդատվական հանձնախմբի անդամ (1995-1998թթ.): Ինֆորմատիկացիայի միջազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս է (սկսած 1996թ-ից): Անդամ է Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի (սկսած 2001թ-ից), Ռուսաստանի բժշկական-տեխնիկական գիտությունների ակադեմիայի (սկսած 2001թ-ից), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (սկսած 1996թ-ից), «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի (սկսած 1996թ-ից): Հայաստանի Հանրապետության նախագահի կողմից նշանակվել է բժշկության ոլորտում տրվող պետական մրցանակների հանձնաժողովի նախագահ (2001-2006թթ.): Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Սուրբ Ներսես Մեծի անվան գիտաբժշկական կենտրոնի վարչական խորհրդի նախագահն է (սկսած 2002թ-ից): Փորձագիտության ազգային կենտրոնի խորհրդի նախագահն է (սկսած 2004թ-ից): Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունում եղել է Եվրոպայում առողջապահության հետազոտման խորհրդատվական հանձնախմբի անդամ (2001-2005թթ.):

Արժանացել է Յունեսկո-ի «Կալինգայի միջազգային մրցանակի» դափնեկրի կոչման (1999թ.): Պարգևատրվել է «Աշխատանքային կարմիր դրոշի», «Ժողովուրդների բարեկամության», «Ծառայություններ կյանքի համար», «Ասպետական խաչ», «Վերնադսկու ոսկե աստղ» շքանշաններով, Պիրոգովի, Կրավկովի, Մխիթար Հերացու անվան և Եվրոպայի բնական գիտությունների ակադեմիայի Պաուլ Էրլիխի անվան ոսկե մեդալներով:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԳԱԳՈՍՅԱՆ Ռոբերտ

GAGOSIAN Robert

Օվկիանոսագետ, ծովային երկրաբանիկոս: Գիտության պատվավոր դոկտոր: ԱՄՆ-ի գիտությունների և արվեստների ակադեմիայի անդամ: Վուդս Հոլի օվկիանոսագիտական հաստատության վաստակավոր նախագահ: «Օվկիանոսային ղեկավարում» միավորման նախագահ և գլխավոր գործադիր տնօրեն: Ֆելմուտ, Մասաչուսեթս, ԱՄՆ: Ծնվել է 1944թ-ին Մեդֆորդում (Մասաչուսեթսի նահանգ), հայրանունը՝ Պերճ: Ամուսնացել է Սյուզան Գագոսյանի հետ, ունի երկու որդի՝ Տրեյս և Ալեքս:

Ուսանել է Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտում՝ ստանալով գիտության պսակավորի աստիճան քիմիայի բնագավառում (1966թ.): Օրգանական քիմիայի բնագավառում ստացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան Կոլումբիայի համալսարանում (1970թ.): Հետդոկտորական գիտական հետազոտություններ է իրականացրել Առողջապահության ազգային ինստիտուտում՝ Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանում (1970-72թթ.): Լոնգ Այլենդի համալսարանի Սաուտհեմպտոնի քոլեջում և Բոստոնի հյուսիսարևմտյան համալսարանում արժանացել է գիտության պատվավոր դոկտորի կոչման (2000թ.):

Վուդս Հոլի օվկիանոսագիտության հաստատությունում եղել է օգնական-գիտաշխատող (1972-76թթ.), ապա գիտաշխատող (1972-82թթ.), այնուհետև ավագ գիտաշխատող և քիմիական բաժանմունքի վարիչ (1982-87թթ.): Նույն հաստատությունում պաշտոնավարել է իբրև գլխավոր տնօրենի տեղակալ և գիտական մասի տնօրեն (1987-92թթ.), այնուհետև նշանակվել է հաստատության տնօրեն

(1994–2002թթ.) և նախագահ (2001–04թթ.): Ներկայումս Վուդս Հոլի օվկիանոսագիտության հաստատության վաստակավոր (պաշտոնաթող) նախագահն է: Միավորված ազգերի կազմակերպությունում Կրթության, գիտության և մշակույթի հանձնախմբի ԱՄՆ-ի կոմիսարն է (սկսած 2005թ-ից): «Օվկիանոսային ղեկավարում» միավորման (Հետազոտական և կրթական օվկիանոսագիտական հաստատությունների և Միացյալ օվկիանոսագիտական հիմնարկների միավորում) նախագահն է և գլխավոր գործադիր տնօրենը (սկսած 2007թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 90 գիտական աշխատության, գիտական գեկույցների, հոդվածների («Վաշինգտոն փոստ», «Նյու Յորք թայմս», «Սայնս» պարբերականներում): Մասնակցել է 14 օվկիանոսագիտական նավարկային արշավախմբի, որից 7-ում՝ իբրև գլխավոր հետազոտող-գիտնական, և 4 գիտական ուղղության զարգացման ծրագրերի: Նրա գիտական հետազոտություններն ընդգրկում են ծովային օրգանիզմների կողմից արտադրվող նյութերի, նրանց տարածման և միջավայրի վրա թողած ազդեցության ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև մթնոլորտի դերի բացահայտումը նյութերի տեղաշարժման մեջ՝ ցամաքից դեպի ծովային միջավայր:

ԱՄՆ-ի գիտությունների և արվեստների ակադեմիայի անդամ է (2002թ.): Անդամ է ԱՄՆ-ի օվկիանոսային գործերի խորհրդի (եղել է նաև փոխնախագահ), ինչպես նաև Օվկիանոսի և մթնոլորտի ազգային վարչության ղեկավար խորհրդի և ԱՄՆ-ի օվկիանոսային քաղաքականության պետական հանձնախմբի գիտական խորհրդի (2002թ.): Իբրև նախագահ ղեկավարել է Օվկիանոսագիտական հետազոտությունների և կրթական 52 հաստատության (մոտ 70 գիտահետազոտական լաբորատորիա) միավորման հոգաբարձուների խորհուրդը (1998–2001թթ.): Անդամ է նաև Ամերիկայի երկրաբանական գիտությունների, Ամերիկյան քիմիական ընկերության, Օրգանական երկրաբանական գիտությունների ընկերության: Բնության պատմության Ամիթոսյան ազգային թանգարանի գլխա-

վոր գիտական խորհրդատուն է: Միջազգային տնտեսական ֆորումի հրավիրյալ դասախոս է (Դափոս, Շվեյցարիա, սկսած 2001թ-ից): Հյուսիսատլանտյան դաշինքի Օվկիանոսային տնտեսական ներդրումների և գործակցության հանձնախմբի, Լուիզիանայի կառավարչական խորհրդի, Ազգային գիտական հիմնադրամի ղեկավար հանձնախմբերի անդամ է:

Արժանացել է Մոնմաունտի համալսարանի «Օվկիանոսի չեմպիոն» մրցանակի (Սաուտհեմպտոն, Նյու Յորք, 2006թ.)

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա:

ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ Տիվան

GASPARIAN Djivan

Երաժիշտ-դուդուկահար, երգահան: Հայկական ԽՍՀ և Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստ, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1923թ. հոկտեմբերի 12-ին Սոլախում (Հայկական ԽՍՀ):

Ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցը:

Եղել է Թաթուլ Ալթունյանի անվան Հայաստանի երգի ու պարի պետական համույթի մենակատար (1946–92թթ.): Դասավանդել է Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում, ստացել է պրոֆեսորի կոչում: Ներկայումս շարունակում է դասավանդել մույն հաստատությունում: Համերգներ է ունեցել «Կրոնոս կվարտետ», Հայաստանի պետական, Վիեննայի և Լոս Անջելոսի սիմֆոնիկ նվագախմբերի հետ: Համագործակցել է շատ նշանավոր երաժիշտների՝ Մ. Բրուկի, Պ. Գաբրիելի, Լ. Լիչիի, Պ. Ն. Ֆատեհ Ալի Խանի և այլոց հետ: Ամերիկայում և Եվրոպայի բազմաթիվ

երկրներում ձայնագրել է մի քանի տասնյակ ձայնասկավառակներ, որոնցից հիշատակության են արժանի Էնո Բրյանի (Լոնդոն) աջակցությամբ ձայնագրված սկավառակը նվիրված 1988 թվականի Սպիտակի և Լենինականի երկրաշարժի զոհերի հիշատակին (կոչվում է՝ I will not be sad in this World), «Սև Ռոք» (Black Rock)՝ Մ. Բրուկի հետ («Ռեալ Վորլդ», 1998թ.), «Ջիվան Գասպարյան, կվարտետ» («Լիբրա Մուզիկա», 1999թ.), «Չմայլելի դուդուկ» (Heavenly Duduk, 1999թ.), «Հայկական ֆանտազիաներ» (2000թ.) և այլն: Դուդուկի իր կատարումներով մասնակցել է «Ռոնին» (Ջոն Ֆրանկլինյանի, 1998թ.), «Օրացույց» (Ատոմ Էգոյանի, 1993թ.) և «Գլադիատոր» (Ռիդլեր Սկոտի, 2000թ.) ֆիլմերի երաժշտության ստեղծմանը: «Գլադիատոր» ֆիլմի երաժշտությունը, որը ստեղծվել է Հ. Ջիվանի կողմից, Ջ. Գասպարյանի գործուն մասնակցությամբ, արժանացել է «Ոսկե գլոբուս» Ամերիկյան կինոակադեմիայի մրցանակին (2001թ.):

Չորս անգամ արժանացել է Յունեսկո-ի կազմակերպած Համաշխարհային երաժշտական մրցույթի «Ոսկե մեդալի» (1959, 1962, 1973 և 1980թթ.): Ստացել է Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արտիստի կոչում (1973թ.): Պարգևատրվել է «Վոմբես» միջազգային երաժշտական մրցանակով (Բեռլին, 2002թ.): Երևան քաղաքի պատվավոր քաղաքացի է (2000թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա:

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ

GAREGIN II

Նորին Սուրբ Օծուրյուն Տեր Տեր Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս (ավա-

զանի անունով՝ Կորիչ Ներսիսյան): Սուրբ Էջմիածին, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1951 թ. օգոստոսի 21-ին Էջմիածնի շրջանի Ոսկեհատ գյուղում:

Ուսանել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում (ավարտել է գերագանց առաջադիմությամբ, 1965–71թթ.): Ուսումը շարունակել է Վիեննայի համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետում (1972–75թթ.), ապա Բոննի համալսարանում (1975–79թթ.): Ուսումը կատարելագործել է Չագորսկի Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Հոգևոր ակադեմիայի ասպիրանտուրայում (1979–80թթ.):

Ձեռնադրվել է սարկավազ (1970թ.), ապա նշանակվել է Հոգևոր ճեմարանի տեսուչի օգնական (1971թ.) միաժամանակ դասավանդելով «Նոր Կտակարան» առարկան (1971–72թթ.): Կուսակրոն քահանա է ձեռնադրվել վերանվանվելով Գարեգին աբեղա (1972թ.): Նշանակվել է Գերմանիայի հայ համայնքի հոգևոր հովիվ (1975–79թ.): Եղել է Արարատյան Հայրապետական Թեմի առաջնորդական փոխանորդի օգնական (1980 թ.), ապա առաջնորդական փոխանորդ (1983թ.): Ձեռնադրվել է եպիսկոպոս (1983թ.): Ընտրվել է Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամ (1990թ.): Ստացել է Արքուքյան պատիվ և տիտղոս (1992թ.): Գարեգին Ա կաթողիկոսի կողմից նշանակվել է կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ (1998թ.): Ազգային-եկեղեցական սրբազուն մար ժողովում ընտրվել է Ծայրագույն Պատրիարք և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց ստանալով Կաթողիկոսական ձեռնադրություն և օծում (1999թ. հոկտեմբերի 27 ին):

Հիմնադիրն է Արարատյան Հայրապետական Թեմի հովանու ներքո Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցի (1989թ.), մայրաքաղաքում բացված Հայորդաց տների, որտեղ հազարավոր երեխաներ ստանում են հոգևոր ու գեղագիտական կրթություն (1992թ.), Արարատյան Հայրապետական Թեմի Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի, որն իրականացնում է քրիստոնեական դաստիարակություն՝ թվով 56 հանրակրթական դպրոցում (1990թ.): Նրա ջանքերով Գևորգյան հոգևոր ճեմարանը դարձավ պետականորեն ճանաչված Աստվածա-

բանական համալսարան, իսկ Գյումրիի ընծայարանը և Վազգենյան դպրանոցը դարձան նրա մասնաճյուղերը Շիրակի և Գեղարքունյաց Թեմերում: Ուսուցչապետն է Գեորգյան հոգևոր ճեմարանի, որտեղ նա նաև դասավանդում է «Քարոզիտություն» առարկան: Հիմնադիրն է Սուրբ Էջմիածնում Գարեգին Ա-ի անվան աստվածաբանական-հայագիտական կենտրոնի՝ իր հարուստ գրադարանով:

Նրա գահակալության օրոք են օծվել Սպիտակի Սուրբ Հարություն, Երևանի Սուրբ Սարգիս, Վայքի Սուրբ Տրդատ, Տաշիրի Սուրբ Սարգիս, Մալիշկայի Սուրբ Աննա, Չարենցավանի Սուրբ Անեմափրկիչ, Ալավերդու Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի, Կապանի Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց, Առինջի Սուրբ Աստվածածին, Գյումրիի Սուրբ Հակոբ, Մարմարաշենի Սուրբ Գևորգ նորակառույց եկեղեցիներն ու Երևանի Սուրբ Սարգիս առաջնորդանիստ եկեղեցու զանգակատունը, Ռուսաստանի Դաշնության Կրասնոյարսկ քաղաքի Սուրբ Սարգիս, Պյատիգորսկ քաղաքի Սուրբ Սարգիս, Լվովի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցիները, վերասրբագործվել են Դվինի Սուրբ Հարություն, Սանկտ Պետերբուրգի Սուրբ Կատարինե, Մոսկու Սուրբ Գևորգ եկեղեցիները, Սաղմոսավանքը, Ծաղկածորի Կեչառիսի վանական համալիրը, Լոնդոնի Սուրբ Եղիշե, Ապարանի Սուրբ Խաչ եկեղեցիները, Բաց Խորանը և Սուրբ Էջմիածնի նոր գլխավոր մուտքը, որը կրում է Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի անունը: 2001թ. սեպտեմբերի 23-ին նրա ձեռամբ կատարվել է Երևանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ մայր եկեղեցու օծումը:

Ղեկավարել է Քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի (2001թ.), Էջմիածնի Մայր Տաճարի օծման 1700-ամյակի (2003թ.), Ս. Գրիգոր Նարեկացու «Մատենան ողբերգութեան» աղոթագրքի 1000-ամյակի առթիվ տոնակատարությունների լայնածավալ միջոցառումները:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատվավոր անդամ է (2003թ.): «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է, Հայկական

բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) հոգաբարձուների խորհրդի պատվո անդամ: 2000թ. Նյու Յորքում մասնակցել է ՄԱԿ-ի կազմակերպած՝ կրոնական առաջնորդների Հազարամյակի խաղաղության համաշխարհային կոնֆերանսին և ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում զեկուցում է կարդացել «Դեպի ներողամտություն և հաշտություն» թեմայի շրջանակներում:

Արժանացել է Արցախի պետական համալսարանի (2000թ.) և Երևանի պետական համալսարանի (2004թ.) պատվավոր դոկտորի կոչման: Ինֆորմատիկացիայի միջազգային ակադեմիայի անդամ է (2001թ., այս ակադեմիայի տնօրինության կողմից նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի կոչում): Պարգևատրվել է Հորդանանի բարձրագույն կարգի՝ «Բեթղեհեմ-2000» (2000թ.), Ռումինիայի ազգային բարձրագույն՝ «Ռումինիայի աստղ» (2000թ.), Ուկրաինայի Հանրապետության «Իշխան Յարոսլավ Իմաստուն», 5-րդ աստիճանի (2001թ.), Ֆրանսիայի «Պատվո լեգիոնի հրամանատարի» (2001թ.), Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու «Սուրբ Անդրեաս Առաքյալի» բարձրագույն (2004թ.), Ռուսաստանի Դաշնության «Բարեկամություն» (2006թ.) շքանշաններով:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա
Օնոթություն - Որոշ անվանումներ բերված են կրոնական գրականության մեջ գործածվող ձևով

ԳԱՐՈՅԱՆ Մարիոս (ԿԱՐՈՅԱՆ)

GAROYIAN Marios

Քաղաքական գործիչ, քաղաքագետ: Կիպրոսի Հանրապետության Խորհրդարանի նախագահ: Կիպրոսի կառավարող Դեմոկրատական կուսակցության առաջ-

նորդ: Նիկոզիա, Կիպրոսի Հանրապետություն: Ծնվել է 1961թ. մայիսի 31-ին Նիկոզիայում (Կիպրոս): Ամուսնացել է Մինա Աղամիդուի հետ, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Նիկոզիայի «Տերա Սանտա» քոլեջը (1979թ.): Պերուջիայի համալսարանում (Իտալիա) ուսանել է քաղաքագիտություն՝ մասնագիտանալով համաշխարհային արդյունաբերության պատմության ոլորտում:

Իբրև նախագահ ղեկավարել է Պերուջիայի «Վերածնունդ» ուսանողական միությունը (1981թ.), ապա Կիպրոսի ուսանողների ազգային միությունը (1983թ.): Վերադառնալով Կիպրոս, եղել է Համայն Կիպրոսի ուսանողների և երիտասարդ գիտնականների միությունների միավորման գործադիր հանձնախմբի անդամ, ինչպես նաև Դեմոկրատական կուսակցության Նիկոզիայի նահանգային հանձնախմբի նախագահ (1986-92թթ.): Ընտրվել է Կիպրոսի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական կոմիտեի անդամ (1988թ.), ապա նաև գործադիր հանձնախմբի քարտուղար (1997թ-ից), իսկ 2006թ-ից ղեկավարում է այդ կուսակցությունը: Պաշտոնավարել է իբրև Ներկայացուցիչների տան նախագահական գրասենյակի տնօրեն՝ նախագահներ Գալանուի և Կիպրիանուի կառավարման տարիներին (1991-2001թթ.): Եղել է հանրապետության նախագահի Մամուլի գրասենյակի տնօրենը և Կառավարության մամուլի գրասենյակի փոխխոսնակը (2003-06թթ.): Ընտրվել է Կիպրոսի Հանրապետության Խորհրդարանի անդամ (սկսած 2006թ-ից, անդամակցել է Ընտրական, Շրջակա միջավայրի, Արտաքին գործերի, Հայտարարագրերի և ֆինանսական շահերի խորհրդարանական հանձնախմբերին): 2008թ-ին ընտրվել է Կիպրոսի Հանրապետության Խորհրդարանի նախագահ: Անդամ է Ազգային խորհրդի՝ Կիպրոսի Հանրապետության նախագահի խորհրդակցական հանձնախմբի: Անդամ է Եվրոպական միջերկրածովյան խորհրդարանական համաժողովի կիպրոսյան պատվիրակության: Իբրև վերլուծաբան և եվրոպական գործերի մասնագետ՝ հեղինակ է բազմաթիվ քաղաքական հոդվածների նվիրված Կիպրոսի և Եվրոպական Միության փոխհա-

րաբերություններին, միջազգային քաղաքական զարգացումներին, որոնք տպագրվում են հիմնականում Կիպրոսի և Հունաստանի պարբերական մամուլում:

Կիպրոսի բանկի «Օնկոլոգիական կենտրոնի» խորհրդի անդամ է: Անդամակցում է բազմաթիվ մասնագիտական խորհուրդների, բարեգործական միությունների: Կարևոր ներդրում ունի Կիպրոսի հայ համայնքի զարգացման և նրա խնդիրների լուծման գործում:

Պարգևատրվել է Հունաստանի «Պատվո բարձրագույն հրամանատարի» կոչմամբ:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԳԱՖԵՍՃՅԱՆ Տերալդ ԳԱՖԵՍՃԵԱՆ Տերալդ

CAFESJIAN Gerald

Գործարար, իրավաբան, բարեգործ: Մինեապոլիս, ԱՄՆ: Ծնվել է Բրուքլինում 1925թ. (Նյու Յորքի նահանգ): Լևոն Գաֆեսճյանի (ծնված Սվազում և Մեծ եղեռնի հետևանքով 1915թ-ին բոլոր հարազատներին կորցրած) և Նորա Թաշյանի (ծնված Կ.Պոլսում) որդին է: Ամուսնացած է Զլեռ Գաֆեսճյանի հետ, ունի դուստր և որդի՝ Կատի և Թոն անուններով:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին ծառայել է Խաղաղ և Ատլանտյան օվկիանոսներում գտնվող ԱՄՆ-ի ծովային նավատորմում: Նյու Յորքի Հունտեր քոլեջում ստացել է արվեստների պսակավորի աստիճան տնտեսագիտության ասպարեզում, այնուհետև ուսանել է Նյու Յորքի Սուրբ Ջոնի անվան իրավաբանական բարձրագույն դպրոցում՝ ստանալով իրավագիտության դոկտորի կոչում:

«Վեստ Պարլիչինգ» կորպորացիայում

աշխատել է իբրև խմբագիր (Նյու Յորք, 1952–60թթ.): Նույն հաստատության Մինեսոտայի կենտրոնում պաշտոնավարել է իբրև գովազդի ղեկավար, առևտրական բաժնի փոխնախագահ, արտաքին հարաբերությունների գծով փոխնախագահ, գլխավոր փոխնախագահ և տնօրենների խորհրդի անդամ (1960–94թթ.): Մի շարք ընկերություններում դրամական խոշոր ներդրումներ է կատարել, այդ թվում Ֆլորիդա և Մինեսոտա նահանգների «Կամպիելլո» իտալական ռեստորանների համակարգում, «Հարթլանդ Ջյուս» իրավաբանական հիմնարկությունում, ինչպես նաև Իտալիայում և Հունգարիայում:

Հիմնադիրն է «Գաֆեաճեան ընտանիքի հիմնադրամ» բարեգործական հաստատության (1996թ.): Այս կազմակերպությունը նշանակալից ներդրում (մոտ 50 մլն դոլար) ունի Վաշինգտոնի Հայոց ցեղասպանության թանգարանի և հուշահամալիրի կառուցման, ԱՄՆ-ի հայկական կազմակերպությունների (Ամերիկայի հայկական համագումարի, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ամերիկյան մասնաճյուղերի, Ամերիկայի հայկական համալսարանի), Հայաստանում մի շարք ծրագրերի (Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի, «Հայաստան» հիմնադրամի, Արցախի «Հյուսիս-հարավ» մայրուղու շինարարության, «Անի և Նարոզ» հիմնադրամի, տարբեր հիվանդությունների դեմ երեխաների պատվաստման, «Նարոզի մշակումներ» համակարգչային ուսուցողական ծրագրերի, բարեգործական ճաշարանների և բազմաթիվ այլ ծրագրերի) ֆինանսավորման գործում:

Անդամ է Նյու Յորքի իրավաբանների միության, Միացյալ Նահանգների Գերագույն դատարանի, Սամոայի Գերագույն դատարանի: Բազմաթիվ կազմակերպությունների տնօրենների խորհուրդների անդամ է, այդ թվում «Վեստ Պարիշինգ», «Հյուստոն Պրոդակտ», «Յունայթիդ Հոսպիտալ» բաժնետիրական ընկերությունների, ինչպես նաև «Մինեսոտայի արվեստի թանգարան», «Մինեսոտայի համալսարանի արվեստի թանգարան», «Մինեսոտայի կարուսել» և այլ հասարակական կազմակերպությունների: Կազմակերպիչն ու հիմ-

նադիրն է Սքոտլանդի ժամանակակից արվեստի թանգարանի «Ջերալդ Գաֆեաճեան» ցուցասրահի (1999թ.), Երևանում Ժամանակակից արվեստի Գաֆեաճեանի անվան կենտրոնի և թանգարանի (2007թ.):

Պարզևատրվել է «Գործարարության և արվեստների մրցանակով» (Միացյալ Թագավորության ամենահեղինակավոր մրցանակը գործարարների կողմից արվեստների հովանավորման համար, 1996թ.), ԱՄՆ-ի «Էլիս Ալենդ» պատվո շքանշանով (2005թ.), Ֆրիտյոֆ Նանսենի անվան շքանշանով («Ֆրիտյոֆ Նանսեն» հաստատության կողմից, Երևանում Ժամանակակից արվեստի Գաֆեաճեանի անվան կենտրոնի և թանգարանի հիմնադրման համար, 2005թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար, 2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արդյունքների տվյալների հիման վրա

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Ժիրայր

KEVORKIAN Jirair

Մաթեմատիկոս (կիրառական մաթեմատիկա): Փիլիսոփայության դոկտոր մաթեմատիկայի բնագավառում: Վաշինգտոն, ԱՄՆ: Ծնվել է 1933թ. մայիսի 14-ին Երուսաղեմում: Լևոն և Արաքսի Գևորգյանների որդին է: Ամուսնացել է Սեդա Գևորգյանի հետ: Ուսանել է Ջորջիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտում՝ ստանալով գիտության բակալավրի (1955թ.), ապա մագիստրոսի գիտական աստիճան (1956թ., Ատլանտա, Ջորջիա): Կալիֆոռնիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտում նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աս-

տիճան օդագնացության և մաթեմատիկայի բնագավառում (Փասադենա, 1961թ.):

Աշխատել է իբրև աերոդինամիկայի մասնագետ՝ Ֆորտ Վորտում (Տեխասի նահանգ, 1956–57թթ.): Օդագնացության բնագավառում գիտական հետազոտություններ է իրականացրել Կալիֆոռնիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտում (1961–64թթ.): Վաշինգտոնի համալսարանում եղել է օդագնացության և տիեզերագնացության պրոֆեսորի օգնական (1964–66թթ.), այնուհետև պրոֆեսոր (1966–71թթ.): Նույն համալսարանում իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է կիրառական մաթեմատիկա (1971–2002թթ.): Եղել է Վաշինգտոնի համալսարանի կիրառական մաթեմատիկայի ամբիոնի վարիչ (1986–87 և 1988–90թթ.): Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր դասավանդել է Փարիզի 6-րդ համալսարանի տեսական մեխանիկայի ամբիոնում (Փարիզ, 1971–72թթ.): Ֆրանսիայի առաջավոր տեխնիկայի ազգային դպրոցի և Ճարտարագիտական դպրոցի հրավերով իբրև Ֆուլբրայտ-Հեյսի անվան դասախոս, դասավանդել է «Հոսուն միջավայրերի մեխանիկա» և «Կիրառական մաթեմատիկա» առարկաները (Փարիզ, 1975–76թթ.):

Եղել է «Դուգլաս» (Մանտա Մոնիկա և Լոնգ Բիչ, Կալիֆոռնիայի նահանգ, 1958–64թթ.) և «Մակ-Դոնել Դուգլաս» (Հունդինգտոն Բիչ, Կալիֆոռնիայի նահանգ, 1964–74թթ.) օդանավաշինական ընկերությունների, Կիրառական մաթեմատիկայի արևմտյան (Բելլևյու, Վաշինգտոնի նահանգ, 1974–77թթ.), Կենտի հետազոտական (Վաշինգտոն, 1978–80թթ.) և Լոս Ալամոսի ազգային (Նյու Մեքսիկոյի նահանգ, 1971–85թթ.) լաբորատորիաների գիտական խորհրդատու:

Հեղինակ է բազմաթիվ գիտական հոդվածների և 5 մենագրության՝ կիրառական մաթեմատիկայի, տեսական և կիրառական մեխանիկայի, օդագնացության, տիեզերագնացության և այլ բնագավառներում: Հատկապես հիշարժան են նրա «Մասնակի դիֆերենցիալ հավասարումներ, անալիտիկ լուծման հնարքները» (առաջին հրատարակությունը՝ «Վադսֆորտ Բուկս» հրատ., 1990թ. և «Չապմեն ընդ Հոլ» հրատ., 1993թ., երկրորդ հրատարակությունը՝ «Սպրինգեր Վերլագ»

հրատ., 2000թ.) և «Բազմաստիճան և եզակի պերտուրբացիոն մեթոդներ» (համահեղինակ Ջ. Դ. Բոուլ, «Սպրինգեր Վերլագ», 1996թ.) աշխատությունները:

Գիտական դրամաշնորհների է արժանացել ԱՄՆ-ի ռազմաօդային ուժերի գիտական հետազոտությունների գրասենյակի, Օդագնացության և տիեզերքի ազգային վարչության, Գիտության ազգային հիմնադրամի և այլ հաստատությունների կողմից:

2005թ. Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաբերի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Ռեյմոն, Հարություն ԳԵՈՐԳԵԱՆ Ռեմոն, Յարութիւն

KEVORKIAN Raymond, Haroutioun

Պատմաբան: Պատմագիտության դոկտոր: Փարիզի Նուբարյան մատենադարանի տնօրեն: Փարիզի Սորբոնի III համալսարանի գիտական հետազոտությունների տնօրեն: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1953թ-ին:

Ուսանել է «Էքոլ պրատիկ դեզ օթ էտյուդ» (*École pratique des hautes études*) բարձրագույն կրթական հաստատության Պատմության և բանասիրության (չորրորդ) բաժնում:

Փարիզի VIII համալսարանի (Սեն Դնի) Աշխարհաբաղաբալական հետազոտությունների ֆրանսիական ինստիտուտում դասավանդում է ժամանակակից պատմություն: Փարիզի Սորբոնի III համալսարանի գիտական հետազոտությունների տնօրեն է և ղեկավարում է Արդի հայոց պատմության կենտրոնը: Իբրև տնօրեն ղեկավարում է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Փարիզի Նուբարյան մատենադարանը (սկսած 1987թ-ից):

Հեղինակ է մոտ երկու տասնյակ գրքերի և բազմաթիվ հոդվածների՝ հայոց պատմության, Հայոց ցեղասպանության և հայկական մշակույթի ուսումնասիրությունների վերաբերյալ: Հիշարժան են նրա «Հայոց ցեղասպանությունը» («Օղիլ ժակոբ» հրատ., 2006թ.), «Հայկական տպագրությունները 1701–1850թթ.» (2000թ.), «Հայաստանը արևելքի և արևմուտքի միջև» (1996թ.), «Քրիստոնյա Հայաստանի լույսը» (համահեղինակ՝ Իվան Տրավերդի, 2006թ.), «Հայաստան՝ 3000 տարվա պատմություն» (համահեղինակ՝ Ժ.-Պ. Մահե, 1988թ.), «Հայկական գորգեր և գործվածքեղեն» (համահեղինակ՝ Պ. Աշյան, 1991թ.), «Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հարյուրամյակը, հատոր 1, 1906–1940թթ.» (2006թ.), «Անի, Հայաստանի մայրաքաղաքը 1000 թվականին» (2001թ.), «Հայերն Օսմանյան կայսրությունում եղեռնի նախօրեին» (համահեղինակ՝ Պ. Փարոջյան 1992թ.), «Հայերը 1917–39 թվականներին, ապաստանի որոնում» (համահեղինակներ՝ Լևոն Նորդիկյան և Վահե Թաշչյան, 2006թ., 2–րդ հրատ. 2007թ.) և բազմաթիվ այլ աշխատություններ:

Տնօրենն է և խմբագիրը «Ժամանակակից հայոց պատմության հանդես» գիտական պարբերականի (սկսած 1995թ–ից):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԳՈՎՃՅԱՆ (ԳՈՎՏՅԱՆ) Ալեքսի ԿԵՕՎՃԵԱՆ Ալեքսի

GOVCIYAN Alexis (GÖVCIYAN)

Մանր ձեռնարկատիրության և արհեստների զարգացման ասպարեզի մասնագետ, հասարակական և քաղաքական

գործիչ: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1956թ. հոկտեմբերի 13–ին Կ.Պոլսում: Կարալիս և Սրբուհի Գովճյանների (Կեօվճեանների) որդին է: Ամուսնացած է Ֆրանսուազ Պելեքիսի հետ, զավակները՝ Միքայել, Երեմ, Աթաբու:

Ուսանել է Կ. Պոլսի Եսայան, ապա Մխիթարյան հայրերի վարժարաններում: Ավարտել է Փարիզի 9–րդ՝ Դոֆինի համալսարանի կառավարման և գործավարության բաժինը (1979թ.):

Եղել է Ֆրանսիայի արդյունաբերության, ֆինանսների և առևտրի նախարարության և Արհեստների պալատի Փարիզի բարձրագույն ինստիտուտի վարչական և ֆինանսական բաժնի տնօրեն (1990–91թթ.), ապա ընդհանուր քարտուղար (1991–95թթ.), այնուհետև ծառայողական բաժնի տնօրեն (1995–2000թթ.): 2000թ–ից այդ հաստատության գլխավոր տնօրենն է:

Հեղինակ է բազմաթիվ քաղաքական հոդվածների և փաստաթղթերի, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման վերաբերյալ բազմաթիվ ելույթների, հոդվածների, հարցազրույցների: Հատկապես հիշարժան է նրա «Ապրիլի 24–ը՝ վկայություն 1915թ. Հայոց ցեղասպանությունը Ֆրանսիայի կողմից ճանաչելու մասին» գիրքը («Շերշ–Միդի» հրատ., 2003թ.):

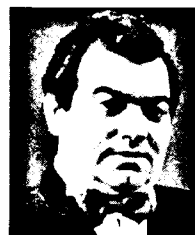
Ֆրանսիական «Միություն հանուն ժողովրդավարության» կուսակցության քաղաքական բյուրոյի անդամ է: Անդամ է Մասնագիտական կրթության միջազգային շաբաթի ծրագրերի հանձնախմբի (սկսած 1998թ–ից), Արհեստավորների մասնագիտական կատարելագործման հիմնադրամի վարչական խորհրդի (սկսած 2004թ–ից), Էքսի–Մարսելի քաղաքական ուսումնասիրությունների ինստիտուտի կատարելագործման խորհրդի (2000թ–ից):

Եղել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Փարիզի և Իլ–դը–Ֆրանսի շրջանի նախագահը (1993–96թթ.) և Ֆրանսիայի մասնաճյուղի փոխնախագահը (1995–96թթ.), Սոցիալական օգնության հայկական ընկերության փոխնախագահը (1997թ–ից), Ֆրանսիայի «Ապրիլի 24» հանձնախմբի նախագահը (1998–2001թթ.): Ֆրանսիայի հայկական ընկերությունների

աշխատանքը համակարգող խորհրդի նախագահն է (սկսած 2005թ–ից): Հայոց եկեղեցու մշակութային միության անդամ է: «Հիշատակների Եվրոպա» (2001թ–ից) և «Մալվետերա–75» (1996թ–ից) ընկերությունների նախագահն է:

Արժանացել է Սենատի ակումբի անդամի և «Արժանիքների համար» շքանշանակիրների ֆրանսիական ընկերության անդամի կոչումներին: Պարգևատրվել է «Արժանիքների համար» ազգային շքանշանով (Ֆրանսիայի Սենատի նախագահի կողմից, 2001թ.), «Ակադեմիական դափնեապակով», Մտավորականների ֆրանսիական ընկերության արժաթե մեդալով, Արհեստների պալատի ոսկե մեդալով, Ֆրանսիայի Հանրապետության «Պատվո լեգիոնի» շքանշանով (Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահի կողմից, 2005թ.), Կենսագրական ընդգրկված է «Ով ով է Ֆրանսիայում» հրատարակության հատորներում:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Գեղամ

GRIGORIAN Gegham

Օպերային երգիչ (տենոր), բեմադրիչ: Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստ, Լիտվայի վաստակավոր արտիստ, Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր տնօրեն: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Երևանում 1951թ. հունվարի 29–ին (հայրանունը՝ Միքայան): Ամուսնացած է, ունի 3 երեխա:

Երաժշտական կրթությունը ստացել է Երևանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցում: Կատարելագործվել է Միլանի (Իտալիա) «Լա Սկալա» օպերային թատրոնում:

Որպես օպերային երգիչ աշխատել է Վիլնյուսի օպերային թատրոնում (Լիտվա, 1980–88թթ.): Սանկտ Պետերբուրգում բնակված տարիներին հանդես է եկել Կիրովի անվան (Մարինյան) օպերային թատրոնում (սկսած 1989թ–ից), ինչպես նաև ելույթներ է ունեցել Մեծ թատրոնի (Մոսկվա) բեմում: Ներկայումս Երևանի Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարն է և գլխավոր տնօրենը (սկսած 1999թ–ից):

Ելույթներ է ունեցել աշխարհի բազմաթիվ նշանավոր օպերային բեմերում՝ «Քովենտ Գարդենում» (Լոնդոն), Մոնտպելիեի օպերայում (Ֆրանսիա), «Լա Սկալա» օպերային թատրոնում (Միլան), Մոնտե Կառլոյի օպերայում (Մոնակո), «Օպերա դը Բաստիլյում» (Փարիզ), Վաշինգտոնի օպերայում (ԱՄՆ), «Կոնցերտգերոուում» (Ամստերդամ), «Լիցեա» թատրոնում (Բարսելոն), «Կոլոն» օպերային թատրոնում (Բուենոս Այրես) և այլն:

Նրա երգացանկն ընդգրկում է մոտ 50 օպերային դերերգ: Հիշարժան են Դոն Ալվարոյի (Վերդիի «Ճակատագրի ուժը»), Ռադամեսի (Վերդիի «Աիդա»), Պոլինի (Բելինիի «Նորմա»), Հերմանի (Չայկովսկու «Պիկովայա Դամա»), Բեգուխովի (Պրոկոֆևի «Պատերազմ և խաղաղություն»), Լենսկու (Չայկովսկու «Եվգենի Օնեգին») և այլ դերերգերի նրա կատարումները:

Իբրև գլխավոր բեմադրիչ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում իրականացրել է Վերդիի «Տրավիատա» և «Տրոբատուր», Բիզեի «Կարմեն», Բելինիի «Նորմա» (2001թ.), Չոլիսայանի «Արշակ Երկրորդ», Հարությունյանի «Մայաթ Նովա» օպերաների, Մինկուսի «Դոն Զիշոտ» բալետի բեմադրությունները:

Արժանացել է Հայաստանի ժողովրդա-

կան արտիստի և Լիտվայի վաստակավոր արտիստի կոչումներին: Ի թիվս տարբեր երկրների բազմաթիվ պարզևների և մրցանակների, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից արժանացել է «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (Ս. Էջմիածին, 2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Ռուբեն

KRIKORIAN Ruben

Փիլիսոփա: Բուլղարիայի Հանրապետության Ազգային ժողովի ժողովրդական պատգամավոր: Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր (Բուլղարիայի և Հայաստանի գիտությունների ակադեմիաներ), Բլագոևգրադի «Նեոֆիտ Ռիլսկի» հարավարևելյան համալսարանի մշակութային փիլիսոփայության դոցենտ, Քենթրիջի Կենսագրական դասակարգման ինստիտուտի պատվավոր պրոֆեսոր: Սոֆիա Բուլղարիա: Ծնվել է 1950թ. դեկտեմբերի 24-ին Պլովդիվում (Բուլղարիա): Օհանես (Հովհաննես) և Սաքենիկ Գրիգորյանների որդին է: Ամուսնացել է Էլկա Վոդեմիչարովա-Գրիգորյանի հետ (1974թ. Սոֆիա, Բուլղարիա), որդին՝ Յոհանես:

Ուսանել է Սոֆիայի Ս. Կլիմենտ Օբրիդսկու անվան պետական համալսարանում պատմություն և փիլիսոփայություն մասնագիտությամբ (1975-1979թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի Փիլիսոփայական և սոցիոլոգիական ուսումնասիրությունների միացյալ կենտրոնի մասնագետ-ուսումնասիրող և բաժնի վարիչ (1979-1989թթ.):

Եղել է Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի Փիլիսոփայական ուսումնասիրությունների ինստիտուտի ասպիրանտ, այնուհետև պաշտոնավարել է իբրև նույն հաստատության ղեկավար մասնագետ և փոխտնօրեն (1989-2005թթ.): Աշխատակցել է Մասնագիտական մենեջմենտի բարձրագույն ուսումնարանին (1992թ.): Տնօրենն է Մշակութային հարաբերությունների «ԻՍՏՐՕՍ» միջազգային ինստիտուտի (1991-2007թթ.), ինչպես նաև Հարավարևելյան «Նեոֆիտ Ռիլսկի» համալսարանին կից Եվրոպական ուսումնասիրությունների միջազգային կենտրոնի (1998-2007թթ.):

Հեղինակ է ավելի քան 50 գիտական հրատարակության հոդվածների, ուսումնասիրությունների և գրախոսականների: Հատկապես հիշարժան են նրա գրքերը՝ «Դուալիզմը բուլղարական և եվրոպական փիլիսոփայական մշակույթի պատմության մեջ» (1990թ.) և «Պավլիկյանությունը որպես մշակութաբանական երևույթ միջնադարում» (1995թ.): Չեկուցումներով հանդես է եկել բազմաթիվ միջազգային գիտաժողովներում:

Ընտրվել է Բուլղարիայի Հանրապետության 39-րդ (2001-2005թթ.) և 40-րդ (2005-2009թթ.) գումարումների Ազգային ժողովի ժողովրդական պատգամավոր: Եղել է Բուլղարիայի Հանրապետության Ազգային ժողովի Մարդու իրավունքների և կրոնական ազատությունների, ինչպես նաև Մշակութային հանձնախմբերի անդամ և Ազգային փոքրամասնությունների հարցերով խորհրդարանական խմբի համանախագահ (2001-2005թթ.): Իբրև 40-րդ գումարման Ազգային ժողովի պատգամավոր՝ անդամ է Մարդու իրավունքների և կրոնական գործերի և Քաղաքացիների բողոքների քննարկման հանձնախմբերի (սկսած 2005թ-ից): «Բուլղարիա-Հայաստան», «Բուլղարիա-Չիլի» խորհրդարանական խմբերի նախագահն է:

Ընտրվել է Բուլղարական փիլիսոփայական ընկերության երրորդ համաժողովի ղեկավար խորհրդի անդամ (1996-2001թթ.) և մենեջեր-տնօրեն (2001-2005թթ.): Հա-

րավարելյան Եվրոպայի փիլիսոփաների միության գլխավոր քարտուղարն է (2000թ-ից սկսած): «Էթնիկական և կրոնական հարաբերությունների խորհուրդ» հիմնադրամի նախագահն է (2000-2005թթ.): Բուլղարիայի Հանրապետության Նախարարների խորհրդին կից Էթնիկական և ժողովրդագրական հարցերի ազգային խորհրդի անդամ է (1999թ-ից սկսած): Բուլղարական թագավորական ինստիտուտի անդամ է (2004թ-ից սկսած):

Նախագահն է եղել Բուլղարիայի հայ հոգևոր և աշխարհիկ միությունների համազգային հանձնախմբի (1997-2005թթ.) և Հայ առաքելական եկեղեցու Բուլղարիայի թեմական խորհրդի (1999-2008թթ.): Եվրոպայի հայկական միությունների ֆորումի (Շվեյցարիա, Ժնև) վարչության անդամ է և Հարավարևելյան Եվրոպայի հայկական միությունների գործունեությունը համակարգող-խորհրդատու (1999-2007թթ.): Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի գերագույն խորհրդի գործադիր հանձնախմբի անդամ է՝ փոխնախագահի իրավասությամբ:

Պարգևատրվել է Բուլղարիայի Հանրապետության «1300 տարի, Բուլղարիա» հոբելյանական շքանշանով: Երեք անգամ արժանացել է Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի «Գերազանցության նշան» շքանշանի: Բուլղարական փիլիսոփայական միության և Բուլղարական սոցիոլոգիական միության կողմից պարգևատրվել է «Պատվո նշան» շքանշաններով: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն անձամբ նրան է հանձնել «Ս. Սահակ, Ս. Մեսրոպ» շքանշան (2001թ.): Ոսկե մեդալների է արժանացել ՀԲԸՄ և «Հայկական տեղեկատվական քիզնես ֆորումի» կողմից (Վառնա): 2002թ-ին ստացել է «Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակ» հոբելյանական շքանշան:

2005թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սամվել

GRIGORIAN Samvel

Բնական երևույթների մեխանիկայի մասնագետ: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1929թ. մարտի 18-ին (ըստ փաստաթղթի՝ 1930թ-ի) Լեռնային Դարաբաղի Հաղորթ ավանում: Սամվել Տեր-Գրիգորյանի և Սիրան Մանվելյանի որդին է:

Գերազանցությամբ («Ոսկե մեդալով») ավարտելով միջնակարգ դպրոցը՝ ուսանել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի մեխանիկամաթեմատիկական ֆակուլտետում (1948-53թթ.): Նույն հաստատության ասպիրանտուրան ավարտելուց հետո (1953-56թթ.) պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն և ստացել ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1957թ.): 1965թ-ին Մոսկվայի պետական համալսարանի Մեխանիկայի ինստիտուտում նրան շնորհվել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան: Ստացել է Մոսկվայի պետական համալսարանի պրոֆեսորի (1968թ.) և վաստակավոր պրոֆեսորի (2001թ.) կոչումներ:

Պաշտոնավարել է իբրև Մոսկվայի պետական համալսարանի մեխանիկա-մաթեմատիկական ֆակուլտետի կրտսեր գիտաշխատող (1956-59թթ.), ապա նույն համալսարանի Մեխանիկայի ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող (1959-62թթ.), այնուհետև փոխտնօրեն գիտական աշխատանքների գծով (1962-81թթ.) և Բնական երևույթների մեխանիկայի բաժնի վարիչ (1981-92թթ.): Իբրև տնօրեն ղեկավարել է Մեխանիկայի

ինստիտուտը (1992–2001թթ.): Սկսած 2001թ–ից Բնական երևույթների մեխանիկայի լաբորատորիայի վարիչն է: Համատեղությամբ դասավանդել է Մոսկվայի պետական համալսարանում (սկսած 1968թ–ից), Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտում (1958–59թթ.): Դասախոսություններով հանդես է եկել Պեկինի, Ռիսանի, Սիանի, Դալյանի (Չինաստան), Բերլինի (ԱՄՆ), Հայֆայի, Բեեր–Շևայի (Իսրայել), Պրահայի (Չեխիա), Վարշավայի (Լեհաստան) և այլ համալսարաններում:

Հեղինակ է ավելի քան 300 գիտական հոդվածի, 70 գյուտի (արտոնագրի) և 5 մենագրության՝ հոծ միջավայրերի, բնական երևույթների (այդ թվում երկրաբանական և աստղագիտական), նավթի և գազի արդյունահանման, կենսաբանական ու բժշկական մեխանիկայի, նոր նյութերի սինթեզի, սպորտի բնագավառներում: Եղել է մոտ 40 թեկնածուական և 10 դոկտորական ատենախոսությունների գիտական ղեկավար:

Ընտրվել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի թղթակից–անդամ (1987թ.), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս (2000թ.), Տիեզերագնացության միջազգային ակադեմիայի թղթակից–անդամ (1972), ապա անդամ (1976թ.): Անդամ է Ռուսաստանի հրթիռային և հրետանային գիտությունների ակադեմիայի (1993թ.), Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի (1993թ.), Ուկրաինայի ճարտարագիտական ակադեմիայի (1995թ.), Ինֆորմատիկացիայի միջազգային ակադեմիայի (1995թ.), Աշխարհի ժողովուրդների հոգեկան միասնության ակադեմիայի (1999թ.), Ռուսաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի (2005թ.): «Կիրառական մաթեմատիկա և մեխանիկա» և «Կիրառական մաթեմատիկա և տեխնիկական ֆիզիկա» գիտական հանդեսների խմբագրական կազմի անդամ է: Անդամ է Ռուսաստանի տեսական և կիրառական մեխանիկայի ազգային հանձնախմբի և Կիրառական մաթեմատիկայի և մեխանիկայի միջազգային միության: Եղել է Խորհրդային Միության օլիմպիական կոմիտեի պատվավոր անդամ, այժմ Ռուսաստանի Սահնակի մարզական միության պատվավոր նախագահն է:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է (սկսած 2000թ–ից): Հիմնադիր–նախագահն է Ռուսաստանի հայկական համայնքների միության: Նախագահն է «Մոսկվայի հայերի շրջանային ազգային–մշակութային ինքնավարություն» կազմակերպության: Հայերի համաշխարհային ասամբլեայի հիմնադիր անդամներից է և այդ կազմակերպության փոխնախագահը գիտության գծով: Եվրոպայի հայկական համայնքների ֆորումի համահիմնադիր–անդամ է: Ռուսաստանի հայերի միության և Միջազգային հայկական կոնգրեսի խորհրդի անդամ է: Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Առաջին գումարման Ազգային ժողովի պատգամավոր (1991թ.): Մոսկվայի կառավարության ազգամիջյան հարաբերությունների խորհրդի մշտական անդամ է: Ռուսաստանի ազգային միավորումների կոնգրեսի հիմնադիրներից է և նրա նախագահության անդամ:

Պարգևատրվել է «Չինաստանի և Խորհրդային Միության բարեկամություն» մեդալով (Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետություն, 1960թ.), Լավրենտևի անվան մրցանակով և ոսկե մեդալով (ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի կողմից, 1986թ.), Չալիզինի անվան մրցանակով (ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի կողմից, 1970թ.), Լոմոնոսովի անվան մրցանակով (Մոսկվայի պետական համալսարանի կողմից, 1967թ.), ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի մրցանակով (1985թ.), Ուկրաինայի պետական մրցանակով (1985թ.), Ֆեդորովայի անվան մրցանակով (2004թ.), «Գիտության և արվեստների ասպետ» կոչմամբ և ոսկե մեդալով (Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի կողմից, 2000թ.), «Արծաթե խաչով» (Ռուսաստանի հայերի միության կողմից, 2002թ.), Մոսկվայի ազգային քաղաքականության և միջշրջանային կապերի կոմիտեի «Ոսկե շքանշանով» և «Մոսկվա՝ 850–ամյակ» մեդալով (Մոսկվայի կառավարության կողմից):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սուսաննա

GREGORIAN Susanna

Ջութակահար–մենակատար: Բյուլն, Գերմանիա: Միջազգային մրցույթների դափնեկիր: Ծնվել է 1968թ–ի հունվարի 1–ին Երևանում: Սամվել և Մարինե Գրիգորյանների դուստրն է:

Ուսանել է Մոսկվայի Չայկովսկու անվան երաժշտանոցում (Մոսկվա, 1986–91թթ.)՝ այն ավարտելով «Գերագնացության վկայականով»: Ուսումը շարունակել է նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (1991–93թթ.): Կատարելագործվել է Բյուլնի երաժշտանոցում (Գերմանիա, 1993–98թթ.): Վարպետության կարգի վկայագրերի է արժանացել Լոզանի երաժշտանոցի (Շվեյցարիա, 1994 և 1997թ.), Բադեն–Բադենի Կարլ Ֆրեշ ակադեմիայի (Գերմանիա, 1995 և 1997թ.), Գաստայգի միջազգային երաժշտական ակադեմիայի (Մյունխեն, 1995թ.), Երաժշտության և դերասանական արվեստի եվրոպական ակադեմիայի (Մոնտեպուսիանո, Իտալիա, 2003թ.), Պրահայի Մոցարտի անվան ակադեմիայի (Չեխիա, 1993թ.) կողմից:

Իբրև առաջին ջութակ համերգներով հանդես է եկել Ազգերի ֆիլհարմոնիայի սիմֆոնիկ նվագախմբում (1992–2000թթ.): Բազմիցս հրավիրվել է Լոնդոնի, «Բի–Բի–Սի»–ի, «Քոլմենտ Գարդեն Ռոյալ Օպերա Հաուզի» և այլ հանրահայտ սիմֆոնիկ նվագախմբերի կողմից: Համերգային շրջագայություններ է ունեցել Ճապոնիայում, Ավստրալիայում, Կանադայում, Իռլանդիայում, Իսպանիայում, Ֆրանսիայում, Նոր Զելանդիայում, Ֆինլանդիայում, ԱՄՆ–ում, Ռուսաստանում: Նրա կատարումները ձայնագրվել են և հեռարձակվել շվեյցարական «Ռոմանդ» ռադիոկայանի,

Արևմտագերմանական ռադիոյի, «Ռադիո Մոսկվա» և «Բի–Բի–Սի» ռադիոկայանների կողմից:

Հիշարժան են նրա՝ Մոցարտի 3–րդ և 5–րդ ջութակի կոնցերտների, Ա. Շնիտկեի «Մոց–Արտ» ստեղծագործության կատարումները Սոֆիայի մենակատարների և Ազգերի ֆիլհարմոնիայի սիմֆոնիկ նվագախմբերի մասնակցությամբ (խտասկավառակ, 2002թ.), ինչպես նաև Ա. Խաչատրյանի, Է. Միրզոյանի, Կոմիտասի, Է. Բաղդասարյանի ստեղծագործությունների կատարումները՝ գրված ջութակի և դաշնամուրի համար (դաշնամուր՝ Շ. Քոչարյան, խտասկավառակ, 2004թ.)

Արժանացել է Բադեն–Բադենի Կարլ Ֆրեշ ակադեմիայի Մոցարտի անվան մրցանակի (Գերմանիա, 1997թ.), Քրիստիան Ֆերայի և Պիեր Բարբիզեի հիշատակին նվիրված Մարսելի միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակի (Ֆրանսիա, 1997թ.), «Վիտտորի–մրցույթի» (ջութակի կատարումներ նվագախմբի մասնակցությամբ) երրորդ մրցանակի (Իտալիա, 1999թ.):

2005թ. Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաթերի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Վարդան

GREGORIAN Vartan

Պատմաբան, հասարակագետ, վարչական և հասարակական գործիչ: Փիլիսոփայության դոկտոր, պրոֆեսոր: Նյու Յորքի Կարնեգի հաստատության նախագահ: Արվեստների և գիտությունների ամերիկյան ակադեմիայի անդամ: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է Թավրիզում (Իրան) 1934թ. ապրիլի 8–ին: Սամվել Գրիգորյանի և Շուշանիկ

Միրզայանի որդին է: Ամուսնացած է Կլար Ռուսսեյի հետ (1960), երեխաները՝ Վահե, Բաֆֆի, Դարեն:

Նախնական կրթությունը ստացել է Իրանում, այնուհետև ուսումը շարունակել է Լիբանանում՝ ավարտելով հայկական վարժարան (1955թ.): Գալով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ (1956թ.)՝ ուսանել է Ստանֆորդի համալսարանում, որտեղ 1958թ-ին նրան շնորհվել է գիտության պսակավորի, իսկ 1964-ին՝ փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան պատմության և հասարակագիտության ասպարեզում:

Իբրև օգնական-պրոֆեսոր, իսկ այնուհետև իբրև պրոֆեսոր Եվրոպայի և Միջին Արևելքի երկրների պատմություն է դասավանդել Ման Ֆրանցիսկոյի պետական բարձրագույն վարժարանում (1962-68թթ.), ինչպես նաև Կալիֆոռնիայի (Լոս Անջելոս, 1968թ.) և Տեխասի (Օստին, 1968-72թթ.) համալսարաններում: 1972-80թթ. Հայաստանի և Կովկասի պատմություն է դասավանդել Պենսիլվանիայի համալսարանում (Ֆիլադելֆիայի նահանգ): Նույն համալսարանում հիմնադրել և ղեկավարել է Գիտության և արվեստների մասնաճյուղը (1974-78թթ), պաշտոնավարել է իբրև համալսարանի փոխնախագահ և գլխավոր տեսուչ (1978-81թթ.): Եղել է Նյու Յորքի հանրային գրադարանի նախագահը (1981-89թթ.), միաժամանակ դասավանդել է Նյու Յորքի սոցիալական հետազոտությունների բարձրագույն դպրոցում և Նյու Յորքի համալսարանում (1984-89թթ.): 1989թ. ընտրվել է Բրաունի համալսարանի նախագահ (Պրովիդենս): 1997թ-ից Նյու Յորքի Կարնեգի հաստատության նախագահն է:

Հեղինակ է «Ժամանակակից Աֆղանստանի առաջացումը (1880-1946թթ.)» (1969թ), «Ճանապարհ դեպի տուն, իմ կյանքը և տարիները» (ինքնակենսագրական, 2003թ.), «Իսլամ. խճանկար՝ ոչ միաձույլ» (2003թ.) գրքերի:

«Աարնոն Դայմոնդ» հիմնարկության (1990-97թթ.), «Բրուկլինգս» ինստիտուտների (1994թ-ից սկսած), Կրթության միջազգային ինստիտուտի (սկսած 1989

թ-ից), Մարդկային իրավունքների միջազգային լիգայի (1984-97թթ.), Չարգացման հետազոտությունների ինստիտուտի (1987թ-ից սկսած), Ջ. Պոլ Գետտիի բարեգործական հաստատության (սկսած 1988թ-ից) և այլ հաստատությունների տնօրենների խորհուրդների անդամ է: Նախագահն է Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և համալսարանական կենտրոնների խորհրդի (Նյու Յորք, 1894-90թթ.): Ժամանակակից արվեստի թանգարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն է (Նյու Յորք, սկսած 1994թ-ից):

Անդամ է Արվեստների և գիտությունների ամերիկյան ակադեմիայի, Ամերիկյան փիլիսոփայական ընկերության, Ամերիկյան հնագիտական ընկերության, Ամերիկյան պատմաբանների միության, Գրադարանային հաստատությունների միջազգային միության, Սլավոնական հետազոտությունների զարգացման ընկերության, Միջինարևելյան հետազոտությունների միության, «Բրիտանիկա» հանրագիտարանի խորհրդի և այլն:

Արժանացել է ավելի քան հիսուն պատվավոր կոչման ու 60 պարգևի՝ միջազգային, պետական ու հասարակական կազմակերպությունների կողմից: Նրա ստացած պարգևների թվում են ԱՄՆ-ի «Ազատություն» նախագահական մեդալը (ԱՄՆ-ի նախագահ Ջ. Բուշի կողմից, 2004թ.), Ֆրանսիայի «Արվեստներին և գրականությանը ծառայության համար» շքանշանը (1986թ.), Իտալիայի «Հանրապետության պատվո ասպետի» շքանշանը և Արտաքին գործերի նախարարության մշակութային արժաթե շքանշանը (1977թ.), Պորտուգալիայի «Հենրիխի» կառավարական պատվո մեծ շքանշանը (1995թ.), Սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտի ոսկե շքանշանը (1985թ.), Ավստրիայի «Պատվո ոսկե շքանշանը» (Վիեննա, 1974), Հասարակական գիտությունների ազգային շքանշանը (1997թ., ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլնտոնի կողմից), Գիտությունների և արվեստների ամերիկյան ակադեմիայի «Ոսկե շքանշանը»՝ արվեստներին մատուցած ծառայությունների համար (1989թ.) և այլն:

Գործուն մասնակցություն է ունեցել հայ հասարակական կյանքին: Մասնակցել է Հայաստանում կազմակերպված «Հայրենիք-սփյուռք» երկրորդ համաժողովին (Երևան, 2002թ.): Հայաստանի փիլիսոփայական ընկերության պատվավոր անդամ է (Երևան, 2002թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

**ԳՈՒՅՈՒՄՋՅԱՆ Տիգրան
ԳՈՒՅՈՒՄՋԵԱՆ Տիգրան**

KOUYMJIAN Dickran

Հայագետ, արևելագետ: Փիլիսոփայության դոկտոր հայագիտության ասպարեզում, Կալիֆոռնիայի համալսարանի հայագիտական ուսումնասիրությունների ծրագրի տնօրեն, պրոֆեսոր: Ֆրեզնո, ԱՄՆ: Ծնվել է 1934թ-ի հուլիսի 6-ին Տուլսեայում (Ռուսինիա): Թորոս Գույումջյանի և Ջաբել Գալուստյանի որդին է: Ամուսնացած է Անժել Կապոյանի հետ:

Ուսանել է Վիսկոնսինի համալսարանում՝ ստանալով գիտության պսակավորի (բակալավրի) գիտական աստիճան եվրոպական մշակույթի պատմության ասպարեզում (Մեդիսոն, 1957թ.): Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում նրան շնորհվել է արվեստների մագիստրոսի գիտական աստիճան արաբական մշակույթի ուսումնասիրության ասպարեզում (Լիբանան, 1957-61թթ.): Այնուհետև Կոլումբիայի համալսարանի Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրների լեզուների և գրականության մասնաճյուղում արժանանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի հայագիտության ասպարեզում (Նյու Յորք, 1969թ.):

Պաշտոնավարել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում իբրև Եվրոպայի պատմության և արևմտյան քաղաքակրթության դասավանդման հրահանգիչ (Լիբանան, 1959-61թթ.): Արևմտյան և արևելյան քաղաքակրթություն է դասավանդել Կոլումբիայի համալսարանի անգլիական բաժնում (Նյու Յորք, 1961-64թթ.): Աշխատել է իբրև Ամերիկյան հեղինակների միության գրական գործակալության տնօրեն (Նյու Յորք, 1965-67թթ.): Եղել է մերձավորարևելյան պատմության և քաղաքակրթության օգնական-պրոֆեսոր, այնուհետև Արաբական հետազոտությունների կենտրոնի տնօրենի տեղակալ Կահիրեի ամերիկյան համալսարանում (Եգիպտոս, 1967-71թթ.): Բեյրութի Հայկազյան քոլեջում ղեկավարել է հայագիտական բաժինը և դասավանդել հայոց պատմություն (Լիբանան, 1971-72թթ.): Բեյրութի ամերիկյան համալսարանի Պատմության և մշակույթի ուսումնասիրության բաժնում դասավանդել է հայոց պատմություն, ինչպես նաև մերձավորարևելյան երկրների մշակույթի պատմություն (1971-76թթ.)՝ միաժամանակ կատարելով արվեստի պատմության բակալորիական ուսումնական ծրագրերի համակարգողի պարտականությունները (Լիբանան, 1974-75թթ.): Իբրև մերձավորարևելյան երկրների պատմության և արվեստի պրոֆեսոր դասավանդել է Փարիզի ամերիկյան համալսարանում (Ֆրանսիա, 1976-78թթ.): Եղել է Յունեսկո-ի Պատմական հուշարձանների և արվեստի կոթողների պահպանության բաժնի խորհրդական, ինչպես նաև Լիբիայի Արաբական Հանրապետության հնագիտական արժեքների պահպանության պետական բաժանմունքի խորհրդական (Փարիզ, 1976թ.): Հիմնադրել է «Հայ շարժում» ուսանողական թերթը (Ֆրեզնո, 1979թ.): Աշխատակցել է նաև Ժամանակակից հայկական հետազոտությունների և վավերագրերի «Չորյան» հաստատությանը (Քեմբրիջ, 1985թ.): Դասախոսություններով հանդես է եկել Երևանի պետական համալսարանի օտար լեզուների և գրականության ամբիոնում (Հայաստան, 1987թ.): Փարիզի համալսարանի Արևելյան լեզուների և քաղա-

քակրթության ազգային ինստիտուտում ղեկավարել է հայկական բաժինը և հայոց լեզվի ամբիոնը (Ֆրանսիա, 1988-91թթ.): Կալիֆոռնիայի համալսարանում դասավանդել է իբրև Վիլյամ Սարոյանի անվան պրոֆեսոր հայագիտության ասպարեզում (1996-97թթ.): 1977թ-ից սկսած Կալիֆոռնիայի պետական համալսարանում պաշտոնավարում է իբրև Հայագիտական կենտրոնի տնօրեն, հայագիտության, նաև արվեստների և քաղաքակրթությունների ուսումնական ծրագրերի համակարգող: Հայկ և Իզաբել Բերբերյանների անվան պրոֆեսոր է (Ֆրեզնո, ԱՄՆ):

Հեղինակ է ավելի քան 120 գիտական հոդվածի և մենագրության, 80-ից ավելի գիտական զեկուցման՝ ներկայացված միջազգային գիտաժողովներում: Աշխատությունները վերաբերում են հայագիտությանը, բյուզանդագիտությանը, արևելագիտությանը, արևելյան և արևմտյան քաղաքակրթությունների պատմության և արվեստների ուսումնասիրությանը, Հայոց ցեղասպանությանը, Վիլյամ Սարոյանի գրական ժառանգության ուսումնասիրությանը: Հատկապես հիշարժան են «Հայկական հին ձեռագրերի արվեստ» (համահեղինակությամբ՝ Միքայել Ստոնի և Հեննինգ Լեհմանի) աշխատությունը՝ հրատարակված Արիոս համալսարանի հրատարակչության կողմից (Դանիա, 2002թ.), «Հայկական արվեստ» («Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատություն, 1992թ.), «Հայկական արվեստի ցանկեր» (հայկական ճարտարապետական հուշարձանների և հին ձեռագրերի համակարգչային տեղեկատու) աշխատությունները: Կազմակերպիչն է Սասունցի Դավիթ (1979թ.), Մովսես Խորենացի (1980թ.), Վիլյամ Սարոյան (1981, 1996, 1999թթ.), Հայկական ճարտարապետություն (1991թ.), Ադամայի կոտորածը 1909թ-ին (1999թ.) գիտաժողովների: Ընդգրկվել է «Հայկական հանդեսի» (Բոստոն, 1977թ.), «Հայագիտական հանդեսի» (Փարիզ, 1978թ.), «Արարատ» գրական հանդեսի (Նյու Յորք, 1978թ.), «Հայագիտական ամսագրի» (Զեմբրիջ, 1986թ.), «Հայկական ճարտարապետության վավերագրեր» հանդեսի (Միլան, 1986-96թթ.) և

«Հայագիտական ընկերության ամսագրի» (Միչիգանի նահանգ, 1992թ.) խմբագրական կազմում: Եղել է Հայագիտական ընկերության հիմնադիր-անդամ (1974թ-ից)՝ ընդգրկվելով այդ կազմակերպության վարչական խորհրդի կազմում (1974-75, 1980-81, 1984-86, 1992-95, 1998-2000թթ.), նաև նախագահ (1984-86 և 1992-94թթ.): Ընտրվել է Հայագիտության միջազգային ընկերության ղեկավար հանձնախմբի անդամ (1990-93թթ., հիմնադիր անդամ է 1973թ-ից): Համահիմնադիրն է Միջինարևելյան միջնադարը ուսումնասիրողների (1989թ.) և Միջինարևելյան հետազոտությունների (1989թ.) ընկերությունների: Անդամակցել է Ամերիկյան պատմական ընկերությանը (1971-86թթ.), Ամերիկյան դրամագիտական ընկերությանը (սկսած 1965թ-ից), Ամերիկյան արևելյան ընկերությանը (1966-90թթ.), Հայկական դրամագիտական ընկերությանը (սկսած 1973թ-ից), Իրանական արվեստի և հնագիտության միջազգային ընկերությանը (1972-79թթ.), Միջնադարի ուսումնասիրության ամերիկյան ակադեմիային (1969-76թթ.), «Ֆի կապա ֆի» ընկերությանը (սկսած 1995-ից), Արևելյան դրամագիտական ընկերությանը (1975-78թթ.), Ասիական ընկերությանը (սկսած 1978-ից) և «Հայագիտական հանդեսի» ընկերությանը (Փարիզ, սկսած 1978-ից):

Արժանացել է Կարնեգի հաստատության հասարակագիտական մրցանակի՝ Կոլումբիայի համալսարանում արևելյան քաղաքակրթության ասպարեզում կատարած ուսումնասիրությունների համար (Նյու Յորք, 1964թ.), Կահիրեի ամերիկյան համալսարանի ակնառու պրոֆեսորի կոչման (Եգիպտոս, 1970թ.), Հակոբ Գևորգյանի անվան մերձավորարևելյան արվեստի և քաղաքակրթության պատվավոր դասախոսի կոչման՝ Նյու Յորքի համալսարանում (1979թ.), Ազգային նվիրաբերության հիմնադրամի մրցանակի՝ Վիլյամ Սարոյանի արխիվը Փարիզից Ֆրեզնո տեղափոխելու համար (Կալիֆոռնիա, 1981-82թթ.), Հետազոտական շնորհի՝ հայկական արվեստի ստեղծագործությունների համակարգչային դասակարգման համար (Ֆրեզնո,

1992թ.), Բերտա և Ջոն Կարապետյանների բարեգործական հիմնադրամի շնորհների (1993-99թթ.), Ազգային նվիրաբերության հիմնադրամի շնորհի՝ հայ-հունական պայրուսների ուսումնասիրության համար (1995թ.), Հայագիտական հետազոտությունների ընկերության պատվավոր անդամի կոչման (1995թ.), Կաթողիկոսական կոնդակների՝ Գարեգին Ա և Արամ Ա կաթողիկոսների կողմից (1995թ.), «Ս. Սահակ, Ս. Մեսրոպ» շքանշանի՝ շնորհված Գարեգին Ա կաթողիկոսի կողմից (Ս. Էջմիածին, 1996թ.), հայագիտությանը մատուցած ծառայությունների համար, Ֆրեզնոյի «Ֆի կապա ֆի» հաստատության սահմանած «Ամերիկայի ակնառու գիտնականի» պատվավոր մրցանակի (1998թ.), Կենտրոնական Վալիի հայկական ազգային հանձնախմբի «Տարվա մարդը» պատվավոր կոչման (2000թ.), Հայ ուսանողական միության Արթուր Դադյան մրցանակի (2003թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԳՈՒՐԶԱԴԻԱՆ Գրիգոր

GURZADIAN Grigor

Աստղագետ: Տիեզերական աստղագիտության հիմնադիրներից մեկը: Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1922թ. հոկտեմբերի 15-ին Բաղդատում: Որդին՝ Վահագն Գուրզադյանը մույնպես աստղագետ է:

Ուսանել է Երևանի պետական պոլիտեխնիկական ինստիտուտում՝ այն ավարտելով 1944թ-ին: Սովորել է Հայկա-

կան ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ասպիրանտուրայում՝ գիտական հետազոտություններ իրականացնելով ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի կողմից Բյուրականում ստեղծվող աստղադիտարանում, ուր պաշտպանել է քեկնածուական (1948թ.), ապա դոկտորական ատենախոսություն (1955թ.)՝ ստանալով ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների քեկնածուի և դոկտորի գիտական աստիճաններ, պրոֆեսորի կոչում (1955թ.):

Եղել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Բյուրականի աստղադիտարանի բաժնի վարիչ (1947-69թթ.), այնուհետև «Աստրո» հատուկ նախագծային գրասենյակի ղեկավար (1969-77թթ.): Հիմնել և ղեկավարել է Տիեզերական աստղագիտության լաբորատորիան, ապա ինստիտուտը (Գառնի, 1977-2002թթ.): «Տեսական աստղագիտություն» է դասավանդել Երևանի պետական համալսարանում (1947-78թթ.) և «Ճշգրիտ մեխանիկա» Երևանի պետական պոլիտեխնիկական ինստիտուտում (1978-92թթ.): «Գալակտիկա» փակ բաժնետիրական ընկերության նախագահն է (2006թ-ից սկսած):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 200 գիտական հոդվածի, մենագրությունների, հեղինակային իրավունքի վկայագրերի: Հիշարժան են նրա հեղինակած «Ռադիո-աստղագիտություն» (1956թ.), «Մոլորակային միգամածություններ» («Նաուկա», 1962թ. և «Գորդոն ընդ Բրիչ», 1970թ.), «Բռնկվող աստղեր» («Նաուկա», 1973 և «Պերգանոն», 1980թ.), «Աստղային քրոմոսֆերաներ» («Նաուկա», 1984թ.), «Մոլորակային միգամածությունների ֆիզիկական և դինամիկական» («Նաուկա», 1988թ. և «Սպրինգ», 1997թ.), «Միջնոլորակային թռիչքների տեսությունը» («Գորդոն ընդ Բրիչ», 1996թ.), «Տիեզերքի դինամիկական» («Ֆրանսիս և Թեյլոր», 2002թ.) աշխատությունները: Տիեզերական աստղագիտության հիմնադիրներից է: Նախագծել և ստեղծել է առաջին տիեզերական աստղադիտարանները՝ «Օրիոն 1» (1971թ.) և «Օրիոն 2» (1973թ.): «Սոլուզ» տիեզերանավի վրա տեղադրված աստղադիտակներով ստացել է հազարավոր նորահայտ

աստղերի սպեկտրներ, մոլորակային մի-
գամաձուլումների առաջին ուլտրամա-
նուշակագույն սպեկտրոգրաման, առաջին
երկֆոտոն առաքման սպեկտրը միգամա-
ձուլումներից և այլն: Գառնիում՝ Տիեզե-
րական աստղագիտության ինստիտու-
տում հիմնադրել է «Տիեզերագնացության
քանգարան» (2001թ.):

Հայաստանի Հանրապետության գի-
տությունների ազգային ակադեմիայի ան-
դամ է (սկսած 1986թ-ից, քոթակից-ան-
դամ՝ 1965-86թթ.): Միջազգային աստղա-
գիտական միության անդամ է:

Հայտնի է նաև որպես նկարիչ, Հայաս-

տանի նկարիչների միության անդամ է: Հե-
ղինակ է տիեզերքի, կյանքի և արվեստի
վերաբերյալ փիլիսոփայական խորհրդա-
ծությունների բազմաթիվ գրքերի (մոտ 20),
հոդվածների, ակնարկների («Մի սիրո
պատմություն», «Տիեզերքը ափի մեջ»,
«Մի կում ջուր», «Կոսմիկական կատաստ-
րոֆա» և այլն):

Արժանացել է Հայաստանի գիտության
վաստակավոր գործչի կոչման (1975թ.):
Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ «Պատվո նշան»
շքանշանով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների
տվյալների հիման վրա

ԴԱԲԱԴ Սիիրան

DABAG Mihran

Պատմաբան, հասարակագետ, քաղա-
քագետ: Փիլիսոփայության դոկտոր, պրո-
ֆեսոր: Բոխումի համալսարանի Սփյուռքի
և ցեղասպանության ուսումնասիրություն-
ների ինստիտուտի տնօրեն: Բոխում, Գեր-
մանիա: Ծնվել է 1944թ-ին Դիարբեքիրում
(Թուրքիա):

Ուսանել է Բոննի և Բոխումի համալսա-
րաններում՝ մասնագիտանալով պատմու-
թյան, հասարակագիտության և քաղաքա-
կան գիտությունների ասպարեզում:

Հիմնադիրն ու տնօրենն է Բոխումի հա-
մալսարանի Սփյուռքի և ցեղասպանու-
թյան ուսումնասիրությունների ինստի-

տուտի: «Ցեղասպանության ուսումնասի-
րություններ» ամսագրի գլխավոր խմբա-
գիրն է:

Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների՝
Հայոց ցեղասպանության, այլ ցեղասպա-
նությունների, գաղութայնացման, համաշ-
խարհայնացման և քաղաքագիտության
այլ հիմնահարցերի գաղափարաբանա-
կան-փիլիսոփայական համակողմանի
վերլուծության վերաբերյալ, որոնք հրա-
տարակված են գիտական հանդեսներում
և գերմանական պարբերական մամուլում:
Համահեղինակ է մի շարք գրքերի, այդ
թվում «Օտարի ինքնությունը» (Կ.Պլատի
հետ, Բոխում, 1993թ.), «20-րդ դարի կոլեկ-
տիվ ուժի կառուցվածքը» (Կ.Պլատի հետ,
«Ցեղասպանությունը և ժամանակակից
տենդենցները» մատենաշար, հ.1, 1998թ.),
«Գաղութայնացում՝ գաղութային քաղա-
քականություն և ցեղասպանություն» (Հ.
Գրունդերի և Ու. Կետելտենի հետ, «Ցե-
ղասպանությունը և ժամանակակից տեն-
դենցները» մատենաշար, հ.2, 2004թ.) «Աշ-
խարհի հավանական կատարելագործու-
մը» (Կ.Պլատի հետ, Մյունխեն, 2006թ.) և
այլն:

Պարգևատրվել է Ֆրանց Վերֆելի ան-
վան մրցանակով՝ մարդկային իրավունք-
ների պաշտպանության համար (2003թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների
տվյալների հիման վրա

**ԴԱՄԱԴՅԱՆ Ռայմոնդ
ՏԱՄԱՏԵԱՆ Ռեյմոնդ**

DAMADIAN Raymond

Կենսաֆիզիկոս, գյուտարար (բժշկու-
թյան մեջ կիրառվող մագնիսական արձա-
գանքման պատկերման սարքի հեղինակ),
«Ֆոնար» կորպորացիայի հիմնադիր-նա-
խագահ: Բժշկագիտության դոկտոր: Մել-
վիլ, Նյու Յորք: Ծնվել է 1936թ. մարտի
16-ին Ֆորեստ Հիլսում (Նյու Յորքի նա-
հանգ, ԱՄՆ): Մեծ եղեռնից փրկված և
1915թ. ԱՄՆ-ում ապաստանած Վահան
Գևորգի Դամադյանի (Տամատյանի,
ծնված Կեսարիայում) որդին է: Ամուսնա-
ցել է Դոննա Տերրիի հետ, ունի երկու որդի
և մեկ դուստր:

Ուսանել է Վիսկոնսինի համալսարա-
նում՝ ստանալով մագիստրոսի գիտական
աստիճան մաթեմատիկայի բնագավառում
(1956թ.): Նյու Յորքի Ալբերտ Էյնշտեյնի
անվան բժշկական բարձրագույն քոլեջում
ստացել է բժշկագիտության դոկտորի կո-
չում (1960թ.): Հետդոկտորական գիտական
հետազոտությունները շարունակել է նախ
նեֆրոլոգիայի բնագավառում, Վիսկոնսի-
նի համալսարանի Բժշկագիտական
բարձրագույն դպրոցում, ապա կենսաֆի-
զիկայի բնագավառում, Հարվարդի համալ-
սարանի Բժշկագիտական բարձրագույն
դպրոցում (1960-65թթ.):

Իբրև սպա ծառայել է ԱՄՆ-ի ռազմա-

դային ուժերում (1965-67թթ.): Պաշտոնա-
վարել է Նյու Յորքի պետական համալսա-
րանի Դաուստեյտի բժշկական կենտրո-
նում իբրև կենսաֆիզիկոս (1967-78թթ.):
Հիմնադրել է «Ֆոնար» ընկերությունը, որն
արտադրում է բժշկական ախտորոշման
համար լայն կիրառում ստացած մագնի-
սական արձագանքման պատկերման
սարքեր (Մելվիլ, Նյու Յորք, սկսած՝
1978թ-ից): Այդ հիմնարկության գլխավոր
գործադիր տնօրենն է և բաժնետիրական
ընկերության նախագահը:

Հեղինակ է մեծ թվով գիտական հոդվա-
ծների և 40 արտոնագրված գյուտի: Հատ-
կապես հիշարժան են նրա «Ուռուցքների
հայտնաբերումը մագնիսական արձա-
գանքման միջոցով» հոդվածը, տպագրված
«Սայնս» («Գիտություն») ամսագրում
1971թ-ին, որտեղ հաղորդվում է առողջ և
ախտահարված հյուսվածքների մագնիսա-
կան արձագանքման ազդանշանների
տարբերության մասին, ԱՄՆ-ում արտո-
նագրված՝ համար 3.789.832 գյուտը, որը
վերաբերում է միջուկային մագնիսական
արձագանքման կիրառությանը քաղցկեղի
հայտնաբերման համար (1974թ.): Ստեղծել
է մագնիսական արձագանքման պատկեր-
ման առաջին սարքը (1977թ.), որի զանգվա-
ծային արտադրությունն սկսվել է
1980թ-ին:

Անդամ է Կենսաֆիզիկայի ընկերության
(ԱՄՆ), Գիտության առաջընթացի ամե-
րիկյան ընկերության, Բժշկության մեջ
մագնիսական արձագանքի կիրառման
միջազգային ընկերության, Բժշկական նո-
րարարության և տեխնոլոգիայի ընկերու-
թյան, Աստվածաշնչի ուսումնասիրության
ընկերության:

Արժանացել է Ֆորդի հիմնադրամի դրա-
մաշնորհի (15 տարեկան հասակում):
Պարգևատրվել է Տեխնոլոգիայի ազգային
մեդալով (ԱՄՆ, 1988), Կենսագ մվածումնե-
րի մրցանակով՝ առաջին մագնիսական
արձագանքման պատկերման սարքի
ստեղծման համար, «Լեմելտոն-ՄԻՏ»-ի
կողմից, 2001թ.), Ֆրանկլինի անվան ինս-
տիտուտի «Գործարարության ասպարե-
զում առաջատարության համար» մրցա-
նակով (Ֆիլադելֆիա, 2004թ.), «Տարվա

գյուտարարը» մրցանակով (Մտավոր սեփականության կրթական հաստատության կողմից, 2007թ.): Հրավերի է արժանացել Գյուտարարների ազգային պատվո սրահի կողմից և հռչակվել նրա անդամ (1989թ.): «Վարդանանց ասպետների միությունը» (Նյու Յորք) նրան շնորհել է «Տարվա մարդը» մրցանակը (2003թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԴԱՄԼԱՄՅԱՆ Ժան Ժակ

DAMLAMIAN Jean-Jacques

Հեռահաղորդակցության ճարտարագիտության ասպարեզի գիտնական: «Ֆրանս տելեկոմի» գլխավոր գործադիր տնօրենի հատուկ խորհրդական: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1942թ. մայիսի 29-ին Փարիզում: Ամուսնացած է, ունի մեկ դուստր:

Ուսանել է Պոլիտեխնիկական բարձրագույն դպրոցում (Փարիզ, 1961-63թթ.), ապա Հեռահաղորդակցության ազգային բարձրագույն դպրոցում (1964-66թթ.):

Չանազան ղեկավար պաշտոններ է զբաղեցրել «Ֆրանս տելեկոմի» տարբեր բաժիններում՝ գիտահետազոտական լաբորատորիայում, տեղական և հեռավոր ցանցերի կառավարման և արտասահմանյան ցանցերի բաժիններում, գլխավոր գործադիր տնօրենի աշխատակազմում իբրև անձնական օգնական (1966-88թթ.): Նույն ընկերությունում եղել է առևտրի և իրացման գծով գլխավոր փոխնախագահ (1988-91թթ.), այնուհետև միջազգային և արդյունաբերական գործառույթների խմբի փոխնախագահ (1991-95թթ.), ապա նաև զարգացման մասնաճյուղի փոխնախագահ (1995-2003թթ.): Նշանակվել է

«Ֆրանս տելեկոմի» գլխավոր փոխնախագահ արտադրական տեխնոլոգիաների և նորարարության գծով՝ գիտական ու հետազոտական աշխատանքների և նորարարության ղեկավարման իրավասությամբ (2003-2004թթ.): Ներկայումս «Ֆրանս տելեկոմի» գլխավոր գործադիր տնօրենի հատուկ խորհրդականն է (սկսած 2004թ-ից):

Հիմնել է «Ֆրանս տելեկոմի» բջջային հեռահաղորդակցության բաժանմունքը և իրականացրել «Ժի Էմ Էս-Իներիս» (բջջային հեռահաղորդակցության համաշխարհային համակարգ) կոչվող ծրագիրը (1989թ.): Նրա ջանքերով է «Ֆրանս տելեկոմում» ստեղծվել նաև համացանցի ծառայության համակարգը (ներառյալ մեծ արագության համացանցային ծառայությունը, այսպես կոչված «բաժանորդների ասիմետրիկ թվային գիծը» - *Asymmetric Digital Subscriber Line*), որը հետագայում հիմք է դարձել «Վանադու» ֆրանսիական համացանցային ծառայության ստեղծման համար: Ղեկավարել է «Ֆրանս տելեկոմի» ենթակայության հեռահաղորդակցության նոր ցանցերի ստեղծումը արտասահմանում՝ «Տելեկոմը» Արգենտինայում, «Տելմեքսը» Մեքսիկայում և այլն:

Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագետների ինստիտուտի անդամ է: «Բուլ» և «Պալմ» ընկերությունների տնօրենների խորհրդի անդամ է: «Եվտելսատ» համաեվրոպական արբանյակային կապի միացյալ վարչական խորհրդի նախագահն է (սկսած 2001թ-ից): Համացանցերի ներկայագուցիչների և անդամների միավորման (միջազգային կազմակերպություն) նախագահի հատուկ խորհրդականն է (սկսած 2005թ-ից): Ոչ-գործադիր տնօրենն է «Ա Նովո» (թվային տեխնոլոգիաների կիրառումը սպասարկող եվրոպական ծառայություն) կազմակերպության (սկսած 2007թ-ից):

Պարգևատրվել է «Պատվո լեգիոնի», «Արժանիքների» ազգային և «Ակադեմիական արմավ» (2001թ.) ֆրանսիական պետական շքանշաններով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա:

ԴԱՐԶԻ Արա

DARZI Ara

Վիրաբույժ: Պրոֆեսոր: Սրբ (իբրև Բրիտանական Կայսրության ասպետ կրում է "Sir" տիտղոսը): Միացյալ Թագավորության առողջապահության ղեկարտամենտի նախարար: Լոնդոն, Միացյալ Թագավորություն: Ծնվել է 1960թ. մայիսի 7-ին Բաղդատում: Մանկությունն անցել է Իռլանդիայում: Վարկես (Վարդգես) և Դիկի (Տիգրանուհի) Դարգիների (Թերզյանների) որդին է: Ամուսնացել է Վենդի Դարգիի հետ (Դուբլին), որդին՝ Ֆրեդի, դուստրը՝ Նինա:

Ուսանել է Իռլանդիայի վիրաբուժության թագավորական քոլեջում՝ ստանալով վիրաբույժի մասնագիտություն (Դուբլին, 1984թ.): Նույն հաստատությունում զբաղվել է գիտական-հետազոտական աշխատանքով (1984-92թթ.): Դուբլինի համալսարանի Տրինիտի վիրաբուժական քոլեջում արժանացել է բժշկագիտության դոկտորի գիտական աստիճանի (Դուբլին, 1992թ.): Հետազոտական աշխատանքի դրամաշնորհներ է ստացել Անգլիայի վիրաբուժության թագավորական քոլեջի (1995թ.), Ամերիկայի վիրաբույժների քոլեջի (1998թ.), Բժշկական գիտությունների ակադեմիայի (2003թ.), Բժիշկների և վիրաբույժների Գլազգոյի քոլեջի (2003թ.), Լոնդոն քաղաքի քաղաքապետարանի (2004թ.), Էդինբուրգի վիրաբուժության թագավորական քոլեջի (2005թ.) կողմից:

Աշխատել է «Ռիչմոնդ» հիվանդանոցում (1984-85թթ.), այնուհետև «Բոնոն» հիվանդանոցում (1985-86 և 1988-89թթ.): Կլինիկական հետազոտություններ է իրականացրել Տրինիտի քոլեջում (1986-88թթ.): Պաշտոնավարել է «Սուրբ Մարիամ» հի-

վանդանոցում իբրև ավագ (1990-91թթ.), ապա գլխավոր վիրաբույժ և ավագ դասախոս (1994-98թթ.): Եղել է «Միդլսեքս» հիվանդանոցի խորհրդատու-վիրաբույժ և ավագ դասախոս (1993-94թթ.): 1996թ-ից Լոնդոնի թագավորական քոլեջի պատվավոր պրոֆեսոր է: «Մեծ Օրմոնդ փողոցի թուլակազմ երեխաների հիվանդանոցի» պատվավոր խորհրդատու-վիրաբույժ է: Ղեկավարում է Լոնդոնի թագավորական քոլեջի բժշկական ֆակուլտետի վիրաբուժական անզգայացման բաժանմունքը: Նույն հաստատության վիրաբուժական օնկոլոգիայի և տեխնիկայի բաժանմունքի ղեկավարն է և վերջինիս պատվավոր պրոֆեսորը: Լոնդոնի «Սուրբ Մարիամ» հիվանդանոցի խորհրդատու-վիրաբույժ է կոլոպրոկտոլոգիայի և նվազագույն վիրահատական միջամտության գծով: Պատվավոր խորհրդատուն է «Սուրբ Մարկ» և «Համերսմիթի խնամակալություն» հիվանդանոցների:

2007թ-ին Միացյալ Թագավորության վարչապետ Բրաունի կողմից նշանակվել է Առողջապահության ղեկարտամենտի նախարար:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մեծ թվով գյուտերի և գիտական աշխատությունների՝ վիրաբուժության, համակարգչային բժշկական պատկերի ստացման, կենսաբանական-բժշկական ճարտարագիտության, կլինիկական անվտանգության, ռոբոտային տեխնիկայի, մարդ-մեքենա փոխգործակցության, մեծացված պատկերների ստացման և կենսաբանական-բժշկական խթանման ուսումնասիրությունների բնագավառներում: Բժշկության մեջ նվազագույն վիրահատական միջամտության նորամուտության առաջին մտահղացողներից ու իրականացողներից մեկն է:

Մարտոկական օրգանների վիրաբուժության միջազգային միության փոխնախագահն է: Եղել է Մեծ Բրիտանիայի և Իռլանդիայի Էնդոսկոպիկ վիրաբուժության ընկերության խորհրդի ընտրված անդամ և կրթական գծով նրա պաշտոնատարը (1994-2000թթ.): Ստամբուսաղիքային վիրաբուժության և նվազագույն վիրահատական միջամտության վերաբերյալ դասա-

խոսել է Անգլիայի վիրաբույժների թագավորական քոլեջում (1995–2001թթ.): Նույն հաստատության Ռավենի կրթական բաժանմունքի խորհրդի անդամ է (սկսած 1998թ–ից): Եղել է նաև Նվազագույն վիրահատական միջամտության բժշկական ընկերության խորհրդի անդամ և քարտուղար (1998–99թթ.): Վիրաբուժական հետազոտությունների ընկերության ղեկավար խորհրդի անդամ է (սկսած 1998թ–ից): Անդամակցել է Կոլոպրոկտոլոգիայի բրիտանական և իռլանդական ընկերությանը (1997–99թթ.): Եղել է Բժշկության թագավորական ընկերության վիրաբուժական բաժնի խորհրդի անդամ (1995–99թթ.): «Նուֆֆիլդի խնամակալության» հետազոտական և զարգացման խորհրդակցական խմբի անդամ է սկսած 1999թ–ից: Բժշկության թագավորական ընկերությանը կից Վիրաբուժական կրթության խորհրդակցական հատուկ հանձնախմբի անդամ է (սկսած 1999թ–ից): Եղել է Էնդոսկոպիական վիրաբույժների եվրոպական միության կրթական հանձնախմբի (1999–2004թթ.), Բժշկության թագավորական քոլեջի «Ճարտարագիտական և բնագիտական հետազոտությունների խորհրդի» (1999–2003թթ.), ապա նաև նույն հաստատության ղեկավար խորհրդի (2004–2005թթ.), Կենսաբանական–բժշկական ճարտարագիտության ինստիտուտի «Բժշկական հետազոտությունների խորհրդի» (սկսած 2005թ–ից), «ԲՈՒՊԱ» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի (2001–2005թթ.) անդամ: Բժշկական սարքավորումների գործակալության գլխավոր փորձագետն է: Տեխասի համալսարանի Անդերսոնի անվան քաղցկեղի կենտրոնի խորհրդակցական խորհրդի անդամ է: Հոնգ Կոնգի համալսարանի (Չինաստան) Նվազագույն վիրահատական միջամտության կենտրոնի պատվավոր խորհրդական է:

Արժանացել է Բրիտանական Թագավորության ասպետի կոչման և կրում է Սըր (“Sir”) տիտղոսը (2002թ.): Պարգևատրվել է Համդանի անվան բժշկական բարձրակարգ հետազոտության համար տրվող մրցանակով (2004թ.), «Թագուհու տարեդարձի առթիվ» մրցանակով՝ բարձրագույն

կրթության ասպարեզում (2001թ.): Ստացել է Անգլիայի վիրաբուժության թագավորական քոլեջի Հունտերի անվան պրոֆեսորի կոչում (1997–98թթ.), նաև Ջեյմսի անվան ճանփորդական շնորհ (1998թ.):

2006թ. Գալիական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաբերթի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ԴԵՅԻՐՄԵՆՏՅԱՆ Ժակ, Արա

DEYIRMENDJIAN Jacques, Ara

Վարչական գործիչ: «Դեյներգիս» ընկերության նախագահ: «Գազ դը Ֆրանս ինտերնացիոնալի» նախկին նախագահ և գլխավոր գործադիր տնօրեն: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1944թ–ին: Ամուսնացած է, ունի 3 երեխա:

Ուսանել է Փարիզի պոլիտեխնիկական դպրոցում, այնուհետև Վիճակագրության և վարչական տնտեսագիտության ազգային դպրոցում (1968–69թթ.):

Աշխատանքի է անցել «Գազ դը Ֆրանսում» (սկսած 1967թ–ից): Եղել է այդ հիմնարկության Արտադրության և տեղափոխման ծառայության ղեկավար (1979–85թթ.), այնուհետև փոխտնօրեն (1985–89թթ.): Ծարունակելով աշխատել նույն հիմնարկությունում՝ տեղափոխվել է Միջազգային բաժին (սկսած՝ 1989թ–ից), որտեղ պաշտոնավարել է իբրև ավագ գործադիր հանձնակատար (1996–2000թթ.), ապա փոխնախագահ և գործադիր փոխնախագահ՝ ստանձնելով միջազգային կապերի և արտադրական համագործակցության ղեկավարման պատասխանատվությունը (2000 և 2001թթ.): Նշանակվել է «Նավթի ֆրանսիական ինստիտուտի» տնօրեն (2003թ.): Եղել է «Գազ դը Ֆրանս ինտերնացիոնալի» նախագահը և գլխավոր գործադիր

տնօրենը (սկսած 2004–2005թթ.): Ներկայումս «Դեյներգիս» ընկերության նախագահն է (սկսած 2005թ–ից):

Գերմանիայի «Գազագ» և Սլովակիայի «ՍՊՊ» ընկերությունների վարչական խորհուրդների անդամ է: «Ֆինգազ» շվեյցարական ընկերության խորհրդի նախագահն է: Դեկավարում է գազի արդյունաբերության և առևտրի բազմաթիվ միջազգային կազմակերպություններ, մասնավորապես Միավորված ազգերի կազմակերպության Եվրոպայի տնտեսական հանձնախմբի «Գազ սեկտոր» (Ժնև, 2005թ.) միջազգային միավորման տնօրենների խորհուրդը:

Գործուն մասնակցություն ունի Ֆրանսիայի հայ համայնքի կյանքին: Նրա ջանքերով համագործակցություն է սկսվել Հայաստանի և Ֆրանսիայի գազի ոլորտի ձեռնարկությունների միջև:

Ֆրանսիայի նախագահի կողմից պարգևատրվել է «Պատվո լեգիոնի» շքանշանով (Փարիզ, 1997թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԴԵՎԵՏՅԱՆ Պատրիկ

DEVEDJIAN Patrick

Քաղաքական գործիչ, իրավաբան: Ֆրանսիայի Խորհրդարանի պատգամավոր: «Միություն հանուն ժողովրդական շարժման» կուսակցության գլխավոր քարտուղար: Ֆրանսիայի Հանրապետության նախկին պատվիրակ–նախարար (Արդյունաբերության, ինչպես նաև Տեղական կառավարման նախարարությունների): Օ–դը–Սեն նահանգի Գլխավոր խորհրդի նախագահ: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է

Ֆոնտենբլյուս (Ֆրանսիա) 1944թ. օգոստոսի 26–ին: Ռոլան Դևեջյանի և Մոնիք Վալուայի որդին է: Ամուսնացել է Սոֆի Վանքրեններխի հետ, երեխաները՝ Թոմա, Ֆրանսուա, Արթուր, Բազիլ:

Սկզբնական կրթությունը ստացել է Սևրի Սամվել–Մուրադ հայկական վարժարանում, այնուհետև հաճախել է Փարիզի Կոնդորսեի լիցեյը: Ուսանել է Փարիզի երկրորդ համալսարանի իրավաբանական բաժնում, նաև Փարիզի քաղաքական ուսումնասիրությունների ինստիտուտում:

Համահիմնադիրն է (Ռեյմոն Արոնի հետ) «Կոնտրոլիտեն» («Հակառակ տեսակետ») ազատական հանդեսի (1969թ.): Իրավաբանական գործունեությունը սկսել է իբրև փաստաբան 1970թ–ին Փարիզում: «Համաժողով հանուն հանրապետության» կուսակցության հիմնադիրներից մեկն է (1970թ.): Եղել է Անտոնի քաղաքի (Ֆրանսիայի Օ–դը–Սեն նահանգ) քաղաքապետ (սկսած 1983թ–ից, վերընտրվել է 4 անգամ՝ 1983, 1989, 1995, 2001թթ.), այնուհետև քաղաքապետի տեղակալ ֆինանսների գծով (2002–06թթ.): Ֆրանսիայի Խորհրդարանի անդամ է՝ ընտրված Օ–դը–Սեն նահանգից (սկսած 1986թ–ից, վերընտրվել է 1988, 1993, 1997 և 2002թթ., անդամ է Արտաքին գործերի հանձնախմբի և «Բյուրոյի» խմբի, 2005թ.): Եղել է Տեղական կառավարման (2002–2004թթ.) և Արդյունաբերության (2004–2005թթ.) նախարարությունների պատվիրակ–նախարար: Ընտրվել է Օ–դը–Սեն նահանգի Գլխավոր խորհրդի պատգամավոր (1986–2002թթ.), պաշտոնավարել է իբրև գլխավոր խորհրդական (սկսած 2004–07թթ.): Օ–դը–Սեն նահանգի Գլխավոր խորհրդի նախագահն է (սկսած 2007թ–ից):

Եղել է «Համաժողով հանուն հանրապետության» կուսակցության ազգային քարտուղար (1986–88, 1998–99թթ.) և լրատվության խոսնակ (1999–2001թթ.), այդ կուսակցության Օ–դը–Սեն նահանգի միավորման քարտուղար (2000–02թթ.): «Միություն հանուն ժողովրդական շարժման» կուսակցության Քաղաքական բյուրոյի անդամ է (սկսած 2000թ–ից): Եղել է նաև Օ–դը–Բիլի բնակավայրերի համայնքնե-

րի նախագահը (2003–05թթ.): Անդամ է «Եվրոպական շարժում – Ֆրանսիա» (սկսած 1990թ–ից, փոխնախագահ՝ մինչև 2002թ.) և «Եռակողմ հանձնախումբ» (1993 և 2006թթ. Բիլդերբերգյան ժողովներ) կուսակցական–քաղաքական համանվիրույթական կազմակերպությունների: «Միություն հանուն ժողովրդական շարժման» կուսակցության գլխավոր քարտուղարն է (սկսած 2007թ–ից):

Հեղինակ է բազմաթիվ իրավագիտական հոդվածների, օրենսդրական առաջարկությունների, ելույթների և 4 գրքի՝ «Դատավորների ժամանակը» («Ֆլամա-

րիոն» հրատ., 1996թ.), «Աջակողմյան մտածելակերպ» («Պլոն» հրատ., 1999թ.), «Իմն է խոստման նախարարությունը» («Արշիպել» հրատ., 2006թ.), «Ապակենտրոնացում՝ Պենելոպեի գորգը» («Պրենտան» հրատ., 2006թ.):

Գործուն մասնակցություն է ունեցել 1915թ. Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը Ֆրանսիայի Խորհրդարանում և թուրքական ժխտողականության դեմ ֆրանսահայ համայնքի պայքարին:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

Զ

ԶԱԶԱՐՅԱՆ Գագիկ

ZAKARIAN Gagik

Գործարար, բարեգործ: Մոսկվայի «Յունիաստրում» բանկի նախագահ, հայկական «Յունիբանկ» ղեկավար խորհրդի նախագահ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1965թ. ապրիլի 9–ին Երևանում: Տիգրան և Սուսաննա Չաքարյանների որդին է: Ունի մեկ որդի՝ Կարեն:

Ուսանել է Մոսկվայի օդանավաչինական ինստիտուտում (1982–88թթ.): Կրթությունը շարունակել է նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (1988–90թթ.): Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին առևտրի նախարարությանը կից Մոսկվայի միջազգային ֆինանսաբանկային դպրոցում կատարելագործվել է արժեթղթերի առևտրի ոլորտում (2003–2004թթ.):

«Ինտեր–Ինջինիերինգ» ընկերությու-

նում պաշտոնավարել է իբրև գլխավոր փոխտնօրեն (1990–97թթ.): Եղել է «Յունիաստրում հոլդինգ» ընկերության փոխնախագահը (1993–97թթ.), այնուհետև «Ինվեստ–Յունիոնի» գլխավոր փոխտնօրենը (1998–2000թթ.): Հայկական «Յունիբանկի» ղեկավար խորհրդի նախագահն է (Երևան, սկսած 2001թ–ից): Ներկայումս իբրև գլխավոր նախագահ ղեկավարում է «Յունիաստրում» բանկը (սկսած 1994թ–ից): «Յունիաստրում» բանկի տնօրենների խորհրդի նախագահն է և միջազգային դրամական փոխանցումների բանկային համակարգի հիմնադիրը: Նրա ղեկավարությամբ «Յունիաստրում» բանկը ծառայությունների լայն ցանց է ստեղծել ամբողջ Ռուսաստանում (մոտ 100 գործակալություն՝ 45 նահանգում): «Յունիաստրում» բանկը նաև բազմաթիվ բարեգործական ծրագրեր է իրականացնում սոցիալական, կրթական, գիտական, հրատարակչական, մշակութային և այլ ոլորտներում: «Յունիաստրում» բանկը Ռուսաստանում գիտական նորագույն ուղղությունների՝ նանոտեխնոլոգիական մշակումների (2006թ.), ինչպես նաև տիեզերական տեխնիկայի մի շարք հետազոտությունների զարգացման, «Հրթիռային–տիեզերական դարաշրջան» հիշարժան տարեթվեր» գիտական հրա-

պարակումների շարքի (սկսած 2001թ–ից), «Ռոմանսիադա» երիտասարդ երգիչների մրցույթի (2005թ.), Մոսկվայում և նրա շրջաններում սոցիալական նշանակության կառույցների և բազմաթիվ այլ բարեգործական ձեռնարկների պաշտոնական հովանավորն է:

Հեղինակ է մոտ 400 հոդվածի, բազմաթիվ հարցազրույցների ռուսաստանյան և միջազգային մասնագիտական հանդեսներում, պարբերական մամուլում:

Անդամ է Ռուսաստանի Դաշնության «Դաշնային բանկերի միջշրջանային դաշնության» խորհրդի, Ռուսաստանյան բանկերի միության խորհրդի, «Ազգային բանկային հանդես» ամսագրի վերահսկող խորհրդի: Ռուսաստանի հայերի միության վարչական խորհրդի անդամ է:

Պարգևատրվել է «Բանկերի ազգային մրցանակով»՝ բանկի արդյունավետ կառավարման համար (2007թ.), «2006թ–ի անհատականություն» ազգային մրցանակով՝ «ռուսական բիզնեսի սոցիալական պատասխանատվության գիտակցման համար» («Ռոսբիզնես–կոնսուլտինգ» ընկերությունների խմբի կողմից), «2005թ. լավագույն բանկիր» մրցանակով՝ Ռուսաստանի Դաշնության հաշվիչ պալատի հանձնախմբի կողմից, Ռուսաստանի բանկերի միության «Պատվո մեդալով» և այլն:

2008թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ԶԵՄԱՆՅԱՆ Արմեն

ZEMANIAN Armen

Մաթեմատիկոս: Ճարտարագիտության ակադեմիայի պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային

ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Մասաչուսեթս, ԱՄՆ: Ծնվել է 1925թ–ի ապրիլի 16–ին Բրիջվորթերում (Մասաչուսեթս, ԱՄՆ):

Ավարտել է Նյու Յորքի քոլեջը (ճարտարագիտության պսակավոր, 1947թ.), Նյու Յորքի պետական համալսարանը (ճարտարագիտության մագիստրոս, Ստոնի Բրուկ, 1949թ.): Ստոնի Բրուկի Նյու Յորքի պետական համալսարանում ստացել է դոկտորի գիտական աստիճան ճարտարագիտության բնագավառում (1953թ.):

Եղել է Նյու Յորքի պետական համալսարանի (Ստոնի Բրուկ) պրոֆեսորի օգնական, ապա փոխպրոֆեսոր (1952–62թթ.), պրոֆեսոր (1962–83թթ.), առաջատար պրոֆեսոր (1983–98թթ.), ակադեմիկոս պրոֆեսոր (սկսած 1998թ–ից): Դասավանդել է էլեկտրական շրթանների վերլուծություն, գծային համակարգեր, համակարգերի տեսության հիմունքների վերլուծություն, էլեկտրական համակարգերի մշակում և այլ առարկաներ:

Հեղինակ է 170–ից ավելի գիտական հոդվածի և 6 գրքի, այդ թվում «Իրագործելիության տեսությունը շարունակական գծային համակարգերում» (1975թ.), «Կիրխոֆի օրենքը ոչ–գծային տրանս–վերջավոր համակարգերում» (1993թ.) «Գերիական օպերացիոն կետեր ոչ–գծային տրանս–վերջավոր համակարգերի մշակման համար» (2004թ.) աշխատությունների:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 1990թ–ից): Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի և Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (1996թ.): Դուբնայի միջազգային համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր է (1996թ.):

Պարգևատրվել է Էլեկտրոնիկայի և էլեկտրական ճարտարագիտության ինստիտուտի պատվավոր անդամի մրցանակով և ոսկե մեդալով (ԱՄՆ, 1996թ.), Ամերիկայի Հայ ուսանողական ընկերության Տիգրան Կաբակչյանի անվան գիտության մրցանակով (1982թ.), Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի Կապիցայի անվան մեդալով (1996թ.): «Տաու, բե-

տա, ֆի, էտա, կապպա, նյու, սիգմա, քսի» պատվո ընկերությունների անդամ է: Կենսագրական ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» («Մարկիս», ԱՄՆ) և 17 անուն այլ կենսագրական հատորներում:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արջուրների տվյալների հիման վրա

ԶԵՅՆՊԵՐԺՅԱՆ ՊԵՐԺ

ZEITUNTSYAN Perdj

Արձակագիր, թատերագիր, թարգմանիչ, հրապարակախոս: Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախկին նախարար: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս) 1938թ. հուլիսի 8-ին (հայրանունը՝ Արմենակ): 1947թ-ին ներգաղթել է Հայաստան:

Ավարտել է Պյատիգորսկ քաղաքի Օտար լեզուների մանկավարժական ինստիտուտի անգլերեն լեզվի ֆակուլտետը (1964թ.), սովորել է Մոսկվայի բարձրագույն սցենարական դասընթացներում:

Եղել է «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի խմբագրական կոլեգիայի գլխավոր խմբագիրը: Հայաստանի գրողների միությունում պաշտոնավարել է իբրև վարչության քարտուղար (1975թ.): Աշխատել է իբրև «Պիոներ» մանկապատանեկան ամսագրի գլխավոր խմբագիր: Եղել է նորանկախ Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարարության առաջին նախարարը (1991-92թթ.):

Հեղինակ է վեպերի, պատմվածքների, պիեսների, թարգմանությունների, կինոսցենարների, հրապարակախոսական հոդվածների: Առաջին գիրքը՝ «Նրա առաջին ընկերը», տպագրվել է 1956թ-ին: Հիշարժան են նրա «Մեր թաղի ձայները» (1959թ.), «Կլոդ Ռոբերտ Իգերլի» (1968թ.),

«Փարիզի համար» (1965թ.), «Արշակ Երկրորդ» (1977թ.), «Ամենատխուր մարդը» (1981թ.), «Ընտիր երկեր» (2 հատորով, 1987թ.), «Վերջին արևազայր» (1989թ.), «Մի նայիր հայելուն» (2004թ.) գրքերը: Հեղինակ է 12 պիեսի, որոնք հիմնականում բեմադրվել են Երևանի թատրոններում, այդ թվում «Կանգ առ, երկրագունդ» (2005թ.), «Մահապատիժ հայկական ձևով» (2004թ.), «Ոտքի, դատարանն է գալիս», «Խոր Վիրապ» (1999թ.), «Աստվածների կանչը» (1981թ.), «Ավերված քաղաքի առասպելը» (1975թ.), «Ամենատխուր մարդը» (1974թ.), ինչպես նաև «Երևանյան օրերի խրոնիկա» ֆիլմի սցենարի (1973թ.): Թարգմանիչն է Էռնեստ Հեմինգուեյի «Հրածեշտ զենքին» և «Քիլիմանջարոյի ձյուները», Էրսքին Քոլդուելլի «Տաք գետը», Գրեհեմ Գրինի «Խաղաղ ամերիկացին» ստեղծագործությունների: Երկերը թարգմանվել են 11 լեզվով, այդ թվում ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, արաբերեն, չեխերեն և այլն:

Հռոմի արվեստների և հասարակական գիտությունների «Տիբերիան» ակադեմիայի պատվավոր անդամ է: Հայաստանի գրողների միության անդամ է (սկսած 1957թ-ից), եղել է նախկին Խորհրդային Միության գրողների միության անդամ:

Հայկական ԽՍՀ և Հայաստանի Հանրապետության պետական մրցանակների դափնեկիր է (1981թ. 1999թ.): Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մուրթ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (2008թ.) և «Մովսես Խորենացի» մեդալով (1998թ.), Հայ առաքելական եկեղեցու «Մուրթ Սահակ, Մուրթ Մեսրոպ» շքանշանով (2007թ.): Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի վաստակավոր գործիչ է (1988թ.): Արժանացել է Թեբեյան մշակութային միության «Հայկաշեն Ուզունյան» գրական մրցանակի (2005թ.), Հայաստանի գրողների միության Լևոն Ծանթի անվան մրցանակի (2004թ.), Գ. Մունդուկյանի անվան գրական մրցանակի, Լրագրողների միության «Ոսկե գրիչ» մրցանակի, «Արարատ» գրական մրցանակի (Մարտել, 2006թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2005թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արջուրների տվյալների հիման վրա

ԶԵԻՔԻՅԱՆ ՊՈՂՈՍ ԼԵՆՆ
ԶԵԻՔԻՆՆ ԴՈՂՈՍ ԼԵՆՆ

ZEKIYAN Boghos Levon

Հայագետ, աստվածաբան, լեզվաբան, մանկավարժ: Փիլիսոփայության դոկտոր, Վենետիկի Կա Ֆոսկարի համալսարանի պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Վենետիկ, Իտալիա: Ծնվել է Կ.Պոլսում 1943թ-ին:

Ուսանել է Միսիթարյան միաբանության Մուրթ Ղազար կղզու Դպրեվանքում (Վենետիկ, 1955-59թթ.), այնուհետև կրթությունը շարունակել է Հռոմի Գրիգորյան հովվապետական համալսարանում՝ արժանանալով փիլիսոփայության (1962թ.), ապա նաև աստվածաբանության մագիստրոսի (1966թ.) գիտական կոչումների: Նույն համալսարանում մասնագիտացել է արևելյան աստվածաբանության և կրոնի դասընթացներում (1966-68թթ.): Ստամբուլի պետական համալսարանում նրան շնորհվել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան (Կ.Պոլիս, 1973թ.):

Դասավանդել է Կ.Պոլսի Միսիթարյան և Կեղրոնակսան (1971-74թթ.), ինչպես նաև Իտալական վարժարաններում (1971-74թթ.), այնուհետև Վենետիկի Մուրադ-Ռաֆայելյան վարժարանում (1974-85թթ.): Սկսած 1976թ-ից դասախոսում է Վենետիկի համալսարանի հայոց լեզվի և գրականության, իսկ 1988թ-ից Արևելյան հետազոտությունների հովվապետական ինստիտուտի (Հռոմ) «Հայկական եկեղեցական հաստատությունների ուսումնասիրության» ամբիոններում: Իբրև հրավիրված դասախոս դասավանդում է Վենետիկի Սան Բեռնարդինոյի տիեզերական ինստի-

տուտում (սկսած 1996թ-ից): Դասախոսություններով հանդես է եկել նաև ԱՄՆ-ի Կալիֆոռնիայի նահանգի Լա Վեռնի համալսարանի Ամերիկայի հայկական միջազգային բարձրագույն վարժարանում (1988-89 և 1991-92թթ. ուսումնական տարեշրջաններում): 1974-81թթ-ին պաշտոնավարել է իբրև Վենետիկի Մուրթ Ղազար կղզու Միսիթարյան միաբանության Հայկական ակադեմիայի ատենապետ: Տեսուչի պաշտոն է զբաղեցրել Վենետիկի Մուրադ-Ռաֆայելյան վարժարանում (1982-85թթ.): Աշխատակցել է Հայ մշակույթի և վավերագրերի ուսումնասիրության կենտրոնին (Միլան, 1976-90թթ.):

Եղել է «Հայ ընտանիք» պարբերականի խմբագիրը (1974-82թթ.): 1974-79թթ-ին եղել է խմբագրի տեղակալ, իսկ 1980-85թթ-ին գլխավոր խմբագիրը «Բազմավեպ» հայագիտական հանդեսի, որի 22 հատորներում զետեղված են Հայ արվեստի առաջին (1974թ.) և 5-րդ (1992թ.) միջազգային գիտաժողովների զեկուցումները: Հիմնադիրն ու տնօրենն է Մուրադ-Ռաֆայելյան վարժարանում հայոց լեզվի և մշակույթի ամառային դասընթացների (1984-86թթ), որոնք 1986թ-ից սկսած շարունակվում են Վենետիկի համալսարանում՝ առ այսօր: Նախաձեռնողն ու գլխավոր կազմակերպիչն է Հայ արվեստի 5-րդ միջազգային գիտաժողովի (1988թ.), հայ-իտալական մշակութային առնչությունների ուսումնասիրությանը նվիրված մի շարք գիտաժողովների (1982-86թթ.): Գիտական կազմակերպիչն է «Հայերն Իտալիայում» ցուցահանդեսի (1990թ.): Համահիմնադիրն ու նախագահն է «Պո-Արաքս» մշակութային միության: Համահիմնադիրն ու փոխնախագահն է «Իտալիա-Հայաստան» միության (1991-97թթ.), իսկ 1997թ-ից՝ նույն կազմակերպության ղեկավար խորհրդի անդամ է: Հայագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային ընկերության հանձնախմբի անդամ է (1982-89թթ. և սկսած 1997թ-ից) և նրա «Հայագիտական ուսումնասիրություններ-2000» և «Հայագիտական ուսումնասիրություններ-2004» հանձնախմբերի նախագահը:

Հեղինակ է 13 մենագրության, 141 գի-

տական հողվածի և 33 հանրագիտարանային բառահողվածի: Մասնակցել է 203 միջազգային գիտաժողովի, որից 187-ում հանդես է եկել զեկուցումներով: Աշխարհի տարբեր երկրներում ունեցել է մոտ 260 դասախոսություն, կազմակերպել է 25 դասընթաց: Հիմնական աշխատությունները վերաբերում են հայագիտության, հայ մշակույթի պատմության, կրոնի և փիլիսոփայության հարցերին: Հիշարժան են նրա «Հայ թատրոնի առաջին քայլերը և Հայ Վերածնունդի շարժումը» (1975թ.), «Համափութենական տրամախոսություն մը ԺԲ դարում» (1978թ.), «Օգոստինեան ներգոյապաշտութիւնը» (1980թ., իտալերեն), «Տրամասնութիւնը Արժէքի եւ պատահականութեան միջեւ. Մշակութային երեւութաբանութիւնից դէպի արժեքանական հիմնաւորում» (1998թ., իտալերեն), «Հայ հոգեւորականութիւնը. Ս. Գրիգոր Նարեկացու Մարեան Ողբերգութեանը» (1999թ., իտալերեն), «Հայաստան եւ Հայերը. Հերձատած «Ոստան» եւ հոգեւոր հայրենիք. Վերապրումի մարտահրաւրը»

(2000թ., իտալերեն), «Ինքնութեան Խճանկար» (Բեյրութ, 2001թ.), «Հայապատում» (Լոս Անջելոս-Երևան, 2002թ.) աշխատությունները:

Գիտության, գրականության և արվեստների Վեներտիկի ինստիտուտի թղթակից-անդամ է (1992թ-ից սկսած): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (Երևան, 1994թ-ից): Պարգևատրվել է Երևանի պետական համալսարանի «Ոսկե մեդալով» (2000թ.): Երևանի պետական (2000թ.) և «Հայրուսակ» (Երևան, 2002թ.) համալսարանների պատվավոր դոկտոր է: «Հրայր Աճառյան» համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր է (Երևան, 1994թ.): Կենսագրականն ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» ամերիկյան «Մարկիս» հաստատության 19-րդ և հետագա հրատարակություններում, բազմաթիվ այլ միջազգային կենսագրական հատորներում:

2006թ. 7այկական կենսագրական կենտրոնի «7արցաբերթի» տվյալների հիման վրա: Խմբագրված է պրոֆ. Չեքիանի կողմից

Է

ԷԳՈՅԱՆ Ատոս

EGOYAN Atom

Կինոբեմադրիչ: Արվեստների թագավորական ակադեմիայի անդամ (Կանադա): Շարժանկարային արվեստների և գիտությունների ակադեմիայի (ԱՄՆ) մրցանակների («Օսկար»), Կաննի կինոյի փառա-

տոների մրցանակների, «Ժենի» կանադական միջազգային մրցանակների և կինոյի այլ փառատոների մրցանակների դափնեկիր: Տոբոնտո, Կանադա: Ծնվել է 1960թ. հուլիսի 19-ին Կահիրեում (Եգիպտոս): Ժողեֆ Եղոյանի և Շուշան Դելեթյանի որդին է: Ամուսնացել է Արսինե Խանջյանի հետ, որդին՝ Արշիլ:

Գերազանցության վկայագրով ավարտել է Տորոնտոյի համալսարանի միջազգային հարաբերությունների բաժինը (1982թ.):

Հիմնադիրն ու տնօրենն է «Էգո-կինոարվեստ» հիմնարկության (Տորոնտո, սկսած 1982թ-ից):

Բեմադրիչը, հեղինակը, հաճախ նաև գլխավոր դերակատարներից մեկը, խմբա-

գիրն ու գլխավոր տնօրենն է մոտ երկու տասնյակ լիամետրաժ ֆիլմերի: Հատկապես հիշարժան են նրա «Մերձավոր ազգականը» (1984թ., արժանացել է 1984թ. Մանհեյմի ֆիլմերի միջազգային շաբաթի «Ոսկե դուկատ» մրցանակի, «Ժենի» (Genie) կանադական մրցանակի՝ «Լավագույն տնօրեն» անվանակարգում, Տորոնտոյի ֆիլմերի միջազգային փառատոնում), «Ընտանեկան դիտում» (1987թ., արժանացել է «Զննադատների մրցանակի», նախ 1987թ-ի Տորոնտոյի, այնուհետև 1988թ-ի Լոկարնոյի ֆիլմերի միջազգային փառատոներում, 1988թ-ին Ուպսալայի (Շվեդիա) կինոփառատոնի «Լավագույն լիամետրաժ ֆիլմ» մրցանակի, «Ժենի» մրցանակների՝ 8 անվանակարգում), «Դերակատարման բաժիններ» (1989թ., արժանացել է 1989թ. Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Տասնհինգը բեմադրիչներից» մրցանակի, Վալադոլիդի (Իսպանիա) փառատոնի ժյուրիի հատուկ մրցանակի 1989թ., Վանկուվերի 1989թ. միջազգային կինոփառատոնի «Լավագույն բնաբանի համար» մրցանակի, «Ժենի» մրցանակների՝ 6 անվանակարգում), «Ապահովագրական գործակալը» (1991թ., արժանացել է Մոսկվայի 1991թ. միջազգային կինոփառատոնի ժյուրիի հատուկ մրցանակի, 1991թ. Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Տասնհինգը բեմադրիչներից» մրցանակի, Տորոնտոյի 1991թ. «Փառատոների փառատոնի»՝ «Կանադական լավագույն ֆիլմ» մրցանակի, Վանկուվերի 1991թ. միջազգային կինոփառատոնի «Ոսկե հասկ» մրցանակի), «Օրացույց» (1993թ., Բեռլինի 1993թ. միջազգային կինոփառատոնում արժանացել է Կինոարվեստի միջազգային միության մրցանակի, Ժյուրիի մրցանակի՝ Տարմինայի կինոփառատոնում, կինոքննադատների կողմից ճանաչվել է 1993թ. ամերիկյան 10 լավագույն ֆիլմերից մեկը), «Էկզոտիկա» (1994թ., արժանացել է Ֆրանսիայի և Բելգիայի կինոքննադատների ընկերությունների «Լավագույն արտասահմանյան ֆիլմ» մրցանակի, 1994թ. Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Զննադատներ-

րի միջազգային մրցանակի», Տորոնտոյի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Լավագույն կանադական ֆիլմ» մրցանակի, Տարմինայի կինոփառատոնի «Արժաքե հասկ» մրցանակի), «Ապագայի ուրախությունը» (1997թ. արժանացել է երկու «Օսկարի»՝ Ակադեմիական մրցանակի, Շարժանկարային արվեստների և գիտությունների ակադեմիայի (ԱՄՆ) կողմից, 1997թ. Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Գրան պրի» մրցանակի, «Զննադատների» և «Համաշխարհային» մրցանակների, Անկախ խրախուսական մրցանակի արտասահմանյան ֆիլմի համար, 1998թ. Վալադոլիդի կինոփառատոնի «Ոսկե հասկ» մրցանակի, 1997թ. Տորոնտոյի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Տորոնտո քաղաքի մրցանակի», «Ժենի» մրցանակի՝ 8 անվանակարգում), «Արարատ» (2002թ., մասնակցությամբ՝ Շ. Ազնավուրի, Է. Պողոսյանի, Ա. Խանջյանի, Ս. Աբգարյանի, ցուցադրության է ներկայացվել Կաննի 2002թ. ֆիլմերի միջազգային փառատոնում՝ մրցույթային ծրագրից դուրս, արժանացել է «Ժենի» մրցանակների, 2002թ., Երևանի միջազգային կինոփառատոնի «Ոսկե ծիրան» մրցանակի, 2004թ.), «Որտե՞ղ է թաքնված ճշմարտությունը» (արժանացել է Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Ոսկե արմավ» մրցանակի, 2005թ.): Տորոնտոյի օպերային թատրոնում (Կանադական օպերային ընկերություն) բեմադրել է Ռիչարդ Շտրաուսի «Սալոմե» օպերան (1996թ.), ապա «Տափեստրի մյուզիք» թատրոնում Ռոդնի Շարմանի «Էլսվերլես» երաժշտական ներկայացումը (1998թ.): Հեղինակ է երկու գրքի՝ «Դերակատարման բաժիններ» (Տորոնտո, 1993թ.) «Էկզոտիկա» (Տորոնտո, 1995թ.):

Անդամ է Կանադայի արվեստների թագավորական ակադեմիայի (սկսած 1995թ-ից): Եղել է Կաննի ֆիլմերի միջազգային փառատոնի մրցույթային ժյուրիի անդամ (1996թ.): Ղեկավարել է Բեռլինի 2003թ. միջազգային կինոփառատոնի մրցույթային հանձնախումբը: Եղել է Վեներտիկի միջազգային կինոփառատոնի լիամետրաժ ֆիլմերի ժյուրիի նախագահը (2003թ.) և

Երևանի «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնի համանախագահը (2005թ.):

Պարզևատրվել է «Կանադայի շքանշանով» (գեներալ-նահանգապետ Ռոնեո Լենբլանի կողմից, 1999թ.), Տորոնտոյի արվեստների մրցանակով (1995թ.), Հանրաճանաչության կանադական մրցանակով (Հայկական համայնքային կենտրոն, 1998թ.), «Արվեստների և գրականության ասպետի» կոչմամբ ու շքանշանով (Ֆրանսիական կառավարության կողմից, 1997թ.), Կոլումբիայի համալսարանի հայկական կենտրոնի «Անահիտ» գրական մրցանակով (1999թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով (2003թ.): Տորոնտոյի, Վիկտորիայի, Բրոքի, Բվինսի և այլ համալսարանների պատվավոր դոկտոր է:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԷԼԻԲԵԿՅԱՆ Ռոբերտ

ELIBEKIAN Robert

Գեղանկարիչ, բեմանկարիչ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1941 ապրիլի 21-ին Թբիլիսիում (Վրաստան), Թբիլիսիի հայկական թատրոնի տնօրեն և նկարիչ Վաղարշակ Էլիբեկյանի ընտանիքում, նկարիչ էր նաև նրա մայրը, նկարիչներ են՝ որդին՝ Արեգը, և եղբայրը՝ Հենրիկ Էլիբեկյանը: Երևանում բնակվում է 1956թ-ից:

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաբարձական ինստիտուտի նկարչական ֆակուլտետը (1969թ.):

Մասնակցել է նախկին Խորհրդային Միության և արտերկրի բազմաթիվ խմբա-

յին և անհատական ցուցահանդեսների (սկսած 1960-ական թվականներից): Անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Երևանում (առաջինը՝ 1966թ-ին), Մոսկվայում, Վիլնյուսում, Բեյրութում, Փարիզում և այլն: Նրա ստեղծագործությունները մշտապես ցուցադրվում են Հայաստանի պետական պատկերասրահում, Երևանի ժամանակակից արվեստի թանգարանում, Վրաստանի պետական պատկերասրահում, Մոսկվայի արևելյան արվեստի և Տրետյակովյան թանգարաններում, Սանկտ Պետերբուրգի ազգային պատկերասրահում, Նովոսիբիրսկի, Օմսկի, Օրենբուրգի պատկերասրահներում, Դետրոյտի «Ալեք Մանուկյան» սրահում, Մոնրեալի «Սոլեյ» պատկերասրահում, Նյու Ջերսիի «Ջիմերլի» սրահում, «Սպիտակ տան» (Վաշինգտոն), «Ելիսեյան պալատի» (Փարիզ), «Համարկանեի արվեստի սրահի» (Տորոնտո) հավաքածուներում: Նրա նկարաշարերը կյանքը ներկայացնում են իր թատերականացված, երևակայական, կանացի խորհրդավոր և ինքնատիպ պատկերների բանաստեղծական ընկալման մեջ: Հիշարժան են նրա բեմանկարչական աշխատանքները, այդ թվում Սպենդիարյանի անվան օպերային թատրոնում «Գույների սիմֆոնիա», «Անտունի», «Գայանե», «Դոն Զիշոտ» «Տրավիատա» բալետային և օպերային ներկայացումների համար, Մունդուկյանի անվան թատրոնում Գ. Մունդուկյանի «Խաթաբալա» ներկայացման համար, բազմաթիվ թատերական զգեստների ձևավորումները տարբեր ներկայացումների համար, իբրև բեմադրող-նկարիչ «Արմենֆիլմ» կինոստուդիայում իրականացրած աշխատանքները մի շարք ֆիլմերի համար (սկսած 1970թ-ից) և այլն:

Հայաստանի նկարիչների միության անդամ է (1970թ.):

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի (1981թ.): Պարզևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով՝ հայկական արվեստի զարգացմանը բերած նպաստի համար (2001թ.), Հայաստանի Հանրապետության

նախագահի մրցանակով՝ արվեստի ասպարեզում ունեցած ծառայությունների համար (2004թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԵՐՆԵԿՅԱՆ Էդուարդո

EURNEKIAN Eduardo

Գործարար, բարերար: «Աերոպորտոս 2000» բաժնետիրական ընկերության նախագահ և գլխավոր սեփականատեր: Բուենոս Այրես, Արգենտինա: Ծնվել է 1933 թ-ին Բուենոս Այրեսում: Ամուսնացած չէ:

Ղեկավարել է իր ծնողների հիմնադրած գործվածքեղենի արդյունաբերական ձեռնարկությունները (մինչև 1980-ական թվականները): Գնել է ամերիկյան «Կաբելվիզիոն» ընկերության բաժնետոմսերը (1994թ-ին տիրապետել է այդ ընկերության բաժնետոմսերի 51 տոկոսին), երկու հեռուստատեսային ալիք, ռադիոկայան և այլն: Հետագայում նրա գործունեության հիմնական ոլորտը դարձել է օդանավակայանների սպասարկությունը: Ներկայումս «Աերոպորտոս 2000» բաժնետիրական ընկերության նախագահն է և գլխավոր սե-

փականատերը: Այս ընկերությունը Արգենտինայում տնօրինում է 33 վարձակալված օդանավակայան, որից՝ 8-ը միջազգային նշանակության: Ընկերությունն ունի օդանավակայաններ նաև Ուրուգվայում, Կոլումբիայում, Էկվադորում և այլ երկրներում: Նրա ղեկավարությամբ է հիմնովին վերանորոգվել Բուենոս Այրեսի միջազգային օդանավակայանը: Խոշոր ֆինանսական ներդրումներ է կատարել Արգենտինայի գրոսաշրջության և գյուղատնտեսության ոլորտներում՝ այդ նպատակով գնելով 200 000 հեկտար հողատարածք Արգենտինայի հյուսիսում:

«Աերոպորտոս 2000» ընկերությունը 50 տարի ժամկետով վարձակալել է Երևանի «Զվարթնոց» միջազգային օդանավակայանը (2001թ.): Հայաստանում ներդրումներ է կատարել նաև էլեկտրակայանների կառուցման (մոտ 40 մլն դոլար) և բանկային գործունեության (դառնալով «Կոնվերսանկի» սեփականատերը, 2007թ.) ոլորտներում:

«Կոմիտատո Լեոնարդո» իտալական ընկերության պատվավոր անդամ է: Յուենակո-ի մի քանի հանձնախմբերի Արգենտինայի ներկայացուցիչն է: «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է (2005թ.): «Սնունդ Հայաստանի երեխաներին» հիմնադրամի պատվավոր անդամ է:

Պարզևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար, 2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԹԵՐԶԻԱՆ Երվանդ

TERZIAN Yervant

Աստղագետ: Կոռնելի համալսարանի Դեյվիթ Դունկանի անվան ֆիզիկայի պրոֆեսոր: Իթակա, Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է 1939թ. փետրվարի 9-ին Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս): Հայրանունը՝ Պետրոս: Ունի մեկ որդի՝ Սևան, և մեկ դուստր՝ Թամար:

Ուսանել է Կահիրեի ամերիկյան համալսարանում՝ ստանալով գիտության մագիստրոսի աստիճան ֆիզիկայի և մաթեմատիկայի բնագավառում (Եգիպտոս, 1960թ.): Տեղափոխվելով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ՝ աստղագիտություն է ուսանել Ինդիանայի համալսարանում, այն ավարտել է 1963թ-ին: Նույն համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի աստղագիտության բնագավառում (1965թ.): Գիտությունների պատվավոր դոկտորի կոչման է արժանացրել Ինդիանայի համալսարանում (1989թ.), Երևանի պետական համալսարանում (Հայաստան, 1994թ.), Տեսալուսնիկի համալսարանում (Հունաստան, 1997թ.), Միացյալ Քոլեջում (Նյու Յորք, 1999թ.):

Իբրև գիտաշխատող գիտական հետազոտություններ է կատարել Կոռնելի համալսարանի Արեսիբոյի աստղադիտարանում (Պուերտո Ռիկո, 1965-67թթ.): Եղել է նույն համալսարանի աստղագիտության օգնական-պրոֆեսոր (1967-72թթ.), ապա Ռադիոֆիզիկայի և տիեզերական հետա-

զոտությունների կենտրոնի փոխտնօրեն (1968-74թթ.): Աստղագիտության պաշտոնակից պրոֆեսորի պաշտոն է զբաղեցրել 1972-77թթ.: Աստղագիտության բնագավառում դասախոսություններով հանդես է եկել Մոնրեալի համալսարանում (Կանադա, 1973-74թթ.), Տեսալուսնիկի համալսարանում (Հունաստան, 1974թ.), Կոռնելի համալսարանի ավարտական ֆակուլտետում (1974-79թթ.): 1977թ-ին նշանակվել է Կոռնելի համալսարանի պրոֆեսոր աստղագիտության բնագավառում: Ղեկավարել է նույն համալսարանի աստղագիտության բաժինը (1979-99թթ.): Եղել է Ռադիոֆիզիկայի և տիեզերական հետազոտությունների կենտրոնի գործադիր տնօրեն (Կոռնելի համալսարան, 1979-80 և 1992-93թթ.): Դասավանդել է Կոռնելի համալսարանի գիտության ու տեխնոլոգիայի պատմության և փիլիսոփայության (1986թ.), ինչպես նաև գիտական և տեխնոլոգիական ուսումնասիրությունների ավարտական դասընթացներում (սկսած 1991թ.): Ջբաղեցրել է Նյու Յորքի նահանգի բուլեջների և համալսարանների ավարտական ուսումնական և գիտական ծրագրերի կենտրոնի տնօրենի պաշտոնը (1988-99թթ.): Ստանալով Ջեյմս Վիկսի անվան ֆիզիկայի պրոֆեսորի կոչում՝ շարունակել է դասավանդել Կոռնելի համալսարանում (1990-99թթ.): Իբրև հրավիրյալ պրոֆեսոր դասավանդել է Սան Դիեգոյի համալսարանում (1999-2000թթ.): Եղել է Ամերիկյան աստղագիտական ընկերության Շապլեյի անվան դասախոս (1974-2001թթ.): Ներկայումս տնօրենն է Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության Նյու Յորքի նահանգի աստղագիտական ծրագրերի դրամաշնորհների հանձնախմբի (սկսած 1996թ-ի): 1999թ-ից սկսած կրում է Կոռնելի համալսարանի Դեյվիթ Դունկանի անվան ֆիզիկայի պրոֆեսորի պատվավոր կոչումը:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 220 գիտական հոդվածի՝ աստղագիտության, մասնավորապես, միջաստղային միջավայրերի, համաստեղությունների և ռադիոաստղագիտության բնագավառներում: Խմբագրել է 6 գիտական մենագրություն: Եղել է «Աստղաֆիզիկայի հանդեսի» գիտական խմբագիրը (1989-99թթ.), նաև «Աստղագիտության և աստղաֆիզիկայի հանրագիտարանի» խմբագրական կազմի անդամ (1982-92թթ.):

ԱՄՆ-ի գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է, եղել է այդ հաստատության ռադիոաստղագիտության (1989-76թթ) և ռադիոհաճախականությունների (1974-76թթ.) հանձնախմբերի անդամ: Եղել է Սթոնոլորտի և իոնոսֆերայի ազգային կենտրոնի Արեսիբոյի գիտական խորհրդակցական հանձնախմբի (1976-79թթ.) և Ռեակտիվ շարժիչների լաբորատորիայի ռադիոաստղագիտական խորհրդակցական հանձնախմբի (1973-93թթ.) անդամ: Աստղագետների միջազգային միության անդամ է, եղել է այդ միության տարբեր միջազգային գիտաժողովների կազմակերպման հանձնախմբերի անդամ, մասնավորապես «Թափառող միգամածությունների ուսումնասիրման» միջազգային գիտաժողովների (1981-82, 1985-87, 1991-92, 1995-96թթ.), նաև Լուսնային աստղագիտության աշխատանքային խմբի անդամ (1993-99թթ.): Անդամ է Ազգային գիտական հիմնադրամի նախագահական կրթաթոշակների հանձնախմբի (սկսած 1992թ.): Անդամակցել է Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության ինֆրակարմիր մարզի աստղադիտակի հանձնախմբին (1994-97թթ.): Ամերիկյան աստղագետների միության անդամ է, Հ.Ն. Ռուսսելի անվան մրցանակներ շնորհող հանձնախմբի անդամ՝ 1997-2000թթ.: Աշխարհի ամենամեծ՝ «Քառակուսային կիլոմետրական աստղադիտակի» ուղղորդման և սարքերով ապահովման միջազգային հանձնախմբի անդամ է 2001թ-ից և ներկայումս վերջինիս հիման վրա ստեղծված միջազգային համատիրության նախագահը (սկսած 2002թ-ից): Հունական աստղագիտական ընկերության անդամ է:

Ղեկավարել է Միացյալ Նահանգների ազգային գիտական հիմնադրամի պատվիրակությունը Սաուդյան Արաբիայում կայացած Աստղագետների միջազգային խորհրդակցությունում (1977թ.): Եղել է Նյու Յորքի աստղագիտական ընկերության (1969-78թթ.) և Յորքի աստղագիտական միության (1974-78թթ.) փոխնախագահը: Նախագահն է եղել Աստղագետների միջազգային միության Միջաստղային միգամածությունների գիտաժողովի (1976-77թթ.), Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության Միգամածությունների ուլտրամանուշակագույն մարզի հետազոտման վերլուծական հանձնախմբի (1982, 1984, 1987, 1990-93թթ.), Աստղագետների միջազգային միության Միջաստղային միջավայրերի հետազոտման միջազգային գիտաժողովի (1982), Աստղագետների միջազգային միության Միգամածությունների ուսումնասիրման աշխատանքային խմբի (1985-94թթ.), Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության Միջաստղային մատերիայի ուսումնասիրության հանձնախմբի (1989թ.) և նույն հաստատության Վճռորոշ նախագծերի խմբի (1993թ.), ինչպես նաև Աստղադիտակների տեղադրման հանձնախմբերի (1997-2001թթ.), Ամերիկյան աստղագիտների միության Ամբողջական վերլուծությունների հանձնախմբի (1994-95թթ.), 21-րդ դարի Հունական աստղագիտության հանձնախմբի (1998թ.), Հունաստանի տնտեսական զարգացման նախարարության գիտական հիմնարկների հանձնախմբի (Աթենք, 2005թ.): Իբրև համանախագահ ղեկավարել է Ալտիվ գալակտիկաների միջուկների միջազգային գիտաժողովը (1997-98թթ.): Կոռնելի համալսարանում նախագահել է Նշանակումների և ընտրությունների (1983-84թթ. և 1998-2000թթ.), Գիտահետազոտական քաղաքականության (1982-83թթ.), Գոլդվորթեր կրթաթոշակի (1995-99թթ.), Համալսարանական դասախոսությունների (սկսած 2004թ.) հանձնախմբերում:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ար-

տասանամյան անդամ է (սկսած 1990թ.): Համանախագահն է Հայաստանի աստղագետների միության (սկսած 2001թ.): Արժանացել է Երևանի պետական համալսարանի «Պատվավոր դոկտորի» կոչման (1994թ.): Հիմնադիրն է «Երվանդ Թերզյան, Կոռնելի համալսարանի կրթաթոշակ» հիմնադրամի (1999թ.): Նախագահն է Գիտության և կրթության հայկական ազգային հիմնադրամի գիտական խորհրդի (Նյու Յորք, սկսած 2000թ-ից):

Արժանացել է Քլարկի անվան մրցանակի՝ գերազանց դասավանդման համար (Կոռնելի համալսարան, 1984թ.), «Միզմա Բսի» հետազոտական ընկերության Կոռնելի բաժնի նախագահի պատվավոր կոչման (1977-78թթ.), Հյուսիսային Ամերիկայի հայ ուսանողական ընկերության (հիմնված 1911թ.) Տիգրան Կաբակչյանի անվան մրցանակի (Բոստոն, 1985թ.), Գիտության զարգացման ամերիկյան ընկերության մրցանակի (2000թ.), Կահիրեի ամերիկյան համալսարանի պատվավոր շրջանավարտի կոչման (2005թ.): Ներկայացվել է Իթալայի (Նյու Յորք) գիտության կենտրոնի «Մեծարման սրահում» (2002թ.):

2005թ., Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաթերի» տվյալների հիման վրա

ԹՈՍՈՒՆՅԱՆ Գարեգին

TOSUNYAN Garegin

Բանկային գործունեության ոլորտի իրավագետ: Ռուսաստանի բանկերի միության նախագահ: Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշ-

նություն: Ծնվել է 1955թ-ի մարտի 14-ին Երևանում (հայրանունը՝ Աշոտ): Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետը (1976թ.), Համամիութենական իրավաբանական հեռակա ինստիտուտի իրավաբանական ֆակուլտետը (1989թ.), Ռուսաստանի կառավարության Ազգային էկոնոմիկայի ակադեմիայի տնտեսագիտության ֆակուլտետը (1992թ.): Ստացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի (1985թ.), իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի (1992թ.) և դոկտորի (1995թ.) գիտական աստիճաններ և պրոֆեսորի կոչում:

Իբրև գիտաշխատող աշխատել է Համամիութենական էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտում (1977-88թթ.): Եղել է Մոսկվայի գիտության և տեխնոլոգիայի կոմիտեի աշխատակից (1988-90թթ.): Հիմնադրել է «Տեխնոբանկը» (1990թ.) և «Միջբանկային ֆինանսական տուն» միությունը (1992թ.), որին կից ստեղծել է գիտահետազոտական կենտրոն (1994թ.): Առաջին անգամ դասավանդել է «Բանկային իրավագիտություն» առարկան Ռուսաստանի կառավարության Ազգային էկոնոմիկայի ակադեմիայում (սկսած 1996թ-ից): Եղել է Մոսկվայի քաղաքապետի խորհրդատու ֆինանսական հարցերի գծով (1997թ.), Ռուսաստանի կառավարության վարչապետի խորհրդատու (1999թ.), այնուհետև Պետական Դումայի վարկային գործառույթների և ֆինանսական շուկայի հանձնախմբի փորձագիտական խորհրդի փոխնախագահ (1998-99թ.): Իբրև նախագահ ղեկավարել է Կենտրոնական Ռուսաստանի բանկերի միությունը (2001թ.): Ընտրվել է Ռուսաստանի բանկերի միության փոխնախագահ (1991-94թթ.), ապա առաջին փոխնախագահ (1994-2002թթ.): Սկսած 2002թ-ից Ռուսաստանի բանկերի միության նախագահն է:

Հեղինակ է մոտ 160 գիտական հոդվածի և 37 մենագրության: Հիշարժան են նրա «Ռուսաստանի Դաշնության բանկային օրենսդրությունը, ընդհանուր և հատուկ բաժիններ» դասագիրքը, 4 հատորով (1998-

2002թթ.), «Բանկերը և բանկային իրավագիտությունը Ռուսաստանում, փորձառություն, խնդիրներ, հեռանկարներ» (Մոսկվա, 1995թ.), «Պետական գործառույթներ ֆինանսների և վարկերի ոլորտում» (1997թ.), «Ընթացիկ օրենսդրությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում» (Մոսկվա, 2002թ.) և բազմաթիվ այլ աշխատություններ: «Պետություն և օրենք», «Բանկային իրավունք», «Ազգային բանկի ամսագիր» հանդեսների խմբագրական կազմի անդամ է:

Նախագահն է Մոսկվայի բանկերի խորհրդի, «Ինտեր-բանկի» տնօրենների խորհրդի, Կենտրոնական Ռուսաստանի բանկերի միության, Մոսկվայում թույլատրված բանկերի խորհրդի: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Պետության և իրավունքի ինստիտուտի Ֆինանսների և բանկային իրավունքի կենտրոնի ղեկավարն է և Ռուսաստանի կառավարության Ազգային էկոնոմիկայի ակադեմիայի բանկային իրավագիտության ամբիոնի վարիչը:

Պարգևատրվել է Ռուսաստանի բիզնեսի ակադեմիայի «Դարին» ազգային մրցանակով (2006թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

ՌՈՐԳՈՍ արքեպիսկոպոս ԱՄՆՈՒԿՅԱՆ

TORKOM Archbishop MANOOGIAN

Ամենապատիվ Տեր Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյան, Հայ առաքելական եկեղեցու Երուսաղեմի 96-րդ հայոց պատրիարք: Ծնվել է 1919թ. փետրվարի 16-ին Բաղդատի հյուսիսում գտնվող Բաքուբաքղաքի մերձակայքի հայ գաղթականների ճամբարում:

Ուսանել է Երուսաղեմի հայոց պատրիարքության Սուրբ Հակոբի դպրեվանքում (1935-39թթ.): Ավելի ուշ ուսանել է նաև Քեմբրիջի եպիսկոպոսական աստվածաբանական բարձրագույն դպրոցում (Մասաչուսեթս, 1960-62թթ.): Չեռնադրվել է արեղա (1939թ.), վարդապետ (1946թ.), եպիսկոպոս (Էջմիածին, 1962թ.), արքեպիսկոպոս (Էջմիածին, 1968թ.):

Եղել է Երուսաղեմի պատրիարքության Հոգևոր ճեմարանի տեսուչի տեղակալ և անդամակցել է պատրիարքության պաշտոնական հրատարկությունների հրատարակչական խորհրդին (1942-46թթ.): Իբրև հոգևոր հովիվ ծառայել է հայոց եկեղեցիներում (ԱՄՆ, Հյուսիսային Ֆլիդելֆիա, Պենսիլվանիա, 1946-51թթ.): Եղել է Հայ առաքելական եկեղեցու Արևմտյան Ամերիկայի հոգևոր թեմի պատվիրակի փոխանորդ (Նյու Յորք, 1951-54թթ.): Նշանակվել է Երուսաղեմի հոգևոր ճեմարանի տեսուչ և պատրիարքության քարտուղար (1955-60թթ.): Առաջնորդել է Հայ առաքելական եկեղեցու Արևմտյան Ամերիկայի հոգևոր թեմը (Լոս Անջելոս, 1962-66թթ.), այնուհետև Արևելյան Ամերիկայի հոգևոր թեմը (1966-90թթ.):

1990 թվականից Երուսաղեմի 96-րդ հայոց պատրիարքն է: Վազգեն Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի մահվանից հետո, մինչև նոր կաթողիկոսի ընտրությունը, եղել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կաթողիկոսական տեղապահ (1994-95թթ.):

Հեղինակ է 20 գրքի: Նրա աշխատությունները նվիրված են հայոց հոգևոր երաժշտության և ժամերգության (հիշարժան է նրա «Կոմիտասի հանճարը» աշխատությունը, Նյու Յորք 1987թ.), Հայոց մեծ եղեռնի պատմության, Երուսաղեմի սրբավայրերի, հայ հոգևոր գրականության ուսումնասիրությանը: Անգլերենից հայերեն է թարգմանել Վիլյամ Շեքսպիրի 154 սոնետները: Շեն Մահ գրական կեղծանվամբ հրատարակել է բանաստեղծական ժողովածուներ: Գործուն մասնակցություն է ունեցել Նյու Յորքի Սուրբ Վարդան տաճարի շինարարության կազմակերպմանը (օծված 1968թ.): Ղեկավարել է 1988թ-ի Սպիտակի և Լենինականի երկրաշարժի

աղետյալներին ամերիկահայ գաղութի օգնության կազմակերպումը:

Հայ առաքելական եկեղեցու Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գերագույն հոգևոր խորհրդի փոխնախագահն է: Եղել է ԱՄՆ-ի «Քրիստոնեական եկեղեցիների ազգային խորհրդի» անդամ և «Կրոնը Ամերիկայի կյանքում» կազմակերպության խորհրդի նախագահ, «Վստահության կոչ» հաստատության ղեկավար խորհրդի անդամ:

Նյու Յորքի ընդհանուր աստվածաբանական ճեմարանի պատվավոր դոկտոր է: Պարգևատրվել է ԱՄՆ-ի «Ազատության արձանի» շքանշանով (1986թ.), «Էլիս Այլենդ» շքանշանով (1986թ.), «Կրոնը Ամերիկայի կյանքում» կազմակերպության «Տարվա մարդը» պատվավոր կոչմամբ (1990թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

**ԹՈՐՈՍՅԱՆ Լևոն
ԹՈՐՈՍԵԱՆ Լեոն**

TOROSSIAN Levon

Ֆիզիկոս, բառարանագիր, հրապարակախոս, թարգմանիչ: Վիեննա, Ավստրիա: Ծնվել է Բեյրութում (Լիբանան) 1935թ. ապրիլի 14-ին: Հակոբ Թորոսյանի և Մաքրուհի Նազարյանի որդին է: Ամուսնացած է Վալտրոդ Բրիգասկու (Waltraud Brigasky) հետ (Վիեննա, 1971թ.):

Սովորել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում՝ ստանալով գիտության բակալավրի գիտական աստիճան ֆիզիկայի բնագավառում (Բեյրութ, 1958թ.):

Պաշտոնավարել է իբրև բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ֆիզիկայի դասավանդման հրահանգիչ (Բեյ-

րութ, Լիբանան, 1958-74թթ.), այնուհետև իբրև միջազգային պետական պաշտոնյա աշխատել է Միջուկային էներգիայի միջազգային գործակալությունում (Վիեննա, Ավստրիա, 1979-96թթ.):

Համահեղինակ է (6 այլ անձանց հետ) ֆիզիկայի մի շարք դասագրքերի, որոնք գրվել են Լիբանանի միջնակարգ դպրոցների ավարտական դասարանների համար, անգլերեն և ֆրանսերեն լեզուներով և գործածության մեջ են եղել մինչև 1999թ. դասավանդման ծրագրերի փոփոխությունը (Լիբանան, 1968-71թթ.):

Հեղինակն է «Օպարները հայերու մասին» քննադատական-վերլուծական ուսումնասիրության, որը նվիրված է «Բրիտանիկա», «Լարոս» և «Բրոկհաուզ» հանրագիտարաններում զետեղված հայերին առնչվող հոդվածներին (1985թ.): Հեղինակն է նաև «Գերմաներեն-հայերեն» (14000 բառահոդված, առաջին հրատարակություն, 1987թ.) և «Հայերեն-գերմաներեն» (15000 բառահոդված, առաջին հրատարակություն, 1988թ.) բառարանների, որոնք ունեցել են հետագա հրատարակություններ՝ կազմված առաջին հրատարակության բառարանների համադրությամբ (երկրորդ հրատարակություն՝ 40000 բառահոդված, 1994թ-ին, և երրորդ հրատարակություն, որը միայն գերմաներեն-հայերեն բաժնում պարունակում է մոտ 38000 բառահոդված, 2003թ-ին): Ֆրանսերեն է թարգմանել հայ մեծանուն երգիծաբան Հակոբ Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկաններ» երգիծավեպը (1993թ.): Հրատարակել է J'apprends l'armenien (ֆր., «Սովորում եմ հայերեն», Շիրակ հրատ., Բեյրութ, 1994թ.), «Գերմաներեն լեզուն» (Շիրակ հրատ., Բեյրութ, 1995թ.), «Նամակ կը գրես» (Շիրակ հրատ., Բեյրութ, 1996թ.) ձեռնակները: Գործուն մասնակցություն է ունեցել Արևմտահայ աշխարհաբարի եզրաբանական (տերմինաբանական) խորհրդի (Մարսել, Ֆրանսիա) հրատարակած «Ուղեցույց» չորս հատորի ստեղծմանը (1993-2002թթ.): Տարբեր պարբերականներում հանդես է եկել կինոքննադատական հոդվածներով՝ հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուներով (1968-2003թթ.): Պարբերաբար հրապարակախո-

սական հոդվածներ է տպագրել սփյուռքահայ մամուլում, համազգային և համայնքային կյանքի խնդիրների վերաբերյալ:

Եղել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Վիեննայի մասնաճյուղի հանձնախմբի քարտուղարը (1980-92թթ.): Միջուկային էներգիայի միջազգային գործակալությունում աշխատած ժամանակաշրջանում անդամակցել է մասնագիտական բնույթի մի շարք կազմակերպությունների ու միությունների (Վիեննա, 1980-97թթ.):

Պարգևատրվել է «Հայկաշեն Ուզունյան» մրցանակով՝ «Գերմաներեն-հայերեն» բառարանի առաջին հրատարակության առթիվ (ՀԲԸՄ, 1987թ.): Գնահատանքի է արժանացել Վիեննայի հայոց եկեղեցու հոգևոր առաջնորդ Ս. Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Գրիգորյանի կողմից՝ ծննդյան 60-ամյակի կապակցությամբ (1995թ.):

2004թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ԹՈՐՈՍՅԱՆ Ջիմ

TOROSSIAN Jim

Ճարտարապետ: Հայաստանի և ԽՍՀՄ ժողովրդական ճարտարապետ: Ռուսաստանի գեղարվեստի ակադեմիայի անդամ: Ճարտարապետության միջազգային ակադեմիայի անդամ, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1926թ. ապրիլի 18-ին Երևանում (հայրանունը՝ Պետրոս): Ամուսնացել է Մարգո Մուրադյանի հետ:

Ավարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը (1949թ.): Ուսանել է ԽՍՀՄ ճարտարապետական ակադեմիայի ասպիրանտուրայում: Նույն ակադեմիայում

ստացել է ճարտարապետության թեկնածուի գիտական աստիճան (Մոսկվա, 1954թ.) Ճարտարապետության պրոֆեսոր է (Ճարտարապետության միջազգային ակադեմիա, սկսած 1979թ-ից):

Ղեկավարել է «Երևաննախագիծ» նախագծային ինստիտուտի արվեստանոցը (սկսած 1958թ-ից): Եղել է Երևանի գլխավոր ճարտարապետ (1971-81թթ.): Ղեկավարել է Հայաստանի ճարտարապետական պլանավորման գլխավոր վարչությունը:

Նրա լավագույն գործերի թվում են Օշականում «Հայ գրերի գյուտի 1600-ամյակին» նվիրված (1962թ.), Երևանում քանդակագործ Արա Շիրազի կերտած՝ Ալ. Մյասնիկյանի (1982թ.), Աշտարակի շրջանում Վանի ինքնապաշտպանության (1980թ.) հուշարձանների համալիրների, Մոսկվայում՝ Ժողովրդական տնտեսության նվաճումների ցուցահանդեսում Հայաստանի տաղավարի, Նորքի «Ընդունելությունների տան», Սպիտակ քաղաքի կենտրոնական հրապարակի, Երևանում «Հայաստան» (հայտնի է որպես «Կասկադ») համալիրի, «Հայկական զարգացման բանկի» և Երևանի քաղաքապետարանի շենքերի (2005թ.), բազմաթիվ շատրվանների, հասարակական նշանակության շինությունների նախագծերը:

Հայաստանի ճարտարապետների միության անդամ է (սկսած 1957թ.) և եղել է այդ միության վարչության փոխնախագահ (1962-64թթ.): Եղել է ԽՍՀՄ գեղարվեստի ակադեմիայի անդամ (1983-91թթ.): Ռուսաստանի գեղարվեստի ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 1991թ-ից): Ճարտարապետների միջազգային ակադեմիայի պրոֆեսոր է: Ճարտարապետների միջազգային ակադեմիայի Մոսկվայի բաժնի ակադեմիկոս է (1992թ-ից): Ռուսաստանի ճարտարապետության և շինարարության ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է: Անդամ է Բուլղարիայի և Վրաստանի ճարտարապետների միությունների:

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահության պատվոգրերի (1960 և 1962թթ.), Հայկական ԽՍՀ վաստակավոր ճարտարապետի կոչ-

ման (1966թ.), ԽՍՀՄ պետական մրցանակի՝ Լենինականում դրված Ավ. Իսակահակյանի արձանի համար (1977թ.), «Տարվա լավագույն ստեղծագործությունը» համաժողովրդական մրցանակի (1982թ.) Հայաստանի պետական մրցանակի՝ Երևանի «Լենինի հրապարակ» (ներկայումս՝ «Հանրապետության հրապարակ») մետրոյի կայարանի համար (1983թ.), ԽՍՀՄ «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» և «Պատվո նշան» շքանշանների, ԽՍՀՄ գեղարվեստի ակադեմիայի ոսկե մեդալի՝ Մարտիրոս Սարյանի մահարձանի համար (1983թ.), ԽՍՀՄ ժողովրդական ճարտարապետի կոչման (1988թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2003թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման

**ԹՈՒՂԱՏՅԱՆ Արի
ԹՈՒՂԱՏԵԱՆ Արի**

TOUGLADJIAN Ari

Ֆիզիկոս, խմբագիր, հասարակական գործիչ: Գիտությունների դոկտոր: Լիոն—Վիլնորբան, Ֆրանսիա: Ծնվել է Բեյրութում (Լիբանան), 1936թ. փետրվարի 18-ին: Բնիկ տիգրանակերտցի Արամ Թուրքիանյանի և խարբերդցի Աստղիկ Պուրիզանյանի որդին է: Ամուսնացած է Պոլետ Ջյուրբջյանի (Փոլեթ Քիրքճեան) հետ (Մարտի, 1966թ.), երեխաները՝ Աստղիկ, Բենիամին, Միլվիա:

Նախնական կրթությունը ստացել է Բեյրութի Ազգային Սահակյան վարժարանում, այնուհետև սովորել է Ֆրանսիական երկրորդական վարժարանում: Ուսանել է Բարձրագույն ճարտարագիտական դպրո-

ցում՝ ստանալով քաղաքացիական ճարտարագետի վկայական (Բեյրութ, 1958թ.), ինչպես նաև Բեյրութի մաթեմատիկական և ֆիզիկական հետազոտությունների կենտրոնում՝ արժանանալով գիտության պատվավորի կոչման (1959թ.): Շարունակելով իր կրթությունը Լիոնի համալսարանում՝ ստացել է համալսարանական վկայական (1962թ.), իսկ 1969-ին նույն համալսարանում նրան շնորհվել է գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

Պաշտոնավարել է Բեյրութի երկաթուղային ծառայությունում (Բեյրութ, Լիբանան, 1958-61թթ.): Իբրև գիտաշխատող աշխատել է Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնում (Լիոն, Ֆրանսիա, 1963-2001թթ.)՝ 1972-ից սկսած զբաղեցնելով նույն հաստատության գիտական հետազոտությունների հանձնակատարի պաշտոնը Լիոնի համալսարանում:

Համահեղինակ է ավելի քան 70 գիտական հրատարակության: Հատկապես հիշարժան է նրա «Երկատոմ մոլեկուլներ: Սպեկտրոսկոպիական տվյալներ» հ.II (1975թ.) և հ.III (1978թ.) գիտական աշխատությունը:

Եղել է «Բանբեր» ամսագրի խմբագիրը (Մարտի, 1973-2005թթ.): Խմբագրել է Մոնտե-Կառլոյի ռադիոկայանի հայերեն գիտակրոնական հաղորդումները (սկսած 1979-ից): Ֆրանսերեն է թարգմանել գերմանացի գիտնական Բեռնարդ Ֆիլբերտի «Միջուկային պատերազմ և աստվածաշնչային մարգարեություն» գիրքը (Լոզան, Շվեյցարիա, 1973թ.):

Նախաձեռնել է լուսատիպ մեքենաների պատահանների վրա հայերեն տառերի ցուցադրության աշխատանքները (1980թ.), իսկ 1984-ից սկսած երրորդ սերնդի «Մակինտոժ» համակարգիչներում հայերեն տառերի և ծրագրերի գործածությունը: «Մակինտոժ» համակարգիչների գործածության վերաբերյալ դասախոսություններով հանդես է եկել Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի տպարանի և Երևանի մատենադարանի աշխատակիցների առջև (սկսած 1988-ից):

Համահրատարակիչն է Արևմտահայ

աշխարհաբարի եզրաբանական խորհրդի «Ուղեցոյց»-ի առաջին (Մարտի, 1993թ.) և երկրորդ (Մարտի, 1995թ.) հատորների, «150-ամյակի Նոր Կտակարան» (Բեյրութ, 1995թ.), «1700-ամյակի Աստվածաշունչ» (Բեյրութ, 2001թ.) հրատարակությունների, «Համակարգչային Աստվածաշունչ և բազմալեզու համաբարբառ» (Ալգաս, 2002թ.) սեղմակավառակի: Ընդգրկվել է «Գիտություն և տեխնիկա» հանդեսի խմբագրական կազմում (Երևան, 1992թ.):

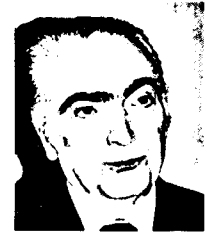
Համահիմնադիրն է «Արևմտահայ աշխարհաբարի եզրաբանական խորհուրդ» (Մարտի, 1989թ.), «Լիոն-Երևան ընկերություն» (Լիոն, 1992թ.), «Չարագցման հայ-ֆրանսիական ընկերություն» (Մարտի, 1994թ.), «Հույս Հայաստանի համար» (Լիոն, 1994թ.), «Հաշմանդամների հայ-ֆրանսիական լիոնյան ընկերություն» (Լիոն, 1998թ.) հասարակական կազմակերպությունների:

Գործուն մասնակցություն է ունեցել Հայ գիտնականների և ճարտարագետների երկրորդ համաշխարհային համագումարի (Փարիզ, 1993թ.), «Պետություն և հաշմանդամների հիմնահարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպություններ» գիտաժողովի (Երևան, 1998թ.) կազմակերպմանը: Մասնակցել է Հայ գիտնականների և ճարտարագետների առաջին համաշխարհային համագումարին (Լոս Անջելոս, 1989թ.) և Հայ էներգետիկների առաջին համագումարին (Երևան, 1992թ.):

«Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի ընդհանուր քարտուղարն է (Փարիզ, 1986-ից սկսած): Ղեկավարն է Երևանի պետական և Լիոնի Կլոդ Բեռնարի անվան (Լիոնի առաջին) համալսարանների համագործակցության ծրագրերի (Լիոն, 1992թ.): «Արարչագործության հետազոտությունների ընկերության» անդամ է (ԱՄՆ, 1980թ.):

Պարգևատրվել է «Ամերիկայի հայ ավետարանչական ընկերության» հուշագրով (Նյու Ջերսի, ԱՄՆ, 2002թ.):

2004թ., Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաբերի» տվյալների հիման վրա

**ԹՈՒՂԱՏՅԱՆ Բարսեղ
ԹՈՒՂԱՏԵԱՆ Բարսեղ
(ԹՈՒՂԱՏԻ)**

*TOUGLADJIAN Parsegh
TUGLACI Pars*

Լեզվաբան, բառարանագիր, արևելագետ, պատմաբան: Պատվավոր դոկտոր, պատվավոր պրոֆեսոր: Ստամբուլ, Թուրքիա: Ծնվել է 1933թ. ապրիլի 1-ին Ստամբուլում (Թուրքիա):

Ավարտել է Կիպրոսի Մելքոնյան վարժարանը (1951թ.). ապա Միչիգանի համալսարանի անգլիական գրականության բաժինը (1955թ.):

Դասավանդել է Անկարայի ռազմական-բժշկական ակադեմիայում (1955-58թթ.), Ստամբուլի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում (1958-61թթ.): Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Ֆահրի Կորուբյուրքի հետ հանդիպումից հետո (1974թ.) ստացել է նրա աջակցությունը և ձեռնամուխ է եղել օսմանյան արխիվների ուսումնասիրությանը՝ հրատարակության նախապատրաստելով «Թուրքական մեծ հանրագիտարանի» 25 հատոր:

Հեղինակ է մոտ 40 գրքի: Հրատարակել է "Okyanus" («Օվկիանոս») ժամանակակից թուրքերենի սովորածավալ եռահատոր բառարանը (1971-74թթ.), «Թուրքերեն-անգլերեն մեծ բառարանը» (1966թ.), «Թուրքերեն-ֆրանսերեն մեծ բառարանը» (1968թ.), բազմաթիվ երկլեզու մասնագիտական բառարաններ և պատմագիտական աշխատություններ Օսմանյան կայսրության պատմության վերաբերյալ: Հիշարժան են նրա «Արևմտահայերը պատմության մեջ» (թուրքերեն, 3 հատորով, որն

ընդգրկում է նաև նշանավոր հայերի համառոտ կենսագրականները, 2004թ.), «Բայան ընտանիքի դերը օսմանյան ճարտարապետության մեջ» (Ստամբուլ, 1990թ.), «Ստամբուլի հայկական եկեղեցիները» (1991թ.), «Դադյան ընտանիքի դերը Օսմանյան պետության հասարակական, տնտեսական և քաղաքական կյանքում» (1993թ.) և այլն, որոնց մի մասը թարգմանված է անգլերեն, ֆրանսերեն լեզուներով:

Արժանացել է Էլիզաբեթ թագուհու մրցանակի (1966թ.), Փարիզի Հասարակական գիտությունների միջազգային ակադեմիայի (Միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտ) պատվավոր պրոֆեսորի և ցմահ անդամի կոչման, Ամերիկայի միջազգային մատենագիտական ինստիտուտի պատվավոր պրոֆեսորի կոչման, Քեմբրիջի միջազգային կենսագրական ընկերության պատվավոր անդամի կոչման, Բուենոս Այրեսի դիվանագիտական ակադեմիայի անդամության, ԱՄՆ-ի կենսագրական ինստիտուտի հետազոտական միության անդամի կոչման, Գիտության, մշակույթի և արվեստների միջազգային համագումարի «Միջազգային պատվո շքանշանի» (Օքսֆորդի համալսարան, Լոնդոն, 2008թ.) և այլն:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

Ժ

ԺԱՆՍԵՄ Ժան (ՍԵՄԵՐԾՅԱՆ Հովհաննես)

JANSEM Jean (SEMERDJIAN Hovanes)

Գեղանկարիչ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Փարիզ, Ֆրանսիայի Հանրապետություն: Ծնվել է Բուրսայում (Թուրքիա) 1920թ. մարտի 9-ին (հայրամուռը՝ Միրիջան):

Հաճախել է Մոնպառնասի և Մարեսի (Փարիզ) արվեստների երեկոյան դպրոցները (1934-36թթ.): Ուսանել է Փարիզի զարդարվեստի բարձրագույն դպրոցում (1936-38թթ.), այնուհետև Արվեստների ազգային բարձրագույն դպրոցում (Փարիզ, 1938թ.):

րիզ, 1938թ.): Կատարելագործվել է հաճախելով Սաբատիեի արվեստանոցը (1936-67թթ.):

Մասնակցել է մոտ 100 նկարչական ցուցահանդեսի և մշտական ցուցադրության (սկսած 1946թ-ից), այդ թվում «Սալոն դեզ Էնդեպանդան», «Սալոն դե Տուիլերի», «Սալոն դ'Ար Սաքր», «Սալոն դը Լ'Էրոլ դե Փարի», «Սալոն դը Կոմպարեզոն» սրահների ցուցադրություններին: Անհատական նկարչական ցուցահանդեսներ է ունեցել Փարիզում (սկսած 1935թ-ից), Լոնդոնում (սկսած 1966թ-ից), Տոկիոյում (սկսած 1971թ-ից), Նյու Յորքում (սկսած 1965թ-ից), Երևանում (սկսած 1973թ-ից) և աշխարհի բազմաթիվ այլ քաղաքներում: Նրա ստեղծած նկարները, ի թիվս աշխարհի բազմաթիվ նշանավոր թանգարանների, գտնվում են Փարիզ քաղաքի և Ֆրանսիայի պետական հավաքածուներում ու թանգարաններում, Ճապոնիայի երկու թանգարանում՝ Ազումիոնոյի և Գիսկայի, որոնք ամբողջությամբ նվիրված են նրա աշխատանքների ցուցադրությանը: Երևանի ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի սրահներից մեկը ներկայացնում է նրա «Ցեղասպանություն» նկարաշարը:

Նրա նկարներում կարելի է տեսնել հույն ձկնորսներին և երեխաներին, տներն ու երեխաներին Իսպանիայում, սգո թափորը, ցլամարտը, իտալական շուկան, Վենետիկը, դիմակահանդեսները, տոնավաճառները գյուղում, բնապատկերներ և այլն: Նրա նկարաշարերից հիշարժան են նաև Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գործերը, Մերվանտեսի, Բողլերի, Վիլոնի, Գարսիա Լորկայի և այլոց գրական ստեղծագործությունների դրվագները:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է (սկսած 2002թ-ից) և նույն ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր (2001թ.): Փարիզի «Սալոն դ'Օթոնի» («Աշնանային սրահ») կազմակերպչական հանձնախմբի անդամ է և եղել է «Երիտասարդ նկարիչներ» հանձնախմբի նախագահը:

Արժանացել է «Պոպուլիստ» (1951թ.), «Անտրալ» (1953թ.), «Կոմպարեզոն» (Մեքսիկա, 1958թ.), «Ազգային դրամաշնորհ» (1954թ.), «Վոբուրիցի անվան» (1958թ.) «Մեխիկոյի թանգարանի» և բազմաթիվ այլ մրցանակների: Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (Երևան 2002թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԺԵՐԱՆՅԱՆ Ռիշար, Խաչատուր

JERANIAN Richard

Գեղանկարիչ: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1921թ. հուլիսի 17-ին Սեբաստիայում (Արևմտյան Հայաստան): Անդրանիկ Օերանյանի և Ֆլոր Զարադյանի որդին է:

Ուսանել է Մարսելի Գեղարվեստի

բարձրագույն դպրոցում, ապա Փարիզի Ժուլիան, իսկ այնուհետև Գրանդ Շոմիեր ակադեմիաներում:

Ծառայել է Ֆրանսիայի ռազմաօդային ուժերում (1944-46թթ.): Անհատական և խմբային ցուցահանդեսներ է ունեցել սկսած 1953թ-ից (մոտ 60), այդ թվում Փարիզի «Աշնանային ցուցասրահում», «Անկախ նկարիչների ցուցասրահում», «Ֆրանսիական նկարիչների ցուցասրահում», «Լատինական ցուցասրահում», «Հենո» ցուցասրահում (2007թ.), Բեյրութի «Արկադ» (1958թ.) և «Կասիա» (1967թ.) պատկերասրահներում, Վաշինգտոնի «Ջեյսոն» պատկերասրահում (1965թ.), Ժնևի «Գանգոնի» (1963թ.) և «Միջազգային» (1973թ.) պատկերասրահներում, Մյունխենի «Շումախերգալերի» ցուցասրահում (1967թ.), Նյու Յորքի «Ռանդալ» պատկերասրահում (1974թ.), Նովոսիբիրսկի «Ակադեմգորդոկի» պատկերասրահում (1980թ.), Կարակասի «Գալերիա վալոր արտ» ցուցասրահում (1981թ.), մի քանի ցուցահանդեսներ Հայաստանում՝ Երևանում և Լենինականում (սկսած 1964թ-ից, վերջինը՝ 2005թ-ին, Երևանում): Նրա ստեղծագործությունների մի մասը մշտապես ցուցադրվում է աշխարհի տարբեր թանգարաններում, ներառյալ Դալլասի թանգարանը (ԱՄՆ), Մոսկվայի Պուշկինի անվան թանգարանը, Հայաստանի պետական պատկերասրահը, Փարիզի ժամանակակից արվեստի թանգարանը և Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի ցուցադրությունը, Նովոսիբիրսկի թանգարանը, Գրիմի Այվազովսկու թանգարանը, Սանկտ Պետերբուրգի, Բեյրութի, Աթենքի, Թեհրանի և բազմաթիվ այլ քաղաքների թանգարանները:

Նրա կտավների ու գրաֆիկական գործերի շարքում հիշարժան են բազմաթիվ բնանկարները («Կոլորադոյի բնապատկեր (1969թ.)», «Գառնիի բնապատկեր (1972թ.)», նատյուրմորտները («Կապույտ նատյուրմորտ (1967թ.)», «Ամառային նատյուրմորտ (1993թ.)», «Չկներով նատյուրմորտ (1992թ.)» և այլն), քաղաքային տեսարանները («Աստվածամոր տաճարը և Փարիզի կամուրջները (1963թ.)», «Վենե-

տիկի մեծ ջրանցքը (1976թ.)», «Կամուրջը Բրետոնում», հայկական եկեղեցիների պատկերները («Մուրթ Խաչ, Ախթամար (2003թ.)» «Տաթևի վանքը (2001թ.)»), երաժշտական թեմաներով գործերը («Նվիրում Մոցարտին (1972թ.)», «Դեբյուսիի ծովը», «Կոմիտասի Պատարագը (1998թ.)»), առասպելաբանական և կրոնական թեմաներով գործերը («Սիզիփոսի առասպելի կերպավորումը (1999թ.)», «Հիսուսի մուտքը Անի (1981թ.)»), սյուրռեալիստական ստեղծագործությունները («Ժամանակ, քաղաքակրթություն (2005թ.)», «Ժամանակը և պատմությունը (2001թ.)»):

Նրա ստեղծագործությունների մեկնաբանմանը նվիրված են մի շարք մենագրություններ «Ժերանյան» խորագրով՝ Յ. Աճեմյանի (Բեյրութ, 1968թ.), Է. Էրոյա-

նի (Նյու Յորք, 1970թ.), Գ. Մուրգի (Փարիզ, 1983թ.), Զ. Ժերմակի (Փարիզ, 2003թ.): Հիշարժան է նրա ստեղծագործությունների վերջին արժանը «Ռիչարդ Ժերանյան, 60 տարվա զարգացող նկարչություն» վերնագրով («Ար» հրատարակչություն, Փարիզ, 2005թ.):

Արժանացել է Դոլիի «Մեծ մրցանակի» (1952թ.), Հոնֆլորի «Բնապատկերի մրցանակի» (1953թ.), Փարիզ քաղաքի արժաքնման (1955թ.), «Արվեստների և գրականության» շքանշանի (Ֆրանսիա, 1959թ.), Եվրոպական նկարչության առաջին մրցանակի (Մոնակո, 1966թ.), Մարտիրոս Մարյանի անվան մրցանակի (Երևան, 1988թ.) և այլն:

2007թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

h

ԻԳՆԱՏԻՈՒՄ ՊՈԼ ՌՈՔԵՐՏ (ԻԳՆԱՏՈՍՅԱՆ ՊՈԳՈՍ)

IGNATIUS Paul Robert (IGNATOSSIAN Poghos)

Պետական, վարչական և ռազմական գործիչ: ԱՄՆ-ի ռազմածովային ուժերի նախարար (1967-69թթ.), ԱՄՆ-ի պաշտպանության փոխնախարար (1964-67թթ.): Վաշինգտոն, ԱՄՆ: Ծնվել է 1920թ. նոյեմբերի 11-ին Լոս Անջելեսում, Խարբերդից (Արևմտյան Հայաստան) գաղթած հայ ընտանիքում:

Ավարտել է Կալիֆոռնիայի հարավային համալսարանը (պսակավորի աստիճանով՝ ստանալով գերազանցության վկայական, 1942թ.): Ուսանել է Հարվարդի համալսարանում՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան տնտեսական ղեկավարման ոլորտում (1947թ.):

Մասնակցել է Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին՝ ծառայելով իբրև նավատորմի սպա հաժանավի վրա (Խաղաղ օվկիանոս, Ֆիլիպիններ), ապա Վաշինգտոնում՝ բանակի մատակարարումների վարչությունում (1942-46թթ.): Հարվարդում աշխատել է իբրև տնտեսական հետազոտության օգնական և հրահանգիչ (1947-50թթ.): Հիմնադիրներից մեկն է Բոստոնի «Հարբրիջ հաուզ» խորհրդատվական և հետազոտական հիմնարկի, որտեղ պաշտոնավարել է իբրև փոխնախագահ և տնօրեն: Եղել է ԱՄՆ-ի բանակի քարտուղարության (նախարարության) քարտուղարի (փոխնախարարի) օգնական (կառույցների, թիկունքի և մատակարարում-

ների գծով, 1961-63թթ.), ապա փոխարտուղար (1964-65թթ.), այնուհետև ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարության փոխնախարար (1965-67թթ.): Նշանակվել է ԱՄՆ-ի ռազմածովային ուժերի նախարար (ԱՄՆ-ի առաջին հայազգի բարձրագույն պաշտոնյան, 1967-69թթ.): Եղել է «Վաշինգտոն փոստ» օրաթերթի գլխավոր տնօրենը և նույնամուն ընկերության առաջին փոխնախագահը (1969-71թթ.): Իբրև նախագահ և միավորման գլխավոր տնօրեն ղեկավարել է Օդանավային փոխադրումների ընկերությունը (1972-86թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Թիկունքի մատակարարումների առևտրական ինստիտուտի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ (1986-93թթ.):

Ջորջ Մարշալի անվան հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է: Վաշինգտոնի Նահանգային խորհրդի անդամ է: Աշխատակցում է Վաշինգտոնի արտաքին հարաբերությունների ինստիտուտին:

Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների և գրքերի: Հիշարժան են նրա «Ղեկի մոտ՝ իմ կյանքը նավատորմում, կառավարությունում և գործարար աշխարհում» (որտեղ անդրադարձել է նաև իր հայկական արմատների նշանակությանը կյանքի ընթացքում, 2006թ.) և «Մասամբ գիտեմ: Պատմվածքներ իմ հասունացման մասին» (2000թ.) հուշագրությունները:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԻՍՏԵՓԱՆՅԱՆ ՌՈՔԵՐՏ

ISTEPANIAN Robert

Տեղեկատվական հաղորդակցության բնագավառի մասնագետ: Լոնդոնի Կինգս-

տոն համալսարանի Համակարգիչների և տեղեկատվական համակարգերի բարձրագույն դպրոցի Տեղաշարժվող տեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների մշակման հետազոտական կենտրոնի տնօրեն: Փիլիսոփայության դոկտոր էլեկտրոնիկայի բնագավառում, պրոֆեսոր: Պորտսմութ, Համալսարան, Միացյալ Թագավորություն: Ծնվել է 1957թ. սեպտեմբերի 7-ին Բաղդատում (Իրաք): Ծուրկի Իստեպանյանի և Մարի Փանոսյանի որդին է: Ամուսնացել է Հելեն Գրիգորի հետ (1990թ.), ունի երկու դուստր՝ Կարոլին և Սառա:

Ուսանել է Բաղդատի համալսարանի էլեկտրոնիկայի ֆակուլտետում՝ ստանալով գիտության պսակավորի (1980թ.) և գիտության մագիստրոսի (1984թ.) կոչումներ: Լորուգբորուգի համալսարանում (Միացյալ Թագավորություն) ստացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան էլեկտրական ճարտարագիտության և էլեկտրոնիկայի բնագավառում: Հետդոկտորական գիտական հետազոտություններ է իրականացրել Լորուգբորուգի համալսարանում (1994-95թթ.):

Գիտական հետազոտությունների ոլորտում տարբեր պաշտոններ է զբաղեցրել Լորուգբորուգի համալսարանի էլեկտրական ճարտարագիտության և էլեկտրոնիկայի ֆակուլտետում (1984-94թթ.): Եղել է Պորտսմութի համալսարանի ավագ դասախոս (1996-99թթ.): Իբրև պաշտոնակից-պրոֆեսոր դասավանդել է Արևմտյան Օնտարիոյի և Տորոնտոյի Ռայթսոնի համալսարաններում (Կանադա, 1999-2000թթ.): Տեղաշարժվող տեղեկատվական համակարգերի ճարտարագիտության և էլեկտրոնային բժշկական համակարգերի գիտահետազոտական խմբերի ղեկավար և ավագ դասախոս է եղել Լորուգբորուգի համալսարանի էլեկտրոնիկայի և համակարգչային ճարտարագիտության ֆակուլտետում և Պորտսմութի համալսարանում (2000-2003թթ.): Ներկայումս Լոնդոնի Կինգստոն համալսարանի տեղեկատվական հաղորդակցության պրոֆեսոր է, Համակարգիչների և տեղեկատվական համակարգերի բարձրագույն դպրոցի Տեղա-

շարժվող տեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների մշակման հետազոտական կենտրոնի տնօրենը (սկսած 2003թ-ից): Լոնդոնի համալսարանի Մուրբ Գևորգի անվան բժշկակագիտության բարձրագույն դպրոցի այցելու պրոֆեսոր է:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 200 գիտական հրապարակման՝ հեռահար բժշկական համակարգերի, կենսաբանական ազդանշանների հեռահաղորդակցության, կենսաբժշկության և հարակից այլ ասպարեզներում, 3 գրքի՝ «Տեղաշարժվող առողջապահական համակարգերի առաջացումը» («Կլուվեր ակադեմիկ», 2005թ.), «Անդրջրային ձայնային թվայնացված ազդանշանի ստացումը և տեղեկատվական հաղորդակցությանը» («Կլուվեր ակադեմիկ», 2002թ.), «Թվայնացված վերահսկման իրականացումը և նրա դյուրաբեկությունը, ժամանակակից հեռակարները» («Սպրինգեր Վերլագ», 2001թ.): Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի (ԷԷՃԻ, ԱՄՆ) «Կենսաբանական բժշկության մեջ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ուսումնասիրություններ» գիտական հանդեսի խմբագրական կազմի անդամ է և հիմնադիրն ու խմբագիրն է «Աշխատություններ կենսաբանական բժշկության մեջ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, հեռաբժշկության և էլեկտրոնային առողջապահական համակարգերի մասին» հատուկ գիտական հրապարակումների (սկսած 1997թ-ից): Համախմբագիրն է «Առողջապահական տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ամսագիր» և «Տեղաշարժվող մուլտիմեդիայի ամսագիր» գիտական հանդեսների:

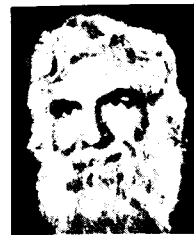
Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի ավագ անդամ

է (ԱՄՆ, սկսած 1996թ-ից): Անդամ է Էլեկտրական ճարտարագիտության ինստիտուտի (Միացյալ Թագավորություն, սկսած 1995թ-ից): Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի Միացյալ Թագավորություն և Իռլանդիայի մասնաճյուղի «Ճարտարագիտությունը բժշկության մեջ» և «Կենսաբանական ընկերություն» գիտական միությունների նախագահն է (սկսած 2002թ-ից): Անդամ է Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի «Ղեկավարող համակարգերի» (սկսած 1994թ-ից), «Հաղորդակցության», «Բժշկության և հեռաբժշկության» թագավորական գիտական ընկերությունների (սկսած 1997թ-ից): Եղել է նաև Արվեստների, արտադրության և առևտրի խրախուսման թագավորական միության (1999-2000թթ.), Չափումների և հսկողության ինստիտուտի (Կանադա, 1996-99թթ.), Հեռաառողջապահության կանադական ընկերության (1999-2000թթ.) անդամ:

Գործուն մասնակցություն ունի Միացյալ Թագավորություն հայկական համայնքի հասարակական և մշակութային կյանքին:

Պարգևատրվել է «Հիվիսայդ պրեմիում» մրցանակով (Ճարտարագիտության և տեխնոլոգիաների հաստատություն, Միացյալ Թագավորություն, 1999թ.): Ստացել է Միացյալ Թագավորության էլեկտրական ճարտարագիտության ինստիտուտի և գիտական այլ հաստատությունների մրցանակներ, Եվրոպական Միության, Բրիտանական Խորհրդի և Միացյալ Թագավորության ընկերությունների բազմաթիվ դրամաշնորհներ:

2007թ. Հայկական կենսաբանական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ԼՈՒԿԱՍ Կարո

LUCAS Caro

Թեհրանի համալսարանի պրոֆեսոր: Փիլիսոփայության դոկտոր ճարտարագիտության բնագավառում: Թեհրան, Իրանի Իսլամական Հանրապետություն: Ծնվել է 1949թ-ին Սպահանում (Իրան): Ամուսնացել է Էմիլիա Ներսիսյանցի հետ, որոշին՝ Արմեն:

Ուսանել է Թեհրանի համալսարանի էլեկտրական ճարտարագիտության ֆակուլտետում՝ ստանալով գիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան ճարտարագիտության բնագավառում (1973թ.): Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանի էլեկտրական ճարտարագիտության և համակարգիչների բաժնում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի ճարտարագիտության բնագավառում (1976թ.):

Լուս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի համակարգչային գիտությունների ֆակուլտետում եղել է օգնական-հետազոտող (1973-75թթ.), ապա օգնական-պրոֆեսոր (1975-76թթ.): Թեհրանի համալսարանի էլեկտրական և համակարգչային ճարտարագիտության ֆակուլտետում եղել է օգնական-պրոֆեսոր (1976-86թթ.), պաշտոնակից-պրոֆեսոր (1986-94թթ.), ապա պրոֆեսոր (սկսած 1994թ-ից): Հիմնադրել է Թեհրանի համալսարանի Ինացական գիտությունների դպրոցը (նախկին Բանական համակարգերի ֆակուլտետ, 1994թ.)

Տեսական ֆիզիկայի և մաթեմատիկայի ինստիտուտում և իբրև տնօրեն ղեկավարել է այն (1994-98թթ.): Գալոյունիսի համալսարանի էլեկտրական և մեխանիկական ճարտարագիտության ֆակուլտետներում դասավանդել է իբրև օգնական-պրոֆեսոր (Բենդագի, Լիբիա, 1984-85թթ.): Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր դասախոսել է Տորոնտոյի համալսարանի Արդյունաբերական ճարտարագիտության ֆակուլտետում (Կանադա, 1989 և 1990թթ.). Չինաստանի գիտությունների ակադեմիայի Կիրառական մաթեմատիկայի ինստիտուտում (1991թ.), Հարբինի էլեկտրական տեխնոլոգիայի ինստիտուտում (Չինաստան 1992թ.), Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտում (1997թ.): Գիտահետազոտական աշխատանքներ է իրականացրել Տրիեստի գեներալական կենսատեխնոլոգիայի կենտրոնում (Իտալիա, 1992թ.): Իբրև տնօրեն ղեկավարում է Թեհրանի համալսարանի Կառավարման և բանական համակարգերի մշակման կենտրոնը (սկսած 2001թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 1000 հրապարակման՝ հողվածների, զեկույցների, դասախոսությունների և այլն: Համախմբագիրն է 7 գրքի, այդ թվում «Բանական և ինացական համակարգեր» եռհատորյակի (1996թ.): Գիտական հետաքրքրությունների շրջանակն ընդգրկում է կենսաբանական համակարգման, համակարգչային բանականության, բանական կառավարման, նեյրոնային գործողության մշակման, բազմազործոն համակարգերի, ֆինանսական մոդելավորման և բազմաթիվ այլ բնագավառներ: Եղել է «Թեհրանի համալսարանի ճարտարագիտական ֆակուլտետի հուշագրություններ» գիտական պարբերականի հրատարակիչը (1979-91թթ.), «Բանական և ֆուզի համակարգերի ամսագրի» համախմբագիրը (1992-99թթ.), բազմաթիվ գիտական հան-

դեսներին խմբագրական կազմերի անդամ: Իբրև նախագահ դեկավարել է Էլեկտրական և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի Իրանի բաժանմունքը (1990-92թթ.): Եղել է Իրանի Իսլամական Հանրապետության մշակույթի և կրթության փոխնախարարի խորհրդական (1995-98թթ.): Մի շարք հաստատությունների և կազմակերպությունների, այդ թվում Մելլատ բանկի, Իրանական երկաթուղու, Էներգետիկայի նախարարության, գիտական գլխավոր խորհրդատուն է: Անդամ է «Կենսաֆիզիկայի համահայկական ընկերության»:

Արժանացել է Իրանական գիտության և մշակույթի պատվո սրահի անդամության (2006թ.), «17-րդ Խորագմի» առաջին կարգի միջազգային մրցանակի (Գիտության և տեխնոլոգիայի իրանական կազմակերպություն, 2004թ.), Նշանակալից գիտական հետազոտության համար մրցանակի (Գիտության և տեխնոլոգիայի ասպարեզում իսլամական համագործակցության հանձնախմբի կողմից, 2004թ.), Ավտոմատացման միջազգային կոնգրեսի «Նշա-

նակալից ձեռքբերման մրցանակի» (2004թ.), «Ոսկե խորհրդանշանի»՝ Իրանում էլեկտրականության և էլեկտրոնային ճարտարագիտության մեջ կարևոր գիտական հետազոտության համար (2004թ.), Նասրեդին Թուրսի համալսարանի «Բանական համակարգերի գիտաժողովի» պատվավոր գնահատականի (2002թ.), Հայաստանի ճարտարագետների և ճարտարապետների միության շքանշանի (1999թ.), Թեհրանի համալսարանի ճարտարագիտական ֆակուլտետի օրինակելի պրոֆեսորի պատվավոր կոչման (ֆակուլտետի հիմնադրման 70-րդ տարեդարձի առթիվ, 2004թ.), Իրանի մշակույթի և բարձրագույն կրթության նախարարության (1993թ.) և Թեհրանի համալսարանի (1995թ.) օրինակելի պրոֆեսորի պատվավոր կոչման, Օրինակելի հետազոտողի կոչման (Էներգետիկայի նախարարություն, 1991 և 2005թթ. և Թեհրանի համալսարան, 1991թ.):

2008թ. Չայկական կենսագրական կենտրոնի «Չարգաթերթի» տվյալների հիման վրա:

Խ

ԽԱՆՋՅԱՆ Արսինե ԽԱՆՃԵԱՆ Արսինե

KHANJIAN Arsine

Կինոյի և թատրոնի դերասանուհի, բեմադրիչ: Տրոնտո, Կանադա: Ծնվել է 1958-ի սեպտեմբերի 6-ին Բեյրութում (Լի-

բանոն): Կանադայում բնակվում է 17 տարեկանից: Ամուսնացած է կինոբեմադրիչ Ատոմ Էգոյանի հետ, ունի մեկ որդի՝ Արշիլ: Ուսանել է Կոնկորդիա համալսարանում՝ ստանալով պսակավորի աստիճան ֆրանսերեն և իսպաներեն լեզուների բաժնում, այնուհետև Տրոնտոյի համալսարանում ստացել է մագիստրոսի կոչում քաղաքագիտության ասպարեզում (1985թ.): Եղել է Օնտարիոյի արվեստի և հաղորդակցության վարչության խորհրդատու երկլեզու համայնքների մշակութային ժառանգության պահպանման գծով (1986-89թթ.): Ղեկավարել է Օնտարիոյի արվեստի խորհրդի Կինոյի, տեսաժապավենների և լուսանկարչության գործակալությունը

(1989-94թթ.): Գործուն մասնակցություն ունի հասարակական մի շարք կազմակերպությունների և միությունների («Power Plant» ժամանակակից արվեստի կանադական պատկերասրահի, «Չորյան» ինստիտուտի, Երիտասարդ դերասանների խրախուսման ընկերության) աշխատանքներին, ինչպես նաև հայկական համայնքի կյանքին:

Նկարահանվել է Ա. Էգոյանի բազմաթիվ ֆիլմերում (սկսած 1984թ-ից՝ «Հարագատը» ֆիլմում): Համաբեմադրիչն է (Ա. Էգոյանի հետ) «Օրացույց» ֆիլմի (1993թ.): Ի թիվս բազմաթիվ գլխավոր դերերի, հիշարժան են Անիի (Ա. Էգոյանի «Արարատ», 2002թ.), մոր (Կատրին Բրեյայի «Քրոջս համար», 2001թ.), Արմինեի (Տավյանի եղբայրների «Արտույտների ագարակը», 2007թ.), Սաբահի (Ռուբա Նադդայի «Սաբահ», 2005թ.) նրա դերակատարումները: Հանդես է եկել աշխարհի տարբեր թատրոնների բեմերում՝ Փարիզի «Տեսոր դը Բոքինիում» (Բրայեն Ֆրիելի «Պարզ Լուցնագաղի տոնին» ներկայացման մեջ), «Տեսոր դը Վիդիում» (Շվեյցարիա, նույն ներկայացման մեջ), Տրոնտոյի «Տեսոր Փասս-Մուրեյում» (Ռիչարդ Կալինոսկու «Շունը լուսնի վրա» ներկայացման մեջ), նաև Գյոթեի «Ստելլայում» (Շվեյցարիա), միջազգային թատերական փառատոներում՝ Ճապոնիայում և Գերմանիայում: Մասնակցել է բազմաթիվ հեռուստասերիալների («Ավելի շատ արցունքներ», «Խենթ սիրտ» և այլն), որոնք լայն ճանաչում են բերել նրան: Եղել է Երևանի «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնի ժյուրիի անդամ (2006թ.):

Արժանացել է Կանադական կինոարվեստի և հեռուստատեսության ակադեմիայի «Ժենի» մրցանակի՝ «Լավագույն դերասանուհի» անվանակարգում (Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմում խաղացած դերի համար, 2003թ.), նույն մրցանակին՝ Նադդայի «Սաբահ» ֆիլմում Սաբահի դերի համար (2005թ.), «Լավագույն դերասանու մրցանակի»՝ Դուրբանի հարավաֆրիկյան միջազգային կինոփառատոնում («Արարատ» ֆիլմում մասնակցության համար, 2002թ.), Կանադական կինոարվեստի և հեռուստատեսության ակադեմիայի «Ժենինի» մրցա-

նակի «Լավագույն թատերական դերասանուհի» անվանակարգում՝ «Խենթ սիրտ» հեռուստասերիալում իր դերակատարման համար (1999թ.), «Կինոյի և հեռուստատեսության ամբողջ էկրանը» միջազգային փառատոնի «Լավագույն դերասանուհու» մրցանակի (Շվեյցարիա) և այլն:

Պարգևատրվել է «Թագուհու գահակալության ոսկե հորելյանի» 50-ամյակի առթիվ՝ մեդալով (2002թ.), Հայ առաքելական եկեղեցու Ամերիկայի արևմտյան թեմի «Չաբել թագուհու» մրցանակով (2003թ.), «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա-ի կողմից (2003):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԽԱԿՉԱՏՈՒՅԱՆ Չավեն

KHACHATURIAN Zaven

Նյարդաբանության ոլորտի գիտնական: Փիլիսոփայության դոկտոր հոգեբուժության և նյարդակենսաբանության բնագավառում, պրոֆեսոր: Պոտոմակ, Մերիլենդի նահանգ, ԱՄՆ: Ծնվել է Հայկաում (Միրիա) 1937թ. ապրիլի 15-ին: Սեդրակ Խաչատուրյանի և Ռահել Մաթոսյանի որդին է: Ամուսնացել է Ալիս Ասատուրյան-Գոյլբենկյանի հետ, որդիները՝ Արա և Մասուն:

Ուսանել է Ելի համալսարանում՝ ստանալով գիտությունների պսակավորի գիտական աստիճան հոգեբուժության և քիմիայի բնագավառներում (1961թ.): Փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան է ստացել հոգեբուժության և նյարդակենսաբանության բնագավառում՝ Քեյսի արևմտյան համալսարանում (1967թ.):

Կենսաբանական ճարտարագիտության և էլեկտրաֆիզիոլոգիայի բնագավառում հետդոկտորական գիտական հետազոտություններ է իրականացրել Կոլումբիայի համալսարանի Բժշկության և վիրաբուժության քոլեջում (1967–69թթ.): Մասնագիտական գիտելիքները կատարելագործել է նաև Պիտսբուրգի համալսարանի Առողջապահական դպրոցում (1975–77թթ.), Առողջապահության ազգային ինստիտուտում (1977–78թթ.), Ներկայացուցիչների պալատում՝ կոնգրեսական դրամաշնորհով (1978թ.):

Եղել է Պիտսբուրգի համալսարանի Բժշկական բարձրագույն դպրոցի հոգեբուժության բաժնի պրոֆեսորի օգնական (1969–77թթ.): Ջբաղեցրել է նույն համալսարանի նյարդաֆիզիոլոգիայի զարգացման լաբորատորիայի տնօրենի պաշտոնը (1969–77թթ.): Առողջապահության ազգային ինստիտուտում եղել է դրամաշնորհի պաշտոնակից-անդամ (1977–78թթ.): Ծերացման երևույթի ազգային ինստիտուտում պաշտոնավարել է իբրև ղեկավար կենսաբանական ֆիզիոլոգիայի գծով, ապա նաև իբրև ծրագրի տնօրեն ծերացման նյարդաֆիզիոլոգիայի հետազոտությունների գծով (1978–80թթ.): Աշխատել է ԱՄՆ-ի առողջապահության և հասարակական սպասարկման պետական ղեկավար տաննում իբրև առողջապահական քաղաքականության համակարգող (1979–80թթ.): Եղել է Ծերացման երևույթի ազգային ինստիտուտի հատուկ օգնական-աշխատակից և ծրագրի տնօրեն (1980–81թթ.), այնուհետև ծերացման ֆիզիոլոգիայի բաժնի ղեկավար (1980–86թթ.): Առողջապահական ծառայությունների կառավարման պրոֆեսորի պաշտոնում դասավանդել է Պիտսբուրգի համալսարանի Առողջապահության բարձրագույն դպրոցում (1986–87թթ.): Իբրև տնօրենի պաշտոնակատար ղեկավարել է Պիտսբուրգի համալսարանի Կենսաբանական տեխնոլոգիայի կենտրոնը (1986–87թթ.): Ջբաղեցրել է նույն համալսարանի Առողջապահական կենտրոնի փոխնախագահի պաշտոնը (1987–95թթ.): Առողջապահության ազգային ինստիտուտում եղել է փոխտնօրեն, ապա տնօրեն

(1985–95թթ.): Նշանակվել է Ալգեյմերյան ընկերության Ռոնալդ և Նանսի Ռեյզանների անվան գիտահետազոտական ինստիտուտի տնօրեն (1995–99թթ.) և նույնամուն ընկերության ավագ գիտական ղեկավար (1995–2006թթ.): Ներկայումս Լու Ռուվոյի անվան Ալգեյմերյան ինստիտուտի ավագ գիտական խորհրդական է: Ջոն Հոպկինս համալսարանի Բժշկական բարձրագույն դպրոցի հոգեբուժության և նկարագրական գիտությունների ֆակուլտետի նյարդահոգեբուժության բաժնի հոգեբուժության և նյարդաբանական գիտությունների պրոֆեսոր է: Պատասխանատուն է իր հիմնադրած «Խաչատուրյան և գործընկերներ» հիմնարկության, որը Ալգեյմերյանի հիվանդության և ծերացման երևույթի միջազգային խորհրդատվական խումբ է (սկսած 1995թ-ից):

Հեղինակ է կամ համահեղինակ 25 գրաքննված հոդվածի, 21 գրքի առանձին գլուխների, 5 խմբագրական հոդվածի, 21 մենագրության, կառավարական զեկույցների, կոնգրեսական ցուցմունքների և այլն, որոնք մասնավորապես նվիրված են Ալգեյմերյանի հիվանդության, ծերացման նյարդակենսաբանության, լսողության, հիշողության, կալցիումի հոմեոստատիսի, առողջապահական հետազոտությունների կառավարման, առողջապահական ծառայությունների մոդելների, առողջապահական քաղաքականության ոլորտի ուսումնասիրություններին: Ալգեյմերյան ընկերության «Ալգեյմերյանի հիվանդություն» ամսագրի գլխավոր խմբագիրն է: Խմբագրական կազմի անդամ է «Ծերացման նյարդակենսաբանություն» հանդեսի: Առողջապահության ազգային ինստիտուտում բազմաթիվ միջազգային գիտաժողովների և հետազոտական աշխատանքները ծրագրող աշխատանքային խմբերի կազմակերպիչն է: Խորհրդատուն է Սպիտակ տան, Գիտությունների ազգային ակադեմիայի (ԱՄՆ), Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԺՆԱ) գիտական-հետազոտական հանձնախմբերի՝ նյարդակենսաբանության, ծերացման երևույթների և Ալգեյմերյանի հիվանդությունն ախտորոշման գծով:

Ալգեյմերյան ընկերության փոխնախագահն է և մայրաքաղաքային տարածքի ավագ գիտական խորհրդատուն: Անդամ է ԱՄՆ-ի սենդամբերքի և ղեղանյութերի վարչության կենտրոնական նյարդային համակարգին առնչվող հարցերի հանձնախմբի, «Դահլեմի կոնֆերանսի» (Գերմանիա, 1988թ.), «Դանա դաշնություն բրենյան նախաձեռնության համար» ընկերության (սկսած 1996թ-ից), Նյարդաբանական գիտությունների ընկերության (սկսած 1970թ-ից), Գիտության առաջընթացի ամերիկյան ընկերության (սկսած 1960թ-ից), Ալգեյմերյանի հիվանդության Ջոն Դուգլասի անվան ֆրանսիական ընկերության (սկսած 1986թ-ից), Օհայո (1985թ.), Կալիֆոռնիա (1986թ.) և Լրջիմիա (2002թ.) նահանգների նահանգապետների կողմից նշանակված՝ Ալգեյմերյանի հիվանդություն ղեմ պայքարի պետական հանձնախմբերի և այլ գիտական ու առողջապահական կազմակերպությունների: Պատվավոր անդամ է Ամերիկյան վետերանների վարչության, Առողջապահության ազգային ինստիտուտի, Գիտական հետազոտությունների հիմնադրամի: Աշխարհի տարբեր երկրներում Ալգեյմերյանի հիվանդություն և ծերացման մասին դասախոսություններով հանդես է եկել լայն հանրության առջև (սկսած 1978թ-ից):

Հիմնադիրն է և նախկին նախագահը Պիտսբուրգի հայ-ամերիկյան ակումբի (1970–77թթ.): Հիմնադիրն ու նախկին նախագահն է եղել Պիտսբուրգի համալսարանի Հայերենակիցների միության հայագրի ուսանողների հանձնախմբի (1974–77թթ.): Հիմնադիրն է Վաշինգտոնի հայ-ամերիկյան մշակութային միության (1978թ.):

Արժանացել է Տնօրենների մրցանակի (Առողջապահության ազգային ինստիտուտի, 1983թ.), Արտակարգ ծառայությունների համար մրցանակի (Առողջապահության և հանրային ծառայության պետական վարչության քարտուղարության կողմից, 1988թ.), «Մենք հիշում ենք» մրցանակի (Դուկի համալսարանի, 1988), «Տարվա գիտնականը» մրցանակի (Նորությունների ծառայության, 1992թ.), Նախագահա-

կան մրցանակի (Ալգեյմերյան ընկերության, 1993թ.), Հասարակական ծառայության համար մրցանակի (Նանսի Ռեյզանի հետ, «Ռիտա Հայվորդ Գալայի», Նյու Յորք, 1996թ.): «Չավեն Խաչատուրյան» մրցանակը հիմնված է Ալգեյմերյան ընկերության կողմից (2004թ.) պարգևատրելու համար այն անձանց, ովքեր արտակարգ հաջողություններ կարձանագրեն Ալգեյմերյանի հիվանդությունների վերաբերյալ գիտության առաջընթացում:

2005թ. Դայվական կենսագրական կենդրոնի «Դարաբերքի» տվյալների հիման վրա

ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ Կարեն

KHACHATURIAN Karen

Երգահան: Ռուսաստանի Դաշնության արվեստի վաստակավոր գործիչ, ժողովրդական արտիստ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մոսկվայում, 1920թ. սեպտեմբերի 13-ին: Սուրեն Խաչատուրյանի և Սառա Դունաևայի որդին է: Ամուսնացել է Անտոնինա Յակովլեննայի հետ, որդին՝ Դիմիտրի և դուստրը՝ Նատալիա:

Ուսանել է Մոսկվայի պետական երաժշտանոցին կից ուսումնարանում (1938–41թթ.): 1941թ. ընդունվել է Մոսկվայի պետական երաժշտանոց, սակայն պատերազմը ընդհատել է նրա ուսումը: 1941–45թթ. աշխատել է ԽՍՀՄ ներքին գործերի կոմիսարիատի երգի և պարի համույթում: 1945–49թթ. շարունակել է իր ուսումը Մոսկվայի պետական երաժշտանոցում, ապա նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (աշակերտել է Շերալիմին, Շոստակովիչին, Մյասնիցսկուն, 1949–50թթ.): Դասավանդում է Մոսկվայի

պետական երաժշտանոցում (սկսած 1981թ-ից, պրոֆեսոր է՝ 1986թ-ից):

Հեղինակ է 4 սիմֆոնիայի (հանրահայտ է նրա «2-րդ սիմֆոնիան»), 2 բալետի («Չիպոլինո» և «Սպիտակ ձյուն»), «Դաշնամուրի և թավջութակի սոնատի» (հնչել է Մ. Ռոստրոպովիչի կատարմամբ), «Ջութակի և թավջութակի սոնատի» (իրենց համերգային ծրագրերում կատարել են Դ. Օյստրախը, Յ. Հեյֆեցը, Լ. Կոզանը), ավելի քան 40 ֆիլմի և 20 թատերական ներկայացման երաժշտության: Ջանգիբարի և Մոմալիի Հանրապետությունների պետական հիմնների հեղինակն է:

Եղել է ԽՍՀՄ կոմպոզիտորների միության վարչության անդամ (սկսած 1957թ-ից), «Խորհրդային կոմպոզիտոր» և «Երաժշտություն» հրատարակչությունների խմբագրական կազմի նախագահ, «Խորհրդային երաժշտություն» հանդեսի խմբագրական կազմի անդամ, արտասահմանյան մի շարք երկրների հետ մշակութային կապերի հանձնախմբերի անդամ:

Հայկական ժողովրդական երաժշտության ազդեցությունն է կրում նրա «Երիտասարդական նախերգանք» ստեղծագործությունը, որը գրելուց առաջ նա այցելել է Հայաստան, գրի է առել հայկական ժողովրդական երգեր և պարերանակներ (1950թ., առաջին անգամ կատարվել է Մոսկվայում, Կոմպոզիտորների միության 5-րդ համագումարում՝ 1951թ-ին): Ղեկավարել է «Արամ Խաչատրյանի անվան ջութակահարների միջազգային մրցույթի» ժյուրին (Երևան, 2005թ.):

Ռուսաստանի Դաշնության արվեստի վաստակավոր գործիչ է և ժողովրդական արտիստ (1981թ-ից): Դափնեկիր է Միջազգային երիտասարդական փառատոնի (Պրահա, 1947թ.), ԽՍՀՄ պետական մրցանակի (1976թ.), Մոսկվայի քաղաքապետարանի փառատոնի (1999թ.), Շոտակովիչի անվան մրցանակի (Մոսկվա, 2000թ.): Պարգևատրվել է Ռուսաստանի Դաշնության «Բարեկամություն» (1995թ.), և «Պատվո նշան» (2000թ.) շքանշաններով:

2004թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԽԱՉԻԿՅԱՆ Լևոն

KHACHIGIAN Levon

Մոլեկուլային կենսաբան: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ռ-այդ, Ավստրալիա: Ծնվել է Բեյրութում 1963թ-ին (հայրանունը՝ Միքայել): Ավստրալիա (Միդնեյ) է եկել 18 ամսական հասակում՝ 1965թ-ին: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ուսանել է Ավստրալիայի Հարավային Ուելսի համալսարանում՝ ստանալով արվեստների պսակավորի աստիճան կենսաքիմիայի և միկրոկենսաբանության բնագավառում (1986թ.):

Նույն հաստատությունում ստացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան բժշկական կենսաքիմիայի բնագավառում (1993թ.): Հետդոկտորական գիտական հետազոտություններ է իրականացրել Հարվարդի համալսարանի Բժշկագիտության բարձրագույն դպրոցում (1993-96թթ.): Ավստրալիայի Հարավային Ուելսի համալսարանի բժշկության ֆակուլտետում արժանացել է գիտության դոկտորի գիտական աստիճանի մոլեկուլային կենսաբանության բնագավառում (2004թ.):

Գիտական հետազոտություններ իրականացնելու համար Ավստրալիայի ազգային առողջապահության և բժշկական հետազոտությունների խորհրդի կողմից ստացել է Մարտինի անվան դրամաշնորհ (1993թ.), Դուգլաս Վրայթի անվան դրամաշնորհ (1997թ.), գլխավոր հետազոտողի դրամաշնորհ (1999թ.), ավագ-գլխավոր հետազոտողի դրամաշնորհ (2005թ.): Հարավային Ուելսի համալսարանի Անոթային հետազոտությունների կենտրոնի Ազդանշանների և պատճենման լաբորատորիայի ղեկավարն է և ախտաբանության փոխպրոֆեսոր:

Հեղինակ է մոտ 80 գիտական հոդվածի,

գրքերի, գյուտերի (արտոնագրերի), գիտական հայնագործության՝ քաղցկեղածին բջիջների կենսաբանության բնագավառում, գենետիկայի, սրտանոթային հիվանդությունների, քաղցկեղի տարածման մեխանիզմի և նրա արգելակման, դեգոքսի նուկլեյնաթթուների հիման վրա ստեղծվող դեղանյութերի, ախտաբանության և հարակից այլ բնագավառներում: Հիշարժան են նրա «Միներտիկ նուկլեյնաթթուները որպես գեների դրսևորման արգելակիչներ՝ մեխանիզմը, պատկերը, մոդելը և բուժումը» («Թեյլոր ընդ Ֆրանսիս» 2005թ.) և «Բարձր ռիսկայնության աթերոսկլերոզային գոյացություններ՝ մեխանիզմը, դրսևորումը և ենթադրյալ բուժումը» («Թեյլոր ընդ Ֆրանսիս» 2004թ.) աշխատությունները:

Արժանացել է Էլիզաբեթ թագուհու հոբելյանի առթիվ Ավստրալիայի երիտասարդներին շնորհվող մրցանակի (1988թ.), «Ռոտարի» հաստատության միջազգային մրցանակի (1993թ.), Վիլյամ Ֆուլբրայտի անվան մրցանակի (1993թ.), Ջեյմս Մմիլլի անվան գիտական հետազոտության մրցանակի (2001թ.), Էպպենդորֆի անվան երիտասարդ գիտնականի մրցանակի (2001թ.), «ԱՄԳԵՆ» բժշկական հետազոտական մրցանակի (2001թ.), Ավստրալիայի գիտությունների ակադեմիայի Գոթշալկի անվան մեդալի (2003թ.), «Ռ-Տ» սրահի մրցանակի (Ավստրալիայի և Նոր Զելանդիայի սրտաբանների միության կողմից, 2003թ.), Ավստրալիայի առողջապահության նախարարության գերազանց առողջապահական և բժշկական հետազոտության համար մրցանակի (2003թ.), «Ալլին Մարի Ֆիլիպս» հետազոտական մրցանակի (2002թ.), «Էվրիկա» գիտական մրցանակի (2003թ.), Ավստրալիայի գիտական մրցանակի (2004թ.), Գլաքսո-Սմիթ-Կլայնի անվան լավագույն հետազոտության մրցանակի (1997 և 2006թթ.), Վեյքֆիլդի մեդալի (2006թ.): Ալ-Խորազմիի անվան գիտության և տեխնոլոգիայի միջազգային մրցանակի՝ գենետիկական թիրախների վերաբերյալ կատարած աշխատանքների համար (Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Մ. Խաթամիի կողմից, 2005թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԽԱՉԻԿՅԱՆ Քենետ
ԽԱՉԻԿԵԱՆ Քեն

KHACHIGIAN Kenneth

Իրավաբան, քաղաքագետ: Սպիտակ տան նախագահական նախկին խորհրդատու և ճառագիր: Իրավագիտության դոկտոր: Սան Կլեմենտ, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1944թ-ի սեպտեմբերի 14-ին Վիզալիայում (Կալիֆոռնիայի նահանգ, ԱՄՆ), ծննդյան անունը՝ Ղազար: Հովհաննես Խաչիկյանի և Էլիզաբեթ (Եղիսաբեթ) Կիզիլյանի որդին է: Ամուսնացել է Մերեդիթ Խաչիկյանի հետ, ունի երկու դուստր՝ Մելիսա և Քրիստինա:

Ավարտել է Սանտա Բարբարայի Կալիֆոռնիայի համալսարանը (արվեստների պսակավորի աստիճանով, 1966թ.) և Կոլումբիայի համալսարանը (իրավագիտության դոկտորի աստիճանով, Նյու Յորք, 1969թ.):

Իրավաբանական գործունեությանը զբաղվում է սկսած 1969թ-ից: Մասնակցել է ԱՄՆ-ի նախագահի թեկնածու Ռիչարդ Նիքսոնի ընտրարշավին (1967թ.): Վերջինիս նախագահ ընտրվելուց հետո եղել է Սպիտակ տան Ազգային նպատակների հետազոտական աշխատակազմի աշխատակից (Վաշինգտոն 1970թ.), ապա հաղորդակցության գծով նախագահի խորհրդականի օգնական (1970-71թթ.), այնուհետև նախագահի հատուկ խորհրդական Պատրիկ Բուչանանի օգնականը (1971-72) և գլխավոր ճառագիր (1973-74թթ.): Նշանակվել է ԱՄՆ-ի նախագահի խմբագիր-խորհրդատու (1975-79թթ.): Իբրև ճառագիր մասնակցել է Ռոնալդ Ռեյգանի ընտրարշավին (1980թ.), իսկ վերջինիս ԱՄՆ-ի նախագահ ընտրվելուց հետո նշանակվել է Սպիտակ տան հատուկ խորհրդական և գլխավոր ճա-

ռագիր (1981–88թ.): Եղել է Կալիֆոռնիայի նահանգապետ Դոկմենչյանի, ապա Վիլսոնի խորհրդականը ռազմավարական հարցերի գծով: Եղել է նախագահի թեկնածու Ջորջ Բուշի գլխավոր խորհրդականը նրա ընտրարշավի ընթացքում (1988թ.): Իբրև գլխավոր խորհրդատու մասնակցել է ԱՄՆ–ի նախագահի թեկնածու Ռոբերտ Դոուլի (1996թ.) և սենատոր Ջոն Մակ–Բեյնի (2000թ.) ընտրարշավներին: «Բրաունշտեյն, Հայատտ, Ֆարբեր, Շրեք» իրավաբանական մասնավոր հիմնարկի, որը միավորվել է «Հատչ և ծնողներ» հաստատության հետ, ավագ աշխատակից է, ուր և շարունակում է իր իրավաբանական գործունեությունը:

Հեղինակ է մեծ թվով հոդվածների, խմբագրականների, զեկույցների՝ քաղաքականության, պետական կառավարման, միջազգային առևտրի, հատկապես ծովային առևտրի, և բազմաթիվ այլ պետական նշանակության խնդիրների վերաբերյալ՝ տպագրված ամերիկյան մամուլում, մասնավորապես «Լոս Անջելոս թայմսում» (1997–99թթ.):

«Հուվեր» հաստատության վերահսկիչ խորհրդի և Իրավագիտության ազգային ինստիտուտի խորհրդի նախագահն է: Անդամ է Կալիֆոռնիա նահանգի շրջակա միջավայրի և տնտեսության հավասարակշռվածության խորհրդի, Ռիչարդ Նիքսոնի անվան գրադարանի ղեկավար խորհրդի, բազմաթիվ հիմնադրամների: Իբրև քաղաքական ռազմավարության մասնագետ աշխատակցում է ԱՄՆ–ի առևտրական պալատին:

Հայաստանի պատանեկան նվաճումների ընկերության ղեկավար խորհրդի անդամ է: Իր տիկնոջ հետ գործում մասնակցություն է ունեցել Հայաստանում մի շարք բարեսիրական ձեռնարկների իրականացմանը:

Արժանացել է Սանտա Բարբարայի Կալիֆոռնիայի համալսարանի շրջանավարտների նշանակալից նվաճումների մրցանակի (1998թ.), Հայ ակնարուժական ընկերակցության «Յմահ և պատվավոր անդամի» կոչման (2005թ.):

2007թ. Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարաքերթի» տվյալների հիման վրա

**ԽՏՇՅԱՆ Չավեն
ԽՏՇՇԵԱՆ Չաւեն**

*HADICHIAN Zaven
KHEDESHIAN Zaven*

Քանդակագործ: Քանդակագործության պրոֆեսոր (առաջինը՝ Լիբանանում): Բեյրութ, Լիբանան: Ծնվել է 1932թ–ին փետրվարի 18–ին, Բեյրութում:

Ուսանել է Բեյրութի Ազգային Սահակյան վարժարանում, ապա Գեղարվեստի լիբանանյան ակադեմիայում (Բեյրութ, 1949–52թթ.) և Գեղարվեստի ազգային բարձրագույն դպրոցում (Փարիզ, 1952–58թթ.), այնուհետև կատարելագործվել է Փարիզի նշանավոր արվեստագետների արվեստանոցներում (Յենս, Ժիմոն, Ժամիո, 1954–58թթ.):

Իբրև քանդակագործության պրոֆեսոր (առաջին քանդակագործության պրոֆեսորը Լիբանանում) դասավանդել է Գեղարվեստի լիբանանյան ակադեմիայում (1960–82թթ.), Լիբանանի համալսարանի Գեղարվեստի ազգային ինստիտուտում (1966–87թթ.), Կասիկի Սուրբ Հոգու համալսարանի Գեղարվեստի ինստիտուտում (1980–82թթ.): Արվեստի ասպարեզի լիբանանյան բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում քանդակագործության դասավանդման նոր ուսումնական ծրագրերի հեղինակն է:

Նրա ստեղծագործությունները ցուցադրվել են բազմաթիվ անհատական և խմբային ցուցահանդեսներում, այդ թվում Օտարերկրյա արվեստագետների ցուցահանդեսում՝ Փարիզի «Փոքր պալատում»

(1954թ.), «Ալեքո Սաար» պատկերասրահում (Բեյրութ, 1963թ.), Կասիկի Սուրբ Հոգու համալսարանի Գեղարվեստի ինստիտուտում (Լիբանան, 1982թ.), «Լա թուալ» («Կտավ») պատկերասրահում (Լիբանան, Ռիմալ, 1987թ.), «Էմմագոս» պատկերասրահում (Բեյրութ, 1995թ.), Կասիկի մշակույթի կենտրոնում (2002թ.), ինչպես նաև Ալեքսանդրիայի 18–րդ բիենալիեում (Եգիպտոս, 1993–94թթ.), «Աշնանային սրահի» և «Գարնանային սրահի» (1956–86թթ.) ցուցադրություններում և բազմաթիվ այլ ցուցահանդեսներում:

Նրա կերտած լավագույն կոթողների թվում են Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակի հուշարձանը՝ 13 մետր բարձրությամբ, տեղադրված Բիքֆայայում (Մեծ եղեռնի 50–ամյակի առթիվ, Լիբանան, 1968թ.), «Սուրբ Շարպել» հուշարձանը Անայայում (Լիբանան, 1968թ.), Ջբրան Խալիլ Ջբրանի հուշարձանը (Բեյրութի կենտրոնում), Գարեգին Նժդեհի հուշարձանը Բոստոնում (ԱՄՆ), կաթողիկոս Չարեհ Ա–ի (Հալեպ, Սիրիա) և Միմոն Վրացյանի կիսանդրիները, արձանները բազմաթիվ քաղաքներում:

Նրա ստացած մրցանակների թվում են Գեղարվեստի մրցանակաբաշխության առաջին կարգի մրցանակները (Փարիզ, 1954թ. և 1955թ.), «Ստրան» գեղարվեստի կենտրոնի և «Արևելքի» («Թուֆենկջյանի»), 1965թ.) ցուցահանդեսների երկրորդ կարգի մրցանակները, Բեյրութի Նիկոլա Մուրսեի անվան ժամանակակից արվեստի թանգարանի առաջին կարգի մրցանակը (1973թ.) և այլն: Լիբանանի կրթության ազգային նախարարության դափնեկիր է: Նրա անունն ընդգրկված է ֆրանսիական «Լարուս» հրատարակչության «Ժամանակակից աշխարհի արվեստը» հանրագիտական հատորում (1974թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

**ԽՐԱԽՈՒՆԻ Չարեհ
ՃԻՄԲՄԻՇԵԱՆ Արթին**

*KHRAKHOUNI Zareh
CUMBUSYAN Artin
(JUMBUSHYAN Artin)*

Բանաստեղծ, գրող, հրապարակախոս, թարգմանիչ: Կ.Պոլիս, Թուրքիա: Ծնվել է Կ.Պոլիսում 1929թ. հոկտեմբերի 16–ին: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Կ. Պոլսի Մխիթարյան վարժարանը (1945թ.): Ուսանել է Ստամբուլի համալսարանի իրավաբանական, ապա գրականության ֆակուլտետում՝ ստանալով փիլիսոփայության, հոգեբանության և սոցիոլոգիայի մագիստրոսի աստիճան (1951թ.): Ուսումը կատարելագործել է Փարիզի համալսարաններում՝ գրականության և պատմության ասպարեզում:

Հիմնադիրն է (մի խումբ երիտասարդ գրողների և բանաստեղծների հետ) Կ. Պոլսի «Սան» պարբերականի: Համահիմնադիրն ու խմբագիրն է եղել «Մարմարա» օրաթերթի գրական–գեղարվեստական հավելվածի: Դասավանդել է Կ. Պոլսի հայկական դպրոցներում: Եղել է հրավիրված դասախոս հայկական սփյուռքի տարբեր համայնքներում՝ ԱՄՆ–ում, Ֆրանսիայում, Կանադայում, Լիբանանում, ինչպես նաև այցելել է Հայաստան:

Հեղինակ է մոտ 30 գրքի, այդ թվում 16 բանաստեղծական հատորի և 8 հատորի՝ օտար լեզուներով (թարգմանված անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, ռուսերեն, վրացերեն և այլն), մի քանի դասագրքերի, հայ գրողների կենսագրականների վերաբերյալ գրքույկների, բազմաթիվ հրապարակախոսական հոդվածների, թարգմանությունների (Գրիմ եղբայրներ, Անդրեյեն, Թումանյան): Հետևորդն ու տեսա-

բանն է արդի հայ գրականության մեջ օրյեկտիվ սիմվոլիզմի ուղղության: Հիշարժան են նրա «Քար կաթիլներ» (1964թ.), «Ես և ուրիշներ» (1964թ.), «Լուսնապարտեզ» (1968թ.), «Ամպ և ավազ ափիս մեջ» (1982թ.), «Հայաստանի քարը» (1997թ.), «Դարապատում» (2001թ.), «Մեսրոպապոս» (2005թ.) և այլ բանաստեղծական ժողովածուները:

Արժանացել է «Անահիտ» գրական մրցանակի («Ես և ուրիշներ» հատորի համար, Բեյրութ, 1964թ.), Ալեք Մանուկյանի անվան մրցանակի (Դեմոքրատ, 1973 և

1984թթ.), Ֆրանսահայ գրողների «Էլիզ Գավուկչյան-Այվազյան» գրական մրցանակի (Փարիզ, 1984թ.), «Հայկաշեն Ուզունյան» գրական մրցանակի (հրապարակախոսական հոդվածների համար, 1991թ.), «Սուրբ Սահակ և Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (Վազգեն Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից), Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարքարանի Ա կարգի շքանշանի (2001թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի (2002թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

Կ

ԿԱՆԴԻՐ (ԿԱՆԴԻՐՅԱՆ) Անտոնիո

KANDIR (KANDIRIAN) Antonio

Քաղաքական գործիչ, տնտեսագետ: Փիլիսոփայության դոկտոր տնտեսագիտության ասպարեզում, պրոֆեսոր: Բրազիլիայի պետական բյուջեի և պլանավորման նախկին նախարար: Սան Պաուլո, Բրազիլիա: Ծնվել է 1953թ. մայիսի 2-ին Սան Պաուլոյում (հայրանունը՝ Ավազ):

Ավարտել է Սան Պաուլոյի համալսարանի ճարտարագիտական բարձրագույն դպրոցի մեխանիկական ճարտարագիտության ֆակուլտետը՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան (1975թ.): Ուսանել է նաև Նոտր Դամի համալսարանի Կելլոգի տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտում (ԱՄՆ, 1987թ.): Ստացել է

փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան տնտեսագիտության ասպարեզում (1988թ.):

Աշխատել է իբրև Բրազիլական նախագահական վարչության Տնտեսական և հասարակական պլանավորման ինստիտուտի աշխատակից (1976-78թթ.): Թոթակցել է զանազան լրագրերի: Եղել է տնտեսագիտական հետազոտությունները համակարգող «Իտաու» հաստատության (1981-83թթ.), ապա Բրազիլիայի տնտեսական հիմնահարցերի վերլուծության և պլանավորման «ՍԵԲՐԱԲ» կենտրոնի գիտաշխատող (1983-90թթ.): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Կամպինասի համալսարանի Տնտեսագիտության ինստիտուտում (1985-93թթ.) և Սան Պաուլոյի համալսարանի տնտեսագիտական ֆակուլտետում (1984-85թթ.): Եղել է Կիրառական տնտեսագիտության հետազոտական ինստիտուտի նախագահ (1990-91թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Էկոնոմիկայի, ֆինանսների և պլանավորման նախարարության հատուկ քարտուղար (1990-91թթ.): Ղեկավարել է «Կանդիր միավորում» ընկերությունը (1991-94թթ.): Ընտրվել է Բրազիլական խորհրդարանի պատգամավոր

(1995-99թթ.): Իբրև Բրազիլիայի բաժանմունքի տնօրեն ղեկավարել է Միջամերիկյան զարգացման բանկը (1996-98թթ.): Եղել է Բրազիլիայի ապագայնացման պետական խորհրդի նախագահ (1996-98թթ.): 1996թ-ին նշանակվել է Բրազիլիայի պետական բյուջեի և պլանավորման նախարար (1996-98թթ.): Հիշարժան է նրա նախաձեռնությամբ Բրազիլիայի Խորհրդարանի ընդունած օրենքը ներմուծման հարկի կրճատման մասին («Կանդիրի օրենք»): Բազմիցս վերընտրվել է իբրև Բրազիլիայի Ազգային կոնգրեսի պատգամավոր (մինչև 2002թ.):

Ներկայումս որպես տնտեսագիտություն պրոֆեսոր դասավանդում է Բրազիլիայի մի քանի համալսարաններում (սկսած 1981թ-ից): «Ավիպալ» և «Գրանոլեո» ընկերությունների տնօրենների խորհրդի անդամ է: Բրազիլիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության անդամ է:

Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների և մի շարք գրքերի, որոնցից հատկապես հիշարժան են «Իրական Բրազիլիան» (Սան Պաուլո, «Կլիք» հրատ., 1994թ.), «Արժեզրկման դիմամիկան» (հրատարակված է անգլերեն և իսպաներեն լեզուներով, «Նոտր Դամ համալսարանի հրատարակչություն», անգլերեն, 1991թ.), «21-րդ դարի Բրազիլիան, որոշելու ժամանակը» («Ատլաս», 1994թ.): Թոթակցում է բրազիլական մի շարք քերթերի և անսագրերի՝ «Էստադո դե Սան Պաուլո», «Ֆոլիա դե Սան Պաուլո», «Վալոր Էկոնոմիկո», «Գազետա Մերկոնտիլ» և այլն (սկսած 1981թ-ից):

Հիմնադիրն է «Բրազիլիա-Հայաստան» խորհրդարանական խմբի (2000թ.): Գործուն մասնակցություն ունի բրազիլահայ համայնքի կյանքին: Որպես Բրազիլիայի Դաշնակցային Հանրապետության ներկայացուցիչ 1991թ-ին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ին է հանձնել Բրազիլիայի բարձրագույն պարգևը՝ «Կրուզեյրո» շքանշանը (1991թ):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԿԱՍՅԱՆ Աննա

KASYAN Anna

Օպերային երգչուհի (սոպրանո): Միջազգային մրցույթների դափնեկիր: Թբիլիսի, Վրաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1981թ. հոկտեմբերի 7-ին Թբիլիսիում (Վրաստան):

Ուսանել է Թբիլիսիի պետական երաժշտանոցում (1999-2003թթ.), այնուհետև Երաժշտական մանկավարժական բարձրագույն դպրոցում (Փարիզ), ապա Երաժշտության և պարի բարձրագույն երաժշտանոցում (ստացել է քննարկական արվեստների և պարի բարձրագույն կրթության վկայական)՝ հաճախելով Տ. Կրոսի, Ժ-Պ. Լաֆոնի, Վ. Կորտեզի, Մ. Պիկելանի և այլոց «Վարպետության դասընթացներին» (2003-06թթ.):

Նրա բեմական երգացանկն ընդգրկում է Ջիլդայի (Վերդիի «Ռիգոլետտո»), Կարոլինայի (Միսառոզայի «Գաղտնի ամուսնություն»), Նորինայի (Դոնիցետտի «Դոն Պասկալ»), Կելոպատրայի (Հենդելի «Հուլիոս Կեսար»), Սյուզաննայի (Մոցարտի «Ֆիգարոյի ամուսնությունը»), Ջուլիետի (Գունոյի «Ռոմեո և Ջուլիետ»), Ջերլինայի (Մոցարտի «Դոն Ժուան») և այլ դերերգեր: Ելույթներ է ունեցել աշխարհի բազմաթիվ քաղաքներում, այդ թվում Փարիզում (Յունեսկո-ի դաիլիճում), Մոնտպելիեում (Օպերային թատրոնում), Թուրոնում (Օպերային թատրոնում), Սան Ռեմոյում, Սանկտ Պետերբուրգում, շրջագայել է Կանադայում, Իտալիայում, Գերմանիայում՝ կատարելով Ռախմանինովի, Հենդելի, Մոցարտի, Սկարլատտիի, Ափրիկյանի և այլ երգահանների ստեղծագործություններ:

Միջազգային բազմաթիվ մրցույթների դափնեկիր է, այդ թվում Ադամիի աշնանային միջազգային մրցույթի առաջին մրցա-

նակի (Փարիզ, 2005թ.), Պրետորիայի երգի միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակի (Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն, 2005թ.), Պիկարդիի եվրոպական երաժշտության 12-րդ մրցույթի (2005թ.), Մարմանդի-ի միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակի (Ֆրանսիա, 2005թ.), Մյունխենի միջազգային մրցույթի «Օպերային լավագույն երգչուհու» երկրորդ մրցանակի (2006թ.), Պանալոնայի միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակի (Իսպանիա, 2006թ.), Ժնևի միջազգային երաժշտական մրցույթի մրցանակի (Շվեյցարիա, 2007թ.), Ունիզայի երգեցողության միջազգային մրցույթի հատուկ մրցանակի (Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն, 2006թ.), Էլիզաբեթ թագուհու անվան մրցույթի մրցանակի (Բելգիա, 2008թ.):

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԿԻՐԿՈՐՅԱՆ Կիրկ

KIRKORIAN Kirk
KERKORIAN Kerkor

Գործարար, բարերար: «Տրասինդա» կորպորացիայի նախագահ և գլխավոր գործադիր տնօրեն: Հայաստանի Հանրապետության ազգային հերոս: Բևերլի Հիլս (ԱՄՆ): Ծնվել է Ֆրեզնոյում 1917թ. հունիսի 6-ին: Անարոն և Լիլի Գրիգորյանների որդին է: Ամուսնացել է Հիլդա Շմիդտի (1942թ.), Մարի Հարդիի (1954) և Լիզա Բոնդերի (1999թ., 30 օր) հետ, դուստրերը՝ Տրեյսի, Լինդա, Կիրա:

Ուսանել է Մորտոնի ռազմաօդային ակադեմիայում (ավարտել է լեյտենանտի աստիճանով, 1942թ.): Եղել է օդաչուների հրահանգիչ, մասնակցել է Երկրորդ հա-

մաշխարհային պատերազմին իբրև Բրիտանական թագավորական ռազմաօդային ուժերի օդաչու (թռիչքներ է կատարել Ատլանտյան օվիանոսի վրայով, 1944-45թթ.):

Իբրև գործարար իր գործունեությունը սկսել է Լոս Անջելոսի օդանավային ծառայություններում (1945-65թթ.): Հիմնել է Տրանսատլանտյան օդանավային ընկերությունը (ոչ-չվացուցակային թռիչքներ, 1948թ.): Ներդրումներ է կատարել Լաս Վեգասում (սկսած 60-ական թթ-ից): Հիմնել է Լաս Վեգասի «Ինտերնեյշնալ» (1967թ.), «Ֆլամինգո» (1968թ.), «Լաս Վեգաս Հիլտոն» (նախկինում՝ «Ինտերնեյշնալ», 1969թ.), «Էմ Ջի Էմ գրանդ» (1973թ.), «Էմ Ջի Էմ գրանդ զարդեն» (1993թ.) շքեղ հյուրանոցները: Խոշոր ներդրումներ է կատարել կինոարտադրության ասպարեզում՝ գնելով «Մետրո Գոլդվին Մեյեր» ընկերության (1968թ.), ապա նաև «Յունայտիդ արտիստս», «Կոլումբիա փիքչրս» և «Ֆոքս 20-սենչերի» ընկերությունների արժեթղթերը: «Ջեներալ մոտորս» և «Կրայսլեր» ինքնաշարժային արդյունաբերության ընկերությունների արժեթղթերի հիմնական սեփականատերերից մեկն է («Ջեներալ մոտորս»՝ 9.9%, «Կրայսլեր»՝ 7%, 2006թ. տվյալներով) և դրանց տնօրենների խորհրդի անդամ: Նախագահը և գլխավոր տնօրենն է իր հիմնադրած «Տրասինդա» կորպորացիայի: Սեփականատերն է «Մանդալեյ Բեյ», «Բեյլաջիո», «Էմ Ջի Էմ Գրանդ», «Էմ Ջի Էմ Միրած», «Նյու Յորք-Նյու Յորք», «Բիլոկսի» (Միսիսիպի), «Բորդվուկ» (Լաս Վեգաս) համալիր զվարճության վայրերի, բարձրակարգ հյուրանոցների, խաղատների, խանութների, ձեռնարկությունների և այլն:

«Լինսի» բարեգործական հաստատության հիմնադիրն է: Հիմնված լինելով 1988թ. Հայաստանի երկրաշարժից հետո, այն հսկայական մարդասիրական օգնություն է տրամադրել աղետի գոտու տուժածներին, կատարել է լայնածավալ բնակարանային և ճանապարհային շինարարական աշխատանքներ: Միջոցներ է տրամադրել Երևան քաղաքի բարեկարգման, մշակութային հիմնարկների՝ թանգարանների, թատրոնների վերանորոգման համար: Օգնել է Արցախի տնտեսական

զարգացմանը: «Լինսի» բարեգործական հաստատությանը մեծ ներդրումներ է կատարել նաև ԱՄՆ-ում:

Պարգևներ, մրցանակներ և պատվավոր կոչումներ չի ընդունում: Այսուհանդերձ, Հայաստանի Հանրապետության ազգային հերոս է, պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն՝ «Հայրենիքի շքանշանով» (2004թ.): «Ֆրիտյոֆ Նանսեն» հաստատությունը նրան շնորհել է նույնանուն շքանշան մարդասիրական ու բարեգործական լայնածավալ գործունեության համար (Երևան, 2005թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԿՈՆԴԱԶՅԱՆ Կերեն (Կարեն)

KONDAZIAN Karen

Թատրոնի և կինոյի դերասանուհի, գրող, լրագրող արվեստի ոլորտում: Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1950թ. հունվարի 27-ին Բոստոնում (ԱՄՆ): Եղվարդ Կոնդազյանի և Լիլիան Մոսեսյանի դուստրն է:

Ավարտել է Սան Ֆրանցիսկոյի պետական քոլեջը արվեստի պակավորի աստիճանով (1963թ.): Ուսումը շարունակել է Վիեննայի համալսարանում, այնուհետև Լոնդոնի երաժշտության և թատերական արվեստի ակադեմիայում, նաև հաճախել է Լի Ստրասբերգի, Ջոզե Բլիմտերոյի և Միլտոն Կացելասի թատերական ստուդիաները:

Բեմական առաջին ելույթը եղել է Միքայել Կակոսիաննիսի «Տրոյացի կինը» ներկայացման մեջ՝ Նյու Յորքի «Հրապարակի թատրոնում» (1964թթ.): Գլխավոր դերերով հանդես է եկել բազմաթիվ ներկայացումներում, այդ թվում Վ. Շեքսպիրի «Համլետում» («Մարկ Թեյպերի ֆորում»

թատրոն, Լոս Անջելոս) և «Ռիչարդ Երրորդում» (Ամանսոնի թատրոն, Լոս Անջելոս), Օ՛Մորիսոնի «Կապույտ տան տիկինը» ներկայացման մեջ (Հարավային ծովախորշի թատրոնում, Լոս Անջելոս, 1980թ.), Էդվարդ Ալբրի «Ո՞վ է վախենում Վիրջինիա Վուլֆից» ներկայացման մեջ (Բերկլիի թատրոն, 1990թ.), Մակ Նալիի «Վարպետության դաս» ներկայացման մեջ Մարիա Կալասի դերով (Ֆոնտենի թատրոն, Ոդիսեսի թատրոն, 2003թ.) և այլն: Նկարահանվել է մի շարք ֆիլմերում՝ «Այո, Ջիորջիո» (Ֆրանչեսկա Ջորդանոյի դերում, Լուչիանո Պավարոտտի մասնակցությամբ, «Մետրո Գոլդվին Մեյերի» և «Յունայտիդ արտիստի» արտադրություն, 1982թ.), «Կորբա» (բուժքրոջ դերում, 1986թ.), «Մեծ գողություն, փոքր գողություն» (տիկին Հակոբյանի դերում, 1995թ.), «Կալիֆոռնիական առասպել» (Մոնյայի դերում, 1999թ.), «Քաղաքի սահմաններից դուրս» (մոր դերում, 2000թ.): Մասնակցել է բազմաթիվ հեռուստատեսային շոու ծրագրերի ստեղծմանը:

Համահեղինակն է «Դերասանի հանրագիտարան վճիռ կայացնող տնօրենների համար» գրքի (համահեղինակներ՝ Էդի Շապիրո, Ռիչարդ Դրեյֆուս, 2000թ.): Թղթակցում է ամերիկյան թատերարվեստի մի քանի պարբերականների (*Back Stage West, Drama-Logue*):

Անդամ է Հեռուստատեսային արվեստների և գիտությունների ակադեմիայի (ԱՄՆ, անդամակցում է «Էմմի») մրցանակներ շնորհող հանձնախմբին), Հոլիվուդի կանանց մամուլի ակումբի, Ամերիկայի հայկական թատերական արվեստների միության: «Դերասանի ստուդիայի» (Նյու Յորք) ցմահ անդամ է:

Արժանացել է Լոս Անջելոսի քննադատների ակումբի «Լավագույն դերասանուհու» մրցանակի՝ «Ռոուզ Տատու» ներկայացման մեջ մասնակցության համար (1978թ.), Սան Ֆրանցիսկոյի քննադատների ակումբի «Լավագույն դերասանուհու» մրցանակի՝ «Ո՞վ է վախենում Վիրջինիա Վուլֆից» ներկայացման մեջ մասնակցության համար (1991թ.), «Հանդիսատեսի կողմից մեծարժան մրցանակի» (երկու անգամ՝ 1999 և 2007թթ-ին, «Լավագույն դե-

րասանուհի» անվանակարգում, երկրորդը՝ «Վարպետության դաս» ներկայացման մեջ Մարիա Կալասի դերի համար), բազմաթիվ այլ մրցանակների ու պարգևների:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ԿՈՍՏԻԿՅԱՆ Գրեգ

COSTIKYAN Greg

Գրող, էլեկտրոնային խաղերի հեղինակ և նկարիչ: «Մանիֆեստո գեյմ» ընկերության հիմնադիր և գլխավոր տնօրեն: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է 1959թ-ին Նյու Յորքում: Ամուսնացած է, ունի երկու դուստր՝ Վիկի և Բեստի:

Ավարտել է Բրաունի համալսարանը (1982թ.):

Առաջին խաղերն ստեղծել է 14 տարեկանում՝ դրանք ներկայացնելով «Միմուլեյշն պուրլիկեյշն» ընկերությանը: 16 տարեկանում մասնակցում է խաղերի ստեղծման հետազոտական աշխատանքներին և տպագրում իր առաջին խաղը՝ «Ալամեյնի մարտը» անվանումով: Աշխատել է «Վեստ Էնդ գեյմս» ընկերությունում, մասնակցել է ընկերության մոտ 50 նախագծի իրականացմանը՝ զբաղեցնելով խաղեր ստեղծողների հետազոտական խմբի տնօրենի պաշտոնը (1985–87թթ.): 1987թ-ին իրականացրել է «Խելացնոր բավիդ (լաբիրինթոս) հնարամիտների համար» առաջին համակարգչային խաղի ստեղծումը համացանցում, որը կարճ ժամանակ անց ունեցել է մոտ մեկ միլիոն մասնակից: Այնուհետև աշխատել է «Քրոսովր տեքնոլոջիս» ընկերությունում (1993–97թթ.): Իբրև փորձագետ-խորհրդատու աշխատել է մի շարք ընկերություններում՝ «Վիակոն», «Մատտելե», «Ֆրանս Տելեկոմ», «Ռոլան Բեր-

գեր» և այլն (1997–2001թթ.): Համահիմնադիրն է և գլխավոր գործադիր տնօրենը «Անալագգեդ գեյմս» ընկերության (2000թ-ից): Համագործակցել է նաև «Ինտել», «Այ Բի Էմ», «Տենիս Գրուպ», «Նոկիա» և այլ խոշոր ընկերությունների հետ (2001–2004թթ.): Որպես ստեղծագործական լաբորատորիայի տնօրեն պաշտոնավարել է «Նոկիայի» հետազոտական կենտրոնում (2004–2005թթ.): Հիմնադիրն է և գլխավոր տնօրենը «Մանիֆեստո գեյմ» ընկերության (սկսած 2006թ-ից):

Ստեղծել է մոտ 30 խաղ, այդ թվում սեղանի խաղեր, համակարգչային խաղեր, էլեկտրոնային խաղեր, խաղեր բջջային հեռախոսների համար և այլն: Նրա ստեղծած խաղերի շարքում հատկապես հիշարժան են «Պարանոյա», «Աստղային պատերազմ», «Վերահայտնաբերված Ամերիկա», «Դիմակների առջևում», «Բռնարար» և բազմաթիվ այլ խաղեր: Դասախոսություններով հանդես է եկել Հելսինկիի արվեստների և նկարչության, Նյու Յորքի պետական, Կոպենհագենի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների համալսարաններում, Խաղեր ստեղծողների և Թվագրված խաղերի հետազոտական միությունների գիտաժողովներում: Հեղինակ է գիտաբեռնակայական 4 վեպի՝ «Մեկ ուրիշ օր, ուրիշ բանտ» (1991թ.), «Թուրը» (1993թ.), «Մի որոնում, տիրանալ Դրակոնը» (1995թ.), «Առաջին շփումը» (1999թ.), ինչպես նաև բազմաթիվ պատմվածքների: Նրա «Ես ասելիք չունեմ և ես պետք է նկարեմ» հրապարակումը ծառայում է որպես խաղերի ստեղծման դասընթացի բաղկացուցիչ մաս:

Անդամ է Խաղեր ստեղծող միջազգային ընկերության և նրա Նյու Յորքի բաժանմունքի ղեկավար խորհրդի (2000թ.):

Հինգ անգամ արժանացել է «Օրիջինս» մրցանակի (Խաղերի ցուցադրության միջազգային ընկերության կողմից, Օհայո), նաև Արկածային խաղերի արվեստի և նկարչական ձևավորման ակադեմիայի սրահի պատվավոր անդամի կոչման, Մավերիկի մրցանակի (Խաղեր ստեղծող միջազգային ընկերության կողմից, Սան Ֆրանցիսկո, 2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՀԱԿՈՒԲՅԱՆ Իոսիֆ (ԱԿՈՒԲՅԱՆ Իոսիֆ)

AKOPYAN Isosif

Գլխավոր նախագծող և գյուտարար: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվայի «Ազատ» գիտահետազոտական ինստիտուտի գլխավոր նախագծող և Ռադիոէլեկտրոնային արդյունաբերական ձեռնարկությունների գլխավոր տնօրենների խորհրդի նախագահ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Սարատովում (Ռուսաստան) 1931թ. օգոստոսի 28-ին (հայրանունը՝ Գրիգոր): Ամուսնացած է, ունի մեկ դուստր:

Ավարտել է Մոսկվայի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետը (1954թ.): Նույն հաստատությունում ստացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1960թ.): Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր է (1960թ.) և պրոֆեսոր (1990թ.):

Եղել է Մոսկվայի մարզի Ժուկովսկի քաղաքի Հատուկ նախագծային գրասենյակի ավագ ճարտարագետ, ապա գլխավոր ճարտարագետ, այնուհետև գլխավոր հետազոտող (1958–60թթ.): Նույն հաստատությունում պաշտոնավարել է իբրև բաժնի վարիչ և ռադիոլուկացիոն ինքնաուղորդվող գլխիկների գլխավոր նախագծող (1972–85թթ.): Աշխատել է իբրև «Ֆազոտրոն» գիտաարտադրական միավորման

գլխավոր նախագծողի տեղակալ (1985–86թթ.): Իբրև գլխավոր նախագծող ղեկավարել է Մոսկվայի նորաբաց «Ազատ» գիտահետազոտական ինստիտուտը (սկսած 1986թ-ից): Ներկայումս «Ազատ» գիտահետազոտական ինստիտուտի և համանուն միավորման գլխավոր նախագծողի տեղակալն է և Ռուսաստանի Դաշնության Արդյունաբերության դաշնային գործակալության Ռադիոէլեկտրոնային ձեռնարկությունների գլխավոր տնօրենների խորհրդի նախագահը:

Հեղինակ է 160 գիտական աշխատության, մոտ 60 արտոնագրի: Նրա ղեկավարած նախագծերով են ստեղծվել հրթիռների (այդ թվում «Օդ-օդ», «Երկիր-օդ» և այլն), ռազմական ու քաղաքացիական ինքնաթիռների, հրետանու և թռչող սարքերի մոտ 20 տեսակի նոր ուղղորդող համակարգեր, ռադարներ, հակաօդային պաշտպանական համակարգի սարքեր և այլն:

Ռուսաստանի հրթիռային և հրետանային գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (2000թ., թղթակից-անդամ՝ 1999թ-ից): Անդամ է Տեղեկատվական գիտությունների միջազգային ակադեմիայի (1996թ.): Էլեկտրատեխնիկական գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ է (1995թ.):

Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ պատվավոր ռադիոօպերատորի կոչմամբ (1966թ.), «Պատվո նշան» շքանշանով (1966թ.), «Աշխատանքային հերոսության համար» մեդալով (1970թ.), Լենինյան մրցանակով (1972թ.), «Հոկտեմբերյան հեղափոխության» շքանշանով (1971թ.), ԽՍՀՄ պետական մրցանակով (1980թ.), «Լենինի» շքանշանով (1984թ.), ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Ռասայիտիմի անվան մեդալով (1990թ.), «Բարեկամություն» շքանշանով (1996թ.), «Ռուսական նավատորմի 300 տարին» շքանշանով (1996թ.), «Հայրենիքին մատուցած ծառայություն-

ների համար» 3-րդ (2001թ.) և 4-րդ (1996թ.) կարգերի շքանշաններով, «Մոսկվայի 850-ամյա հոբելյանը» մեդալով (1997թ.), Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակով (1988թ.), «Սպառազինության և ռազմական հանդերձանքի զարգացման համար» մեդալով (2000թ.), «Ռուսաստանի լավագույն գործարար» կոչմամբ (2000 և 2003թթ.), Պետրոս Մեծի անվան ազգային մրցանակով (2003թ.), Ժուկովի անվան մեդալով (2003թ.), Բելգիայի «Պատվո սպայի» շքանշանով (2003թ.), Մոսկվայի նահանգապետի «Շնորհակալագրով» (2004թ.), Կալմիկովի անվան մրցանակով (2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՀԱԿՈԲՅԱՆ Հակոբ

HAKOBIAN Hakob

Գեղանկարիչ: Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ: Ռուսաստանի գեղարվեստի ակադեմիայի արտասահմանյան պատվավոր անդամ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1923թ. մայիսի 23-ին Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս): Հայաստանում բնակություն է հաստատել 1963թ-ին:

Ավարտել է Կիպրոսի Մելքոնյան վարժարանը (Նիկոզիա, 1943թ.): Ուսանել է Գեղարվեստի ակադեմիայում (Կահիրե, 1944-47թթ.): Փարիզում ուսանել է Գրանդ Շոմիեր ակադեմիայում (1952-54թթ.):

Աշխատել է իբրև նկարիչ-ձևավորող (Կահիրե, 1947-52թթ.): Հայաստանում բնակություն հաստատելուց հետո եղել է Լենինականի (այժմ՝ Գյումրու) տեքստիլ

գործարանի ձևավորող նկարիչ (1963-65թ.): Հայաստանում առաջին անհատական ցուցահանդեսը կազմակերպել է Երևանում (1965թ.): Անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Մոսկվայում (1990թ.), Փարիզում, Նյու Յորքում, Լոնդոնում և այլ քաղաքներում, վերջերս՝ Լոս Անջելոսում (2006թ.):

Հեղինակ է բազմաթիվ նկարաշարերի, այդ թվում հայկական բնապատկերների (Արենի, Աղավնաձոր, Գետափ, Մալիշկա գյուղեր, խաղողի այգիներ), քաղաքային պատկերների (փողոցներ Լենինականում, ջրանցքներ), մեկ անձից բաղկացած կոմպոզիցիաների («փոքր մարդիկ»՝ դերձակ, ծառայող), մատյուրմորտների (արհեստանոցում, խոհանոցում): Նրա լավագույն գործերի թվին են պատկանում «Անկյուն խոհանոցում» (1960թ.), «Ծառեր» (1970թ.), «Գարուն» (1970թ.), «Ջրանցքի մոտ», «Հոփսիմեի վանքի այգին» (1976թ.), «Նկարչի արվեստանոցում» (1980թ.), «Իմ հողը» (1977թ.), «Արարատ» (1980), «Նատյուրմորտ մանեքենով» (1981թ.), «Բնապատկեր» (1987թ.) և բազմաթիվ այլ աշխատանքներ:

Նրա ստեղծագործությունների մի մասն ամփոփված է «Գրաֆիկա և ջրաներկ, Հակոբ Հակոբյան» (Աթենք, 1981թ.) և «Հակոբ Հակոբյան» (Երևան, 1981թ.) ալբոմներում:

Ռուսաստանի գեղարվեստի ակադեմիայի արտասահմանյան պատվավոր անդամ է:

Արժանացել է Անդրկովկասյան առաջին բիենալեի ոսկե մեդալի «Գարուն» ստեղծագործության համար (Թբիլիսի, 1971թ.): Հայկական ԽՍՀ (1977թ.) և ԽՍՀՄ պետական մրցանակների դափնեկիր է (1987թ.): Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ է (1977թ.): Պարգևատրվել է Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանով (2003թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2001թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՀԱԿՈԲՅԱՆ Վիլեն

HAKOBIAN Vilen

Բժշկագետ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ և Բնական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1938-ի մայիսի 1-ին, Հայկական ԽՍՀ Թալինի շրջանի Գառնահովիտ գյուղում (հայրանունը՝ Պարույր):

Ավարտել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտի բուժական ֆակուլտետը (1960թ.): Ստացել է բժշկական գիտությունների թեկնածուի (1967թ.), ապա դոկտորի (1977թ.) գիտական աստիճաններ և պրոֆեսորի կոչում (1980թ.):

Իբրև գյուղական բժշկական տեղամասի վարիչ աշխատել է Արթիկի շրջանում (1960-62թթ.): Տեղափոխվելով Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտ (ներկայումս՝ Մխիթար Հեքացու անվան բժշկական համալսարան)՝ զանազան պաշտոններ է զբաղեցրել, այդ թվում եղել է բուժական ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ (1971-72թթ.), արտասահմանցի ուսանողների դեկան (1972-79թթ.), բուժական ֆակուլտետի դեկան (1979-83թթ.), ուսումնական գծով պրոռեկտոր (1986-87թթ.), ինստիտուտի ռեկտոր (1987-2006թթ.), ֆարմակոլոգիայի մեթոդական կենտրոնի վարիչ (1994-2006թ.): Նույն հաստատությունում հիմնադրել է ռազմաբժշկական ֆակուլտետը (1994թ.): Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի Բնական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղարն է (2006թ-ից):

Հեղինակ է 270 գիտական աշխատության, այդ թվում 6 մենագրության, 11 ուսումնական մեթոդական ձեռնարկի, ֆարմակոլոգիայի 3 դասագրքի բժշկական բուհերի ուսանողների համար: Ստացել է 14 հեղինակային արտոնագիր: Գիտական հետազոտությունները վերաբերում են կենտրոնական նյարդային համակարգի արյան շրջանառության ուսումնասիրության հարցերին, սակավաշարժության և ֆիզիկական ակտիվության պայմաններում ուղեղային արյան շրջանառության կարգավորման մեխանիզմներին, ուղեղային արյան շրջանառության ինքնակարգավորման նյարդաքիմիական տեսությունը, նյարդաակտիվ ամինաթթուների կարգավորիչ դերի ուսումնասիրությանը ուղեղային արյան շրջանառության գործում: Խմբագրել է «Հայաստանի բժշկագիտություն» գիտական հանդեսը (1989-2008թթ.): Եղել է խմբագրական կազմի անդամ Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի «Փորձարարական և կլինիկական ֆարմակոլոգիա» հանդեսի, Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Բժշկական միջազգային ամսագրի», այլ գիտական հանդեսների, մասնակցել է բժշկական խմբագրությունների միջազգային ընկերության «Հույս» նախագծի մշակմանը (Վիրջինիա, ԱՄՆ, 1996թ.):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ է (1994թ., թղթակից-անդամ՝ 1990թ-ից, նախագահության անդամ՝ սկսած 2000թ-ից): Անոթաբանների միջազգային քոլեջի գիտական խորհրդի պատվավոր անդամ է (Նյու Յորք, 1994թ.): Անդամ է Դեղագետների միջազգային դաշնության (Հագյու, Նիդեռլանդներ, 1996թ.), Ֆարմակոլոգիայի միջազգային գիտական ընկերության (Բրյուսել, 1998թ.), Ուղեղային արյունահոսքի և նյութափոխանակության միջազգային ընկերության (Բեռլին, 2003թ.), Լեհաստանի բժշկական գիտությունների ազգային (Վարշավա, 1997թ.) և 7 այլ միջազգային ակադեմիաների: Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության բժշկական կրթության փոր-

ծագիտական խմբի անկախ փորձագետ է (Բրյուսել, 2001):

Պարզևատրվել է Ալբերտ Եվեյցերի ոսկե մեդալով, Վերնադսկու անվան «Ոսկե աստղով», Ֆ. Նանսենի անվան ոսկե հուշամեդալով, Ռուսաստանի Դաշնության բժշկատեխնիկական գիտությունների ակադեմիայի 10-ամյակի ոսկե մեդալով, Հայաստանի Հանրապետության «Մխիթար Հերացի» մեդալով և «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով, Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Սահակ-Սուրբ Մեսրոպ» (Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից), «Դրաստամատ Կանայանի» մեդալով, «Ամենափրկիչ Քրիստոսի տաճարի» Մոսկվայի կաթողիկոսության երախտավորագրով, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության «Մայրական երախտագիտություն» մեդալով, Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության նախարարությունների պատվոգրերով: Արժանացել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մրցանակին: Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2000թ.):

2008թ. Բաց տպագրական և հանրամատչելի տեղեկատվական արդյունքների տվյալների հիման վրա:

ՀԱՎՈՐՁԱՆՅԱՆ Հայկազ

HAKOBDJANYAN Haykaz

Արձակագիր, գրականագետ: Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Գյումրի, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Գյումրիում 1948թ. հուլիսի 24-ին: Արտավազը Հակոբջանյանի և Վարսիկ Ապրելյանի որդին է: Ամուսնացել

է Ռուզաննա Թևանյանի հետ (Գյումրի, 1975թ.), զավակները՝ Վահան և Արտավազը:

Ուսանել է Լենինականի Մ. Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետում (1965-70թ.): «Օն. Ջիֆթե-Սարաֆի կյանքը և գործը» գիտական ատենախոսության համար ստացել է բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Մ. Աբեղյանի անվ. գրականության ինստիտուտ, 1983թ.): «Արևմտահայ գավառագիր արձակի պատմությունն ու տեսությունը» թեմայով ատենախոսության համար արժանացել է բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (1998թ.):

Հայոց լեզու և գրականություն է դասավանդել դպրոցներում (սկսած 1971թ.): Եղել է միջնակարգ դպրոցների տնօրեն (1985-2000թթ.): Մ. Նալբանդյանի անվ. մանկավարժական ինստիտուտի պրոֆեսոր է, հայ գրականության ամբիոնի վարիչը (սկսած 2000թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 80 աշխատության, վեպերի, վիպակների, պատմվածքների: Հիշարժան են նրա «Գրական դեմքեր» (Երևան, ԳԱ հրատ., 1988թ.), «Ամանոսի լեռների առասպելը» (Երևան, «Հայաստան» հր., 1990թ.), «Պաղվալի Վաղոն» (Լիբանան, 1996թ.), «Սպիտակ եղևվեյսներ (Ռ. Սևակ)» (Երևան, «Նաիրի» հր., 1997թ.), «Խանասուր» (Երևան, «Չանգալ-97» հր., 1998թ.), «Երուխան (կյանքը և գործը)» (Գյումրի, «Դպիր» հր., 2004թ.), «Առկայծ ճրագ (Դ. Վարուժան)» (Գյումրի, «Դպիր» հր., 2004թ.), «Ով մարդկային արդարություն (Սիամանթո)» (Երևան, ՀԳՄ հր., 2005թ.) գրքերը:

Հայաստանի գրողների միության անդամ է (սկսած 1998թ-ից):

2005թ., Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարցաբերթի» տվյալների հիման վրա

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ Սերգեյ

HAMBARTSUMIAN Sergei (AMBARTSUMIAN)

Մեխանիկայի բնագավառի մասնագետ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ծնվել է 1922թ. մարտի 19-ին Ալեքսանդրապոլում (Գյումրի, Հայաստան): Հայրանունը՝ Ալեքսանդր:

Ավարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը (1942թ.): Արժանացել է տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի (1946թ.), ապա տեխնիկական գիտությունների դոկտորի (1952թ.) գիտական աստիճանների և պրոֆեսորի կոչման (1953թ.):

Պաշտոնավարել է իբրև Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Մեխանիկայի և մաթեմատիկայի ինստիտուտի (1971-ից՝ մեխանիկայի ինստիտուտ) տնօրեն (1959-77թթ.): Եղել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի նախագահության անդամ (սկսած 1971-ից), Ֆիզիկամաթեմատիկական և տեխնիկական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար (1971-74թթ.), փոխնախագահ (1974-77թթ.), նախագահության խորհրդատու (1991թ-ից): Իբրև ռեկտոր ղեկավարել է Երևանի պետական համալսարանը (1977-91թթ.): 20 տարի շարունակ բազմիցս ընտրվել է ժողովրդական պատգամավոր՝ լինելով նաև Խորհրդային Միության Գերագույն Խորհրդի նախագահության անդամ և Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահ (1975-80թթ.):

Նրա գիտական աշխատանքները վե-

րաբերում են հոծ միջավայրի մեխանիկայի, թաղանթների և սալերի տեսության, տարամոդուլ առածականության տեսության, բարակ մարմինների էլեկտրամագնիսաառածականության, միկրոպլոյար առածականության տեսության ուսումնասիրությանը: Նրա հեղինակած գրքերը ծառայում են որպես դասագրքեր և թարգմանաբար հրատարակվել են ԱՄՆ-ում, Ճապոնիայում և այլ երկրներում: Հեղինակ է նաև «Երեք տարի սիրո և մահվան սահմանագծում (պատգամավորի գրառումներ)» հուշագրության (ռուսերեն, Երևան, 2005թ.):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս է (1965թ., թղթակից անդամ՝ 1956-65թթ.): Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է: Տիեզերագնացության միջազգային ակադեմիայի և Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիաների ակադեմիկոս է: Միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի պատվավոր ակադեմիկոս է: Մեխանիկայի և մաթեմատիկայի փոխազդեցության միջազգային միության անդամ է: Հայաստանի փոխտնօրենական ակադեմիայի պատվավոր անդամ է: Գիտության, կրթության, արդյունաբերության և արվեստի միջազգային ակադեմիայի անդամ է: Պենսիլվանիայի ինֆորմատիկայի և գործարարության ինստիտուտի և Երևանի պետական ճարտարապետաշինարարական համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր է: ԱՄՆ-ի մեխանիկական ճարտարագետների ընկերության անդամ է: Բրատիսլավայի համալսարանի պատվավոր դոկտոր է: Ռուսաստանի կիրառական և տեսական մեխանիկայի ազգային կոմիտեի անդամ է: Սլովակիայի գիտությունների ակադեմիայի Մեխանիկների ընկերության պատվավոր անդամ է: Անդամ է բազմաթիվ այլ մասնագիտական ընկերությունների:

Պարզևատրվել է «Լենինի», «Հոկտեմբերյան հեղափոխության», «Աշխատանքային կարմիր դրոշի», «Պատվո նշան», «Ս.Սահակ և Ս.Մեսրոպ», Յան Կոմենսկու անվան շքանշաններով, Ա. Ի. Վավիլովի անվան, «Խաղաղության մարտիկ», «Բա-

րեկամություն», Երևանի պետական համալսարանի, Մոնտպելիեի համալսարանի, Միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի «Մեծ արծաթ» և «Մեծ ոսկե» մեդալներով:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

<ԱՍԱՍՅԱՆ Մանվել

HASSASSIAN Manuel

Քաղաքագետ, դիվանագետ, քաղաքական գործիչ: Դեսպան, Միացյալ Թագավորությունում Պաղեստինի դիվանագիտական պատվիրակության ղեկավար: Փիլիսոփայության դոկտոր քաղաքական գիտությունների ասպարեզում: Քաղաքական գիտությունների և միջազգային հարաբերությունների պրոֆեսոր (Բեթլեհեմի համալսարան): Ծնվել է Երուսաղեմում 1953թ. դեկտեմբերի 28-ին: Ամուսնացած է Սամիրա Հասասյանի հետ:

Ավարտել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանը (արվեստների պակավորի աստիճանով քաղաքական գիտությունների ասպարեզում, 1976թ.), ապա Տոլեդոյի համալսարանը (արվեստների մագիստրոսի աստիճանով միջազգային հարաբերությունների ասպարեզում, Օհայո, ԱՄՆ, 1976թ.): Արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի քաղաքական գիտությունների ոլորտում (Մինսինգատի համալսարան, ԱՄՆ, 1986թ.):

Իբրև դասախոս (1981-85թթ.), ապա իբրև պրոֆեսորի օգնական (1986-91թթ.), այնուհետև իբրև պաշտոնակից պրոֆեսոր (1991-98թթ.) և պրոֆեսոր (սկսած 1999թ.) Բեթլեհեմի համալսարանում դասավանդել է

է քաղաքական գիտություններ և միջազգային հարաբերություններ առարկաները: Եղել է նաև այդ համալսարանի ուսանողության հարցերի ղեկան (1983-91թթ.), արվեստների ֆակուլտետի ղեկան և հասարակագիտական բաժանմունքի վարիչ (1992-96թթ.), գործադիր փոխնախագահ (1996-2005թթ.): Պաղեստինի նախագահ Մահմուդ Աբբասի կողմից նշանակվել է Միացյալ Թագավորությունում Պաղեստինի դիվանագիտական պատվիրակության ղեկավար և ղեսպան (սկսած 2005թ-ից):

Հեղինակ է ավելի քան 100 աշխատության՝ հոդվածների, գրքերի գլուխների, մենագրությունների և այլն, մերձավորարևելյան քաղաքական հիմնախնդիրների, խաղաղության հիմնահարցերի, ժողովրդավարության և ընտրական համակարգերի, պաղեստինյան քաղաքացիական հասարակության ձևավորման և գաղթականության հարցերի, ինչպես նաև Հայ դատի միջազգային քաղաքական խնդիրների վերաբերյալ: Հիշարժան են նրա «Պաղեստին՝ երկպառակությունը ազգային շարժման մեջ մանդատային կառավարման ժամանակաշրջանում» (Երուսաղեմ, «Պասսիա», 1990թ.), «Քաղաքական ընդդիմությունը պաղեստինյան ազգային շարժման մեջ 1919-1939թթ.» (Երուսաղեմ, «Ալ-Բայադեր», 1987թ.), «Հայերի ինքնորոշման ջանքերը» (1987թ.), «Հայկական հարցի պատմական զարգացումը և հակամարտությունը Լեռնային Ղարաբաղի՝ Արցախի շուրջը» («Պասսիա», 1988թ.) աշխատությունները: Համախմբագիրն է «Քաղաքացիությունը Մերձավոր Արևելքում» («Սիրակուս յունիվերսիտի պրես», 2000թ.) գրքի: Եղել է «Բեթլեհեմի համալսարանի ամսագիր» հանդեսի գլխավոր խմբագիր (1992-93թթ.): Մի շարք ամսագրերի և պարբերականների խմբագրական կազմերի անդամ է՝ «Պոլիտիկո, Հարավային Աֆրիկայի քաղաքական հետազոտությունների ամսագիր» (Միացյալ Թագավորություն), «Պաղեստինի-Իսրայելի ամսագիր» (Երուսաղեմ), «Ընդհանուր տեսակետի որոնման ամսագիր» (ԱՄՆ): Իբրև հրավիրված գիտնական դասախոսել է

Դուբլինի համալսարանական քոլեջում (1987թ.), Վերմոնտի (1991-2000թթ.), Մերիլենդի (1994թ.), Վիլանովայի (1996թ.), Ռեյմի (1996-97թթ.) և այլ համալսարաններում:

Քաղաքական գիտությունների արաբական ընկերության անդամ է (սկսած 1986թ-ից, եղել է գործադիր անդամ՝ 1987-88թթ.): Եղել է Պաղեստինի կարգավիճակի և գաղթականների վերաբերյալ բանակցող խմբի խորհրդական (1997-99թթ.), ինչպես նաև Երուսաղեմի «Արևելյան տան» կարգավորող հանձնախմբի անդամ և խորհրդական (1997-2002թթ., եղել է նաև «Արևելյան տան» բանակցային գործերի բաժանմունքի Երուսաղեմի պատվիրակության ղեկավար): Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության կողմից մասնակցել է դիվանագիտական հանդիպումների նախապատրաստական աշխատանքներին (1997-2002թթ.): Եղել է Պաղեստինի պլանավորման և միջազգային համագործակցության նախարարության (1997-98թթ.), Ջարգացման և վերակառուցման տնտեսական խորհրդի գրասաշրջիկության հարցերի հանձնախմբի (1997-98թթ.), Բարձրագույն նախարարական հանձնախմբի կրոնական հարցերի հանձնախմբի (1988-2001թթ.) խորհրդական: Իբրև նախագահ ղեկավարել է Պաղեստինի կրթության նախարարության ղեկավարների հանձնաժողովը (1998-2003թթ.): Պաղեստինյան-եվրոպական-ամերիկյան կրթական համատեղ ծրագրի նախագահն է (սկսած 2000թ-ից, Յունեսկո, Փարիզ): Ռամալլահի «Համայնապատկեր» կենտրոնի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է: Անդամ է Միջին Արևելքի հետազոտությունների ընկերության, Արաբական երկրների ամերիկյան համալսարանների շրջանավարտների միության, Մարդկային իրավունքների արաբական ընկերության, Կոպենհագենում գործող Խաղաղության դաշինքի (սկսած 1997թ-ից), Ռազմավարական և միջազգային ուսումնասիրությունների կենտրոնի միջազգային խորհրդակցական խմբի (Վաշինգտոն), Ժողովրդավարության և աշխատավորների իրավունքների կենտրոնի (Ռամալլահ):

Ռեյմի համալսարանի (Ֆրանսիա) պատվավոր դոկտոր է (1996թ.): Արժանացել է Գլենջմանի անվան մրցանակի (Մերիլենդի համալսարանի Միջազգային զարգացման և հակամարտությունների կարգավորման կենտրոնի կողմից, 1998-99թթ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

**<ԱՏՏԵՃՅԱՆ Ռոբեր
<ԱՏՏԵՃԵԱՆ Ռուպեր**

HADDEDJIAN Rober

Խմբագիր, գրող, հրապարակախոս, թատերագիր: Կ. Պոլսում լույս տեսնող «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրապետ: Կ. Պոլիս (Ստամբուլ), Թուրքիա: Ծնվել է 1926թ. Կ.Պոլսի Բաբրգյուղ թաղամասում: Ավետիս և Սիրանուշ Հատտեճյանների որդին է: Ամուսնացել է Սյուզան Դամիկյանի հետ: Որդիները՝ Արի և Հայկ:

Մովորել է Կ.Պոլսի Վիեննական Մխիթարյան վարժարանում (ավարտել է 1944թ-ին): Այնուհետև ուսանել է Ստամբուլի համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետում, ապա, մեկ տարի անց, տեղափոխվել է գրականության ֆակուլտետ՝ հետևելով փիլիսոփայության և հոգեբանության ճյուղին, որն ավարտել է 1950թ-ին:

Զինվորական ծառայությունից հետո պաշտոնավարել է իբրև տեքստիլ արդյունաբերության գործարանի ներկայագուցիչ: Միաժամանակ զբաղվել է գրական և հասարակական գործունեությամբ: 1967թ-ից ստանձնել է «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրապետի պաշտոնը:

Հեղինակ է 60 գրքի: Հայերեն առաջին պատմվածքը՝ «Բառասխալ», տպագրվել է «Անի» ամսագրում (1946թ.): Այնուհետև իր արձակ բանաստեղծություններն ու պատմվածքները տպագրել է «Սան», «Ճառագայթ», «Մարմարա» պարբերականների էջերում: «Մարմարայի» էջերում, 1981թ-ից սկսած՝ առ այսօր, տպագրում է իր «Յուշատետր» հոդվածաշարը, որի ընդհանուր ծավալը կազմում է մոտ 50 հատոր (առանձին գրքերով հրատարակված է մոտ 25 հատոր): Առանձնակի հիշատակության են արժանի նրա «Առաստաղ» (1983թ.) և «Առաստաղին Միս Կողմը» (1999) վեպերը, «Յիշելով մեր սիրեցեալ Շնորհք Պատրիարքը» (1987թ.) կենսագրական հատորը, «Հայկական Առածներ» (1995թ.), «Յուշատետր Ընտրանի» երկերի ժողովածուն (1996թ.), «Կեանքի մը երեք Կիրակիները» (1960թ.), «Կիրակնօրեայ հաշուեփակ», «Վաստակ» (1976թ.), «Արդեօք Մահը ա՞յս է» (1996թ.) թատերախաղերը, «Յակոբ Պարոնեանի մտերմութեան մէջ», «Հազար տարի Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի հետ», «Պտոյտ մը Հայ Բանաստեղծութեան Պարտեզին մէջ» (2000թ.), «Իսթանպուլահայ նոր բանաստեղծութեան վեպը՝ Կարպիս Ծանծիկեան, Հայկազուն Գալուստեան եւ միւսները» (2004թ.) գրականագիտական աշխատությունները և այլն: «Մարմարայի» հրատարակչատունը իրականացրել է բազմաթիվ հեղինակների ստեղծագործությունների մոտ 300 հատորի հրատարակություն:

Հայաստանի գրողների (2001թ.), ինչպես նաև լրագրողների (2001թ.) միությունների անդամ է: Գործուն մասնակցություն է ունեցել պոլսահայ համայնքի գրական և հասարակական կյանքին:

Արժանացել է «Ալեք Մանուկյան» գրական մրցանակի (բազմակի), «Թեքեյան» մշակութային միության «Հայ մամուլի մրցանակի» (1986թ.), ՀԲԸՄ «Ռիտա և Վարդգես Պալյան» գրական մրցանակի (1986թ.) «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (Վազգեն Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից, 1986թ.), Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարքարանի Ա կարգի շքանշանի և «Օրհնութեան Կոնդակի» (2001թ.):

Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով և Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության «Ոսկե մեդալով» (2002թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ալեքսանդր

HARUTIUNIAN Alexander
ARUTYUNIAN Alexander

Կոմպոզիտոր: Նախկին Խորհրդային Միության և Հայաստանի ժողովրդական արտիստ: Պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1920թ. սեպտեմբերի 23-ին Երևանում (հայրանունը՝ Գրիգոր): Ամուսնացել է Իրինա Հարությունյանի հետ:

Ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցը (աշակերտել է պրոֆեսորներ Բարիսուղարյանին և Տալյանին, 1941թ.), Կատարելագործվել է Մոսկվայի հայկական մշակույթի տան երաժշտական ստուդիայում (աշակերտել է Լիտինսկուն, Ռոզար – Լևիցկուն և Վեպրիկին, 1946–48թթ.):

Եղել է Հայֆիլիարմոնիայի գեղարվեստական ղեկավարը (1954–90թթ.): Դասավանդել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում (սկսած 1965թ-ից)՝ ստանալով այդ հաստատության կոմպոզիցիայի պրոֆեսորի կոչում (1977թ.):

Նրա բազմաժանր երաժշտական ժառանգությունն ընդգրկում է բազմաթիվ սիմֆոնիկ, սիմֆոնիկ-վոկալ, սիմֆոնիկ-երգչախմբային, լարային, փողային, դաշնա-

մուրային ստեղծագործություններ, երգեր, կինոյի և թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտություն և այլն: Ի թիվս այլոց, նրա լավագույն ստեղծագործությունների թվում են «Հայկական ռաբստոլիան» երկու դաշնամուրի համար (համահեղինակ՝ Ա. Բաբաջանյան, 1950թ.), «Հայաստանի պարերը» («Պարային սյուիտ», 1952թ.), «Կոնցերտը» փողի և սիմֆոնիկ նվագախմբի համար (1950թ.), «Միմֆոնիան» (1957, վերամշակված 1980թ-ին), «Միմֆոնիետան» լարային նվագախմբի համար (1966թ.), «Պոեմը» ջութակի և դաշնամուրի համար (1985թ.) «Կոնցերտոն» ջութակի և լարային նվագախմբի համար (1988թ.) «Կոնցերտոն» գալարափողի և սիմֆոնիկ նվագախմբի համար (1993թ.) «Մուլտը» եռյակի համար (1992թ.) և այլն: Հեղինակն է «Սայաթ Նովա» օպերայի, որը բեմադրվել է Երևանի Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում (1969թ.): Ավելի քան 6 տասնամյակ նրա ստեղծագործությունները հնչում են աշխարհի բազմաթիվ համերգասրահներում, 20-րդ դարի անվանի կոմպոզիտորների գործերի շարքում:

Եղել է Փողային կվինտետների միջազգային մրցույթի ժյուրիի նախագահ (Նաբրոն, Ֆրանսիա, 1990թ.): Նախագահել է Գալարափողի միջազգային մրցույթի ժյուրիում (Մոսկվա, 1997թ.): Եղել է Փողային երաժշտության միջազգային մրցույթի ժյուրիի անդամ (Մոսկվա, 1957թ.): Անդամակցել է Վենյավսկու անվան ջութակահարների միջազգային մրցույթի պարտադիր ծրագրում լավագույն կոմպոզիտորի ստեղծագործության կատարումը գնահատող ժյուրիին (Պոզնան, Լեհաստան, 1967թ.):

Արժանացել է Խորհրդային Միության պետական մրցանակի դափնեկրի կոչման («Կանտատ հայրենիքի մասին» ստեղծագործության համար, 1947թ.), Խորհրդային Միության «Կարմիր դրոշի» շքանշանի (1962թ.), Հայաստանի ժողովրդական արտիստի կոչման (1964թ.), Խորհրդային Միության ժողովրդական արտիստի կոչման (1970թ.), Ալեքսանդրովի անվան մեդալի

(1976թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի և «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանի (2001թ.), Հայ առաքելական եկեղեցու «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (2004թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ոսկե մեդալի (2005թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (1987թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՀԵՐՈՒՆԻ Պարիս

HERUNI Paris

Ռադիոֆիզիկոս: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Հայաստանի Ռադիոֆիզիկական հետազոտությունների գիտահետազոտական ինստիտուտի հիմնադիր: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1933թ. դեկտեմբերի 17-ին Երևանում (հայրանունը՝ Միսակ):

Ավարտել է Մոսկվայի էներգետիկայի ինստիտուտը (1957թ.): Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր է (Մոսկվա, 1972թ.), պրոֆեսոր (1983թ.):

Դասավանդել է Երևանի պետական համալսարանում (1960–62թթ.): Եղել է ռադիոֆիզիկայի ճարտարագետ, ապա գիտաշխատող, այնուհետև հիմնադիրն ու ղեկավարը Բյուրականի աստղադիտարանի ռադիոֆիզիկական չափումների նախագծային բյուրոյի (1957–60թթ.): Աշխատել է իբրև Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի գիտահետազոտական համամիութենական (ԽՍՀՄ) ինստիտուտի փոխտնօրեն և բաժնի վարիչ (1960–68թթ.): Հիմնադրել և

ղեկավարել է Ռադիոֆիզիկական չափումների համամիութենական գիտահետազոտական ինստիտուտի հայկական մասնաճյուղը (1971-91թթ.): Հայաստանում Ռադիոֆիզիկական հետազոտությունների գիտահետազոտական ինստիտուտի հիմնադիրն ու գլխավոր տնօրենն է (սկսած 1991թ-ից): Հիմնադիրն ու ղեկավարն է Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի «Ալեհավաք համակարգեր» ամբիոնի (սկսած 1983թ-ից):

Հեղինակ է 350 գիտական հոդվածի, երկու մենագրության, 21 արտոնագրի: Գիտական աշխատանքները վերաբերում են լայն կրկնակի հայելիներով (ամրացված մեծ սֆերիկ հայելու հետ) ալեհավաքների տեսությանն ու հաշվարկներին, անցքերում էլեկտրամագնիսական դաշտերի դիֆրակցիայի հավասարումների արտածմանը, ռադիոհոլոգրաֆիային, «Մեծ պայթյունի» տեսության զարգացմանը, ալեհավաքների և չափագիտության խնդիրներին, ալեհավաքների ռադիոֆիզիկայի և ռադիոտեխնիկայի բնագավառի հարցերին: Հղացել, մախագծել, կառուցել և չափումներ է կատարել աշխարհում առաջին ռադիո-օպտիկական 54 մետր տրամագծով աստղադիտակով (ROT 54/2.6), որը հայտնի է իբրև «Հերոնու հայելային ռադիոհեռադիտակ»: «Արև» գիտական ծրագրի հեղինակն է (արեգակնային էներգիայի օգտագործման բնագավառում):

Անդամ է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի (սկսած 1996թ-ից, թղթակից-անդամ՝ 1982թ-ից), Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի (1999թ.), Հայաստանի տեխնոլոգիական ակադեմիայի (2001թ.), Բնապահպանական և կենսապահպանական միջազգային ակադեմիայի (2001թ.), Էլեկտրաճարտարագետների և ռադիոճարտարագետների միջազգային ինստիտուտի, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի «Ռադիոաստղագիտություն» գիտական խորհրդի: Հայաստանի նկարիչների միության պատվավոր անդամ է: Կազմակերպիչն է եղել 3 տարին մեկ անգամ պարբերականությամբ Հայաստանում տեղի ունեցած «Ալեհավաքային չափում-

ներ» համամիութենական գիտաժողովների (1978-90թթ.): Ալեհավաքային չափումների պետական չափօրինակների կենտրոնի հիմնադիրն է, որը հայտնի է «Արագածի գիտական կենտրոն» անվանումով (1975): Ռադիոֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտում ստեղծել է Հետազոտող ուսանողների դպրոց (1983թ.):

Պարգևատրվել է «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» շքանշանով (1983թ.), Համամիութենական արդյունաբերական ցուցահանդեսի «Ոսկե մեդալով» (Մոսկվա, 1980թ.), «Արծաթե մեդալով»՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի կողմից (1984թ.), Գիտության ոլորտում Հայաստանի պետական մրցանակի դափնեկրի կոչմամբ (1985թ.), Գիտության ասպարեզում ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկրի կոչմամբ (1986թ.), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Լոնոնոսովի անվան ոսկե մեդալով (2002), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ոսկե մեդալով (2003), Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության ոսկե մեդալով (2003թ.), «Գիտնականի աստղ» շքանշանով (Ս.Պետերբուրգ, 2003թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արջուրների տվյալների հիման վրա

ՆՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ Ռիչարդ, Տիգրան

HOVANNISIAN Richard

Պատմաբան: Գիտությունների դոկտոր, Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի հայոց և մերձավորարևելյան պատմության պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ:

Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա (ԱՄՆ): Ծնվել է 1932թ. դեկտեմբերի 11-ին Տուլարում, Կալիֆոռնիա նահանգում (հայրանունը՝ Գասպար):

Ուսանել է Կալիֆոռնիայի համալսարանում (Բերկլի)՝ ստանալով արվեստների պակավորի (1954թ.), ապա արվեստների մագիստրոսի կոչումներ: Փիլիսոփայության դոկտոր է պատմության ասպարեզում (1966թ.):

Եղել է Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի դասախոս (1962-69թթ.), ապա պրոֆեսոր (սկսած 1969թ-ից): Կազմել է Հայաստանի և Կովկասի պատմության դասավանդման ծրագրերը (սկսած 1962թ-ից): Ղեկավարել է Ժամանակակից հայոց պատմության ամբիոնը (սկսած 1967թ-ից): Եղել է Գուգենհայմի անվան Մերձավոր Արևելքի պատմության կենտրոնի փոխտնօրենը (1978-95թթ.):

Հեղինակ է 50-ից ավելի հոդվածի, մոտ 30 գրքի և մենագրության՝ Հայաստանի, Կովկասի, Մերձավոր Արևելքի երկրների պատմության ուսումնասիրության ասպարեզում: Հիշարժան են նրա «Հայաստանն անկախության ճանապարհին» (1976թ.), «Հայաստանի Հանրապետությունը» (4 հատոր, 1971-96թթ.), «Հայկական դիմագիծը պատմության և գրականության մեջ» (1981թ.), «Հայոց ցեղասպանությունը՝ պատմություն, քաղաքականություն, բարոյականություն» (1992թ.), «Հիշողություն և մերժում, Հայոց ցեղասպանության դեպքը» (1998թ.), «Հայաստանը հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը» (3 գլուխ, 1997թ.), «Լուսավորություն և սփյուռք, հայերի և հրեաների դեպքը» (խմբագիր, 1999թ.), «Հայաստանը դարասկզբին» (2000թ.), «Հայկական Բաղեշը և Տարոնը» (2001թ.), «Նայելով հետ՝ շարժվելով առաջ, Հայոց ցեղասպանության առերեսումը» (2003թ.), «Հայկական Կարինը» (2003թ.), «Հայկական Մերաստիան և Փոքր Հայքը» (2004թ.):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (1990թ.): Իբրև Կալիֆոռնիա նահանգի ներկայացուցիչ եղել է ԱՄՆ-ի բարձրագույն կրթության արևելյան ինստիտուտի հանձնախմբի անդամ

(1974-94թթ.) և Հայագիտական ուսումնասիրությունների միության հիմադիրն ու նախագահը (1974, 1977, 1991-92թթ.):

Գիտական և հասարակական 9 կազմակերպության խորհուրդների ղեկավար է, այդ թվում «Ինքներս պատմությանը դեմ առ դեմ» հաստատության, «Հոլոքոստի և ցեղասպանության միջազգային ինստիտուտի», «Հայկական ազգային ինստիտուտի» (Վաշինգտոն, 1997-2002թթ.), «Միջազգային տագնապ» կազմակերպության և այլն: Խմբագրական կազմի անդամ է «Հայկական հանդես», «Արարատ», «Մարդկային իրավունքների հանդես», «Հայագիտական ուսումնասիրությունների հանդես» և այլ պարբերական հրատարակությունների:

Արժանացել է Գուգենհայմի անվան մրցանակի (1972թ.), «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանի (Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից, 1982թ.), «Մովսես Խորենացի» մեդալի (Հայաստանի Հանրապետության, 1998թ.), «Կիլիկյան ասպետի» կոչման (Արամ Ա Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսի կողմից), «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանի (Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից, 2002թ.), պատվավոր դոկտորի կոչման՝ Երևանի (1994թ.) և Արցախի (1997թ.) պետական համալսարաններում:

2004թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արջուրների տվյալների հիման վրա

ՆՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ Սևադա

HOVHANNISSIAN Seveda

Երկրաֆիզիկոս: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Ֆիզիկա-

մաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Գյումրի, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1948թ. հուլիսի 31-ին Լենինական քաղաքում (Հայկական ԽՍՀ): Մկրտիչ Հովհաննիսյանի և Բերսաբե Մարոյանի որդին է: Ամուսնացել է Անժելա Մալխասյանի հետ (1950թ.), դուստրերը՝ Հասմիկ և Գայանե:

Միջնակարգ դպրոցն արժաբե մեղալով ավարտելուց հետո (1955թ.) ընդունվել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի տեխնիկական կիբեռնետիկայի ֆակուլտետը՝ «Էլեկտրոնային հաշվիչ մեքենաներ» մասնագիտությամբ, որն ավարտել է 1971թ. գերազանցությամբ: Ընդունվել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ասպիրանտուրան և գործուղվել Ուկրաինական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Երկրաֆիզիկայի ինստիտուտ (1974թ.): ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Երկրաֆիզիկայի ինստիտուտում պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Կայուն իտերացիոն պրոցեսները և նրանց կիրառումը գրավիմետրական խնդիրներում», և ստացել ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Մոսկվա, 1977թ.): Ուկրաինական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Երկրաֆիզիկայի ինստիտուտում պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն «Գրավիմետրական եռաչափ խնդիրների տեսության և

լուծման թվային մեթոդները» թեմայով և արժանացել ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (1988թ.): 1971թ-ից աշխատանքի է անցել Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս Ա.Նազարովի անվան երկրաֆիզիկայի և ինժեներային սեյսմաբանության ինստիտուտում նախ որպես ինժեներ, ապա Հաշվողական կենտրոնի վարիչ (1979թ), այնուհետև լաբորատորիայի վարիչ և հաստատության տնօրեն (սկսած 1988թ-ից):

Հեղինակ է մեծ թվով գիտական հրատարակումների, մասնավորապես գրավիմետրական եռաչափ խնդիրների տեսության և լուծման թվային մեթոդների ասպարեզում:

Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից-անդամ (2006թ.): Հայաստանի երկրաբանական ընկերության անդամ է:

Պարգևատրվել է Վ. Համբարձումյանի անվ. մրցանակով՝ սահմանված Ամերիկայի հայ ճարտարագետների միության կողմից (1996թ.): Արժանացել է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության «Վաստակագրի» (2001թ.):

2006թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» և բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՂԱՐԱԲԵԿՅԱՆ Արամ

GHARABEKIAN Aram

Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի գլխավոր դիրիժոր և գեղարվեստական ղեկավար: Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցի պրոֆեսոր: Ծնվել է 1955թ-ին Իրանում:

Ուսանել է Բոստոնի Նյու Ինգլանդի երաժշտանոցում՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան կոմպոզիցիա մասնագիտությամբ: Կատարելագործվել է երաժշտության տեսության ուսումնասիրության մեջ Մեյնցի համալսարանում (Գերմանիա), ապա դիրիժորական արվեստի ասպարեզում՝ Իտալիայում (Ֆ. Ֆերրարայի մոտ) և Գերմանիայում (Ս. Չելիբիդաեի մոտ), այնուհետև Մասաչուսեթսի Տանգվուդի երաժշտական կենտրոնում՝ կոմպոզիցիայի և դիրիժորություն ասպարեզում (Ջ. Դրուլմանի և Լ. Բերնշտեյնի մոտ):

Հիմնադիրն ու գեղարվեստական ղեկավարն է «Բոստոն Սինֆո-Նովա» սիմֆոնիկ նվագախմբի (1983-91թթ.), որի հետ ելույթներ է ունեցել ամերիկյան բազմաթիվ նշանավոր համերգասրահներում, այդ թվում «Կարնեգի» սրահում, «Դորոթի Չանդլեր» տաղավարում, Բոստոնի սիմֆոնիկ նվագախմբի և «Ջորդան» համերգասրահներում: 1997 թվականից Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի գլխավոր դիրիժորն է և նրա գեղարվեստական ղեկավարը: Նրա ղեկավարությամբ նվագախումբը համերգային շրջագայությունների է մեկնել ԱՄՆ, Կանադա, Գերմանիա, Շվեյցարիա, Անգլիա, Ռուսաստան, Ուկ-

րաինա, Կիպրոս, Հունաստան, Միացյալ Արաբական Էմիրություններ և այլն: Իբրև հրավիրված դիրիժոր ղեկավարել է Չագրեբի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, Մյունխենի «Սինֆոնիետան» (Գերմանիայում և Իտալիայում), Ուկրաինայի ազգային սիմֆոնիկ նվագախումբը (Կիև), Արևելյան Ուկրաինայի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը (Լվով), Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, Ֆրեզնոյի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը (Կալիֆոռնիա), Շրևպորտի սիմֆոնիկ նվագախումբը (Լուիզիանա), 6 տարբեր երկրների 300 երաժիշտներից բաղկացած նվագախումբը և երգչախումբը՝ Բեթհովենի «9-րդ սիմֆոնիայի» կատարմամբ 2000թ., Նոր տարվա տոնակատարության կապակցությամբ Հանգոյում (Չինաստան): Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգացանկն, ի թիվս դասական ստեղծագործությունների, ընդգրկում է նաև հայ և օտար երգահանների մոտ 40 նոր գործ (սկսած 1997թ-ից): Նվագախմբի կազմում հաճախ ընդգրկվում են նաև ազգային երաժշտական գործիքներ (շվի, դուդուկ, քամանչա և այլն) նվագող երաժիշտներ: Նրա ղեկավարած համերգային կատարումների ձայնագրությունները պարբերաբար հեռարձակվել են Հայաստանի հանրային ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ, ինչպես նաև Ուկրաինայի և Խորվաթիայի հեռուստատեսությունների ալիքներով, Բոստոնի WBZ-հեռուստաալիքով, WBUR, WGBH FM կայաններով, Նյու Յորքի WNYC FM, Վաշինգտոնի և Մյունխենի «Բայերիշեր Ռունդֆունկ» ռադիոկայաններով, «Սի Էն Էն - հատուկ» և Ռուսաստանի «Կուլտուրա» հեռուստաալիքներով: Նրա ղեկավարությամբ հնչած Պրոկոֆևի «Ռոմեո և Ջուլիետի» ձայնագրությունը Ուկրաինական ռադիոյի և հեռուստատեսության սիմֆոնիկ նվագախմբի կատարմամբ լայն տարածում է ունեցել ռուսական «Աուդիոֆիլ» սկավա-

ռակների ընկերության կողմից (1996թ.):

Արժանացել է Լյուսիեն Վուլսինի անվան կատարողական մրցանակի՝ ամերիկյան ռադիոյով հնչած լավագույն կատարման համար (1989թ.), Ամերիկյան երգահանների միության «Համարձակ ծրագրերի համար» մրցանակի (1988թ.), Հարվարդի երաժշտական միության «Լավագույն կատարման համար» մրցանակի և «Բոստոն Գլոբի» .1985թ. և 1989-91թթ. «Լավագույն կատարում» ճանաչմանը, ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների տան «Գնահատանքին»՝ արվեստներին բերած ծառայության համար (1999թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի (2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ Արկադի

GHUKASSIAN Arkady

Քաղաքական գործիչ, լրագրող: Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախկին նախագահ (1997-2007թթ): Ստեփանակերտ, Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետություն: Ծնվել է 1957թ. հունիսի 22-ին Ստեփանակերտում (հայրանունը՝ Արշավիր): Ամուսնացած է, ունի երկու զավակ:

Ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի ռուսաց լեզվի և գրականության ֆակուլտետը (1979թ.):

Եղել է «Մովսեսական Ղարաբաղ» («Մովսեսի Կարաբախ») թերթի թղթակից (1980-81թթ.), այնուհետև գլխավոր խմբագրի տեղակալ (սկսած 1981թ-ից): Գործուն մասնակցություն է ունեցել Ղարաբաղյան շարժմանը (սկսած 1988թ-ից): Բաքվի հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին և իրականացնողներին դատա-

պարտող հողվածների համար 1990թ. ձերբակալվել է և մեկ ամիս բանտարկվել Խորհրդային Միության իշխանությունների կողմից: Ընտրվել է Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության առաջին գումարման խորհրդարանի պատգամավոր և շուտով նշանակվել Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահի քաղաքական հարցերով խորհրդական և Միսկի խմբի հովանու ներքո Ադրբեջանի հետ հակամարտության կարգավորման բանակցություններում Լեոնային Ղարաբաղի պատվիրակության ղեկավար (1992-97թթ.): Եղել է Լեոնային Ղարաբաղի արտաքին գործերի առաջին նախարարը և Անվտանգության խորհրդի անդամ (1993-97թթ.):

1997թ. սեպտեմբերին անցկացված Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության արտահերթ նախագահական ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ: Վերընտրվել է 2002թ-ին և պաշտոնավարել մինչև 2007թ.՝ լինելով նաև Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը և Անվտանգության խորհրդի նախագահը:

Լրագրողական ամբողջ գործունեության ընթացքում իր հողվածներով եղել է Արցախի ազատագրական պայքարի ոգեշնչողը: Պատերազմի առաջին օրերից եղել է ճակատային գծում և տպագրել ճշմարիտ տեղեկատվություն ռազմական գործողությունների մասին:

Լեոնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հիմնախնդրի վերաբերյալ զեկուցումներով հանդես է եկել Ֆրանսիայի միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտում, Ջորջ Վաշինգտոնի համալսարանում, Լոս Անջելոսի միջազգային հարցերի խորհրդում:

Անդամ է Բնության և հասարակության մասին գիտությունների ակադեմիայի, Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների մասին գիտությունների ակադեմիայի: Ժողովուրդների հոգևոր միասնության ակադեմիայի պատվավոր անդամ է: Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2001թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

Ճ

**ՃԵՐԵՃՅԱՆ Էդվարդ
ՃԵՐԵՃՅԱՆ Էդվարդ**

DJEREJIAN Edward Peter

Գիվանագետ, քաղաքագետ: ԱՄՆ-ի դեսպան, հասարակագիտության պատվավոր դոկտոր: Բեռտեսդա, Մերիլենդի նահանգ: Ծնվել է 1936թ. մարտի 6-ին Նյու Յորքում: Ամուսնացած է Ֆրանսուազ Հելտերսի հետ, որդին՝ Գրեգորի, դուստրը՝ Ֆրանչեսկա:

Ուսանել է Ջորջթաունի համալսարանի Օտարերկրյա դիվանագիտական ծառայության դպրոցում՝ ստանալով գիտության բակալավրի աստիճան (1960թ.):

Ծառայել է ամերիկյան բանակում իբրև սպա (Կորեա, 1961-62թթ.): ԱՄՆ-ի արտաքին գործերի գերատեսչության կողմից դիվանագիտական ծառայության է նշանակվել Մոսկվայում և Ամմանում (1962-66թթ.), Բեյրութում (Լիբանան, 1966-69թթ.), ապա Կասաբլանկայում (Մարոկկո, 1969-72թթ.): Եղել է ԱՄՆ-ի գլխավոր հյուպատոսը Բորնյում (Ֆրանսիա, 1975-77): Ղեկավարել է Մոսկվայում ԱՄՆ-ի դեսպանության քաղաքական բաժինը (1979-81թթ.): Հորդանանի Թագավորությունում ղեկավարել է ԱՄՆ-ի դիվանագիտական առաքելությունը (1981-84թթ.): Նշանակվել է ԱՄՆ-ի նախագահի հատուկ օգնական և արտաքին գործերի Սպիտակ տան մամուլի քարտուղար (Վաշինգտոն, 1984-86թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև ԱՄՆ-ի արտաքին գործերի գերատեսչության փոխքարտուղար Մերձավոր Արևելքի և Հարավային Ասիա-

յի երկրների գծով (1986-88թթ.): Իբրև ԱՄՆ-ի դեսպան ծառայել է Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում (1988-91թթ.) և Իսրայելում (1991-93թթ.): Հիմնադիրն ու տնօրենն է Ռայսի համալսարանի Ջեյմս Բեյլերի անվան քաղաքագիտության երրորդ ինստիտուտի (սկսած 1994թ-ից): Ղեկավարում է այդ հաստատության Ջեյմիս և Ռոբերտ Մակ-Նաիրի անվան հասարակական քաղաքականության և Հերմենա Հանկոկ Կելլիի անվան ավագ գիտաշխատողների համալսարանական ամբիոնները:

Նախագահն է Արաբական երկրների և մուսուլմանական աշխարհի հետ ժողովրդական դիվանագիտության կոնգրեսական խմբակցության (սկսած 2003թ.): ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնախմբի խորհրդի անդամ է և Կոնգրեսին հաշվետու՝ Իրաքի հիմնախնդիրների ուսումնասիրության խմբի գլխավոր խորհրդականը (սկսած 2006թ-ից): Ղեկավարում է բազմաթիվ այլ պետական ու հասարակական կազմակերպություններ:

Հեղինակն է «Վտանգ և պատեհություն: Ամերիկյան դեսպանի ճանապարհորդությունը Միջին Արևելքում» («Սայմոն և Շուստեր Տրեշոլդ» հր., 2008թ.) գրքի:

Պարգևատրվել է «ԱՄՆ-ի նախագահին արժանի ծառայությունների համար» մրցանակով (1988թ.), ԱՄՆ-ի արտաքին գործերի գերատեսչության «Պատվավոր մրցանակով» (1993թ.), «Էլիս Այլանդ» պատվո մեդալով (1993թ.), «Արժանի ծառայությունների համար» նախագահական մրցանակով (1994թ.), Անարգանքի դեմ բարոյական պայքարի լիգայի մրցանակով (1994թ.): Ստացել է հասարակագիտության պատվավոր դոկտորի կոչում (1992թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

Մ

ՄԱՆԱՍԿՅԱՆ Ադոլֆ

MANTASHYAN Adolph

Քիմիական ֆիզիկայի բնագավառի գիտնական: Քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1932թ-ի օգոստոսի 16-ին: Հայրապետ և Հասմիկ Մանթաշյանների որդին է: Ամուսնացել է Դոլորես Գրիգորյանի հետ (Երևան, 1966թ.), զավակները՝ Կորյուն, Տիգրան:

Ուսանել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտում (ներկայումս՝ Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան)՝ գերազանցությամբ ավարտելով այն և ստանալով ինժեներ-տեխնոլոգի որակավորում «Միլիկատների տեխնոլոգիա» մասնագիտությամբ (Երևան, 1956թ.): Այնուհետև կրթությունը շարունակել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի ասպիրանտուրայում՝ ստանալով քիմիական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Մոսկվա, 1962թ.): Նույն հաստատությունում նրան շնորհվել է քիմիական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան (Մոսկվա, 1974թ.) և պրոֆեսորի կոչում քիմիական ֆիզիկայի բնագավառում (Մոսկվա, 1976թ.):

Պաշտոնավարել է իբրև Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի լաբորատորիայի գլխա-

վոր ճարտարագետ՝ կատարելով տնօրենի տեղակալի (1961-63թթ.) և գիտնական քարտուղարի (1963-1972թթ.), այնուհետև «Այրման», ապա «Ածխաջրածինների օքսիդացման» բաժնի վարիչի (1972-73թթ.) պարտականությունները: Ստացել է ավագ գիտական աշխատակցի կոչում ֆիզիկական քիմիա մասնագիտությամբ (1967թ.): 1973թ-ից ղեկավարել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի լաբորատորիայի (1975թ-ից՝ ինստիտուտի) «Ածխաջրածինների օքսիդացման» լաբորատորիան: Եղել է Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի տնօրենի տեղակալ գիտության գծով (1975-77թթ.): Իբրև դոցենտ դասավանդել է Երևանի պետական համալսարանի Քիմիական ֆակուլտետի «Տեսական քիմիայի» ամբիոնում (1963-76 թթ): Եղել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի Քիմիա-տեխնոլոգիական ֆակուլտետի «Ընդհանուր և անօրգանական քիմիայի» ամբիոնի վարիչ (1980-94թթ.) և գիտական խորհրդի անդամ (1981-94թթ): Պաշտոնավարել է իբրև Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի տնօրեն (սկսած 1987-2006թթ.):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 270 գիտական հոդվածի՝ մեծ մասամբ տպագրված նախկին Խորհրդային Միության, Ռուսաստանի Դաշնության և միջազգային մասնագիտական հանդեսներում, 30 գյուտի և արտոնագրի, մենագրությունների, որոնցից հատկապես հիշարժան է «Տարրական առաջխաղացումները դանդաղ գազաֆազ ռեակցիաներում» աշխատությունը (համահեղինակությամբ՝ Ա. Նալբանդյանի, Երևան, 1975թ.): Աշխատությունները վերաբերում են քիմիական ֆիզիկայի բնագավառին, մասնավորապես ազատ ռադիկալների և ատոմների մասնակցությամբ ընթացող բարդ բնույթի քիմիական ռեակցիաների ուսումնասիրու-

թյանը, շփայական և ալյասերված-ճյուղավորված շփայական քիմիական ռեակցիաների տեսությանը, գազաֆազ այրման և պայթյունի երևույթներին, բարդ քիմիական ռեակցիաների կինետիկային ու մեխանիզմին, ազատ ռադիկալների քիմիային:

Անդամ է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի (սկսած 1994թ-ից, բողոքից-անդամ՝ 1990թ-ից): Ընտրվել է նույն հաստատության Բնական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղարի տեղակալ և բյուրոյի անդամ (1994թ-ից), այնուհետև ակադեմիայի նախագահության անդամ (2001թ-ից սկսած): Անդամ է Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի (1994թ.), Միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի (1995թ.), Նյու-Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (1995թ.), Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների միջազգային ակադեմիայի (1999թ.): Ընդգրկվել է «Քիմիական ֆիզիկա» (Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի, 1987-95թթ.), «Հայկական քիմիական ամսագիր» (1970-97թթ.), «*Chemical Physics Reports*» միջազգային (1995թ-ից), «*Eurasian Chemico-Technological Journal*» (Բարձրագույն կրթության և գիտությունների եվրասիական միջազգային ակադեմիայի) միջազգային եռամսյա (1999թ-ից), «Այրում և պլազմաքիմիա» (Ալ-Ֆարաբի անվան Ղազախստանի ազգային համալսարանի Այրման պրոբլեմների ինստիտուտի, 2003թ-ից) գիտական հանդեսների խմբագրական կազմում: Ռուսաստանի Դաշնության Դ.Ի. Մենդելեևի անվան Քիմիական ընկերության ֆիզիկական և կոլոիդային քիմիայի գծով գիտական խորհրդի (1980թ-ից), «Այրման միջազգային ինստիտուտի» ռուսաստանյան բաժանմունքի գիտական խորհրդի (1987թ-ից), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի միացյալ գիտական խորհրդի (1988 թ-ից) և «Այրման և պայթյունի» գիտական խորհրդի անդամ է: Եղել է նաև «Քար և սիլիկաներ» գիտաարտադրական միավորման գիտական խորհրդի անդամ (1987-92թթ.), «Նա-

իրիտ» գիտաարտադրական փակ բաժնետիրական ընկերության խորհրդի անդամ (1994-99թթ.) և պետական բաժնեմասի լիազոր ներկայացուցիչների կազմի անդամ (1999-2000թթ): «Հայկական հանրագիտարանի» գիտախորհրդատվական հանձնախմբի անդամ է (2001թ-ից): Եղել է Ջորջ Սորոսի «Միջազգային գիտական հիմնադրամի» հոգաբարձուների խորհրդի փորձագիտական հանձնաժողովի անդամ (1993թ.): «Հայկական բանակ» (Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության) ռազմագիտական հանդեսի գիտական խորհրդատուն է (2001թ-ից): Եղել է նաև Արևմտյան Եվրոպայի և նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների համագործակցության միջազգային ընկերության (INTAS) փորձագետ (1999թ., 2000թ., 2003թ.), Երևանի պետական համալսարանի քիմիական ֆակուլտետի մագիստրատուրայի ավարտական մասնագիտությունների պետական քննական հանձնաժողովի նախագահ (2001-2003թթ.):

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի դափնեկրի կոչման գիտության և տեխնիկայի ասպարեզում՝ 1966-74թթ. կատարած գիտական աշխատանքների համար (1976թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտության վաստակավոր գործչի կոչման (Հայաստանի Հանրապետության նախագահի կողմից, 2003թ.), Հորելյանական շքանշանի՝ «Աշխատանքային արիության համար» (ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի նախագահության կողմից, 1970թ.), «Աշխատանքային մրցույթի հաղթող» շքանշանի (շնորհվել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի նախագահության կողմից, 1975թ.), «Աշխատանքի վետերան» շքանշանի՝ երկարամյա բարեխիղճ աշխատանքի համար (ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի նախագահության կողմից, 1987թ.), «Տարվա մարդ» պատվավոր կոչման (Ամերիկյան կենսագրական ինստիտուտի կողմից, ԱՄՆ, 1998 թ.):

2004թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՄԱՆՃՅԱՆ Փանոս

MANJIAN Panos

Չորահրամանատար: Լիբանանի բանակի բրիգադային զեներալ (ըստ ԱՄՆ-ի հրամանատարական զինվորական աստիճանների՝ մեկ աստղ ունեցող զեներալ): Բեյրութ, Լիբանան: Ծնվել է 1952թ-ին Այն-ճարում (Լիբանան), մուսալեոցի ծնողների զավակ է (հայրանունը՝ Անդրանիկ):

Մովորել է Այնճարի «Յառաջ» հայկական դպրոցում: Ավարտել է Լիբանանյան ռազմական դպրոցը Բեյրութում (1975թ.): Ուսանել է Գլխավոր շտաբի հրամանատարական սպայական դասընթացներում (ԱՄՆ, 1995-96թթ.):

Ծառայել է Կենտուկի նահանգի Նոքսի սանրոցում (ԱՄՆ)՝ հաջորդաբար ստանալով լեյտենանտի, կապիտանի, մայորի և լեյտենանտ-գնդապետի զինվորական կոչումները (1979-95թթ.): Եղել է մեքենայացված հետևակային բրիգադի շտաբի պետը Լիվենվորդում (Կանզաս, ԱՄՆ, 1995թ.): Ստացել է գնդապետի զինվորական աստիճան (1996թ.): Նշանակվել է Լիբանանի բանակի մեքենայացված բրիգադի հրամանատարի օգնական (1998թ.), այնուհետև լիբանանյան 10-րդ զրահատանկային բրիգադի հրամանատար (2001թ.): Նրան շնորհվել է Լիբանանի բանակի բրիգադային զեներալի զինվորական կոչում (2001թ.): Լիբանանի բանակի պլանավորման վարչության փոխնախագահն է:

Գործուն մասնակցություն ունի լիբանանահայ համայնքի հասարակական կյանքին: Լիբանանյան զինվորական պատվիրակության կազմում այցելել է Հայաստան (2001թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

ՄԱՆՍՈՒՐՅԱՆ Տիգրան

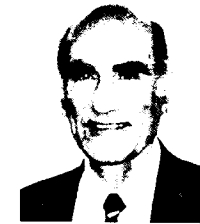
MANSSURIAN Tigran

Կոմպոզիտոր, մանկավարժ: Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստ, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1939թ. հունվարի 27-ին Բեյրութում (Լիբանան): Աննա և Եղիա Մանսուրյանների որդին է: 1947թ-ին ընտանիքով ներգաղթել է Հայաստան (Արթիկի շրջանի Պեմզաշեն գյուղ): Ամուսնացել է Նորա Ահարոնյանի հետ (Երևան, 1961թ.), երեխաները՝ Եղիա (1962թ.) և Նվարդ (1970թ.):

Մովորել է Բեյրութի ֆրանսիական կաթողիկե վարդապետների դպրոցում (մինչև 1947թ.): Ավարտել է Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանը (1960թ.), ապա Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցը (1965թ.): Կրթությունը կատարելագործել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցի ասպիրանտուրայում (ավարտել է 1967թ-ին):

Եղել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցի դասախոս, պրոֆեսոր, ապա նույն հաստատության ռեկտոր (1992-95թթ.):

Հեղինակ է նվագախմբային մի շարք ստեղծագործությունների, այդ թվում «Կոնցերտո» (երգեհոն, 1964թ.), «Պարտիտուր» (1965թ.), «Պրելյուդներ» (1975թ.), «Դիմիտրի Շոստակովիչի հիշատակին» (1976թ.), «Կոնցերտո հ. 2» (լարային նվագախմբի համար, 1978թ.), «Կոնցերտո հ. 3» (նվագախմբի համար, 1983թ.), «Պոստլուդիո կոնցերտո» (1993թ.), «Աշնանային

ՄԱՇԻԿՅԱՆ Մաթևոս (Մեթյու)

MASHIKIAN Matthew

Քոնցերտիքուտի համալսարանի վաստակավոր պրոֆեսոր և փիլիսոփայության դոկտոր էլեկտրական ճարտարագիտության բնագավառում: Ստորս, Քոնցերտիքուտ (ԱՄՆ): Ծնվել է Բեյրութում (Լիբանան) 1933թ-ին:

Ավարտել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանը պսակավորի աստիճանով (1955թ.), այնուհետև ուսանել է Վեյնի պետական համալսարանում (Դետրոյտ, Միչիգան)՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան էլեկտրական ճարտարագիտության բնագավառում (1967թ.): Նույն բնագավառում Դետրոյտի համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական կոչման (1976թ.):

Որպես ճարտարագետ աշխատել է «ԱՄԵԱ» ընկերությունում (այժմ՝ «ԱՄԵԱ և Բրաուն Բովերի ընկերություն», 1958-62թթ.): «Էդիսոն» ընկերության Դետրոյտի մասնաճյուղի ճարտարագիտական հետազոտությունների բաժանմունքում պաշտոնավարել է իբրև գլխավոր ճարտարագետ (1963-79թթ.), ապա իբրև անկախ խորհրդական (1979-83թթ.): Դասավանդել է Քոնցերտիքուտի համալսարանում իբրև էլեկտրական ճարտարագիտության վաստակավոր պրոֆեսոր՝ միաժամանակ դեկավարելով էլեկտրամեկուսիչների հետազոտական կենտրոնը (1983-97թթ.): Հիմնադիրն ու գլխավոր տնօրենն է «Մաշիկյան և ընկերներ» բաժնետիրական ընկերության (սկսած 1979թ-ից): Նախագահն ու գլխավոր տնօրենն է «Ինստրումենտ մանուֆակչրի քոմպանի» (էլեկտրական սարքաշինական արդյունաբերության) ընկերության (Ստորս, սկսած 1995թ-ից):

Ֆանտազիաներ» (2004թ.), «Կոնցերտ հ. 2» (ջութակի և լարային նվագախմբի համար, 2006թ.), ինչպես նաև կամերային գործերի՝ սոնատներ (գրված՝ 1962-65թթ.), «Հինգ բազատելներ» (1985թ.), «Լարային քառյակի համար», հ. 1 (1983-84թթ.), հ. 2 (1984թ.), հ. 3 (1993թ.) կոնցերտներ, «Նվիրում Աննա Ախմատովային» (1997թ.), «Լամենտո» (ջութակ, 2002թ.), «Երեք միջնադարյան տաղ» (1998-2004թթ.), դաշնամուրային գործերի՝ «Սոնատ No 1» (1967թ.), «Կարոտ» (1976թ.), «Սոնատինա No. 1» (1963թ.) և No. 2 (1987թ.) և բազմաթիվ այլ երաժշտական ստեղծագործությունների: Հիշարժան են նաև նրա ստեղծած երգաշարերը՝ «Երեք պոեմ» (Կոստան Զարյանի խոսքերով, 1969թ.), «Գարնանային երգեր» (Հ. Թումանյանի խոսքերով, 1996թ.), «Արվեստ քերթողության» (Եղիշեն Զարենցի խոսքերով, 1996-2000թթ.): Հեղինակ է «Սառցե թագուհին» բալետի (բեմականացումը՝ Վիլեն Գալստյանի, ըստ Հանս Քրիստիան Անդերսենի, 1989թ.): Մոտ 40 ֆիլմի երաժշտության հեղինակ է, այդ թվում «Նռան գույնը» (1969թ.), «Կտոր մը երկինք» (1980թ.), «Հին օրերի երգը» (1986թ.), «Մեր մանկության տանգոն» (1984թ.), «Մատենադարան» (փաստագրական, 1-6 մասեր, 1983-85թթ.) և այլն:

Եղել է Արամ Խաչատրյանի անվան ջութակահարների միջազգային մրցույթի ժյուրիի նախագահը (Երևան, 2006թ.):

Արժանացել է Հայաստանի ժողովրդական արտիստի պատվավոր կոչման (1984թ.): Պարգևատրվել է «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով, «Սբ. Սահակ, Սբ. Մեսրոպ» շքանշանով: Հայաստանի Հանրապետության պետական մրցանակների կրկնակի դափնեկիր է: Արամ Խաչատրյանի և Վահան Թեքեյանի անվան մրցանակների դափնեկիր է: Երևան քաղաքի պատվավոր քաղաքացի է:

2006թ. Գալստյան կենսագրական կենտրոնի «Գարգաթերի» տվյալների հիման վրա

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 120 գիտական հոդվածի, 13 գյուտի՝ էլեկտրական մեկուսիչների, շանթարգելների, բարձր լարման շափումների, ուժային էլեկտրալարերի արտադրության տեխնոլոգիայի, էլեկտրական փոխադրամիջոցների և էլեկտրական ճարտարագիտության այլ ոլորտներում: Այլիքի տարածման բնութագրերի հիման վրա էլեկտրալարերի փորձարկման գյուտի հեղինակն է:

Ընտրվել է էլեկտրականության և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ընկերության ցմահ անդամ (1993թ.), այդ ընկերության «Մեկուսիչների» և «Կրթական» հանձնախմբերի նախագահն է: Էներգետիկների միության «Մեկուսիչների» հանձնախմբի փոխնախագահն է:

Քոնսերվատիվ գիտությունների և ճարտարագիտության ակադեմիայի անդամ է (սկսած 1995թ-ից): Անդամ է Դիէլեկտրիկների և մեկուսիչների ընկերության: Նրա անունը գրանցված է իբրև Միչիգանի նահանգի բարձրակարգ արհեստավարժ ճարտարագետ:

Պարգևատրվել է էլեկտրականության և էլեկտրոնային ճարտարագիտության ինստիտուտի Էներգետիկների միության «Նշանակալից անձնական ծառայությունների համար» մրցանակով (2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ռոբերտ

MARKARIAN Robert

Դիվանագետ: Գեներալ-մայոր, արտակարգ և լիազոր դեսպան, պատմական գիտությունների թեկնածու: Մոսկվա, Ռու-

սաստանի Դաշնության: Ծնվել է Լեոնային Դարաբաղում 1949թ. ապրիլի 20-ին (հայրանունը՝ Վարդան):

Ավարտել է Մոսկվայի պետական համալսարանին կից Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների ինստիտուտը (1978թ.): Ստացել է պատմական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

Եղել է Խաղաղության պահպանության խորհրդային կոմիտեի ավագ խորհրդական (1978-80թթ.): Պաշտոնավարել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Արևելագիտության ինստիտուտում նախ իբրև կրտսեր, ապա ավագ գիտական աշխատակից (1980-85թթ.): Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Միջազգային տնտեսագիտության ինստիտուտում զբաղեցրել է ավագ գիտական աշխատակցի պաշտոն (1985-89թթ.): Եղել է Միութենական խորհրդի նախագահի օգնականը Խորհրդային Միության Գերագույն Խորհրդում (1989-90թթ.), ապա Նախագահական խորհրդի անդամի օգնական (1991թ.): Տարբեր բարձր պաշտոններ է զբաղեցրել Ռուսաստանի Դաշնության պետական անվտանգության մարմիններում (1991-96թթ.): Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարությունում աշխատել է իբրև նախարարության քարտուղարության տնօրեն (1996-98թթ.): Ստանալով առաջին աստիճանի արտակարգ և լիազոր դեսպանի դիվանագիտական աստիճան՝ պաշտոնավարել է իբրև Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ և լիազոր դեսպան Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում (1998-2006թթ.): Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարարության հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան է:

Պարգևատրվել է Ռուսաստանի Դաշնության «Բարեկամություն» շքանշանով:

2004թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԱՐՏԻՆ Անդրեա

MARTIN Andrea

Թատրոնի և կինոյի դերասանուհի, թատերագիր: «Էմմի», «Տոնի» և այլ մրցանակների դափնեկիր: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է 1947թ. հունվարի 15-ին Պորտլենդում (Մեյն, ԱՄՆ): Տոնական ազգանունը Փափազյան է (Մարտին ազգանունը նրա հայրը վերցրել է ԱՄՆ գաղթելուց հետո, երբ գնել է «Մարտին» մակնիշի մի բեռնատար, հետագայում այն դարձել է իր ազգանունը): Ամուսնալուծված է, ունի երկու որդի:

Ուսանել է Բոստոնի Էմերսոն քոլեջում՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան թատերական արվեստի ասպարեզում:

Որպես թատերագիր և դերասանուհի աշխատել է «Սեքոնդ Սիտի» հեռուստատեսային խմբում՝ Տորոնտոյում (1976-81թթ.), ապա Էդմոնտոնում («Են Բի Սի» հեռուստաընկերություն, 1981-83թթ.)՝ մասնակցելով հեռուստատեսային շուրջ ծրագրերի ստեղծմանը և բեմականացմանը: Հեղինակն ու դերակատարն է մեկ անձի շուրջ-մերկայացումների՝ «Դարձյալ Անդրեա Մարտինի հետ» (1989թ.), «Մերկ, մերկ, ամբողջովին մերկ» (բեմադրվել է Լոս Անջելոսի և Նյու Յորքի (Օֆ-Բրոդվեյ) թատրոններում 1996թ-ին): Իբրև դերասանուհի բազմաթիվ գլխավոր դերեր է խաղացել ամերիկյան և կանադական թատրոններում: Հիշարժան են նրա կերտած կերպարները՝ տիկին Զվիկլի՝ Վիլյամ Շեքսպիրի «Վինձորի զվարճասեր կանայք» (Նյու Յորքի շեքսպիրյան փառատոն, Կենտրոնական պուրակ, 1996թ.), Ալիս Միլլեր՝ «Իմ հաջողության տարին» (երաժշտական կատակերգություն, Վիվիեն Բոնոնի թատրոն, Բրոդվեյ, Նյու Յորք,

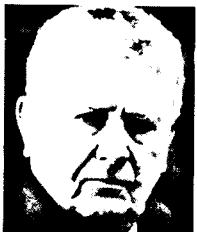
1992թ.), ծեր տիկին՝ Հել Պրինսի «Անկեղծը» (Ջորջ Գերշվինի թատրոն, Բրոդվեյ), մորաքույր Էլլեր՝ «Օկլահոմա» (Ջորջ Գերշվինի թատրոն, 2002թ.), տիկին Բլյուխեր՝ Մել Բրուկսի «Երիտասարդ Ֆրանկենշտեյներ» (Հիլտոնի թատրոն, Բրոդվեյ, 2007թ.) ներկայացումներում:

Նկարահանվել է բազմաթիվ ֆիլմերում, այդ թվում «Մարդակեր աղջիկը» (1973թ.), «Ռդերգական Ծննդյան տոներ» (1974թ.), «Դրախտային ակունք» (1986թ.), «Ազդեցիկ մարդիկ» (ըստ ֆրանսերեն տարբերակի վերնագրի, 1997թ.), «Ջինի Նեյտրոն՝ հանճարեղ տղան» (2001թ.), «Բեմադրիչներ» (2005թ.) և այլն: Նրան լայն ճանաչում են բերել հեռուստատեսային սերիալներում և զվարճալի ծրագրերում կատարած դերերը («Տրեյսի Ուլմանի շուր», «Իմ մեծ հունական հարսանիքը», «Ջորդան հետաքննությունը» (ըստ ռուսերեն տարբերակի վերնագրի):

Արժանացել է 10 «Էմմի» մրցանակի (հեռուստատեսային արվեստների և գիտությունների ազգային և միջազգային ակադեմիաների համատեղ մրցանակ, ԱՄՆ), այդ թվում, երկուսը՝ «Վարյետեի կամ երաժշտական ծրագրի ստեղծման համար» («Մերկ, մերկ, ամբողջովին մերկ» ստեղծագործության համար՝ իբրև հեղինակ և դերակատար, 1982թ. և 1983թ.), Կատալոնյան միջազգային կինոփառատոնի (Իսպանիա) «Լավագույն դերասանուհու» մրցանակի՝ «Մարդակեր աղջիկը» ֆիլմում խաղացած դերի համար (1973թ.), «Ջունո» մրցանակի (Չայնագրման արվեստների և գիտությունների կանադական ակադեմիայի երաժշտական մրցանակ, 1985թ.), «Ժեմինի» մրցանակի՝ «Գրեյի տարեկան մրցանակ» անվանակարգում (Կանադայի կինոյի և հեռուստատեսության ակադեմիայի, 1995թ.), Ամերիկյան կինոյի և հեռուստատեսության դերասանների մասնագիտական ընկերության «Լավագույն դերասանուհու մրցանակի»՝ «Իմ մեծ հունական հարսանիքը» կինոնկար-մերկայացման մեջ խաղացած դերի համար (2002թ.), «Թատերական համաշխարհային մրցանակի» (Նյու Յորքի թատերական քննադատների հանձնախմբի կողմից)՝ «Իմ հա-

ջողակ տարին» երաժշտական կատակերգություն մեջ խաղացած դերի համար (1993թ.), «Տոնի» մրցանակների (Ամերիկյան թատերական մրցանակ, որը տրվում է «Ամերիկյան թատերական կուլիսներ» և «Բրոդվեյյան լիգա» միությունների կողմից) «Լավագույն դերասանուհի» անվանակարգում (2002 և 2005թ.), «Բրոդվեյ-քոմի» հանդիսատեսի մրցանակի՝ դերակատարի լավագույն փոխարինողի համար (2005թ.), Բրոդվեյյան մյուզիքլի լավագույն դերասանուհու մրցանակի (2008թ.), Ամերիկյան կատակերգության մրցանակների (եռակի) և բազմաթիվ այլ մրցանակների:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Ռադիկ

MARTIROSSIAN Radik

Ռադիոֆիզիկոս: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Մատաղիս գյուղում (Լեռնային Ղարաբաղ) 1936թ. հունվարի 5-ին: Ամուսնացել է Ռեմա Գասպարովայի հետ:

Ռուսներ է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետում՝ այն ավարտելով 1958թ-ին: Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի բնագավառում նրան շնորհվել է նախ ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի (1964թ.), ապա դոկտորի գիտական աստիճան (ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Լեբեդևի անվան ֆիզիկայի ինստիտուտ, 1982թ.) և պրոֆեսորի կոչում (Երևանի պետական համալսարան, 1982թ.): Ընտրվել է

Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի (ներկայումս՝ Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիա) թղթակից-անդամ (1986թ.), իսկական անդամ (1990թ.), նախագահության անդամ (1993թ.):

Եղել է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետի դոցենտ (1966-82թթ.), պրոֆեսոր (սկսած 1982թ-ից) և «Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության» ամբիոնի վարիչ: Պաշտոնավարել է իբրև Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտի տնօրենի տեղակալ (1971-80թթ.), ապա տնօրեն (սկսած 1980թ-ից): Եղել է Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր (1993-2006թթ.): Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ (2006թ.):

Հեղինակ է ավելի քան 200 գիտական հոդվածի՝ քվանտային ռադիոֆիզիկայի, գերհաղորդականության կիրառական խնդիրների, տիեզերական հետազոտությունների, ռադիոաստղագիտություն, ռադիոֆիզիկական մեթոդներով երկրի բնական պաշարների ուսումնասիրության բնագավառներում, մենագրությունների (հրատարակված ԱՄՆ-ում և Շվեդիայում): Հիշարժան են նրա «Գերբարձր հաճախությունների քվանտային ուժեղացուցիչներ» (Երևանի պետական համալսարանի հրատ., 1984թ.) դասագիրքը, «Եղանակներ և նյութեր հեռագրանցման համար՝ ինֆրակարմիր լուսային դետեկտորներ, ռադիոնետեր և սարքեր» («Կլուվեր ակադեմիկ» հրատարակ., 2003թ.) աշխատությունը: «Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի տեղեկագիր, տեխնիկական գիտություններ» գիտական հանդեսի գլխավոր խմբագիրն է:

Ուկրաինայի և Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակների դափնեկիր է: Պարգևատրվել է «Մեսրոպ Մաշտոց», «Պատվո նշան», «Ժողովուրդների բարեկամություն» շքանշաններով, Գագարինի անվան ոսկե մեդալով, Հայաստանի, նախկին ԽՍՀՄ և այլ երկրների շքանշաններով:

րով, մեդալներով ու մրցանակներով: Բազմաթիվ համալսարանների պատվավոր դոկտոր է:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄԵԼԻԻՋՅԱՆ Գենադի

MELIKIAN Gennady

Տնտեսագետ: Ռուսաստանի Դաշնության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարար (1992-97թթ.): Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկի փոխնախագահ: Տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Կրասնոտկինում (Կրասնոդարի երկրամաս, Ռուսաստան) 1947թ. նոյեմբերի 27-ին (հայրանունը՝ Գեորգի): Ամուսնացած է, ունի որդի և դուստր:

Ռուսներ է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի տնտեսագիտական ֆակուլտետում (ավարտել է 1974թ-ին), ապա նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (1974-77թթ.): Ստացել է տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1979թ.): Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի տնտեսագիտության պրոֆեսոր է:

Իբրև առաջատար գիտաշխատող և բաժնի վարիչ աշխատել է ԽՍՀՄ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի պետական հանձնախմբի նույնանուն բաժնում (1977-83թթ.), ապա պաշտոնավարել է իբրև այդ պետական հանձնախմբի նախագահի օգնական (1983-86թթ.): Եղել է ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի փոխնախագահի օգնական (1986-89թթ.): Իբրև

փոխնախագահ աշխատել է ԽՍՀՄ տնտեսական բարենորոգումների պետական հանձնախմբում (1989-91թթ.): Եղել է Տնտեսական և սոցիալական զարգացման միջազգային հիմնադրամի փոխնախագահ (1991-92թթ.): Նշանակվել է Ռուսաստանի Դաշնության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարար (1992-97թթ.): Ջրաղեցրել է Ռուսաստանի Դաշնության բաժնետիրական խնայողական բանկի կառավարչի տեղակալի պաշտոնը (1997-2003թթ.): Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկում աշխատել է իբրև նախագահի տեղակալ (2003-2007թթ.): Նշանակվել է Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկի փոխնախագահ (սկսած 2007թ-ից):

Սոցիալական գիտությունների ակադեմիայի անդամ է: «Միասնություն և համաձայնություն» կուսակցության հիմնադիրներից մեկն է (1993թ.): Ընտրվել է Ռուսաստանի Դաշնության Պետական դրամայի պատգամավոր (1993թ.): Ռուսաստանի բանկերի տնօրենների խորհրդի անդամ է:

Արժանացել է Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր տնտեսագետի կոչման (2001թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄԵՀՐԱԲՅԱՆ Ռոբերտ

MEHRABIAN Robert

Առաջավոր տեխնոլոգիաների և նյութագիտության մասնագետ: Գիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է Թեհրանում (Իրան) 1941թ. հուլիսի 31-ին:

Ռուսներ է Մասատչուսետսի տեխնոլո-

գիական ինստիտուտում՝ ստանալով պսակավորի (1964թ.), այնուհետև փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճաններ նյութագիտության և ճարտարագիտության ասպարեզում (1968թ.):

Իբրև մետալուրգիայի և մեխանիկական ճարտարագիտության պրոֆեսոր դասավանդել է Իլինոյսի համալսարանում (1975–79թթ.): Ղեկավարել է Կալիֆոռնիայի համալսարանի ճարտարագիտության բաժինը (Մանտա Բարբարա, մինչև 1990թ.): Եղել է Կարնեգի Մելոն համալսարանի նախագահը (1990–97թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Չափօրինակների և տեխնոլոգիայի ազգային ինստիտուտի առևտրական բաժանմունքի նյութագիտության կենտրոնի տնօրեն: Չբաղեցրել է նախ ավագ փոխնախագահի (1997թ.), ապա գործադիր փոխնախագահի (1998թ.), այնուհետև նախագահի, գլխավոր գործադիր տնօրենի և տիեզերագնացության և էլեկտրոնիկայի հատվածի արդյունաբերող ու սպառող ընկերությունների գործադիր տնօրենի (1999թ.) պաշտոնները «Օլեգենի Տելեդայն» միավորման մեջ: Նախագահն ու գլխավոր գործադիր տնօրենն է «Տելեդայն տեքնոլոգիա ինկորպորեյտ» ընկերությունների միավորման (սկսած 2000թ–ից): «Մելոն» ֆինանսական ընկերության (սկսած 1994թ–ից) և «Պի Պի Ջի Ինդաստրիա» միավորման տնօրենների խորհրդի անդամ է:

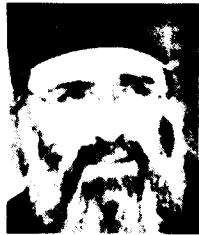
Հեղինակ է ավելի քան 150 գիտական հոդվածի, մոտ 50 արտոնագրված գյուտի, 6 գրքի՝ ճարտարագիտության և նյութագիտության բնագավառում:

Անդամ է ԱՄՆ–ի ճարտարագիտության ազգային ակադեմիայի, Մետաղների ու սուլֆուրիդների ամերիկյան միջազգային ընկերության (պատվավոր և ցմահ անդամ): Գլխավոր խորհրդատուն է մոտ 500 ամերիկյան և միջազգային ընկերությունների (այդ թվում «Լիկոս», «Նասդակ») առաջատար տեխնոլոգիաների և էլեկտրոնային արդյունաբերության ոլորտում:

Պարգևատրվել է «Հենրի Մարիոն Հոուլ» մեդալով (Մետաղագետների ամերիկյան ընկերության կողմից), Պատվավոր մրցանակով՝ Հանքանյութերի, մետաղների

րի և նյութերի հետազոտության ընկերության կողմից: Կարնեգի Մելոն համալսարանի և Չատամ քոլեջի պատվավոր դոկտոր է:

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արդյունքների տվյալների հիման վրա

ՄԵՍՐՈՊ արքեպիսկոպոս ՍՈՒՐԱՖՅԱՆ

MESROB Archibishop MUTAFYAN

Ամենապատիվ Տեր Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Մութաֆյան, Կ. Պոլսի 84–րդ հայոց պատրիարք: Կ. Պոլիս, Թուրքիա: Ծնվել է 1956թ. հունիսի 16–ին Կ. Պոլսում (Թուրքիա):

Երկրորդական կրթությունը ստացել է Գերմանիայի Շտուտգարդ քաղաքի մոտ գտնվող Կորնվեյնշտեմ ավանի Ամերիկյան քոլեջում: Մեմֆիսի համալսարանում (ԱՄՆ–ի Տեննեսի նահանգ) ուսանել է փիլիսոփայություն և սոցիոլոգիա (1974–79թթ.): Նույն հաստատությունում ստացել է նաև աստվածաբանության վկայական (1979թ.): Կրթությունը կատարելագործել է Երուսաղեմում՝ Եբրայական համալսարանում, մասնագիտանալով հայագիտական ուսումնասիրությունների ասպարեզում (1979–81թթ.): Հռոմի Սուրբ Թոմաս Ալփինասի համալսարանում հետևել է աստվածաբանական դասընթացներին (1988–89թթ.):

Չեռնադրվել է կուսակրոն քահանա և ծառայել իբրև Մարմարա ծովում գտնվող Կինալի կղզու հայոց եկեղեցու հոգևոր հովիվ (1979թ.): Վարդապետ է ձեռնադրվել 1983թ–ին, գերագույն վարդապետ՝ 1986թ–ին: Ստանձնել է Կ.Պոլսի Հայոց պատ-

րիարքության ընդհանուր քարտուղարի և միջեկեղեցական հարաբերությունների համակարգողի պաշտոնները (1982–87թթ.): Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում ստացել է եպիսկոպոսական աստիճան (1993թ.) և եղել է Մարմարայի Իշխանական Կղզիների հոգևոր թեմի առաջնորդ: 1998թ–ին ընտրվել է Կ. Պոլսի 84–րդ հայոց պատրիարք՝ իբրև Ամենապատիվ Տեր Մեսրոպ Բ Մութաֆյան:

Հայ առաքելական եկեղեցու Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ է և փոխնախագահներից մեկը: Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարքարանի հոգևոր խորհրդի նախագահն է:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արդյունքների տվյալների հիման վրա

ՄԵՐՇԱՆՈՎ Ալեքսանդր

MERZHANOV Alexander

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Քիմիական ֆիզիկայի բնագավառի մասնագետ: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Չերնոգոլովկա, Մոսկվայի մարզ, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1931թ–ի մայիսի 27–ին Գոմի Ռուստովում (Ռուսաստան): Գրիգոր և Թամարա Մերժանովների որդին է: Ամուսնացել է Իննա Բորովինսկայայի հետ (1978թ.), որդին՝ Վլադիմիր, դուստրերը՝ Կարինա և Թամարա:

Ավարտել է Գոմի Ռուստովի պետական համալսարանը (1954թ.): Արժանացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի (1959թ.), ապա դոկտորի գիտական կոչումների (1967թ.):

Եղել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզի-

կայի ինստիտուտի գիտաշխատող (1954–59թթ.), ապա լաբորատորիայի վարիչ (Չերնոգոլովկա, 1960–78թթ.), այնուհետև բաժանմունքի վարիչ (Չերնոգոլովկա, 1978–76թթ.): Հիմնադրել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Կառուցվածքային մակրոկինետիկայի և նյութագիտության ինստիտուտը Չերնոգոլովկայում (1987թ.)՝ լինելով նրա առաջին տնօրենը (1986–2004թթ.): Ներկայումս այդ հաստատության գլխավոր գիտական խորհրդատուն է (սկսած 2004թ–ից):

Հեղինակ է մոտ 800 գիտական հոդվածի և 120 արտոնագրի՝ ընդհանուր և կառուցվածքային մակրոկինետիկայի և տեխնոլոգիայի, ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի, այրման երևույթների և այլ բնագավառներում: Հայտնագործել է ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի երևույթը (1967թ.): Հիմնադիրն է Կուլբիշևի ճարտարագիտական ինստիտուտի Քիմիական ֆիզիկայի ամբիոնի (1972թ.), «Թերմոսինթեզ» կոնսորցիումի, գիտաարտադրական միավորումների (նախկին Խորհրդային Միության տարածքում, մասնավորապես՝ Հայաստանում): Հիմնադիրն ու գլխավոր խմբագիրն է «Ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի միջազգային ամսագիր» գիտական հանդեսի («Ալերտոն պրես», Նյու Յորք, սկսած 1992թ–ից):

Անդամ է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի (սկսած 1997թ–ից, թղթակից–անդամ՝ 1990թ–ից): Խորհրդային Միության (ներկայումս՝ Ռուսաստանի Դաշնության) գիտության և տեխնոլոգիայի պետական կոմիտեի (նախարարության) Ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի տեսության և կիրառության (1979թ.) գիտական խորհրդի նախագահն է: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Այրման և պայթյունի (սկսած 1999թ–ից) գիտական խորհրդի նախագահն է, Ֆիզիկական քիմիայի և անօրգանական նյութերի բաժանմունքի բյուրոյի անդամ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան պատվավոր

անդամ է (2006թ.): Ռուսաստանի Դաշնություն բնական գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (1990թ.): Եղել է Կերամիկայի միջազգային ակադեմիայի նախագահը (2002–06թթ.): Ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի միջազգային ընկերության նախագահն է (2002թ.), Գիտությունների և արվեստների եվրոպական ակադեմիայի իսկական անդամ է (Սալսբուրգ, 1997թ.): Նյութերի հետազոտության միության պատվավոր անդամ է (Հնդկաստան, 1997թ.): Վուհանի տեխնոլոգիական համալսարանի (Չինաստան, 1993թ.), Սամարայի պետական համալսարանի (Ռուսաստան, 1993) և Հարբինի տեխնոլոգիական ինստիտուտի (Չինաստան, 1995թ.) պատվավոր դոկտոր է:

Արժանացել է «Պինդ մարմնում բոցի երևույթի հայտնագործողի» կոչման (Ռուսաստան, 1967), Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի (1980թ.), Սմոլենսկու մեդալի (Լեհաստանի գիտությունների ակադեմիայի, 1989թ.), Պրոմեթևսի մեդալի (Այրման և սինթեզի ճապոնական ընկերության, 1990թ.), Չելդովիչի անվան ոսկե մեդալի (1990թ.), «Թերմո Կինգ Եվրո» մրցանակի (Դուբլին, 1993թ.), Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակի (1996թ.), Բնության և հասարակության միջազգային ակադեմիայի Պետրոս Մեծի անվան մեդալի (1997թ.), Պատվո մեդալի՝ ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի հայտնագործման և հետազոտական աշխատանքում նոր ճյուղի մեջ նշանակալից ներդրման համար, Ինքնատարածվող բարձր ջերմաստիճանային սինթեզի 4-րդ միջազգային գիտաժողովի կողմից (Տոլեդո, Իսպանիա, 1997թ.), Տատիշևի անվան պատվավոր մրցանակի՝ հայրենիքին բերած ծառայությունների համար (Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիա, 1999թ.), Ռուսական գիտությանը և տեխնիկային մատուցած ծառայությունների համար՝ Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր մրցանակի (2001թ.), Չերնոգոլովկայի պատվավոր քաղաքացու կոչման (2001թ.), Ոսկե մեդալի՝ գիտական համա-

գործակցության համար (Բարեգործական գիտական հաստատության կողմից, Ռուսաստան, 2001թ.), Կերամիկայի համաշխարհային ակադեմիայի «Կերամիկական մրցանակի» (2008թ.):

2008թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՄԻԿՈՅԱՆ Ստեփան

MIKOYAN Stepan

Փորձարկող օդաչու: Խորհրդային Միության հերոս, ռազմաօդային ուժերի գեներալ-լեյտենանտ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Թիֆլիսում (Թբիլիսի, Վրաստան), 1922թ. հուլիսի 12-ին: Անաստաս Միկոյանի (Խորհրդային Միության Գերագույն Խորհրդի նախագահության երկարամյա նախագահ և Կոմունիստական կուսակցության քաղբյուրոյի անդամ) և Աշխեն Թումանյանի որդին է: Ամուսնացել է Էլեոնորա Միկոյան-Լոգովիկայայի հետ (1945թ), որդիները՝ Վլադիմիր, Ալեքսանդր, և դուստրը՝ Աշխեն:

Սովորել է Խորհրդային Միության զինված ուժերի Կաչայի օդաչուական դպրոցում (1941թ.): Իբրև օդաչու Ռազմական կործանիչների 11-րդ գնդում, հետագայում 32-րդ գվարդիական գնդում (Հյուսիսարևմտյան ճակատ), մասնակցել է Հայրենական մեծ պատերազմին (1941–45թթ.), կռվել է Մոսկվայի և Ստալինգրադի պաշտպանության համար մղված մարտերում: Պատերազմի ավարտին ստացել է կապիտանի զինվորական աստիճան: Պատերազմից հետո ուսումը շարունակել է Ռազմական ավիացիայի ճարտարագի-

տակւան ակադեմիայում (1946–51թթ.)՝ ստանալով ճարտարագետ-մեխանիկի որակավորում:

Իբրև փորձարկող օդաչու (1951–59թթ.), ապա որպես փորձարկող-օդաչուական բաժնի ղեկավար (1959–65), այնուհետև նաև իբրև ինստիտուտի պետի տեղակալ (1965–78թթ.), աշխատել է Խորհրդային բանակի Ռազմաօդային ուժերի գիտական փորձարարական ինստիտուտում: Պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն և ստացել տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1979թ.): «Մոլնիա» գիտական և արտադրական միավորման գլխավոր նախագծողի տեղակալն է փորձարկումների գծով (սկսած 1978թ-ից):

Փորձարկել է 102 տեսակի ռազմական կործանիչներ, տարբեր տեսակի այլ ինքնաթիռներ (3500 թռիչքային ժամ), ներառյալ ՄԻԳ-երը և դրանց հաջորդած տեսակները: Գործուն մասնակցություն է ունեցել «Բուրան» տիեզերական համալիրի և «Բոր-4» մոդելների նախագծման և փորձարկման աշխատանքներին:

Հեղինակն է «Փորձարկող-օդաչուի հիշողություններ և կրեմլյան վերնախափ մասին» հուշագրության (հրատ. ԱՄՆ-ում 1999թ-ին): Փորձարկող-օդաչուների միության պատվավոր անդամ է (Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ, 1964թ.):

Ռուսաստանի Դաշնության ռազմաօդային ուժերի գեներալ-լեյտենանտ է (1980թ.):

Արժանացել է Խորհրդային Միության հերոսի կոչման (1975թ-ին): 1964թ-ին նրան շնորհվել է պատվավոր փորձարկող-օդաչուի կոչում: Պարգևատրվել է «Լենինի» (1972թ.), «Կարմիր դրոշի» (1942թ.), «Հայրենական պատերազմի» առաջին աստիճանի, չորս «Կարմիր աստղի» և 20 այլ շքանշաններով:

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄԻՐԱՆՅԱՆ Անդրանիկ

MIGRANIAN Andranik

Քաղաքագետ, հասարակական գործիչ: Քաղաքական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս (Նյու Յորք, ԱՄՆ), պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1949թ. փետրվարի 10-ին Երևանում: Մովսես և Էսթեր Միրանյանների որդին է: Ամուսնացել է Կարինե Վարդանովայի հետ, դուստրը՝ Ջարուհի:

Ավարտել է Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտը (1972թ.): Ստացել է քաղաքական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1975թ.):

Եղել է ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Միջազգային բանվորական շարժման ինստիտուտի ասպիրանտ (1972–75թթ.): Իբրև դոցենտ դասավանդել է Մոսկվայի ավտոմոբիլային-տրանսպորտային ինստիտուտում (1976–85թթ.): Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Համաշխարհային տնտեսության և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտում գբաղեցրել է ավագ գիտաշխատողի պաշտոն (1985–88թթ.): Եղել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Միջազգային տնտեսության և քաղաքական հետազոտությունների ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող (սկսած 1988թ-ից), ղեկավարել է այդ հաստատության Մոցիալ-քաղաքական հիմնահարցերի կենտրոնը (1992–93թթ.): Դասախոսություններով հանդես է եկել Սան Դիեգոյում (Կալիֆոռնիայի համալսարան, 1990–91թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն Խորհրդի միջազգային հարաբերությունների հանձնախմբի ավագ խորհրդական (1992–93թթ.): Աշխատել է Ռուսաստանի

Դաշնության նախագահի Նախագահական խորհրդում (1993–2000թթ.)՝ լինելով Անկախ պետությունների համագործակցության (նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների) հետ հարաբերությունների կոմիտեի և Ռուսաստանի Դաշնության Պետական դումայի հայրենակիցների հետ հարաբերությունների ավագ փորձագետ (1994թ.): Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարարության Միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի քաղաքագիտության պրոֆեսոր է (սկսած 1995թ-ից): Անկախ պետությունների համագործակցության ինստիտուտի գիտական խորհրդի նախագահն է (սկսած 1996թ-ից): Ռուսաստանի Դաշնության Պետական դումայի հասարակական պալատի անդամ է և Համաշխարհայնացման և ազգային ռազմավարության զարգացման հանձնախմբի նախագահը: Արտաքին և պաշտպանական քաղաքականության խորհրդի (հասարակական կազմակերպություն) անդամ է:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մեծ թվով հոդվածների, երեք գրքի՝ «Ժողովրդավարություն և բարոյականություն: Անհատ, հասարակություն, պետություն» (1989թ.), «Ռուսաստանն ինքնության որոնման մեջ» (1997թ.), «Ռուսաստան՝ քառսից դեպի կարգավորվածություն» (2001թ.): «Մոյս գազեպա» («Իմ լրագիրը») շաբաթաթերթի «Նովիյ վզզլադ» («Նոր հայացք») հավելվածի գլխավոր խմբագիրն է: Քաղաքական հարցերով հեռուստատեսային բազմաթիվ ծրագրերի փորձագետ է:

Անդամ է Ռուսաստանի միջազգային ուսումնասիրությունների ընկերության, Արտաքին և պաշտպանական քաղաքականության խորհրդի (հասարակական կազմակերպություն), Քաղաքական գիտությունների ակադեմիայի (Նյու Յորք, ԱՄՆ): Եղել է Տնտեսական և սոցիալական զարգացման «Ռեֆորմ» («Բարեփոխում») միջազգային ընկերության փոխնախագահը (1994–2004թթ.): «Սոցիալիստ» («Համաձայնություն») հաստատության փոխնախագահն է (սկսած 2004թ-ից):

Գործուն մասնակցություն է ունեցել

Ռուսաստանի հայերի միության և Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի ստեղծմանը, այդ կազմակերպությունների ղեկավար մարմինների անդամ է:

Երեք անգամ արժանացել է Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի «Շնորհակալագրի»:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄԻՆԱՍՅԱՆ Կարապետ

MINASSIAN Garabed

Տնտեսագետ, մաթեմատիկոս: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Բուլղարիայի ազգային բանկի կառավարիչների խորհրդի անդամ՝ իբրև Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահի ներկայացուցիչ, Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահի տնտեսական խորհրդական 1997–2002թթ.: Սոֆիա, Բուլղարիա: Ծնվել է 1944թ-ի փետրվարի 15-ին Ռուսեում (Բուլղարիա): Արտաշես և Մաթենիկ Մինասյանների որդին է: Ամուսնացած է Աննի Մինասյանի հետ (Սոֆիա, 1971թ.), դուստրը՝ Գայանե, որդին՝ Արիս:

Ուսանել է Սոֆիայի Սուրբ Կլիմենտ Օֆրիդսկու անվան համալսարանի մաթեմատիկայի ֆակուլտետում (Սոֆիա, 1967թ.): Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի Տնտեսագիտության ինստիտուտում արժանացել է գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի տնտեսագիտության ասպարեզում (Սոֆիա, 1987թ.): Նույն հաստատությունում նրան շնորհվել է տնտեսագիտության պրոֆեսորի կոչում (1990թ.): Մասնագիտական կատարելագործման է գործուղվել ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիա (Մոսկվա և Նովոսի-

բիսկ, 1974թ.), Մեծ Բրիտանիայի քաղաքական ակադեմիա (Լոնդոն, 1991թ.), ԱՄՆ (PIET-ծրագրով, 1993թ.) և Ավստրիա (WIIW- ծրագրով, 1999թ.):

Իբրև պրոֆեսորի պաշտոնակատար (մաթեմատիկա և վիճակագրություն, 1970–76թթ.), այնուհետև իբրև դասախոս դասավանդել է Տնտեսագիտության բարձրագույն ինստիտուտում (Սոֆիա, 1976–81թթ.): Պաշտոնավարել է Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի Տնտեսագիտության ինստիտուտում (սկսած 1972թ-ից)՝ զբաղեցնելով հետազոտողի (1972–81թթ.) և ավագ գիտական աշխատակցի (1981–90թթ.) պաշտոնները: Եղել է նույն հաստատության «Մակրոտնտեսական վերլուծության և կանխորոշման» բաժանմունքի ղեկավարը (1990–96թթ.): Իբրև տնօրեն ղեկավարել է Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի Տնտեսագիտության ինստիտուտը (1992–95թթ.): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Սոֆիայի Սուրբ Կլիմենտ Օֆրիդսկու անվան համալսարանի մաթեմատիկայի և տնտեսագիտության ֆակուլտետներում, Ազգային և միջազգային տնտեսության համալսարանում, Դիմիտրի Յենովի անվան տնտեսագիտական ակադեմիայում, Վառնայի Սվիշտովի անվան տնտեսագիտական համալսարանում, Ս. Կիրիլի և Մեթոդիոս Մեծի անվան Տուրնովոյի համալսարանում (սկսած 1995թ.):

Եղել է Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահի տնտեսական հարցերի գծով խորհրդական (1997–2002թթ.): Բուլղարիայի ազգային բանկի կառավարիչների խորհրդի անդամ է և Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահի ներկայացուցիչն այդ խորհրդում, նշանակված կառավարման երկու ժամկետների՝ 1997–2000 և 2000–2006թթ. համար: Կառավարության «Բելեն» վերակառուցման ծրագրի խորհրդակցական խմբի անդամ է (2003թ-ից սկսած):

Հեղինակ է 17 գիտական մենագրության, 100-ից ավելի գիտական հոդվածի՝ մակրոտնտեսական և արդյունաբերական քաղաքականության, ֆինանսների և բանկային գործունեության, էկոնոմետրիկայի,

տնտեսական զարգացման և այլ ոլորտներում: Հատկապես հիշարժան են նրա «Ներմուծման և արտահանման հարաբերությունների արդյունավետությունը» (Սոֆիա, 1983թ.), «Այսօրվա և վաղվա բուլղարական տնտեսությունը» (հ.1–4, Սոֆիա, 1992–94թթ.), «Բուլղարական տնտեսությունը 20-րդ դարի վերջին: Նպատակների և միջոցների համաձայնեցում» («Ֆրի ինիցիատիվ» հր., Սոֆիա, 1998թ.), «Ֆինանսական կայունացում և տնտեսական զարգացում» («Մարտին Դրինով» հր., Սոֆիա, 2002թ.), «Ֆինանսական ծրագրավորում» (2-րդ հր., «Գորեքս», Սոֆիա, 2004թ.), «Մեծ արտաքին պարտքեր, տնտեսություն, պրակտիկա, մենեջմենտ» (Սիելա, 2004թ.), «Ճանապարհ դեպի Եվրոպա: Արևմտաեվրոպական երկրների փորձը» («Մարտին Դրինով» հր., Սոֆիա, 2005թ.) և այլ մենագրությունները: Գլխավոր խմբագիրն է Բուլղարիայի ազգային բանկի հրատարակած «Քննական զեկույցներ» պարբերականի: Խմբագրական կազմի անդամ է «Տնտեսագիտական միտք» հանդեսի, 1993–96թթ-ին եղել է վերջինիս գլխավոր խմբագրի տեղակալը: Գործուն մասնակցություն է ունեցել մոտ 120 միջազգային և տեղական նշանակության գիտաժողովների աշխատանքին:

Անդամ է Էկոնոմետրիկ ընկերության (1991թ.), Բուլղարիայի գիտությունների ակադեմիայի գլխավոր ասամբլեայի (1992–95թթ.), Ամերիկյան տնտեսական ընկերության (1995թ.), Անցման տնտեսական կանխատեսման և մոդելավորման ընկերության (1995թ.), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (1995թ.) «ՊՀԱԸ» միջազգային դրամաշնորհային հանձնախմբի (1995թ.), «Անցման էկոնոմետրիկան» միջազգային գիտաժողովի կազմակերպչական հանձնախմբի (Վարշավա, 1995), Համեմատական տնտեսական հետազոտությունների եվրոպական ընկերության 5-րդ կոնֆերանսի կազմակերպիչ հանձնախմբի (Սոֆիա, 1998), Հարավարևելյան Եվրոպայի երկրների տնտեսական կառույցի վերափոխման, կայունացման և զարգացման միջազգային գիտաժողովի կազմակերպչական հանձնախմբի (Վո-

լու, Հունաստան, 2001), «Տնտեսական ձևափոխման դրույթը ապագա ընդարձակման ծրագրերում» գիտաժողովի գիտական հանձնախմբի (Սևիլ, 2001թ.), Նախարարների խորհրդի բարձրագույն որակակազմող հանձնախմբի (2000-2003թթ.): Եղել է Բարձրագույն որակակազմող հանձնախմբի նախագահը տնտեսագիտության գծով (1997-2000թթ.):

Պարգևատրվել է Բուլղարիայի Հանրապետության «Ստարա պլանինա» 2-րդ կարգի մեդալով (2006թ.), Բուլղարիայի ազգային բանկի ոսկե մեդալով (2006թ.), «Լոժի համալսարանի 50-ամյակ» շքանշանով (1995թ.): Կենսագրականն ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» («Մարկիս», 14-րդ հր.) միջազգային կենսագրական բառարանում (ԱՄՆ, 1997թ.):

2006թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

Միրզոյան Էդվարդ

MIRZOYAN Edvard

Կոմպոզիտոր: Հայաստանի և Խորհրդային Միության ժողովրդական արտիստ: Պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1920թ. մայիսի 12-ին Գորիում (Վրաստան): Հայրանունը՝ Միխայիլ:

Ուսանել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում (աշակերտել է պրոֆեսոր Վ.Տալանին, 1941թ.), այնուհետև Մոսկվայի հայկական մշակույթի տան երաժշտական ստուդիայում (աշակերտել է Լիտինսկուն և Պեյկոյին, 1946-48թթ.):

Դասավանդել է երաժշտական դպրո-

ցում (1945-46թթ.), ապա Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում (սկսած 1948թ-ից): Իբրև պրոֆեսոր (1965թ.) դեկավարել է այդ հաստատության կոմպոզիցիայի ամբիոնը (1972-86թթ.): Եղել է Հայաստանի կոմպոզիտորների միության պատասխանատու քարտուղար (1950-52թթ.): Դեկավարել է ԽՍՀՄ «Մուզֆոնդի» հայկական մասնաճյուղը (1952-56թթ.): Եղել է Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ (1956-91թթ.):

Հեղինակ է բազմաթիվ սիմֆոնիկ ստեղծագործությունների, նվագախմբային, լարային, դաշնամուրային գործերի, կանտատների, սոնատների, երգախմբային գործերի, ռոմանսների, երգերի, կինոերաժշտության և այլն: Հիշարժան են նրա «Սիմֆոնիկ պարեր» (1946թ.), «Լարային կվարտետ» («Թեմա և վարիացիաներ», 1947թ.), «Նախերգանք» (1947թ.), «Ներածություն և հավերժական շարժիչ» (1958թ.), «Սիմֆոնիա» (1962թ.), «Սիմֆոնիա լարային նվագախմբի և տիմպանիի համար» (1962թ.), «Սելլո Սոնատա» (1967թ.), «Պոեմ» (դաշնամուրային, 1970թ.) և բազմաթիվ այլ ստեղծագործություններ:

Անդամ է Գիտությունների, կրթության, արդյունաբերության և արվեստների միջազգային ակադեմիայի (ԱՄՆ), Բնական գիտությունների եվրոպական ակադեմիայի (Հանովեր, Գերմանիա), Բնական և հասարակական գիտությունների միջազգային ակադեմիայի Հայաստանի մասնաճյուղի:

Արժանացել է Հայաստանի ժողովրդական արտիստի (1963թ.), Խորհրդային Միության ժողովրդական արտիստի (1981թ.), Հայաստանի արվեստի վաստակավոր գործչի (1958թ.) կոչումներին: Պարգևատրվել է Խորհրդային Միության «Լենինի» և «Պատվո նշան» շքանշաններով, Բնական գիտությունների եվրոպական ակադեմիայի «Սոֆի Տախալովա» և «Պետրոս Մեծ» մեդալներով: Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2001թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՄՆԱՅԱԿԱՆՅԱՆ Ռուբեն

MNATSAKANYAN Ruben

Աշխարհագրագետ, շրջակա միջավայրի ուսումնասիրության մասնագետ: Գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր: Բուրդակաշտ, Հունգարիա (Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի): Ծնվել է 1959թ. հոկտեմբերի 26-ին Մոսկվայում: Արտյոն Մնացականյանի և Սեդա Բարոյանցի որդին է: Ամուսնացել է Իրինա Մուրդիկովայի հետ (Մոսկվա, 1981թ.), դուստրերը՝ Նարինե և Ելենա:

Ուսանել է Մոսկվայի պետական համալսարանի աշխարհագրության ֆակուլտետում (1976-81թթ.), ապա նույն հաստատության ասպիրանտուրայում (1981-84թթ.): Պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն և ստացել աշխարհագրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Մոսկվա, 1985թ.):

Գիտական գործունեությունը սկսել է Մոսկվայի պետական համալսարանի աշխարհագրության ֆակուլտետում (1984-91թթ.), այնուհետև գիտական աշխատանքի է մեկնել է Շոտլանդիա՝ Էդինբուրգի համալսարան, Հասարակական Էկոլոգիայի կենտրոն (Միացյալ Թագավորություն, 1991-92թթ.): Եղել է Ռուսաստանի ազգային և մշակութային ժառանգության ուսումնասիրության ինստիտուտի բաժնի վարիչ (Մոսկվա, 1992-93թթ.): 1994թ-ին աշխատել է Օդեսանի (Ֆրանսիա) Շրջակա միջավայրի ազգային ինստիտուտում: Դասավանդել է Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի շրջակա միջավայրի պահպանության գիտության և քաղաքականու-

թյան ֆակուլտետում (Բուդապեշտ, Հունգարիա, սկսած 1994թ-ից): 2000թ-ից գրադեցնում է այդ հաստատության վարիչի պաշտոնը: Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր «Շրջակա միջավայրի ուսումնասիրություն» է դասավանդել Նյու Յորքի Բարդ քոլեջում (ԱՄՆ, 2001-2002թթ.):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 40 գիտական հրատարակման, 3 գրքի: Հիշարժան են նրա «Նախկին խորհրդային հանրապետությունների շրջակա միջավայրի ժառանգությունը» (Էդինբուրգի համալսարանի հրատ., 1992թ.), «Կոմունիզմի բնապահպանական ժառանգությունը» (Փարիզ, 1994թ.), «Բնապահպանությունը Ռուսաստանում՝ Գորբաչովից մինչև Պուտին» (համահեղինակ, Մոսկվա, 2003) աշխատությունները:

Եղել է Բնապահպանական նախաձեռնությունների հովանավորման միության հիմնադիր-անդամ և փոխնախագահ (Մոսկվա, 1988-91թթ.). Միասնական պատմական տարածքում խորհրդային մշակութային ժառանգության պահպանման հաստատության խորհրդի անդամ (1989-92թթ.), Շրջակա միջավայրը ուսումնասիրող արհեստավարժների եվրոպական միության թղթակից-անդամ (1990-94թթ.): Իբրև խորհրդատու աջակցում է Համաշխարհային առողջապահական կազմակերպությանը, Շրջակա միջավայրի եվրոպական գործակալությանը, Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպությանը:

Արժանացել է Մեծ Բրիտանիայի, Եվրոպական Միության և Միացյալ ազգերի կազմակերպության բազմաթիվ դրամաշնորհների:

2006թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՄՈՍՃՅԱՆ Կարապետ
ՄՈՍՃԵԱՆ Կարապետ

MOUMDJIAN Garabet

Քաղաքագետ, պատմաբան, քարզմանիչ, մանկավարժ: Փիլիսոփայության դոկտոր քաղաքագիտության ասպարեզում: Սիերա Մադր, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1957թ. մայիսի 15-ին Ջահլեում (Լիբանան): Գրիգոր-Հակոբ Մոմճյանի և Էթենի Ղուկասյանի որդին է: Ամուսնացել է Ն. Հարրոյանի հետ (1972), երեխաները՝ Հակոբ և Բյուրակ:

Ուսանել է «Համազգային» հաստատության Հայագիտական բարձրագույն հիմնարկում՝ ստանալով արվեստների պակավորի աստիճան պատմագիտության և հայագիտության ասպարեզում (Բեյրութ, 1983թ.): Ուսումը շարունակել է Լա Վեռնի համալսարանում (արվեստների պակավոր պատմության և հայագիտության ասպարեզում, 1986թ.), ապա Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի պատմության բաժնում (արվեստների մագիստրոս, 1990թ.), որտեղ արժանացել է նաև փիլիսոփայության թեկնածուի գիտական աստիճանի պատմագիտության ասպարեզում (1991թ.): Տրիսիտիի հարավային համալսարանում (Դալլաս, Տեխաս) ստացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան քաղաքագիտության ասպարեզում (2003թ.):

Եղել է Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի պատմության բաժնի հետազոտական աշխատանքի օգնական (1986-90թթ.), ապա Մերձավոր Արևելքի պատմության դասախոս (1990-91թթ.): Լա Վեռնի համալսարանում դասավանդել է «Հայոց պատմություն» առարկան (Կալիֆոռնիա, 1991-93թթ.): Մխիթարյան կրթա-

կան հաստատությունում դասախոսել է «Հայագիտական հետազոտությունների դասընթացներում» (Լոս Անջելոս, 1991-97թթ.): Դասավանդել է Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի Մերձավորարևելյան լեզուների և մշակույթի բաժնում (1991-99թթ.): Եղել է Կալիֆոռնիայի պետական համալսարանի Ժամանակակից և դասական լեզուների բաժնի դասախոս (Նորտրիջ, 2001-03թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև «Շամլյան» հայկական դպրոցի փոխտնօրեն (Գլենդեյլ, 1996-99թթ.) և «Մեսրոպյան» միջնակարգ դպրոցի տնօրեն (Պիկո-Ռիվերա, 1999-2001թթ.): Հայ առաքելական եկեղեցու Արևելյան թեմի պատվերով ձեռնարկել է «Հայոց պատմություն» դասագրքերի ստեղծումը (1991-96թթ.): «Ֆերահյան» միջնակարգ դպրոցում եղել է հայոց պատմություն և գրականության տեսուչ (Էնրիկո, 1991-93թթ.): Իբրև դասախոս աշխատել է Գլենդեյլի հանրային քոլեջի լեզվաբանության բաժնում (1998-2003թթ.): Իբրև խորհրդատու, լեզվաբան-քարզմանիչ և բանակցությունների միջնորդ պաշտոնավարել է «Էս Էմ Քոնսուլտինգ» (2003-05թթ.), «Ջի Կեյ Էմ Քոնսուլտինգ» (սկսած 1990թ-ից, բաժնետեր և նախագահ) բաժնետիրական ընկերություններում, ԱՄՆ-ի Պետական դեպարտամենտում (սկսած 2007թ-ից), Լոս Անջելոսի ոստիկանական ծառայությունում (սկսած 2006թ-ից, պահեստային ծառայության փոխոստիկանապետ):

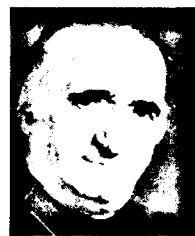
Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների, գրքերի գլուխների, դասագրքերի՝ հայոց և միջինարևելյան պատմության, հայագիտության, հասարակական-քաղաքական հիմնախնդիրների և հարակից այլ ոլորտներում: Հիշարժան են նրա «Մեր Պատմութիւնը» դասագրքերը՝ գրված հայկական միջնակարգ ուսումնական հաստատությունների 4-9-րդ դասարանների համար (Լոս Անջելոս, 1992-2002թթ.), «Կրիլիկան ֆրանսիական կառավարման ներքո՝ հայերի ձգտումները, թուրքական դիմադրությունը և ֆրանսիական ռազմավարությունը» գլուխը «Հայկական Կրիլիկան» ժողովածուի համար (խմբագրությամբ՝ Ռ. Հովանիսյանի և Ս. Պայալյանի, Լոս Անջելոս, 2008թ.): Համահեղինակ է «Հայագիտական ուսումնասիրությունների 40-ամյակը Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանում» վավերագրական ֆիլմի (համահեղինակ՝ Անի Գևորգյան-Հովհաննիսյան, 2002թ.): Իբրև խմբագրական կազմի անդամ աշխատակցել է «Ասպարեզ» օրաթերթին (Գլենդեյլ, 1986-90թթ., խմբագիր՝ 1990-91թթ.), «Հայրենիք» պարբերականին (Բոստոն, 1987թ.), «Ազդակ» օրաթերթին (Բեյրութ, 1979-83թթ.): Եղել է Լոս Անջելոսի «Հորիզոն» հայկական հեռուստաժողովի քաղաքական մեկնաբան և հաղորդավար (1989-93թթ.): Խմբագրել է «Jusur» հանդեսը (Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի միջինարևելյան հետազոտությունների տարեգիրք, 1988-90թթ.):

Անդամ է Հայագիտական ուսումնասիրությունների և հետազոտությունների ազգային ընկերության (ԱՄՆ, սկսած 1986թ-ից), Միջինարևելյան ուսումնասիրությունների ընկերության (սկսած 1986թ-ից), Եվրասիական ուսումնասիրությունների կենտրոնի (սկսած 2000թ-ից), Լոս Անջելոսի համաշխարհային գործարար խորհրդի (սկսած 1998թ-ից), Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի շրջանավարտների միության (սկսած 1993թ-ից): Եղել է Հայագիտական ուսումնասիրությունների միության (2002-05թթ.) և Հայ կրթական հիմնարկության (ԱՄՆ, 1998-2002թթ.) տնօրենների խորհրդի անդամ:

Արժանացել է Միջազգային ֆակուլտետային մրցանակի (Լոնդոն, 2002-03թթ.), «Ազգային դեկանների պատվո ցուցակի» մեջ հիշատակության (1984-85թթ.), Լոս Անջելոսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի «Հետազոտության օգնականի» (1986-89թթ.), «Դասավանդման» (1992-98թթ.) և «Մանգասարյան» (1989-90թթ.) դրամաշնորհների, «Լազարյան» (Բոստոն, 1992-95թթ.), Ամերիկայի հայ ուսանողների ընկերության (Նյու Ջերսի, 1987-88թթ. և 1991-92թթ.), «Գարիկյան» (Հայ առաքելական եկեղեցու արևելյան թեմ, 1987-89թթ.), Լոս Անջելոսի հայ արհեստավարժ-

ների միության (1988-89թթ. և 1993-94թթ.), «Կումրույան» (Կալիֆոռնիա, 1987-89թթ.), «Գյուլբենկյան» (Լիսաբոն, 1985-86թթ.), Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (Նյու Յորք, 1987-89թթ.), Հայ միսիոներական ընկերության (Նյու Յորք, 1985-86թթ.), Հայ կրթական հիմնարկության (Լոս Անջելոս, 1996-98թթ.) և այլ կրթաթոշակների:

2008թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՄՍՐՅԱՆ Վլադիմիր

MSRIAN Vladimir

Թատրոնի և կինոյի դերասան: Հայաստանի ժողովրդական դերասան: Երևանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի դերասան: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1938 թվականի մարտի 12-ին Օրջոնիկիձեում (այժմ՝ Վլադիկավկազ), արհեստավարժ դերասանների ընտանիքում (հայրանունը՝ Իվան):

Ուսանել է Երևանի գեղարվեստաբանական ինստիտուտի դերասանական բաժնում (1958-62թթ., աշակերտել է Արմեն Գուլակյանին):

Աշխատել է Երևանի պատանի հանդիսատեսի պետական թատրոնում (1963-64թթ.), այնուհետև Երևանի Ստանիսլավսկու անվան ռուսական պետական դրամատիկական թատրոնում (1964-66թթ.): Երևանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի դերասան է (սկսած 1966թ-ից):

Հիշարժան են նրա խաղացանկի շեքս-

պիրյան դերերը՝ Կլարենս («Ռիչարդ 3-րդ»), Համլետ («Համլետ»), Հուլիոս Կեսար («Հուլիոս Կեսար»), չեխովյան կերպարները՝ Վոյնիցկի («Քեռի Վանյա»), Լոպախին («Բալենու ալգին»), ինչպես նաև Հերոստրատի (Գրիգորի Գորիսի «Մոռանալ Հերոստրատին»), Բեն Ալեքսանդրի (Վ. Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է») և բազմաթիվ այլ գլխավոր դերերը թատրոնում: Կինոյում նկարահանվել է մոտ երկու տասնյակ հայկական և արտասահմանյան ֆիլմերում, այդ թվում «Սպիտակ զգեստներ» («Բելոռուսֆիլմ», 1992թ.), «Մորիկ» («Տաջիկֆիլմ», 1989թ.), «Չթաղված հանգուցյալներ» (Օդեսայի կինոստուդիա, 1992թ.), «Ավազակների կայսրությունը» (Յաթթայի կինոստուդիա, 1994թ.), «Հերոստրատ» (ԱՄՆ-Հայաստան, 2001թ.) կինոնկարներում: Կինոյում նրա խաղացած գլխավոր դերերից հատկապես առանձնանում է Լեոնիդ Մենակերի «Նիկոլո Պազանինի» (1982թ.) հեռուստաֆիլմում (նկարահանված նախկին Խորհրդային Միության կենտրոնական հեռուստատեսության պատվերով, մասնակցությամբ՝ Արմեն Զիգարխանյանի, Պազանինիի ջութակի ստեղծագործությունների երաժշտությամբ՝ Լեոնիդ Կոզանի կատարմամբ) Պազանինիի կերպարի մարմնավորումը, որը լայն ժողովրդական ճանաչում բերեց նրան:

Եղել է «Ոսկե ծիրան» երևանյան միջազգային կինոփառատոնի ժյուրիի անդամ (2007թ.):

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի (1985թ.) և Հայաստանի ժողովրդական դերասանի կոչման: Ի թիվս բազմաթիվ մրցանակների և պարգևների, արժանացել է Սոցիալական նախաձեռնությունների միջազգային հիմնադրամի «Գնահատանքի շքանշանի» (Ռուսաստան, 2007թ.): Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով (1998թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՍՈՒԹԱՖՅԱՆ Կլոդ, Արմեն

MUTAFIAN Claude

Մաթեմատիկոս, պատմաբան: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Գիտությունների դոկտոր (պատմության ասպարեզում), պրոֆեսոր: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1942թ. հուլիսի 21-ին Կլամարում (Ֆրանսիա): Ֆրանսահայ նշանավոր գեղանկարիչ Ջարեհ Մութաֆյանի որդին է:

Ուսանել է Փարիզի «Էքոլ Նորմալ» բարձրագույն դպրոցում (մանկավարժական բարձրագույն ուսումնական հաստատություն, 1962–66թթ.): Ավարտել է Փարիզի հարավային համալսարանը մաթեմատիկա մասնագիտությամբ (1965թ.): Սորբոնի (Փարիզ) համալսարանում մասնագիտացել է բյուզանդագիտության ասպարեզում՝ ստանալով համալսարանական դասընթացների վկայական (1993թ.): Պատմական գիտությունների դոկտոր է (2002թ.):

Փարիզի 11-րդ հարավային համալսարանում եղել է դասախոսի օգնական (1964–68թթ.): Իբրև հրավիրված մասնագետ դասավանդել է Պրինստոնի (ԱՄՆ, 1968–69թթ.), Հավանայի (Կուբա, 1969–71թթ.), Մեխիկոյի ազգային ինքնավար (Մեքսիկա, 1975թ.), Երևանի պետական (1980թ.) համալսարաններում: Եղել է Փարիզի հյուսիսային համալսարանի օգնական-դասախոս (1971–85թթ.): Ներկայումս դասավանդում է Փարիզի 13-րդ Հյուսիսային համալսարանում իբրև փոխպրոֆեսոր (maître de conférences):

Մաթեմատիկայի բնագավառում հիմնական աշխատությունները վերաբերում են Գալուայի տեսությանը և գծային հան-

րահաչվի խնդիրների լուծմանը: Պատմության ասպարեզում հեղինակ է մի շարք աշխատությունների (գրված ֆրանսերենով), որոնցից հատկապես հիշարժան են «Կիլիկիան կայսրությունների խաչներուկում» (1988թ.), «Արցախ՝ Ղարաբաղի պատմությունը» (Պատրիկ Տոնապետյանի համահեղինակությամբ, 1991թ.), «Կիլիկիայի հայոց թագավորությունը 12-ից 14-րդ դարերում» (1993թ.), «Հայոց ցեղասպանության համառոտ ակնարկ» (1993թ.) «Հայաստանի պատմական և մշակութային ատլաս» (2001թ.), «Մեծ եղեռն» (խալերեն, 2001թ.):

Եղել է «ՍՕՍ-Արմենիա-Ֆրանսահայ կարմիր խաչ» ընկերության հիմնադիր անդամներից մեկը և պատասխանատուն՝ կազմակերպելով 1988թ. Սպիտակի երկրաշարժից տուժածներին ֆրանսահայ համայնքի մարդասիրական օգնության տրամադրումը (1988–89թթ.):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 1994թ-ից): Երևանի պետական համալսարանի պատվավոր դոկտոր է (1995թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՆԱԶԱՐԵՅԱՆ Սերգեյ

NAZARETYAN Sergey

Երկրաշարժագետ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Գյումրի, Շիրակի մարզ, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է Հառիչ գյուղում (Արթիկի շրջան, Հայկական ԽՍՀ) 1948թ. մարտի 30-ին: Նորայր և Մարգարիտ Նազարեթյանների որդին է: Ամուսնացել է Մուսաննա Կարապետյանի հետ (Լեոնինական, 1975թ.), դուստրը Սիրանուշ:

Ուսանել է Երևանի պետական համալսարանում՝ ստանալով երկրաֆիզիկոսի մասնագիտական որակավորում (1971թ.): Ուսումը շարունակել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ասպիրանտուրայում, պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ ստանալով գիտությունների թեկնածուի գիտական աս-

տիճան (Երևան, 1978թ.): Վրացական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Երկրաբանության ինստիտուտում արժանացել է գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (Թբիլիսի, 1988թ.):

Պաշտոնավարել է իբրև Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի Գեոֆիզիկայի և ինժեներային սեյսմոլոգիայի ինստիտուտի գիտական քարտուղար (1978– 81թթ.): Եղել է նույն հաստատության գիտական գծով փոխտնօրենը (1982–92թթ.): Հայաստանի Հանրապետության ազգային սեյսմիկ պաշտպանության հյուսիսային բաժանմունքի տնօրենն է (սկսած 1993թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 230 գիտական աշխատության: Հիշարժան են նրա «Խորր տեղաշարժերը Հայկական ԽՍՀ տարածքում» (Հայկ. ԽՍՀ ԳԱ հրատ., Երևան, 1984թ.), «Հայաստանի հազվագյուտ երկրաբանական հուշարժանները» (Երևան, 2000թ.), «Սեյսմիկ պաշտպանությունը և նրա կազմակերպումը» (Էլդորադո, 2002թ.), «Կովկասյան սեյսմոտեկտոնիկական պատմական և նախապատմական Կովկասում» (Կլուվեր ակադ. հրատ., 1977թ.), «Սպիտակի երկրաշարժի վերլուծությունը» («Անալս դի գեոֆիզիկա», 1997թ.) աշխատությունները:

Հայկական ճարտարագիտական ակա-

դեմիայի (Երևան, 2000թ.), Բնական միջավայրի և կյանքի պահպանության միջազգային ակադեմիայի (Ս. Պետերբուրգ, 1997թ.), Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի (Մոսկվա, 2000թ.) ակադեմիկոս է: Անդամ է Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության գիտական հանձնախմբի, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի «Երկրաբանություն» հանդեսի խմբագրական կազմի: Ղեկավարել է Միջազգային գիտական և տեխնոլոգիական կենտրոնի «ԿոՍին» ծրագիրը (2002–2004թթ.) և «Եվրասիա» հիմնադրամի 7 դրամաշնորհային ծրագիր:

Պարգևատրվել է «Մ. Լոմոնոսով 200» ոսկե շքանշանով (Բնական միջավայրի և կյանքի պահպանության միջազգային ակադեմիայի կողմից): Ստացել է «20-րդ դարի նշանավոր մարդ» կոչումը (Ամերիկյան կենսագրական հաստատության կողմից, 1999թ.): Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի «Գովեստագրի» (1986թ.), Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի «Շնորհակալագրի» (2001թ.) և Լեռնային Ղարաբաղի կառավարության «Պատվոգրի» (2001թ.):

2004թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՆԵՐՍԵՍ-ՊԵՏՐՈՍ 19-րդ ԱՊՐՍՈՒՆԻ

NERSES BEDROS XIX TARMOUNI

Ամենապատիվ Ներսես-Պետրոս 19-րդ Թարմունի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայ կաթողիկե եկեղեցու կաթողիկոս-պատրիարք: Ծնվել է Կահիրեում 1940-ի հունվարի 17-ին:

Նախնական և երկրորդական կրթությունը ստացել է Կահիրեի «Ֆրերների» ճեմարանում: Ուսանել է Հռոմի Լեոնյան հայկական դպրեվանդում (1958թ.): Հաճախել է Հիսուսյան հայրերի Գրիգորյան համալսարանը Հռոմում՝ ուսանելով փիլիսոփայություն և աստվածաբանություն: Չեռնադովել է Լուսակրոն քահանա (Կահիրե, 1965թ.), եպիսկոպոս (Կահիրե, 1990թ.), արքեպիսկոպոս (1999թ.):

Ստանձնել է Կահիրեի Հայ կաթողիկե ժողովրդապետության հովվապետի պատասխանատվությունը (1965–68թթ.): Ծառայել է իբրև Հայ կաթողիկե ժողովրդապետության Հելիոպոլսի (Կահիրեի մոտ) Սրբուհի Թերեզա եկեղեցու վանահայր (1968–90թթ.): Եղել է Եգիպտոսի և Սուդանի Հայ կաթողիկե թեմի առաջնորդ (1990–92թթ.): Վարել է Եգիպտոսի Հայ կաթողիկե նվիրապետության ընդհանուր քարտուղարի պաշտոնը (1992–97թթ.): Հայ կաթողիկե եկեղեցու Եպիսկոպոսաց սյունհորոսի անդամ է (սկսած 1997թ-ից): Հայ կաթողիկե եկեղեցու Սյունհորոսը նրան ընտրել է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայ կաթողիկե եկեղեցու կաթողիկոս-պատրիարք՝ շնորհելով Ներսես-Պետրոս ԺԹ Թարմունի անունը (1999թ.): Ստացել է Հռոմի Պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ի օրհնությունը ("Ecclesiastica Communio", 1999թ.):

Հայ կաթողիկե եկեղեցու Մշտական սյունհորոսի անդամ է (սկսած 1994թ-ից): Եղել է Պատրիարքական ատյանը կառավարող եպիսկոպոսների հատուկ խորհուրդի անդամ (1993–95թթ.): Նախագահել է Քահանայապետական կոչումների պատրիարքական հանձնախմբում (1993–95թթ.):

Նրա ջանքերի շնորհիվ վերսկսվել է «Մասիս» ամսագրի հրատարակությունը: Մեծ աջակցություն է ցուցաբերել կաթողիկե հայկական դպրոցների գործունեությանը: Նրա առաջարկով և ի նշանավորումն Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն ընդունելու 1700-ամյակի՝ Պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ն Հռոմի Սուրբ Պետրոսի հրապարակում հայտնել է, որ 1915թ. Հայոց մեծ եղեռնի գոհ, արքեպիսկոպոս Իգնաս Մալոյանը դասվում է Սրբերի շար-

քում (2001թ.): Նրա գործուն մասնակցությամբ Հռոմի Սուրբ Պետրոսի Մայր տաճարի հյուսիսային ճակատամասում տեղադրվել է Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի արձանը, որն օրհնել է Պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ն (2005թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ Առնոլդ

NICOGOSSIAN Arnold

Տիեզերական բժշկության և կենսաբանության մասնագետ: Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության (NASA, ԱՄՆ) Կենսաբանական գիտությունների բաժնի նախկին ղեկավար, ԱՄՆ-ի առողջապահական քաղաքականության միջազգային գրասենյակի տնօրեն: Վաստակավոր պրոֆեսոր, բժշկագիտության դոկտոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Վիրջինիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1936թ. դեկտեմբերի 12-ին Դենպրոպետրովսկում (Ուկրաինա):

Ուսանել է Ռազիի ֆրանսիական ուսումնարանի կենսաբանության բաժնում (Իրան, 1956թ.): Ուսումը շարունակել է Օհայոյի պետական համալսարանի կանխարգելիչ և օդագնացության բժշկության բաժնում՝ ստանալով մագիստրոսի գիտական աստիճան (1972թ.): Մասնագիտական գիտելիքները կատարելագործել է Մոունտ Սինայի բժշկական ծառայության Էլմհորստի հիվանդանոցում՝ ներքին և թոքային հիվանդությունների ուսումնասիրության ոլորտում: Թեհրանի համալսարանում ստացել է բժշկագիտության դոկտորի գիտական աստիճան:

Իբրև սրտաբան և թոնոլոգիկ վիրաբույժ աշխատանքի է անցել Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչությունում (OSUՎ՝ NASA, սկսած 1972թ.): Մասնակցել է «Սոյուզ-Ապոլոն»՝ ԽՍՀՄ-ԱՄՆ, համատեղ տիեզերական թռիչքի ծրագրին իբրև անձնակազմի վիրաբույժ (1975թ.): Իբրև պրոֆեսորի պաշտոնակատար աշխատել է Բժշկական գիտությունների համալսարանի միացյալ ծառայության կանխարգելիչ բժշկության բաժնում (Վաշինգտոն, սկսած 1977թ.): Օդագնացության և տիեզերագնացության ազգային վարչության ղեկավարության կողմից նշանակվել է տիեզերական թռիչքների գլխավոր բժիշկ (Վաշինգտոն, 1992–96թթ.), Կառավարման և թռիչքների բաժանմունքի Կենսաբանական և միկրոօգոլականության գիտությունների գրասենյակի միացյալ վարիչի տեղակալ (1993–96թթ.): Այնուհետև նույն հաստատությունում գրադեցրել է Առողջապահության և անվտանգության գործակալության պաշտոնատարի (1996–2000թթ.), ապա գլխավոր բժշկի և գործակալության ղեկավարի պաշտոնները (2000–2003թթ.): 2003թ-ից սկսած ԱՄՆ-ի Առողջապահական քաղաքականության միջազգային գրասենյակի տնօրենն է և կրում է այդ հաստատության «Ականավոր պրոֆեսորի» տիտղոսը (սկսած 2002թ-ից): Տիեզերական ֆիզիոլոգիա և բժշկություն, ինչպես նաև հասարակական առողջապահություն է դասավանդում Մոսկվայի պետական համալսարանում (սկսած 1995թ-ից): Դասավանդում է նաև Մերիլենդի համալսարանի բժշկագիտական տարբեր բաժիններում (սկսած 1996թ-ից) և Ջեյմ Մադիսոնի համալսարանում (սկսած 2005թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 50 գիտական հոդվածի, 6 մենագրության՝ տիեզերական կենսաբանության և բժշկության, արտակարգ իրավիճակների և առողջապահության կազմակերպման ասպարեզներում: Գլխավոր խմբագիրն է տիեզերական կենսաբանության և բժշկության երկու դասագրքի: Հեղինակ է բազմաթիվ նորարարությունների և գյուտերի: Կազմակերպիչն ու իրականացնողն է

ԽՍՀՄ և ԱՄՆ-ի միջև առաջին բժշկական հեռուստակամրջի՝ 1988թ-ին, Սպիտակի երկրաշարժի վիրավորներին բուժող բժիշկներին և ավերածությունների հետևանքները վերացնող մասնագետներին օգնելու նպատակով:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (1998թ.): Անդամ է Կանխարգելիչ բժշկության ամերիկյան խորհրդի, Կանխարգելիչ բժշկության ամերիկյան բուլեջի, Ամերիկյան բժիշկների քոլեջի, Օդագնացության բժշկական ընկերության, Ամերիկյան աստղագիտական միության:

Ստացած պարգևների, շքանշանների և մրցանակների թվում հատկապես հիշարժան են «Ակնառու ծառայությունների համար» մեդալը (ՕՏԱՎ), «Ներդրման և գյուտերի համար» մրցանակը (ԱՄՆ), Նախագահական գովասանական նամակը՝ հասարակական ծառայության համար (ԱՄՆ), Ռուսաստանի Դաշնության տիեզերագնացների միության Գազարինի անվան (1987թ.) և Կորոլյովի անվան (1993թ.) մեդալները, «Բացառիկ ծառայության հա-

մար» մրցանակը (Ռուսաստանի Դաշնություն, 1995թ.), Ամերիկյան աստղագիտական միության «Կենսական նշանակության գիտությունների գրքի մրցանակը», «Հավասար հնարավորության դեպքում ձեռքբերումների մրցանակը» (ՕՏԱՎ, 1995թ.), Տիեզերագնացության ազգային հիմնադրամի «Ձեռքբերումների համար» մրցանակը (1995թ.), «Արժանիքների համար» մրցանակը՝ առողջապահական բաղաբականության և անհրաժեշտ փաստաթղթերի ստեղծման համար՝ (1996թ.), «Արժանիքների համար» մրցանակը (Տիեզերագնացության պետական միավորման կողմից, 1996թ.), Ելի համալսարանի Բժշկական բարձրագույն դպրոցի վիրաբուժական բաժանմունքի «Գնահատանքի վկայագիրը» (1998թ.), Կարլ Սագանի հիշատակի մեդալը (Մոլորակագիտական միություն, 2000թ.), Ռենդոլֆ Լավլեյս Երկրորդի անվան մրցանակը՝ տիեզերական կենսաբանության և բժշկության զարգացման համար (ՕՏԱՎ-ի թոնիքային վիրաբույժների կողմից, 2003թ.) և այլն:

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

SHAHANTOUKHD

Գրող, խմբագիր, լրագրող: Պուրճ Համուտ, Լիբանան: Ծննդով՝ Պերթրիկան Սանդուխտ: Դուստրն է՝ Յուկեի Պեր-

թրիկանի: Գրչանունն է՝ Շահանդուխտ: Ծնվել է 1929թ-ին Բեյրութում (Լիբանան):

Ուսանել է Բեյրութի ֆրանսիական համալսարանի Արևելագիտության բաժնում՝ արժանանալով բարձրագույն կրթական վկայականի հայագիտության ասպարեզում:

Խմբագիրն է եղել «Այգ» հայերեն օրաթերթի՝ մինչև վերջինիս փակումը 1975թ-ին սկսված լիբանանյան պատերազմի պատճառով (Բեյրութ, 1960-75թթ.): 1977թ-ից սկսած ընդգրկվել է «Ազդակ» օրաթերթի խմբագրական կազմում՝ հոդվածներ գրելով ազգային, գրական և մշակութային թե-

մաներով: Գործուն մասնակցություն է ունեցել «Լիբանանի հայ օգնության խաչ», «Համագգային հայ կրթական և մշակութային միություն», ինչպես նաև հայկական եկեղեցուն կից և այլ հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքին: Այդ կազմակերպությունների վարչությունների հրավերներով բազմաթիվ դասախոսություններ է ունեցել զանազան հավաքներում և ժողովներում, մասնակցել է նրանց պատգամավորական ժողովներին և հրատարակչական աշխատանքին: 1969թ-ին հրավիրվել է նաև Հայաստան՝ իբրև խմբագիր: 1981թ-ին հրավիրվել է Հարավային Ամերիկայի երկրներ՝ տեղի հայկական համայնքներում մշակութային ձեռնարկներ իրականացնելու նպատակով:

Հեղինակ է 25 անուն գրքի, հարյուրավոր գրականագիտական հոդվածների: Մեսրոպ Մաշտոցի կյանքին ու գործունեությանը նվիրված նրա վեպը, գրված ծննդյան 1600-ամյակի առիթով, արժանացել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության մրցանակին (Բեյրութ, 1963թ.): «Պուրճ Համուտն Կու Գամ» երկհատորյակի հրատարակության առիթով արժանացել է Պուրճ Համուտ, Լիբանան, 1999թ): 2002թ-ին լույս է ընծայել «Իմ «Ճառընկիր»-ը» պատմվածքների ժողովածուն (Անթիլիաս, Լիբանան):

Պարգևատրվել է Լիբանանի Հանրապետության «Մայրիների՝ ասպետական կարգի» շքանշանով (2007թ.), «Լիբանանի հայ օգնության խաչ» միության ոսկե շքանշանով և Հայոց թեմի առաջնորդ Արամ արքեպիսկոպոս Քեշիշյանի (ներկայումս՝ Արամ Ա կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ) «Օրհնութեան Գիր»-ով (Բեյրութ, 1993թ.): 1999թ-ին հրապարակային հանդիսությամբ մեծարվել է «Համագգային հայ կրթական և մշակութային միության» կողմից՝ ստանալով Արամ Ա կաթողիկոսի «Օրհնութեան Գիր»-ը:

2007թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՇԱՀԳԻԼԴՅԱՆ Վահան

SHAHGILDIAN Vahan

Ռադիոէլեկտրոնիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառի մասնագետ, գյուտարար: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակների դափնեկիր և գիտության վաստակավոր գործիչ: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1935թ. փետրվարի 28-ին: Նրա հայրը՝ խորհրդային պետական գործիչ Վահան Շահգիլդյանը, որի ծնողները 1915թ. Մեծ եղեռնի զոհեր էին, 1937թ. Խորհրդային Միությունում ստալինյան բռնությունների զոհ դարձավ, իսկ ընտանիքը ենթարկվեց հալածանքների:

Գերագնացության դիպլոմով ավարտել է Մոսկվայի կապի էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտը (1957թ.): Սովորել է նույն հաստատության ասպիրանտուրայում և դոկտորանտուրայում՝ ստանալով տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի, ապա դոկտորի աստիճան և պրոֆեսորի կոչում:

Աշխատել է Մոսկվայի կապի էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտում իբրև գիտահետազոտական բաժնի ճարտարագետ-նախագծող (1957-70թթ.), ապա ռադիոհաղորդման սարքերի ամբիոնի վարիչ, միաժամանակ ղեկավարելով երկու գիտական լաբորատորիա (1970-87թթ.): Իբրև ռեկտոր (1987-2005թթ.) ղեկավարել է Մոսկվայի կապի էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտը (1992թ ին այն վերակազմավորվեց և վերանվանվեց իբրև Մոսկվայի կապի և տեղեկատվության տեխնիկական

համալսարան): Ներկայումս Մոսկվայի կա-
պի և տեղեկատվության տեխնիկական հա-
մալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի
նախագահն է:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է երկու
տասնյակից ավելի գյուտերի, մեծ թվով
հոդվածների, մենագրությունների և դա-
սագրքերի բարձրագույն մասնագիտական
ուսումնական հաստատությունների հա-
մար: Սինխրոնիզացված հեռահաղորդակ-
ցության համակարգերի գիտական դպրո-
ցի հիմնադիրն է: Ռադիոհաղորդիչ սարքե-
րի վերաբերյալ երեք դասագրքի (որոնք ու-
նեցել են բազմաթիվ հրատարակություն-
ներ), ռադիոհաղորդիչ սարքերի նա-
խագծման մասին չորս ձեռնարկի, փուլա-
յին սինխրոնիզացման մասին 10 մենագրու-
թյան և ռադիոտեխնիկայի, ռադիոկապի,
տեղեկատվական համակարգերի վերա-
բերյալ գիտական այլ հրատարակումների
հեղինակն է կամ գլխավոր խմբագիրը:

Հայաստանի Հանրապետության գի-
տությունների ազգային ակադեմիայի ար-
տասահմանյան անդամ է (2005թ.): Ռու-
սաստանի գիտությունների ակադեմիայի
թղթակից-անդամ է: Էլետրական և էլեկտ-
րոնային ճարտարագիտության ինստի-
տուտի (միջազգային հաստատություն)
ընտրված անդամ է: Անդամ է Ռուսաստա-
նի ճարտարագիտական ակադեմիայի,
Տեղեկատվության միջազգային ակադեմի-
այի: Ռուսաստանի ռադիոտեխնիկայի,
էլեկտրոնիկայի և կապի Պոպովի անվան
գիտատեխնիկական ընկերության նախա-
գահն է: Ռուսաստանի գիտությունների
ակադեմիայի Տեղեկատվական-հաղոր-
դակցական ոլորտի մասնագետների
պատրաստման գիտական խորհրդի քար-
տուղարն է և նույն ակադեմիայի Նանո-
տեխնոլոգիայի և տեղեկատվական տեխ-
նոլոգիաների, ինչպես նաև Կիբերնետի-
կայի գիտական խորհրդի անդամ: Ռու-
սաստանի Դաշնության բազմաթիվ պե-
տական-գերատեսչական մարմինների
խորհուրդների անդամ է:

Նրա ստացած բազմաթիվ պարգևների
և կոչումների թվում են Ռուսաստանի Դաշ-
նության «Պատվո նշան» շքանշանը
(2002թ.), Ռուսաստանի Դաշնության գի-

տության վաստակավոր գործչի կոչումը,
Ռուսաստանի Դաշնության երկու պետա-
կան մրցանակները, Ռուսաստանի կառա-
վարության «Պատվոգիրը» (2005թ.), Մադ-
րիդի տեխնիկական համալսարանի պատ-
վավոր դոկտորի կոչումը, Հայաստանի
Հանրապետության գիտությունների ազ-
գային ակադեմիայի «Ոսկե մեծ մեդալը»,
Հայաստանի Հանրապետության գիտու-
թյունների ազգային ակադեմիայի պատ-
վավոր դոկտորի կոչումը և այլն:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների
տվյալների հիման վրա

ՇԱԿՆԱԶԱՐՈՎ Կարեն

SHAKHNAZAROV Karen

Կինոբեմադրիչ, սցենարիստ: «Մոս-
ֆիլմ» կինոարտադրության կոնցերնի
գլխավոր գործադիր տնօրեն: Ռուսաստա-
նի ժողովրդական արտիստ: Մոսկվա, Ռու-
սաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1952թ.
հուլիսի 9-ին Կրասնոդարում: Գրեգորի և
Աննա Շահնագարովների որդին է (Գրեգո-
րի Շահնագարովը հայազգի հայտնի քա-
ղաքագետ և քաղաքական գործիչ էր):
Անուսնացել է Դարիա Իգորովնա Մայորո-
վայի հետ, դուստրը՝ Աննա, որդիները՝
Իվան և Վասիլի:

Ավարտել է Մոսկվայի կինեմատոգրա-
ֆիայի պետական ինստիտուտը (1975թ.):

«Մոսֆիլմ» կինոստուդիայում եղել է կի-
նոբեմադրիչի օգնական (1973-75թթ.),
ապա կինոբեմադրիչ (սկսած 1976թ-ից):
Ղեկավարել է նույն հաստատության «Կու-
րիեր» ստուդիան (սկսած 1991թ-ից):
Նշանակվել է «Մոսֆիլմ» կինոկոնցերնի
գլխավոր գործադիր տնօրեն (1998թ):

Նրա լավագույն գործերից հիշարժան
են «Մենք ջազից ենք» (1983թ., արժանա-
ցել է Գրեմմիի կինոփառատոնի հատուկ
մրցանակի՝ 1984թ-ին), «Չմեռալին օրերը
Գագարյում» (1985թ.), «Կուրիեր» (1985թ.,
արժանացել է Մոսկվայի կինոփառատոնի
ոսկե և հատուկ մրցանակների՝ 1987թ-ին),
«Չերո քաղաքը» (1988թ., արժանացել է
Բելգամոյի կինոփառատոնի «Բրոնզե
վարդ» մրցանակի՝ 1990թ-ին, Չիկագոյի
կինոփառատոնի գլխավոր մրցանակի՝
1989թ-ին, Գիտական և ֆանտաստիկ ֆիլ-
մերի եվրոպական միության մրցանակի՝
1989թ-ին, Սան Մարինոյում), «Յարաս-
պանը» (1991թ., արժանացել է Կաննի կի-
նոփառատոնի «Ոսկե արմավ» մրցանա-
կի՝ 1991թ-ին և «Նիկա» մրցանակի՝ 1992
թ-ին), «Ամերիկացու աղջիկը» (1995թ.,
արժանացել է Շանհայի միջազգային կի-
նոփառատոնի ժյուրիի հատուկ մրցանա-
կի՝ 1995թ-ին) «Լիալուսնի օրը» (1998թ.,
արժանացել է Կարլովի Վարիի կինոփա-
ռատոնի «Բյուրեղյա երկրագնդի» և հա-
տուկ մրցանակի, «Նիկա» մրցանակների
երեք անվանակարգում՝ 1999թ-ին), «Թույ-
ներ կամ թունավորման համաշխարհային
պատմություն» (2001թ., արժանացել է
Կարլովի Վարիի կինոփառատոնի «Բյու-
րեղյա երկրագունդ» մրցանակի՝ 2001
թ-ին), «Մահ անունով ձիավորը» (2004թ.,
արժանացել է Մոնրեալի կինոփառատոնի
«Գրան պրի» մրցանակի՝ 2004թ-ին),
«Կայսրության անհետացումը» (2008թ.):
Կինոարտադրությանը մատուցած մեծ ծա-
ռայությունների համար արժանացել է Կա-
հիրեի միջազգային կինոփառատոնի «Ոս-
կե բուրգ» մրցանակի (2005թ.): Հեղինակն
է «20-րդ դարը կադրի մեջ և նրանից
դուրս» հեռուստատեսային հաղորդաշարի
(1994-95թթ.)

Անդամ է Ֆիլմերի եվրոպական ակադե-
միայի, Ռուսաստանի կինեմատոգրա-
ֆիստների միության: Ընտրվել է Ռուսաս-
տանի Դաշնության հանրային պալատի
անդամ:

Նրա ստացած պարգևների թվում են
Ռուսաստանի ժողովրդական արտիստի
կոչումը (2002թ.), Ռուսաստանի Դաշնու-
թյան պետական մրցանակի դափնեկրի

կոչումը (2003թ.), Ռուսաստանի արվեստի
վաստակավոր գործչի կոչումը, (1997թ.),
Լենինյան կոմերիտմիության մրցանակը
(1986թ.), Ռուսաստանի Վասիլև եղբայր-
ների անվան մրցանակը (1988թ.) և այլն:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների
տվյալների հիման վրա

ՇԵՐ

CHER

Երգչուհի, դերասանուհի, բեմադրիչ, բա-
րեգործ: Ամերիկյան կինոարվեստների և
գիտությունների ակադեմիայի մրցանակի
(«Օսկարի»), «Էմմի», «Գրեմմի», «Ոսկե
գլոբուս» (բազմակի) և այլ միջազգային
մրցանակների դափնեկիր: Կալիֆոռնիա,
ԱՄՆ: Ծնվել է 1946թ. մայիսի 20-ին Էլ
Սենտրոյում (Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ): Ծննդով՝
Սարգսյան (*Սարգիսյան*) Շերիլին: Չոն
Սարգսյանի (*Սարգիսյան*) և Չորջիա Հոլ-
տի դուստրն է (որոնք ամուսնալուծված են
եղել նրա ծննդյան ժամանակ, և նա հորը
ճանաչել է 11 տարեկանից սկսած): Ամուս-
նացել է Սոննի Բոնոյի հետ (ամուսնալուծվել
է 1974թ-ին) և Գրեգ Օլմանի հետ (ամուսնա-
լուծվել է 1977թ-ին), դուստրը՝ Չեստիտի Բո-
նո և որդին՝ Էլայջա Բլյու Օլման:

Թողարկել է երգերի 25 հավաքածու
(ձայնասկավառակ): Առաջին ձայնասկա-
վառակը թողարկել է իր ամուսնու հետ՝
Սոննի և Շեր "I Got You Babe" անվանու-
մով (1965թ.), որին հաջորդել են այլ ալբոմ-
ներ՝ "All I Really Want To Do" (1965թ.),
"The Sonny Side of Cher" (1966թ.), "With
Love, Cher" (1968թ.), "Backstage" (1968թ.),
"3614 Jackson Highway" (1969թ.) "Foxy
Lady" (1972թ.), "Prisoner" (1980թ.): Նրան

լայն ճանաչում է բերել «Սոննիի և Շերի երգիծանքի ժամ» հեռուստատեսային շոու-ծրագիրը («Սի Բի Էս» հեռուստակայանով, 1970-74թթ., 1974թ-ին արժանացել է «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի հեռուստատեսային ելույթների համար), որը շարունակվել է իբրև «Սոննիի և Շերի շոու» (1976-77թթ.): Երկար ընդմիջումից հետո շարունակել է թողարկել նոր հավաքածուներ՝ “I Paralyze” (1987թ.), “Belive” (1998թ., արժանացել է «Գրեմմի» մրցանակի՝ լավագույն պարային երգի համար), “Living Proof” (2001թ.) և այլն, որոնք բոլորն էլ մեծ հաջողություն են ունեցել ամբողջ աշխարհում: Միայն “Love Hurts” հավաքածուի 3 միլիոն օրինակը սպառվել է մի քանի շաբաթում (1991թ.): Նրա երգերը հիմնականում ամերիկյան պոպ և ռոք ժանրի երաժշտությանն են պատկանում: Ընդհանուր առմամբ աշխարհում վաճառվել է նրա երգերի մոտ 270 միլիոն ձայնասկավառակ:

Նկարահանվել է Նիկոլսի «Սիլվիոյ» (1983թ., արժանացել է Կաննի կինոփառատոնի «Լավագույն դերասանուհու մրցանակի»), Պ. Բոզոգանովիչի «Դիմակ» (1985թ., արժանացել է «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի), Ջեյսոնի «Լուսնի լույսով հմայվածները» (1987թ., արժանացել է Ամերիկյան կինոարվեստների և գիտությունների ակադեմիայի մրցանակի՝ «Օսկարի», «Ոսկե գլոբուս» և ԲԱՖՏԱ մրցանակների), «Ջիմմի Դին» (1982թ., արժանացել է «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի՝ Սիսի դերի համար), Ջեֆֆրեյի «Թեյ Մուսոլինիի հետ» (1999թ.), Միլերի «Իստվիկյան կախարդուհիներ» (1987թ.), Բենջամինի «Ջրահարս» (1990թ.) և այլ ֆիլմերում: Իբրև բեմադրիչ դրվագներ է բեմադրել «Եթե պատերը կարողանային խոսել» ֆիլմում՝ մասնակցելով նաև իբրև դերասանուհի (1996թ., արժանացել է «Ոսկե գլոբուս» մրցանակի): Հեղինակն է «Առաջին անգամ» գրքի (1998թ.), որի մեջ պատմում է իր անցած դժվարին ուղու մասին մինչև ճանաչման արժանանալը: Ֆուտբոլի

«Սուպերգավաթի» մրցումների փակման արարողությանը բազմամիլիոն հեռուստատեսային լսարանի համար երգել է ԱՄՆ-ի օրհներգը (1998թ.): 2002-2005թթ. աշխարհի բազմաթիվ քաղաքներում (մոտ 20 երկրում) հրաժեշտի համերգային շրջագայությանը ունեցել է 325 ելույթ՝ թողարկելով “Living Proof – A Farewell Tour” սկավառակը, որն արժանացել է «Էմմի» մրցանակի 2003թ-ին: Ներկայումս համերգներով հանդես է գալիս Լաս Վեգասում (2008թ-ից):

Մեծագույն միջադարձություններ է կատարել բարեգործական բազմաթիվ հաստատությունների: Անդամակցել է Գանգի և դեմքի խախտումներ ունեցող երեխաներին օգնող ընկերությանը (1985թ.): Իր ներդրումն է ունեցել 1988թ. Սպիտակի և Լենինականի երկրաշարժի տուժածներին մարդասիրական օգնություն տրամադրելու աշխատանքներում: Մասնակցել է Հայաստանին և Լեռնային Ղարաբաղին տրվող մարդասիրական օգնությանը (1993թ.): Կաննի միջազգային կինոփառատոնում կազմակերպել է դրամահավաք՝ Իմունային անբավարարության ուսումնասիրությունների ամերիկյան ընկերությանը օգնելու նպատակով (Էլիզաբեթ Թեյլորի հետ, 1998թ.): Հիմնել է «Շեր բարեգործական հիմնադրամ» հաստատությունը՝ աջակցելով հիվանդներին, հաշմանդամներին, սննդագուրկ երեխաներին և այլն:

Բացի վերոհիշյալներից, արժանացել է նաև բազմաթիվ այլ մրցանակների, այդ թվում երկու Բրիտանական ակադեմիական մրցանակի, Իտալական ակադեմիական մրցանակի, «Լեգենդ» միջազգային երաժշտական փառատոնի մրցանակի (1998թ.), Ժողովրդական ընտրության մրցանակի: Հոլիվուդի «Աստղերի արահետում» դրվել է «Սոննի և Շեր» աստղը՝ հեռուստատեսության զարգացմանը նրանց մատուցած ծառայությունների համար (1998թ.):

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

Ո

ՈՍԿԱՆՅԱՆ Վարուժան

VOSGANIAN Varujan

Քաղաքական գործիչ, տնտեսագետ, գրող: Ռումինիայի Հանրապետության տնտեսության և առևտրի նախարար: Սենատոր: Բուխարեստ, Ռումինիայի Հանրապետություն: Ծնվել է 1958թ-ին Կրայիովայում (Ռումինիա): Անուսնացած է Միխայելա Ոսկանյանի հետ, ունի մեկ դուստր՝ Արմինե:

Ավարտել է Բուխարեստի տնտեսական հետազոտությունների ակադեմիայի առևտրի ֆակուլտետը (1982թ.), Բուխարեստի համալսարանի մաթեմատիկայի ֆակուլտետը (1991թ.): Տնտեսական հետազոտությունների ակադեմիայում ստացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան տնտեսագիտության ասպարեզում (Բուխարեստ, 1991թ.): Ռումինիայի տնտեսագիտության ազգային ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող է: Դասավանդում է Բուխարեստի տնտեսական հետազոտությունների ակադեմիայի միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում:

Ազգային լիբերալ կուսակցության անդամ է: Առաջնորդել է «Աջ ուժերի միություն» կուսակցությունը, որը հետագայում միավորվել է «Ազգային լիբերալ կուսակցության» հետ: Եղել է «Ազգային լիբերալ կուսակցության» մամուլի խոսնակը և նրա ղեկավար հանձնախմբի անդամ (1996-2004թթ.):

Ընտրվել է Ռումինիայի Հանրապետության Պատգամավորների պալատի անդամ (1990-92 և 1992-96թթ.), եղել է Ազգային փոքրամասնությունների խորհրդարանական խմբի ղեկավարը (1992-95թթ.) և Ազգային փոքրամասնությունների խորհրդի անդամ (սկսած 2003թ-ից): Ռումինիայի Հանրապետության սենատոր է: Նախագահում է Բյուջետային, Ֆինանսական, Բանկային գործունեության և Շուկայական արժեթղթերի հանձնախմբերում (1996-2000թթ. և 2004-2008թթ.): Եվրոպայի Խորհրդում Ռումինիայի պատվիրակության անդամ է և Եվրոպայի Խորհրդի պարլամենտական համաժողովի Քաղաքական և Տնտեսական հանձնախմբերի անդամ (սկսած 2004թ-ից): Եղել է Ազգային ռազմավարության հանձնախմբի («Ազգային լիբերալ կուսակցության» և «Արդարություն և ճշմարտություն» միության ղաշինքի) համակարգողը՝ (2003-05թթ.):

Հեղինակ է մի շարք գրքերի և մոտ 500 տնտեսագիտական, քաղաքական և գրականագիտական հոդվածի, ինչպես նաև բանաստեղծությունների և արձակ ստեղծագործությունների: Նրա քաղաքական-հրապարակախոսական աշխատություններից հիշարժան է «Ռումինական աջերը՝ ավանդույթներ և արդիականություն» («Նեմիրա», 2001թ.) մենագրությունը, տնտեսագիտական աշխատություններից՝ «Շուկայական տնտեսությանն անցնելու հակասությունները» (Բուխարեստ, 1994թ.), «Ճակատի գծի լրագիր» (Բուխարեստ, 1994թ.), «Ֆինանսական շուկայի բարենորոգումը» («Պոլիտոմ», Իազի, 1999թ.), գրական ստեղծագործություններից՝ «Կապույտ կախարհը» (բանաստեղծություններ, «Արարատ», Բուխարեստ, 1994թ.), «Հրամանատարի արձանը» (արձակ, «Արարատ», Բուխարեստ, 1994թ.): Նրա մի շարք ստեղծագործություններ քարգմանված են անգլերեն, իսպաներեն,

ռուսերեն, ուկրաիներեն և հայերեն լեզուներով: Նրա «Թագուհու սառը նայվածքը» բանաստեղծական ժողովածուն (Բուխարեստ, 2002թ.) գնահատանքի է արժանացել՝ ներկայացվելով Ամերիկյան թարգմանական գրականության ընկերության հոբելյանի առիթով (Չիկագո, 2002թ.): Նրա տեսակետները շարադրված են նաև Դիանա Կորիսիուկի «Երկխոսություն Վարուժան Ոսկանյանի հետ» հարցազրույցում («Կլուծ-Նապոկա», 2000թ.):

Ռուսիների հայերի միության նախագահն է (սկսած 1990թ-ից): Եղել է Եվրոպական քաղաքական հետազոտությունների միջազգային փորձագիտական խորհրդի անդամ (Բրյուսել, 1992-95թթ.): Ռուսիների կանխատեսումների ազգային ինստիտուտի գիտական խորհրդի պատվավոր անդամ է: Ռուսիների սոցիոլոգիական միության հիմնադիր անդամներից է: Մասնակցել է Միավորված ազգերի կազմակերպության, Միջազգային դրամական հաստատության, Եվրոպական անվտանգության և համագործակցության կազմակերպության, Համաշխարհային բանկի, Չարգացման և վերակառուցման

Եվրոպական բանկի և այլ միջազգային կազմակերպությունների խորհրդատուներին: Ռուսիների գրողների միության անդամ է և այլ միության փոխնախագահը (սկսած 2005թ-ից): Ռուսիների կատակասերների ընկերության անդամ է:

Արժանացել է «Լավագույն արձակ ստեղծագործության համար» Ռուսիների գրողների միության 1994թ. տարեկան մրցանակի (Բուխարեստ), Նիկիտա Ստալինի անվան քնարերգության միջազգային փառատոնի հատուկ մրցանակի (2006թ.), Ռուսիայում արժեքների շուկայի զարգացմանը բերած նպաստի համար հատուկ մրցանակի («Սիբիրու Ստոկ Էքսչեյնջ», 2005թ.), «Արժեքների շուկայի մրցանակի»՝ արժեքների շուկայի զարգացման համար (2005թ.), Ռուսիայի գիտությունների ակադեմիայի մրցանակի՝ գիտության և մշակույթի զարգացմանը բերած ներդրման համար (2006թ.), Վասիլ Գոլդիսի անվան համալսարանի և Լեյբնիցի անվան համալսարանի (Միլան) պատվավոր դոկտորի կոչման (2006թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՉԱՔՍԱԲՉՅԱՆ Արտուր

TCHAKMAKTCHIAN Arto
CHAKMAKCHIAN Arto

Քանդակագործ: Կանադայի թագավորական ակադեմիայի անդամ: Մոնրեալ, Քվեբեկ, Կանադա: Ծնվել է 1933թ. հունիսի

23-ին Հելիոպոլիսում (Եգիպտոս): Ամուսնացել է Նաիրի Պահլավունու հետ:

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի քանդակագործության բաժինը (1961թ.):

Անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Սոֆիայի գեղարվեստի թանգարանում (Բուլղարիա, 1968թ.), Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտում (ականավոր գիտնական Արտեմ Ալիխանյանի հովանավորությամբ, 1970թ.), Լենինգրադի գեղարվեստի թանգարանում (1971թ.), Օքսֆորդի Բալիոլ քոլեջում (Մեծ Բրիտանիա, 1976թ.), Կալիֆոռնիայի Բերկլիի համալսարանում (1981թթ.), Նյու Ջերսիում (1982թ.), Մոնրեալի արվեստների հրապարակում (1979թ.

և 1984թ., այստեղ 1989թ-ին ցուցադրվել է նաև նրա կերտած Վիլֆրիդ Պելլետիերի կիսանդրին համանուն սրահում), Մոնրեալի Բրոնֆման կենտրոնում (1990թ.) և այլն: Մասնակցել է նաև Լուվրի թանգարանի «Հայաստանն Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» արվեստի ցուցահանդեսին (Փարիզ, 1970թ.), Բոխումում «Հայկական քաղաքակրթություն և արվեստ» ցուցահանդեսին (Գերմանիա, 1995թ.), Փարիզում, Նանտում, Պոնտիվիում և այլն՝ «Ժամանակակից հայ արվեստ» ցուցահանդեսներին (1995թ.): Դասավանդել է Մոնրեալի համալսարանի արվեստի դպրոցում:

Նրա ստեղծած նշանակալից գործերի թվում են «Հայտիկ» (1960թ.), «Կոմիտաս» (մի քանի տարբերակներով, 1961-65թթ.), «Հիրոսիմա» (1964թ.), «Մտածողը» (1965թ.), «Ազատություն» (1965թ.), «Նարեկացի» (1969թ.), «Մորս դիմաքանդակը» (1965թ.) ստեղծագործությունները, Հարություն Կալենցի (1966թ.) և Կոստան Չարյանի դիմաքանդակները (1968թ.) «Մարդկային վիճակներ» գրաֆիկական շարքը (1970-ական թթ.), Լևսեկ Կոլակովսկու, Ալեն Մոնտեֆորի, Ժան Ֆրանսուա Լիոտարի, Շառլ Թեյլորի, Ռեյնոն Կիբանսկու, Սրբ Փիթր Մալավարի (Մեծ Բրիտանիայի արքայական ակադեմիայի պատվերով), Հանս Գեորգ Գադամերու (կիսանդրին այժմ տեղադրված է Հայդելբերգի գիտությունների ակադեմիայում) կիսանդրի դիմաքանդակները (1970-80-ական թթ.): 1969թ ին Կոմիտասի ծննդյան 100-ամյակի կապակցությամբ Երևանում, Կոմիտաս պողոտայի սկզբնամասում գտնվող զբոսայգում, սեփական ձեռքերով կանգնեցնում է Կոմիտասի գիպսե արձանը: Կարճ ժամանակ անց արձանը ոչնչացվում է իշխանության մարմինների կողմից: Դետրոյտ քաղաքի կենտրոնական հրապարակներից մեկում դրված է նրա կերտած «Կոմիտասի» (գրանիտ և բրոնզ) 6-մետրանոց արձանը (1981թ.), Տորոնտոյում՝ «Վերածնունդ» չորս մետր բարձրությամբ բրոնզաձուլյ արձանը:

«Քարտ Բլանշ» հրատարակչությունը լույս է ընծայել նրա ստեղծագործությունների «Արտո Չարմաքչյան» ընդարձակ

ալբոմը (Ժակ Պուլենի առաջաբանով և Վիեննայի գեղարվեստի ակադեմիայի պրոֆեսոր Կարպիս Քորթյանի ընդարձակ առաջաբան-ուսումնասիրությամբ, 2003թ.): Նրա «Դիմապատկերներ» ալբոմն ընդգրկում է 60-ական թվականների հայագի բազմաթիվ նշանավոր անհատների՝ Երվանդ Քոչարի, Գուրգեն Մահարու, Ավ. Իսահակյանի, Մարտիրոս Սարյանի, Վազգեն Ա կաթողիկոսի, Մինաս Ավետիսյանի, Կոստան Չարյանի, Օհան Դուրյանի, Տիգրան Մանսուրյանի և այլոց դիմանկարները մեկնաբանություն-մակագրություններով (Երևան, 2006թ.):

Ընտրվել է Կանադայի թագավորական ակադեմիայի անդամ (1991թ.):

Արժանացել է բազմաթիվ մրցույթների հաղթողի և մրցանակակրի կոչման, այդ թվում ժամանակակից կերամիկական արվեստի ցուցահանդեսի առաջին մրցանակի (Պրահա, 1962թ.), Հերոսիմայի զոհերի հիշատակին Խորհրդային Միության խաղաղության պսիպանման կոմիտեի կազմակերպած ցուցահանդեսի առաջին մրցանակի («Հերոսիմա» հուշարձանը Խորհրդային Միության կողմից նվիրվել է Հերոսիմա քաղաքի զոհերի հուշահամալիրին, 1964թ.), Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի՝ ժամանակակից հայ քանդակագործության ցուցահանդեսում «Քանդակագործի մայրը» և «Արևո Բաբաչանյան» քանդակների համար (դրանք այժմ ցուցադրվում են Տրեոյակովյան պատկերասրահում, Մոսկվա, 1968թ.), Վիլֆրիդ Պելլետիերի կիսանդրու համար մրցույթի հաղթողի կոչման (1984թ.), «Թեբեյան» մշակութային միության մրցանակի՝ «Քայլող մարդը» քանդակի համար (2005թ.) և այլն: Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալով (2004թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՉԵՔԻԾՅԱՆ Հովհաննես

TCHEKIDJIAN Hovannes

Գիրիժոր, երգահան: Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր: Հայաստանի Հանրապետության և ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ: Երևանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի պրոֆեսոր: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1928թ. դեկտեմբերի 28-ին Ստամբուլում (Թուրքիա): Հայրանունը՝ Հարություն:

Ուսանել է Կ. Պոլսի Մխիթարյան վարժարանում, «Սեն-Միշել» քոլեջում, Ստամբուլի երաժշտանոցում, ապա Փարիզում՝ ստանալով քիմիկոս-ճարտարագետի, ինչպես նաև դիրիժորի («Էբոլ նորմալ դե մյուզիք») մասնագիտական վկայականներ (1954թ.): Այնուհետև երաժշտական կրթությունը կատարելագործել է Ստամբուլի երաժշտանոցում: Ղեկավարել է Ստամբուլի օպերային թատրոնի երաժշտական բաժինը և Ստամբուլի պետական երգչախումբը (1958-61թթ.):

Իբրև գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր ղեկավարում է Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախումբը (սկսած 1961թ-ից): Պաշտոնավարել է իբրև Երևանի Օպերայի և բալետի պետական ակադեմիական թատրոնի տնօրեն և գեղարվեստական ղեկավար (1982թ.): Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցի պրոֆեսոր է (սկսած 1982թ-ից):

Նրա ղեկավարությամբ Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախումբը, բացի Հայաստանից, մոտ 800 համերգային ելույթ է ունեցել աշխարհի բազմաթիվ բեմերում, այդ թվում Փարիզի «Պալե դե Կոնգրե», «Լա Սալ Պլիել», «Տեստր դե

Շանգ Էլիզե», Լոնդոնի Էլիզաբեթ Թագուհու անվան, Վեստմինստերյան և «Սենտրալ», Պրահայի «Սալ Սնետանա», Նյու Յորքի «Ավերի Ֆիշեր Հոլ», Բոստոնի «Սիմֆոնի Հոլ», Լոս Անջելոսի «Սքոտիշ Ռայդ Աուդիտորիում», Դետրոյտի «Օրկեստրա Հոլ» համերգասրահներում, Մոսկվայում, Սամկո Պետերբուրգում, նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների մայրաքաղաքներում և այլն: Երգչախմբի համերգացանկն ընդգրկել է ավելի քան 700 երաժշտական ստեղծագործություն՝ կատարված աշխարհի 27 լեզվով, 55 սիմֆոնիկ նվագախմբի նվագակցությամբ, այդ թվում Կոմիտասի, Եկմալյանի, Կարա-Մուրզայի, Ալան Հովհաննեսի, Բախի, Հենդելի, Մոցարտի, Վերդիի, Բեթհովենի, Չայկովսկու, Վագների, Բելլինիի, Շուբերտի և այլ դասականների բազմաթիվ խմբերգեր, շարականներ, օրատորիաներ, ռեքվիեմներ, կանտատներ և այլն:

Արժանացել է ԽՍՀՄ պետական մրցանակի (1975թ.) և ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստի կոչման (1978թ.): Նրա բազմաթիվ պետական պարգևների թվում են Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության և Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ոսկե մեդալները (2007թ.): 2007թ-ին Երևանում հանդիսավորությամբ նշվել է նրա ղեկավարած երգչախմբի հիմնադրման 70-ամյակը: Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2001թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՉԻԼԻՆԳԱՐՅԱՆ Ջորջ

CHILINGARIAN George

Նավթային և բնապահպանական ճարտարագիտության պրոֆեսոր (Հարավային

Կալիֆոռնիայի համալսարան): Փիլիսոփայության դոկտոր երկրաբանության բնագավառում: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի և Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Կալիֆոռնիայի նահանգի վկայագրված երկրաբան և քիմիկոս: Լոս Անջելոս, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1929թ. հուլիսի 22-ին Թբիլիսիում: Վարոս և Կլավդիա Չիլինգարյանների որդին է: Ամուսնացած է Երա Չիլինգարյանի հետ, դուստրը՝ Էլեոնորա, որդիները՝ Մոդեստո և Մարկ:

Գերազանցությամբ ավարտել է Ալբորգի բարձրագույն դպրոցը Թեհրանում (Իրան): Այնուհետև ուսանել է Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանում ստանալով գիտության պսակավորի գիտական աստիճան նավթային ճարտարագիտության ասպարեզում (ԱՄՆ, 1949 թ.): Նույն հաստատությունում նրան շնորհվել է մագիստրոսի գիտական աստիճան (1950թ.), իսկ 1956թ-ին փիլիսոփայության դոկտորի աստիճան երկրաբանության ասպարեզում՝ նավթային ճարտարագիտություն մասնագիտությամբ:

Պաշտոնավարել է իբրև նավթային և քիմիական լաբորատորիայի ղեկավար Ռայտ Պատերսոնի ռազմաօդային հենակայանում (Օհայո, ԱՄՆ, 1954-56թթ.): Եղել է Էլեկտրասոսնոսիկ միավորման նախագահը (Լոս Անժելոս, 1963-66թթ.), նաև ավագ խորհրդական «Ամչոն» նավթային ընկերությունում (1964-65թթ.): 1967-70թթ-ին զբաղեցել է Հանքային պաշարների միջազգային խորհրդատուների միավորման նախագահի պաշտոնը: ՄԱԿ-ի նավթային ճարտարագիտության գծով ավագ խորհրդական է (1967-69թթ-ին և սկսած 1978թ-ից): Միաժամանակ, սկսած 1950թ-ից, դասավանդել է Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի Նավթահանրապետության բաժնում: Եղել է այդ բաժնի պրոֆեսոր (1956-91թթ.), իսկ 1965-66թթ-ին ղեկավարել է այն: 1991թ-ից սկսած քաղաքացիական և նավթային ճարտարագիտության պրոֆեսոր է Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի Քաղաքացիական ճարտարագիտության բաժնում:

Հեղինակ է ավելի քան 500 գիտական հոդվածի և 65 գրքի՝ էլեկտրակենսաբանական-երկրաշարժային ռեմեդիացիայի, կորոզիայի, երկրակեղևում գազերի և հեղուկների տեղաշարժի, նավթային հորատանցման, նստվածքների միացման, նավթի և գազի հանքերի շահագործման, կարբոնատային հանքանյութերի հետազոտման բնագավառներում:

Եղել է Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի «Պի կապա պի» (1972թ. և 1981թ.) և «Քսի» (1974թ.) հանձնախմբերի նախագահը: Տնօրենն է «Տաու բետա ֆի» (սկսած 1996թ-ից) և խորհրդատու «Պի էպսիլոն տաու» (սկսած 1996թ-ից) հանձնախմբերի: Հանքային պաշարների միջազգային ակադեմիայի պատվավոր ակադեմիկոս է (Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (Երևան, 1993թ.): Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (միակը ամերիկյան երկրաբաններից, ով արժանացել է այս ակադեմիայի անդամակցությանը իր հիմնադրումից ի վեր, Մոսկվա, 1993թ.): Անդամ է Միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի (1994թ.): Նախագահն է Հայ ճարտարագետների ակադեմիայի ԱՄՆ-ի մասնաճյուղի: Իտալիայի հանքաբանական ուսումնասիրությունների ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր է: Հիմնադիրն է և համահրատարակիչը «Էներգիայի աղբյուրների ամսագիր» գիտական հանդեսի (սկսած 1974թ-ից): Խմբագիրն է «Նստվածքաբանական երկրաբանություն» գիտական հանդեսի: Հիմնադիրն է և գլխավոր խմբագիրը «Նավթաբանություն և ճարտարագիտություն» ամսագրի (սկսած 1986թ-ից):

Արժանացել է՝ Նեապոլի մշակույթի ինստիտուտի «Պատվո վկայագրի» (Իտալիա), Հնդկաստանի կառավարության «Շնորհակալագրի» (1967թ.), Բելգիայի «Սպայական խաչի», «Բացառիկների և արհեստավարժների պատվո սրահի» անդամակցության (ԱՄՆ, 1965թ.), Ամերիկայի երկրաբանական միության և Քիմիկոսների ամերիկյան ինստիտուտի պատվավոր անդամության կոչումների, Բարձրորակ մաս-

նագիտական դասավանդման համար Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի մրցանակի (1969թ.), «Նվաճումների համար» մրցանակի («Տաու բետտա ֆի» ճարտարագիտական միության կողմից, 1960թ. և 1970թ.), «Կարևոր նշանակության ծառայությունների համար» մրցանակի (Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարան, 1974թ. և 1976թ.), Նավթային ճարտարագետների միության «Նվաճումների համար» մրցանակի (ճարտարագիտական կրթության ասպարագում մատուցած ծառայությունների համար, 1984թ.), Կալիֆոռնիա նահանգի պատվավոր քաղաքացու կոչման (1998թ.), «Գնահատանքի» Մաուդյան Արաբիայի պետության կողմից (2001թ.), Ռուսաստանի «Գիտության և արվեստի ասպետի ոսկե շքանշանի» (2001թ.), «Արամկո» նավթային ընկերության «Շնորհակալագրի» (2002թ.), ոսկե շքանշանների՝ Իրանի, Հոնդուրասի, Տայվանի, Տաիլանդի, Մավադորի պետությունների և կառավարությունների կողմից:

2008թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա՝ Ջ. Չիլինգարյանի խմբագրությամբ

ՉԻԼԻՆԳԱՐՈՎ Արթուր

CHILINGAROV Artur

Բնեռախույզ, քաղաքական գործիչ: Խորհրդային Միության և Ռուսաստանի Դաշնության կրկնակի ազգային հերոս: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Ռուսաստանի Պետական դումայի պատգամավոր և փոխնախագահ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1939թ.

սեպտեմբերի 25-ին Լենինգրադում (այժմ՝ Սանկտ Պետերբուրգ): Հայրանունը՝ Նիկոլայ: Ամուսնացել է Տատյանա Ալեքսանդրովնա Չիլինգարովայի հետ, ունի մեկ որդի՝ Նիկոլայ, և մեկ դուստր՝ Զեսնիա:

Ավարտել է Լենինգրադի ծովակալ Մակարովի անվան ծովային ինստիտուտի արկտիկայի ֆակուլտետը (այժմ՝ Սանկտ Պետերբուրգի ծովային պետական ակադեմիա) օվկիանոսագիտություն մասնագիտությամբ (1963թ.): Ստացել է աշխարհագրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան: Սանկտ Պետերբուրգի ծովային պետական ակադեմիայի պատվավոր պրոֆեսոր է (2002թ.):

Որպես ճարտարագետ-օվկիանոսագետ աշխատել է Արկտիկայի և Անտարկտիդայի ուսումնասիրության ինստիտուտի Տիկսկի դիտակայանում (1963-65թթ.): Եղել է նախկին Խորհրդային Միության կոմունիստական կուսակցության Բուլոնսկի երկրամասի կոմիտեի քարտուղարը (1965-69թթ.): Ղեկավարել է Անտարկտիդայի հետազոտման խորհրդային 17-րդ արշավախումբը (1971թ.), այնուհետև «Հյուսիսային բևեռ-19» արշավախումբը (1971-73թթ.), «Վլադիվաստոկ» սառցահատի վրա կազմակերպել է «Հյուսիսային բևեռ-21» հետազոտական կայանը (1973-74թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Ադմերմիսկի տարածքի ջրերի, օդերևույթաբանության և շրջակա միջավայրի հսկողության ղեկավար (Արկտիկայի արևմտյան հատված, 1974-79թթ.): ԽՍՀՄ (այնուհետև Ռուսաստանի Դաշնության) ջրային-օդերևույթաբանական պետական կոմիտեում զբաղեցրել է զանազան պաշտոններ (1972-92թթ.)՝ «Միխայիլ Սոմով» նավի որոնման հատուկ փրկարարական արշավախմբի ղեկավար (Հյուսիսային սառուցյալ օվկիանոսում, 1985թ.), Կենտրոնական վարչության փոխնախագահ, Կենտրոնական Արկտիկայի վարչության նախագահ: Նշանակվել է ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի Անտարկտիդայի և համաշխարհային օվկիանոսի բաժնի ղեկավար (1986թ-ից), «Սիբիր» սառցահատի վրա կազմակերպված գիտական արշավախմբի ղեկավար (այն 1987թ. մայիսի 25-ին հասել է երկրագնդի հյուսիսային բևեռը), Անտարկտիդայի բևեռակայանն-

րի տեսչական խմբի ղեկավար (1988թ.) և այլն: 2004թ-ին կազմակերպել և ղեկավարել է «Ռուսաստան-Մոնակո» արշավախումբը Իշխան Ալբերտ Երկրորդի մասնակցությամբ, որը շնասահմակներով հասել է հյուսիսային բևեռ: Ղեկավարել է դեպի Անտարկտիդա ռուսական ուղղաթիռների (2007թ.) և «Հյուսիսային բևեռ - 2007թ.» արշավախմբերը: Իրականացրել է Հյուսիսային բևեռում Ռուսաստանի Դաշնության դրոշի ամրացումը օվկիանոսի հատակին՝ 4261մ խորության վրա (2007թ.): 1992թ-ից ղեկավարում է Ռուսաստանի բևեռախույզների ընկերությունը: Ռուսաստանի Դաշնության Պետական դումայի անդամ է («Միացյալ Ռուսաստան» քաղաքական դաշինքի անդամ 1992թ-ից): Եղել է Պետական դումայի փոխնախագահը (1994-2007թթ.): Պաշտոնավարության ընթացքում եղել է Դումայի բազմաթիվ պետական հանձնախմբերի նախագահ, փոխնախագահ և անդամ:

Հեղինակ է 50-ից ավելի գիտական աշխատությունների Արկտիկայի և Անտարկտիդայի ուսումնասիրության հիմնախնդիրների (մասնավորապես սառցաշերտերի վրա բեռնման-բեռնաթափման), օվկիանոսագիտության, նավագնացության, աշխարհագրության և հարակից այլ գիտական բնագավառներում: Կազմակերպչական հանձնախմբի նախագահն է «Ճանապարհորդի միջազգային հանրագիտարան» հրատարակության:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ է (2008թ.): Միացյալ Թագավորության (Մեծ Բրիտանիայի) աշխարհագրական արքայական ընկերության իսկական անդամ է: Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ է: Անդամ է Բևեռախույզների միջազգային ակումբի (Նյու Յորք, ԱՄՆ): Միջազգային մարդասիրական օգնության և համագործակցության ընկերության համանախագահն է:

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 2003 թ-ից): Անդամ է «Հայաստան-Ռուսաստան» ընկերության:

Ստացել է Խորհրդային Միության հերոսի կոչում՝ ծայրահեղ ծանր պայմաններում

փրկարարական արշավախմբերի կազմակերպման, ղեկավարման և փրկարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում ցուցաբերած խիզախության համար (1985թ.), իսկ 2008թ-ին Ռուսաստանի Դաշնության ազգային հերոսի կոչում՝ ծայրահեղ դժվար պայմաններում ցուցաբերած քաջության և ստորջրյա «Արկտիկա-2007» արշավախմբի աշխատանքի հաջող իրականացման համար: Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ «Լենինի», «Աշխատանքային կարմիր դրոշի», «Պատվո նշան» շքանշաններով և Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (2008թ.): Արժանացել է Խորհրդային Միության պետական մրցանակի (1981թ.), Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր օդերևույթաբանի կոչման (2005թ.), բազմաթիվ այլ պարգևների և կոչումների:

2007թ. Բաց տվագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՉԻԼԻՆԳԻՐՅԱՆ Լևոն

CHILINGIRIAN Levon

Չութակահար: «Չիլինգիրյան քառյակի» հիմնադիր և սոփոեն: Լոնդոնի թագավորական երաժշտանոցի պրոֆեսոր: Լոնդոն, Միացյալ Թագավորություն: Ծնվել է 1948թ. մայիսի 28-ին Նիկոզիայում (Կիպրոս): Լոնդոնում բնակվում է 1960թ-ից:

Ավարտել է Լոնդոնի թագավորական երաժշտանոցը (1971թ.): Համագործակցել է դաշնակահար Կլիֆորդ Բենսոնի հետ:

Հիմնադիրն ու ղեկավարն է «Չիլինգիրյան քառյակի» (Լոնդոն, 1971թ.), որը համերգներով շրջագայել է աշխարհի ավելի քան 50 երկրում և պարբերաբար հանդես է գալիս Լոնդոնի Էլիզաբեթ Թագուհու ան-

վան և «Վիզմոր» սրահներում, Եվրոպայի գրեթե բոլոր մեծ համերգասրահներում, երաժշտական փառատոներում և այլուր: Բառնայկի համերգացանկն ընդգրկում է Մոցարտի, Բեթհովենի, Շոպենի, Հայդնի, Դվորժակի, Պրոկոֆևի, Դեբյուսիի, Ռավելի, Գրիգի, Տավեների, Վուլֆի, Կոմիտաս-Ասլանազյանի և այլոց դասական ստեղծագործությունները: Հիշարժան են նաև «Չիլինգիրյան քառյակի» կատարումները «Բեթհովենյան» (Լոնդոն, Մելբուռն, Սիդնեյ) և «Շոպենյան» (Փարիզ) համերգային փառատոներում: Շվեդիայի «Կամերադա Նորդիկա» սիմֆոնիկ նվագախմբի զեղարվեստական ղեկավարն է (սկսած 1997թ-ից): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդում է Լոնդոնի թագավորական երաժշտանոցում (սկսած 1986թ-ից): Իբրև հրավիրված ջութակահար համերգներով հանդես է եկել «Բի Բի Սի»-ի սիմֆոնիկ, Լիվերպուլի ֆիլհարմոնիկ, Բուրնմուտի, Շոտլանդիայի սիմֆոնիկ, Բերգենի ֆիլհարմոնիկ, Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ, Ռուսաստանի ազգային ֆիլհարմոնիկ նվագախմբերի հետ: Ղեկավարել է «Վարպետության դասերը» («Մաստեր կլաս») «Բի Բի Սի»-ի հեռուստակայանի երիտասարդ երաժիշտ-կատարողների համար: Խմբագրել և հրատարակել է Էդվարդ Գրիգի «Կվարտետ ֆա մաժոր» անավարտ ստեղծագործությունը:

Հայաստանում կազմակերպել է Երիտասարդ ջութակահարների մրցույթներ (2000 և 2002թթ-ին):

«Բի Բի Սի»-ի բեթհովենյան (1969թ.) և Մյունխենի «Դյուտ» (1971թ.) լարային երաժշտական փառատոների ղափնեկիր է: Արժանացել է Կոբբետի մեդալի (Թագավորական ֆիլհարմոնիկ ընկերություն, 1995թ.): Պարզևատրվել է Բրիտանական Կայսրության շքանշանով՝ երաժշտական արվեստին մատուցած ծառայությունների համար (2000թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա:

ՉՈՐԲԱՆՅԱՆ Արամ

CHOBANIAN Aram

Բժիշկ-սրտաբան: Բժշկագիտության դոկտոր, Բոստոնի համալսարանի պատվավոր նախագահ և բժշկագիտության ակնառու պրոֆեսոր: Գիտությունների և արվեստների ակադեմիայի անդամ (ԱՄՆ): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Նատիք, Մասաչուսեթս, ԱՄՆ: Ծնվել է Պոտակետում (Ռոդ Այլենդի նահանգ, ԱՄՆ) 1929թ-ի օգոստոսի 10-ին: Վահան Չոբանյանի և Մարինա Արսենյանի որդին է: Ամուսնացել է Ժասմին Գուրիգյանի հետ, երեխաները՝ Կարին, Լիզա, Արամ:

Ուսանել է Բրաունի համալսարանում՝ ստանալով արվեստների պսակավորի գիտական աստիճան (1951թ.): Այնուհետև ուսումը շարունակել է Հարվարդի համալսարանի Բժշկագիտության բարձրագույն դպրոցում, որտեղ նրան շնորհվել է բժշկագիտության դոկտորի կոչում (1955թ.): Պաշտոնավարել է Բոստոնի համալսարանական հիվանդանոցի Սրտանոթային հիվանդությունների հետազոտման բաժանմունքում և նույն համալսարանի Բժշկագիտության բարձրագույն դպրոցում (1955-62թթ.) իբրև համալսարանական պրոֆեսորի օգնական (1962-65թթ.), ապա փոխպրոֆեսոր (1968-71թթ.), այնուհետև բժշկագիտության (սկսած 1971թ-ից) և ղեկավարության (1975թ-ից) պրոֆեսոր: Ստացել է Ջոն Մանդսոնի անվան բժշկագիտության ակադեմիկոս պրոֆեսորի կոչում (1993թ.):

Ղեկավարել է Արյան զարկերակային գերճնշման բաժանմունքը Բոստոնի հա-

մալսարանի ղիվանդանոցում (1967-75թթ.): Եղել է Բոստոնի քաղաքային հիվանդանոցի սրտանոթային հիվանդությունների հանձնախմբի նախագահը (1970-72թթ.), այնուհետև Առողջապահության ազգային հաստատության Արյան զարկերակային գերճնշման մասնագիտացված կենտրոնի և Բոստոնի համալսարանի Սրտանոթային հիվանդությունների ինստիտուտի տնօրենը (1975-95): Ղեկավարել է Բոստոնի համալսարանի Բժշկագիտության բարձրագույն դպրոցը (1988թ-ից), իսկ 1997թ-ից՝ Բժշկագիտության կենտրոնը: 2003թ-ին ընտրվել է Բոստոնի համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ: Ներկայումս Բոստոնի համալսարանի պատվավոր նախագահն է և նույն համալսարանի Բժշկագիտության բարձրագույն դպրոցի պատվավոր ղեկան (սկսած 2005թ-ից):

Հեղինակ է երկու մենագրության և վաղի քան 260 գիտական հոդվածի՝ սրտաբանության, մասնավորապես արյան զարկերակային գերճնշման և սրտանոթների կենսաբանության բնագավառում:

Առողջապահության ազգային ինստիտուտի Առողջության պահպանման միացյալ ազգային հանձնախմբի նախագահն է (արյան մշակման, փոխներարկման և զարկերակային գերճնշման ուսումնասիրության գծով): Նույն հաստատության սրտի, թոքերի և արյան մասնագիտական խորհուրդների անդամ է: Խմբագրական հանձնախմբի նախագահն է Մասաչուսեթսի բժշկական ընկերության և Նյու Ինգլանդի բժշկական հանդեսների: Ընդգրկված է «Ռոջերս Վիլյամս» բժշկական կենտրոնի, Արյան զարկերակային գերճնշման ազգային ընկերության և այլ հաստատությունների հոգաբարձուների խորհուրդների կազմում: Տնօրենների խորհրդի անդամ է Նյու Ինգլանդի Առողջապահության ինստիտուտի, Մասաչուսեթսի աշխատանքի և Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ընկերությունների:

ԱՄՆ-ի գիտությունների և արվեստների ակադեմիայի անդամ է (2007թ.): Եվրոպա-

կան գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (Բրյուսել 2002թ.): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (1994թ.): Արյան գերճնշման ամերիկյան ընկերության անդամ է (1993թ.): Անդամ է Գիտության և կրթության հայկական ազգային հիմնադրամի: Ամերիկայի հայկական համաժողովի նախագահն է: Հայ մշակույթի բարեկամների ընկերության անդամ է և հոգաբարձու: Երևանի պետական բժշկական համալսարանի միջազգային ղեկավար խորհրդի անդամ է:

Պարզևատրվել է «Էլիս Այլենդ» ամերիկյան մեդալով, Ամերիկյան սրտաբանների ընկերության «Պատվոգրով»՝ արյան զարկերակային գերճնշման ուսումնասիրությունների ասպարեզում ունեցած նվաճումների համար, «Ժամանակակից բժշկության զարգացման համար» մրցանակով (1990թ.), Արյան զարկերակային գերճնշման ուսումնասիրությունների ամերիկյան ընկերության Ադոտի անվան մրցանակով, Արյան զարկերակային գերճնշման ուսումնասիրության ազգային կրթական ծրագրի հանձնախմբի Ֆրես մրցանակով, Կլինիկական հետազոտությունների համար «Ոսկե մեդալով», Կլինիկական կենսաքիմիայի ամերիկյան ազգային ակադեմիայի մրցանակով՝ բժշկական նշանակալից ծառայության համար, Իստման Կողակի մրցանակով, Ամերիկյան բժիշկների միության «Ոսկե մեդալով», Ռոդ Այլենդի «Պատվո սրահի» անդամակցությամբ, Ամերիկյան բժիշկների Իսրայելում ունեցած հաջողությունների համար մրցանակով, Երևանի բժշկական համալսարանի «Ոսկե մեդալով», «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» մեդալով (Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա կաթողիկոսի կողմից), Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարության «Ոսկե մեդալով», Մարդասիրական գիտությունների պատվավոր դոկտորի կոչմամբ և այլն:

2007թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՉՈԲԱՆՅԱՆ Վլադիմիր

CHOBANIAN Vladimir

Հրթիռային տեխնիկայի ոլորտի մասնագետ: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Պահեստագործի գեներալ-լեյտենանտ: Ռուսաստանի Դաշնության գիտության և տեխնիկայի վաստակավոր գործիչ: Ծնվել է 1938թ-ի փետրվարի 10-ին Բոգդանովկայի շրջանի Խոջաբեկ հայկական գյուղում (Ջավախք, Վրացական ԽՍՀ): Հայրանունը՝ Արշալույս:

Արժաթ մեդալով ավարտել է միջնակարգ դպրոցը Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի): Ուսանել է Խարկովի բարձրագույն ավիացիոն-ճարտարագիտական զինվորական ուսումնարանում (ավարտել է 1960թ-ին): Արժանացել է տեխնիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (1984թ.) և պրոֆեսորի կոչման (1990թ.):

Զինվորական ծառայությունն անցկացրել է հրթիռային զորամիավորումներում՝ Դաղստանում (1961-1963թթ.), Վիննիցայում (1967-71թթ.): Եղել է ԽՍՀՄ պաշտպանության նախարարության 4-րդ կենտրոնական ռազմական գիտահետազոտական ինստիտուտի գիտաշխատող, ապա ավագ գիտաշխատող, այնուհետև լաբորատորիայի վարիչ և գիտական բաժնի ղեկավար (1971-89թթ.): Նշանակվել է Ձերժինսկու անվան ռազմական ակադեմիայի (այժմ՝ Պետրոս Մեծի անվան ռազմավարական նշանակության հրթիռային զորքերի ակադեմիա) գեներալի շահագործման ամբիոնի վարիչ (1989-92թթ.), ապա նույն ակադեմիայի հրամանատարի տեղակալ կրթության գծով (սկսած 1992թ-ից): Ստացել է գեներալ-լեյտենանտի զինվորական աստիճան (1995թ.):

Հեղինակ է երեք դասագրքի, վեց ուսումնական ձեռնարկի, մոտ 250 գիտական և գիտա-մեթոդական հրատարակման: Հիշարժան են նրա «Մեծ համակարգերի հուսալիության որոշման և ստուգման մեթոդներ» (1976թ.), «Ձեռքերի արդյունավետության գնահատման հավանական եղանակները» (1979թ.), «Շահագործման պահանջների որոշման և հսկողության մեթոդները բարդ համակարգերում» (2005թ.) և «Բարդ համակարգերի հեռանկարային շահագործման պրոցեսների մեթոդներ և մաթեմատիկական մոդելներ» (2005թ.) մենագրությունները: Հեղինակ է հատուկ նշանակության նոր զինատեսակների ստեղծման: Ի թիվս բազմաթիվ գիտական մշակումների, վերջին տարիներին իրականացրել է հեքսագենային պարունակության զինատեսակների ոչնչացման և նրանց անթափոն օգտագործման նոր եղանակներ:

Անդամ է Ռուսաստանի հրթիռային և հրետանային գիտությունների ակադեմիայի և հինգ այլ ակադեմիայի: Հիմնադիրն ու ղեկավարն է Հրթիռային և տիեզերական տեխնիկայի հիմնախնդիրների Պետրովսկի կենտրոնի: Ռուսաստանի Դաշնության Պետական դրամայի Կրթության և գիտության հանձնաժողովի «Ռազմական ուսուցման խնդիրների հասարակական խորհրդի» նախագահության անդամ է: Ռուսաստանի բարձրագույն որակավորող հանձնաժողովի «Ավիացիոն-հրթիռային և տիեզերական տեխնիկայի փորձագիտական խորհրդի» անդամ է:

Պարգևատրվել է Խորհրդային Միության և Ռուսաստանի Դաշնության 12 պատվո շքանշանով: Արժանացել է Ռուսաստանի Դաշնության գիտության և տեխնիկայի վաստակավոր գործիչ կոչման (1995թ.): Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի կողմից նրան շնորհվել է Ալֆրեդ Նոբելի անվան մեդալ՝ գիտական նվաճումների համար (2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

ՉՈԲԱՐՅԱՆ Ալեքսանդր

CHUBARIAN Alexander

Պատմաբան: Պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի և Նորվեգիայի թագավորական ակադեմիայի անդամ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մոսկվայում 1931թ. հոկտեմբերի 14-ին (հայրանունը՝ Օհան): Ամուսնացած է:

Ավարտել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանը (1955թ.):

Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտում ստացել է պատմական գիտությունների թեկնածուի (1959թ.), ապա դոկտորի (1968թ.) գիտական աստիճաններ: Արժանացել է պրոֆեսորի կոչման (1979թ.):

Եղել է Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտի գիտաշխատող (1958-62թթ.), ապա գիտական քարտուղար (1963-66թթ.): Աշխատել է որպես Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Պատմության բաժանմունքի գիտական քարտուղար (1966-73թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Ընդհանուր պատմության ինստիտուտի բաժանմունքի վարիչ (1973-88թթ.), ապա տնօրեն (սկսած 1988թ-ից): Դասավանդել է ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարության Դիվանագիտական ակադեմիայում (1966-76թթ.): Հասարակական գիտությունների պետական համալսարանի ռեկտորն է (սկսած 1996թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 300 հոդվածի, որոնք հիմնականում նվիրված են Եվրոպայի պատմությանը, նորագույն ժամանակների միջազգային հարաբերությունների պատ-

մությանը, գրքերի, այդ թվում «Բրեստի հաշտությունը. 1918թ.» (1963թ.), «Ստալինը և սառը պատերազմը» (անգլերենով լույս է տեսել 2002թ-ին), «Պատերազմի դաշնակիցները՝ խորհրդային, ամերիկյան և բրիտանական փորձը, 1939-45թթ.» (1993թ.), «Խաղաղության մշակույթը և ժողովրդավարությունը» (համահեղինակ, 1997թ.), բազմաթիվ դասագրքերի: Գլխավոր խմբագիրն է «Եվրոպայի պատմությունը» 6-հատորանի և «Խաղաղությունը 20-րդ դարում» (նաև համահեղինակ) աշխատությունների:

Անդամ է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի (2000թ-ից, թղթակից-անդամ՝ 1994թ-ից): Նորվեգիայի թագավորական ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (1996թ-ից): Եղել է Ժամանակակից Եվրոպայի պատմության միջազգային ընկերության փոխնախագահը (1973թ), Պատմական գիտությունների միջազգային հանձնախմբի անդամ (1900-95թթ.) և նրա փոխնախագահը (1995-2000թթ.): Ռուսաստանի պատմաբանների ազգային հանձնախմբի նախագահն է: Անդամ է Ժամանակակից պատմական գիտությունների միջազգային համաժողովի հանձնախմբի և Ռուսաստանի Դաշնության նախագահին առընթեր գիտական խորհրդի: Ռուսաստանի Դաշնության կրթության նախարարության ուսումնական ծրագրերի գիտամեթոդական հանձնախմբի նախագահն է: Ռուսաստանի հնագետ-պատմաբանների ընկերության նախագահն է: Ռուսաստանի նախագահին առընթեր Գերմանիայի և Ռուսաստանի հարաբերությունների պատմության ուսումնասիրության հանատեղ հանձնախմբի համանախագահն է: Նրա ջանքերով են ստեղծվել Ռուս-ռումինական և Ռուս-ուկրաինական հարաբերությունների պատմության ուսումնասիրության հանատեղ հանձնախմբի համանախագահն է: Նրա ջանքերով են ստեղծվել Ռուս-ռումինական և Ռուս-ուկրաինական հարաբերությունների պատմության ուսումնասիրության միջկառավարական պետական հանձնախմբերը: Արտասահմանում գտնվող հայրենակիցների պետական հանձնախմբի անդամ է (2006թ.): Ռուսաստանի Դաշնության նախագահական ընտրությունների ընթացքում եղել է Բ. Ելցինի վստահված անձը (1996թ.): Բազմաթիվ համալսարանների պատվավոր դոկտոր է:

Պարզևատրվել է «Պատվո նշան» (ԽՍՀՄ, 1976թ.), «Պատվո» (Ռուսաստանի Դաշնություն, 1999թ.), «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար, 4-րդ կարգի» (Ռուսաստանի Դաշնություն, 2005թ.), «Պատվ լեգիոնի» (Ֆրանսիա, 2006թ.), «Սպայական խաչ» (Գերմանիա), «Սուրբ Գրիգորի» (Վատիկան) և բազմաթիվ այլ շքանշաններով, պարգևներով ու մրցանակներով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՉՈՒՐՈՒԿ Սերժ

TCHURUK Serge

Տնտեսական, ֆինանսական և վարչական գործիչ: Փարիզ, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1937թ. նոյեմբերի 13-ին Մարսելում: Ծննդով՝ Չուրուկիչյան Սերժ: Ամուսնացած է:

Սովորել է Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության Մուրադ-Ռաֆայելյան վարժարանում: Ուսումը շարունակել է Պոլիտեխնիկական դպրոցում՝ ստանալով զինագործ-ճարտարագետի մասնագիտություն (Փարիզ, 1958թ.):

Պաշտոնավարել է «Էքսոն Մոբիլ» ընկերությունում (ԱՄՆ, 1964-79թթ.): 1979թ-ին ստանձնել է ամերիկյան «Բենելուքս» ընկերություն նախագահի պաշտոնը: Վերադառնալով Ֆրանսիա, դարձել է «Ռեոն-Պուլենք» դեղագործական ընկերություն նախագահն ու գլխավոր գործադիր տնօրենը (1980-86թթ.): Դեկավարել է «Տոտալ» ֆրանսիական նավթային ընկերությունը (1986-90թթ.): Եղել է «Ալկատել-Ալստոմ» հեռահաղորդակցության և էլեկտրոնիկայի ֆրանսիական ընկերության նախագահը և գլխավոր գործադիր տնօրենը (1995-2006թթ.): Նախագահում է «Ալկատել-Լյուսեն» միավորման վարչական խորհրդում (սկսած 2006թ-ից):

Անդամ է Ֆրանսիական կառավարության Տեխնոլոգիական և տեղեկատվական ռազմավարության խորհրդի (սկսած 2004թ-ից), Պոլիտեխնիկական դպրոցի վարչական խորհրդի (Փարիզ, սկսած 2003թ-ից): Բազմաթիվ արդյունաբերական, պետական և հասարակական կազմակերպությունների ղեկավար խորհուրդների անդամ է:

Պատվավոր անդամ է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության:

Պարզևատրվել է Ֆրանսիայի «Պատվո լեգիոնի» շքանշանով (1998թ.), բազմաթիվ երկրների պետական շքանշաններով ու պարգևներով: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը նրան պարգևատրել է «Ոսկե կրծքանշանով» (Մարսել, 2005թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

Պ

ՊԱՊՅԱՆ Հասմիկ

PAPIAN Hasmik

Օպերային երգչուհի (սոպրանո): Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստուհի: Վիեննա, Ավստրիա: Ծնվել է Երևանում 1961թ.: Ամուսնացած է, ունի մեկ դուստր՝ Սիրանուշ:

Ուսանել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցում՝ այն ավարտելով իբրև ջութակահար:

Օպերային դերերգով առաջին անգամ հանդես է եկել Օպերայի և բալետի պետական ակադեմիական թատրոնում՝ կատարելով Միմի դերերգը Պուչինի «Բոհեմ» օպերայում (Երևան): Արժանացել է մի շարք միջազգային մրցույթների դափնեկրի կոչման, մասնավորապես Չայկովսկու անվան միջազգային մրցույթի (Մոսկվա), Վիեննայի Բելվեդերյան մրցույթի, Թուլուզի և Սոֆիայի միջազգային մրցույթների (1992թ.): Բելինի «Նորմա» օպերայում գլխավոր դերերգով հանդես է եկել Վարշավայի օպերային թատրոնում (1992թ.), այնուհետև ելույթներ է ունեցել Բոննի, Դյուսելդորֆի, Մոնրեալի և այլ օպերային թատրոններում (սկսած 1994թ.):

Կատարել է մոտ 40 դերերգ: Հանդես է եկել աշխարհի ամենահեղինակավոր օպերային բեմերում՝ Ամստերդամի Նիդերլանդական, Լիեժի թագավորական, Մանհայմի, Մոնրեալի, Ժնևի, Վիեննայի պետական, Բեռլինի, Միլանի «Լա Սկալա», Փարիզի «Բաստիլ», Տոկիոյի, Նյու Յորքի

«Մետրոպոլիտեն» և բազմաթիվ այլ օպերային թատրոններում: Բելինի «Նորմա-յում» Նորմայի դերերգի լավագույն կատարողներից մեկն է աշխարհում: Հիշարժան են նրա խաղացանկի Աբիգայի (Վերդիի «Նաբուկո»), Դոնա Աննայի (Մոցարտի «Դոն Ջիովանի»), Միմի (Պուչինի «Բոհեմ»), Աիդայի (Վերդիի «Աիդա»), Լիզայի (Չայկովսկու «Պիկովայա Դամա»), Վիոլետայի (Վերդիի «Տրավիատա»), Անելիայի (Վերդիի «Սինոն Բոկկանեգրա»), ինչպես նաև Օլիմպիայի (Չուխաջյանի «Արշակ Բ») և Անուշի (Տիգրանյանի «Անուշ») դերերգերի կատարումները:

Նրա համերգային ծրագրերն ընդգրկում են հայ երգահանների՝ Կոմիտասի, Եկմալյանի, Կանաչյանի, Տիգրանյանի ստեղծագործությունները: 2005թ-ին Գերմանիայում ձայնագրել է «Նվիրում Կոմիտասին» սեղմ սկավառակը, որն ընդգրկում է Կոմիտասի ստեղծագործությունների կատարումը (Վ.Մամիկոնյանի դաշնամուրային նվագակցությամբ) հայերեն և գերմաներեն լեզուներով: Նորմայի դերերգով նկարահանվել է Բելինի նույնանուն օպերայի հիման վրա Բորիս Հայրապետյանի կողմից նկարահանված օպերա-կինոնկարում (Երևան, 2003թ.):

Ի թիվս բազմաթիվ պարգևների և մրցանակների, արժանացել է Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստի կոչման (Երևան, 2004թ.): Պարզևատրվել է Արամ Ա Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսի կողմից «Սուրբ Մաշտոց» շքանշանով (Անթիլիաս, 2004թ.) և Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից «Սուրբ Սահակ, Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանով (Ս. Էջմիածին, 2005թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյ

ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ Էլմա

PARSAMIAN Elma

Աստղագետ: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից-անդամ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1929թ. դեկտեմբերի 23-ին Երևանում: Մուրեն Պարսամյանի և Բուրաստան Սապոնջյանի դուստրն է:

Ուսանել է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետում (1949–54թթ.), այն ավարտել է գերազանցության վկայագրով: Եղել է Բյուրականի աստղադիտարանի ասպիրանտ (1957–60թթ.): Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետում ստացել է գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (1963թ.): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի Բյուրականի աստղադիտարանում արժանացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (1963թ.): 1988թ-ին նրան շնորհվել է պրոֆեսորի կոչում:

Պաշտոնավարել է Բյուրականի աստղադիտարանում (ներկայումս՝ Բյուրականի Վիկտոր Համբարձումյանի անվան աստղադիտարան) նախ որպես կրտսեր (1954–56 և 1961–66թթ.), ապա իբրև ավագ (1967–85թթ.), այնուհետև առաջատար (1985–2000թթ.) և գլխավոր գիտաշխատող (սկսած 2000թ.): Ղեկավարել է Հայկական մանկավարժական ինստիտուտի Աստղագիտության և տեսական ֆիզիկայի ամբիոնը (1983–87թթ.): Իբրև պրոֆեսոր դասավանդել է Երևանի պետական համալսարանում (1989–95թթ.): Եղել է Մեխիկոյի Աստղագիտության ազգային ինստիտու-

տի «C» կարգի տիտղոսակիր հետազոտող (Մեքսիկա, 1991–95թթ.):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 140 գիտական և մոտ 20 գիտահանրամատչելի հոդվածի աստղաֆիզիկայի և աստղագիտության պատմության բնագավառներում: Համահեղինակ է «Մեծամոր» բազմաատոր աշխատության 4-րդ մասի: Հիմնական հետազոտությունները վերաբերում են աստղային միգամածությունների, փոփոխական աստղերի և աստղագիտական հնագիտության հարցերին:

Թղթակից-անդամ է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի (սկսած 2000թ-ից): Անդամ է Աստղագետների միջազգային միության (սկսած 2000թ-ից), Բյուրականի աստղադիտարանի դոկտորական ատենախոսությունների պաշտպանության գիտական խորհրդի (սկսած 1980թ-ից), Եվրոպական աստղագիտական միության (սկսած 1990թ-ից), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (սկսած 1995թ-ից): Եղել է Սոցիալիստական երկրների գիտությունների ակադեմիաների աստղաֆիզիկայի հանձնախմբի «Բոցավառվող աստղերի» ուսումնասիրության աշխատանքային խմբի փոխնախագահը (1985–88թթ.), «Պատմա-աստղագիտական հետազոտություններ» հանդեսի (Մոսկվա, «Նաուկա» հրատարակչություն) խմբագրական կազմի անդամ (1988–92թթ.), Միջազգային անվտանգության պահպանման խորհրդային գիտնականների հանձնախմբի անդամ (1990–92թթ.), ԽՍՀՄ համալսարաններում և ինստիտուտներում աստղագիտության դասավանդման մեթոդաբանական գիտական խորհրդի անդամ (1990–92թթ.):

Աստղերի գրանցման միջազգային կազմակերպությունը (Շվեյցարիա) «Վիշապի համաստեղության» աստղերից մեկն անվանակոչել է «Էլմա Պարսամյան» (1997թ.):

Դիպլոմների և շնորհակալագրերի է արժանացել Երևանի պետական համալսարանի (1950թ.), Մեխիկոյի համալսարանի (1969թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի («Գովեստագիր», 1981թ.), Սոցիալիս-

տական երկրների գիտությունների ակադեմիաների աստղաֆիզիկայի հանձնախմբի (1985թ.), Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի Բյուրականի Վիկտոր Համբարձումյանի անվան աստղադիտարանի կողմից (1996թ-ին, հիմնադրման 50-ամյակի առթիվ):

Արժանացել է «Բարեխիղճ աշխատանքի համար» (Հայկական ԽՍՀ, 1971թ.) և «Անանիա Շիրակացի» (Հայաստանի Հանրապետություն, 2003թ.) շքանշանների:

2005թ., Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաբերի» տվյալների հիման վրա

ՊՈՂՈՍՅԱՆ Էրիկ

BOGOSIAN Eric

Արձակագիր, թատերագիր, կինոյի և թատրոնի դերասան, բեմադրիչ: «Պուլիցեր» մրցանակի դափնեկիր: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է 1953թ. ապրիլի 24-ին Վոբուրնում (Մասաչուսեթս, ԱՄՆ): Հարրի և Էդվինա Պողոսյանների որդին է: Ամուսնացել է Ջո Ան Բոնեի հետ, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Չիկագոյի համալսարանը (Իլինոյս), ապա Օբերլին քոլեջը (Օհայո, 1976թ.):

Հեղինակ է «Մել» (Մայմոն և Շուստեր հրատ., 2000թ.) և «Թմրամոլ գեղեցկուհի» (2005թ.) վեպերի, «Ընդհատակյա գրառումներ» (1993թ.) վիպակի, այսպես կոչված «մեկ անձի շուռ» ներկայացումների «Ռադիոխոսակցություն» (1988թ., որի հիման վրա նկարահանվել է բեմադրիչ Օլիվեր Ստոունի համանուն ֆիլմը 1987թ-ին, և որտեղ է. Պողոսյանը հանդես է եկել իբրև

դերակատար), «Արվարձան» (1994, նույնանուն ֆիլմը նկարահանվել է 1996թ-ին), «Մեքս, բմրաղեղեր, ռոք և ռոլ» (1990թ.), «Արթնացիր և անուշ արա սուրճը» (2000թ.), «Հարբեցողություն Ամերիկայում» (1986թ.), պիեսների՝ «Տանջահարվածը» (բեմադրվել է Գուտմանի թատրոնում և Բալթիմորի թատրոնում, 1998թ.), «Թզուկը» (բեմադրվել է Մակ-Քարտերի թատրոնում, 2000թ.), «Կարմիր հրեշտակ» (բեմադրվել է Վիլյամսոնի թատրոնում) և այլ ստեղծագործությունների, որոնց զգալի մասը լույս են տեսել առանձին գրքերով (նաև թարգմանաբար), ներկայացումները ձայնագրվել և տեսագրվել են: Նրա թատերական գործերը բեմադրվել են ամերիկյան և եվրոպական բազմաթիվ թատրոններում: Հյուրախաղերով հանդես է եկել ԱՄՆ-ի բազմաթիվ քաղաքներում, Կանադայում, Եվրոպայի երկրներում:

Իբրև դերասան և իր ստեղծագործությունների բեմադրիչ առաջին անգամ հանդես է եկել Նյու Յորքի «Օֆ-Բրոդվեյյան» (Բրոդվեյի մշակութային կենտրոնից դուրս գտնվող) թատրոնում, սկսած 1977թ-ից): Բացի թատերական դերերից, խաղացել է նաև կինոյում՝ համագործակցելով բեմադրիչներ Ռոբերտ Ալտմանի, Դեյվիս Գուզենհեյմի, Ջեյմս Քոքսի, Ատոմ Էգոյանի («Արարատ») և այլոց հետ, ինչպես նաև հեռուստատեսային սերիալներում («Օրենք և կարգ»): «Արամ Խաչատրյան» փաստագրական ֆիլմում հանդես է գալիս որպես պատմող (2003թ.):

Ամերիկյան գրողների միավորման բազմամյա անդամ է:

Արժանացել է «Պուլիցեր» ամերիկյան գրական հեղինակավոր մրցանակի («Ռադիոխոսակցություն» ստեղծագործության համար, 1987թ.), «Օբի» (Obie) օֆ-բրոդվեյյան թատերական մրցանակի՝ իբրև դերասան և թատերագիր (եռակի, 1986, 1989 և 1993թթ.), «Անահիտ» գրական մրցանակի («Արարատ» հանդես, Կոլումբիայի համալսարանի հայկական կենտրոն, 2004թ.), «Թատերական պատվո ցուցանակ» մրցանակի՝ թատերական մենախոսությունների համար (1986թ.), Բեռլինի միջազգային կինոփառատոնի «Արժաթ

արջ» մրցանակի՝ ինքնուրույն ձեռքբերումների համար, իբրև «Ռադիոխոսակցություն» ֆիլմի հեղինակ և դերակատար (1989թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա
Ծանոթություն. – Է. Պողոսյանի որոշ ստեղծագործությունների անվանումներ անգլերենից քարգմանված են բառացի և չեն կարող ճշգրիտ համարվել:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ Սիխայի

POGOSYAN Mikhael

Քաղաքացիական և ռազմական օդանավաչինության ճարտարագետ: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի քրթակից–անդամ, «Սուխոյ» օդանավաչինական ընկերության գլխավոր տնօրեն: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մոսկվայում 1956թ. ապրիլի 18–ին (հայրանունը՝ Ասլան): Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ուսանել է Մոսկվայի Ձերժինսկու անվան ավիացիոն ինստիտուտի օդանավաչինության ֆակուլտետում, այն ավարտել է գերազանցության վկայագրով (1979թ.):

Աշխատել է «Սուխոյ» օդանավաչինական նախագծային բյուրոյում նախ իբրև նախագծող–ճարտարագետ (սկսած 1979թ.–ից), ապա գլխավոր նախագծողի տեղա-

կալ (1992–98թթ.), այնուհետև նախագծային բյուրոների տնօրենների խորհրդի նախագահ (1995–99թթ.) և նախագծային բյուրոյի գլխավոր տնօրեն (սկսած 1999թ.–ից): Ներկայումս «Սուխոյ» բաց բաժնետիրական օդանավաչինական ընկերության գլխավոր տնօրենն է (իր մեծությամբ և արտադրանքի արտահանման ծավալով աշխարհում 3–րդ խոշորագույն ընկերությունը, որն ունի մոտ 30000 աշխատող): Դեկավարում է Մոսկվայի ավիացիոն ինստիտուտի օդանավաչինության ամբիոնը (սկսած 2004թ.–ից):

Հեղինակ է 11 գյուտի և արտոնագրի, 15 գիտական հոդվածի: Նրա ղեկավարությամբ են նախագծվել և ստեղծվել Սու–27, Սու–30, Սու–33 (նավերի վրայից թռչող), Սու–37 «Բերկուտ» («Ոսկե արծիվ») ռազմական կործանիչ ինքնաթիռները, «Ռուսական նահանգային» (Sukhoi, SuperJet) քաղաքացիական օդանավը (2003թ.), ձևափոխել և արդիականացրել է բազմաթիվ քաղաքացիական և ռազմական ինքնաթիռներ:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի թղթակից–անդամ է (Էներգետիկայի, մեքենաչինության, մեխանիկայի և կառավարման համակարգերի բաժանմունք, 2003թ.): Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության արդյունաբերական խորհրդի անդամ է (սկսած 2000թ.–ից):

Ռուսաստանի Դաշնության պետական մրցանակի (1997թ.) և Ռուսաստանի Դաշնության կառավարական մրցանակի (1998թ.) դափնեկիր է: Պարգևատրվել է Ռուսաստանի Դաշնության «Պատվո» շքանշանով (Սու–33 ռազմական ինքնաթիռի ստեղծման համար, 2002թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՋԻԳԱՐԽԱՆՅԱՆ Արմեն

DJIGARKHANI AN Armen

Դերասան և բեմադրիչ: Խորհրդային Միության, Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության ժողովրդական դերասան: Ռուսաստանի Դաշնություն, Մոսկվա: Ծնվել է 1935թ. հոկտեմբերի 3–ին Երևանում: Բորիս և Ելենա Ջիգարխանյանների որդին է: Ամուսնացած է Տատյանա Սերգենևա Ջիգարխանյանի հետ:

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաբանական ինստիտուտը (1958թ.): Եղել է Երևանի Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնի դերասան (1955–67թթ.), այնուհետև Լենինյան կոմերիտմիության թատրոնի (Մոսկվա, սկսած 1967թ.–ից) և Մայակովսկու անվան թատրոնի (Մոսկվա, սկսած 1969թ.–ից) դերասան: Հիմնադիրն ու գեղարվեստական ղեկավարն է Մոսկվայի «Արմեն Ջիգարխանյան» գեղարվեստական թատրոնի (1996թ.): Դասավանդել է Մոսկվայի կինոյի պետական ինստիտուտում (1991–96թթ.):

Թատրոնում և կինոյում խաղացել է մոտ 300 դեր: Կինոնկարներում խաղացած գլխավոր դերերի թվով (մոտ 200) բացառիկ ցուցանիշ է սահմանել՝ մտնելով «Գիննեսի ռեկորդների գրքի» մեջ: Ի թիվս այլոց, հիշարժան են նրա կերտած կեպարները

Ֆ. Դովլաբյանի «Բարև, ես եմ», Վ. Տիտովի «Բարև Ձեզ, ես ձեր մորաքույրն եմ», Յ. Ֆրիդի «Շունը խոտի դեզի վրա», Ս. Գովորուխինի «Հանդիպման վայրը չի կարելի փոխել», Էդ. Քեոսայանի «Ռուսական կայսրության թագը», Գ. Դանելիայի «Անձնագիր», Վ. Մենշովի «Շիրլի–Միրլի», Ա. Ալովի և Վ. Նաումովի «Թեհրան–43» և այլ գեղարվեստական կինոնկարներում, «Ալի Բարան և քառասուն ավազակները», «Թագուհի Մարգոն» հեռուստատեսային ֆիլմերում և այլն: «Վերադարձ դեպի տուն» ներկայացման մեջ Մաքսի դերի կատարման համար արժանացել է Մոսկվայի թատերական–հեռուստատեսային ներկայացումների միջազգային փառատոնի (նվիրված Ի. Սմակտունովսկու ծննդյան 75–ամյակին) «20–րդ դարավերջի դերասանը» մրցանակի դափնեկրի կոչման (2000թ.):

Արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակների «Եռանկյունի» (1975թ.) և «Չյունը սզո մեջ» (1979թ.) կինոնկարներին մասնակցության համար: Ստացել է Խորհրդային Միության ժողովրդական դերասանի կոչում (1985թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2001թ.): Պարգևատրվել է Ստանիսլավսկու անվան թատերական մրցանակով (Մոսկվա, 2000թ.) և «Ոսկե դիմակ» մրցանակով (Մոսկվա, 2001թ.): 2002թ. լույս է տեսել Ա. Դորբովսկու «Ես միայնակ ծաղրածու եմ» գիրքը, նվիրված նրա գործունեությանը: Պարգևատրվել է Ռուսաստանի Դաշնության «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար» 3–րդ կարգի շքանշանով (2004թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

Ս

ՍԱՀԱԿՅԱՆ Բակ

SAHAKIAN Bako

Քաղաքական գործիչ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ: Ստեփանակերտ, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն: Ծնվել է 1960թ. օգոստոսի 30-ին Ստեփանակերտում: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Արցախի պետական համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը:

Ծառայել է Խորհրդային բանակում (1978-80թթ.): Աշխատել է Մեխանիկական և Շինարարական կառույցների գործարաններում (Ստեփանակերտ, 1981-83թթ.), ապա Պատմական հուշարձանների վերականգնման Ստեփանակերտի մասնաճյուղում (1983-85թթ.), այնուհետև Ղարաբաղի մատակարարման վարչությունում (1987-90թթ.):

Արցախյան շարժման (սկսած 1988թ-ից) և Արցախի ինքնապաշտպանության մարտերի մասնակից է (սկսած 1990թ-ից): Եղել է Արցախի ինքնապաշտպանության ուժերի հանձնախմբի նախագահի տեղակալը քիկունքի գծով (1992-93թթ.), քիկունքի շտաբի պետ (1993-95թթ.), Ինքնապաշտպանության բանակի հրամանատարի տեղակալ արտաքին կապերի գծով (1995-96թթ.), 10-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիայի պետի տեղակալ քիկունքի գծով (1996-97թթ.): Պաշտոնավարել է Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի և Ազգային անվտանգության նախարար-

ություններում իբրև նախարարի օգնական (1997-99թթ.): Ղեկավարել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ներքին գործերի (1999-2001թթ.) և Անվտանգության նախարարությունները (2001-2007թթ.):

Համաժողովրդական քվեարկությամբ ընտրվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ (2007թ.):

Անդամ է Ռուսաստանի Դաշնության անվտանգության, պաշտպանության և օրինականության ակադեմիայի:

Պարգևատրվել է «Պետրոս Մեծ» (Ռուսաստանի Դաշնություն), «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար»՝ առաջին աստիճանի, «Մարտական խաչ»՝ առաջին աստիճանի, «Սպարապետ Վազգեն Սարգսյան» և այլ շքանշաններով ու պետական պարգևներով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների հիման վրա

ՍԱՐԳԻՍՈՎ Պավել

SARGISOV Pavel

Քիմիկոս: Քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1932թ. սեպտեմբերի 19-ին Թբիլիսիում: Ջիբրալթի և Աննա Սարգիսովների որդին է: Ամուսնացած է, ունի երկու դուստր՝ Կարինա և Էլիզաբեթ:

Ուսանել է Մոսկվայի Գ.Ի. Մենդելեևի

ՍԱՐԳՍՅԱՆ Սերժ

SARGSIAN Serge

Քաղաքական գործիչ: Հայաստանի Հանրապետության նախագահ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1954 թ. հունիսի 30-ին Լեռնային Ղարաբաղի Ստեփանակերտ քաղաքում: Ամուսնացած է, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը (1979թ.):

Ծառայել է ԽՍՀՄ զինված ուժերում (1972-1974թթ.): Աշխատել է Երևանի էլեկտրատեխնիկական գործարանում որպես խառատ (1975-79 թթ.): Եղել է Կոմունիստական երիտասարդական միության Ստեփանակերտի կոմիտեի բաժնի վարիչ, ապա երկրորդ քարտուղար, այնուհետև առաջին քարտուղար: Պաշտոնավարել է իբրև Կոմունիստական կուսակցության Ստեփանակերտի քաղաքային կոմիտեի պրոպագանդայի և ագիտացիայի բաժնի վարիչ, Լեռնային Ղարաբաղի մարզային կոմիտեի առաջին քարտուղարի օգնական (1979-88թթ.):

Ղեկավարել է Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության ուժերի կոմիտեն (1989-93թթ.): Ընտրվել է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր (1990թ.): Եղել է Հայաստանի Հանրապետություն պաշտպանության նախարար (1993-95թթ.), ապա Պետական անվտանգության վարչության պետ, այնուհետև Ազգային անվտանգության նախարար (1995-1996 թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Հայաստանի Հանրապետություն ներքին գործերի և Ազգային անվտանգության նախարար (1996-99 թթ.): Նշանակվել է նախագահի աշխատակազմի ղեկավար (1999-2000թթ.): Եղել է Հայաստանի Հան-

անվան քիմիատեխնոլոգիական ինստիտուտում, այն ավարտել է 1956թ-ին: Քիմիական գիտությունների դոկտոր է (սկսած 1978թ-ից), թեկնածու՝ 1963թ-ից:

Պաշտոնավարել է իբրև Մոսկվայի Գ. Ի. Մենդելեևի անվան քիմիատեխնոլոգիական ինստիտուտի գիտաշխատող (1959-68թթ.), դոցենտ (1968-78թթ.), ֆակուլտետի ղեկան (1980-84թթ.), ռեկտորի տեղակալ (1984-85), ռեկտոր (1985-96թթ.): Ներկայումս նույն հաստատության նախագահն է (1996-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 430 գիտական հրատարակման, 125 գյուտի և արտոնագրի, դասագրքերի: Հիշարժան են նրա «Սիտալի և ապակու քիմիական տեխնոլոգիան» (1986թ.), «Նոր երեսպատող նյութեր ապակու հիման վրա» (1987թ.), «Շինարարական և տեխնիկական ապակու արտադրությունը» (1991թ.), «Քիմիան ժամանակակից հասարակության մեջ» (1992թ.), «Ապակու նպատակաուղված բյուրեղացումը» (1997թ.) աշխատությունները:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (1997թ-ից., թղթակից-անդամ՝ 1994-ից): Գ.Ի. Մենդելեևի անվան ռուսական քիմիական ընկերության նախագահն է: Ղեկավարում է քիմիական տեխնոլոգիաների գծով Ռուսաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների մասնագետների կրթական-մեթոդական հանձնախումբը: Անդամ է Բարձրագույն կրթական հաստատությունների միջազգային միության, Ստեղծագործողների միջազգային ակադեմիայի և Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի: Կենսաքաղաքական շարժման միջազգային ընկերության փոխնախագահն է: Դիկենսոնի քոլեջի (ԱՄՆ) և Սանկտ Պետերբուրգի համալսարանի (Ռուսաստան) պատվավոր դոկտոր է:

Արժանացել է Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի (2000թ.) և Կառավարության (2002թ. և 2006թ.) մրցանակների, Ուկրաինայի պետական մրցանակի (2001թ.): Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ «Կարմիր դրոշի» և «Բարեկամություն» շքանշաններով:

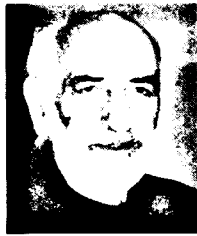
2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների հիման վրա

րապետության պաշտպանության նախարար (2000–2007թթ.), ապա Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ (2007–08թթ.): Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահ (2008թ.):

Եղել է Հայաստանի հանրապետական կուսակցության անդամ և նրա խորհրդի նախագահը (2006–08թթ.):

Պարգևատրվել է Հայաստանի Հանրապետության «Մարտական խաչ»՝ առաջին աստիճանի, «Արցախի հերոս», «Ոսկե արծիվ», «Տիգրան Մեծ» շքանշաններով:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԱՐԳՍՅԱՆ Սոս

SARKISSIAN Sos

Կինոյի և թատրոնի դերասան, հասարակական և քաղաքական գործիչ: Խորհրդային Միության ժողովրդական դերասան: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1929թ. հոկտեմբերի 24-ին Ստեփանավան քաղաքում (հայրամուտը՝ Արտաշես):

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի դերասանական ֆակուլտետը (1954թ.):

Իբրև դերասան աշխատել է Երևանի Գ. Մուրղուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնում (սկսած 1954թ-ից): 1959թ-ից նկարահանվել է կինոյում (առաջին դերը եղել է «Նվազախմբի տղաները» («Հայֆիլմ») գեղարվեստական կինոնկարում՝ Արտաշես: Կինոյում խաղացել է 50-ից ավելի գլխավոր դեր: Հատկապես հիշարժան են նրա Արթա Ջոնի (Վ. Շերպալիի համանուն), Չամբախտվի (Գ. Մունրուկյանի «Խաթաբալա»), Բեն Ալեքսանդրի (Վ. Սարոյանի « Իմ սիրտը լեռներում է»)

և բացմաթիվ այլ գլխավոր դերերը թատրոնում, Մկրտիչի («Եռանկյունի», 1967թ.), լեյտենանտի («Մենք ենք մեր սարերը», 1969թ.), վարպետ Մկրտիչի («Հեղնար աղբյուր», 1971թ.), Գիբարյանի («Մոլյարիս», 1972թ.), պատմողի («Մատենադարան», հեռուստատեսային-փաստագրական, 1986թ.), Միրոյի («Չորի Միրոն» 1981թ.), Մարտինի («Խնձորի այգին», 1985թ.) և այլ դերակատարումները կինոյում:

Ընտրվել է Խորհրդային Միության Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր (1989թ.): Եղել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահի թեկնածու (1991թ. նախագահական ընտրություններում):

Հիմնադրել և ղեկավարել է «Համազգային» թատրոնը Երևանում (սկսած 1992թ-ից): Եղել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի ռեկտորը (1997–2006թթ.):

Արժանացել է նախկին Խորհրդային Միության ժողովրդական դերասանի կոչման (1985թ.): Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի եռակի դափնեկիր է (1967թ. «Եռանկյունի» ֆիլմի համար, 1979թ. թատերական գործունեության համար, 1988թ. «Մատենադարան» ֆիլմում մասնակցության համար): Խորհրդային Միության համաժողովրդական կինոփառատոնի դափնեկիր է՝ «Լավագույն դերի համար» (1986թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2000թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ֆադեյ

SARGSIAN Fadey

Հաշվողական տեխնիկայի և էլեկտրոնիկայի մասնագետ, պետական և վարչա-

կան գործիչ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի անդամ և նախկին նախագահ, գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1927թ. սեպտեմբերի 18-ին Երևանում: Տաճատ և Մանյա Մարգարյանների որդին է: Ամուսնացել է Թագուհի Սարգսյանի հետ, դուստրը՝ Թամարա:

Ռուսներ է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտում (այժմ՝ Ճարտարագիտական համալսարան, 1940–42թթ.) և Լենինգրադի Բուդյոննու անվան կապի էլեկտրատեխնիկական ռազմական ակադեմիայում (1942–46թթ.): Տեխնիկական գիտությունների դոկտորի կոչման է արժանացել 1971թ-ին:

Եղել է ԽՍՀՄ պաշտպանության նախարարության հրթիռահրետամային ռազմական ուժերի ղեկավարության գիտական հանձնախմբի գիտաշխատող (1946–63թթ.): Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետությունում մասնակցել է ռազմական գործողություններին իբրև խորհրդատու (1952թ.): Եղել է Երևանի հաշվիչ մեքենաների գիտահետազոտական ինստիտուտի տնօրենը (1963–77թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Հայկական ԽՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահ (1977–89թթ.): Ղեկավարել է Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների բաժանմունքը իբրև ակադեմիկոս-քարտուղար (1989–93թթ.): Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ (1993թ., պաշտոնավարել է մինչև 2006թ.): 1964թ-ից բազմիցս ընտրվել է ԽՍՀՄ և Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի, ապա Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր: Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի խորհրդականն է (սկսած 2006թ-ից):

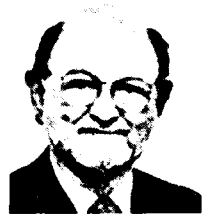
Հեղինակ է ավելի քան 200 գիտական աշխատության՝ էլեկտրոնիկայի, հաշվողական տեխնիկայի, ավտոմատ կառավարման համակարգերի ասպարեզներում: Գլխավոր նախագծողն ու ստեղծողն է

«Նաիրի», «Հրազդան», EC–1030, EC–1040, EC–1045 հաշվիչ մեքենաների և կառավարման սարքերի: Կարևոր ներդրում ունի Հայաստանում արդյունաբերության զարգացման և խոշոր կառույցների («Արփա–Սևան», Երևանի մետրոպոլիտեն, 1988թ-ի երկրաշարժի աղետի գոտու վերականգնում և այլն) շինարարության իրականացման մեջ:

Անդամ է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի (1977թ-ից, թղթակից-անդամ՝ 1971թ-ից): Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (2003թ.): Գիտությունների ակադեմիաների միջազգային ընկերության անդամ է, Միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի պատվավոր անդամ, Պորտուգալիայի պատմության ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ, Ինֆորմատիկացիայի միջազգային ակադեմիայի անդամ, «Արարատ» միջազգային ակադեմիայի պատվավոր անդամ, Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի անդամ, Հայաստանի փիլիսոփայության ակադեմիայի պատվավոր անդամ, Ռուսաստանի Գաշնուրյան «Գիտելիք» համազգային ակադեմիայի անդամ, «Էլիտ» միջազգային ակադեմիայի անդամ, Ռազմական գիտությունների ակադեմիայի անդամ, Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի անդամ, Գիտության, կրթության, արդյունաբերության և արվեստի միջազգային ակադեմիայի պատվավոր անդամ:

ԽՍՀՄ (կրկնակի՝ 1971, 1981թթ.) և Ուկրաինական ԽՍՀ (1986թ.) պետական մրցանակների դափնեկիր է: Պարգևատրվել է նախկին ԽՍՀՄ «Լենինի», «Հոկտեմբերյան Հեղափոխության», «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» (եռակի), Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց», «Մխրանքի համար» (Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետություն, 1952թ.) շքանշաններով, բազմաթիվ մեդալներով, մրցանակներով և պատվավոր կոչումներով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԱՐՈՒԽԱՆ Խոսե

SARUKHAN Jose, SARUKHAN KERMEZ Jose

Կենսաբան: Մեքսիկայի և ԱՄՆ-ի գիտությունների ազգային ակադեմիաների, Լոնդոնի թագավորական ակադեմիայի և Եվրոպական գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Մեքսիկայի նախագահական վարչակազմի Սոցիալական և հասարակական զարգացման վարչական գրասենյակի նախկին կոմիսար (այդ համակարգի բոլոր նախարարությունների աշխատանքը համակարգող նախարարի իրավասությամբ): Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մեխիկո, Մեքսիկա: Ծնվել է Մեխիկոյում 1940թ. հուլիսի 15-ին: Արթուր (Հարություն) և Ամեթյա Սարուխանների որդին է: Հայրը՝ Երևանից Մեքսիկա արտագաղթած (մայրը՝ Վենետիկից), մեքսիկահայ համայնքի հիմնադիրներից մեկն էր: Ամուսնացել է Ադելաիդա Սարուխանի հետ, ունի որդի և դուստր: Որդին՝ Արթուրո Սարուխանը, քաղաքական գործիչ է, եղել է Մեքսիկայի գլխավոր հյուպատոսը Նյու Յորքում:

Ավարտել է Մեքսիկայի ազգային ինքնավար համալսարանը՝ գիտության պակավորի աստիճանով (1964թ.), ապա Գյուդատնտեսական գիտությունների ավարտական դպրոցը (Մեխիկո) գյուղատնտեսական բուսաբանության մագիստրոսի աստիճանով (1968թ.): Ուելսի համալսարանում (Միացյալ Թագավորություն) ստացել է գիտության դոկտորի գիտական աստիճան բնապահպանության բնագավառում (1972թ.):

Եղել է Մեքսիկայի ազգային համալսարանի Կենսաբանության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող (1972-78թթ.): Ղեկավարել է Մեքսիկայի հետազոտությունների ակադեմիայի Բուսաբանական ընկերու-

թյունը (1972-75թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Մեխիկոյի համալսարանի Կենսաբանության ինստիտուտի տնօրեն (1978-86թթ.), ապա իբրև համալսարանի փոխնախագահ (1987-88թթ.), այնուհետև նախագահ (ռեկտոր, 1994-98թթ.): Եղել է Ստենֆորդի համալսարանի Տիմերի անվան պրոֆեսոր (1997-98թթ.): Նշանակվել է Լատինաամերիկյան բուսաբանական հետազոտությունների համակարգող (1998թ.): Իբրև ազգային համակարգող ղեկավարել է Բուսական բազմազանության ճանաչման և օգտագործման ազգային հանձնախումբը (1992-98թթ.), ապա Բուսական բազմազանության «Գիվերսիտաս» միջազգային ծրագիրը (1998-2001թթ.): Մեքսիկայի նախագահ Ֆոքսի կողմից նշանակվել է Մեքսիկայի սոցիալական և հասարակական զարգացման վարչական գրասենյակի կոմիսար, այդ համակարգի բոլոր նախարարությունների աշխատանքը համակարգող (2001-2002թթ.): Ներկայումս Մեքսիկայի ազգային համալսարանի Բնապահպանության ինստիտուտի պրոֆեսոր է և «Հազարամյակի էկոհամակարգերի գնահատումներ» հանդեսի համանախագահը:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 100 գիտական հոդվածի, 7 գրքի՝ մերձարևադարձային բնապահպանության, բույսերի բազմացման, էկոլոգիայի, կենսաբանական բազմազանության, ինչպես նաև Մեքսիկայի մերձարևադարձային ծառատեսակների վերաբերյալ դասագրքերի և Մեքսիկայում կրթության և գիտության զարգացման վերաբերյալ բազմաթիվ հրապարակումների:

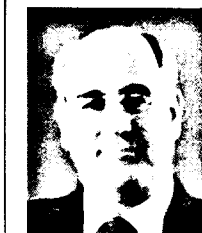
Մեքսիկայի գիտության ակադեմիայի իսկական անդամ է: Ղեկավարում է Մեքսիկայի երկարաժամկետ էկոլոգիական հետազոտությունների հանձնախումբը (2004թ.): Անդամ է ԱՄՆ-ի գիտությունների ազգային ակադեմիայի (1993թ.), Ազգային կրթական կոլեգիայի (սկսած 1984թ-ից), Երրորդ աշխարհի գիտության համաշխարհային ակադեմիայի (1991թ.), Առաջատար գիտության ամերիկյան ընկերության (1993թ.), Լատինաամերիկյան գիտության ակադեմիայի (1993թ.), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի (1994թ.),

Միջազգային քաղաքականության խաղաղասիրական խորհրդի (1995-99թթ.), Կալիֆոռնիայի գիտությունների ակադեմիայի (պատվավոր անդամ, 1998թ.), Գիտությունների եվրոպական ակադեմիայի (2004թ.): Նախագահն է Յունեսկո-ի «Դիվերսիտաս» (կենսաբանական բազմազանության ուսումնասիրության միջազգային ծրագիր) կազմակերպության (1998թ.), Բարձրագույն կրթության խորհրդատուների խմբի (1994թ.) և Գիտական իմացության և տեխնոլոգիայի բարոյականության համաշխարհային հանձնախմբի (1998թ.): Փոխնախագահն է Կիկսմալայի էկոլոգիական հաստատության և նախագահը Օմեյոկայի էկոլոգիական կենտրոնի (1999թ.): Լոնդոնի թագավորական ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (2003թ.):

Արժանացել է «Լավագույն հոդվածի համար տրվող ազգային մրցանակի» (1996թ.), Մեքսիկայի գիտական հետազոտությունների ակադեմիայի մրցանակի (1984թ.), Մեքսիկայի բուսաբանական ընկերության պատվո շքանշանի (1991թ.), Ալֆոնսո Հերերայի անվան շքանշանի բնապահպանության բնագավառում (1990թ.), Մեքսիկայի կառավարության ֆիզիկամաթեմատիկական և բնագիտական ազգային մրցանակի (1990թ.), Միստրիի բուսաբանական այգու Հերի Շոուի անվան շքանշանի (1991թ.), Կենսաբանական պահպանության ընկերության մրցանակի (1994թ.), «Ամպարո» հաստատության շքանշանի (1995թ.), Կոլումբիայի համալսարանի «Լազարո Կադենաս Դել Ռիո» շքանշանի (1995թ.), «Ակնառու ծառայությունների համար» մրցանակի (Բնապահպանական կենսաբանության ընկերություն, 2001թ.). Ամերիկյան միջհամալսարանական կազմակերպության մրցանակի (2003թ.), Մեքսիկայի համալսարանի վաստակավոր հետազոտողի կոչման (2005թ.), Ալտայի կառավարման մարմինների «Ոսկե վարպետ» մրցանակի (2005թ.): Պատվավոր պրոֆեսոր է Պերուի «Սեսկա» կրթական և մշակութային ընկերության (1993թ.), Չիլիի Սամոյագոյի ճարտարագիտական համալսարանի (1993թ.) և այլ համալսարանների: Միջազգային բնապահպանական միության պատվավոր տնօրենն է (1994թ.): 7

համալսարանի պատվավոր դոկտոր է, այդ թվում Ուելսի համալսարանի (Միացյալ Թագավորություն, 1993թ.), Հիդալգո նահանգի պետական համալսարանի (1997թ.), Պերուի Սուրբ Մարկոսի անվան համալսարանի (1991թ.), Ավարտական քոլեջի (1995թ.), Կոլիմայի համալսարանի (1996թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԵՂՐԱԿՅԱՆ Պերճ

SETRAKIAN Berge

Իրավաբան: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) նախագահ: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է Բեյրութում 1949թ.: Ամուսնացել է Վերա Նազարյանի հետ, ունի երկու դուստր՝ Անի և Լարա:

Ուսանել է Բեյրութի Սեն ժոզեֆ համալսարանում (լիբանանյան իրավագիտություն, 1972թ.), այնուհետև Լիոնի համալսարանում (ֆրանսիական իրավագիտություն, Ֆրանսիա), ապա դարձյալ Բեյրութի Սեն ժոզեֆ համալսարանում՝ ստանալով մագիստրոսի կոչում իրավագիտության ասպարեզում (1973թ.): Ուսումը կատարելագործել է Ստրասբուրգի համալսարանում՝ մասնագիտանալով միջազգային իրավագիտության ասպարեզում (1974թ.):

«Դեկի ընդ Լը Բուոֆ» փաստաբանական գրասենյակի բաժնետերն է և աշխատակիցը: Մասնագիտացած է միջազգային, առևտրական և կորպորատիվ իրավագիտության ասպարեզում:

Անդամ է Ամերիկյան իրավաբանների ընկերության, Նյու Յորք նահանգի փաստաբանների ընկերության, Բեյրութի փաստաբանների ընկերության, Ամերիկայի արտասահմանյան իրավունքի ընկերության, Հայ փաստաբանների ընկերության,

Հյուսիսային Ամերիկայի արարական դրամատների միության: «Ինթրաուդի» բանկի և «Ալթադիս» բաժնետիրական ընկերության տնօրենների խորհրդի անդամ է:

Եղել է ՀԲԸՄ Վարչական խորհրդի անդամ (1977-92թթ.), այնուհետև ՀԲԸՄ փոխնախագահ և քարտուղար (1992-02թթ.): 2002թ-ին ընտրվել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության նախագահ: Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի տնօրենների խորհրդի անդամ է:

Պարգևատրվել է «Էլիս Այլենդ» շքանշանով (ԱՄՆ, 1999թ.):

2006թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՍԵՂՐԱԿՅԱՆ Սեդրակ

SETRAKIAN Setrak

Երգահան, դաշնակահար: Պրոֆեսոր, Բեյրութի Բարսեղ Կանաչյանի անվան Երաժշտական ուսումնարանի նախկին տնօրեն: Բեյրութ, Լիբանան: Ծնվել է 1938թ. նոյեմբերի 23-ին Հալեպում:

Սկզբնական երաժշտական կրթությունը ստացել է Հալեպի «Էրնեստ Շուս» երաժշտական ուսումնարանում (1980-60թթ.): Ավարտել է Լիբանանի ազգային (1960-62թթ.) և Դամասկոսի (1962-64թթ.) երաժշտանոցները: Կատարելագործվել է պրոֆեսոր Գունտեր Կոնի (Երուսաղեմ) մոտ (1964-65թթ.), ապա նաև Երևանի պետական երաժշտանոցում (1971-74թթ.):

Դասավանդել է Բեյրութի տարբեր երաժշտական ուսումնական հաստատություններում՝ «Կոլեժ մոնոլ լա սալում» (1974-78թթ.), «Կոլեժ դեզ Ապտրում» (1978-80թթ.), Կիլիկիայի հայոց կաթողիկոսության Հոգևոր ճեմարանում (1985-88թթ.): Եղել է Բեյրութի Բարսեղ Կանաչ-

յանի անվան երաժշտական ուսումնարանի տնօրենը և դասավանդել է դաշնամուր, երաժշտական հարմոնիա, կոմպոզիցիա և երաժշտական վերլուծություն ուսումնական առարկաները (1987-99թթ.):

Հեղինակ է տարբեր ժանրերի մոտ 400 երաժշտական ստեղծագործության, այդ թվում նվագախմբային («Մանկունք», 12 մաս, լարային նվագախմբի համար, 1986թ., «Սիմֆոնիա լարային նվագախմբի համար», 2002թ.), սիմֆոնիկ («Լարային կվարտետ», «Դաշնամուրի, սրինգի և թավջութակի համար» 2002թ.), օրատորիաների («Ալրիլյան նահատակներ», մեներգչի, երգչախմբի և սիմֆոնիկ նվագախմբի համար, 1991թ.), երգչախմբային («Սուրբ Վարդան»), դաշնամուրային («Երևակայական սոնատ», «Բազմահնչյուն սոնատ»), ջազային և այլ գործերի: Հիշարժան են դասականների ստեղծագործությունների նրա դաշնամուրային բազմաթիվ կատարումները, որոնց մի մասը ձայնագրված է տարբեր տարիների լույս ընծայված խոսակավառակների վրա (Բեթհովենի և Բրամսի «Սոնատները», Լիստի «Էտյուդները», Խաչատրյանի «Սուներով պարը» և այլն):

Նրա ստացած պարգևների թվում են «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանը (Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից, 1994թ.), «Սիսթյան արմավ» շքանշանը («Դարիան» երաժշտական միության կողմից, 2006թ.)

2006թ. Բազ տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԵՄԵՐՋՅԱՆ Հրաչ

SEMERJIAN Hrach

ԱՄՆ-ի քիմիական հետազոտությունների խորհրդի նախագահ և գործադիր

տնօրեն: Չափօրիսակների և տեխնոլոգիայի ազգային ինստիտուտի (ԱՄՆ) գլխավոր գիտաշխատող: ԱՄՆ-ի ճարտարագիտության ազգային ակադեմիայի անդամ: Փիլիսոփայության դոկտոր ֆիզիկական քիմիայի բնագավառում: Գեյտսբուրգ, Մերիլենդ, ԱՄՆ: Ծնվել է 1945թ.:

Ուսանել է Բրաունի համալսարանում՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան (1968թ.): Փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան է ստացել ֆիզիկական քիմիայի բնագավառում (Բրաունի համալսարան, 1972թ.):

Դասավանդել է Տորոնտոյի համալսարանի քիմիական բաժնում՝ միաժամանակ շարունակելով հետդոկտորական գիտական հետազոտությունները: Իբրև գիտաշխատող պաշտոնավարել է «Յունայթիդ Տեքնոլոջիս» կորպորացիայի Արևելյան Հարտֆորդի օդանավաչինության բաժնում (1972-77թթ.): Եղել է ԱՄՆ-ի չափօրիսակների և տեխնոլոգիայի ազգային ինստիտուտի գիտաշխատող (1977-2003թթ.), ղեկավարել է այդ հաստատության Քիմիական գիտությունների և տեխնոլոգիայի լաբորատորիան (1992-03թթ.), այնուհետև եղել է ինստիտուտի փոխտնօրեն (2003թ-ից)՝ ղեկավարելով հաստատության միջազգային գործառույթները, տնօրեն (2004-05թթ.) և գլխավոր գիտաշխատող (սկսած 2006թ-ից): Նշանակվել է ԱՄՆ-ի քիմիական հետազոտությունների խորհրդի նախագահ և գործադիր տնօրեն (Վաշինգտոն, սկսած 2007թ-ից, Քիմիական հետազոտությունների խորհուրդը համակարգում է մոտ 200 գիտական, արդյունաբերական, կրթական և այլ հաստատությունների հետազոտական գործունեությունը քիմիայի բնագավառում):

Իրականցրել է ամերիկյան բազմաթիվ չափօրիսակների և չափման նոր գիտական եղանակների մշակումը ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության բնագավառներում, ստեղծել է չափագիտական սարքեր, ուսումնասիրել է այրման երևույթները:

Ընտրվել է ԱՄՆ-ի ճարտարագիտության ազգային ակադեմիայի անդամ (2000թ.): Մեխանիկական ճարտարագիտության ամերիկյան ընկերության անդամ

է (սկսած 1996թ-ից): Ղեկավարն է Չափօրիսակների և տեխնոլոգիայի ազգային ինստիտուտի «Բնագիտական առաջընթացի գիտական ծրագրերի» մշակման:

Նրա ստացած պարգևների թվում են Ֆուլբրայտի և Կինի անվան դրամաշնորհները, Բրաունի համալսարանի նշանավոր շրջանավարտի մեդալը (1997թ.), «Արժանավայել ծառայության համար» ԱՄՆ-ի առևտրի նախարարության արժաբե մեդալը (1984թ.), Դաշնային իշխանություններին մատուցած նշանակալից ծառայության համար՝ ԱՄՆ-ի առևտրի նախարարության ոսկե մեդալը (1995թ.):

2007թ. Բազ տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԵՅՍՅԱՆ Ռուբեն

SEISYAN Ruben

Ֆիզիկոս: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Սանկտ Պետերբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Սոչի քաղաքում 1936թ. օգոստոսի 7-ին: Պողոս Սեյսյանի և Լարիսա Շովեի որդին է: Ամուսնացած է Տատյանա Սավելևայի հետ, որդին՝ Ալեքսանդր:

Ուսանել է Լենինգրադի էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտում (ներկայումս՝ Սանկտ Պետերբուրգի էլեկտրատեխնիկական համալսարան)՝ ստանալով ճարտարագետ-էլեկտրաֆիզիկոսի մասնագիտություն (1960թ.): Ա.Ֆ. Իոֆֆեի անվան ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտում նրան շնորհվել է գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (Լենինգրադ, 1969թ.): «Գիրկոնդ» գիտահետազոտական ինստի-

տուտում արժանացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի (Լենինգրադ, 1978թ.): Ա.Ֆ. Իոֆֆեի անվան ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտում 1983թ-ին նրան շնորհվել է պրոֆեսորի կոչում: Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս է (2005թ., թղթակից անդամ՝ 2002-2005թթ.):

Իբրև ԽՍՀՄ էլեկտրոնային արդյունաբերության նախարարության «34» և «Գիրկոնդ» գիտահետազոտական ինստիտուտների ճարտարագետ, ավագ ճարտարագետ, առաջատար ճարտարագետ, լաբորատորիայի վարիչ (սկսած 1963թ-ից) և բաժնի վարիչ (սկսած 1966թ-ից) աշխատել է միկրոէլեկտրոնային տեխնոլոգիայի, կիսահաղորդիչների արտադրության և ինտեգրալ սխեմաների նախագծման ոլորտում (Լենինգրադ, 1961-81թթ.): Եղել է Լենինգրադի էլեկտրատեխնիկական ինստիտուտի «Դիէլեկտրիկների և կիսահաղորդիչների ամբիոնի» պրոֆեսոր (1973-81թթ.): Ա. Ֆ. Իոֆֆեի անվան ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտի «Ֆունկցիոնալ և ֆիզիկական միկրոէլեկտրոնիկայի լաբորատորիայի» վարիչն է (սկսած 1981թ-ից): Սանկտ Պետերբուրգի պետական ճարտարագիտական համալսարանի «Պիմո վիճակի էլեկտրոնիկայի ամբիոնի» վարիչն է (սկսած 1997թ-ից), եղել է նույն ամբիոնի վարիչի տեղակալը 1983-97թթ.:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 250 գիտական հոդվածի, 25 գյուտի, արտոնագրերի և գրքերի: Հիշարժան են նրա «Դիամագնիսական էքսիտոն սպեկտրոսկոպիա» («Նաուկա» հրատ., Մոսկվա, 1984թ.), «Կիրառական ֆիզիկա: Միկրոէլեկտրոնիկա» (Սանկտ Պետերբուրգի պետական ճարտարագիտական համալսարան, 2002թ.), «Միկրոէլեկտրոնիկայի սկզբունքները» (Լենինգրադի պոլիտեխնիկական ինստիտուտ, 1991թ.), 7-րդ գլուխը՝ «Լանդաուի մակարդակի սպեկտրոսկոպիա» գրքում («Էլսևիեր» հրատ., Հոլանդիա, 2001թ.) աշխատությունները: Հեղինակ է նաև գեղանկարչական երկու ցուցահանդեսի՝ «Երեք պրոֆեսորների» (Սանկտ Պետերբուրգի էլեկտրատեխնի-

կական համալսարան, 2003թ.) և «Անհատական» (Իոֆֆեի անվան ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտ, 2003թ.):

Հետազոտական դրամաշնորհների է արժանացել Սորոսի հիմնադրամի (1994-97թթ.), «ԻՆՏԱՍ-ի», «ՆԱՍՕ-ի» (Բրյուսել, 1995-96թթ.), Ռուսաստանի Դաշնության գիտության և կրթության նախարարության (1993-2005թթ.), Թագավորական ընկերության (Միացյալ Թագավորություն, 2002-2004թթ.), «ՍԿՕՊԵՍ-ի» (Շվեյցարիա, 2005-2008թթ.) կողմից: 7 անգամ հաղթող է ճանաչվել Սորոսի հիմնադրամի պրոֆեսորական մրցույթային ծրագրերում (Մոսկվա, 1997-2004թթ.): Դրամաշնորհների է արժանացել նաև Ռուսաստանի Դաշնության հիմնարար հետազոտությունների համար տրվող պետական դրամաշնորհային (Մոսկվա, 1993-2005թթ.) և «ԻՍՍՍ» ծրագրի (Մոսկվա, 2003-2006թթ.) մրցույթներում:

2005թ., Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՍԵՅՐԱՆՅԱՆ Ալեքսանդր

SEYRANIAN Alexander

Մեխանիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի բնագավառի մասնագետ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1947թ. փետրվարի 17-ին Մոսկվայում: Պարույր Մեյրանյանի և Ջինաիդա Շիպովայի որդին է: Անուսնացել է Էլեոնորա Սահակյանի հետ (Թբիլիսի, Վրաստան, 1975թ.), դուստրը՝ Գայանե և որդին՝ Անդրեյ:

Ուսանել է Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտում (ավարտել է 1971թ-ին): Ստացել է ֆիզիկամաթեմատի-

կական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան (ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Մեխանիկայի հիմնախնդիրների ինստիտուտ, Մոսկվա, 1977թ.): Նույն հաստատությունում 1988թ-ին նրան շնորհվել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

Պաշտոնավարել է Աերոդինամիկայի կենտրոնական ինստիտուտում իբրև հետազոտող-ճարտարագետ (1971-73թթ.): ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Մեխանիկայի հիմնախնդիրների ինստիտուտում եղել է ասպիրանտ, ապա գիտաշխատող (Մոսկվա, 1973-91թթ.): Իբրև հրավիրված պրոֆեսոր դասավանդել է Գանիայի տեխնիկական համալսարանում (Կոպենհագեն, 1991-92թթ.): Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի Մեխանիկայի ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող է և նույն հաստատության պրոֆեսոր (սկսած 1993թ-ից): Դասախոսություններով հանդես է եկել միջազգային բազմաթիվ գիտաժողովներում, ինչպես նաև Հայաստանի, Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Կանադայի, Միացյալ Թագավորության, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Ճապոնիայի, Ավստրիայի, Իտալիայի, Չինաստանի, Դանիայի, Շվեդիայի, Ուկրաինայի, Լեհաստանի, Հունգարիայի, Սլովակիայի, Թուրքիայի համալսարաններում:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մոտ 120 գիտական հոդվածի, մենագրությունների: Հիշարժան են նրա «Կառուցվածքային կայունության ժամանակակից հիմնահարցերը» (համահեղինակ՝ Ի. Էլիշակով, «Սպրինգեր-Վերլագ» հրատ., Վիեննա և Նյու Յորք, 2002թ.), «Բազմաչափ կայունության տեսությունը մեխանիկայում ունեցած կիրառությամբ» (համահեղինակ՝ Մայիլբան, «Վոլդ Մայնրիֆ» հրատ., Սինգապուր, 2003թ.) գիտական աշխատությունները:

Անդամ է Կառուցվածքային և բազմաճյուղային նպատակահարմարեցման միջազգային միության: Խմբագրական կազմի անդամ է «Կառուցվածքային բազմաճյուղային նպատակահարմարեցման հանդեսի», «Տեսական և կիրառական մա-

թեմատիկայի հանդեսի» (Մերքիա, Չերնոգորիա): Գրախոսականներով աջակցում է «Կիրառական մեխանիկայի հանդես» (Ամերիկյան մաթեմատիկական ընկերության), «Մեխանիկայի եվրոպական հանդես», «Կառուցվածքային և բազմաճյուղային նպատակահարմարեցում», «Կիրառական մաթեմատիկայի և մեխանիկայի հանդես» (Ռուսաստան), «Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի զեկույցներ», «Պիմո մարմնի մեխանիկա» (Ռուսաստան) և այլ գիտական պարբերականների հրատարակմանը: Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի անդամ է:

Արժանացել է աշխարհի բազմաթիվ երկրների համալսարանների պարգևների և մրցանակների՝ այդ համալսարաններում տված դասախոսությունների համար: «Կիրառական մաթեմատիկա և մեխանիկա» հանդեսում տպագրված լավագույն հոդվածի համար նրան շնորհվել է «Էլսևիեր Պուրիշեր» հրատարակչության 2001թ. մրցանակը: Կենսագրականը ընդգրկված է «Ով ով է աշխարհում» (Մարկիս հրատ., 1999 և 2001թթ.) և «Ով ով է գիտության և ճարտարագիտության մեջ» (Մարկիս հրատ., 2005թ.) հատորներում:

2005թ., Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՍԵՎԱՆ Սևդա

SEVAN Sevda

Գրող, բանաստեղծուհի, դիվանագետ: Հայաստանի Հանրապետության նախկին արտակարգ և լիազոր դեսպան Բուլղարիայի Հանրապետությունում: Սոֆիա, Բուլ-

դարիայի Հանրապետություն: Ծնվել է 1945թ. նոյեմբերի 6-ին Նովա Ջագորայում (Բուլղարիա): Ծննդով՝ Ֆրանսուհի Գևորգի Բախչեջյան (բուլղարերեն – Франсухи Кеворк Бахчеджиян): Ամուսնացել է երջանկահիշատակ գրող Կրթան Ստամատովի հետ, ունի մեկ որդի:

Ավարտել է Սոֆիայի Մուրբ Կլիմենտ Օֆրիդակու անվան համալսարանի բուլղարական բանասիրության ֆակուլտետը:

Հեղինակ է «Ռոդոսթո, Ռոդոսթո» (1982թ.), «Որևէ տեղ Բալկաններում» (1987թ.), «Դեր Ջոր» (1933թ.) վեպերի (առաջին երկուսը բուլղարերենից թարգմանված են հայերեն և ֆրանսերեն լեզուներով), բանաստեղծական ժողովածուների, ճամփորդական հուշագրությունների և մանկական գրքի՝ «Հեքիաթներ Նիլի, Պագանի, Բիենայի համար» (2006թ.): Հեղինակն է «Ցեղասպանություն» վավերագրական ֆիլմի (1989թ.):

Եղել է Հայաստանի Հանրապետության նախկին արտակարգ և լիազոր դեսպանը Բուլղարիայի Հանրապետությունում (1994–2004թթ.): Բուլղարիայի և Հայաստանի գրողների (1996թ–ից) միությունների անդամ է:

Պարգևատրվել է Բուլղարիայի Հանրապետության «Բալկանյան լեռներ», առաջին աստիճանի շքանշանով՝ հանրապետության նախագահ Գեորգի Պրվանովի կողմից, հայ–բուլղարական բարեկամությանը բերած ծառայությունների համար (Սոֆիա, 2005թ.): Արժանացել է Կոնստանտին Կոնստանտինովի անվան գրական մրցանակի (2006թ.), Բուլղարիայի գրողների միության Պետյա Կարակոլովի անվան ազգային մրցանակի (մանկական գրական ստեղծագործության համար, 2006թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԻՄՈՆՅԱՆ Մարգարիտ

SIMONIAN Margarita

Լրագրող: «Ռուսաստանն այսօր» հեռուստաընկերության գլխավոր տնօրեն և գլխավոր խմբագիր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Կրասնոդարում (Ռուսաստան) 1980թ–ի ապրիլի 6–ին (հայրանունը՝ Սիմոն):

Միջնակարգ դպրոցի ավարտական դասարանում մեկնել է ԱՄՆ, Նյու Հեմպշիր՝ մասնագիտանալով անգլերենի ուսուցման մեջ: Ավարտել է Կուբանի պետական համալսարանի լրագրության ֆակուլտետը: Լրագրողական մասնագիտական դասընթացներ է անցել Վլադիմիր Պոզների «Հեռուստատեսային լրատվության վարպետության դպրոցում»:

Եղել է «Կրասնոդար» հեռուստաընկերության տեղեկատվական հաղորդումների պատասխանատու խմբագիր (1999–2000թթ.): Աշխատել է իբրև Հեռուստատեսային և ռադիո հեռարձակումների համառուսաստանյան ընկերության սեփական թղթակից Դոնի Ռոստովում (2001–2002թթ.): Նշանակվել է Ռուսաստանի «Լուրեր» հեռուստաընկերության հատուկ թղթակից (2002թ.): Պաշտոնավարել է իբրև Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի Կրեմլի նախագահական լրագրողական խմբի (President Pool) անդամ (հինգ անդամից մեկը, 2002–2005թթ.): Ստանձնել է «Ռուսաստանն այսօր» (հեռարձակումը անգլերեն լեզվով) նորաբաց հեռուստաընկերության գլխավոր խմբագրի պաշտոնը (սկսած 2005թ–ից):

Ի թիվս այլոց, հիշարժան են նրա լրատվական տեղեկատվությունները Ռուսաստանի «թեժ կետերից», մասնավորապես Չեչնիայից (1999թ.), Օսեթիայից

(Բեսլանի դեպքերի առնչությամբ, 2004թ.), հաղորդագրությունները ռազմական գործողությունների մասին և այլն: Եղել է Ռուսաստանի նախագահ Պուտինին ուղեկցող լրագրողների խմբում, նրա Հայաստան կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում (2005թ.):

Արժանացել է Կուբանի լրագրողների միության «Մասնագիտական արիության համար» մրցանակի (գինվորական լրատվական հաղորդագրությունների համար, 2000թ.), Հեռուստաընկերությունների 2–րդ համառուսաստանյան մրցանակաբաշխության մրցանակի (Անապայում հանգստացող չեչեն երեխաների մասին լրատվության համար, 2000թ.), Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի հատուկ կրթաթղթակի (2000թ.), Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության «Մարտական համագործակցության ամրապնդման համար» շքանշանի (Բեսլանի դեպքերի մասին լրատվության համար, 2005թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՍԻՍԱԿՅԱՆ Ալեքսեյ

SISSAKIAN Alexey

Ֆիզիկոս: Դուբնայի միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի տնօրեն: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Բնական գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի և Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս, պրոֆեսոր, գիտությունների դոկտոր: Դուբնա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Մոսկվայում 1944թ. հոկտեմ-

բերի 14–ին: Նորայր Մարտիրոսի Միսակյանի (կենսաբան, Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի և ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս) և Վարվառա Պետրովնա Միսակյան–Ալեքսեևայի որդին է: Ամուսնացել է Նատալյա Ելցովա–Միսակյանի հետ, դուստրը՝ Անաստասիա:

Ուսանել է Մոսկվայի պետական համալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետում (1962–68թթ.): Ստացել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի (1980թ.), ապա դոկտորի գիտական աստիճան (1980թ.): Տեսական ֆիզիկայի պրոֆեսոր է (սկսած 1986թ–ից): Ռուսաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի անդամ է (սկսած 1992թ–ից): Անդամ է Բնական գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի (սկսած 1994թ–ից): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 2003թ–ից): Ընտրվել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ (2008թ.):

Աշխատել է իբրև Դուբնայի միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի Տեսական ֆիզիկայի լաբորատորիայի գիտաշխատող, ապա ավագ գիտաշխատող (1968–78թթ.), այնուհետև նույն լաբորատորիայի վարիչ (1978–79թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև ինստիտուտի ավագ գիտական քարտուղար (1979–89թթ.), ապա փոխտնօրեն (1989–2005թթ.): 2006թ–ից սկսած Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի և Բոգոլյուբովի անվան տեսական ֆիզիկայի լաբորատորիայի տնօրենն է: Մոսկվայի ռադիոտեխնիկայի էլեկտրոնիկայի և ավտոմատիկայի ինստիտուտի (սկսած 1989թ–ից) և Մոսկվայի պետական համալսարանի (սկսած 1992թ–ից) պրոֆեսոր է: Մոսկվայի ֆիզիկատեխնոլոգիական ինստիտուտի «Տարրական մասնիկների ֆիզիկայի» ամբիոնի ղեկավարն է (սկսած 1992թ–ից):

Հեղինակ է ավելի քան 350 գիտական հոդվածի և 3 գյուտի՝ տարրական մասնիկների ֆիզիկայի, ֆիզիկայի տեսական և մաթեմատիկական մեթոդների բնագավառում: Բանաստեղծական 5 հատորի և

գրական պարբերականներում տպագրված պոեմների և էսսեների հեղինակ է: «Տարրական մասնիկների ֆիզիկա և ատոմական միջուկներ» և «Մասնիկներ և միջուկներ, նամակներ» գիտական հանդեսների գլխավոր խմբագիրն է: Բազմաթիվ գիտական հանդեսների խմբագրական կազմերի և մասնագիտական գիտական խորհուրդների անդամ է: Կազմակերպիչն ու ղեկավարն է Բարձր էներգիաների ֆիզիկայի միջուկային հետազոտությունների եվրոպական կազմակերպության (CERN) և Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի ամենամյա համատեղ դասընթացների:

Փոխնախագահն է Դուբնայի բնության և հասարակության միջազգային համալսարանի (սկսած 1994թ-ից), վերջինիս տեսական ֆիզիկայի ամբիոնի վարիչն է (սկսած 2003թ-ից): Մաքուր և կիրառական ֆիզիկայի միջազգային միության մասիկների և դաշտերի խորհրդի, Ապագայի արագացուցիչների միջազգային հանձնախմբի, Ապագայի արագացուցիչների եվրոպական հանձնախմբի (Ատոմական էներգիայի նախարարություն, Ռուսաստան), Հիմնարար հետազոտությունները համակարգող հանձնախմբի (Ռուսաստանի արդյունաբերության նախարարություն), Ռուսաստանի գիտության և տեխնիկայի հանձնախմբի անդամ է:

Պարգևատրվել է Գիտության և տեխնոլոգիայի գծով Լենինյան կոմերիտմիության մրցանակով (1973թ.), «Ժողովուրդների բարեկամության շքանշանով» (Ռուսաստան, 1995թ.), Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի մասնակից երկրների շքանշաններով, պարգևներով և մրցանակներով՝ «Կիրիլ Մեթոդիուսի, առաջին կարգի» շքանշանով (Բուլղարիա, 1981թ.), «Բարեկամության» շքանշանով (Մոնղոլիա, 1996թ.), «Բարեկամության, երկրորդ կարգի» շքանշանով (Կորեայի Ժողովրդական Հանրապետություն, 1996թ.), «Մոսկվայի 850-ամյակի» շքանշանով (Ռուսաստան, 1997թ.), «Պատվոնշան» (Ռուսաստան, 2005թ.) շքանշանով, Հայաստանի պետական մրցանակով և «Անանիա Շիրակացի» շքանշանով (Հա-

յաստան, 2006թ.), Բնական գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի Կապիցայի անվան՝ «Գիտական հայտնագործության հեղինակին» շքանշանով: Տվերի, Երևանի և Դուբնայի պետական համալսարանների պատվավոր պրոֆեսոր է, ռուսաստանյան և արտասահմանյան բազմաթիվ համալսարանների պատվավոր դոկտոր: Հայաստանի Աշտարակ քաղաքի պատվավոր քաղաքացի է: Արժանացել է «Նաուկա ինտերպրետողիկա» միջազգային հրատարակչական ընկերության մրցանակին (Ռուսաստան, 2002թ.):

2005թ. Գայկական կենսագրական կենտրոնի «Գարգաբերթի» տվյալների հիման վրա

**ՍՆԱԳՅԱՆ Պողոս
ՍՆԱՊԵԱՆ Պողոս**

SNABIAN Boghos

Խմբագիր, գրող, հրապարակախոս: Բեյրութ, Լիբանան: Ծնվել է 1927թ-ին Մուսա Լեռան Բիթիաս գյուղում: Մարկոս Սնայանի և Մարիամ Քեշիշյանի որդին է: Անունացել է Աղավնի Վարժապետյանի հետ (Բեյրութ, 1965թ.), ունի երկու դուստր և մեկ որդի:

Նախնական կրթությունը ստացել է Բիթիասի «Յառաջ» դպրոցում: Այնուհետև ուսանել է Երուսաղեմի «Ժառանգավորաց» ճեմարանում: Աշակերտել է Հակոբ Օշականին: Փարիզում երկու տարի հաճախել է գրականության դասընթացների:

Առաջին հոդվածը՝ «Տաղ տրտմության», լույս է տեսել է 1948թ-ին: Հրատարակել է «Միջնաբերդ» գրական տարեգիրքը (1960-62թթ.): Որպես խմբագիր աշխատել է «Բագին» ամսագրում (Կարո Սասունի և Երվանդ Բոյաջյանի հետ, սկսած 1962թ-ից), նաև «Ազդակ» օրաթերթում: Եղել է «Բագին» գրական հանդեսի գլխավոր խմբագիրը (մինչև 2003թ.): Հայ գրականություն է դասավանդել Համազգային կրթական հաստատության Բեյրութի հայագիտական հիմնարկում:

Մեկ տասնյակից ավելի գրքերի հեղինակ է: Հիշարժան են նրա «Յեղափոխութեան համար» (1956թ.), «Վերջին Արար» (1958թ.), «Ես այդ Շունն եմ» (1966թ. և 1992թ.), «Կորստական Թոյներ» (1970թ.),

«Աղբատներու Աանդութիւնը» (1983թ., 2002թ.), «Միջնարար 5» (1992թ.), «Ինչպէս Հայիոյեմ» (1990թ.) գրքերը, բազմաթիվ հոդվածները սփյուռքահայ պարբերականներում: Ի թիվս այլ հեղինակների, խմբագրել և հրատարակել է Հակոբ Օշականի երկերի ժողովածուները:

Պարգևատրվել է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով:

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

Վ

ՎԱՀՐԱՄՅԱՆ Հերման

VAHRAMIAN Herman

Ճարտարապետ, հայկական, իրանական և Մերձավոր Արևելքի երկրների ճարտարապետության հետազոտող-գիտնական, արվեստագետ, նկարիչ, քանդակագործ, գրող, խմբագիր, հրատարակիչ: Փիլիսոփայության դոկտոր ճարտարապետության ասպարեզում: Միլան, Իտալիա: Ծնվել է 1940թ-ին Թեհրանում:

Սկզբնական կրթությունը ստացել է Թեհրանի հայկական դպրոցում: 1960թ-ից ուսանել է Իտալիայում, Հռոմի համալսարանում, ապա Միլանի համալսարանի ճարտարապետության բաժնում: Միլանի տեխնոլոգիական համալսարանում ստացել է ճարտարապետության դոկտորի գիտական աստիճան (փիլիսոփայության դոկտոր ճարտարապետության ասպարեզում, 1972թ.):

Աշխատել է իբրև բնակավայրերի հատակագծման և կառույցների ճարտարապետ (1972-74թթ.): Հիմնադրել է Վտանգված մշակութային ժառանգության պահպանման ինստիտուտը (Միլան, 1977թ.): Համահիմնադիրն է «Մուզիքամ» ինստիտուտի (կոմպոզիտոր Լյուդվիգ Բագիլի հետ, Մյունխեն, Գերմանիա, 1981թ.). «ՕԵՄՄ» հրատարակչության (Միլան, 1985թ.):

Հեղինակ է 120 գիտական հոդվածի, մոտ 100 գրքի (հեղինակ կամ խմբագիր), բազմաթիվ հոդվածների իտալական մամուլում: Հիմնական աշխատությունները վերաբերում են հայկական, իրանական և մերձավորարևելյան ճարտարապետության ուսումնասիրությանը, արևելյան և արևմտյան քաղաքակրթությունների մշակութային առնչություններին, արվեստագիտությանը: Ի թիվս այլոց, հիշարժան են նրա «Ախթամար» (համահեղինակ՝ Սիրարփի Տեր-Ներսիսյան, Միլան, 1974թ.), «Գոչավանք», «Հայկական ճարտարապետության վավերագրեր» մատենաշար, համար 7 (համահեղինակ՝ Արմեն Զարյան, Միլան, 1974թ.), «Սևան, Հայրավանք, Նորադուր, Հացառատ, Մասրուտի անապատ, Շողակավանք, Վանեվան, Կոտայք...» (համահեղինակ՝ Ս. Մնացականյան, 1987թ.), «Լարաբաղ, վավերագրեր»

(1988թ.) և բազմաթիվ այլ աշխատություններ: Իտալիայում և Գերմանիայում ունեցել է նկարչական և քանդակագործական աշխատանքների բազմաթիվ անհատական և խմբական ցուցահանդեսներ: Եվրոպական տարբեր քաղաքներում արվեստի զանազան ասպարեզների բազմաթիվ ցուցահանդեսների ու ցուցադրությունների, դասախոսությունների, համերգների և փառատոների կազմակերպիչն է: Իտալիայի լրագրողների միության անդամ է (1996թ-ից):

Իտալիայի պատվավոր քաղաքացի է (1997թ.): Արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների և պարգևների, այդ թվում «Տարվա լավագույն գիրքը» մրցանակի (նկարագարողման համար, Բելգիա, 1985թ.), Իրանի Իսլամական Հանրապետության մշակույթի նախարարի «Գովեստի նամակի» (2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ Վարդուհի

VARDERESSIAN Varduhi

Թատրոնի և կինոյի դերասանուհի: Հայաստանի և նախկին ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասանուհի: Ծնվել է 1928թ. մարտի 19-ին Բուխարեստում (Ռումինիա): Կարապետ և Աղավնի Վարդերեսյանների

դուստրն է: 1946թ-ին հայրենադարձվել է Հայաստան: Ամուսնացել է Գևորգ Աբաջյանի հետ, զավակները՝ Վահրամ և Սուրեն:

Ավարտել է Լենինականի (ներկայումս՝ Գյումրու) դրամատիկական թատրոնի ստուդիան (1947թ.): Եղել է Լենինականի դրամատիկական թատրոնի դերասանուհի (1947-58թթ.): Սկսած 1958 թվականից եղել է Երևանի Գ. Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնի դերասանուհի:

Սունդուկյանի անվան թատրոնի բեմում մոտ կես դար շարունակ խաղացել է մեծ թվով գլխավոր դերեր, այդ թվում Ջոնի (Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է»), Ռաննակայա (Չեխովի «Բալետո ալգին»), Վիրջինիա (Էդուարդո Գե Ֆիլիպոյի «Շաբաթ, կիրակի, երկուշաբթի»), Նաստասիա Ֆիլիպովնա (Դոստոևսկու «Ապուշը»), Կատարինե (Սարգոսի «Մադամ Սան Ժեն»), Տոմա տատիկ (Ալեխանդրո Կաստանյայի «Ծառերը կանգնած են մեռնում») և այլն: Իբրև գլխավոր դերերի դերակատար նկարահանվել է 15 գեղարվեստական կինոնկարում: Հիշարժան են նրա Մարգարիտի («Պատվի համար», 1956թ.), Մարիամի («Մոր սիրտը», 1958թ.), Նունեի («Հյուսիսսափայլ», 1961թ.), փաստաբանի կնոջ («Կարինե» 1967թ.), Մագթադի («Մորգանի Խնամին», 1970թ.), տատիկի (The Journey, 2002թ.) կերպարների մարմնավորումները կինոյում:

Հեղինակ է «Իմ կյանքի հեքիաթը» ինքնակենսագրական հատորի (Երևան, 2003թ.): Ի թիվս բազմաթիվ պետական պարգևների, արժանացել է նախկին ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասանուհու պատվավոր կոչման (1988թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (2002թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

S

ՏԱՏՐՅԱՆ Վահագն

DADRIAN Vahakn

Պատմաբան-ցեղասպանագետ, սոցիոլոգ, իրավագետ: Ցեղասպանության ուսումնասիրությունների «Չորյան» ինստիտուտի տնօրեն: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Նյու Յորքի նահանգ, ԱՄՆ: Ծնվել է 1926թ-ի մայիսի 26-ին Կ.Պոլսում:

Ուսանել է Բեռլինի համալսարանի մաթեմատիկայի, այնուհետև Վիեննայի համալսարանի պատմության, ապա Ցյուրիխի համալսարանի միջազգային իրավունքի բաժիններում: Չիկագոյի համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի սոցիոլոգիայի ասպարեզում (1954թ.):

Դասավանդել է Նյու Յորքի պետական համալսարանում իբրև սոցիոլոգիայի պրոֆեսոր (1970-91թթ.): Այնուհետև ժամանակի մեծ մասը նվիրել է Հայոց ցեղասպանության ուսումնասիրությանը, եղել է ցեղասպանությունների ուսումնասիրության ծրագրի տնօրենը («Գուգենհայմի անվան հիմնարկության» մեկենասությամբ): Նրա հետազոտությունները արժանացել են նաև ԱՄՆ-ի ազգային գիտական հիմնադրամի դրամաշնորհներին: Միաժամանակ, մասնակցել է Հարվարդի համալսարանի հետազոտական աշխատանքներին իբրև գիտաշխատող, Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտում եղել է հրավիրված

պրոֆեսոր և Ելի համալսարանում այցելու պրոֆեսոր:

Դասախոսել է (գերմաներեն, ֆրանսերեն, անգլերեն, հայերեն լեզուներով) աշխարհի բազմաթիվ նշանավոր համալսարաններում, այդ թվում Ամստերդամի և Ուորենխտի (Հոլանդիա, 1993-94թթ.), Ժնևի, Բրյուսելի (1996-98թթ.), Բեռլինի, Պարմայի, Տորինոյի (Իտալիա), Ֆրանկֆուրտի, Ցյուրիխի, Մյունխենի (Գերմանիա), Ուպսալայի (Շվեդիա), Երևանի և այլ համալսարաններում: Մասնակցել է Հայոց մեծ եղեռնի վերաբերյալ 1976թ. ԱՄՆ-ի կոնգրեսական լսումներին, 1999թ-ին դասախոսել է Միավորված ազգերի կազմակերպության Յունեսկո-ի Փարիզի կենտրոնում: 1995թ-ին Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակի կապակցությամբ հրավիրվել է Մեծ Բրիտանիայի Պարլամենտ և դասախոսել Համայնքների պալատում:

Հեղինակ է «Հայոց ցեղասպանության պատմությունը, ազգային հակամարտությունը Բալկաններից մինչև Անատոլիա» (Օքսֆորդ և Պրովիդենս, 1995թ.) «Գերմանիայի պատասխանատվությունը Հայոց ցեղասպանության մեջ. պատմական վկայություններ Գերմանիայի մեղսակցության մասին» (Քեմբրիջ, 1996թ.), «Ցեղասպանության արդարացումը: Թուրք-հայկական հակամարտության հիմնական տարրերը» (Լոնդոն, Նյու Բրունսվիկ, Նյու Յորք, 1999), «Հայոց ցեղասպանության թուրքական մերժման հիմնական տարրերը» (Քեմբրիջ, 1999թ.) գրքերի, որոնց մի մասը թարգմանաբար լույս է տեսել նաև ֆրանսերեն, իտալերեն, ռուսերեն, հունարեն, բուլղարերեն, իսպաներեն լեզուներով, բազմաթիվ հոդվածների՝ ցեղասպանությունների պատմական, իրավական և հոգեբանական վերլուծության ասպարեզում:

Ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ (1998թ.):

Հայաստանի Հանրապետության չորս բարձրագույն ուսումնական հաստատության պատվավոր պրոֆեսոր է, այդ թվում Երևանի պետական համալսարանի (2005թ.): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր է (1995թ.): Պարգևատրվել է Երևանի պետական համալսարանի «Ոսկե մեդալով» (2005թ.), մի շարք ուսումնական և գիտական հաստատությունների բարձրագույն պարգևներով:

Ցեղասպանությունն ուսումնասիրող գիտնականների միջազգային ընկերության կողմից պարգևատրվել է «Չեքքերումների համար» մրցանակով (2005թ.): Արժանացել է ԱՄՆ-ի «Էլիս Այլենդ» պատվո մեդալի (2005թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի (2005թ.), Ամերիկայի հայկական ուսանողական ընկերության Դադյանի անվան մրցանակի (2004թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆՅ Նորատ

TER-GRIGORIANTS Norat

Զորահրամանատար: Պահեստագործի գեներալ-լեյտենանտ: Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերը ստեղծողներից մեկը: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1936թ. Վլադիկավկազում (Ռուսաստան), 1915թ. Հայոց ցեղասպանությունից փրկված և Վլադիկավկազում հաստատված Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանցի ընտանիքում: Ամուսնացել է Վալենտինա Վասիլևնայի հետ, ունի երկու դուստր՝ Սվետլանա և Կարինա:

Ուսանել է Ուլյանովսկի տանկային ուսումնարանում, ապա Բարձրագույն սպայական դասընթացներում, ավարտել է Զրահատանկային զորքերի ակադեմիան: Երկու տարի ուսանել է ԽՍՀՄ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ակադեմիայում:

Ծառայել է Խորհրդային բանակում (1954-57թթ.): Ստանալով սպայական տարբեր աստիճաններ՝ ծառայությունը շարունակել է Նովոչերկասկում (դասակի հրամանատար), Բուրիաթիայում, Մոնղոլիայում, Բայկալյան երկրամասում: Հունգարիայում եղել է մոտոհրաձգային գնդի, ապա դիվիզիայի հրամանատար և շտաբի պետ (1973-78թթ.): Ստացել է գեներալ-մայորի զինվորական աստիճան (1976թ.): Նշանակվել է Թուրքեստանի զինվորական օկրուգի շտաբի պետի տեղակալ և մասնակցել Աֆղանական պատերազմին: Եղել է 40-րդ բանակի շտաբի պետը (1981թ.) և ղեկավարել ռազմական գործողությունները Աֆղանստանում մինչև պատերազմի ավարտը (1988թ.): Ստանալով գեներալ-լեյտենանտի զինվորական աստիճան, վերադարձել է Մոսկվա և նշանակվել Գլխավոր շտաբի ցամաքային զորքերի պետի տեղակալ և Ցամաքային զորքերի կազմակերպական-գորահավաքային վարչության պետ (մինչև 1991թ.): Թողնելով պաշտոնները, 1991թ-ին եկել է Հայաստան, ծայրահեղ սրված ռազմաքաղաքական իրավաճակում և տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում ձեռնամուխ եղել Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի ստեղծմանը (երջանկահիշատակ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի հետ): Նշանակվել է նորաստեղծ Հայկական բանակի գլխավոր շտաբի պետ, այնուհետև նաև Ռուսական ռազմակայանի պետ (1993թ.): Ղեկավարել է Արցախյան պատերազմի և Հայաստանի սահմանների պաշտպանության բազմաթիվ ռազմական գործողություններ մինչև 1994թ-ի զինադադարը (1995թ-ին վերադարձել է Մոսկվա):

Ռուսաստանի Դաշնություն ցամաքային զորքերի վետերանների միության նախագահն է: Անդամ է Աֆղանական պատերազմի վետերանների հանձնախմբի: Ռու-

սաստանի հայերի սիրության վարչության անդամ է:

Պարգևատրվել է Խորհրդային Միության տասնյակ մեդալներով ու շքանշաններով, որոնցից 6-ը՝ բարձրագույն պետական պարգևներ են մարտական ծառայությունների համար:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

**ՏԵՐ- ԵՂԻԱՅԱՆ Սամվել
ՏԵՐ ԵՂԻԱՆԱՆ Սեւ**

DER-YEGHIAYAN Samuel

Իրավաբան: Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Իլինոյս նահանգի դաշնային դատավոր: Իրավագիտության դոկտոր: Ծնվել է 1952թ. փետրվարի 16-ին Հալեպում (Սիրիա): Ամուսնացած է Բեկի Տեր-Եղիայանի հետ, ունի դուստր և որդի:

Երկրորդական կրթությունն ստացել է Բեյրութում (Լիբանան): 19 տարեկանում մեկնել է ԱՄՆ: Սպրինգֆիլդի ավետարանական համալսարանում ստացել է արվեստների պսակավորի աստիճան քաղաքագիտության ասպարեզում (Միսսուրի, 1975թ.): Գերազանցությամբ ավարտելով Ֆրանկլին Պիրսի իրավագիտական կենտրոնը՝ ստացել է իրավագիտության դոկտորի կոչում (Կոնկորդ, Նյու Համպշիր, 1978թ.):

Պաշտոնավարել է ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարարության Չիկագոյի ներգաղթի և հպատակագրման ծառայությունում (1978-82թթ.): Նշանակվել է նույն ծառայության գլխավոր դատախազ՝ Իլինոյս, Ինդիանա և Վիսկոնսին նահանգների դատախազական աշխատանքը վերահսկելու իրավասությամբ (1982-2000թթ.): Նախագահ Բիլնոնի կողմից նշանակվել է ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարար-

ության Ներգաղթի վարչական ծառայության գլխավոր դատավոր (2000-2003թթ.): Նախագահ Բուշի կողմից առաջադրվել է Իլինոյս նահանգի դաշնային դատավորի պաշտոնում և հաստատվել Սենատի կողմից (2003թ.)՝ դառնալով առաջին հայազգի ներգաղթած դաշնային դատավորը ԱՄՆ-ի պատմության մեջ:

Ամերիկայի հայ իրավաբանների միության անդամ է (Լոս անջելոս):

Արժանացել է «Ակնառու ծառայություններ ունեցող պաշտոնյայի» աստիճանի՝ ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարարության և գլխավոր դատախազի կողմից (1981-2000թթ. ընթացքում), «Բարձրագույն ձեռքբերումների համար» տրվող մրցանակի, «Գովասանագրերի»՝ Չիկագոյի իրավաբանների միության կողմից (օրենսդրության կատարելագործման ասպարեզում ունեցած ծառայությունների համար), Ֆրանկ Մակ-Գարրի անվան մրցանակի՝ Դաշնային իրավաբանների ընկերության կողմից, որպես Չիկագոյի ականավոր դաշնային դատախազ (1986թ.), ԱՄՆ-ի գլխավոր դատախազի և Ներգաղթի և հպատակագրման ծառայության կոմիսարի տարեկան մրցանակի (1998թ.), Սպրինգֆիլդի ավետարանական համալսարանի հասարակական գիտությունների ֆակուլտետի «Ռեզիդուս» մրցանակի (2004թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա:

ՏԵՐ-ԱՎԴԵՎՈՍՅԱՆ Արկադի

TER-TADEVOSSIAN Arkadi

Զորահրամանատար: Գեներալ-մայոր: Հայտնի է «Կոմանդոս» անունով: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է

1939թ. մայիսի 22-ին Թբիլիսիում (հայրանունը՝ Իվան):

Ուսանել է Բաքվի զինվորական հրամանատարական ուսումնարանում: Ավարտել է Լենինգրադի տրանսպորտի և քիկուցի ռազմական ակադեմիան: Խորհրդային բանակի կազմում ծառայել է Աֆղանստանում, Գերմանիայում, Չեխոսլովակիայում, Բելոռուսիայում, նաև Հայաստանում՝ 1987թ-ից: Աֆղանական պատերազմում աչքի է ընկել լեռնային պայմաններում ռազմական գործողությունները ղեկավարելու հմտությամբ, որի համար ստացել է «Լեռների աղվես» անունը:

Գործուն մասնակցություն է ունեցել Հայաստանի սահմանների պաշտպանության և Արցախյան պատերազմի աշխարհագրայինների ուսուցմանը (սկսած 1988թ-ից): Եղել է «Սասունցի Դավիթ» կամավորական ջոկատի անդամ, որի կազմում մասնակցել է Հայաստանի Հանրապետության սահմանամերձ շրջանների պաշտպանությանը ադրբեջանական հարձակումներից (սկսած 1990թ-ից): Նշանակվել է նորակախ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության պետական հանձնախմբի պահեստագործի ուսուցման վարչության պետ (1991թ.) և մեկնել Արցախ (փոխգնդապետ Ֆ.Գոլյանի հետ) ղեկավարելու աշխարհագրայինների ռազմական ուսուցումը: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության բանակի ստեղծման և ռազմական ուսուցման կազմակերպման մեջ ունեցած ծառայությունների համար ժողովրդի կողմից ստացել է «Կոմանդոս» անունը: Մշակել և փայլուն իրականացրել է Արցախյան պատերազմի վճռորոշ ռազմական գործողություններից մեկը՝ Շուշի քաղաքի ազատագրումը ադրբեջանական զորքերից (1992թ. մայիսի 8-9-ին): 1992թ-ին ստացել է զենքալ-մայրի զինվորական աստիճան: Եղել է Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության կադրերի պատրաստման վարչության պետ և փոխնախարար: Ղեկավարում է Հայկական բանակի մարզական-պաշտպանական ընկերությունը (սկսած 2002թ-ից):

Պարգևատրվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության «Մարտական խաչ, առաջին աստիճանի» շքանշանով (2000թ.): Երևանի պատվավոր քաղաքացի է (1998թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՏԵՐ-ԹՈՐՈՍՅԱՆ Բաբկեն

DER TOROSSIAN Papken

Էլեկտրոնիկայի ճարտարագետ, գործարար, բարերար: Էլեկտրոնային արդյունաբերության մի շարք ձեռնարկությունների տնօրենների խորհուրդների նախագահ և գլխավոր գործադիր տնօրեն: Սարատոգա, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է Լատակիա քաղաքում (Սիրիա) 1939թ-ին: Ամուսնացել է Զեր Տեր-Թորոսյանի հետ, 4 երեխայի հայր է՝ Գրեգ, Տինա, Ջիլ, Ջենիֆեր:

Մեխանիկական ճարտարագիտության ասպարեզում արվեստների պսակավորի կոչում է ստացել Մասաչուսետսի տեխնոլոգիական ինստիտուտում: Ավարտել է Ստենֆորդի համալսարանը՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան մեխանիկական ճարտարագիտության ասպարեզում: Սանտա Կլարայի համալսարանում մասնագիտացել է նաև բիզնեսի կառավարման ոլորտում:

Իբրև ճարտարագետ և արդյունաբերության ղեկավար տարբեր պաշտոններ է զբաղեցրել էլեկտրոնային արդյունաբերության «Սպեկտրա-ֆիզիկա» (4 տարի) և «Հյուլերդ Պաքկարդ» (մոտ 12 տարի) ընկերություններում: Եղել է «Պլանտրոնիկա» ընկերության Սանտա Կրուզի բաժանմունքի նախագահը և «Տելեֆոն Պրոդակտ» ընկերության փոխնախագահը (1976-81թթ.):

«Ի-ՄԻ-Էս միկրոսիստեմ» (հեռահաղորդակցության և անհատական համակարգիչների արտադրության ձեռնարկություն) ընկերությունում զբաղեցրել է գլխավոր գործադիր տնօրենի և նախագահի պաշտոնները: Եղել է էլեկտրոնային արդյունաբերության խոշոր ձեռնարկություններից մեկի՝ «Սիլիկոն Վալիի խմբի» նախագահը (սկսած 1984թ-ից), գլխավոր գործադիր տնօրենը (1986-91թթ.) և խորհրդի նախագահը (սկսած 1991թ-ից): Իբրև նախագահ ղեկավարել է «Սեմի-Սեմատեկ» ընկերությունը (1990-92թթ.): Եղել է Սիլիկոն Վալիի արդյունաբերողների խմբի խորհրդի անդամ (1997-2001թթ.): Եղել է նաև «Տերմա-Վեյվ» ընկերության խորհրդի նախագահ (սկսած 2003-07թթ.): Ներկայումս «Վեստեկ կիսահաղորդային համակարգեր» ընկերության մասնաճյուղի գործադիր տնօրեն է, «Պարկեր Վիզիոն» ընկերության տնօրենը և «Քրեստ Էնտերփրայզ ԼԼՍ» ընկերության առևտրական տնօրենը: Ամերիկյան էլեկտրոնային ընկերության Սիլիկոն Վալի և Բեյ շրջանների խորհուրդների, ինչպես նաև Միջազգային հասարակական գործերի հանձնախմբի նախագահն է:

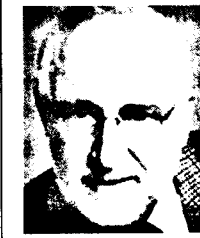
ԱՄՆ-ի նախագահին կից Արտահանման կառավարման գրասենյակի խորհրդի ենթահանձնախմբի անդամ է (ԱՄՆ-ի արդյունաբերության ղեկավարման, Արդյունաբերության և անվտանգության պետական գրասենյակ): «Առաջատար եղանակով լիտոգրաֆիական կիսահաղորդային արտադրության» բաժնետիրական ընկերության հատուկ խորհրդական է: Կիսահաղորդային սարքերի և նյութերի, միջավայրի, առողջապահության և անվտանգության միջազգային հանձնախմբի նախագահն է: Անդամ է Ամերիկյան էլեկտրոնային ընկերության տնօրենների խորհրդի (նախագահ՝ 3 տարի ժամկետով), ինչպես նաև «Բեյ Շոր Լիրիկ Օպերա» ընկերության (հասարակական կազմակերպություն) խորհրդի, «Քրիստոնյաների և հրեաների ազգային կոնֆերանս» կազմակերպության խորհրդի, Սանտա Կլարայի «Արվեստների խորհրդի», Սանտա Կրուզի «Արդյունաբերողների

խորհրդի»: Մասաչուսետսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի այցելու շրջանավարտ է և Սանտա Կրուզի Կալիֆոռնիայի համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ:

Հիմնադիրն ու հովանավորն է «Բեյ Շոր Լիրիկ Օպերա» («Կապիտոլա թատրոն») ընկերություն: «Սուրբ Անդրիաս» հայոց եկեղեցու մշակութային հանձնախմբի անդամ է և եկեղեցու բարերար-հովանավորներից մեկը (Սիլիկոն Վալի): Մեծարժեք նվիրատվություններ է կատարել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանին, Մասաչուսետսի տեխնոլոգիական ինստիտուտին, սփյուռքի բազմաթիվ հայկական կազմակերպությունների:

Արժանացել է «Էլիս Այլենդ» պատվո շքանշանի (1995թ.), Խաղաղօվկիանոսյան արդյունաբերության և բիզնեսի ընկերության «Առաջատարի մրցանակի» (2000թ.), «Տարվա ձեռներեց» մրցանակի (Սիլիկոն Վալի, 2002թ.):

2006թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյուրների տվյալների հիման վրա

ՏԵՐ-ԿՅՈՒՐԵՂՅԱՆ Արմեն

DER KIUREGHIAN Armen

Քաղաքացիական ճարտարագիտության պրոֆեսոր: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ, Կալիֆոռնիայի համալսարանի Թայլեյի անվան պրոֆեսոր: Սան Ֆրանցիսկո, Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ: Ծնվել է 1947թ. հոկտեմբերի 4-ին Նոր Ջուդայում (Սպահանի նահանգ, Իրան): Սնբատ Տեր-Կյուրեղյանի և Արաքս Աֆտանդիլյանի որդին է: Ամուսնացել է Նելլի Ուզունյանի հետ (Գլենդեյլ,

Կալիֆոռնիա, 1983թ.), դուստրը՝ Նաիրա, որդին՝ Սեպուհ:

Ուսանել է Թեհրանի համալսարանի քաղաքացիական ճարտարագիտության բաժնում՝ ստանալով պսակավորի գիտական աստիճան (Իրան, 1970թ.): Նույն հաստատությունում ստացել է մագիստրոսի գիտական աստիճան (1971թ.): Ուրբանա-Չենպեյնի Իլինոյսի համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի կառույցների ճարտարագիտության ասպարեզում (Իլինոյսի նահանգ, ԱՄՆ, 1975թ.):

Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի քաղաքացիական ճարտարագիտության բաժնում պաշտոնավարել է իբրև օգնական-պրոֆեսոր (Լոս Անջելոս, 1975-78թթ.): Նույն համալսարանի Քաղաքացիական ճարտարագիտության և շրջակա միջավայրի բաժնում եղել է պաշտոնակից-պրոֆեսոր (1981-85թթ.), պրոֆեսոր (1985-99թթ.), կառույցների ճարտարագիտության, մեխանիկայի և նյութերի ամբիոնի վարիչի տեղակալ (1990-93թթ.), ապա ամբիոնի վարիչ (Բերկլի, 1997-2001թթ.): 1999թ-ից ղեկավարում է Քաղաքացիական ճարտարագիտության ամբիոնն իբրև Թայգեյի անվան պրոֆեսոր (Կալիֆոռնիայի համալսարան, Բերկլի): Իբրև հրավիրյալ պրոֆեսոր դասավանդել է Տոկիոյի համալսարանի Առաջատար գիտության և տեխնոլոգիայի կենտրոնի Միցուբիշիի ծանր արդյունաբերության ամբիոնում (Ճապոնիա, 1989թ.): Եղել է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի ճարտարագիտական հետազոտությունների կենտրոնի տնօրենը (Երևան, 1989թ.): Ղեկավարում է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի ճարտարագիտական քոլեջը (Կալիֆոռնիայի համալսարանի մասնաճյուղը Երևանում, սկսած 1991թ-ից): Իբրև պրոֆեսորադասախոսական կազմի անդամ դասավանդում է Երկրաշարժային վտանգի նվազեցման համար առաջավոր հետազոտությունների եվրոպական դպրոցում (Պավիա, Իտալիա, 2002թ-ից սկսած):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած

1998թ-ից): Անդամ է Քաղաքացիական ճարտարագետների ամերիկյան ընկերության (սկսած 1975թ-ից): Այդ ընկերության Ատոմակայանների կառույցների անվտանգության (1979-83թթ.), Շենքերի անվտանգության (1979-84թթ.), Ծրագրերի (1984-86թթ.), Երկրաշարժային վտանգի (սկսած 1981թ.), Ստուգող (1986-90թթ.), Հավանական մեթոդների (1980-88թթ. և սկսած 2003թ-ից) հանձնախմբերի անդամ է (1983-84 և 1986-87թթ. եղել է հանձնախմբի փոխնախագահ, իսկ 1984-86թթ.՝ նախագահ): Անդամ է նաև Երկրաշարժերի ճարտարագիտական ուսումնասիրության ինստիտուտի (սկսած 1979թ.), 1988թ. ղեկտնմբերի 7-ի հայաստանյան երկրաշարժի գիտական և ճարտարագիտական ուսումնասիրության ԱՄՆ-ի խմբի (1988թ.), Հայաստանի սեյսմոլոգիական ընկերության (սկսած 1975թ.): Կառուցվածքային անվտանգության և հուսալիության միջազգային ընկերության (Կառուցվածքային ճարտարագիտության հավանական մեթոդների հանձնախմբի, Հաշվողական մեխանիկայի և կառույցների հուսալիության ենթահանձնախմբերի անդամ է 1986թ-ից և նախագահ՝ 2001թ-ից): Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է (սկսած 1994թ-ից) և Հայաստանի երկրաշարժների ճարտարագիտական ուսումնասիրության ընկերության անդամ (սկսած 2002թ-ից): Տեղեկատվության մշակման միջազգային միության «Կառուցվածքային համակարգերի հուսալիության և բարելավման աշխատանքային խմբի» անդամ է (1986թ-ից): Եղել է Երկրաշարժերի ճարտարագիտական ուսումնասիրության բնագավառում համալսարանների համադաշնության տնօրենների խորհրդում Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանի ներկայացուցիչը (1998-2004թթ.), տնօրենների խորհրդի քարտուղարը (2000-2001թթ.) և գանձապահը (2001-2004թթ.): Նախագահն է Քաղաքացիական ճարտարագիտության հուսալիության և վտանգների ուսումնասիրության ընկերության (2003թ-ից, եղել է հանձնախմբի նախագահ՝ 1999-2003թթ.):

Հեղինակ է կամ համահեղինակ մոտ 300 գիտական հոդվածի, որից 87-ը հրատարակված արխիվային գիտական հանդեսներում, ճարտարագիտության տարբեր բնագավառներում, մասնավորապես կառուցվածքային հուսալիության, վտանգների վերլուծության, պատահական տատանումների, տվյալների վերլուծության, երկրաշարժային ճարտարագիտության ասպարեզներում: «Ճարտարագիտական մեխանիկայի ամսագիր» գիտական հանդեսի խմբագրական կազմի փոխնախագահն է և «Հավանականությունների ճարտարագիտական մեխանիկա», «Կառուցվածքային կայունություն», «Երկրաշարժերի ճարտարագիտություն և կառուցվածքային դինամիկա», «Երկրաշարժային սպեկտրներ», «Հաշվողական կառուցվածքային ճարտարագիտություն», «Սեյսմոլոգիայի և երկրաշարժային ճարտարագիտության ամսագիր» հանդեսների խմբագրական կազմի անդամ:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հիմնադիրներից մեկն է: Եղել է Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ (1993-96թթ.): Ղեկավարել է Սան Ֆրանցիսկոյի ծովածոցի շրջանի Հայ արհեստավարժների ընկերությունը (1985-86թթ.), եղել է կրթաթոշակների հատկացման հանձնախմբի անդամ (1983-84թթ.): Եղել է նաև Կալիֆոռնիայի համալսարանի (Բերկլի) հայ ուսանողների ընկերության փոխնախագահը (1984-86թթ.) և նախագահը (1989-94թթ.) գործուն մասնակցություն ունենալով Վիյամ Սարոյանի անվան հայագիտական ուսումնասիրությունների կազմակերպմանը: Կալիֆոռնիայի համալսարանում ղեկավարել է հայագիտական ուսումնասիրությունների խորհրդակցական հանձնախումբը (Բերկլի, 1994-2004թթ.): Անդամակցում է Սան Ֆրանցիսկոյի Հայկական ամենօրյա դպրոցի խորհրդին (1980-82, 1987-89 և սկսած 1994թ-ից), եղել է այդ խորհրդի փոխնախագահը (1981-82թթ.):

Արժանացել է Գիտության զարգացման ճապոնական ընկերությանը գիտական անդամակցության կոչման (Ճապոնիա 1983թ.): Վախտեր Հյուբերի անվան քաղա-

քացիական ճարտարագիտության գիտական մրցանակի (Քաղաքացիական ճարտարագիտության ամերիկյան ընկերության կողմից, 1988թ.), Լյուբլիանայի համալսարանի Ֆուլբրայտի անվան ակադեմիկ (Սլովենիա, 1989թ.), Տոկիոյի համալսարանի Միցուբիշիի ծանր արդյունաբերության ամբիոնի այցելու պրոֆեսորի կոչման (Ճապոնիա, 1989թ.), «Տարվա մարդը» մրցանակի (Հայ արհեստավարժների միության կողմից, Լոս Անջելոս, 1996թ.), «Տարվա քաղաքացին» մրցանակի (Ամերիկահայ քաղաքացիական լիգայի կողմից, Սան Ֆրանցիսկո, 1997թ.), Թայգեյի անվան պրոֆեսորի կոչման քաղաքացիական ճարտարագիտության գծով (Կալիֆոռնիայի համալսարանի կողմից, 1999թ.), Քաղաքացիական ճարտարագիտության հուսալիության և վտանգների կանխարգելման ուսումնասիրման ընկերության մրցանակի (1999թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Մովսես Խորենացի» մեդալի (Երևան, 2001թ.), Երկրաշարժային ճարտարագիտության հայկական ընկերության պատվոգրի (Երևան, 2003թ.), Թեհրանի համալսարանի ակադեմիկ շրջանավարտի մրցանակի (Իրան, 2004թ.), Ամերիկյան քաղաքացիական ճարտարագետների միության Ալֆրեդ Ֆրոյդենթալի անվան մեդալի (2006թ.):

2005թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԻՅԱՆՑ Գեորգի

TER-GAZARIANTS Georgui

Քաղաքական գործիչ, դիվանագետ: Արտակարգ և լիազոր դեսպան (նախկին Խորհրդային Միության), պատվավոր

պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1921թ-ի մարտի 10-ին Բաքվում: Արտաշես և Սոֆիա Տեր-Լազարյանցների որդին է: Ամուսնացել է Ելենա Տեր-Լազարյանցի հետ, դուստրերը՝ Կարինե և Մարինա:

Միջնակարգ կրթություն ստանալուց հետո (1941թ.) մեկնել է ռազմաճակատ, մասնակցել մարտական գործողություններին Հայրենական մեծ պատերազմում (1941-45թթ.), երկու անգամ վիրավորվել է: Վլադիկավկազի համար սնված մարտերում արժանացել է «Սխրանքի համար» շքանշանի (1942թ.):

Պատերազմի ավարտից հետո ուսանել է Լենինի անվան ռազմաքաղաքական ակադեմիայում՝ ստանալով պատմաբանի վկայական (1950թ.):

Իբրև սպա ծառայել է Հայկական 89-րդ Թամանյան հրաձգային դիվիզիայում: 1950թ-ից անցել է կուսակցական աշխատանքի Խորհրդային Միության համամիութենական կոմունիստական երիտասարդական միության ղեկավար մարմիններում: Եղել է Հայաստանի կոմունիստական երիտասարդական միության կենտրոնական կոմիտեի առաջին քարտուղար (Երևան, 1950): 1953թ-ին գործուղվել է Գերմանիայի Դեմոկրատական Հանրապետություն՝ օգնելու գերմանական երիտասարդական կազմակերպությունների աշխատանքին: 1954թ. ղեկավարել է առաջին խորհրդային երիտասարդական պատվիրակության այցը Ֆրանսիա: Նույն կազմակերպությունում եղել է Հակաֆաշիստական կոմիտեի նախագահի տեղակալ (1956թ.), այնուհետև Սոցիալիստական երկրների երիտասարդության հետ կապերի կոմիտեի նախագահ (Մոսկվա, 1957թ.): 1961թ-ին տեղափոխվել է Հայաստան՝ զբաղեցնելով Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության բյուրոյի անդամի, այնուհետև բյուրոյի երկրորդ քարտուղարի կուսակցական պաշտոնները (1963-73թթ.): Նշանակվել է Խորհրդային Միության արտակարգ և լիազոր դեսպան Սենեգալի և Գամբիայի Հանրապետություններում (1973-81թթ.), իսկ 1981-87թթ-ին՝ Չինաստանի Հանրապետությունում (նրա ջանքերով այդ երկրում բացվել է

Խորհրդային Միության դեսպանատունը): Պաշտոնավարել է իբրև Խորհրդային Միության հեղինակային իրավունքի պաշտպանության պետական գործակալության նախագահի տեղակալ (1987-91թթ.):

Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների, գրքերի: Հատկապես հիշարժան է նրա «Պատվո պահակախմբում՝ Ստալինի դազադի մոտ» հուշագրությունը: Ընդգրկված է «Մտավոր սեփականություն» (Ռուսաստանի Դաշնություն) հանդեսի և «Նոյան տապան» թերթի խմբագրական կազմում: Ռուսաստանի Դաշնություն լրագրողների միության անդամ է (սկսած 1997թ-ից): Հայկական բաց համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր է (Երևան, 1997թ.):

Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահն է և Հայ առաքելական եկեղեցու Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմի թեմական խորհրդի անդամ:

Պարգևատրվել է «Հոկտեմբերյան հեղափոխության», «Կարմիր դրոշի» (երկու անգամ), «Հայրենական պատերազմի՝ առաջին աստիճանի», «Պատվո նշան», «Սխրանքի համար» և ԽՍՀՄ 12 այլ շքանշաններով ու մեդալներով, նախկին Գերմանիայի Դեմոկրատական Հանրապետության և Լեհաստանի Ժողովրդական Հանրապետության պարգևներով և շքանշաններով:

2005թ. Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՏԵՐ-ՄԵՐԿԵՐՅԱՆ Ռոբերտ

DER MERGUERIAN Robert

Լեզվաբան: Գիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Մարսել, Ֆրանսիա: Ծնվել է 1938թ-ին Մարսելում: Հովհաննես և Անժել Տեր-Մեր-

կերյանների որդին է: Ամուսնացել է Էլենոր Գայանյանի հետ (1968թ.), որդին՝ Դոմինիկ, դուստրը՝ Օդրե:

Ուսանել է Երևանի պետական համալսարանում, այն ավարտել է 1962թ-ին: Պրովանսի համալսարանում արժանացել է դոկտորի գիտական աստիճանի լեզվաբանության ասպարեզում (Մարսել, 1982թ.): Նույն հաստատությունում ստացել է գիտահետազոտական աշխատանքի ղեկավարման իրավասություն (1998թ.):

Անգլերեն լեզու է դասավանդել Երևանի Բրյուսովի անվան ռուսաց և օտար լեզուների ինստիտուտում (1962-66թթ.): Եղել է Պրովանսի համալսարանի հայոց լեզվի և մշակույթի պրոֆեսոր (1982-06թթ.): Հիմնադիրն է Պրովանսի համալսարանի հայկագիտական հետազոտությունների ամբիոնի: Պաշտոնավարել է իբրև Պրովանսի համալսարանի «Չանագան լեզուներ» բաժնի տնօրեն (2003-06թթ.):

Հեղինակ է մեծ թվով գիտական հոդվածների՝ լեզվաբանության, հայագիտության, հայոց պատմության և հարակից գիտությունների ասպարեզում, որոնք հրատարակված են «Բազմավեպ» (Վենետիկ), «Պատմաբանասիրական հանդես» (Երևան), «Acta Orientalia» (Բուդապեշտ) և այլ գիտական հանդեսներում: Ֆրանսերենով, առանձին գրքերով լույս են տեսել նրա թարգմանությունները հայերենից՝ Ավ. Ահարոնյանի «Ազատության ճանապարհին» (Մարսել, 1978թ.) և Պ. Չեյթունցյանի «Ամենատխտի մարդը» (Մարսել, 2002թ.):

Գործուն մասնակցություն է ունեցել հայոց լեզվի և հայկական մշակութային արժեքների տարածմանը Ֆրանսիայում: Հիմնադիրն ու համակարգողն է «Արևմտահայ աշխարհաբարի եզրաբանական խորհրդի» (Մարսել, 1991թ.), համահեղինակն է այդ խորհրդի հրատարակած «Ուղեցույց»-ի չորս հատորի (Մարսել, 1993, 1995, 1998 և 2002թթ.): Անդամ է էքս-ան-Պրովանսի լեզվաբանական ակումբի (սկսած 1982թ-ից), Հայագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային միության (Լեյդեն, սկսած 1983թ-ից), Հայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերության (Փարիզ, սկսած 1993թ-ից), Հայոց լեզվի բարձրագույն խորհրդի (իբրև արտասահման-

յան անդամ, Երևան, սկսած 1996թ-ից), 15-րդ մասնագիտական հանձնախմբի (Պրովանսի համալսարան, 1999թ.): Եղել է «Հայագիտական ուսումնասիրություններ» միջազգային գիտական խորհրդակցության (Պրովանսի համալսարան, 2002թ.) կազմակերպիչը և այդ խորհրդակցության զեկուցումների հրատարակման խմբագիրը «Արմենիակա 1» և «Արմենիակա 2» հատորներում (2004թ. և 2008թ.):

Արժանացել է Երևանի պետական համալսարանի պատվավոր դոկտորի կոչման (Երևան, 2007թ.): Ֆրանսիական մի շարք համալսարանների պատվավոր պրոֆեսոր է:

2005թ. Դայկական կենսագրական կենտրոնի «Դարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ Հարրի

DIKRANIAN Harry

Իրավաբան, քաղաքացիական իրավունքի մասնագետ: Մոնրեալ, Զվերեկ, Կանադա: Ծնվել է Մոնրեալում 1967թ. օգոստոսի 8-ին: Տիգրան Տիգրանյանի և Մադլեն Չաքարյանի որդին է: Ամուսնացել է Նորա Ալեայանի հետ (Մոնրեալ, 1996թ.), երեխաները՝ Մարկ Տարո և Ալիսա Նորա:

Ուսանել է Մակ Գիլլի համալսարանում (Մոնրեալ), ստանալով քաղաքացիական իրավունքի և իրավագիտության պսակավորի կոչում, այնուհետև Զվերեկի Բարրոյի բարձրագույն դպրոցի Մոնրեալի բաժանմունքի մասնագիտական դասընթացներում (1997թ.): Արժանացել է արվեստների մագիստրոսի աստիճանի կառավարման և քաղաքական ուսումնասիրությունների ասպարեզում (1995թ.): Հաճախել է նաև Վենետիկի համալսարանի հայոց լեզվի և հայագիտության դասընթացներին

(Իտալիա, 1986թ.):

Պաշտոնավարում է «Ստերնթալ Կատ-գենլաուն Մոնտիինի» իրավաբանական ծա-ռայությունում (սկսած 1998թ.):

Հեղինակ է մի շարք հոդվածների իրա-վագիտության ասպարեզում: Կանադա-կան մի շարք հեռուստակայաններ հեռար-ձակել են նրա «Ցեղասպանության մեթո-ւմը» վավերագրությունը (սկսած 2005թ-ից): Կանադայի Գերագույն դատարանում շա-հել է 133 հազար ուսանողի համատեղ դա-տական հայցը՝ շահող կողմին բերելով 40 միլիոն դոլարի փոխհատուցում (2005թ.):

Եղել է Կանադայի հայ գործարարների խորհրդի նախագահ (2000թ.) և երկու ան-գամ փոխնախագահ (1999-2000թթ): Կա-նադահայերի կոնգրեսի տնօրենների խորհրդի անդամ է: Հիմնադիրն է «Կանա-դայի հայ երիտասարդների առաքելու-թյուն դեպի Հայաստան» կազմակերպու-թյան: Քվեբեկի ՀԲԸՄ «Ալեք Մանուկյան» վարժարանի ղեկավար խորհրդի անդամ է: Անդամ է Հայ իրավաբանների միության (Լոս Անջելոս):

2006թ., Դայվայկան կենսագրական կենտրոնի «Դարցաբերթի» տվյալների հիման վրա

ՏՅՈՒՐԵԿՅԱՆ Կարլ Գարեգին

TUREKIAN Karl Karekin

Ելի համալսարանի Ստերլինգի անվան պրոֆեսոր, երկրաքիմիկոս: Գիտություն-ների դոկտոր, ԱՄՆ-ի գիտությունների ազգային ակադեմիայի և Արվեստների և գիտությունների ամերիկյան ակադեմիայի անդամ: Նյու Հավեն, ԱՄՆ: Ծնվել է 1927թ-ին Նյու Յորք քաղաքում: Վոզան Թոմասի և Վիկտորիա Տյուրեկյանի որդին է: Ամուսնացել է Ռոբսան Տյուրեկյանի հետ, ունի մեկ դուստր՝ Կարլա Անն, և մեկ

որդի՝ Վոզան Չարլզ:

Ուսանել է Կոլումբիայի համալսարա-նում՝ ստանալով արվեստների մագիստրո-սի գիտական աստիճան (1951թ.): Նույն հաստատությունում ստացել է փիլիսոփա-յության դոկտորի գիտական աստիճան (1955թ.):

Գասավանդել է Կոլումբիայի համալսա-րանի Կոլումբիական քոլեջի երկրաբանու-թյան բաժնում իբրև դասախոս (1953-54թթ.), միաժամանակ եղել է Լամոնտ-Դո-հերտիի երկրաբանական դիտարանի գի-տաշխատող (1954-56թթ.), ապա Ելի հա-մալսարանի երկրաբանության և երկրա-ֆիզիկայի բաժնի պրոֆեսորի օգնական (1956-61թթ.), պաշտոնակից պրոֆեսոր (1961-65թթ.), պրոֆեսոր (1965-72թթ.), Հենրի Բեռնարդ Դեյվիսի անվան երկրա-բանության և երկրաֆիզիկայի պրոֆեսոր (1972-58թթ.), Բենյամին Սիլվանի անվան պրոֆեսոր (1985-2003), Ստերլինգի ան-վան պրոֆեսոր (սկսած 2003թ-ից): Ղեկա-վարել է Ելի համալսարանի երկրաբանու-թյան և երկրաֆիզիկայի բաժինը (1982-88թթ.) և Շրջակա միջավայրի ուսումնասի-րությունների կենտրոնը (1992-93թթ.): Ներկայումս ղեկավարում է Ելի համալսա-րանի Պիրոդի թանգարանի Երկնաքարերի և մոլորակների ուսումնասիրության գի-տական բաժինը և այդ հաստատության Հնագիտական ուսումնասիրությունների խորհրդի անդամ է: Ելի համալսարանի Համաշխարհային տեղաշարժերի ուսում-նասիրությունների կենտրոնի և Կենտրո-րի ուսումնասիրման ինստիտուտի տնօ-րենն է:

Հեղինակ կամ համահեղինակ է մեծ թվով գիտական հոդվածների և 5 գրքի՝ «Օվկիանոսներ» (2-րդ հրատ., 1976թ.), «Երկրի քիմիան» (1972թ.), «Մարդը և օվ-կիանոսը» (համահեղինակ՝ Բ.Շ.Սկիներ, 1973թ.), «Օվկիանոսագիտություն» (հա-մահեղինակներ՝ Կ.Լ.Դրեյկ, Ջ.Իմբրի, Ջ.Կնատու, 1978թ.), «Շրջակա միջավայրի համաշխարհային փոփոխությունները» (1996թ.): Եղել է «Համաշխարհային կեն-սաքիմիական ցիկլեր» (1990-95թթ.) և «Երկրաքիմիական և տիեզերաքիմիական ակտեր» (1997-99թթ.) գիտական հանդես-ների խմբագիրը, «Երկրաֆիզիկական հե-

տագոտություններ» հանդեսի «Օվկիա-նոսները և մթնոլորտը» բաժնի խմբագիրը (1969-75թթ.), «Թղթակցություններ Երկրի և մոլորակագիտության մասին» հանդեսի համախմբագիրը (1975-89թթ.), ԱՄՆ-ի «Գիտությունների ազգային ակադեմիայի աշխատություններ» հանդեսի խմբագրա-կան կազմի անդամ (1996-2000թթ.):

ԱՄՆ-ի գիտությունների ազգային ակադեմիայի և Արվեստների և գիտու-թյունների ամերիկյան ակադեմիայի ան-դամ է: Եղել է Երկրաքիմիական ընկերու-թյան (ԱՄՆ) նախագահը (1975-76թթ.):

Արժանացել է Գուգենհեյմի անվան մրցանակի (Քեմբրիջի համալսարան, 1963թ.), Գոլդշմիդտի անվան մրցանակի, Շերման Ֆերչայլդի անվան նշանավոր գիտնականի մրցանակի (Կալիֆոռնիայի տեխնոլոգիական ինստիտուտ, 1988թ.), Երկրաքիմիական ընկերության շքանշանի (1989թ.), Երկրաֆիզիկայի ամերիկյան ըն-կերության Մորիս Էվինգի անվան մեդալի (1997թ.), Լոնդոնի երկրաբանական ընկե-րության Վոլաստոնի անվան մեդալի (1998թ.), բազմաթիվ համալսարանների պատվավոր դոկտորի կոչման: 2000թ-ին նրան շնորհվել է Ամերիկայի հայկական ուսանողական միության Կարակչյանի ան-վան մրցանակը գիտության ասպարեզում:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

**ՏՈՆԱՊԵՏՅԱՆ Պատրիկ
ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ Պատրիկ**

DONABEDIAN Patrick

Հայագիտության պրոֆեսոր (Պրովան-սի համալսարան): Գիտության հավաս-տագրված դոկտոր արվեստի պատմու-

թյան ասպարեզում: Էքս-ան-Պրովանս, Ֆրանսիա: Ծնվել է Թունիսում (Թունիս), 1953թ. փետրվարի 13-ին: Չարեհ Տոնա-պետյանի և Կարմեն Չերվոսի որդին է: Ամուսնացած է Ռենատա Յադլաուսկայ-տեի (Jadlauskaitė) հետ, դուստրերը՝ Գա-յանե և Լուսինե:

Ավարտել է Պրովանսի համալսարանը (ռուսաց լեզվի մագիստրոսի աստիճանով, 1974թ.), այնուհետև Փարիզի 10-րդ-Նան-տեր համալսարանը (արվեստի պատմու-թյան մագիստրոսի աստիճանով, 1977թ.): Ուսանել է Երևանի պետական համալսա-րանի ասպիրանտուրայում (հայագիտու-թյուն և արվեստի պատմություն մասնագի-տությամբ, 1975-80թթ.): Լենինգրադի (այժմ՝ Սանկտ Պետերբուրգի) գեղարվես-տի ակադեմիայում արժանացել է արվես-տագիտության թեկնածուի գիտական աս-տիճանի (1981թ.): Ավարտել է Երևանի պե-տական համալսարանը (հայոց լեզու մաս-նագիտությամբ, 2002թ.): Փարիզի 10-րդ-Նանտեր համալսարանում ստացել է դոկ-տորի գիտական աստիճան արվեստի պատմության ասպարեզում (1986թ.): Ար-վեստի պատմության և հայագիտության հավաստագրված դոկտոր է (գիտական հետազոտությունների ղեկավարման իրա-վասությամբ, Մոնպելիեի 3-րդ համալսա-րան, 2004թ.):

Ֆրանսերեն լեզու է դասավանդել Երևանի և Մոսկվայի համալսարաններում (1979-84թթ.): Եղել է Նիգերիայում Ֆրան-սիայի դեսպանատան Ֆրանսերեն լեզվի կենտրոնի տնօրենը (Լագոս, Նիգերիա, 1984-88թթ.): Ռուսաց լեզու է դասավանդել ֆրանսիական միջնակարգ դպրոցներում (1988-92թթ.): Արևելյան լեզուների և մշա-կույթի ազգային ինստիտուտում (Փարիզ) դասավանդել է հայոց մշակույթի պատմու-թյուն (արվեստի պատմություն) առարկան (1991-93թթ.): Եղել է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանության մշակութային հարցերի գծով կցորդ (1992-96թթ.), ապա Լիտվայում Ֆրանսիայի դեսպանության խորհրդական մշակույթի և համագործակ-ցության հարցերի գծով (1996-2001թթ.): Իբրև խմբագիր պաշտոնավարել է Ֆրան-սիայի արտաքին գործերի նախարարու-

թյունում՝ Ռուսաստանի և բալթյան պետությունների հետ համագործակցության հարցերի ոլորտում (2001–2004թթ.): Եղել է Ուկրաինայում Ֆրանսիայի դեսպանության խորհրդական մշակույթի և համագործակցության գծով (2004–2006թթ.): Պրովանսի համալսարանի հայագիտության պրոֆեսոր է և Միջերկրածովյան միջնադարյան հնագիտության լաբորատորիայի (Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի և Պրովանսի համալսարանի միացյալ գիտական ստորաբաժանում) գիտաշխատող (սկսած 2006թ–ից):

Հեղինակ է բազմաթիվ գիտական հոդվածների, մենագրությունների, գրքերի առանձին գլուխների, տեղեկատուների և այլն՝ արվեստի պատմության, հայագիտության, հայկական ճարտարապետության պատմության և հարակից այլ ասպարեզներում: Հիշարժան են նրա «Հայկական ճարտարապետության ոսկեդարը՝ 7–րդ դար» (Մարսել, 2008թ.) մենագրությունը, «Հայկական արվեստ» (համահեղինակ՝ Ժ.Մ. Տիերի, Փարիզ, 1987թ.), որը թարգմանված է գերմաներեն (Ֆրիբուրգ, 1988թ.) և անգլերեն (Նյու Յորք, 1989թ.) լեզուներով, «Լարաբադ» (համահեղինակ՝ Կ. Մուրաֆյան, 1989թ.), «Արցախ՝ Լարաբադի պատմությունը» (համահեղինակ՝ Կ. Մուրաֆյան (Փարիզ, 1991թ.) գրքերը: Համախմբագիրն է (Ռ. Տեր–Մերկերյանի հետ) «Արմենիակա 2»՝ «Հայ մշակույթը երեկ և այսօր» միջազգային հայագիտական գիտաժողովի (Պրովանսի համալսարան, Էքս–ան–Պրովանս, 2007թ.) զեկուցումների ժողովածուի (Էքս–ան–Պրովանսի համալսարանի հրատ., 2008թ.):

Անդամ է Ֆրանսիայի հնագետների ազգային միության (Փարիզ), Հայագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային ընկերության (Լեյդեն, Նիդերլանդներ):

Արժանացել է Ֆրանսիական ակադեմիայի Էժեն Կարիերի անվան արվեստի պատմության մրցանակի՝ «Հայկական արվեստ» (համահեղինակ՝ Ժ.Մ. Տիերի, Փարիզ, 1987թ.) աշխատության համար: Պարգևատրվել է Լիտվայի Մեծ Իշխան Գեդիմինասի շքանշանով՝ Լիտվայի և

Ֆրանսիայի միջև մշակութային համագործակցության զարգացմանը բերած նպաստի համար (2001թ.):

2008թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաթերթի» տվյալների հիման վրա

ՏՈՏՈԼՅԱՆ Արտյոմ

TOTOLIAN Artem

Կենսաբան, բժիշկ: Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Սանկտ Պետերբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1929թ. սեպտեմբերի 25–ին Լենինական (այժմ՝ Գյումրի) քաղաքում (Հայկական ԽՍՀ): Հակոբ Տոտոլյանի և Մարիա Չուրաբյանի որդին է: Ամուսնացել է Սուրմա Թումանյանի հետ, դուստրը՝ Անահիտ, որդին՝ Արեգ:

Ուսանել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտի բուժական ֆակուլտետում (ավարտել է 1954թ–ին): Եղել է ԽՍՀՄ բժշկական գիտությունների ակադեմիայի Փորձարարական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտի ասպիրանտ (Լենինգրադ, 1957–60թթ.): Նույն հաստատությունում պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն մանրէակենսաբանության բնագավառում և ստացել թեկնածուի գիտական աստիճան (1961թ.): Բժշկական գիտությունների դոկտոր է (1980թ.): 1983թ–ին նրան շնորհվել է պրոֆեսորի կոչում:

Եղել է Հայաստանի սանիտարահամաճարակային լաբորատորիայի վարիչ (1954–57թթ.): ԽՍՀՄ բժշկական գիտությունների ակադեմիայի Փորձարարական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտում պաշտոնավարել է իբրև կրտսեր

գիտաշխատող (1960–64թթ.), ավագ գիտաշխատող (1964–72թթ.), տնօրենի տեղակալ գիտական աշխատանքների գծով (1966–88թ.), Գենետիկայի և մանրէների լաբորատորիայի վարիչ (1972–87թթ.), Մոլեկուլային կենսաբանության բաժնի վարիչ (1972–80թթ.), Մոլեկուլային մանրէակենսաբանության բաժնի վարիչ (սկսած 1990թ–ից): Ղեկավարում է նաև Միջազգային առողջապահական կազմակերպության Ստրեպտոկոկային վարակների մասնագիտական ազգային կենտրոնը (սկսած 1984թ–ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 300 գիտական հրատարակման՝ ստրեպտոկոկսիների գենետիկայի և ախտաբանության, մոլեկուլային կենսաբանության, մանրէակենսաբանության և հարակից բնագավառներում: Գործուն մասնակցություն է ունեցել Ստրեպտոկոկսիների 12–րդ միջազգային գիտաժողովի կազմակերպմանը և անցկացմանը (Սանկտ Պետերբուրգ, 1993թ.): Խմբագրական կազմի անդամ է «Ամասնաբուժության էջեր» (սկսած 2003թ–ից), «Մանրէակեն-

սաբանություն, համաճարակաբանություն և վարակազերծում» (սկսած 1983թ–ից), «Մոլեկուլային գենետիկա, միկրոկենսաբանություն և մանրէաբանություն» (1985–96թթ.) գիտական հանդեսների:

Ռուսաստանի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս է (սկսած 1994թ–ից, թղթակից անդամ՝ 1984թ–ից): Մանրէակենսաբանների չեխոսլովակյան միության պատվավոր անդամ է (1995թ.):

Պարգևատրվել է Բնական գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի արժաթե շքանշանով (1998թ.), Ռուսաստանի Դաշնություն վաստակավոր գիտնականի կոչմամբ (1999թ.), «Պատվո նշան» շքանշանով (ԽՍՀՄ, 1971թ.), Օկլահոմայի համալսարանի (ԱՄՆ) պատվոգրով (2002թ.), Չեխիայի Հանրապետության փորձարարական բժշկության ինստիտուտի պատվավոր դոկտորի կոչմամբ (2004թ.), «Ժողովուրդների բարեկամություն» շքանշանով (Ռուսաստանի Դաշնություն, 2004թ.):

2006թ. Բաց տվյալության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՓԱՇԱՅԱՆ Չարլզ Կրտսեր

PASHAYAN Charles, Jr.

Իրավաբան, ԱՄՆ–ի Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի անդամ Կալիֆոռնիա նահանգից (1979–91թթ.): Ֆրեզնո, Կալիֆոռնիա: Ծնվել է Ֆրեզնոյում 1941թ. մարտի 27–ին: Ամուսնացել է Սալլի Քրիստիանի հետ (1985թ.):

Ուսանել է Քլարմոնտի (Կալիֆոռնիա) Պոմոնա քոլեջում՝ ստանալով արվեստների պսակավորի կոչում (1963թ.), այնու-

հետև Հաստինգսի իրավաբանական դպրոցում (Սան Ֆրանցիսկո, Կալիֆոռնիայի համալսարան), արժանանալով իրավագիտության դոկտորի գիտական աստիճանի (1968թ.): Սահմանադրական իրավունքի ուսումնասիրության մեջ կատարելագործվել է Օքսֆորդի համալսարանում՝ ստանալով նաև գրականության պսակավորի կոչում (Անգլիա, 1977):

Կապիտանի զինվորական աստիճանով ծառայել է Ամերիկյան բանակում, Վիետնամի պատերազմի տարիներին (1968–70թթ.): Եղել է դատավոր Կալիֆոռնիայի

նահանգում (սկսած 1969թ-ից), այնուհետև ընդգրկվել է ԱՄՆ-ի Գերագույն դատարանի կազմում (սկսած 1977թ-ից): Եղել է Միացյալ Նահանգների առողջապահության, կրթության և սոցիալական ապահովության պետական դեպարտամենտի հատուկ խորհրդատու (1973-75թթ.): Լինելով թեկնածու՝ առաջադրված Հանրապետական կուսակցության կողմից (Կալիֆոռնիայի նահանգի Ֆրեզնո և Բեյկերսֆիլդ քաղաքներում), 1979թ-ից սկսած՝ հինգ անգամ հաջորդաբար ընտրվել է իբրև ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի կոնգրեսական (մինչև 1991թ.):

Եղել է Միավորված ազգերի կազմակերպությունում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչը սովորական ապառազիությունների կրճատման միջազգային խորհրդակցություններում (2001թ.):

ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատում հանդես է եկել բազմաթիվ օրենսդրական նախաձեռնություններով և օրինագծերով, այդ թվում 1915թ. Հայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ օրինագծի ներկայացմամբ:

Հայ արհեստավարների միության անդամ է (Գլենդեյլ, Կալիֆոռնիա):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՓԱՐԼԱԲՅԱՆ Նշան

PARLAKIAN Nishan

Թատերագիր, բեմադրիչ, թատերագետ, թարգմանիչ: Կոլումբիայի համալսարանի Ջոն Ջայ քոլեջի թատերագիտության պատվավոր պրոֆեսոր: Նյու Յորք, ԱՄՆ: Ծնվել է 1925թ-ին: Ամուսնացել է Ֆլորանս Փարլաքյանի հետ:

Ուսանել է Կոլումբիայի համալսարանի Ջոն Ջայ քոլեջում՝ ստանալով արվեստների մագիստրոսի գիտական աստիճան: Նույն համալսարանում արժանացել է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճանի թատերագիտության ասպարեզում: Ջոն Ջայ քոլեջի թատերագիտության պատվավոր պրոֆեսոր է:

Նեկավարել է Ամերիկայի հայ ուսանողական միության թատերախումբը (սկսած 50-ական թվականներից), այնուհետև Հայ առաքելական եկեղեցու Ամերիկայի արևելյան թեմի թատերախումբը (հրավիրվել է Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի, ներկայիս՝ Երուսաղեմի հայոց պատրիարքի կողմից), որը շրջել է ԱՄՆ-ի բազմաթիվ քաղաքներում, հայերենով բեմադրելով Շիրվանզադեի, Պարոնյանի, Սունդուկյանի և այլ հայ հեղինակների ստեղծագործություններ (1972-86թթ.):

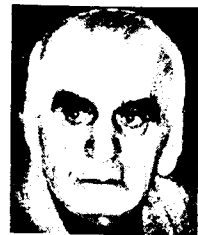
Հեղինակ է մեծ թվով հոդվածների թատերագիտության, հայ թատրոնի և թատերգության պատմության վերաբերյալ: Հիշարժան են նրա «Ազգային թատրոնը Միացյալ Նահանգներում» հոդվածը (1980թ.), ամերիկահայ թատերգությանը, Վիլյամ Մարոյանին և Եվզենի Վախթանգովին նվիրված հոդվածները (հրատարակվել են «Արարատ» պարբերականում): Թատերգության ասպարեզում հեղինակ է մի քանի ստեղծագործությունների, որոնցից հատկապես հիշարժան են «Գրագորություն» (1960թ., հրատարակված 1962թ-ին), «Տատիկ, աղոթիր ինձ համար» (1992թ., հրատարակված «Գրիֆտոն հաուզ»-ի, 1993թ.): Անգլերեն է թարգմանել Շիրվանզադեի «Պատվի համարը» և «Չար ոգին», Միսլիի «Նորահարսը», ինչպես նաև մի քանի ժամանակակից հայ հեղինակների ստեղծագործություններ: Հեղինակն է «Արդի հայ թատերգությունը՝ նախնիների ձայների անթուղի» («Կոլումբիա», 2004թ.) և համահեղինակը «Ժամանակակից հայ թատերգությունը» (Պիտեր Բոուլի հետ, 2001թ.), «Հայ գրականություն, արևելքի և արևմուտքի միջև» (համահեղինակ, «Ազգային գրականության հանդես» 1984թ.) աշխատությունների: Մասնակցել է «Ազգային նվիրում

մարդկությանը» կազմակերպության Շեքսպիրյան փառատոնին՝ ղեկավարելով «Շեքսպիրը և աշխարհը» ծրագրի հայկական երկլեզու (հայերեն-անգլերեն) բաժինը (Բնության պատմության թանգարան, 1981թ., «Ներածությունը» հրատարակված է «Ազգային գրականության խորհրդի համաշխարհային զեկույցներ» հանդեսում 1984թ-ին):

Համահիմնադիրն է, նախկին նախագահը և անդամը (սկսած 1958թ-ից) Պիրանդելլոյի ամերիկյան ընկերության (թատերական գործիչների միություն): Մոտ 30 տարի եղել է «Արարատ» պարբերականի խմբագրական կազմի անդամ: Իբրև Ֆուլբրայտի անվան ավագ դասախոս հրավիրվել է նաև Երևանի պետական համալսարան (1992թ.): 1990-ական թթ. Հայաստանում թատերարվեստի զարգացման մասին իր դիտարկումները ներկայացրել է «Ազգային գրականության խորհրդի համաշխարհային զեկույցներ» հանդեսում 1993թ-ին:

Արժանացել է Ամերիկայի հայ ուսանողական միության Արթուր Դադյանի անվան հայկական մշակութային ժառանգության պահպանման մրցանակի՝ հայ մշակույթին և նրա ուսումնասիրությանը մատուցած ծառայությունների համար (Նյու Յորք, 1999թ.), Ստանլեյի մրցույթային հանձնախմբի «Հիշատակման պատվավոր մրցանակի»՝ «Գրագորություն» թատերախաղի համար (1960թ.), «Կոլումբոս Զաունտղաուն»՝ Արվեստի միջազգային մրցանակի («Տատիկ, աղոթիր ինձ համար» թատերգության համար, 1992թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՓԵԼԵՇՅԱՆ Արտավազ

PELESHYAN Artavazd

Վավերագրական կինոյի բեմադրիչ, կինոարվեստի տեսաբան: Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստ և Ռուսաստանի Դաշնության արվեստի վաստակավոր գործիչ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի) 1938թ. նոյեմբերի 22-ին (հայրանունը՝ Աշոտ):

Ավարտել է Կինեմատոգրաֆիայի համամիութենական պետական ինստիտուտը (Մոսկվա, 1968թ.):

Իբրև բեմադրիչ և սցենարիստ նկարահանել է բազմաթիվ ֆիլմեր, հիմնականում վավերագրական կինոյի ժանրում, այդ թվում «Մարդկանց երկիրը» (1966թ.), «Սկիզբ» (1967թ.), «Մենք» (1967թ.), «Մեր երկիրը» (1982թ.), «Բնակիչները» (1970թ.), «Մեր դարը» (1973թ.) «Տարվա եղանակները» (1975թ.), «Կյանք» (1993թ.), «Վերջ» (1994թ.): Նրա ֆիլմերը կարճամետրաժ են (6-ից մինչև 60 րոպե տևողությամբ): Դրանց բնորոշ է փաստագրության փիլիսոփայական ըմբռնումը, նորարարությունը մոնտաժի մեջ, ձայնային և երաժշտական ինքնատիպ լուծումները, որոնց համադրումը նրա ֆիլմերը դարձնում են ինքնատիպ և քնարական:

Հեղինակ է «Իմ կինոն» («Սովետական գրող», Երևան, 1988թ.) գրքի, ուր ամփոփված են նրա տեսական պատկերացումները կինոնկարահանման արվեստի մասին: Կինոարվեստի տեսության մեջ հայտնի է իր հեղինակած, այսպես կոչված հեռացված մոնտաժի ինքնատիպ նորամուտությամբ ֆիլմերի ստեղծման աշխատանքում («Վոպրոսի կինոխկուստվա» հ.15, Մոսկվա, 1974թ.):

Արժանացել է Օբերհաուզենի միջազգային կինոփառատոնի «Գրան պրի» մրցանակի («Մենք» ֆիլմի համար, 1970թ.), Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի («Մեր դարը» ֆիլմի համար, 1985թ.), ԽՍՀՄ կինեմատոգրաֆիստների միության առաջին մրցանակի (1987թ.), Հայկական ԽՍՀ արվեստի վաստակավոր գործչի կոչման (1979թ.), Ռուսաստանի Դաշնության արվեստի վաստակավոր գործչի կոչման (1993թ.), Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանի (1995թ.), «Սքան Պրի» հեռուստատեսային մրցանակի (2000թ.), «Լավր» մրցանակի (Ռուսաստանի Դաշնություն, 2003թ.), Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստի կոչման (2004թ.), «Ոսկե ծիրան» ֆիլմերի միջազգային փառատոնի «Փարաջանովյան թախտ» մրցանակի՝ միջազգային կինոարվեստի զարգացմանը մատուցած ծառայությունների համար (Երևան, 2006թ.) և բազմաթիվ այլ մրցանակների :

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՓԻՐՈՒԶՅԱՆ ԼԵՎ

PIRUZIAN Lev

Կենսաֆիզիկոս: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Դեղաբանության ֆիզիկական և քիմիական հիմնախնդիրների կենտրոնի տնօրեն: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1937 թ. հունիսի

16-ին Մանես գյուղում (Ալավերդու շրջան, Հայաստան): Արամ Փիրուզյանի և Եվգենիա Մելիք-Ալախվերդովա-Փիրուզյանի որդին է: Ամուսնացել է Էլեոնորա Սուրենի Փիրուզյանի հետ, երկու երեխայի հայր է:

Ավարտել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտը (1961թ.): Ուսանել է Մոսկվայի փորձարարական վիրաբուժության սարքերի և գործիքների գիտահետազոտական ինստիտուտի ասպիրանտուրայում (1961-64թթ.): Ստացել է բժշկական գիտությունների թեկնածուի (1967թ.), ապա դոկտորի (1968թ.) գիտական աստիճաններ և պրոֆեսորի կոչում (1971թ.):

Աշխատանքի է անցել ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտում (սկսած 1967թ-ից): Եղել է այդ հաստատության Բժշկական կենսաֆիզիկայի բաժնի հիմնադիրն ու ղեկավարը (1970-72թթ.): Հիմնադրել և որպես տնօրեն ղեկավարել է Քիմիական միացությունների կենսաբանական փորձարկման ինստիտուտը (միջգերատեսչական գիտահետազոտական հաստատություն, 1972-84թթ.): Միաժամանակ, հիմնադրել է նաև Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտի բժշկական կենսաֆիզիկայի ամբիոնը: Ներկայումս Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի գլխավոր գիտական աշխատակից է, Բժշկական կենսաբանության լաբորատորիայի վարիչ (սկսած 1985թ-ից), Դեղաբանության ֆիզիկական և քիմիական հիմնախնդիրների կենտրոնի տնօրեն (սկսած 2000թ-ից):

Հեղինակ է մոտ 400 գիտական հոդվածի և երեք մենագրության: Նրա կատարած հիմնարար հետազոտությունները վերաբերում են մոլեկուլային բժշկությանը, մոլեկուլային ախտաբանությանը, դեղաբանության մետաբոլիկ և էթնիկ հաստատագրմանը, թունաբանությանը, հիգիենայի և ուռուցքաբանության հիմնահարցերին: Բազմաթիվ նոր բժշկական դեղամիջոցների ստեղծման հեղինակ է: Նրա և աշխատակիցների գիտական հետազոտությունների կարևոր արդյունքների մի մասը տեղ է գտել «Բժշկական կենսաֆիզիկա: Քիմիական միացությունների կենսաբանական փոր-

ձարկում» երկհատորյակում («Մեդիցինա» հրատ., 2005թ.), ինչպես նաև «Մարդու մետաբոլիկ անձնագիրը որպես դեղաբանության նոր ստրատեգիայի հիմք» (2005թ.) նրա հիմնարար աշխատության մեջ:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (2000թ-ից, թղթակից անդամ՝ 1974թ-ից): Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ է: Անդամ է ԱՄՆ-ի Օդագնացության և տիեզերագնացության ընկերության (1971թ.), Տիեզերագնացության միջազգային ակադեմիայի (1976թ.): Եղել է ԽՍՀՄ մի քանի նախարարությունների և գերատեսչությունների Քիմիական միացությունների

կենսաբանական փորձարկման գծով կոլեգիայի անդամ՝ ունենալով գլխավոր նախագծողի պաշտոնական իրավասություններ (1980- 84թթ.):

Պարգևատրվել է ԽՍՀՄ «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» շքանշանով (1975թ.) և «Հոկտեմբերյան հեղափոխության» շքանշանով (1981թ.), Ռուսաստանի Դաշնության «Հայրենիքի առջև ծառայությունների համար», 4-րդ աստիճանի (1997թ.), 3-րդ աստիճանի (2002թ.) և 2-րդ աստիճանի (2008թ.) շքանշաններով:

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ԶՅՈՒՐԶՅԱՆ Հարություն Լևոն ԹԻՐԹՃԵԱՆ Հարութիւն Լեւոն

KURKJIAN Haroutioun Leon

Հայոց լեզվի և գրականության բազմաթիվ դասագրքերի հեղինակ, հրապարակախոս, խմբագիր, թարգմանիչ: Աթենք, Հունաստան: Ծնվել է 1943թ. դեկտեմբերի 13-ին Բեյրութում (Լիբանան): 1984թ-ից բնակվում է Հունաստանում:

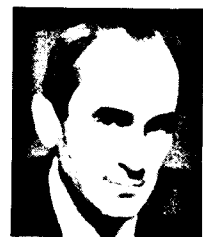
Ուսանել է Բեյրութի «Համազգային» վարժարանում, այնուհետև Բեյրութի համալսարանում, ապա Փարիզի Սորբոնի համալսարանում՝ մասնագիտանալով փիլիսոփայության ասպարեզում (1978թ.):

Հայոց լեզու և գրականություն է դասավանդել Բեյրութի «Համազգային» վարժա-

րանում, ինչպես նաև Հայկազյան համալսարանում (1964-84թթ.): Պարբերաբար հոդվածներ է տպագրել հայկական ամսագրերում և թերթերում («Բազին», «Յառաջ» և այլն):

Հեղինակ է "Essai sur l'Exil" (Ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներով. Փարիզ, 1978թ.) աշխատության, հայոց լեզվի և գրականություն բազմաթիվ դասագրքերի, որոնցից հատկապես հիշարժան են «Նոր Բերականութիւն Հայերէն Լեզուի (արեւմտահայերէն)» (հ. Ա-Գ, Աթենք, 1989թ.), համահեղինակությամբ Մարո Գալայջյան-Քյուրքչյանի՝ «Հայրենի Աղբիւր» (Աթենք), «Բարև» («Մեդիատեք», Փարիզ), «Մեր Լեզուն» (Մոնրեալ), «Հայ Կեանք եւ Գրականութիւն» (Աթենք) դասագրքերը, ֆրանսերեն-հայերեն և հայերեն-ֆրանսերեն մի շարք բառարանները և հայերենի ուսուցման ձեռնարկները: Ֆրանսերենի թարգմանիչն ու խմբագիրն է Հրաչ Տասնապետյանի «Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը 1890-1924թթ.» (Միլան, 1988թ.) աշխատության:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՔՈՉԱՐՅԱՆ Ռոբերտ

KOCHARIAN Robert

Քաղաքական գործիչ: Հայաստանի Հանրապետության նախագահ 1998–2008թթ.: Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն: Ծնվել է 1954թ. օգոստոսի 31–ին Ստեփանակերտում (Լեռնային Ղարաբաղ): Սեդրակ Քոչարյանի և Էմմա Օհանյանի որդին է: Ամուսնացել է Բելլա Քոչարյանի հետ, ունի երկու որդի՝ Սեդրակ և Լևոն, մեկ դուստր՝ Գայանե:

Գերազանցությամբ ավարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի (ներկայումս՝ Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան) էլեկտրատեխնիկական ֆակուլտետը (1982թ.):

Ծառայել է Խորհրդային բանակում (1972–74թթ.): Աշխատել է Ստեփանակերտի էլեկտրատեխնիկական գործարանում որպես ինժեներ–մեխանիկ (1982–89թթ.): Նախկին Խորհրդային Միության կոմունիստական երիտասարդական միության և Կոմունիստական կուսակցության կազմակերպություններում զբաղեցրել է տարբեր պաշտոններ (սկսած 1980–ական թվականներից), այդ թվում եղել է էլեկտրատեխնիկական գործարանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղար (1982–87թթ.):

Ընտրվել է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր և Գերագույն Խորհրդի նախագահության անդամ (1989–91թթ.): Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակումից հետո եղել է նրա Գերագույն Խորհրդի 1–ին գումարման պատգամավոր (1991–92թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահ և վարչա-

պետ (1992–94թթ.): Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն Խորհրդի որոշմամբ նշանակվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ (1994–96թթ.), նույն պաշտոնում ընտրվել է համաժողովրդական քվեարկությամբ (1997թ.): Պաշտոնավարել է իբրև Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ (1997–98թթ.):

Եղել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահը սկսած 1998թ. մարտի 30–ից (վերընտրվել է համաժողովրդական քվեարկության արդյունքում՝ 2003թ–ին) և պաշտոնավարել մինչև 2008թ. ապրիլ ամիսը:

Ղարաբաղյան ազատագրական շարժման առաջնորդներից մեկն է (սկսած 1988թ–ից): Եղել է «Կոունկ» կազմակերպության անդամ և հիմնադիրն ու ղեկավարը «Միացում» կազմակերպության: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության ու անվտանգության ապահովման կառույցների ստեղծման առաջին կազմակերպիչներից մեկն է:

Ի թիվս բազմաթիվ երկրների պետական պարզևների, արժանացել է Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի բարձրագույն պարգևին՝ «Պատվո շքանշանի» (2003թ.), Մեկենասների միջազգային կազմակերպության «Մեկենասի աստղ» բարձրագույն կարգի աղամանդակու շքանշանի (Մոսկվա, 2005թ.), Ռուս ուղղափառ եկեղեցու «Ուղղափառ եկեղեցիների ժողովուրդների միասնություն» հաստատության գլխավոր մրցանակի՝ Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի պատրիարք Ալեքսի Բ–ի կողմից (2006թ.), Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության «Գրիգոր Լուսավորիչ» շքանշանի (2008թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արդյունքների տվյալների հիման վրա

ՔՐՔԻԱՇԱՐՅԱՆ ՀԱԿՈՐ

KERKIACHARIAN Agos

Վիրաբույժ, հասարակական գործիչ: «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի հիմնադիր և նախագահ: Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոնտմորենսի, Ֆրանսիա: Ծնվել է Բեյրութում (Լիբանան): Գևորգ Քրքիաշարյանի և Մարի Մեմարյանի որդին է: Ամուսնացած է, ունի երկու դուստր և մեկ որդի:

Պաշտոնավարել է իբրև վիրաբուժական կլինիկայի ղեկավար: Եղել է Փարիզի համալսարանի օրթոպեդիական վիրաբուժության ամբիոնի գլխավոր մասնագետ: Իբրև վիրաբուժության պրոֆեսոր դասավանդել է Ֆրանսիայի համալսարանական հիվանդանոցներում (Փարիզ, 1969թ.): Համագործակցել է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (Ժնև) և Աշխատանքի միջազգային գրասենյակի (Մոսկվա, Կիև, Թբիլիսի, 1969թ.), իսկ 1997թ–ից սկսած նաև Եվրոպայի Խորհրդի գրասենյակի (Ստրասբուրգ) հետ: Առողջապահության հարցերով Յունեսկո–ի խորհրդական է: Բազմաթիվ մասնագիտական հանդեսներում հրատարակած գիտական աշխատությունները վերաբերում են ընդհանուր, օրթոպեդիական և մանկական վիրաբուժության ասպարեզներում կատարած ինքնատիպ ներդրումներին:

Բրիտանական վիրաբուժական ընկերության արտասահմանյան անդամ է (Լոնդոն, 1964թ.): Համահիմնադիրն ու անդամն է «Վիրաբույժների միջազգային համագործակցություն» կազմակերպության (Սան Ռեմո): Օրթոպեդիական և վնասվածքաբանական վիրաբուժության միջազգային ընկերության (Բրյուսել) և

Ֆրանսիական վիրաբուժական ընկերության պատվավոր անդամ է: Անդամ է Օրինական և սոցիալական բժշկության միջազգային ակադեմիայի (Հռոմ, 1974թ.), Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի: Գործուն մասնակցություն է ունեցել է Յունեսկո–ի հովանու ներքո Եթովպիական իրավունքների սահմանման առաջին համաշխարհային գիտաժողովին (Բուդապեշտ, 1999թ.):

Հիմնադիրն ու նախագահն է «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի (Փարիզ, 1986թ.): Պատվավոր նախագահն է Հայ բժիշկների համաշխարհային միության: Նախագահն է Հաճնի հայրենակցական միության: Նախագահել է Հայ բժիշկների համաշխարհային (Բեյրութ, 1974թ.) և Հայ գիտնականների համաշխարհային երկրորդ համագումարներում (Փարիզ, 1993թ.), ինչպես նաև բժշկագիտության, արտակարգ իրավիճակների հարցերի, գիտության, կրթության առողջապահության, հայկական մշակույթի, բնապահպանության հիմնահարցերին մկիրված բազմաթիվ միջազգային գիտաժողովներում: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության «Վետերանների խմբի» նախագահն է: Նախիջևանի հայերի միության պատվավոր անդամ է: Ընտրվել է Հայերի համաշխարհային կոնգրեսի կենտրոնական խորհրդի անդամ (Մոսկվա, 2003):

Արժանացել է Հայաստանի բժշկական համալսարանի պատվավոր դոկտորի և Հրաչյա Աճառյանի անվան համալսարանի պատվավոր պրոֆեսորի կոչումներին: Պարգևատրվել է Լիբանանի, Հայաստանի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և այլ երկրների բազմաթիվ պետական ու կառավարական պարգևներով, ոսկե շքանշաններով և մրցանակներով:

2005թ. Հայկական կենսագրական կենտրոնի «Հարցաբերի» տվյալների հիման վրա, խմբագրված հատորի հեղինակի կողմից

ՔՐՔԻԱՇԱՐՅԱՆ Սերժ, Պերժ

KIRKIACHARIAN Serge, Berdj

Քիմիկոս, ղեղազոր: Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Շատնե Մալաթի, Ֆրանսիա: Ծնվել է Բեյրութում (Լիբանան) 1933թ. հունիսի 23-ին: Գևորգ Քրքիաշարյանի և Մարի Մեմարյանի որդին է: Ամուսնացել է Էսթեր Ապոշյանի հետ (1965թ.), երեխաները՝ Ժորժ և Բեռնար:

Սովորել է Փարիզի հարավային համալսարանում՝ ստանալով ղեղազորի (1958թ.), գիտությունների պսակավորի (1962թ.) և գիտությունների դոկտորի (1966թ.) կոչումները և գիտական աստիճանները:

Ստացել է Գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի գիտական դրամաշնորհի (Փարիզ, 1964–70թթ.): Իրևն պրոֆեսոր դասավանդել է Կաենի (Ֆրանսիա) համալսարանի ղեղազորական ֆակուլտետում (1968–69թթ.): Ստացել է Կանադայի Արևմտյան Օնտարիոյի համալսարանի հետդոկտորական գիտական հետազոտությունների դրամաշնորհի (Լոնդոն և Արևմտյան Օնտարիո, 1969–70 թթ.): Եղել է Բեյրութի Սեն Ժոզեֆ համալսարանի բժշկության և թերապիական քիմիայի պրոֆեսոր (Լիբանան, 1971–76 թթ.), այնուհետև Փարիզի Հարավային համալսարանի պրոֆեսոր (Շատնե Մալաթի, Ֆրանսիա, սկսած 1976թ–ից): Ֆրանսիայի առողջապահության նախարարության ղեղանյութերի գլխավոր փորձագետն է և Փարիզի Բիսետր հիվանդանոցի բարոյագիտական հանձնաժողովի նախագահը (սկսած 1992թ–ից): Փարիզի Հարավային համալսարանի վաստակավոր պրոֆեսոր է

(2001թ.):

Հեղինակ է ավելի քան 150 գիտական հոդվածի, գյուտերի և դասագրքերի: Կարևոր մենագրություններն են «Տիրոհղային հորմոնների քիմիան» (1974թ.), «Դեղագործություն և թերապիա» (1986թ. երկրորդ հրատ.1992թ.), «Դեղագործական ցանկեր» (1994 թ., երկրորդ հրատ.1992թ.), «Բուժական քիմիայի ձեռնարկ» (1996թ.), «Քիմիական թերապիայի համառոտ ձեռնարկ», հ.1–3 (համահեղինակ, 1992թ.):

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի, Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի (1996թ.), Ֆրանսիայի ղեղաբանության (Փարիզ, 1973թ.), ինչպես նաև Բժշկական (Փարիզ, 1982թ.) ակադեմիաների անդամ է: «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի գիտական քարտուղարն է (Փարիզ, 1993 թ.):

Պարգևատրվել է Պետրոս Մեծի (1996թ.) և Կապիցայի (1996թ.) անվան մեդալներով (Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի կողմից): Ֆրանսիայի ղեղաբանության (1973թ.) և Բժշկական (1982թ.) ակադեմիաների մրցանակների դափնեկիր է: Երևանի պետական բժշկական համալսարանի պատվավոր դոկտոր է (1994թ.):

2005թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՔՐՔՅԱՇԱՐՅԱՆ Ստեփան

KERKYASHARIAN Stepan

Հասարակական և պետական գործիչ: Գրականության պատվավոր դոկտոր: Նոր Հարավային Ռեյսի նահանգի համայնքային հարաբերությունների հանձնախմբի և

Ազգային խտրականության դեմ պայքարի գործակալության ղեկավար: Սիդնեյ, Նոր Հարավային Ռեյսի նահանգ, Ավստրալիա: Ծնվել է 1943թ–ին Կիպրոսում (Ավստրալիա է եկել 1967թ–ին): Ամուսնացել է Հիլդա Քրքյաշարյանի հետ, երկու երեխայի հայր է:

Գործուն մասնակցություն է ունեցել Ավստրալիայի հայ համայնքի կյանքին՝ լինելով Սիդնեյի կիրակնօրյա հայկական դպրոցի պատասխանատուն: Ստանձնել է 2ED փորձնական ռադիոկայանից հայերեն հաղորդումների հեռարձակման պատասխանատվությունը (1976–79թթ.): Եղել է Ավստրալիայի հատուկ հեռարձակումների միավորման 2ED ռադիոկայանի բաժնի վարիչ (1979–80թթ.), այնուհետև բազմալեզու ռադիոհաղորդումների հեռարձակման (ներառյալ Մելբուռնի 3ED ռադիոկայանը) ղեկավարը (1980–89թթ.): Ավստրալիայի հատուկ հեռարձակման ծառայության հեռուստատեսության հիմնադիրներից մեկն է (ղեկավար՝ Բրուս Ջինզլ, 1980թ.): Նրա գործուն մասնակցությամբ են հիմնադրվել Բրիսբենի 4EBI, Ադելաիդայի 5EBI և այլ բնակավայրերի բազմալեզու ռադիոհեռարձակումները: Իրևն նախագահ ղեկավարել է Նոր Հարավային Ռեյսի նահանգի ազգային գործերի հանձնախումբը (1989–2001թթ.), որը վերանվանվել է Համայնքային հարաբերությունների հանձնախումբ (սկսած 2001թ–ից): Նոր Հարավային Ռեյսի նահանգի ազգային խտրականության դեմ պայքարի հանձնախմբի նախագահն է (սկսած 2003թ–ից):

Կարևոր ներդրում ունի Ավստրալիայում բազմաձևակության հասարակության ձևավորման գործում, որը մասնավորապես ներառում է ներգաղթի վերաբերյալ օրենսդրության կատարելագործում, մշակության քաղաքականության հարցեր, պայքար ազգային խտրականության դրսևորումների դեմ, ներգաղթածների բնակարանային կարիքների բավարարում, բժշկական օգնության և կրթության կազմակերպում և այլն:

Ընդգրկված է Սիդնեյի տեխնոլոգիական համալսարանում դասավանդող մասնագետների կազմում (1995թ–ից): Անդամ է Նոր Հարավային Ռեյսի աշխարհագրական անունների խորհրդի, Ավստրալիայի հեռարձակողների միավորման «Բողոքների քննման անկախ հանձնախմբի» (10 տարի ժամկետով), Նոր Հարավային Ռեյսի ուսումնասիրման խորհրդի (1900–2004թթ.), Ավստրալիայի բժշկական պետական խորհրդի «Կլինիկական հետազոտությունների բողոքարկման» հանձնախմբի: Եղել է 2000թ. Սիդնեյի օլիմպիական խաղերի կազմակերպական հանձնախմբին կից «Բազմաձևակության հարաբերությունների խորհրդակցական խմբի» նախագահը:

Պարգևատրվել է Ավստրալիայի շքանշանով (1992թ.), Լեհաստանի «Մեծ խաչ» շքանշանով (1990թ.), Օլիմպիական խաղերի շքանշանով (2000թ.): Սիդնեյի համալսարանի գրականության պատվավոր դոկտոր է (2007թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՕԳԱՆԵՍՅԱՆ Յուրի

OGANESSIAN Yuri

Ֆիզիկոս: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է Դոնի Ռոստովում (Ռուսաստան) 1933թ-ի ապրիլի 14-ին (հայրանունը՝ Յուրյակ): Ամուսնացած է, ունի երկու դուստր:

Ավարտել է Մոսկվայի ճարտարագիտական ֆիզիկայի ինստիտուտը (ներկայումս՝ ճարտարագիտական ֆիզիկայի պետական համալսարան, 1956թ.): Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր է սկսած 1970 թ-ից:

Աշխատել է Դուբնայի (Ռուսաստան) միջուկային ռեակցիաների լաբորատորիայում նախ իբրև ավագ գիտաշխատող (1967-76), ապա տնօրենի տեղակալ գիտական աշխատանքի գծով (1976-89), այնուհետև Ֆյուրովի անվան միջուկային ռեակցիաների լաբորատորիայի վարիչ (1989-97): Ներկայումս Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի խմբի ղեկավար է (սկսած 1997թ-ից):

Հեղինակ է երեք գիտական հայտնագործության, մենագրությունների և ավելի քան 230 գիտական հոդվածի՝ ծանր իոնների ֆիզիկայի, կիրառական միջուկային ֆիզիկայի, բժշկական գործածության համար գերմաքուր իզոտոպների ստացման (յոդ 123, պլուտոնիում 237), ծանր իոնների արագացուցիչների ֆիզիկայի և տեխնիկայի, մանրագույն մեմբրանների ուսում-

Օ

նասիրության և այլ բնագավառներում: Ծանր իոնների ֆիզիկայի ուսումնասիրության գիտական դպրոցի հիմնադիրներից մեկն է և մի շարք նոր քիմիական տարրերի հայնագործման հեղինակ (111-116 և 118 ատոմական համարներով ֆերմիանման քիմիական տարրեր): Խմբագրական կազմի անդամ է եվրոպական մի շարք գիտական հանդեսների՝ «Ֆիզիկայի ամսագիր», «Մասնիկների արագացուցիչներ», «Միջուկային ֆիզիկայի նորություններ», «Տարրական մասնիկների ֆիզիկա և ատոմական միջուկներ»:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս է (սկսած 2003թ-ից, թղթակից անդամ՝ 1991թ-ից): Նախագահում է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Կիրառական ֆիզիկայի խորհրդում: Ֆիզիկայի եվրոպական միության միջուկային հանձնախմբի անդամ է: Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի գիտական խորհրդի անդամ է: Ֆրանսիայի և Ճապոնիայի Ծանր իոնների հետազոտության ազգային կենտրոնների անդամ է:

Արժանացել է ԽՍՀՄ պետական մրցանակի (1975թ.), ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Կուրչատովի անվան մրցանակի, Ֆյուրովի անվան մրցանակի (1993թ.), Ալեքսանդր-Ֆոն-Հոլմբոլտի անվան մրցանակի (1995թ.), Ֆիզիկայի եվրոպական միության միջուկային գիտությունների համար տրվող մրցանակի (2003թ): Պարգևատրվել է «Պատվո ճշան», «Աշխատանքային կարմիր դրոշի», «Ժողովուրդների բարեկամություն», «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար»՝ չորրորդ (1999թ.) և երրորդ կարգի (2003թ.) շքանշաններով: Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի մասնակից երկրների կողմից պարգևատրվել է բազմաթիվ շքանշաններով ու մեդալներով:

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՕԿԱՆՈՎ Ռաֆայել

OGANOV Rafael

Սրտաբան: Ռուսաստանի Դաշնության գլխավոր սրտաբան: Ռուսաստանի Դաշնության բժշկական գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Բժշկագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1937թ. դեկտեմբերի 9-ին Մոսկվայում: Գեղամ Օհանովի (Օհանյանի) և Իրինա Ցիգանովայի որդին է: Ամուսնացել է Նատալյա Ժուրավկայի հետ (1968թ.), ունի մեկ որդի՝ Ալեքսեյ:

Ավարտել է Մոսկվայի ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտը (Մոսկվա 1959թ.), ապա Մոսկվայի երկրորդ բժշկական ինստիտուտի բուժական ֆակուլտետը (1966թ.):

Դասավանդել է Ուզբեկստանի ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտում (1958-60թթ.): Եղել է Մոսկվայի երկրորդ բժշկական ինստիտուտի հիվանդանոցային թերապիայի ամբիոնի ասպիրանտ, իսկ այնուհետև ասիստենտ (1966-76թթ.): Պաշտոնավարել է իբրև ԽՍՀՄ բժշկական գիտությունների ակադեմիայի Համամիութենական սրտաբանական կենտրոնի գիտական քարտուղար (1976-82թթ.): Իբրև տնօրեն ղեկավարել է ԽՍՀՄ (1991թ-ից՝ Ռուսաստանի Դաշնության) բժշկական գիտությունների ակադեմիայի Կանխարգելիչ սրտաբանության ինստիտուտը (սկսած 1982թ-ից), որը 1988թ-ին վերակազմավորվել է իբրև Կանխարգելիչ բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ: Ներկայումս այդ հաստատության տնօրենն է: Ռուսաստանի Դաշնության առողջապահության նախարարության գլխավոր սրտաբան է (սկսած 2005թ-ից):

Հեղինակ կամ համահեղինակ է 11 մե-

նագրության, մոտ 300 գիտական հոդվածի՝ սրտաբանության, համաճարակագիտության, սրտային հիվանդությունների կանխարգելման և բժշկագիտական հետազոտությունների այլ բնագավառներում: Հիշարժան են նրա հեղինակած «Գլյուկոզայի թուլատրեխոլոլոնը և մահացությունը սրտանոթային հիվանդություններից» (1983թ.), «Սրտանոթային անբավարարության կանխարգելումը» (1990թ.), «Կանխարգելիչ սրտաբանություն» (Ե. Չազովի հետ, քարգմանված է նաև անգլերեն, 1989թ.), «Սրտաբանություն՝ միջազգային հեռանկարը» (Ե. Չազովի և Վ. Սմիրնովի հետ, 1984թ.) աշխատությունները: «Սրտանոթային հիվանդությունների կանխարգելում և բուժում» և «Ռացիոնալ ֆարմակոթերապիան սրտաբանության մեջ» գիտական հանդեսների գլխավոր խմբագիրն է: Անդամ է «Սրտանոթային շաքարախտաբանություն», «Բժշկական տարեգրություններ» (սկսած 1990թ-ից), «Սնուցում, մետաբոլիզմ և սրտանոթային անբավարարություն» (սկսած 1992թ-ից) հանդեսների խմբագրական կազմերի:

Անդամ է Սրտաբանների եվրոպական միության, Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի, Ռուսաստանի Դաշնության բժշկական գիտությունների ակադեմիայի, Ինֆորմատիկացիայի միջազգային ակադեմիայի: Առողջապահության միջազգային կազմակերպության փորձագետ է և խորհրդատու (ԺՆԸ, Կոպենհագեն, սկսած 1982թ-ից): Եղել է «Բժիշկներն ընդդեմ միջուկային պատերազմի» կազմակերպության քարտուղարը (1981-82թթ.), Համամիութենական սրտաբանական միության ընդհանուր քարտուղարը (1973-86թթ.) և նախագահը (1986-91թթ.), 9-րդ համաշխարհային սրտաբանական կոնգրեսի գլխավոր քարտուղարը (Մոսկվա, 1982թ.), Կանխարգելիչ սրտաբանության առաջին միջազգային գիտաժողովի փոխնախագահը (Մոսկվա, 1985թ.): Սրտաբանների համառուսաստանյան միության նախագահն է (սկսած 1999թ-ից):

Սրտաբանությանը նվիրված ֆիլմաշա-

րի ստեղծման համար 1987թ-ին արժանացել է ՌՍՖՍՀ պետական մրցանակի: Ռուսաստանի Դաշնության գիտության վաստակավոր գործիչ է: Նրա ստացած բազմաթիվ պարգևների թվում է նաև Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի Պավլովի անվան «Բժշկագիտության և առողջապահության զարգացման համար» մեդալը (2002թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՕՍԻՊՅԱՆ Յուրի

OSSIPYAN Yuri

Ֆիզիկոս: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ: Բուլղարիայի, Լեհաստանի, Հունգարիայի, Չեխիայի գիտությունների ազգային ակադեմիաների արտասահմանյան անդամ: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն: Ծնվել է 1931թ. փետրվարի 15-ին Մոսկվայում (հայրանունը՝ Անդրեյ): Ամուսնացած է, երեք երեխայի հայր է:

Ավարտել է Մոսկվայի պողպատի և համաձուլվածքների ինստիտուտի ֆիզիկաքիմիական ֆակուլտետը (1955թ.) և Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետը (1957թ.): Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր է (1968թ.) և պրոֆեսոր (1969թ.):

Համահիմնադիրն է (Գ. Վ. Կուդրյունովի հետ) ԽՍՀՄ (1991թ-ից հետո՝ Ռուսաստանի Դաշնության) գիտությունների ակադեմիայի Պինդ վիճակի ֆիզիկայի ինստիտուտի (1962թ.): Եղել է այդ հաստատության փոխտնօրենը, ապա տնօրենը

(սկսած 1973թ-ից), իսկ ներկայումս գլխավոր գիտական խորհրդատուն է: Դեկավարում է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի «Խտացած մատերիայի» և Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտի «Պինդ վիճակի ֆիզիկայի» ամբիոնները:

Կիսահաղորդիչային նյութերում և բյուրեղներում լուսաճկման երևույթի (ֆոտոպլաստիկ էֆեկտ) հայտնագործության հեղինակն է: Հեղինակ կամ համահեղինակ է ավելի քան 150 գիտական աշխատության՝ պինդ վիճակի ֆիզիկայի, կոդենացված վիճակի ֆիզիկայի, նյութագիտության, մակերեսային երևույթների, բյուրեղագիտության և բազմաթիվ այլ բնագավառներում:

Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (սկսած 1980թ-ից, թղթակից-անդամ՝ 1972թ-ից): Եղել է այդ ակադեմիայի փոխնախագահը (1988-91թթ.): Ընտրվել է Հունգարիայի, Բուլղարիայի, Լեհաստանի, Չեխոսլովակիայի գիտությունների ազգային ակադեմիաների արտասահմանյան անդամ: Անդամ է Ամերիկայի ճարտարագիտական ազգային ակադեմիայի (սկսած 1993թ-ից) և Տիեզերագնացության միջազգային ակադեմիայի: Եղել է Մաքուր և կիրառական ֆիզիկայի միջազգային միության նախագահը (1990-94թթ.): Իբրև նախագահ ղեկավարում է Ռուսաստանի բյուրեղագիտական ազգային հանձնախումբը և Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի «Պինդ վիճակի ֆիզիկա» գիտական խորհուրդը: Անդամ է Ֆիզիկոսների եվրոպական միության գիտական խորհրդի, «COSPAR» միջազգային հանձնախմբի, Մետաղագիտության հնդկական միության: Եղել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Չերնոգոլովկայի գիտական կենտրոնի նախագահության նախագահը (մինչև 1998թ.): Մոսկվայի ամերիկյան համալսարանի համահիմնադիրներից մեկն է (1998թ.): Ընտրվել է ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր (1989-91թ.) և եղել է նախագահ Սիխայիլ Գորբաչովի խորհրդականը գիտական քաղաքականության գծով: Գլխավոր խմբագիրն է «Զվանտ» ռուս-ամերիկյան գիտահանրամատչելի

պարբերականի (սկսած 1985թ-ից), ինչպես նաև «Զվանտ», «Նյութագիտություն» (սկսած 1997թ-ից), «Մակերեսային գիտություն» (1995թ.) գիտական հանդեսների:

Պարգևատրվել է «Նշանակալից ծառայությունների համար» երկրորդ աստիճանի շքանշանով (Ռուսաստանի Դաշնություն, 1999թ.), «Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի» կոչմամբ (ԽՍՀՄ, 1986թ.), «Լենինի» երկու (ԽՍՀՄ, 1981 և 1986թթ.) և «Աշխատանքային կարմիր դրոշի» երկու (ԽՍՀՄ, 1972, 1979թթ.) շքանշաններով, Խորհրդային Միության գիտությունների ակադեմիայի Լեբեդևի անվան ոսկե մեդալով (1984թ.), Կարպինսկու անվան ոսկե մեդալով (Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետություն, 1988թ.), Կոլումբիայի Սիմոն Բոլիվարի անվան շքանշանով (1990թ.), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Լոմոնոսովի անվան մեծ ոսկե մեդալով (2005թ.), Չորջ Բրաունի անվան մրցանակով (2005թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին

ORBELIAN Konstantin

Կոմպոզիտոր, դիրիժոր, դաշնակահար: Լոս Անջելոս, ԱՄՆ: ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ: Ծնվել է 1928թ. հուլիսի 28-ին Արմավիր քաղաքում (Ռուսաստան): Աղապարոն Օրբելյանի և Սոֆիա Աթաբեկովայի որդին է (նրա ծնողները զոհ են դարձել 30-ական թթ. ստալինյան բռնություններին Խորհրդային Միությունում): ԱՄՆ-ում բնակվում է 1992թ-ից:

Սկզբնական երաժշտական կրթությունը ստացել է Բաքվի երաժշտական ընդունա-

կություններ ունեցող երեխաների դպրոցում (1933-36թթ.): Ուսանել է Երևանի Ռ. Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանում (ավարտել է 1954թ-ին): Ավարտել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական երաժշտանոցը իբրև դաշնակահար և կոմպոզիտոր (աշակերտել է Է. Միրզոյանին, 1961թ.):

Չորակոչվելով Խորհրդային բանակ՝ Հայրենական պատերազմի տարիներին եղել է 8-րդ ավիացիոն կորպուսի անսամբլի դաշնակահար և ակորդիոնիստ (1942-43թթ.): Ընդգրկվել է Հայաստանի պետական էստրադային համույթի կազմում իբրև երաժիշտ (1943թ.) և խմբավար (1948-52թթ.): Երևանում հիմնել է Հայկական ռադիոյի գործիքային հնգյակը (1958թ.): Իբրև զեղարվեստական ղեկավար և տնօրեն ղեկավարել է Հայաստանի պետական էստրադային համույթը (1956-92թթ.): Վերջինս ելույթներ է ունեցել աշխարհի մոտ 40 երկրում (60-80-ական թթ.), այդ թվում Չեխոսլովակիայում (1966թ.), Լեհաստանում, Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետությունում (1973թ.), Ֆրանսիայում (11 համերգ, ներառյալ՝ Փարիզի «Տեսար դե Շանզ Էլիզե», «Լա Սալ Պլեյել» համերգասրահներում, 1975թ.), ԱՄՆ-ում (25 քաղաքում, 1975թ.), ինչպես նաև Լիբանանում (44 ելույթ), Սիրիայում, Եթովպիայում, Եգիպտոսում, Հնդկաստանում և այլն: Նրա ղեկավարությամբ համույթն արժանացել է միջազգային բարձր ճանաչման և բազմաթիվ մրցանակների, ձայնագրել է բազմաթիվ սկավառակներ:

Ստեղծագործել է երաժշտական տարբեր ժանրերում՝ սիմֆոնիա, բալետ, կամերային երաժշտություն, կինո և թատերական երաժշտություն, հայկական ժողովրդական մեղեդիների մշակումներ, ջազային երաժշտություն, հարյուրավոր երգեր և այլն: Նրա հարուստ ստեղծագործական ժառանգության մեջ, ի թիվս այլոց, հիշարժան են «Առաջին սիմֆոնիան» (կատարվել է ԽՍՀՄ պետական սիմֆոնիկ կվարտետը) (կատարվել է Կոմիտասի անվան պետական քառյակի կողմից, 1956թ.),

բալետային մանրապատումները՝ «Թռիչք», «Հուշարձան», «Հանուն խաղաղության» (1952թ.), «Բազմաձայն պրեյլուդը» (1967թ.), «Տոնական նախերգանքը» (1968թ.), «Անմահություն» բալետը (բեմադրվել է Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական թատրոնում, 1969թ.), «Սևանի առավոտը», «Եկեք Ձանգեզուրը» (ջագ-ռոք ոճի, 1981թ.), «Օլիմպիական Մոսկվան» (1980թ.), «Ռեակտիվ շարժիչը» (ջագ, 1982), «Սիրտը երգում է» ֆիլմի կինոերաժշտությունը (Ա. Բաբաջանյանի հետ, 1955թ.), «Դիլիջան» և «Համերգային ջագ քայլերգ» պիեսները (1956թ.), Արամ Խաչատրյանի «Գարուն Երևան» երգի և «Սուսերով պարի» («Գայանե» բալետից) էստրադային մշակումները (1956թ.), «Սերը չի ծերանում», «Արևիկ», «Կեչիների շրշյունը», «Իմ Երևան», «Կյանք, շնորհակալություն» և հարյուրավոր այլ հանրաճանաչ երգեր:

Եղել է ԽՍՀՄ կոմպոզիտորների միության անդամ (նաև նրա վարչության անդամ, 1957–91թ.), Հայաստանի կոմպոզիտորների միության քարտուղար (1983թ–ից), ԽՍՀՄ «Գոսկոնցերտի» էստրադային երաժշտության խորհրդի նախագահ (1987–90թթ.), Համամիութենական երաժշտական միության փոխնախագահ, ԽՍՀՄ մշակույթի նախարարության էստրադային երաժշտության գեղարվեստական խորհրդի անդամ: 11 անգամ եղել է Բուլղարիայում կայացած երաժշտական փառատոների «Ոսկե Օրֆեյ» մրցանակը շնորհող ժյուրիի անդամ: Ներկայումս Երաժիշտների միջազգային միության փոխնախագահն է (Մոսկվա):

Նրա ստացած պարգևների և մրցանակների թվում են «Գրան պրի» և «Ոսկե մեդալ» մրցանակները 6–րդ համաշխարհային երիտասարդական և ուսանողական միջազգային փառատոնում (Մոսկվա, 1956թ.), Սիմֆոնիկ ստեղծագործությունների համամիութենական մրցույթի մրցանակը (Մոսկվա, 1968թ.), ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստի կոչումը (1976թ.), «Աշխատանքային արիության համար» և «Ժողովուրդների բարեկամություն» ԽՍՀՄ շքանշանները (1993թ.), Բուլղարի-

այի «Կիրիլ և Մեթոդիոս» շքանշանը, Հայաստանի Հանրապետության «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» մեդալը, Ռուսաստանի հայերի միության «Ոսկե խաչ» շքանշանը (2006թ.):

2007թ. Կ.Օրբելյանի կողմից Չայկովսկան կենսագրական կենտրոնին տրամադրված կենսագրական տվյալների հիման վրա

ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին (Հարրի)

ORBELIAN Constantine (Harry)

Խմբավար, դաշնակահար: Մոսկվայի պետական ակադեմիական կամերային նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար և խմբավար: Ռուսաստանի վաստակավոր արտիստ: Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն (Ռուսաստանի Դաշնության և ԱՄՆ–ի քաղաքացի): Ծնվել է 1956թ–ին Ման Ֆրանցիսկոյում: Հարրի և Վերա Օրբելյանների որդին է: Ամուսնացած է Մարիա Սաֆարյանցի հետ:

Ուսանել է Նյու Յորքի Ջուլյարդի երաժշտանոցում՝ ստանալով պսակավորի և մագիստրոսի աստիճաններ երաժշտության ասպարեզում (1980թ.): Կատարելագործվել է համագործակցելով Բոստոնի, Նյու Յորքի, Դետրոյտի, Մոսկվայի պետական և Սանկտ Պետերբուրգի սիմֆոնիկ նվագախմբերի հետ:

Իբրև դաշնակահար ունեցել է մոտ 750 ելույթ (1980–90թթ.)՝ հանդես գալով Բոստոնի, Սան Ֆրանցիսկոյի, Դետրոյտի սիմֆոնիկ, Մոսկվայի ֆիլհարմոնիկ, Սանկտ Պետերբուրգի սիմֆոնիկ, Բրիտանիայի ազգային, Բուդապեշտի կամերային և այլ նվագախմբերի հետ: Իբրև խմբավար ղեկավարել է բազմաթիվ հան-

րաճանաչ նվագախմբեր աշխարհի ամենահեղինակավոր համերգասրահներում, այդ թվում Ամստերդամի «Կոնցերտգերուու», Ֆրանկֆուրտի «Ալտե օպեր», Բեռլինի «Շաուշվիլհուսու», Լոնդոնի «Էլզաբեթ Թագուու», Փարիզի «Պլեյել» և «Տետրդե Շանգ Էլիզե», Նյու Յորքի «Ավերի Ֆիշեր» և «Կարնեգի», Տոկիոյի «Սանտորի», Մոսկվայի «Կրեմլի պալատ» և բազմաթիվ այլ դահլիճներում:

Մոսկվայի պետական ակադեմիական կամերային նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավարն ու զլխավոր խմբավարն է (սկսած 1991թ–ից): Մոսկվայի պետական ակադեմիական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի մշտական հրավիրյալ խմբավարն է (սկսած 2000թ–ից): Նրա ղեկավարած կամերային նվագախումբը հյուրախաղերով հանդես է եկել Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Գերմանիայում, Հոլանդիայում, Ֆինլանդիայում, Շվեդիայում, Հարավային Աֆրիկայում, Ճապոնիայում, Կորեայում, Կանադայում, ԱՄՆ–ում, նաև Հայաստանում (Երևան, 2004թ.): Նվագախումբը Ռուսաստանում տարեկան ունենում է մոտ 50 համերգ: Նվագախմբի համերգային ծրագրերն ընդգրկում են ռուսա-

կան և արևմտաեվրոպական դասական ու ժամանակակից, ինչպես նաև հայ կոմպոզիտորների (Կոմիտաս, Խաչատրյան) ստեղծագործություններ:

Հիմնադիրն է Ռուսաստանում տեղի ունեցող երկու միջազգային երաժշտական փառատոնի՝ «Պետերբուրգյան պալատներ» և «Կրեմլի թանգարանների երաժշտական գանձեր»:

Սանկտ Պետերբուրգի արվեստների և գիտությունների ակադեմիայի անդամ է (2000թ.):

Արամ Խաչատրյանի «Դաշնամուրային կոնցերտի» նրա կատարման ձայնագրությունը (Շոտլանդիայի թագավորական նվագախմբի հետ, խմբավար՝ Նենն Յարվի) արժանացել է Բրիտանական հատավաճառների երաժշտական միության «Լավագույն՝ համերգային ձայնագրության համար» մրցանակի (Միացյալ Թագավորություն, 1988): Արժանացել է Ռուսաստանի վաստակավոր արտիստի կոչման (2004թ.): Պարգևատրվել է ԱՄՆ–ի «Էլիս Այլենդ» մեդալով (2004թ.):

2007թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական արքյունների տվյալների հիման վրա

ՖՐԱՆԳՈՒԼՅԱՆ Գեորգի

FRANGULYAN Georgy

Քանդակագործ, նկարիչ: Ռուսաստանի վաստակավոր նկարիչ: Ճարտարապետության միջազգային ակադեմիայի պրո-

ֆեսոր: Ռուսաստանի Դաշնություն, Մոսկվա: Ծնվել է 1945թ–ին Թբիլիսիում (Վրաստան): Ռուսաստանում բնակվում է 1956թ–ից:

Ուսանել է Բարձրագույն գեղարվեստական–արդյունաբերական ուսումնարանի (նախկինում՝ Ստրոգանովյան) քանդակագործության բաժնում (Մոսկվա, ավարտել է 1969թ–ին):

Մասնակցել է բազմաթիվ ցուցահանդեսների Ռուսաստանում և արտերկրում (սկսած 1967թ–ից): Անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Հռոմում, Կոլմարում (Ֆրանսիա): Հիմնադրել է հեղինակային–

անհատական մետաղաձուլական արտադրամաս (առաջինը նախկին ԽՍՀՄ-ում, 1983թ-ին), ուր մինչև օրս իրականացնում է իր ստեղծած քանդակների ծուլումը:

Հեղինակ է մեծ թվով քանդակագործական աշխատանքների, կերպարվեստի գործերի, գեղանկարների և գծանկարների, զարդարվեստի գործերի: Հիշարժան են նրա կերտած արձաններն ու կիսանդրիները՝ դրված աշխարհի բազմաթիվ քաղաքներում, այդ թվում այլաբանական կերպարների բրոնզաձուլ արձանները Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահության շենքի առջև (Մոսկվա, 1988թ.), «Խաչելություն» արձանը Ռավեննայի Սուրբ Ֆրանցիսկայի տաճարում (Իտալիա, 1990թ.), Պետրոս Մեծի բրոնզաձուլ հուշարձանը Անտվերպենում (Բելգիա, 1998թ.), Պուշկինի հուշարձանը Բրյուսելում (Բելգիա, 1999թ.), Մայքլ Կլեյնի կիսանդրին Օքսֆորդի համալսարանի գրադարանի շենքում (Միացյալ Թագավորություն, 2000թ.), կայսրուհի Ելիզավետա Պետրովնա Ռոմանովայի արձանը Բալթիսկում (Կալինինգրադի մարզ, Ռուսաստան, 2003թ.), Բուլատ Ակուջավայի հուշարձանը Արբատում (Մոսկվա, 2004թ.), Իոսիֆ Բրոդսկու հուշարձանը Մոսկվայում (2002թ.), Արամ Խաչատրյանի հուշարձանը Մոսկվայի Բրյուսովյան նրբանցքի հրապարակում (2007թ.), «Դանթեի զբոսանավը» քանդակագործական կոմպոզիցիան Վենետիկում (Սան Միկելեն կղզու դիմաց, Իտալիա, 2007թ.), հայազգի զորահրամանատար Իշխան Մադաթովի կիսանդրին Շումենում (Բուլղարիա, 2007թ.), Բորիս Ելցինի մահարձանը Մոսկվայի «Նովոդևիչի» գերեզմանատանը (2008թ.), ինչպես նաև Լեհաստանի, Բուլղարիայի,

Հունգարիայի, Ուկրաինայի, Մոլդովայի, Ուզբեկստանի տարբեր քաղաքներում:

Ստացել է Ճարտարապետության միջազգային ակադեմիայի պրոֆեսորի կոչում (2007թ.):

Նրա ստեղծագործությունները տեղ են գտել Ռուսաստանի Տրետյակովյան պետական պատկերասրահում, Պուշկինի անվան կիրառական արվեստի թանգարանում, Ռուսական պետական թանգարանում, Կալինինգրադի, Սոչիի, Տամբովի թանգարաններում, մասնավոր հավաքածուներում: Տարբեր ժանրերի նրա մոտ 400 ստեղծագործություն ներկայացված է «Քանդակագործ Ֆրանգուլյան» պլոմում (Մոսկվա, 2006թ.):

Նրա ստացած պարգևների և մրցանակների թվում են Գրեկովի անվան մեդալը (1979թ.), ԽՍՀՄ «Պատվո նշան» շքանշանը (1986թ.), Կերպարվեստի միջազգային մրցույթի «Գրան պրի» մրցանակը (Նիրեդիսազ, Հունգարիա, 1982թ.), Քանդակագործության մրցույթի «Գրան պրի» մրցանակը (Պոզնան, Լեհաստան, 1987թ.), «Դանտեսկո» կենտրոնի ոսկե, արծաթե և բրոնզե մեդալները (Ռավեննա, Իտալիա, 1990թ.), Ռուսաստանի արվեստի ակադեմիայի արծաթե (1996թ.) և ոսկե (1998թ.) մեդալները, Պուշկինի անվան ոսկե մեդալը (1999թ.), Ռուսաստանի վաստակավոր նկարչի կոչումը (2004թ.), Իրավապաշտպանների շարժման ամենամյա «Ընտրություն» մրցանակը՝ քաղաքացիական արիության և հանցագործությանը ընդդիմանալու համար (2006թ.):

2008թ. Բաց տպագրության տեղեկատվական աղբյուրների տվյալների հիման վրա

FAMOUS ARMENIANS AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Contribution to Modern Civilisation

(English Part)

INTRODUCTION

... And even though we are a small nation, limited by our power and number, and have been conquered by other kingdoms, yet we have accomplished a lot of fearless feats on our land, which are worthy of being recorded and which no writer has thus written about.

Movses of Khoren
History of Armenians
(5th century Historiographer)

The above caption from Movses of Khoren (Movses Khorenatsi) sounds as contemporary today as it was when it was written 16 centuries ago. Thousands of Armenians are "...worthy of being recorded" since "...no writer has thus written" about them.

The gigantic contribution that thousands of Armenian individuals have accomplished throughout the millennia in the service of world civilization has not yet merited mention and analysis in whole. Especially foreign readers are yet to have a source by which to comprehend the multi-faceted contributions that Armenians have made in countries they live in. This venture comes to partially fill that void.

This biographical volume, which is the result of years of research and documentation, aims at bringing the merits and accomplishments of Armenian individuals to the purview of the Armenian and non Armenian reader at the beginning of the 21st century. The individuals covered in this volume have contributed to the cultural, social, political, scientific, economic, art, and literary spheres all over the world. Sports are not included in this venture, since it alone can fill the pages of many tomes. The publication of this bilingual (Armenian and English) volume gives the reader an initial glimpse — although concise in nature — of the merits and contributions of fellow Armenians in Armenia and the Armenian Diaspora, which, in itself, makes the foreign reader aware of such contributions. It also purports to bridge the gap existing between Armenia and its Diaspora. It is one of our goals to show that the contribution of such Armenians transcends the boundaries of the Republic of Armenia, and engulfs the whole world, thus serving the intellectual and scientific endeavors of humanity as a whole.

Having followed the "who is who" method of introduction, the current volume doesn't pretend to be a complete venture in that area. The biographical data was not chosen according to the fame of the individuals included in their respective areas of expertise, or the advanced positions they occupy. The most important priority is the contribution that those included have brought to Armenia and Armenians in their Diaspora. International biographical compendiums usually don't bother about such peculiarities.

The biographies of our Diaspora compatriots might have been published in foreign language biographical volumes and encyclopedias. However, and to our regret, these biographies have not found their place in Armenian biographical compendiums. On the other hand, the biographies of Armenians living in the motherland have only been circulated in a narrow nature within foreign volumes. Foreign biographical tomes usually do not mention the contribution of Armenian individuals to their respective country and people. This is important, since these individuals are the carriers of their national culture, education, traditions, and unique characteristics. It is important that these individuals be evaluated and appreciated by their own compatriots. This is so, because it's the national, social, and cultural heritage of those individuals that has been the driving force behind their accomplishments. This Armenian heritage has been a source of pride and inspiration for many famous Armenians. This fact was ascertained in many of the letters we received during our research and information gathering from individuals included in this volume. In modern times, when our Diaspora communities are waging a hard battle in order to preserve their Armenian heritage, bringing forth the merits of such individuals becomes doubly important, because of the fact that they are considered to be role models for other Armenians to follow in their footsteps.

We also considered that producing this volume in English was as important as the production of its Armenian counterpart, since many of our Diaspora compatriots and foreign readers can't read Armenian.

The biographies were formed according to data collected through a special questionnaire prepared and circulated by "The Armenian Biographical Center." However, we must admit that not all biographies were prepared through completed questionnaires. In such instances we were obliged to gather data from printed publications and electronic information sources. We have been meticulous in checking and double checking all the information derived from such secondary sources. However, we ask our readers' forgiveness for any mistakes in this and forthcoming volumes.

This author doesn't claim that what is offered here is a complete and final list of famous Armenian individuals. However, Armenian and non Armenian readers will encounter names that they are not yet familiar with, because the individuals involved have not yet been identified in biographical and encyclopedic volumes. Readers might also notice the absence of some famous names in particular spheres. In some cases this was due on the one hand to the lack of correspondence with the individual despite our repeated attempts, and, on the other hand the insufficiency of published or electronic

biographical sources about them. There were also cases where individuals we contacted were careless enough as to not provide us with the data needed for the formulation of their biographies. We want to insure to our readers that this gap will be gradually dealt with in future volumes. After all, we mentioned earlier that this is only the first step in presenting the biographies of a group of accomplished individuals to a large circle of readers.

The list and number of individuals included in this volume was not created by design. This is an ongoing project. The only criterion set for inclusion in this first volume was the availability of data regarding the individuals included and their merits in the distinct fields of their expertise.

This volume proves, beyond any reason of doubt that Armenians who have been scattered all around the world do possess a huge intellectual capacity that has not been properly introduced to Armenian and non Armenian readers. In fact, the scattered nature of Armenian communities undermines the total exposure and the utilization of this huge intellectual inheritance. We hope that the volume will be beneficial to Armenian as well as non Armenian readers and increase their comprehension of the contribution of Armenian individuals to the worldwide society of humans on the threshold of this new century.

The author accepts all comments and suggestions with an open heart. Moreover, the other pleads to readers to nominate the names of individuals whom they deem worthy of being included in future volumes of this series. The Armenian Biographical Center assures that it will carefully research each nominated name and, if it deems that the nominee fulfils the criteria that the center espouses for inclusion, the individual's biography will appear in a future volume of the series.

American-Armenian historian and political scientist, Dr. Garabet Moundjian brought his valuable insight and editorial expertise in preparing the English version of this volume. The author greatly appreciates his gesture and thanks him.

Moreover, the author extends his sincere gratitude to all those who encouraged this venture and assisted in making the publication of this first volume a reality. Special thanks go also to all those who enhanced the volume through their suggestions and comments.

Last but not least, special thanks are also due to individuals, and organizations — among them the Union of Armenians of Russia, and especially to an American-Armenian benefactor who preferred to remain anonymous — that helped finance this publication.

The Author
Marseilles, France
2008

About the Author

Being educated in the natural sciences (chemical physics and organic chemistry) the author has always shown interest in Armenian issues in Armenia and the Armenian Diaspora. This interest was the major catalyst in the attempt and accomplishment of this volume, which is the initial offering of the Armenian Biographical Center, an association founded by the author in Marseilles, his city of residence.

The author's biography is also attached to several scientific institutions. In 1979 he graduated with honors from the Faculty of Chemistry at Yerevan State University. He was employed as a researcher in the Institute of Chemical Physics of the Armenian Academy of Sciences, where in 1986 he defended his thesis in chemistry and was elevated to Doctoral Candidacy (Ph.D.) He then continued his studies and research in France at the National Scientific Research Center, where he obtained an equivalence of his doctoral degree in 1998. He has also worked as a researcher at the Aix-Marseilles University's scientific laboratories.

He has authored some 60 scientific articles, papers, and inventions. He has also published numerous articles in Armenian and Diaspora periodicals. He is a member of the New York Academy of Sciences, International Academy of Sciences "Ararat", Editorial Board of the American Biographical Institute, and several other academic and social organizations.

He is the bearer of several scholarship grants and prizes for his scientific work from such institutions as the International Science Foundation of the United States (1993); the French National Center of Scientific Research (1996), the "Marseille-Provence-Metropole" Economic Development Commission (1999); Honorable Mention, American Biographical Institute (2003). His biography was also published starting in the 18th edition (1998 and on) of the "Who is Who in the World" by the Marquis Publishing House in the United States of America; "Famous People of the 20th Century," International Biographical Center, Cambridge, UK (2000); and about two dozens of biographical volumes all around the world.

This volume is the author's first and comprehensive venture in presenting "Famous Armenians at the Beginning of the 21st Century" series. Its completion was the result of years of research and documentation undertaken by him.

Armenian Biographical Center
Marseilles, France

ALPHABETICAL LISTING

A

ABGARIAN Edvard (Russia)225
 ABRAHAMIAN Ara (Russia)225
 ACEMOGLU Daron (USA)226
 AGADJANIAN Nikolay (Russia)226
 AGANBEGYAN Abel (Russia)227
 AGBABIAN Mihran (USA)228
 AILAMAZIAN Edward (Russia)229
 AKOPYAN Iosif (Russia)229
 ALIKHANOV Tigran (Russia)230
 AMIRKHANIAN Robert (Armenia)230
 ANTRANIKIAN Garabed (Germany)231
 APELIAN Diran (USA)231
 APKARIAN Vartkess, Ara (USA)232
 ARABIAN Armand (USA)233
 ARAKELIAN Norayr (Armenia)234
 ARAM I (Lebanon)235
 AREVSHATIAN Sen (Armenia)236
 ARMANI Nora (USA)236
 ARMEN Garo (USA)237
 ARMENIAN Raffi (Canada)237
 ARSLAN Antonia (Italy)238
 ARSLANIAN Leon Carlos (Argentina)239
 ARUTIUNIAN Alexander (Armenia)239
 AVAKIAN Haik (Egypt)240
 AZATYAN Vylen (Russia)240
 AZNAVOUR Charles (France)241

B

BABAIAN Boris (Russia)242
 BADALYAN Stepan (Armenia)242
 BAGDIKIAN Ben Hur, Haig (USA)243
 BAGIAN James (USA)244
 BALAKIAN Peter (USA)245
 BALAYAN Zori (Armenia)246
 BALIAN Roger (France)246
 BALIOZIAN Ara (Canada)247
 BARONIAN Jean-Baptiste (Belgium)247
 BARSEGOV (BARSEGHOV) Yuri (Russia)248
 BAYRAKDARIAN Isabel (Canada)248

BEDELIAN Haro (UK)249
 BOGOSIAN Eric (USA)250
 BRUTENTS Karen (Russia)250

C

CAFESJIAN Gerald (USA)251
 CHER (USA)252
 CHILINGARIAN George (USA)252
 CHILINGAROV Artur (Russia)253
 CHILINGIRIAN Levon (UK)254
 CHOBANIAN Aram (USA)255
 CHOBANIAN Vladimir (Russia)256
 CHUBARIAN Alexander (Russia)256
 COSTIKYAN Greg (USA)257

D

DABAG Mihran (Germany)258
 DADRIAN Vahakn (USA)258
 DAMADIAN Raymond (USA)259
 DAMLANIAN Jean-Jacques (France)260
 DARZI Ara (UK)260
 DER KIUREGHIAN Armen (USA)261
 DER MERGUERIAN Robert (France)263
 DER TOROSSIAN Papken (USA)263
 DER-YEGHIAYAN Samuel (USA)264
 DEVEDJIAN Padrick (France)265
 DEYIRMENDJIAN Jacques (France)265
 DIKRANIAN Harry (Canada)266
 DJEREJIAN Edward Peter (USA)266
 DJIGARKHANIAN Armen (Russia)267
 DONABEDIAN Patrick (France)267

E

EGOYAN Atom (Canada)268
 EURNEKIAN Eduardo (Argentina)269
 ELIBEKIAN Robert (Armenia)270

F

FRANGULYAN Georgy (Russia)270

G

GABRIELIAN Emil (Armenia)271
 GAGOSSIAN Robert (USA)272
 GAREGIN II (Armenia)272
 GAROYAN Marius (Cyprus)273
 GASPARIAN Djivan (Armenia)274
 GHARABEKIAN Aram (Armenia)274
 GHUKASSIAN Arkady (Nagorno Karabakh)275
 GOVCIYAN Alexis (GÖVCIYAN), (France)275
 GREGORIAN Susanna (Germany)276
 GREGORIAN Vartan (USA)276
 GRIGORIAN Gegham (Armenia)277
 GRIGORIAN Samvel (Russia)278
 GURZADIAN Grigor (Armenia)279

H

HADDEDJIAN Rober (Turkey)280
 HADICHIAN Zaven (Lebanon)280
 HAKOBDJANYAN Haykaz (Armenia)281
 HAKOBIAN Hakob (Armenia)281
 HAKOBYAN Vilen (Armenia)282
 HAMBARTSUMIAN Sergei (Armenia)282
 HASSASSIAN Manuel (Palestine)283
 HERUNI Paris (Armenia)284
 HOVANNISIAN Richard (USA)285
 HOVHANNISSIAN Sevada (Armenia)286

I

IGNATIUS Paul Robert (USA)286
 ISTEPANIAN Robert (UK)287

J

JANSEM Jean (France)288
 JERANIAN Richard (France)288

K

KANDIR (KANDIRIAN) Antonio (Brazil)289
 KASYAN Anna (Georgia)290
 KERKIACHARIAN Agop (France)290
 KERKYASHARIAN Stepan (Australia)291
 KEVORKIAN Jirair (USA)291
 KEVORKIAN Raymond, Haroutioun (France)292
 KHACHATURIAN Karen (Russia)293
 KHACHATURIAN Zaven (USA)293
 KHACHIGIAN Kenneth (USA)294
 KHACHIGIAN Levon (Australia)295
 KHANJIAN Arsine (Canada)296
 KHRAKHOUNI Zareh (Turkey)296
 KIRKIACHARIAN Serge, Berdj (France)297
 KIRKORIAN Kirk (USA)297
 KOCHARIAN Robert (Armenia)298
 KONDAZIAN Karen (USA)299
 KOUYMJIAN Dickran (USA)299
 KRICKORIAN Ruben (Bulgaria)301
 KURKJIAN Haroutioun Léon (Greece)302

L

LUCAS Caro (Iran)302

M

MANJIAN Panos (Lebanon)304
 MANSURIAN Tigran (Armenia)304
 MANTASHIAN Adolf (Armenia)305
 MARKARIAN Robert (Russia)306
 MARTIN Andrea (USA)306
 MARTIROSSIAN Radik (Australia)307
 MASHIKIAN Matthew (USA)307
 MEHRABIAN Robert (USA)308
 MELIKIAN Gennady (Russia)308
 MERZHANOV Alexander (Russia)309
 MESROP Archbishop MUTAFYAN (Turkey)310
 MIGRANIAN Andranik (Russia)310
 MIKOYAN Stepan (Russia)311
 MINASSIAN Garabed (Bulgaria)311
 MIRZOYAN Edvard (Armenia)312
 MNATSAKANYAN Ruben (Hungary)313

MOUMDJIAN Garabet (Russia)314
 MSRIAN Vladimir (Armenia)315
 MUTAFIAN Claude (France)315

N

NAZARETYAN Sergey (Armenia)316
 NERSES BEDROS XIX, TARMOUNI
 (Lebanon)316
 NICOGOSSIAN Arnold (USA)317

O

OGANESSIAN Yuri (Russia)318
 OGANOV Rafael (Russia)318
 ORBELIAN Konstantin (Russia)319
 ORBELIAN Constantine (Harry) (Russia) .320
 OSSIPYAN Yuri (Russia)321

P

PAPIAN Hasmik (Austria)321
 PARLAKIAN Nishan (USA)322
 PARSAMIAN Elma (Armenia)323
 PASHAYAN Charles, Jr. (USA)324
 PELESHYAN Artavazd (Russia)324
 PIRUZIAN Lev (Russia)324
 POGOSYAN Mikhail (Russia)325

S

SAHAKIAN Bako (Nagorno Karabakh) ...326
 SARGSIAN Fadey (Armenia)326
 SARGSIAN Serge (Armenia)327
 SARKISOV Pavel (Russia)327
 SARKISSIAN Sos (Armenia)328
 SARUKHAN José (Mexico)328
 SEISYAN Ruben (Russia)329
 SEMERDJIAN Hrach (USA)330
 SETRAKIAN Berdj (USA)330
 SETRAKIAN Setrak (Lebanon)331
 SEVAN Sevda (Bulgaria)331
 SEYRANIAN Alexander (Russia)332

SHAHANTOUKHD (Lebanon)332
 SHAHGILDIAN Vahan (Russia)333
 SHAKHNAZAROV Karen (Russia)333
 SIMONIAN Margarita (Russia)334
 SISSAKIAN Alexey (Russia)334
 SNABIAN Boghos (Lebanon)336

T

TCHAKMAKTCHIAN Arto (Canada)336
 TCHEKIDJIAN Hovannes (Armenia)337
 TCHURUK Serge (France)337
 TER-GAZARIANTS Georgui (Russia)338
 TER-GRIGORIAN Norat (Russia)338
 TER-TADEVOSSIAN Arkadi (Armenia) ..339
 TERZIAN Yervant (USA)339
 TOPOUZKHANIAN Ari (France)340
 TORKOM Archbishop MANOOGIAN (Israel) 341
 TOROSSIAN Jim (Armenia)342
 TOROSSIAN Levon (Austria)342
 TOSSUNIAN Garegin (Russia)343
 TOTOLIAN Artem (Russia)343
 TOUGLADJIAN (TUGLACI)
 Parsegh (Turkey)344
 TUREKIAN Karl Karekin (USA)345

V

VAHRAMIAN Herman (Italy)345
 VARDERESSIAN Varduhi (Armenia)346
 VOSGANIAN Varujan (Romania)346

Z

ZAKARIAN Gagik (Russia)347
 ZEITUNTSYAN Perdj (Armenia)347
 ZEKIYAN Boghos Levon (Italy)347
 ZEMANIAN Armen (USA)347

A

ABGARYAN Edvard

ԱԲԳԱՐՅԱՆ Էդվարդ

Sociologist. Doctor of Sciences in Philosophy. Professor. Rector of the Institute of Business and Law. Moscow, Russian Federation. Born in 1933 (July 14) in Stepanavan (Armenia). Father's name: Aram.

Graduate of the Physical Faculty of Yerevan State University (1959) and the First Faculty of Moscow Aviation Institute (1962). Doctor of Philosophy degree in Sociology from the Moscow M.V. Lomonosov State University (1968). Doctor of Sciences in Philosophy (ibid., 1979).

Engineer at a hush enterprise 23/64 (1962–66). Executive Organizer of the Central Committee of the Union of Communists Youth (1966–70). Head of Laboratory of the Higher Komsomol School (1970–72). Chief of the Department of Criminal Information, Research Center of the Ministry of Interior of the USSR (1972–76). Head of the Department of Communist Education of Youth at Moscow M.V. Lomonosov State University (1976–85). Head of the Department of Philosophy and Sociology at the University of Commerce (1985–96). Founder and Rector (President) of the Institute of Business and Law (since 1994).

Author of more than 200 scientific works on the use of mathematical methods in sociology and criminology. Member of 9 international and Russian academies, including: Academy for Security and Defense Problems; Russian Academy for Natural Sciences; International Informatization Academy.

Recipient of: Gold Medal "Honorary *Metsenat* and Philanthropist"; Medal "Queen Victoria" (Oxford, England); title: Honorary Scientist of the Russian Federation; Medal "For Services to Fatherland", First degree; Medal for the Victory Over Germany in the Great Patriotic War 1941–1945; "Awards of Europe" – "*Metsenat* of the 21st Century", International Medal "Saint Sofia" (United Kingdom, 2004).

2007. Source of information: open publications, media and internet

ABRAHAMIAN Ara

ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ Արա

Economist, businessman, philanthropist. President of the World Armenian Congress and the Union of Armenians of Russia. UNESCO Goodwill Ambassador. President of the company "Concord". Moscow, Russian Federation. Born in 1957 (April 15) in Malishka (Yeghegnadzor region of Armenia). Son of Arshavir and Paytsar Abrahamian. Married to: Natalya Abrahamian (1987); son: Vladislav, daughters: Yulia and Anna.

Graduate of the Economics Department of the Yerevan Agricultural Institute (economist, 1979).

Engineer, then Managing Director (1981–85) and Director-General (1985–89) of "Neyron" (company of the former Soviet Union Ministry of Electronic Industry, Yerevan). Deputy Director of the Department, Ministry of Electronic Industry of the former Soviet Union (Moscow, 1989–91). Chief Executive Officer of the Company "*Komeks*" (partner of the Russian State Corporation "Electronics", 1991–93). Founder and President of the Joint-Stock Company "Concord" (multistructural holding which is involved in diamonds business, capital construction, air transport navigation control systems, production of household chemicals, etc., Moscow, since 1993). Founder of the Publishing House "XXI Century-Concord" (Moscow, 2000). Investor and head of a number of construction and reconstruction projects in Russia (Administrative Office of the President of the Russian Federation, cultural and social objects).

Founder and President of the Union of Armenians of Russia (2000). UNESCO Goodwill Ambassador (2003). A founder of the World Armenian Congress (first Union meeting in 2003, by participation of 138 delegates of Armenian communities from 52 countries). President of the World Armenian Congress. Organizer and Coordinator of the Regional Forum on Dialogue Among Civilizations (Macedonia, Ohrid, 2003). Generous contributor and sponsor of a great num-

ber of humanitarian initiatives in Russia and in Armenia: Construction of schools, fellowship for students, construction of churches, organization of Olympiads, support to universities, publication of books, etc.

Recipient of: Medal "The Honored Worker" (Soviet Union's State Ministry of Electronics, Moscow, 1991); Honors Certificate of the President of the Russian Federation (1996); Order "St. Constantine the Great" (1998); Medal "Honored Builder of Russia" (1999); Honors Certificate for participation in the reconstruction of the Moscow Kremlin (1999); Medal for the Defense of Human Rights; Order of the Armenian Apostolic Church "St. Grigor Lussavorich" (2000); "Man of the Year", 2001, 2003 and 2005 (by the Russian media); Order "Friendship" (Russian Federation, 2002); Honorary title: "UNESCO Goodwill Ambassador" for his significant contribution to the cause of promotion of Dialogue Among Civilizations (UNESCO, 2003); Gold Medal of the National Academy of Sciences of Armenia (2003). "Légion d'Honneur" (France, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ACEMOGLU Daron

ԱՃԵՍՕՂՆԻ Տարնճ

Economist. Charles P. Kindleberger Professor of Applied Economics, Massachusetts Institute of Technology (MIT). Cambridge, Massachusetts, USA. Born in 1967 (September 3) in Istanbul (Turkey). Son of Kevork and Irma Acemoglu.

Graduate of: University of York (Bachelor of Arts in Economics, 1989); London School of Economics (Master of Science in Mathematical Economics and Econometrics, 1990). Doctor of Philosophy in Economics (London School of Economics, 1992).

Lecturer in Economics, London School of Economics (1992–93). Assistant Professor of Economics (1993–97), Pentti Kouri Associate Professor (1997–2000), Professor of Economics (2000–04), Charles P. Kindleberger Professor of Applied Economics (since 2004), Massachusetts Institute of Technology.

Author/co-author of a great number of articles in the fields of political economy, econom-

ic development, economic growth, economic theory, technology, income and wage inequality, human capital and training, labor economics. Author of many books: "Economic Origins of Dictatorship and Democracy" (with James Robinson, Cambridge University Press, 2006); "Introduction to Modern Economic Growth" (2007). Editor of "Review of Economics and Statistics" and Associate Editor of "Journal of Economic Growth". Visiting Lecturer at the Royal Economic Society (2001); Alfred Marshall Lecture at the European Economic Association (2003); Astro-Zeneca Lectures in Stockholm (2003); Lionel Robbins Memorial Lectures at the London School of Economics (2004); European Association of Labor Economists Conference (2004).

Fellow of: Society of Labor Economists; American Academy of Arts and Sciences (2006); Econometric Society; European Economic Association; Bureau of Research and Economic Analysis in Development. Research Associate of: Canadian Institute of Advanced Research; Toulouse Information Technology Network; National Bureau of Economic Research; Center for Economic Policy Research.

Recipient of: Adam Smith Memorial Prize, University of York (1989); Head of Department's Special Prize, University of York (1989); C. K. Hobson Scholarship, London School of Economics (1990); Robert McKenzie Prize, London School of Economics (1990); McKenzie Prize, London School of Economics (1992); "Best Paper Published in the Economic Journal (1994–95)" Award; T. W. Shultz Prize, University of Chicago (2004); Sherwin Rosen Award for outstanding contributions to labor economics from the Society of Labor Economics (2004); John Bates Clark Medal (American Economic Association, 2005); Distinguished Science Award from the Turkish Sciences Association (2006).

2007. Source of information: open publications, media and internet

AGADJANIAN Nicolai

ԱՂԱԶԱՆՅԱՆ Նիկոլայ

Physiologist, educator. Doctor of Sciences in Medicine, Professor, Colonel of Medical Service. Member of the Russian Academy of

Medical Sciences. Moscow, Russian Federation. Born in Khachmas (Karabakh region) in 1928 (January 28). Son of Alexander and Sofia Agadjanian. Married to: Amalia Agadjanian, daughters: Gayane and Sofia.

Graduate of the Daghestan State Medical Institute (1946–51). Postgraduate Fellow at the Institute of Physiology, Academy of Medical Sciences of the USSR, then at the Institute of Aviation Medicine, Air Force of the Soviet Union (1951–56). Junior Scientific Researcher, then Senior Scientific Researcher and Head of Laboratory of the Institute of Aviation Medicine (1956–63). Candidate of Medical Sciences (Doctor of Philosophy in Medicine, 1956). Doctor of Medical Sciences, Research Institute of Space Medicine (1967). Head of Laboratory, Head of Section, Head of Department of the Institute of Biomedical Problems, Ministry of Health of the Soviet Union (1963–81). Professor and Head of the Chair of Normal Physiology, Patrice Lumumba Friendship University (presently Russian University of Friendship) at Moscow (since 1981).

Author/co-author of more than 500 scientific publications, especially monographs: "Organism and Gas Surroundings"; "Mountains and Resistance of Our Organism"; "Space and Medicine"; "Biological Rhythms"; "Ecological Portrait of Human Beings in the North"; "Reserves of Our Organism"; "Organism and Gas Atmosphere Inhabitancy", etc. Scientific advisor of more than 170 candidate (Doctor of Philosophy) and doctoral theses. Chairman of the Editorial Board of "Bulletin of Regenerative Medicine". Member of the Editorial Boards of: "Ecology of the Human Being"; "Aerospace and Ecological Medicine"; "Bulletin of New Medical Technologies"; "Microelements".

Academician and Member of Bureau of the Russian Academy of Medical Sciences (1993). Academician and Member of Presidium of the Russian Ecological Academy (1992). Member of: International Academy of Astronautics (1983); Academy of Polar Medicine and Extreme Ecology of the Human Being (2000); New York Academy of Sciences (1994). Head of the Board of Public Health Services and Ecology (Ministry of Education of the Russian Federation), Problem Commission "Ecological-physiological Problems of Adaptation". Scientific Advisor of the Russian Academy of

Medical Sciences (Section "Ecology of the Human Being") and of the Russian Academy of Sciences on Problems of Biosphere.

Honorary Scientist of the Russian Federation (1998). Honorary Academician of the Academy of Sciences of Bashkortostan (1995). Honorary Professor of the Russian University of Friendship and of the Scientific Research Institute of Aviation and Space Medicine (1996), Honorary Doctor of the Arkhangelsk State Medical Academy (1997). Honorary Worker of Higher Education of Russia (1997).

Recipient of: "Red Star" (Medal); "Friendship of Peoples" (Medal); J.A.Gagarin's Medal; Keldysh's Medal (for his contributions to medical and biological services in space flights); I.P.Pavlov's Medal and 5 medals of the Exposition of Achievements in People Economy of the USSR (including Gold and Silver Medals).

2006. Source of information: open publications, media and internet

AGANBEGYAN Abel

ԱՂԱՆԲԵԿՅԱՆ Աբել

Economist. Doctor of Economic Sciences, Professor. Member of the Russian Academy of Sciences. Moscow, Russian Federation. Born in 1932 (October 8) in Tbilisi, Georgia. Son of Gyo Aganbegyan. Married, 2 children: a son and a daughter.

Graduate of the Moscow State Economic Institute (1955). Doctor of Philosophy in Economics (1957). Doctor of Economic Sciences (1963). Member of the Academy of Sciences of the Soviet Union (Department of Economics, since 1974; Correspondent-member in 1964–74).

Economist of the State Committee on Labor and Salary, Council of Ministers of the USSR (1955–61). Head of Department (1961–66), Director of the Institute of Economics and Organization of Industry, Siberian Branch of the Academy of Sciences of the Soviet Union (Novosibirsk, 1967–84). Member of Presidium and Academician-secretary of the Economics Department, Academy of Sciences of the Soviet Union (1987–89). Rector (1989–2002). Head of the Department of Economic Theory and Policy

(since 1989), Russian Academy of National Economy of the Government of the Russian Federation (Moscow).

One of Mikhail Gorbachev's chief economic advisors and among the first influential Soviet economists to voice the need for a restructuring of the economic and business infrastructure of the former Soviet Union. Author of the concept of economic reconstruction of Russian regions, including a program for Western Siberia's oil and gas industry. Author of a great number of books, articles, monographs in the field of theoretical and applied economics, especially: *"The Economic Challenge of Perestroika"* (1988); *"Inside Perestroika: The Future of the Soviet Economy"* (1989); *"Social and Economic Development of Russia"* (2004). Editor in Chief of the journal "Eco".

Honorary Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (Yerevan, since 2000). Corresponding Fellow of the British Academy (National Academy for the Humanitarian and Social Sciences, since 1988). Honorary Member of the Hungarian Academy of Sciences (since 1988). Foreign Member of the Bulgarian Academy of Sciences (since 1986). President of the Council of Directors of the Russian-British joint venture "Link" and the Russian Bank "Zenith". Chairman of the Directors' Club (organization grouping the managers of major Russian industrial enterprises).

Recipient of: *Order of the Red Banner* (2 times, USSR); Wassily Leontief's Medal (2004); Honorary Doctor of Alicant University (Spain) and Lodz University (Poland).

2006. Source of information: open publications, media and internet

AGBABIAN Mihran

ԱՂԱՐՅԱՆ Միհրան

Fred Champion Professor of Civil Engineering (University of Southern California, USC). President Emeritus of the American University of Armenia. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Los Angeles, California (USA). Born in 1923 (December 9) in Cyprus (father's name: Rev. Siragan Agbabian). Married to: Elizabeth Agbabian.

Graduate of: American University of Beirut (Bachelor of Arts in Physics, 1944; Bachelor of Science in Civil Engineering, 1947); California Institute of Technology (Master of Science, 1947); University of California, Berkeley (Doctor of Philosophy in Structural Engineering, 1991).

Founder of the engineering consulting firm "Agbabian Associates" (1963-96). Professor, Chairman of the Department of Civil Engineering, Director of Environmental Engineering, Fred Champion Professor of Civil Engineering at the University of Southern California (1984-93). President (Yerevan, 1991-96) and Emeritus President (since 1997) of the American University of Armenia.

Author of a great number of scientific articles and monographs on civil engineering, application of advanced methods of applied mechanics to structural design, effects of nuclear weapons on civilian and military installations, earthquake engineering design and analysis, fundamental contributions in the reduction of seismic hazards to existing structures, etc.

A founder of the American University of Armenia (1991). Author of the book "A New Beginning for a New Generation: Recollections" (about American University of Armenia, 2003).

Member of the National Academy of Engineering (USA, 1992). Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1998). Member of the New York Academy of Sciences (1992). Member of a great number of international scientific commissions (under National Science Foundation of the USA). Honorary Doctor, Yerevan State University (1994).

Recipient of: Ellis Island Award (USA, 1995); Kabakjian Award (1996); Medal "Movses Khorenatsi" (Republic of Armenia, 2001); Lifetime Achievement Award (Armenian Educational Foundation, USA, 2003); Medal "Surb Sahak-Surb Mesrop" (by His Holiness Catholicos Karekin I); Medals of appreciation from His Holiness Catholicos Aram I and His Holiness Catholicos John Peter XVIII of the Armenian Catholic Church.

2006. Source of information: open publications, media and internet

AILAMAZIAN Edward

ԱՅԼԱՄԱԶՅԱՆ Էդվարդ

Director of the Otta Institute of Obstetrics and Gynaecology (Russian Academy of Medical Sciences). Member of the Russian Academy of Medical Sciences, Doctor of Medical Sciences, Professor. Saint-Petersburg (Russian Federation). Born in 1940 (January 2) in Egoryevsk (Moscow region). Son of Karapet Ailamazian. Married to: Antonova Larissa Nikolaevna, son: Nikolay.

Graduate of the N.I.Pirogov Moscow State Medical Institute (presently Russian State Medical University) in 1964. Doctor of Philosophy in Medicine (1970), Doctor of Medical Sciences (since 1984).

Head Physician of the regional hospital in Kareliya (1964-65). Physician, then Head Physician and Head of the Chair of Obstetrics and Gynecology, I.P.Pavlov 1-st Medical Institute of Leningrad (presently Saint-Petersburg State Medical University, 1963-88). Presently Director of the Otta Institute of Obstetrics and Gynecology (Russian Academy of Medical Science, since 1988). Founder and Head of the Chair of Obstetrics and Gynecology, Medical Faculty of Saint-Petersburg State University (since 1998).

Author/co-author of more than 300 scientific works, especially: "Urgent Help at Extreme Conditions in Gynecology"; "Urgent Help at Extreme Conditions in Obstetrics"; "Obstetrics" (textbook). Scientific advisor of more than 100 doctoral theses. Editor-in-chief of the journal "Obstetrics and Female Illnesses". Member of the Editorial Boards of many scientific editions.

Member of the Russian Academy of Medical Sciences (since 1999, Member-correspondent since 1994). Member of: International Academy of National Ecological Safety; European Association of Obstetrics and Gynecology. Member of Presidium of the Northwest Branch of Russian Academy of Medical Sciences. Scientific Head and Advisor of the Problem Commissions: Ecology and Reproductive Function of Woman; Obstetrics and Gynecology (Russian Academy of Medical Sciences).

Honorary Doctor of the National Academy of Sciences of Armenia.

Recipient of: "Friendship of Peoples"

(Medal, 1997); State Prize of the Russian Federation (2002); Honorary Scientist of the Russian Federation (1993); I.P.Pavlov Prize (Russian Academy of Sciences, 2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

AKOPYAN Iosif

ՀԱԿՈՔՅԱՆ Իոսիֆ, ԱԿՈՔՅԱՆ Իոսիֆ

General Designer. Doctor of Technical Sciences, Professor. General Designer of the Moscow Research Institute "AGAT" and Chairman of the Council of Directors at the Electronic Industry Federal Agency. Moscow, Russian Federation. Born in 1931 (August 28) in Saratov, Russia. Father's name: Grigori. Married, father and grandfather.

Graduate of the Faculty of Physics, Moscow State University (1954). Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics (Moscow State University, 1960). Doctor of Technical Sciences (1988). Professor (1990).

Postgraduate Fellow in physics, Moscow State University (1954-58). Senior Engineer, Leading Engineer. Leading Designer and Senior Researcher of the Special Design Bureau No.15 located in the town of Zhukovsky, Moscow region (1958-60). Head of Department and Chief Designer of Research and Development (1960-72), Chief of Research and Development Division and Chief Designer (1972-85) of radar seekers at the Special Design Bureau. Deputy General Designer on Science of "Phazotron" Scientific and Production Association (1985-86). Director and General Designer of newly founded "AGAT" Moscow Research Institute (since 1986). Presently General Designer and Vice General Director of the Joint Stock Company "AGAT" Moscow Research Institute; Chairman of the Council of Directors at the Electronic Industry Federal Agency of the Russian Federation.

Member of the Russian Academy of Rocket and Artillery Sciences (2000, Corresponding-member since 1999). Corresponding-member of the Academy of Electrotechnical Sciences (1995), Member of the International Academy of Information Sciences (1996).

Author of more than 160 scientific works, 57

patents. General Designer of more than 20 new radar seekers, active radar homing heads for Russian Air Force systems, bombers, aircrafts, "Air-to-Air" missiles, "Ground Attack" missiles, etc.

Recipient of: Order "Sign of Honour" (1966); title "Honorary Radio Operator of the USSR" (1966); Medal "For Heroic Labor" (1970); "Lenin Prize" (1972); "Order of October Revolution" (1971); State Prize of the USSR (1980); "Order of Lenin" (1984); Medal "Labor Veteran" (1984); A.A. Raspletin Gold Medal, Academy of Sciences of the USSR (1990); "Order of Friendship" (1996); Medal "300 years of Russian Navy" (1996); Order "For Services to Fatherland" of the IV degree (1996) and III degree (2001); Medal "In Memory of 850 Years Jubilee of Moscow" (1997); Laureate of Government Prize of the Russian Federation (1998); Medal "For Services in Development of Armament and Military Equipment" (2000); title "Best Manager of Russia" (2002 and 2003); Laureate of Petr Velikij National Prize (2003); Zhukov Medal (2003); Order of Honorary Officer (Belgium, 2003); Honorary Badge of Governor of Moscow Region (2004); Laureate of W.D.Kalmikov Prize (2004).

2007. Source of information: open publications, media and internet

ALIKHANOV Tigran

ԱԼԻԽԱՆՈՎ Տիգրան

Pianist. People's Artist of the Russian Federation, Rector of the Tchaikovsky Moscow State Conservatory, Professor. Moscow, Russian Federation. Born in Moscow in 1943 (January 22). Son of Abram Alikhanov (Alikhanian, outstanding Soviet physicist) and Roshal Solomonovna (violinist). Married to: L.Golub.

Graduate of the Central Music School under the Moscow Conservatory (1961), then the Tchaikovsky Moscow State Conservatory (1966). Postgraduate Fellow-stager of the Moscow State Conservatory (1966-69).

Assistant of the Moscow Pedagogical Institute (1966-73). Teacher (1973-84), Reader ("Dotsent", 1984-89), Professor (since 1989), Head of the Chair of Quartets and Ensembles (since 1992), Rector ("President", since 2005)

of the Tchaikovsky Moscow State Conservatory.

Recitals in all the major cities of the former Soviet Union, including Moscow (more than 50 solo recitals, 25 Beethoven programs), St. Petersburg, Novosibirsk, Riga, Tallin, Vilnius, Yerevan, and also in Bulgaria, Hungary, Czech and Slovak Republics, France, Italy, Austria, USA, Republic of South Africa, Greece, etc. Concerts dedicated to the works of Beethoven (his favorite composer), Mozart, Schubert, and Chopin (also with the Moscow Shostakovich String Quartet and the Ensemble of Soloists of the Bolshoi Theatre). First time performer of: Messiaen's "Turangalila" Symphony (Bratislava, 1984); Third "Bachianas Brasilieras" of Villa-Lobos (St. Petersburg, 1987); Denisov's Piano Quintet with the Moscow String Quartet at the International New Year Music Festival (Sofia, 1989); Taneyev's Quintet at the *Salle Gaveau* (Paris, 1989) and at the Trento Festival (Italy, 1989). A participant in the contemporary music festivals in Moscow ("Moscow Autumn", Shostakovich Festival, "Alternative" Festival of Avant-Guard Music), St.Petersburg (Modern Music Festival), Tallinn, Krakow.

Member of the Jury of: All-Russian Taneyev Competition of Ensembles (Kaluga, 1996); All-Russian Safonov Competition (Kazan, 1997); World Piano Competition in Cincinnati (USA, 1998).

Winner of: Prize at the Margaret Long International Competition (Paris, 1967); Prize of the Hungarian Association "Artisjus" (1985). Recipient of titles: Merited Artist of the Russian Federation (1986); People's Artist of the Russian Federation (2002).

2005. Source of information: open publications, media and internet

AMIRKHANIAN Robert

ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ Ռոբերտ

Composer. People's Artist of Armenia. Honorary Worker of Arts of Armenia. President of the Composer's Union of Armenia. Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1939 (November 28) in Yerevan. Father's name: Babken. Married, two children.

Graduate of the Komitas State Conservatory of Yerevan (1969).

Redactor of the Armenian Radio (1969-72). Assistant Professor (1970), then Professor and Head of the Chair of Music Theory (since 1991), Komitas State Conservatory of Yerevan. President of the Composer's Union of Armenia (since 1999). Elected Deputy of the National Assembly of the Republic of Armenia (1999-2003, Member of the Permanent Commission of Education and Youth).

Composer in many different genres: Instrumental and orchestral music ("Concert for Piano"; "String Quartet"); new Armenian musicals; choral works; sound music for about 16 movies and animated cartoons (about 30 "multifilms"); a great number of songs gained wide popularity ("Hayi Acher", "Yeraz im Yerkir Hayreni", "Karmir Tsaghik Me Garuni", "Sharunakir jptal", "Haykakan banak", etc).

Recipient of: Medal "St. Mesrop Mashtots" (1998); title "Honorary Worker of Arts of Armenia" (1984); title "People's Artist of Armenia" (1987); Medal "Silver Cross" of the Union of Russian Armenians (2008).

2008. Source of information: open publications, media and internet

ANTRANIKIAN Garabed

ԱՆՏՐԱՆԻԿՅԱՆ Կարապետ

Microbiologist. Doctor of Science, Professor, *Doctor Honoris Causa*. Hamburg, Germany. Born in Amman (Jordan) in 1951 (April 30). Son of Josef Antranikian and Eliza Shohmelian. Married to: Jeanette Antranikian (Göttingen), children: Armen; Sevan.

Graduate of the American University in Beirut (Bachelor of Science and Master of Science degrees in biology, Lebanon, 1970-76). Doctor of Philosophy in Microbiology (*Georg-August-Universität, Göttingen*, Germany, 1980). Postdoctoral lecturing qualification "*Habilitation*" in *Göttingen* (1988).

Professor of Microbiology at the Hamburg University of Technology (1989). Head of the Institute of Technical Microbiology, Hamburg University of Technology, TUHH (since 1990).

Coordinator of the European Network Project "Biotechnology of Extremophiles" (39 partners, 1993-1996). Coordinator of the European Network Project "Extremophiles as Cell

Factories" (58 partners, including 13 industries, 1997-1999). Coordinator of the Network Project "Biocatalysis" (60 partners, 11 projects, 2000-2004). Dean: Process Engineering/Biotechnology, TUHH (2002-2004). Coordinator of the *Innovations Centrum Biokatalyse* (80 partners, 19 projects), initiated by the German Federal Environmental Foundation (since 2002).

Author/co-author of 140 scientific publications, 45 patents (including 27 European and American patents). Editor of the reference book "*Angewandte Mikrobiologie*" (Applied Microbiology, 2006). Co-editor of several scientific journals: "*Extremophiles*"; "*Archives of Microbiology*"; "*Marine Biotechnology*" (since 2001).

President of the International Society for Extremophiles (since 2005). Honorary Doctor of the Armenian National Academy of Sciences (Yerevan, 2002).

Recipient of the Award for Environment Protection by the German Federal Environmental Foundation given by the President of the German Bundestag (2004).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

APELIAN Diran

ԱՔԵԼՅԱՆ Տիրան

Professor of Materials Science and Engineering. Doctor of Science. Worcester, Massachusetts, USA. Born in Cairo (Egypt), in the Armenian family, came to the United States with his parents at the age of 15. Married to: Seta Apelian.

Bachelor of Science degree in Metallurgical Engineering from Drexel University (1968). Doctor of Science from Massachusetts Institute of Technology (1972).

Researcher, Bethlehem Steel Research Laboratories (1972-76). Various positions, including Professor, Head of the Department of Materials Engineering (1983), Associate Dean of the College of Engineering, and Vice-provost of the Faculty of Materials Engineering in Drexel University (since 1976). Institute's Provost, Worcester Polytechnic Institute (1990). Head of the Metal Processing Institute and

Howmet Professor of Engineering, Worcester Polytechnic Institute (since 1997).

Author of 400 scientific publications and four books in the field of materials processing, specifically: solidification processing; spray casting; molten metal processing; Aluminum foundry processing; plasma processing. Chief-Editor of "Journal of Light Metals". Member of the Editorial Boards: "International Journal of Cast Metals", Oxford (since 1998); "Aluminum Transactions" (since 1998). Editor of "Metal Processing Series", "Encyclopedia of Materials Science and Engineering" (published by Elsevier of N. Holland, since 1998). Regional Editor of "Journal of Materials Processing Technology" (Elsevier Publications, since 1998). Contracted with John Wiley, working on a major textbook entitled: "The Science and Technology of Metal Casting" (co-author Lars Arberg, Norway).

Distinguished and Honorary Member of the North American Die Casting Association. Honorary Member of the French Metallurgical Society (France, 2000). Chairman of the Committee, National Materials Advisory Board (2003).

Recipient of: Howard Taylor Gold Medal (AFS - *Metalcasting Associations*, 1987); Fellow of the American Society for Metals (1987); Howe Medal (American Society for Metals, 1990); Kabakjian Award for Science of the Armenian Students Association (USA, 1990); Champion H. Mathewson Gold Medal (Minerals, Metals & Materials Society (TMS), 1992); Honorary Doctor and Honorary Professor of Northwestern Polytechnic University of Xian (China, 1997); American Powder Metallurgy Institute Fellow (2004); Light Metals Technical Service Award (Minerals, Metals and Materials Society (TMS), 2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet.

APKARIAN Vartkess, Ara

ԱՐԳՈՐՅԱՆ Վարդգես, Արա

Professor of Chemistry (chemical physics). Irvine, California, USA. Doctor of Philosophy in Chemistry. Born in 1955 (September 2) in Damascus (Syria). Son of Harutyun Apkarian

and Sona Babikyan. Married to: Alice Batts (Evanston, Illinois, 1980), daughter: Naneh.

Graduate of Hovaguimian-Manoogian High School in Beirut (Diploma: Lebanese Baccalaureate, 1973). Bachelor of Science in Chemistry, University of Southern California (Los Angeles, 1976). Doctor of Philosophy in Chemistry, Northwestern University (Evanston, Illinois, 1980). Postdoctoral Fellow (Northwestern University, 1980-81), Postdoctoral Fellow (Cornell University, 1981-83).

Undergraduate Research: Chemical and UV lasers (1975-76). Graduate research: Vibrational Energy Transfer (1976-80). Postdoctoral Research: Vibration-Rotation Dynamics in Rare Gas Solids (1980-81); Gas-Surface Interactions (1981-83). Assistant Professor (1983-89), Associate Professor (1989-91), Full Professor (since 1991), Department of Chemistry, University of California (Irvine, USA). Founding Co-director of Graduate Program in Chemicals and Materials Physics, School of Physical Sciences, University of California (Irvine, 1997-2000). Chairman, Department of Chemistry (University of California, since 2004). Visiting Professor: *Université Paris Sud* (1994); Free University of Berlin (1997); *Instituto Superior de Ciencias y Tecnologías Nucleares de Cuba* (2004).

Author/co-author of more than 110 scientific publications in different fields of chemical physics, particularly in photophysics, chemical dynamics in condensed media, laser spectroscopy. Patentee in the field.

Elected Fellow of the American Physical Society (1994). Member of: American Chemical Society; American Physical Society (since 1978). Member of the Board of Trustees of La Vern University. Board Member of the National Foundation for Science and Technology of Armenia. Member of: Armenian General Benevolent Union (1960-80); Tekeyan Cultural Association (1978-81); Armenian Assembly of America (1990-2005).

Recipient of: Undergraduate Research Fellow, National Science Foundation; Camille and Henry Dreyfus Foundation Award (1983); Alfred P. Sloan Fellow (1990); Alexander von Humboldt Award (1996); Fellow of the American Association for the Advancement of Science (2005); Distinguished Faculty Award for Teaching (University of California, Irvine,

2006); Distinguished Alumnus Award, University of Southern California (2007).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ARABIAN Armand

ԱՐԱՐՅԱՆ Արմանդ

Honorable Justice, former Associate Justice, California Supreme Court. Adjunct Professor of Law, Pepperdine University. Honorary Doctor of Laws. Tarzana, California, USA. Born in 1934 (December 12) in New York (New York State). Son of Ovanes Arabian and Aghavnie Yalian. Married to: Nancy Megurian (1962), daughter: Allison; son: Robert.

Graduate of: Boston University, Bachelor of Science in Business Administration (Boston, 1956); Boston University School of Law, Juris Doctor (Boston, Massachusetts, 1961). Master of Laws degree from the University of Southern California Law Center (Los Angeles, California, 1970).

First Lieutenant, United States Army Infantry, Graduate of Airborne, Jumpmaster and Pathfinder Schools (1956-58). Deputy District Attorney (Los Angeles County, 1962-63). Attorney, Private Practice (California, 1963-72). Municipal Court Judge (1972-73). Member of Los Angeles Municipal Court and Superior Court (appointed by then-Governor Ronald Reagan, 1972). First Supervising Judge of the North Valley courthouse in San Fernando (California, 1973-83). Associate Justice of the California Court of Appeal (1983-90) and 105th Associate Justice of the California Supreme Court (appointed by Governor Deukmejian, 1990-96). Assistant Dean, Valley University School of Law (1977-78). Adjunct Professor, School of Law (arbitrating, mediating and practicing law), Pepperdine University (since 1996). Honorary Doctor of Laws degrees: Pepperdine University School of Law (1990); Southwestern University School of Law (1990); University of West Los Angeles (1994); Western State University School of Law (1998).

Author of 104 published majority opinions, 17 concurring opinions, 6 concurring and dissenting opinions, and 16 dissents at the Supreme

Court of California. Author of a great number of articles in American press, especially: "The Time to Remember the Other Holocaust" ("Los Angeles Times", 1979).

Member of: San Fernando Valley Criminal Courts Bar Association (1965-90); Attorney General Younger's Advisory Committee (1970); National Alumni Council of Boston University (since 1977); Advisory Board, Boston University School of Law (since 1978); Board of Directors, Holy Martyrs High School, Encino (1980); Attorney General George Deukmejian's Judicial Advisory Commission on Victims of Crime (1980); Superior Court's Committee on Standard Jury Instructions (1982-83); Board of Visitors, Pepperdine University School of Law (since 1987); District Governor, Sigma Phi Epsilon (1968-69); International Association of Airborne Veterans (1987). Founder of the International Criminal Footprint Association (1977).

Recipient of: Plaque for Outstanding Achievement in Jurisprudence, Women's Caucus of Western State School (1973); Plaque of Appreciation, Women's Caucus of Western State School of Law (1976); Award of Merit for Outstanding and Diligent Service to Legal Profession and Community, Certificate of Merit, San Fernando Valley (1977); Recognition of Distinguished Service to the Legal Profession, Boston University (1978); Recognition of Distinguished Service, California Sexual Assault Investigators Association (1978); "Silver Shingle" Alumni Award for Distinguished Service to the Legal Profession, Boston University School of Law (1981); First Award of Merit Given to a Male for Outstanding Achievement, Reform of Rape Laws and Protection of Rape Victims (1982); Commendation, Congresswoman Bobbi Fielder for Outstanding Service to the Community (1982); Resolution from Mayor and Los Angeles City Council, Outstanding Example of Intelligence, Ability, Determination and Achievement (1982); Commendation, Los Angeles County Board of Supervisors, Outstanding Abilities and Accomplishments (1982); Plaque of Appreciation for Ten Years of Dedicated Service to the Judicial System, Los Angeles Mayor Tom Bradley (1982); Certificate of Appreciation, Distinguished Service to Law Enforcement, Judiciary and People of Los Angeles, Los Angeles Board of Police Commissioners (1982);

Plaque and gavel for "10 years of exemplary and dedicated judicial service", San Fernando Valley Criminal Courts Bar Association (1982); Stanley M. Lintz Memorial Award presented by the San Fernando Valley Bar Association for "Outstanding Dedication to the Legal Profession and Community" (1986); Named Pappas Distinguished Scholar, Boston University School of Law (1987); Lifetime Achievement Award presented by the San Fernando Valley Bar Association for "Dispensing justice tempered with mercy" (1993); "Leaders in Public Service Award", Encino Chamber of Commerce (1999); Man of the Year, Ararat Foundation (1995); Outstanding Jurist of the Year, Malibu Bar Association (1996); Albert Einstein Gold Medal of Honor, Russian Academy of Natural Sciences (2003); St. Gregory The Illuminator Medal of Honor of the Armenian Church (issued by His Holiness Garegin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, 2003); Ellis Island Medal of Honor (2004); Women of Los Angeles Highlight Award (for contributions in legislation furthering the interests of women, 2005); Fernando Award, Fernando Award Foundation (2007).

Pepperdine University Law School's Fall Moot Court Competition has been named "Armand Arabian Advocacy Tournament" (1999). Annually San Fernando Valley Bar Association gives "Armand Arabian Law and Media" Award. Annually Project Sister (anti-rape support group) presents the "Justice Armand Arabian, Healing the Heart" Award to those persons devoted to giving hope and dignity to victims of sexual assault (2002).

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ARAKELIAN Norair

ԱՌԱԳԵԼՅԱՆ Նորայր

Mathematician. Doctor of Sciences, Professor. Member of the National Academy of Sciences of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1936 (July 17) in Artik region, Armenia. Son of Hunan Arakelian and Araxia Abisoghomian. Married to: Marietta Avetisyan

(Yerevan, 1968), daughters: Anahit and Araxia.

Graduate of the Department of Physics and Mathematics, Yerevan State University (Master of Science in Mathematics, Yerevan, 1958). Candidate of Physical-mathematical Sciences (Ph.D.), Department of Mathematics, Yerevan State University (1962). Senior Scientist in specialty "Function theory", Academy of Sciences of the Armenian SSR (1967). Doctor of Physical-mathematical Sciences, Steklov Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the USSR (Moscow 1970). Professor, Academy of Sciences of the Armenian SSR (1989).

Assistant of the Chair of Mathematical Analysis and Function Theory, Department of Mathematics, Yerevan State University (1958-59). Junior Scientist (1959-64), Senior Scientist of the Institute of Mathematics and Mechanics, Academy of Sciences of the Armenian SSR (1965-71). Senior Scientist, Deputy Director of the Institute of Mathematics, Academy of Sciences of the Armenian SSR (1971-74). Director of the Institute of Mathematics, Academy of Sciences of the Armenian SSR (1974-91). Rector, Yerevan State University (1991-93). Head of the Chair of Function Theory, Yerevan State University (1992-97). Director of the Institute of Mathematics, Armenian National Academy of Sciences (since 1997).

Author/co-author of 42 scientific articles and books in the field of mathematical analysis and complex function theory, especially of: "On Uniform and Asymptotic Approximation on the Real Axes by Entire Functions of Restricted Growth" (Mat. Sbornik, USSR, 1980); "Approximation and Value Distribution" (NATO Science Series); "Approximation, Complex Analysis and Potential Theory" (Cluver Acad. Publishers, 2001); "Efficient Analytic Continuation of Power Series by Matrix Summation Methods" (with W. Luh, Computational Methods and Function Theory, 2003). Member of the Editorial Board of: "Matematicheskie Zametki" ("Mathematical Remarks"), Academy of Sciences of the USSR (1970-80); "Izvestiya Akademii Nauk Armenii, Matematika" ("Reports of the Armenian Academy of Sciences, Mathematics"), Armenian National Academy of Sciences;

International mathematical journal "Analysis".

Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 1990, Corresponding Member since 1974). Member of the Presidium of the National Academy of Sciences of Armenia (1991-94). President of the Armenian Mathematical Union (1994-97). Participant of the International Congresses of Mathematicians in Nice (France, 1970), Vancouver (Canada, 1974) and Warszawa (Poland, 1983). Member of the Program panel "Complex Analysis" (1983). President of the Fund "Research Mathematics" (Armenia).

Recipient of: Silver Medal of the Ministry of Education of the Armenian SSR (after graduation from High School, 1953); Gold Medal and Prize in Mathematics (All Union Komsomol, USSR, 1969-70); Grant of the International Science Foundation as a principal investigator (1995) and of the INTAS (1996); title "Distinguished Scientist of Armenia" (2003); *Doctor rerum naturalium honoris causa*, University of Trier (Germany 2004).

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ARAM I

ԱՐԱՄ Ա

His Holiness Catholicos the Holy Chair of Cilicia of the Armenian Apostolic Church. Antelias, Beirut. Born in Beirut, Lebanon in 1947 (March 8). Son of Harutyun Keshishian and Lousin Koftikian. Baptized: Pedros Keshishian.

Graduate of: Armenian Theological Seminary (Bachelor of Arts, Beirut, Lebanon, 1968); Near East School of Theology (Master of Divinity, Beirut, 1972); American University of Beirut ("S.T.M." - Master's degree in History of the Church, 1975); Oxford University (East Studies); Ecumenical Institute of Bossey (Geneva, Switzerland); Fordham University, USA (1975-88). Doctor of Philosophy, Fordham University, New York (1988).

Celibate priest (1968), Vartabed (Doctor of the Armenian Church, 1970). Primate of the Armenian Orthodox Community in Lebanon (1968), Bishop of the Armenian Orthodox

Church (Antelias, 1980-85). Catholicos (Head of the Church) of Cilicia of the Armenian Church (Antelias, 1995).

Professor of armenological, theological, and ecumenical subjects at the Armenian Seminary and Haigazian University (Beirut, Lebanon (1970-75). Founding Member of the Middle East Council of Churches (MECC, 1974-90), Member of the Faith and Order Commission (1975-91) and of the Standing Committee (1983-91), World Council of Churches. Delegate to the Assembly of World Council of Churches (Nairobi, 1975; Vancouver, 1983; Canberra, 1991, and Harare, 1998). Moderator of the Central Committee of the World Council of Churches (1991). Honorary Head of the World Religious Museum Foundation (1994). Honorary Member of Pro-Oriente, a Roman Catholic Ecumenical Foundation located in Vienna. Chairman of the Central and Executive Committee of the World Council of Churches (since 1991, reelected in 1998). One of the organizers of the Christian-Muslim Committee, Middle East Council of Churches and of the International Inter-religious Conference of Churches (2005).

Author of numerous articles and reviews in Armenian, English and French (some of which have been translated into Arabic, German, Spanish and Swedish), particularly in the areas of theological education, Christian education, cultural activities, youth, justice and peace, human rights; books: "Nerses the Gracious: Theologian and Ecumenist" (in Armenian, Beirut, 1974); "The Witness of the Armenian Church in a Diaspora Situation" (New York, 1978); "The True Image of the Armenian Church" (Antelias, 1979); "With the Will of Re-Building" (Beirut, 1983); "With the People" (Beirut, 1989); "Conciliar Fellowship: a Common Goal" (Geneva, 1991); "Orthodox Perspectives on Mission" (1992); "Towards an Ecumenical Ethic for a Responsible Society in a Sustainable Creation" (Geneva, 1994); "The Incarnation of the Gospel in Cultures: A Missionary Event" (Beirut, 1995); "Towards the 1700th Anniversary of the Christianization of Armenia" (Antelias, 1996); "The Church and Ethnicity" (Antelias, 1996); "The Challenge to be a Church in a Changing World" (New York, 1997); "Jesus Christ: the Son of God - the Son of Man" (Antelias, 1999); "Church, Nation and

Homeland" (Antelias, 1999); *"In Search of Ecumenical Vision"* (Antelias 2000); *"L'eglise Face aux Grands defies"* (Antelias, 2000); *"The Armenian Church Beyond the 1700th Anniversary"* (Antelias, 2002); *"The Mission of Faith"* (Antelias, 2003); *"Justice, Paix, Réconciliation"* (Antelias, 2003); *"The Christian Witness at the Crossroads in the Middle East"* (Antelias, 2004); *"Der Zor: A National Sanctuary"* (Antelias, 2005); *"The Dignity of Serving"* (Antelias, 2005).

Recipient of a great number of State Medals, Awards. Biography has been published in: "Who's Who in the World" (Edition Marquis, USA); "International Directory of Distinguished Leaders" (ABI, USA) and in many other regional and international directories and dictionaries.

2006. Source of information: open publications, media and internet

AREVSHATYAN Sen

ԱՐԵՎՇԱՏՅԱՆ ՍԵՆ

Philosopher, historian, textologist. Doctor of Philosophical Sciences. Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1928 (January 7) in Yerevan. Father's name: Suren.

Graduate of the State University of Yerevan (1951). Doctor of Philosophical Sciences (1972). Research Fellow (1954–57), then Senior Research Fellow (1957–59) of the Department of Philosophy, Academy of Sciences of the Armenian SSR. Senior Research Fellow (1972–79), Head of Group (since 1990) of the Institute of Philosophy and Law, Academy of Sciences of the Armenian SSR. Lecturer of the State University of Yerevan (1975–78). Head of Department (1959–82), Director (1982–2007) of *Matenadaran* after M.Mashtots (Yerevan Institute of Ancient Manuscripts).

Author of a great number of articles and books on problems of ancient and medieval Armenian philosophy, textology and codikology, as well as of many translations of the critical texts of medieval Armenian authors.

Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1996, Corresponding-member in 1982–96). Member of: International Academy of Sciences "Ararat"

(Paris, 1993); International Academy of Natural and Humanitarian Sciences (Moscow, 1995); Academy of Problems of National Defense (1998). Founder and President of the Armenian Culture Foundation (1986–89).

Recipient of the State Prize of the Armenian SSR (1978). Orders: "Red Banner of Labor" (USSR); "Saint Sahak, Saint Mesrop" of Holy Etchmiadzin; Gold Medal of the Ministry of Education and Science, Republic of Armenia (2008). Honorary Citizen of Yerevan (2001).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ARMANI Nora

ԱՐՄԱՆԻ ՆՈՐԱ

Actress, screenwriter and playwright. Los Angeles, California, USA. Born in Cairo (Egypt). Family name: Exerjian. Married to: Gerald Papazian.

Graduate of: American University of Cairo (Bachelor of Arts in Theatre Acting and Directing); London School of Economics (Master of Science in Sociology, 1981); Cinema, theater and dance courses: City Lit, London; University of California, Los Angeles; American Theater Arts, Los Angeles; Theater Moyseev (choreography), St. Petersburg; Royal Academy of Dramatic Art, London, etc.

Her repertory includes many leading roles of Shakespeare's, Tchekov's, Molière's, Shaw's, Beckett's, Hammerstein's, Guitrye's plays in American, French, English, Egyptian and Armenian theatres. Producer of the film "Last Station" (1994). Performer of the lead roles in the American, French, Czech, Armenian, Lebanese and Egyptian films on screen and on television, especially in: "Deadline in Seven Days" (1992, 1994, 1998); "The New Eve" (Portugal, 1995); "The Pink Elephant" (1988); "Labyrinth" (1999); "Voisins, Voisines" (2005). Author and performer of self-penned one-woman play "On the Couch with Nora Armani" (translated also into French and Italian, performed in Canada, Egypt, France, Switzerland and in several U.S. cities, since 2002); "Nannto, Nannto" (one woman show, Paris and Venice, 2000–2001). Cinema critic, specialist of Armenian Cinema and author of a number of works on Armenian cinematogra-

phy, especially *"National Identity and Soviet Armenian Cinema 1965–1975"* (Doctoral thesis). Producer (with her husband, writer and actor Gerald Papazian) of *"Sojourn to Ararat"* (a dramatic presentation of Armenian literature, since 1986, published as "Sojourn to Ararat: Poems of Armenia", edited by Gerald Papazian (Edition "Mars Publishing", 1987); "Le Vrai Pari" (written for French Radio FM, 2004); "Snowflakes in April" (on the occasion of the 90th anniversary of the Armenian Genocide, USA, 2005).

International Representative of the Ministry of Culture of Armenia (film division), Organizer of the Armenian Film Festivals worldwide (since 1991). Official distributor of "Armen-Film" in the USA through her company "Meronk Films".

Recipient of: Award of "Best Actress" (for "Labyrinth", Film Festival of Siunik, 1999), Drama-Logue Awards (twice, Los Angeles, 1988 and 1989), Award "Gold Star of Cinema", California (1985); Award of Best Actress of Cinema and Theater (twice, Stage Union of Armenia, Yerevan); Special Prize from the Writer's Union of Armenia (Yerevan); Special Award from the International Films Festival of Rotterdam for "Way Back" (Al Awda). Honorary Member of Sundukian National Theater in Yerevan.

2006. Source of information: open publications, media and internet

ARMEN Garo

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐՈ

Entrepreneur, physical chemist, philanthropist. Co-founder and Chief Executive Officer of *Antigenics Inc.* (biotechnology company). Chairman of *Elan Corporation* (Ireland). Doctor of Philosophy. New York, USA. Born in 1953 in Istanbul. Married, 2 children.

Secondary education at the Mkhitarian Armenian College in Istanbul. Graduate of the Queen's College, City University of New York (Bachelor of Arts). Doctor of Philosophy in Physical Chemistry (Graduate Center, City University of New York, 1979).

Research Associate at Brookhaven National Laboratories (photosynthesis and energy pro-

duction) in Long Island (New York, 1979–81). Chemical and pharmaceutical health care analyst in Wall Street (E.F. Hutton & Co, 1981–89). Senior Vice President of Research at *Dean Witter Reynolds, Inc.* (1986–89). Investment banker at *EF Hutton, American Cyanamid's and Immunex's Cancer* businesses (1989–94). Co-founder (with Pramod Srivastava) and Chief Executive Officer of the biotechnology company *Antigenics Inc.* (working to develop treatments for cancers, infectious diseases, and autoimmune disorders, since 1994). Chairman of the Board of Directors of the biopharmaceutical company *Elan Corporation* (Ireland, 2002–04). Founding Member of the Board of Directors of *Color Kinetics Incorporated* (designs, markets and licenses intelligent solid-state lighting systems).

President of the Children of Armenia Fund (charitable organization dedicated to the positive development of children and youth of Armenia, since 2000). Initiator of the multi-million dollar project for reconstruction of infrastructures in the villages of Armenia (health care delivery, overall infrastructure, schools, economic life, particularly in Karakert, Armavir region of Armenia).

Recipient of: NYC Biotech Entrepreneur of the Year, New York City (by Ernst and Young, 2002); Ellis Island Medal of Honor Award (2004); Albert B. Sabin Humanitarian Award (Albert B. Sabin Vaccine Institute, 2006); Medal of Honor of the Republic of Armenia (2007).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ARMENIAN Raffi

ԱՐՄԵՆՅԱՆ ՐԱՖԻ

Conductor, pianist, composer. Montreal, Canada. Born in 1942 (June 4) in Cairo.

Graduate of: Vienna Academy of Music (Piano Diploma, 1962); University of London (Bachelor of Science in Metallurgy, 1965). Conducting Diploma (1968) and Composition Diploma (1969) from the Vienna Academy of Music.

Diploma at the International Piano Competition in Geneva (Switzerland, 1964). One of two finalists in the International Competition for Young Conductors at Besançon (France,

1968). Finalist in the International Composers' Competition in Vercelli (for his composition "Suite Decompose", Italy, 1969). Diploma, Karajan Competition (1972). Assistant Conductor of the Atlantic Symphony Orchestra (Halifax, Nova Scotia Canada, 1969–71). Pianist of "Ararat Trio" (with Gerard Kantarian and Gisela Depkat, 1971–74). Artistic Director and Conductor of the Kitchener–Waterloo Symphony (1971–93). Musical Director of the Stratford Festival (1973–76) and founder of the Stratford Festival Ensemble (later renamed the Canadian Chamber Ensemble, 1974). Guest-conductor of the Symphony Orchestra of Quebec (1974), Toronto Symphony Orchestra (1975), National Arts Center Orchestra (Ottawa, 1977), Center Opera Studio in Waterloo (1977). Artistic Director of the Opera Studio of *Opera de Montreal* (1982–85). Concerts with Canadian tenor Jon Vickers (1989). Guest-conductor in Armenia, Belgium, Italy, USA, Rumania, including: *La Belle Hélène* for Opéra de Québec; *Così Fan Tutte* for Opera Hamilton; *Il Trovatore* and *Rigoletto* for Fresno International Grand Opera; Armen Tigranian's *Anoush* for Michigan Opera Theater, etc.

Visiting Guest Professor at the *Hochschule für Musik und Darstellende Kunst* (Graz, Austria, 1997–99). Director of Orchestral Studies and Conductor of the Symphony Orchestra of Montreal Conservatory, Head of the Music Faculty of the University of Toronto (since 1999). Professor of the Orchestral Conducting Class at the *Conservatoire de Musique* (Montreal, since 1982). Associate of the Canadian Music Center (till 1973). Founder of "Raffi Armenian Theater" in Kitchener (Ontario, 1980).

His compositions include: *Passion Cantata* for solo tenor, choir, and orchestra (1969); *Progressions I* for flute, cello, and piano (1972); an opera based on Stefan Zweig's novel *Beware of Pity* (1988). He has recorded 28 CD-s.

Recipient of: Order of Canada in 1986; Honorary Doctor degrees (Waterloo, 1980; Wilfrid Laurier, 1991); Canadian *Grand Prix du Disque* (for *Serenades*); "Emmy" Award Nomination (New York, for the TV Performance of Menotti's *Medium* starring Maureen Forrester). Woody Allen used his CD – *Music from Berlin in the 1920s*, as background music for his film "*Shadows and Fog*". A con-

cert, honored Armenian's 20 years with the Kitchener–Waterloo Symphony Orchestra, was broadcasted on CBC (Canadian Broadcasting Corporation) radio (1991).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ARSLAN Antonia

ԱՐՍԼԱՆ Անտոնյա

Essayist, writer, translator. Professor of Contemporary Italian Literature, University of Padua, Padua, Italy. Born in 1938 in Padova (Italy). Father's name: Michael Arslan (Arslanian).

Education: University of Hamburg; University of Göttingen (Graduate degree in archaeology). Presently Professor of Modern and Contemporary Italian Literature, University of Padua (*Università di Padova*).

Her work includes studies on genre and serial fiction: *Dame, droga e galline: Il romanzo popolare italiano fra Ottocento e Novecento* (Italian genre fiction in the nineteenth and twentieth centuries, "Unicopli", 1986); *Dame, galline e regine: La scrittura femminile italiana fra '800 e '900* (Italian women's writing in the 19th and 20th centuries, "Guerini" 1998). Editor of "Writing to Delight: Italian Short Stories by Nineteenth-Century Women Writers" (co-editor Gabriella Romani, University of Toronto Press, 2006). Translator into Italian (with Chiara Haiganush Meghian and Alfred Hemmat Siraky) of the Armenian great poet Daniel Varujan's collections: *Il Canto del Pane* ("Songs of Bread", "Guerini", 1992); *Mari di grano* ("Seas of Grain", "Edizioni Paoline", 1995). Editor of the booklet about the Armenian Genocide (*Metz Yeghern: The Armenian Genocide*, by Claude Mutafian) and a collection of eyewitness accounts by survivors who took refuge in Italy (*Hushèr: The Italian Voices of Armenian Survivors*, 2001).

Her first novel chronicling the life of a family struggling for survival during the Armenian Genocide in Turkey in 1915: "*La masseria delle allodole*" ("The Farm of the Allodole", "Rizzoli", 2004) has been translated into 14 languages, including English, French, Spanish, Swedish, Japanese, Armenian, etc.

Recipient of 15 prizes for her novel "*La*

masseria delle allodole", including the awards: "Giuseppe Berto" (Prize Campiello, 2004); "Fenice-Europa" (2004); PEN Club International (2005); International Prize, Religious Literature; "Libraries of Padua"; "Libraries of Rome" (2005), etc. The movie of Italian filmmaker brothers Vittorio et Paulo Taviani "Lark Farm" has been based on the novel "*La masseria delle allodole*" (the film has been shown in the International Festival of Berlin, in Armenia, Spain, etc. (2007).

2008. Source of information: open publications, media and internet

ARSLANIAN Leon Carlos

ԱՐՍԼԱՆՅԱՆ Լեոն Կարլոս

Jurist. Former Minister of Justice of the Republic of Argentina. Doctor of Laws. Buenos Aires, Republic of Argentina. Born in 1941 in Buenos Aires.

Member of the National Court of Criminal and Correctional Appeals for the Federal Capital (1984–86). Judge in the Trial of the military junta of Videla (1985). Minister of Justice during Carlos Menem's first term as president (1991–92). Member-expert of the Commission of International Jurists at the Administration of Justice in Peru (1993). President of the Inter-American Commission on Human Rights (1997). Head of the Police of the Province of Buenos Aires (1998–99 and 2004–2007).

One of the benefactors of the Armenian Apostolic Church in Buenos Aires.

2006. Source of information: open publications, media and internet

ARUTIUNIAN Alexander

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ալեքսանդր

Composer, pianist. People's Artist of Armenia and of the former Soviet Union. Professor. Yerevan. Republic of Armenia. Born in 1920 (September 23) in Yerevan. Father's name: Grigori. Married to: Irina Arutiunian.

Graduate of: Komitas State Conservatory in Yerevan (composition classes of S. Barkhudarian and V. Talian, 1941); Musical Studio of the Armenian Cultural House in Moscow (com-

position class of G. Litinsky and class of orchestration of D. R. Rogal-Levitsky and M. Veprik, 1946–48).

Artistic Director of the Armenian Philharmonic Society (1954–90). Lecturer (1965–77), then Professor of Composition (since 1977) of the Komitas State Conservatory of Yerevan.

His musical works include symphonic, vocal-symphonic, choral, piano, chamber-instrumental, vocal-instrumental, pop compositions; music for films and theatre; opera "Sayat Nova" (staged in the Yerevan State Theater of Opera and Ballet in 1969). Among his best works may be mentioned: "Armenian Rhapsody" for two pianos (co-author A. Babajanyan, 1950); "Concerto for Trumpet and Symphony Orchestra, in One Movement" (1950); "Sinfonia" (1957, revised in 1980); "Sinfonietta for String Orchestra in 4 Movements" (1966); "Armenian Sketches" (1984); "Poem-sonata for Violin and Piano" (1985); "Concerto for Violin and String Orchestra in 4 Movements" (1988); "Concerto for Tuba and Symphony Orchestra in 3 Movements" (1993); "Suite for a Trio" (French horn and piano, 1992) and many others. His works have been widely performed throughout the world and recognized internationally.

Chairman of the Jury, International Brass Wind Quintets Competition (Narbonne, France, 1990). Chairman of the Jury, International Competition of Trumpet Performers (Moscow, 1997). Member of the Jury, International Competition of Wind Instrument Performers (Moscow, 1957). Member of the Jury, Composers' Competition for the Best Essential Composition for H. Venyavsky International Competition of Violinists (Poznan, Poland, 1967).

Recipient of: Title "People's Artist of Armenia" (1964); title "People's Artist of the USSR" (1970); State Prize of the USSR (for "Cantata to the Homeland", 1949); State Prize of Armenia (1970); Gold Medal "Alexandrov" (1976); Medal "Movses Khorenatsi" and Order "Mesrop Mashtots" of the Republic of Armenia (2001); Order "St. Sahak, St. Mesrop" (Armenian Apostolic Church, 2004); Gold Medal of the National Academy of Sciences, Republic of Armenia (2005). Honorary Citizen of Yerevan (1987).

2007. Source of information: open publications, media and internet

AVAKIAN Haig

ԱՎԱԳՅԱՆ Հայկ

Pianist, musicologist, chorus master, conductor, composer. Founder and Conductor of the Cairo Celebration Choir. Cairo, Egypt. Born in 1970 in Alexandria, Egypt.

Graduate of: Alexandria Conservatory; Royal School of Music (Advanced Certificate of the Associated Board in piano performing and theory of music, London, 1996); *Ecole Normale de Music de Paris* (2001).

Pianist/coach at the Cairo Conservatory (1994–97) and at the Cairo Opera House (since 1993). Accompanist in many recitals in Egypt, Lebanon, Italy, Belgium and France. Musical Director for Disney Productions dubbed in Arabic language (since 1998). Chorus Master of the Bibliotheca Alexandria Chorus (Beethoven's 9–th symphony, chorus of 1000 children in the International Festival of the inauguration of the Bibliotheca Alexandria, 2003). Conductor of: Cairo Symphony Orchestra (in its 45th season, 2004); Rossini Festival (3 comic operas, Cairo, 2003); "*Festival de Printemps Des Alizes*" (where he performed 3 of his works, Morocco, 2004); Cairo Symphony Orchestra (in the first Euromediterranean Concert for Intercultural Dialogue in Cairo, and 4 concerts in Otranto, Napoli, Rome and Calabria). Founder, Musical Director and Conductor of the Cairo Celebration Choir (160 members, since 2000).

Author of more than 30 hymns for choir and combo; special work for soloist, chorus of 90 person and orchestra for Evangelical Presbyterian Church of Egypt (2000); many orchestral arrangements for the Alexandria Strings Orchestra, Citadel Festival Orchestra, Cairo Opera Orchestra and Chorus of Bibliotheca Alexandria; "Album of Selected Recordings of Aram Khatchaturian's Works" (2003); music for theatres around Egypt.

Editor in Chief of the music periodical "Tsitsernak" (since 2001). Editor of publication (with Gerald Papasian), T. Chukhadjian's "Arshag II" (the first complete Armenian opera, 2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

AZATYAN Vilen

ԱԶԱՏՅԱՆ Վիլեն

Scholar (chemical physics), educator. Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences. Doctor of Sciences in Chemistry, Professor. Chernogolovka, Moscow region, Russian Federation. Born in 1931 (21 March) in Yerevan (Armenia). Son of Vagharsh Azatyan and Anna Davtyan. Married to: Liliana Vartanyan (Moscow, 1959), daughter: Karine.

Graduate of: Armenian middle school in Yerevan (Armenia, 1950); Chemical Faculty, Moscow State University (Moscow, 1954). Doctor of Philosophy in Chemistry (Moscow, 1963). Doctor of Chemical Sciences (Moscow, 1978). Professor of Physical Chemistry (Moscow, 1985).

Junior Scientific Researcher of the Institute of Chemical Physics, Russian Academy of Sciences (Moscow, 1954–56). Postgraduate Fellow, Moscow Physical–Technical Institute (1956–59). Senior Scientific Researcher, Institute of Chemical Physics, Russian Academy of Sciences (Moscow, 1959–82). Head of Laboratory of the Institute of Chemical Physics, Russian Academy of Sciences (Moscow, 1982–88). Head of Laboratory of the Institute of Structural Macro Kinetics, Russian Academy of Sciences (Moscow, since 1982).

Author/co–author of more than 380 scientific articles published in Russian, European and American scientific journals, 20 patents, monographs "Inhibition of Chain Processes" (in Russian, 1997, Moscow) and "Inhibition of Chain Reactions" (Gordon and Breach Publishers Company, London, 2000), mainly devoted to chain reactions and processes of gas combustion.

Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences (Moscow, 2000). Member of: International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC); International Combustion Institute (Pittsburgh, USA); Bureau of Scientific Council on Combustion and Explosion of the Russian Academy of Sciences; Editorial Board of the journals "Kinetics and catalysis" and "Journal of Physical Chemistry".

Member of the Moscow Council, Union of Russian Armenians.

Recipient of: Award of "International Publi-

shing Company, Science/ Interperiodicals"; Award "For the best publication in 2002", Journals Publishing Company, Russian Academy of Sciences. Grants of: Presidium of the Russian Academy of Sciences, "Hydrogen Energetics" Program; INTAS; Russian Foundation of Fundamental Researches.

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

AZNAVOUR Charles

ԱԶՆԱՎՈՐ Շարլ

Singer–songwriter, actor, composer. Paris, France. Born Chahnour, Varenagh Aznavourian, in 1924 (May 22) in Paris. Son of Michael (Misha) Aznavourian and Knar Bagdasarian. Married to: Micheline (1946); Évelyne Plessis (1956); Ulla Thorsel (1968). Daughters: Seda, Patricia, Katia; sons: Patrick, Micha.

Education: *École des enfants du spectacle*; *École centrale d'électronique*.

Partnership with Charles Trenet, and Edith Piaf (since 1946, concerts in France, United States and Canada). Solo performer since 1950. Twelve consecutive concerts with thirty songs in Olimpia ("One Man Show", Paris, 1965). Concerts in some Latin American Countries (1970–71), Concert tours in the United States (West Coast, Broadway, 1970–71). Concerts in: Venice (1971); Paris Music–hall (1972); once again Broadway, Carnegie Hall (1978); American tour with the American singer Pia Zadora (1985); *Palais des Congrès* (1987); *Olimpia*, with Liza Minnelli (1991); Kremlin Hall of Congresses in Moscow (2005); "Republic Square", Yerevan (2006) and many others.

Author of more than 1000 songs (mostly about love, 450 in French and 150 in English, eight albums in Spanish and seven albums in German) including: "*Je ne peux pas rentrer chez moi*", "*Je me voyais déjà*", "*La Mamma*", "*Emmenez–moi*"; "*La bohème*", "*Comme ils disent*", "*Et Pourtant*", "*Hier Encore*", "*She*", "*Dance in the Old Fashioned Way*", "*Ils sont tombés*", etc. Composer of: film music "*Soupe au lait*", "*L'île du bout du monde*", "*Tehran–43*", etc.; operettas "*Monsieur*

Carnaval" (1965) and "*Douchka*" (with composer Georges Garvarentz, 1972); musical spectacle "Toulouse Lautrec" (2001). His albums (more than one hundred records, over 100 million copies) include: 30 CDs (with EMI, over 1000 songs, 1996); "*Plus bleu*" (1997); "*Aznavour 2000*" (2000); "*Les Emigrants*" (2001); "*Je voyage*" (2003); "*Lautrec*" (2005); "*Pour Toi l'Arménie*" (in 1989, as a humanitarian aid to Armenia after the catastrophic earthquake in Leninakan and Spitak, 90 French actors, singers and musicians produced a special single and video which sold over 1.5 million copies).

Actor in major roles in 60 films, including: "Shoot the Piano Player" (1959); "The Testament of Orpheus" (1959); "Tomorrow Is My Turn" (1960); "Taxi for Tobruk" (1961); "Candy" (1968); "The Blockhouse" (1973); "And Then There Were None" (1974); "The Tin Drum" (1979); "Edith and Marcel" (1982); "*Le Fantôme du Chapelier*" (1983); "Ararat" (Canada, 2002); "The Truth About Charlie" (2003); "Father Goriot" (Bucharest, 2003), etc.

Author of a number of books: "Aznavour about Aznavour" (1970); "*Hier quand j'étais jeune*" (1979); "*Des mots à l'affiche*" (collection of his song lyrics and other short texts, 1991); "*Le temps des avants*" (Flammarion, 2003).

Founder of: Association "*Aznavour pour l'Arménie*" ("Aznavour for Armenia", humanitarian aid and infrastructure development assistance to Armenia, since 1992); Association of Defense of the Liberty of Press (2004). Member of the Armenia Fund International Board of Trustees (since 1992). Member of the Jury at the Cannes Film Festival (1986).

Director of the company "*Les Éditions Charles Aznavour*" (former "Raoul Breton collection", including the work of some of the greatest French chanson stars such as Edith Piaf and Charles Trenet).

Recipient of: *Grand Prix du Disque* for "*J'ai bu*" (with Pierre Roche, 1947); "*Le Prix de la Sacem*" (for "Je hais les dimanches", 1950); Prize of the American Company of Authors and Composers (1969); "*Lion d'or*" Award of the Festival of Venice (1971); Platinum album for the song "She" (Great Britain, 1974); Honorary Cesar (Cannes, 1997); *Légion d'honneur*

(Legion of Honor), *Officier des Arts et des Lettres* (1997) and *Commandeur* (French Republic, 2001); Medal of "Vermeil" (Paris, 1969); Edison Prize (1971), *Lauréat de l'Académie Charles Cros* (1973); "*Grande médaille de la chanson française*" (1995); Songwriters Hall of Fame (1996); "*Victoires de la Musique*" Awards and Best Male Singer of the Year (France, 1997); Supreme Order of the

Republic of Armenia "National Hero of Armenia", "Order of the Fatherland" (Armenia, 2005); Honorary Citizen of Yerevan (1998). There is a square named after him in Yerevan on Abovian Street, and "Charles Aznavour Statue" in Gyumri (Armenia).

2006. Source of information: open publications, media and internet

B

BABAYAN Boris

ԲԱԲԱՅԱՆ Բորիս

Computer architect. Doctor of Sciences, Professor, Corresponding-member of the Russian Academy of Sciences. Moscow (Russian Federation). Born in 1933 (December 20) in Baku. Father's name: Artashes. Married, 3 children.

Graduate of the Moscow Institute of Physics and Technology (1951–57). Doctor of Philosophy (1964) and Doctor of Sciences (1971) in Computer Sciences.

Engineer, Chief Technologist, Chairman and Chief of the Hardware and Software Division of the Institute of Precise Mechanics and Computer Technology (1956–96). Acting Director, Institute of Microprocessor Computer Systems, Chairman at *Elbrus International* (since 1997). Chief Technological Officer at the Moscow Center for SPARC Technologies (MCST) (since 1992). Professor of the Institute of Physics and Technology (1996–2004). Director of Architecture for the Software and Services Group of *Intel Corporation* (since 2004).

Leading designer and director of the powerful *Elbrus* computers (first superscalar computer in 1978, ten years before commercial applications appeared in the West). Responsible for the development of the hardware and software parts of several generations of Soviet and Russian computers. At present heads a large internation-

al project researching into new micro-processor types.

Author of more than 100 scientific works, 11 patents of the Russian Federation and of the USA. Member of the editorial boards for a number of technical journals, including Deputy Editor-in-chief of "Information Technologies and Computer Systems" (Russian Academy of Sciences).

Corresponding-member of the former Soviet Union (now Russian) Academy of Sciences (Member of the Division of Informatics, Computer Technologies and Automation, 1984). Member of the State Committee for State Prize Award of the Russian Federation.

Recipient of numerous national awards, including: State Prize (1978); Lenin Prize (1987); Order of the Red Banner of Labor; Order of the October Revolution; Medal of Honor, as well as the title of Intel Fellow (Intel Corporation, 2004).

2006. Source of information: open publications, media and internet

BADALYAN Stepan

ԲԱԴԱԼՅԱՆ Ստեփան

Geophysicist. Doctor of Science in Geology and Mineralogy, Professor. Gyumri, Republic of Armenia. Born in 1931 (December 30). Son of Vardges Badalyan and Gohar Budumian.

Married to: Alvina Badalyan (Yerevan, 1958), children: Gurgen and Gohar.

Graduate of the State University of Yerevan, Faculty of Geology (Yerevan, 1949–54). Manager of Expedition, Engineer at the Bajenov Geophysical Expedition (Ministry of Geology, Ural, Sverdlovsk Region, Soviet Union, 1954–58). Chief of Group, Senior Geophysicist at the Chelyabinsk Geophysical Expedition (Ural, Chelyabinsk, Soviet Union, 1958–61). Scientific Secretary (1961–64), Senior Scientific Researcher (1964–66), Head of the Section of Mineralogical Geophysics (1966–69), Deputy Director of Research (1972–73), Director (1971–78 and 1981–89), Scientific Adviser and Leading Scientific Researcher (since 1989) of the Institute of Geophysics and Engineering Seismology of the Armenian National Academy of Sciences in Gyumri (former Leninakan, Armenia).

Author/co-author of more than 110 scientific publications, 4 monographs, 2 inventions.

Member of: 3 different Scientific Councils and Sections of the Academy of Sciences, USSR (Section of Geological Sciences, 1973–89); Union of Geologists of the Armenian SSR; Specialized Council of the Institute of Geological Researches (National Academy of Sciences of Armenia, 1985–2000); Scientific Technical Council of the North Section, National Service of Seismic Defense of Armenia; Scientific Council of the Institute of Geophysics and Engineering Seismology of the Armenian National Academy of Sciences (since 1961). Member of Bureau and Plenum of the Leninakan Committee of the Communist Party of Armenia (1975–80); Deputy of Leninakan City Council (1969–90).

Recipient of: Acknowledge of Chelyabinsk Geophysical Expedition (1960); Acknowledge of the Military Unit (1966); "Patvogir" (Acknowledge), Presidium of Supreme Council, Armenian SSR (1969); Medal "For Courage", USSR (1976); a distinction award by A.P. Alexandrov, President of the Academy of Sciences of the Soviet Union (Moscow, 1976); "Acknowledge" by the President of All Union Scientific Technical Association "Znanie" ("Knowledge", Moscow, 1976); "Govestagir" (Acknowledge) of the Academy of Sciences, Armenian SSR (1980); "Acknowledge" of the Presidium, Geological Union of Armenia

(1981); Acknowledge of the Interdepartmental Council of Seismology and Seismically Steady Constructions, Academy of Sciences of the Soviet Union (Moscow 1987); "Shnorhakalagir" ("Acknowledge"), Prime Minister of the Republic of Armenia (1998); "Patvogir" (Acknowledge) of the National Academy of Sciences, Republic of Armenia (2001); number of distinction awards on the occasion of his 60th and 70th birthdays.

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

BAGDIKIAN Ben Hur, Haig

ԲԱԴԻԿԻԱՆ Բեն Հուր, Հայկ

Writer, journalist, media critic. Professor Emeritus of the Graduate School of Journalism (University of California). Berkeley, Alameda County, California, USA. Born in 1920 (January 30) in Marash (Turkey). Son of Reverend Aram Bagdikian and Duhé Uvezian, came to Boston (via Ellis Island) with family as an infant in 1920. Married to: Elizabeth Ogasapian (two children: Christopher, Frederick); Marlene Griffith Bagdikian.

Graduate of Clark University in Worcester, Massachusetts (1941).

Reporter, *Springfield Morning Union* (1941–42). Aerial Navigator in the Army Air Corps (since 1942–45, during World War II). Reporter, foreign correspondent, Chief of Washington bureau, *Journal-Bulletin* (Providence, Rhode Island, 1947–1961). Freelance reporter (1961–67). Project Director of the *Mass Media Technology Study* at Rand (1967–69). Editor for national news (since 1967) and since 1970 Assistant Managing Editor and ombudsman of *Washington Post* (for which he provided *The Pentagon Papers* during Watergate in 1971). National Correspondent, *Columbia Journalism Review* (1973–74). Project Director, *Newspaper Survival Study*, Markle Foundation (1974–77). Professor of Journalism at the University of California, Graduate School of Journalism at Berkley (1977–91). Dean (1985–88), Emeritus Professor (since 1991) of the Graduate School of Journalism.

Author of seven books: *"In the Midst of Plenty: The Poor in America"* (Beacon Press, 1963); *"The Information Machines"* (New York, Harper and Row, 1970; Japanese edition, 1973; Portuguese edition, 1973; Spanish edition, 1975); *"The Effete Conspiracy and Other Crimes by the Press"* (Harper & Row, 1976); *"Eight Prisoners and The Keepers"* (New York, Harper and Row, 1976); *"Double Vision: Reflections on My Heritage, Life, and Profession"* (Boston, Beacon Press, 1995); *"The Media Monopoly"* (6 editions, Beacon Press, 1983, 1984, 1987, 1990, 1993, 1997, 2000); *"The New Media Monopoly"* (7th Edition, Beacon Press, 2004). Author of a great number of articles, contributor to *Harper's Magazine*, *Atlantic Monthly*, *The Nation*, *The Progressive*, *New York Times Sunday Magazine*, *The London Times*, *Mother Jones* and other national and international publications.

Former President of the *Lowell Mellett Fund* for a Free and Responsible Press (1966–70). Member of: Board of Directors, *Committee to Protect Journalists* (1981–85), Screening Panel, *National Endowment for the Humanities* (1967–70), Trustee, Clark University (1967–76), Steering Committee, National Prison Project, *American Civil Liberties Union* (1974–81), Social Science Research Council, Committee on Mass Communications and Political Behavior (1974–80), *American Library Association* Commission on Freedom and Equality of Access to Information (1983–87), Board of Directors, *Data Center* (Founding Member, 1990–1997) and National Advisory Council, *American Civil Liberties Union* (1998–today). Member of the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) since its founding (1957–2000).

Recipient of: George Foster Peabody Award (broadcasting's "Pulitzer") for research and critiques of broadcast commentary (1951); Sidney Hillman Foundation Award (1955); John Simon Guggenheim Fellowship (1962); *Sigma Delta Chi* National Journalism Award (1975); Citation of Merit as "Journalism's Most Perceptive Critic" (awarded by the American Society of Journalism School Administrators, University of California, 1978); Rhode Island *Journalism Hall of Fame* (1992); James Madison Award (by the American Library Association Coalition on Government Information 1998); The Berkeley

University of California Citation of Merit (1990). Honorary degrees from: Brown University (Doctor of Humane Letters, 1961); Rhode Island University (Doctor of Humane Letters, 1992); Clark University (Doctor of Letters, 1963).

2008. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

BAGIAN James

ԲԱԴՅԱՆ Ջեյմս

Astronaut, physician, engineer, administrator. Doctor of Medicine. Michigan, USA. Born in 1952 (February 22) in Philadelphia (Pennsylvania, USA). Son of Philip and Rose Bagian. Married to: Tandi M. Benson, children: Krista, Kimberly, Brian and Michael.

Graduate of Central High School in Philadelphia (Pennsylvania, 1969). Bachelor of Science in Mechanical Engineering from Drexel University (1973). Doctorate in Medicine from Thomas Jefferson University (1977). Professional Engineer Certificate (1986).

Process engineer, 3M Company (Bristol, Pennsylvania, 1973). Mechanical engineer at the U.S. Naval Air Test Center, Patuxent River (Maryland, 1976–78). Flight surgeon and research medical officer at the Lyndon B. Johnson Space Center (1978). Colonel in the U.S. Air Force (USAF) Reserve and Para-rescue flight surgeon for the 939th Air Rescue Wing, USAF-qualified freefall parachutist (1 500 hours flying time in propeller and jet aircraft, helicopters, and gliders, USAF Flight Surgeons School and USAF School of Aerospace Medicine, San Antonio, Texas, 1978–81). NASA (National Aeronautics and Space Administration) Physician and Astronaut (1980–95), Veteran of two space flights: STS-29 in 1989, Kennedy Space Center, Florida, "Discovery" (duration: 80 orbits, five-day mission, he became the first person to treat Space Motion Sickness to a fellow astronaut while in space); STS-40 in 1991, Life Sciences Spacelab mission, experiments on how microgravity affects the human body (total duration of two flights: 337 hours in space). Occupational medicine physician, Beaumont

Hospital Employee Health Service (Michigan, 1994–95). Deputy Director of the Environmental Protection Agency Regional and State Programs Division, Office of Mobile Sources (1995–98). Director, National Center for Patient Safety, Veterans Health Administration, U.S. Department of Veterans Affairs (since 1999). Chief Flight Surgeon and Medical Consultant to the Columbia Accident Investigation Board (2003).

Adjunct Assistant Professor of Military and Emergency Medicine at the Uniformed Services University of Health Sciences at F. Edward Hebert School of Medicine and Clinical Assistant Professor of Preventive Medicine and Community Health at the University of Texas Medical Branch. Author of numerous scientific papers in the fields of human factors, environmental and aerospace medicine.

Member of the National Academy of Engineering (USA, 2000). Member of: Aerospace Medicine Association; College of Emergency Physicians; American Society of Mechanical Engineers; Life Member of the Society of NASA Flight Surgeons; Phi Kappa Phi, Phi Eta Sigma; Pi Tau Sigma; Tau Beta Pi; Alpha Omega Alpha.

Recipient of: U.S. Army ROTC Superior Cadet Award (1970); Orthopedics Prize from Jefferson University (1977); Honor Graduate (first in class) from USAF Flight Surgeons School (1979); Komorov Diploma, *Federation Aeronautique Internationale* (1989); Kabakjian Award for Science of the Armenian Students Association (USA, 1989); Sikorsky Helicopter Rescue Award (1990); NASA Achievement Award for developing treatment of space motion sickness (1991); NASA Space Flight Award (1989 and 1991); NASA Exceptional Service Medal (1992); Society of NASA Flight Surgeons W. Randolph Lovelace Award for "significant contribution to the practice and advancement of aerospace medicine" (1992); American Astronautical Society's Melbourne W. Boynton Award for "outstanding contributions to the biomedical aspects of space flight" (1992); American Medical Association's Dr. Nathan S. Davis Award for outstanding public service in the advancement of public health (2001); Association of American Medical Colleges' first annual Innovations Award (2001); Service to America Medal (2003);

Outstanding Federal Healthcare Executive Award (2004)

2005. Source of information: open publications, media and internet

BALAKIAN Peter

ԲԱԼԱԲՅԱՆ Պիտեր

Writer, poet, critic. Doctor of Philosophy. Professor. Hamilton, New York. Born in Teaneck, New Jersey (USA) in 1951 (June 13). Married, two children.

Bachelor of Arts from Bucknell University (1973); Master of Arts from New York University (1975); Doctor of Philosophy in American Civilization from Brown University (1980).

Donald M. and Constance H. Rebar Professor of the Humanities, Professor of English at Colgate University (American literature, creative writing, a course on the Armenian Genocide and the Holocaust, since 1980). Current Director of Colgate's Center for the Study of Ethics and World Societies (since 1998).

Author of many books: *"The Burning Tigris: The Armenian Genocide and America's Response"* (Harper Collins, 2003), *"June-tree: New and Selected Poems, 1974–2000"* (Harper Collins, 2001), *"Black Dog of Fate: A Memoir"* (Basic Books, 1997), *"Dyer's Thistle"* (poems, Carnegie Mellon Univ. Press, 1996), *"Bloody News From My Friend: Poems by Siamanto"* (translation, Wayne State Univ. Press, 1996), *"Theodore Roethke's Far Fields"* (Louisiana State University Press, 1989), *"Reply From Wilderness Island"* (poems, 1988), *"Sad Days of Light"* (poems, 1983), *"Father Fisheye"* (poems, 1979); chapter in *"America and the Armenian Genocide of 1915"*, ed. Jay Winter (Cambridge Univ. Press, 2004); poetry and essays in: *"The Nation"*, *"Art in America"*, *"American Poetry Review"*, *"Kenyon Review"*, *"Poetry"*, etc. Editor of *"Ambassador Morgenthau's Story"* (Wayne State Univ. Press, 2003). He has appeared on numerous TV and radio shows, including ABC World News Tonight, The Charlie Rose Show, Terry Gross's "Fresh Air", C-Span, CNN Evening News, and Leonard Lopate's New York and Co.

Recipient of many prizes and awards including: Academy of American Poets Prize (1975); Daniel Varoujan Prize, New England Poetry Club (1987); Anahit Literary Prize (Armenian Centre of Columbia University, 1990); Guggenheim Fellowship (1999–2000); New Jersey Council for the Humanities Book Prize 1998; *New York Times* and *Los Angeles Times* notable books of 1997 Award (*Black Dog of Fate*); PEN/Martha Albrand Prize for Best Memoir 1998; *New York Times* and *Publishers Weekly* notable books of 2003 (*The Burning Tigris*); National Education Association editing grants (*Graham House Review*); National Endowment for the Arts fellowship (2004–05); Raphael Lemkin Award of 2005 (for *The Burning Tigris*); Order "Surb Mesrob, Surb Sahak" of the Armenian Apostolic Church (decorated by His Holiness Garegin II Catholicos of All Armenians, 2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

BALAYAN Zori

ԲԱԼԱՅԱՆ Չորի

Novelist, journalist, physician, traveller, sports-doctor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1935 (February 10) in Stepanakert (Nagorno Kharabakh).

Graduate of the Riazan Institute of Medicine (Russia).

Physician in Kamtchatca (Russia, about 10 years). Traveller (explorer): from Kamtchatca he went to Odessa on the "Vulgan" and "Haiezer" ships (22 000 km), he crossed the Atlantic Ocean, then he crossed the Kamtchatca and Tchokotsca tundras with dog-sledges, travelling as far as the North Sea (1971–73). On the Armenian medieval trade ship "Kilikia" he crossed the European Seas (2005–2006). These journeys have been narrated in his books.

People's Deputy of the Supreme Council of the former Soviet Union from Nagorno Karabakh (Artsakh) in 1988–91. Artsakh movement activist. Organizer of the help coming from different countries to the Artsakh region, including the humanitarian help given by Baroness Cox's mission. One of the organizers of the defense battles of Artsakh. Chronicler of the Artsakh war.

Author of more than 33 books: journalistic and documentary writings; environmental, moral and economical issues; traveller's notes, etc., especially: "Between Two Fires" (Yerevan, 1979); "Hearth" (Moscow 1984, Yerevan 1981); "Heaven and Hell" (in Armenian, Russian and English, Los Angeles 1997, Yerevan, 1995); "Chasm" (in Armenian and Russian, Yerevan 2004); "My Kilikia" (in Russian, Yerevan, 2004). His "Open Letter to the Newlyweds" (1980) is published in fifteen languages.

Special correspondent to "Literaturnaya Gazeta" (literary periodical, Moscow) in Armenia. Member of the Journalists' Union and Writer's Union of Armenia (since 1972). Former Member of the Journalists' Union of the Soviet Union. Coordinator of the international ecological organization "Balkanian Movement". Sports-doctor and expert.

Recipient of: State Prize of Armenia (1988); Award of the Journalists' Union of the Soviet Union; N. Ostrovsky Literary Award; Gold Medal of the Russian Medical-Technical Academy (2006); Order "For Distinguished Services to Fatherland, First Degree" of the Republic of Armenia (2006); Honorary Citizen of Yerevan (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

BALIAN Roger

ԲԱԼՅԱՆ Ռոժե

Physicist. Professor, Member of the *Institut de France* (Academy of Sciences). Meudon, France. Born in Lyon (France) in 1933 (January 18). Son of Noubar Balian and Nevarte Avédissian. Married to: Loris Sémerdjian (Paris, 1957), children: Katia, Pierre, Jacques.

Graduate of the *Ecole Polytechnique* (1952–54).

Director of the Service of Theoretical Physics, Centre of Saclay (since 1956). Director of the *Ecole d'Été de Physique Théorique des Houches* (1972–1980). Professor of *Ecole Polytechnique* (1972–1998).

Author/co-author of more than 200 scientific publications: articles and books, especially "*Du microscopique au Macroscopique*" (Ellipses, Paris, 2 tomes, 1982) and "From Microphysics

to Macrophysics, Methods and Applications of Statistical Physics" (Springer Verlag, 2 tomes, 1991, 1992).

Member of the *Institut de France* (Academy of Sciences) since 1995, Correspondent-member since 1977. Foreign Member of the National Academy of Sciences of Armenia (since 2003). Member of the Royal Scientific Society of Sciences of Uppsala (Sweden, since 1988).

Recipient of: *Légion d'honneur* (Chevalier), *Mérite* (Officier), *Palmes* (Commandeur).

Winner of a number of scientific prizes of many countries. In mathematics, the *Balian-Low Theoreme* in Fourier analysis is named for Roger Balian and Francis E. Low.

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

BALIOZIAN Ara

ԲԱԼՈՅՅԱՆ Արա

Writer, translator, critic. Kitchener, Ontario, Canada. Born in 1936 (December 10) in Athens (Greece). Immigrated to Canada in 1957.

Education: Mekhitarist College of Moorat Raphael (Venice, Italy); University of Ca Foscari of Venice (economics and political science).

Author of more than 30 books, a great number of articles in the Armenian-American press (*Armenian Reporter*, *Armenian Life Weekly*, "Nor Gyank"). His literary works include fiction, drama, literary criticism, historiographical works, compilations, translations published in both Armenian and English, among them: "*The Armenians: Their History and Culture*" (Toronto, Ont.: Kar Publishing House, 1975); "*Armenia Observed: An Anthology*" (1975); "*Portrait of a Genius and Other Essays*" (Los Angeles, CA: A/G Press, 1980); "*The Horrible Silence: An Autobiographical Novella*" (Maral Press, 1982); "*In the New World*" (Voskedar, 1982); "*The Call of the Crane/The Ambitions of a Pig*" (Voskedar, 1983); "*The Armenian Genocide and The West*" (Impressions Publishers, 1984); "*Fragmented Dreams: Armenians in Diaspora*" (Kitchener, Ont.: Impressions, Publishers, 1987); *The "Greek Poetess and Other Writings"* (Impressions Publishers,

1988); "*Dictionary of Armenian Quotations*" (Impressions Publishers, 1998); "*Definitions: A Critical Companion to Armenian History and Culture*" (Impressions Publishers, 1998), "*Undiplomatic Observations*" (Kitchener, Ont.: Impressions, Publishers, 1995), etc. Translator into English of such Armenian classics as: Grigor Zohrab's "An Introduction" (1985); Zabel Yessayan's "The Gardens of Silihdar and Other Writings" (1982); Kostan Zarian's "The Traveller and His Road" (1981), "Bancoop and the Bones of the Mammoth" (1982), "The Island and a Man" (1983), etc. His books have been translated into French, German, Greek, Spanish, Dutch, Russian and Armenian.

Winner of many prizes and government grants for his literary work. The book of Lawrence Terzian "*Preserverance: Ara Baliozian and the Armenian Cause*" (Kitchener, Ont.: Impressions, Publishers, 1990) is one of the writings about him.

2006. Source of information: open publications, media and internet

BARONIAN Jean-Baptiste

ԲԱՐՈՆՅԱՆ ժան-Բատիստ

Novelist, essayist, critic. Born Baronian Joseph Lous, in Anvers (Belgium) in 1942 (Avril 29), pseudonym: Alexandre Lous. Member of the *Académie Royale de Langue et de Littérature françaises* (Belgium). Brussels, Belgium. Married, two children.

Graduate of the *Université Catholique de Louvain* (Bachelor of Science in Philosophy, Doctor of Laws, 1969).

Literary Director, Editor of the *Edition "Marabout"* (Section of Science-fiction, 1970–77). Literary critic of the magazine "*Le Vif-L'Express*" (Brussels) and of "*Magazine littéraire*" (Paris).

His works include novels, essays, anthologies, literary criticism, albums for children, etc. Author of more than 50 books, among them: "*Matricide*" (novel, Paris, 1981; Bruxelles, 1996; re-ed., 2006); "*La nuit du pigeon*" (novel, Paris, 1982; Bruxelles, 2006); "*Meurtres sans mémoire*" (Paris, 1983); "*Le vent du nord*" (novel, Métaillé, 1996); "*Parmi tant d'autres crimes*" (Les Belles Lettres, 1999); "*L'Apoca-*

lypse blanche" (novel, Métaillé, 2000); "*Panorama de la littérature fantastique de langue française*" (essay, La Renaissance du livre, 2000); "*Simenon, l'homme à romans*" (2002); "*La Dame et la licorne*" (album, 2001); "*Histoires fantômes*" (stories, Renaissance du livre, 2003). "*Baudelaire*" (biography, Ed. Gallimard, Paris, 2006), etc. A number of his books have been translated into other European languages, including Armenian.

Member of the *Académie Royale de Langue et de Littérature françaises* (2002). Member of the *Association des écrivains belges*. President of the association *Amis de Georges Simenon* (since 1987). Editor of the Annals "*Les Cahiers Simenon*".

Winner of the Literary Award of the Parliament of French Community of Belgium (2007). Recipient of the Gold Medal of the Ministry of Culture, Republic of Armenia (2005).

2007. Source of information: open publications, media and internet

BARSEGOV (BARSEGHOV) Yuri

ԲԱՐՍԵՂՈՎ Յուրի

Jurist, expert on international law and former Soviet Union diplomat. Doctor of Juridical Sciences, Professor. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. President of the Armenian Institute of International Law and Politics (Union of Armenians of Russia). Moscow, Russian Federation. Born in 1925 (March 7) in Tbilisi (Georgia). Married, 2 sons.

Graduate of the Institute of World Economy and International Relations (1950). Doctor of Philosophy in International Law (1953). Doctor of Juridical Sciences (1984). Professor (1979).

Head of the Section of International Relations, Publishing House "Foreign Literature" (1954–62). Special Assistant of the Deputy Secretary-General of the United Nations (1962–68; 1972–78). Head of the Section of World Ocean and Ecology, Institute of World Economy and International Relations (1969–71). Elected Member and Representative from the Soviet Union of the UN International Law Commission (1987–91), participant in the

drafting of the: United Nations Convention on the Law of the Sea; Code of Crimes Against the Peace and Security, a number of other international conventions. Professor of International Law of the Peoples' Friendship University of Russia (since 1979).

Author of more than 500 articles, monographs and books on international maritime law, problems of the peace and security, problems of the territorial conflicts, genocides studies and particularly of the Armenian Genocide studies, among them: "The World Ocean: Law, Politics, Diplomacy" (1983); "The Territory in International Law" (Moscow, 1958); "The Self-Determination and Territorial Integrity" (Moscow, 1993); "The Caspian in the International Law and World Policy" (1998); "International Law of the Sea Dictionary" (editor, 1985); "The Armenian Genocide. Turkey's Responsibility and World Community's Obligations" (anthology, editor, volume 1 and volume 2 –in 2 parts, 2002–2005); "Nagorno Karabakh in Light of International Right and World Police" (anthology, editor, volume 1–3, 2007).

Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (2004). Member of the Maritime Law Association, International Law Association.

Recipient of: Medal "Mkhitar Gosh" of the Republic of Armenia (2000); Medal "Mesrop Mashtots" of the Kharabakh Republic (2000); "Medal For the Victory Over Germany" and "Medal for the Defense of Caucasus" of the Soviet Union.

2008. Source of information: open publications, media and internet

BAYRAKDARIAN Isabel

ԲԱՅՐԱԿՂԱՐՅԱՆ Իզաբել

Opera singer, soprano (New York Metropolitan Opera, Canadian Opera Company, etc.). Toronto, Canada. Born in 1974 in Beirut (Lebanon). Immigrated to Canada in 1989. Married: pianist Serouj Kradjian (2004).

Graduate of the University of Toronto (Bachelor of Arts and Science degree with honors in Biomedical Engineering, 1997). Voice training courses at the Royal Conservatory of Music in Toronto (1992–96).

Opera performances in: New York's Metropolitan Opera and Carnegie Hall; Lyric Opera of Chicago; Milan's *La Scala*, *Opera de Bastille and Theatre Des Champs-Élysées* of Paris, London's Royal Opera House; Operas of Atlanta, Berkeley, Boston, Edmonton, Ottawa, Toronto, Vancouver, Karlsruhe, Dresden, Salzburg, San Francisco, Tokyo, Yerevan, etc. Her operatic roles repertoire includes: Susanna (in Mozart's *Nozze di Figaro*); Zerlina (in Mozart's *Don Juan*); Pamina (in Mozart's *The Magic Flute*); Rosina (in Rossini's *The Barber of Seville*); Cleopatra (in Handel's *Giulio Cesare*); Romilda (in Handel's *Xerxes*); Emilia (Handel's *Flavio*); Teresa (in Berlioz's *Benvenuto Cellini*); Catherine (in William Bolcom's *A View from the Bridge*); Norina (Donizetti's *Don Pasquale*) and many others. Recitals with: Plácido Domingo in Los Angeles (2000); Yo-Yo Ma and Pinchas Zuckerman at a Gala for the National Arts Centre (Canada, 2002). Her first album, *Joyous Light* (2002) was released in 2002, other records include: *Pauline Viardot-Garcia: Lieder, Chansons, Canzoni, Mazurkas* (2006); *Delerium "Nuages du Monde"* (2006); *Azulão* (2004, Classical Album of the Year Award in 2004); Mozart (with tenor M. Schade and baritone R. Braun, Juno Awards for Best Classical Album, 2007); soundtrack of the movies *The Two Towers* (2000), *The Lord of The Rings* (2002), *Ararat* (2002). She is the subject of a CBC-TV film entitled *A Long Journey Home* (DVD, Gemini Award, 2006), as well as a disc of songs by Armenia's national composer Komitas, with her husband Serouj Kradjian and the Armenian Philharmonic Orchestra.

Recipient of: Metropolitan Opera National Council Award (1997); First Prize in the *Operalia* competition founded by Plácido Domingo (2000); Juno Awards (3 times, for "Best Classical Album"); Leonie Rysanek Award, George London Foundation (2000); Queen Elizabeth II Golden Jubilee Medal; Virginia Parker Prize from the Canada Council for the Arts (2005); "*St. Sahag-St. Mesrob*", Highest Insignia of the Armenian Apostolic Church (2005).

2008. Source of information: open publications, media and internet

BEDELIAN Haro

ԲԵՂԵԼՅԱՆ Հարո

Professor, Honorary Doctor of Engineering. Fellow of the Royal Academy of Engineering, UK. Tadworth, County of Surrey, UK. Born in Nicosia (Cyprus), in 1943 (March 6). Son of Moushegh Bedelian and Annig Bedelian (nee Nigogosian). Married to: Yvonne (nee Arratoon), children: Stepan, Lisa, Claire.

Graduate of the University of Cambridge, UK, with an Honors Degree in Mechanical Sciences (1964).

Different positions in: Consulting Civil Engineers, Sir Owen Williams and Partners (in the field of highway schemes such as the M1 and M6 motorways); Tunnelling Contractor Kinnear Moodie and Company Limited (on tunnelling schemes for the construction of Oxford Circus Station on the Victoria Line and for Metropolitan Water Board Tunnels at Datchet and Wraybury, 1967–69); Bovis Civil Engineering Limited (mainly in the field of motorway and trunk road construction, 1969–1980). Unit Manager responsible for Motorways and Special Projects, General Manager of the Southern Construction Division and Managing Director of Balfour Beatty Construction Limited (1980–91). Joint Managing Director (1991–92), Deputy Chief Executive (since 1992) of Balfour Beatty Limited, as well as President and Chief Executive Officer of Balfour Beatty, Inc. the U.S. subsidiary. Balfour Beatty representative on the Supervisory Board of Transmanche-Link, the Channel Tunnel Contractors and Chief Executive of Transmanche-Link (The Joint Venture of 5 UK and 5 French Contractors, 1993–97). Chief Executive of CONNECT (the private road company which was a joint Venture between the BICC Group, Philip Holzmann and W.S. Atkins, 1997–98). Presently Visiting Professor of Civil Engineering at Portsmouth University and Chairman of the Industrial Advisory Committee, Civil Engineering Department. Consultant to the Construction Industry (Institution of Civil Engineers, Pell Frischmann, Balfour Beatty and Nichols the Strategic Management Consultants). Associate of Nichols and assisted the Chairman of the Nichols Group on their Independent Review of the Highways Agency for the Secretary of State for Transport.

Author of a great number of papers at Conferences on a wide variety of subjects such as: on M25 Geological Problems, on Future Needs of Civil Engineers, on "Rail Privatisation", PFI, Europe, Safety, the Lessons to be Learned from the Channel Tunnel Experience, Partnering, Business Development in International Construction and Non Adversarial Contracting.

Fellow of the Royal Academy of Engineering (since 1989; Member of its Council in 1991-94). Chairman of the National Contractors Section of the Federation of Civil Engineering Contractors (1992). President of the Export Group for the Constructional Industries (1995-98). Member of the Institution of Civil Engineers Council and Chairman of the Engineering Management Board (1987-90). Vice-President of the Institution of Civil Engineers (Chairman, Engineering and International committees, 2001-2004). Elected Member of Executive Council of the World Federation of Engineering Organizations (since 2003) and a participant of Engineering Congresses in Puerto Rico, Chicago and Delhi. Expert on a major construction dispute in Hong Kong.

Trustee of Armenian Community Trust. Director of Armenian House Ltd in London. Trustee of Tadworth and Walton Overseas Aid Trust, a charity which supports the needy in the developing world.

Recipient of the Order of British Empire (for his services to motorway construction, in the Queen's Birthday Honors List of 1986). Winner of the Institution of Civil Engineers *Manby Premium* for his paper "Europe: can UK construction compete?". Honorary Doctor of Engineering (Portsmouth University, 1998).

2008. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

BOGOSIAN Eric

ՊՈՂՈՍՅԱՆ Էրիկ

Playwright, novelist, actor of cinema and theatre, Winner of the Pulitzer Prize. New York, USA. Born in 1953 (April 24) in Woburn (Massachusetts, USA). Son of Harry and Edwina Pogolian. Married to: Jo Anne Bonney; two children.

Graduate of: University of Chicago (Illinois);

Oberlin College (arts college in Oberlin, Ohio, 1976).

Author of: Novels "*Mall*" (Simon and Schuster publishers, 2000), "*Wasted Beauty*" (2005); novella "*Notes from Underground*" (1993); one-man shows (author and performer) "*Talk Radio*" (1987, also film version directed by Oliver Stone, 1988), "*SubUrbia*" (1994, also film version 1996), "*Sex, Drugs, Rock and Roll*" (1990), "*Wake Up and Smell the Coffee*" (2000), "*Pounding Nails into the Floor with My Forehead*" (1994), "*Drinking in America*" (1986); plays "*Griller*" (Goodman Theater and Center Stage, Baltimore, 1998), "*Humpty Dumpty*" (McCarter Theater, 2004), "*Red Angel*" (Williamstown), "*Bitter Sauce*" (for The Acting Company). His solos and plays are performed by acting companies internationally.

As an actor his first solo performance was at the Off Broadway Theatre (Manhattan, New York, 1977). Has appeared in numerous films and television programs, starring in Robert Altman's "The Caine Mutiny Court Martial", Atom Egoyan's "Ararat", Arnon Milchan's "Under Siege II", James Cox's "Wonderland", TV series "Law & Order", etc., as well as narrated the documentary "Khatchaturian" (producer Peter Rosen, 2003). Has toured throughout the United States and Europe. Member of the Writers Guild of America

Recipient of: Pulitzer Prize (for "Talk Radio", 1987); 3 times "Obie" Awards (for his one-man performances: "Drinking in America", "Sex, Drugs, Rock and Roll" and "Pounding Nails in the Floor with My Forehead" in 1986, 1989, 1993); Anahit Literary Award (Armenian Center at Columbia University, 2004); Drama Desk Award, for Outstanding One-Person Show (1986); Guggenheim Fellowship (2004); Berlin Film Festival Silver Bear Award (Outstanding Single Achievement Award) for his work "Talk Radio" as author and actor (1989).

2006. Source of information: open publications, media and internet

BRUTENTS Karen

ԲՐՈՒՏԵՆՅ Կարեն

Historian. Doctor of Historical Sciences. Moscow Russian Federation. Born in Baku

(1924, July 3) in an Armenian family originally from Artsakh (Karabakh). Son of Nerses Brutents.

Graduate of the State Medical Institute (Baku, 1946), then the Historical Faculty of the State University of Azerbaijan (1950). Postgraduate Fellow ("Aspirant") of the Academy of Social Sciences at the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union (Moscow, 1955-58).

Physician (1946-48). Lecturer of the Communist Party of Azerbaijan (1950-54). Head of the Section of the journal "Problems of Peace and Socialism" (Prague, 1959-61). Collaborator of the International Department of the Central Committee, then Deputy Head of the

International Department of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union (Moscow, 1961-90). Advisor for Third World affairs to Soviet Union President M. Gorbachov (1990-91). Vice-President of the Russian Foreign Policy Association (international organization, since 1997).

One of the former Soviet leading authorities on national liberation movement in the Third World during the Cold War. Author of a great number of books, especially: "National Liberation Revolution Today" (Moscow: Progress, 1977), "Russia and the Asian-Pacific Region" (1992), "Frustrated Reflections on Perestroika" (Moscow, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

C

CAFESJIAN Gerald

ԳԱՖԵՍՅԱՆ Ջերալդ,
ԳԱՖԵՍՅԵԱՆ Ջերարդ

Entrepreneur and philanthropist. Minneapolis, USA. Born in Brooklyn, New York, USA, in 1925. Son of Levon Cafesjian (born in Sivas, lost his parents and all of his brothers and sisters during the Armenian Genocide in 1915) and of Nora Tashjian (born in Constantinople). Married to: Cleo, two children, Kathy and Tom.

Military Service: the United States Navy in the Pacific and the Atlantic in World War II. Bachelor of Arts in Economics, Hunter College in New York City. Juris Doctor from St. Johns University Law School.

Legal editor, West Publishing Corporation (New York, 1952-60). Head of Advertising, Vice President of Marketing, Vice President of Sales, Electronic Retrieval and Government Relations, Executive Vice President and Member of the Board of Directors at West's Headquarters, West Publishing Corporation (Minnesota, 1960-96). Business partner of the group of restaurants with operations in Florida and Minnesota ("Campiello", Italian restaurants) and the Heartland Juice Company (a

regional partner and operator of Jamba Juice, the world's leading juice bar company). Investor in different arts projects in Florida and Minnesota, in Italy, Hungary and Armenia.

Founder of "Cafesjian Family Foundation" (1996). The "Cafesjian Family Foundation" has made significant contributions (over the 50 millions dollars): towards the formation of the Armenian Genocide Museum and Memorial in Washington D.C.; grants to several Armenian organizations: Armenian Assembly of America, Inc., Armenian advocacy programs; Armenian General Benevolent Union in support of the American University of Armenia, Armenia Fund of the USA Inc., Artsakh north-south highway; Ani and Narod Memorial Fund in support of vaccines for children and the Narod Network Project (computer/internet based project linking Armenian students around the world); soup kitchens, etc. Founder of the "Gerard Cafesjian Pavilion" at the Scottsdale Museum of Contemporary Art (1999), Cafesjian Museum of Contemporary Art in Yerevan (2007).

Member of the: New York Bar; United States Supreme Court Bar; Supreme Court of Samoa. Member of the Board of Directors of many business and non-profit institutions, including West Publishing Company, Hudson Products, United

Hospital, University of Minnesota Museum of Art, and Our Fair Carousel.

Recipient of: Business and Arts Award (UK's most prestigious award celebrating excellence in the field of business/arts partnerships and sponsorships, 1996); Ellis Island Medal of Honor (National Ethnic Coalition of Organizations, Inc., 2005); Honorary Member of "Hayastan" Foundation (2003); Fridtjof Nansen Medal, "Fridtjof Nansen Foundation" (for his contribution to Armenia's economic development, restoration of Cascade Museum in Yerevan, 2005); Order "Surb Mesrop Mashtots" of the Republic of Armenia (for valuable service to Motherland, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

CHER

ՇԵՐ

Actress and singer, philanthropist. Winner of the Academy Award (Oscar), Grammy Award, Emmy Award and three times Golden Globe Award. California, USA. Born name: Sarkissian Cherylyn. Born in 1946 (May 20) in El Centro (California, USA). Daughter of John Sarkissian and Georgia Holt. Married: Sonny Bono (divorced in 1974); Gregg Allman (divorced in 1977); children: Chastity Bono and Elijah Blue Allman.

As a singer (pop, rock) she has released 25 albums, among them: "I Got You Babe" (with her husband Sonny Bono, Sonny and Cher, 1965); "All I Really Want To Do" (1965); "The Sonny Side of Cher" (1966); "With Love, Cher" (1968); "Backstage" (1968); "3614 Jackson Highway" (1969); "Foxy Lady" (1972); "Prisoner" (1980); "I Paralyze" (1987); "Love Hurts" (1991); "Belive" (1998, Grammy Award); "Living Proof" (2001); "Living Proof – A Farewell Tour" (2003, Emmy Award), etc. Her albums have sold nearly 250 million copies (till 2005).

Show-actress in a CBS TV variety show "The Sonny and Cher Comedy Hour" (with Sonny Bono, 1971–74; Golden Globe Award for Best Television Actress in 1974), then in "The Sonny and Cher Show" (1976–77).

Her filmography includes: "Silkwood" (as Dolly Pelliker, 1983; Academy Award for Best

Supporting Actress, Golden Globe Award, BAFTA Award); "Moonstruck" (as Loretta Castorini, 1987; Academy Award (Oscar), Best Actress Award in 1988, Golden Globe Award, BAFTA Award); "Mask" (as Florence 'Rusty' Dennis, 1985; Golden Globe Award, Cannes Film Festival Award); "The Witches of Eastwick" (as Alexandra Medford, 1987); "Faithful" (as Margaret, 1996); "Tea with Mussolini" (as Elsa Morganthal Strauss-Armistan, 1999); "Stuck on You" (as Cher/Honey, 2003), etc. Co-director of the film "If These Walls Could Talk" (1996).

Her world-wide tour ("Farewell Tour", 2002–05) included 325 shows-spectacles in more than 20 countries (North America, Europe, Australia and New Zealand).

National Chairperson and Honorary Spokesperson of the Children's Craniofacial Association. Participant in a humanitarian help (food and medical supplies) to Armenia after the Spitak earthquake (1988) and to Kharabakh in the war-torn regions (1993). Co-organizer of a charitable donations action to support the American Foundation for AIDS Research at the Cannes Film Festival (with Elizabeth Taylor, 1998). Author of the book "The First Times" (Autobiography, 1998).

Recipient of numerous music awards in other countries, including: 2 British Academy Awards; Italian Academy Award; World Music "Legend" Award (1998); People's Choice Award. "Sonny and Cher" star was placed on the Hollywood Walk of Fame for Television (1999).

2008. Source of information: open publications, media and internet

CHILINGARIAN George Varos

ՉԻԼԻՆԳԱՐՅԱՆ Ջորջ

Petroleum engineer, petroleum geologist, chemist. Doctor of Philosophy in Geology (with a minor in petroleum engineering), Professor of Petroleum and Environmental Engineering. Certified Professional Chemist and Certified Geologist (State of California), Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences and of the Academy of Sciences of Russia. Los Angeles, California. Born in 1929 (July 22) in Tbilisi, Georgia. Son of Varos and Klavdia

Chilingarian. Married to: Yelba; children: Eleanor; Modesto; Mark.

Graduate (with honors) of Alborz High School in Tehran (Iran). Bachelor of Science in Petroleum Engineering (1949), Master of Science (1950), Doctor of Philosophy degree in Geology with a minor in petroleum engineering (1956), University of Southern California (USA).

Chief of Petroleum and Chemical Laboratory, Wright-Patterson Air Force Base (Ohio, 1954–56). President, Electroosmotics Inc. (Los Angeles, 1963–66); Chief Consultant to Amjon Oil Co. (1964–65); President, International Resources Consultants, Inc. (1967–70); Chairman of Petroleum Engineering Department, University of Southern California (1965–66); Senior Petroleum Engineering Advisor to the United Nations (1967–69 and since 1978); Professor, Petroleum Engineering Department (teaching since 1950) at the University of Southern California (1956–91). Professor of Civil and Petroleum Engineering, Civil Engineering Department (University of Southern California, since 1991).

Author/co-author of more than 500 scientific articles and 65 books in the fields of Electro-bio-seismo-remediation, including heavy metals; Subsidence due to fluid withdrawal; Drilling fluids; Gas migration to the earth's surface; Compaction of sediments (both argillaceous and coarse-grained); Surface operations in petroleum production; Corrosion; Carbonate rocks; Exploration for oil and gas and Prediction of abnormal formation pressures.

President of Phi Kappa Phi Chapter at the University of Southern California (1972, 1981), President of Sigma Xi (research honorary society, 1974). Director of Phi Kappa Phi (since 1996). Advisor of Tau Beta Pi (since 1996); Advisor of Pi Epsilon Tau (National Petroleum Engineering Honor Society, since 1996). Honorary Academician of the International Academy of Mineral Resources (Moscow, Russia). Foreign Member of Armenian National Academy of Sciences (Yerevan, 1993); Russian Academy of Sciences (the first American Petroleum Geologist elected to the Russian Academy of Sciences in 1993 during the 275 years of existence of this Academy). Member of the International Academy of Engineering (1994). President of the USA Branch of the Russian Academy of Natural Sciences. Doctor

Honoris causa, Academia Studiorum Minerva (Italy). Founder and Editor of *Energy Sources Journal* (1974); Editor of *Sedimentary Geology*. Founder and Editor of *Journal of Petroleum Science and Engineering* (since 1986).

Recipient of: *Diploma d'Onore, Istituto Napolitano di Cultura*; Commendation from Indian Government (1967); *Diplome de Croix d'Officier*, Belgium; Executive and Professional Hall of Fame, National (USA, 1965); Fellow of the Geological Society of America and the American Institute of Chemists; Teaching Excellence Award, University of Southern California (1969); Tau Beta Pi (National, Engineering Honorary Society), Achievement Award (1960, 1970); Distinguished Service Award, Archimedes Circle, University of Southern California (1974); Distinguished Faculty Award, University of Southern California (1976); Distinguished Achievement Award for Petroleum Engineering Faculty (The Society of Petroleum Engineers) in recognition for outstanding contributions in the field of petroleum engineering education (1984); Proclamation from Secretary of the State of California, Dr. March Fong Eu, for outstanding contributions to education, science, and engineering (1987); Honorary Citizen of California (from Secretary of State Bill Jones, 1998); Knights of Sciences and Arts (Medal) of Russia (2001); Commendation from Saudi Aramco Oil Co. (2002); Gold Medals of Honor from Iran, Thailand, Taiwan, Honduras, Salvador.

2008. Source of information: "Questionnaires" of the Armenian Biographical Center.

CHILINGAROV Artur

ՉԻԼԻՆԳԱՐՈՎ Արթուր

Polar explorer, politician. Hero of the Soviet Union and Hero of Russia. Foreign Member of the Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Member-correspondent of the Russian Academy of Sciences. Deputy Chairman of the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation (1994–2008). Moscow, Russian Federation. Born in 1939 (September 25) in Leningrad (former Soviet Union). Father's name: Nikolai. Married to:

Tatyana Alexanderovna Chilingarova, son: Nicolay and daughter: Xenia.

Graduate of the Arctic Faculty of the Leningrad Marine Institute (now Marin State Academy of Russia) named after Admiral S.O. Makarov (the specialty: oceanology, 1963). Doctor of Philosophy in Geography. Honorary Professor of the Marin State Academy (St. Petersburg, 2002).

Engineer-oceanographer of Tiksi Observatory of the Arctic and Antarctic Research Institute (1963–65). First secretary of Bulonsk district committee of the Communist Party of the former Soviet Union (1965–69). Head of the Bellingshausen station of the 17-th Soviet Antarctic Expedition (1971). Head of the research station “North Pole–19” (1971–73), Organizer of the floating station “North Pole–22” based on the icebreaker “Vladivostok” (1973–74). Head of the Amdermink Administration of Hydrometeorology and Environment Control (West sector of the Arctic, 1974–79). Different positions at the USSR (then of the Russian Federation) State Committee of Hydrometeorology (1979–92): Head of the special expedition on the research vessel “Mikhael Somov” salvage which was ice-blocked in South Ocean (1985). Deputy Chairman of the mentioned State Committee and Head of the Central Administrative Board on Arctic, Antarctic and the World Ocean of the USSR, Council of Ministers (since 1986). Head of a high-latitude expedition on ice-breaker “Siberia” which performed a large complex of scientific explorations and experiments, took a personnel of floating station “North Pole–27” off from ice-floe, disembarked the scientific and technician personnel of floating station “North Pole–29” on May 25, 1987, ice-breaker “Siberia” reached the geographical North Pole (1987); Head of the inspection group of Antarctic Polar Stations (1988). Organizer and Head of “North Pole, Russian–Monegasque Expedition” (with Prince Albert II, 2004). Special representative of the President of the Russian Federation on issues of the International polar year (2007). Head of the helicopter expedition to Antarctica (2007) and the expedition “Arctic–2007” (he descended to the seabed 4261m below the North Pole in order to plant the Russian flag there). President of the Polar Explorers’ Association (since 1992). Elected Deputy of the Federal Assembly of the

Russian Federation State Duma (Fraction of Duma “Yedinaya Rossia”, since 1993). Deputy Chairman of the State Duma of the Russian Federation (since 1994–2008).

Author of more than 50 scientific publications. Chairman of the Organizing Committee and Editorial Board of “International Encyclopedia of Travellers” (Russia).

Foreign Member of the Academy of Sciences of the Republic of Armenia (2003).

Member–correspondent of the Russian Academy of Sciences (2008). Member–correspondent of the Russian Academy of Natural Sciences. Member of the International Club of Explorers of the USA (New York). Member of the Geographical Royal Society of the United Kingdom. Co-chairman of the Foundation of International Humanitarian Help and Collaboration. President of the Association of Polar Explorers (Russia). Member of the “Association Russia–Armenia”.

Recipient of: Title of “Hero of the Soviet Union” (for successful performance of salvation operations in extreme conditions and shown organizational abilities and courage, 1985); title “Hero of Russia” (for his courage and heroism displayed in extreme conditions, 2008); Orders of “Lenin”, “Labor Red Banner”, “Sign of Honor” of the USSR; Order “Surb Mesrop Mashtots” of the Republic of Armenia” (2008). Laureate of the USSR State Award.

2007. Source of information: open publications, media and internet

CHILINGIRIAN Levon

ՉԻԼԻՆԳԻՐՅԱՆ Լևոն

Violinist. Founder and Musical Director of *Chilingarian Quartet* in London. Professor of the Royal College of Music. London, United Kingdom. Born in 1948 (May 28) in Nicosia (Cyprus). Immigrated to London in 1960.

Graduate of the Royal College of Music in London (1971, long-standing partnership with pianist Clifford Benson).

Founder and Musical Director of *Chilingirian Quartet* (currently attached to the Royal College of Music) which has toured in more than 50 countries on 6 continents of the world.

The *Quartet* regularly gives concerts in the Queen Elizabeth Hall and Wigmore Hall in London, as well as in other concert halls in Europe (since 1971), including *Beethoven Cycles* in London, Sydney and Melbourne, and *Schubert Cycle* in Paris. The *Quartet's* wide-ranging recorded repertoire includes works by Mozart, Haydn, Schubert, Beethoven, Dvorak, Bartok, Prokofiev, Tavener, Wood, Berkeley, Part, Panufnik, Chausson, Debussy, Ravel, Grieg and Komitas/Aslamazian.

Musical Director of *Camerata Nordica* (Swedish Chamber Orchestra, since 1997). Artistic Director of the Mendelssohn on Mull Festival. Professor of the Royal College of Music in London (since 1986). Organizer of *String Master Class* for the BBC TV's Young Musician. Editor of Edvard Grieg's incomplete *Quartet in F major*. He is regularly invited to give concerts as a soloist with the: BBC Symphony; Liverpool Philharmonic; Bournemouth Philharmonic; Scottish Chamber; Bergen Philharmonic; Armenian Philharmonic and Russian National Orchestras.

Organizer of two competitions for young string players in Armenia (2000 and 2002).

Recipient of: First Prize in the BBC Beethoven (1969) and the Munich Duo (1971) Competitions; Cobbett Medal, Royal Philharmonic Society's Chamber Ensemble Award (1995); Order of the British Empire for services to music (2000).

2006. Source of information: open publications, media and internet

CHOBANIAN Aram

ՉՈԲԱՆԻԱՆ Արամ

Physician, scientist, educator. President Emeritus of Boston University. Dean Emeritus, Boston University School of Medicine. John I. Sandson Distinguished Professor of Health Sciences, Professor of Medicine and Pharmacology of Boston University. Natick, Massachusetts, USA. Born in 1929 (August 10) in Pawtucket, Rhode Island. Son of Vahan Chobanian and Marina Arsenian. Married to: Jasmine Goorigian (1955); children: Karin, Lisa and Aram.

Graduate of Brown University (Bachelor of

Arts, 1951). Doctor of Medicine, Harvard Medical School (1955).

Intern in Medicine, Cardiovascular Research Fellow, Chief Medical Resident at the University Hospital, Boston University (1955–59). Postdoctoral Research Fellow (United States Public Health Service, Boston University, 1959–62). Faculty member at Boston University School of Medicine: Assistant Professor (1965–68); Associate Professor (1968–71); Professor (Medicine, since 1971; Pharmacology, since 1975). John I. Sandson Distinguished Professor of Health Sciences of Boston University School of Medicine (since 1993).

Head of the Hypertension Section (Boston University, 1967–75). Chairman of the Cardiovascular Committee, Boston City Hospital (1970–72). Director of the University's Cardiovascular Institute (1973–92) and Dean of the School of Medicine (1988–2003). Director of the Hypertension Specialized Center of Research funded by the National Institutes of Health (1975–95). Associate Provost of Boston University Medical Campus (1997–2003). President of Boston University (2003–05); President Emeritus of Boston University (since 2005). Dean Emeritus, School of Medicine, Boston University (since 2005).

Author of two books and over 280 scientific articles on basic and clinical research in cardiovascular diseases, with particular emphasis on hypertension and vascular biology.

Chairman of the National Institutes of Health Joint National Committee on Prevention, Detection, Evaluation and Treatment of High Blood Pressure; Cardiorenal Advisory Committee; Committee Food and Drug Administration. Member of: Editorial Board of “*New England Journal of Medicine*”; National Heart, Lung and Blood Advisory Council of the National Institutes of Health; Board of Trustees, WGBH, Boston Medical Center, Roger Williams Medical Center; National Hypertension Association; Board of Directors, New England Healthcare Institute.

Elected Fellow of the American Academy of Arts and Sciences (since 2007). Member of the European Academy of Sciences (2002). Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (1994).

Member of: Board of Directors, Fund for Armenian Research; Advisory Board of the

Friends of Armenian Culture Society; Armenian National Science and Education Fund. Fellow Trustee of the Armenian Assembly of America. Chairman of the International Advisory Board, Yerevan State Medical University

Recipient of numerous awards, including: Ellis Island Medal of Freedom Award; Doctor of Humane Letters, *Honoris causa*, Boston University; Freis Award of the National High Blood Pressure Education Program; Award of Merit and the first Lifetime Achievement Award in Hypertension of the American Heart Association; Modern Medicine Award (1990); National Academy of Clinical Biochemistry Distinguished Medical Service Award; American Heart Association Award of Merit; Abbott Award of the American Society of Hypertension; American Physicians Fellowship for Medicine in Israel Achievement Award; Eastman Kodak Award; American Society for Clinical Investigation Gold Medal; Gold Medal of the Association of American Physicians, American Society for Clinical Investigation; Greater Boston Chapter Rhode Island Hall of Fame, Phi Beta Kappa Sigma Xi Alpha Omega Alpha (Faculty Award), Begg Society; Gold Medal of the Yerevan State Medical University; Gold Medal of the Ministry of Health, Republic of Armenia; "St. Mesrob-Mashtots" Medal (bestowed by Catholicos Aram I).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ՇՈԲԱՆԻԱՆ Վլադիմիր

ՉՈՒԲԱՆՅԱՆ Վլադիմիր

Scholar in the field of rocket techniques. Doctor of Technical Sciences, Professor. Lieutenant General. Honorary Worker of Science of the Russian Federation. Moscow, Russian Federation. Born in 1938 (February 10) in the village of Khodjabek (Djavakhk; Bogdanovka region of the Georgian SSR). Father's name: Arshaluys.

Graduate of the Kharkov High Military Aviation Engineering College (1960). Doctor of Technical Sciences (1984). Professor (1990).

Military service at the Rocket Forces of the Soviet Army in Daghستان (1961–63), Vinnitsa

(1967–71), etc. Scientific Researcher, Senior Scientific Researcher, Head of Laboratory, Deputy Director and Head of Scientific Section at the 4th Central Scientific Research Institute, Ministry of Defense (1971–89). Professor, Head of the Chair (1989–92) and Deputy Chief on Education (since 1992) of the Djerdjinsky Military Academy (now Peter the Great Military Academy of the Strategic Missile Force). Lieutenant General (1995).

Author of 3 textbooks, 6 manuals, about 250 scientific and methodological articles in the field of theory in rocket techniques, especially of the monographs: "Methods for Determination and Control of the Reliability of Big Systems" (1976); "Probability Methods for Estimation of the Efficacy of Armaments" (1979); "Methods of Determination and Control of Exploitation Requests in the Complex Systems" (2005); "Methods and Mathematical Models for Perspective Exploitation of the Complex Systems" (2005). Inventor of new types of armaments, as well as of new methods of destruction of military toxic substances. Member of the Russian Academy of Rockets and Artillery Sciences, as well as of 12 other academies. Founder and Head of the Petrovsk Centre of Problems on Rocket and Cosmos Techniques. Member of the Board of State *Duma* Commission on Military Education, Russian Federation. Member of the State Attestation Committee in the field of rocket techniques.

Recipient of: 12 state and government medals of the Russian Federation and the former Soviet Union, among them the Medal "Alfred Nobel" of the Russian Academy of Natural Sciences (2007). Honorary Worker of Science of the Russian Federation (1995).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ՇՈՒԲԱՐԻԱՆ Ալեքսանդր

ՉՈՒԲԱՐՅԱՆ Ալեքսանդր

Historian. Doctor of Sciences in History, Professor. Member of the Russian Academy of Sciences. Director of the Institute of General History, Russian Academy of Sciences. Born in Moscow in 1931 (14 October). Father's name: Ohan. Married, father and grandfather.

Graduate of the State University of Moscow (1955). Doctor of Philosophy in History (1959). Doctor of Science in History (Institute of History of the Academy of Sciences of the USSR, 1968). Professor (since 1979).

Scientific Researcher (since 1958–62), Scientific Secretary of the Institute of History, Academy of Sciences of the USSR (1963–66). Scientific Secretary of the Historical Department of the Russian Academy of Sciences (1966–73). Head of the Section (1973–88), then Director of the Institute of General History, Academy of Sciences of the USSR (now Russian Academy of Sciences, since 1988). Professor of the Diplomatic Academy (Moscow, 1966–76). Rector of the State University of Humanitarian Sciences (since 1996).

Author of more than 300 scientific articles in the fields of European history, history of the international relations of the 20th century, a great number of books, among them: "Brest Peace, 1918" (1963); "Stalin and the Cold War" (English edition in 2002); "Allies at the War: Soviet, American and British Experience, 1939–45" (edited by D. Reynolds and W. F. Kinbal, 1993); "Culture of Peace and Democracy" (co-authors: Lomeiko V., Smith D., Symonides, 1997). Editor in Chief of: "History of Europe" (6 volumes); "Peace of the 20th Century" (editor and co-author); a number of textbooks.

Member of the Russian Academy of Sciences (since 2000, Correspondent-member since 1994). Foreign Member of the Norwegian Royal Academy (1996). Vice-president of: International Association on Contemporary History of Europe (1973); International Committee of Historical Sciences (1995–2000, Member of the Board in 1990–95); National Committee of Russian Historians. Member of the International Congress of Contemporary Historical Sciences and of the Council of Sciences at the President of the Russian Federation.

Chairman of the Education Development Programs, Ministry of Education of the Russian Federation. President of the Association of Russian Historians-archaeologists. Co-chairman of the Intergovernmental United Committee on Contemporary History of Russian-Germany Relationships (since 1997). Organizer of the Working Commissions on

Russian-Romanian and Russian-Ukraine Histories. Honorary Doctor of the Diplomatic Academy (Foreign Ministry of the Russian Federation). Member of the State Commission of Compatriots in Foreign Countries (2006).

Recipient of: Order "Sign of Honor" (Soviet Union, 1976); Order of "Honor" (Russian Federation, 1999); Order "For Services for the Motherland, 4th degree" (Russian Federation, 2006); Order *Légion d'honneur* of France (2005); "Crosse of Officer" (Germany); Order of "St. Gregory" (Vatican).

2007. Source of information: open publications, media and Internet

COSTIKYAN Greg

ԿՈՍՏԻԿՅԱՆ Գրեգ

Game designer, writer (known as Designer X). New York City, USA. Founder and Chief Executive Officer of "Manifesto Games" (games industry). Born in New York City in 1959. Married, two daughters: Vicky and Betsy.

Graduate of Brown University (1982).

Researcher-designer, then Director of Research and Design of the "West End Games" (1985–87) and "Crossover Technologies" (1993–97) companies. General Director of Design of "Unplugged Inc." (2001–04). Designer Expert-Advisor of a great number of companies, among them: Viacom, Mattel, France Telecom, Sarnoff Corporation, Rolan Berger, Intel, IBM, Themis Group, etc. Designer of games of the Laboratory of Multimedia Technologies, Research Center of Nokia (2004–05). Founder (with Johnny Wilson) and Chief Executive Officer of "Manifesto Games" (since 2005). Invited Lecturer at the Game Developers Conferences; Information Technologies University in Copenhagen; University of Arts and Design of Helsinki; Stony Brook State University of New York; E3 (Electronic Entertainment Expo), Digital Games Research Association.

Author and designer of more than 30 commercially published board, roleplaying, computer, online and mobile games, including: Toon, Star Wars: *The Roleplaying Game*, *Pax Britannica*, *Paranoia*, *The Creature That Ate Sheboygan*; Violence: *The Roleplaying Game of Egregious*

and *Repulsive Bloodshed*; the first one-line internet game *MadMaze for Prodigy*, etc.

Author of a great number of articles about games, game industry business issues, and game design for many Web and print publications, including: *Wall Street Journal Interactive*; *The New York Times*; *Salon and Game Developer Magazine*, as well as 4 science fiction novels: *Other Day, Another Dungeon* (1991); *By the Sword* (1993); *One Quest, Hold the Dragons* (1995); *First Contract* (1999); short stories.

New York City Chapter Advisor of the

International Game Developers Association (2000).

Recipient of: Origins Award (5 times, Origins International Game Expo, Columbus Ohio); Maverick Award (for his efforts to create a path to market for independently developed games, International Game Developer's Association, San Francisco, 2007). Member of the Adventure Gaming Hall of Fame, Academy of Adventure Gaming Arts and Design.

2007. Source of information: open publications, media and internet

D

DABAG Mihran

ԴԱԲԱԴ Միհրան

Historian, sociologist. Doctor of Philosophy. Professor of Bochum University. Bochum, Germany. Born in 1944 in Diarbekir, Turkey.

Graduate of Bonn and Bochum Universities in philosophy, history, sociology and political sciences.

Founder and Director of the *Institut für Diaspora – und Genozidforschung at Ruhr-Universität* in Bochum.

Author of a great number of articles on genocides, colonialism, globalization, etc. Co-author of the books: *Identity of the Foreigner* (co-author: Kristin Platt, Brockmeyer Bochum, 1993); *Structures of Collective Force in 20th Century* (co-author: Kristin Platt, Genocide and Modern Trend, Bd. 1, Leske and Budrich, 1998); *Colonialism: Colonial Discourse and Genocide* (co-authors: Horst Gründer und Uwe-K. Ketelsen, Genocide and Modern Trend, Bd 2, Finch, Munich, 2004); *The Feasibility of the World* (co-author, Kristin Platt, München, 2006), etc.

Editor in Chief of *Zeitschrift für Genozidforschung* ("Journal for Genocide Research").

Recipient of the Franz Werfel Award for Human Rights Activities (2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DADRIAN Vahakn

ՏԱՏՐՅԱՆ Վահագն

Retired Professor of Sociology. Director of Genocide Research Centre at the Zoryan Institute. New York State, USA. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Born in Istanbul in 1926 (May 26).

Graduate of the University of Berlin in mathematics, the University of Vienna in history and the University of Zürich in international law. Doctor of Philosophy in Sociology from the University of Chicago (1954). His academic background includes affiliations with: Harvard University as a Research Fellow; Massachusetts Institute of Technology as a Guest Professor; Duke University as a Visiting Professor.

Professor of Sociology at the State University of New York (1970–91). Director of Genocide Study Project (sponsored by the H. F. Guggenheim Foundation, since 1991). Guest lecturer at the Universities of *Frankfurt am Main*, Cologne, Bochum and Münster. Visiting Professor at European universities, among them Universities of Amsterdam and Utrecht in the Netherlands (1993–94), Universities of Geneva and Brussels (1996–98), Free University of

Berlin, Universities of Munich, Parma, Torino, Zürich, Uppsala (in French, English and German), and UNESCO's Paris Centre (1999). Presently Director of Genocide Research at the Zoryan Institute.

First Armenian scholar invited to the Congress of the USA (1976) and the British Parliament, House of Commons (80th anniversary of the Armenian Genocide, 1995) to deliver a lecture commemorating the Armenian Genocide.

Author of a great number of monographs, articles and books, including: *The History of the Armenian Genocide: Ethnic Conflict from the Balkans to Anatolia to the Caucasus* (Providence, RI & Oxford: Berghahn Books, 1995); *German Responsibility in the Armenian Genocide: A Review of the Historical Evidence of German Complicity* (Watertown, MA: Blue Crane Books, 1996); *The Key Elements in the Turkish Denial of the Armenian Genocide: A Case Study of Distortion and Falsification* (Cambridge, MA and Toronto: Zoryan Institute, 1999); *Warrant for Genocide: Key Elements of Turko-Armenian Conflict* (New Brunswick and London: Transaction Publishers, 1999). His books have been translated and republished in French, Russian, Greek, Italian, Bulgarian, Turkish.

Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1998). Honorary Doctor of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1995). Honorary Professor by four universities in Armenia, including Yerevan State University (2005).

Recipient of: "Movsses Khorenatsi" State Medal of the Republic of Armenia (1995); Ellis Island Medal of Honor of the USA (2005); Lifetime Achievement Award of the International Association of Genocide Scholars (USA, 2005); Gold Medal of Yerevan State University (2005); Gold Medal of Yerevan Law School (2005); Dadian Award of the Armenian Students Association of the USA (2004).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DAMADIAN Raymond

ԴԱՄԱԴՅԱՆ Ռայմոնդ
ՏԱՄԱՏԵԱՆ Ռեյմոնդ

Biophysicist. Inventor of the Magnetic Resonance Scanning Machine. Founder and President of *Fonar Corporation*. Doctor of Medicine. Melville, New York, USA. Born in 1936 (March 16) in Forest Hills, New York. Son of Vahan Kevork Damadian. Married to: Donna Terry, two sons and daughter.

Bachelor of Science in Mathematics from the University of Wisconsin (1956). Doctor of Medicine degree from the Albert Einstein College of Medicine in New York (1960). Postdoctoral fellowships in nephrology at the University of Wisconsin, School of Medicine, and in biophysics at Harvard University's School of Medicine (1960–65).

Medical officer in the Air Force of the USA (1965–67). Faculty position in internal medicine and biophysics at the State University of New York, Downstate Medical Center (1967–78). Founder, President and Chairman of *Fonar Corporation* (production of *Magnetic Resonance Imaging* scanners, Melville, New York, since 1978).

Author of a great number of scientific publications and more than 40 patents, especially: *Tumor Detection by Magnetic Resonance* (Science, 1971), where it has been reported that tumors and normal tissue responded differently to Nuclear Magnetic Resonance; US Patent 3 789 832 (design and use of NMR for detecting cancer, 1974). Author of the first Magnetic Resonance Imaging (MRI) scan of the human body (1977, production of the first commercial scanner in 1980).

Member of the Biophysical Society (USA); American Association for the Advancement of Science; International Society for Magnetic Resonance in Medicine; Society for Medical Innovation and Technology; Associates for Biblical Research.

Recipient of: Ford Foundation scholarship (at age fifteen); National Medal of Technology (USA, 1988); Lifetime Achievement Award (as "the man who invented the *Magnetic Resonance Imaging* scanner", Lemelson-MIT, 2001); Bower Award in Business Leadership of the Franklin Institute (Philadelphia, 2004); National

Inventors Hall of Fame (1989); "National Inventor of the Year Award" (Intellectual Property Owners Education Foundation, USA, 2007); "Man of the Year-2003" (Knights of Vartan, 2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DAMLAMIAN Jean-Jacques

ՊԱՍԿԱՅԱՆ ժան ժակ

Scholar in the field of telecommunications. Special Advisor to the Chief Executive Officer of *France Telecom*. Paris, France. Born in Paris 1942 (May 29). Married and has one daughter.

Graduate of the *Ecole Polytechnique* (1963) and the *Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications* (1966) in Paris.

Different positions within the divisions of *France Telecom* (Research and Development Laboratory "CNET", Local and Long Distance Networks Operations, Overseas Networks, Personal Assistant to the Chief Executive Officer, 1966–88). Senior Vice President of Marketing and Sales for *France Telecom* (1989–91). Group Vice President of International and Industrial Affairs of *France Telecom* (1991–95) and Group Executive Vice President in charge of the Development Branch of *France Telecom* (1996–2003). Senior Vice President of Corporate Technology and Innovation of *France Telecom* (in charge of the Group of Research and Development activities, the Directorate of Innovation, and the Directorate of Intellectual Property and Licensing, 2003–04). Adviser to the Chief Executive Officer of *France Telecom* (since 2004).

Founder of the mobile telecommunications department and the program "GSM-Itineris" (*Groupe Spécial Mobile* – Global System for Mobile Communications) in *France Telecom* (1989). Initiator of the Internet Service Provider business (including high speed internet-ADSL) of *France Telecom* (presently "Wanadoo"). Under his management *France Telecom* established strategic points of presence in the world and invested in overseas networks ("Telecom Argentina" and "Telmex" in Mexico).

Member of the Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE). Member of: Board of Directors of "Bull S.A." (since 1996); "Palm Inc." (since 2000). Chairman of the Supervisory Board *Eutelsat* (since 2001). Special Adviser to the Chair of Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (international organization, 2005). Non-executive Director of "A NOVO" (European provider of maintenance and customization services for the digital technologies, 2007). Recipient of the French Legion of Honor, Order of National Merit, Order of "Palme Académiques" (2001).

2007. Source of information: open publications, media and internet

DARZI Ara

ԴԱՐԶԻ Արա

Professor of Surgery. Sir. Minister at the Department of Health. London, UK. Born in 1960 (May 7) in Iraq. Son of Warkais (Vardkes) and Dykranouhi (Dickie) Darzi. Married to: Wendy Darzi (Dublin), children: Freddie and Nina.

Graduate of the Royal College of Surgeons (Ireland, 1984). Fellow of the Royal College of Surgeons (Ireland, 1992). Medical Doctor degree from the Trinity College, University of Dublin (1992). Recipient of Fellowships: Royal College of Surgeons of England (1995); American College of Surgeons (1998); Academy of Medical Sciences (2003); College of Physicians and Surgeons of Glasgow (2003); Fellow of the City and Guilds of London Institute (2004); Royal College of Surgeons of Edinburgh (2005).

House Officer of the Richmond Hospital (1984–85). Senior House Officer of the Beaumont Hospital (1985–86). Clinical Research Fellow, Trinity College Dublin (1986–88). Surgical Registrar, Beaumont Hospital (1988–89). Surgical Registrar, St Mary's Hospital Rotation (1990–91). Senior Registrar/Academic Lecturer, St Mary's Hospital (1991–93). Consultant Surgeon/Senior Lecturer, Central Middlesex Hospital (1993–94). Consultant Surgeon/Senior Lecturer, St Mary's Hospital (1994–98). Honorary Professor, Imperial College (since 1996).

Honorary Consultant Surgeon at Great Ormond Street Hospital for Sick Children. Head of Division of Surgery Anesthesia and Intensive Care, Faculty of Medicine (Imperial College, London). Professor of Surgery and Head of Department Surgical Oncology and Technology, Division of Surgery Anesthesia and Intensive Care, Faculty of Medicine (Imperial College, London). Consultant Surgeon with an interest in Coloproctology and Minimal Access Surgery at St. Mary's Hospital, London. Honorary Consultant, St Marks Hospital and North West London National Health Service Trust. Honorary Consultant, Hammersmith Hospital Trust. Minister at the Department of Health (appointed by Prime Minister Gordon Brown in 2007).

Author/co-author of a great number of scientific publications in different fields of surgery, medical image computing, biomedical engineering, clinical safety, robotics, man-machine interfacing, virtual/augmented reality and bio-medical simulation. Pioneer of minimally invasive surgery.

Vice-president of the International Society of Digestive Surgery. Elected Council Member and Educational Officer of the Association of Endoscopic Surgeons of Great Britain and Ireland (1994–2000). Tutor in Gastrointestinal and Minimal Access Surgery at the Royal College of Surgeons of England (1995–2001). Member of Education Board, Raven Department of Education, Royal College of Surgeons of England (1998, Three committee meetings a year). Elected Council Member and Secretary of The Society of Minimal Invasive Therapy (1998–99). Elected Member of Steering Committee (council) Surgical Research Society (since 1998). Council Member of the Association of Coloproctology of Great Britain and Ireland representing the AESGBI (1997–99). Council Member of The Royal Society of Medicine (Surgical Section, 1995–99). Member of the Policy and Evaluation Advisory Group "The Nuffield Trust" (since 1997). Member of Specialty Advisory Committee in skills assessment for Joint Committee of Higher Surgical Education (JCHST), the Royal College of Surgeon of England (since 1999). Member of Educational Committee European Association of Endoscopic Surgeons (1999–2004). Member of

Integrated Healthcare Technologies Sector Program Committee, Engineering and Physical Science Research Council (1999–2003) and Medical Research Council Leadership Network (since 2005). Medical Director and Member of Steering Committee, Bio Engineering Institute, Imperial College (since 2005). Member of the Scientific Board and a Trustee of the BUPA foundation (2001–2005). Medical Director for Center of Advanced Training and Technology – TYCO health care. Board Member of ICON – Imperial College Consultants (2004–2005). External Expert for Medicines in Healthcare Products and Regulatory Agency. Member of the External Advisory Board for the University of Texas MD Anderson Cancer Center. Honorary Advisorship for the CUHK Jockey Club Minimally Invasive Surgical Skills Center Chinese University of Hong Kong.

Knight Commander of the Most Excellent Order of the British Empire (2002).

Recipient of: Hamdan Award Medical Research Excellence (2004); Queen's Anniversary Prize in Higher and Further Education (2001); Hunterian Professorships, The Royal College of Surgeons of England (1997, 1998); James IV Travelling Fellow (1998).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

DER KIUREGHIAN Armen

ՏԵՐ- ԿՅՈՒՐԵԴՅԱՆ Արմեն

Professor of Civil Engineering. Taisei Chair Professor of Civil Engineering. San Francisco, California, USA Born in 1947 (October 4) in New Julfa, Isfahan (Iran). Son of Sumbat Der Kiureghian and Arax Aftandilian. Married to: Nelly Ouzounian (Glendale, California, 1983), daughter: Naira (born 1984), son: Sebouh (born 1987).

Bachelor of Science in Civil Engineering, Teheran University (Iran, 1970). Master of Science in Structural Engineering (1971). Doctor of Philosophy in Structural Engineering, University of Illinois at Urbana-Champaign, Illinois (USA, 1975).

Assistant Professor. Department of Civil Engineering. University of South California

(Los Angeles, 1975–78). Assistant Professor (1978–81), Associate Professor (1981–85), Professor (1985–99), Vice Chair (1990–93), Chair (1997–2001) of Structural Engineering, Mechanics and Materials Group, Department of Civil and Environmental Engineering, University of California (Berkeley, 1978–99). Taisei Chair in Civil Engineering, University of California (Berkeley, since 1999). Visiting Professor, Mitsubishi Heavy Industry Chair, University of Tokyo, Research Center for Advanced Science and Technology (Japan, 1989). Director of the Engineering Research Center, American University of Armenia (Yerevan, 1991–2004). Dean, College of Engineering, American University of Armenia, Yerevan (an affiliate of the University of California, since 1991). Member of Academic Staff, European School for Advanced Studies in Reduction of Seismic Risk (Rose School, Pavia, Italy, since 2002).

Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (since 1998). Member of: American Society of Civil Engineers (since 1975, Committee on Safety of Nuclear Structures, STD–1979/83; Committee on Safety of Buildings, STD–1979/84 and Control Group–1986/90; Committee on Probabilistic Methods, EMD–1980/88 and since 2003, Vice Chair–1983/84 and 1986/87, Chair–1984/86; Committee on Programs, EMD–1984/86; Committee on Seismic Risk, TCLEE, since 1981); Earthquake Engineering Research Institute (since 1979); U.S. Scientific and Engineering Reconnaissance Team of Earthquake in Armenia (December 7, 1988); Seismological Society of America (since 1975); International Association for Structural Safety and Reliability (Committee on Stochastic Methods in Structural Engineering, Subcommittee on Computational Stochastic Mechanics, Subcommittee on Systems Reliability and Optimization, since 1986, Chair since 2001). Elected Foreign Member, Armenian National Academy of Engineering (Yerevan, 1994). Member of: International Federation for Information Processing (Working Group 7.5 on Reliability and Optimization of Structural Systems, since 1986); Consortium of Universities for Research in Earthquake Engineering (University of California, Berkeley Institutional Representative, 1998–04; Secre-

tary, Board of Directors, 2000–01; Treasurer, Board of Directors, 2001–04); Armenian Association for Earthquake Engineering (since 2002). Chairman (1999–03) and President (since 2003) of the Civil Engineering Risk and Reliability Association.

Author of more than 300 publications, including 86 articles in archival journals in different fields of engineering sciences, especially in structural reliability, risk analysis, random vibrations, data analysis, earthquake engineering. Vice Chair of the Editorial Board of *Journal of Engineering Mechanics*. Member of the Editorial Boards of: *Probabilistic Engineering Mechanics*; *Structural Safety*; *Earthquake Engineering and Structural Dynamics*; *Earthquake Spectra*; *Computational Structural Engineering*; *Journal of Seismology and Earthquake Engineering*. A founder of the American University of Armenia (Yerevan, Armenia). Founding Member of the Board of Trustees, American University of Armenia (since 1991). Member of the Board of Trustees, State Engineering University of Armenia (1993–96). President of the Armenian Professional Society of Bay Area (1985–86, Member of the Scholarship Committee in 1983–84). Vice President (1984–86), Armenian Alumni Association, University of California (Berkeley), Chair (1989–94), Faculty Liaison, William Saroyan Armenian Studies. Chairman (1987–89), Vice-Chairman (1981–82), Member of School Board (1980–82, 1987–89 and since 1994), Armenian American Day School, San Francisco. Chairman of the Advisory Committee on Armenian Studies, University of California, Berkeley (1994–2004).

Recipient of: Research Fellowship, Japan Society for Promotion of Science (Japan, 1983); Walter L. Huber Civil Engineering Research Prize for “research on development of probabilistic methods for seismic hazard analysis, dynamic response of structures and secondary systems, and structural reliability” of the American Society of Civil Engineers (1988); Fulbright Distinguished Professor Lectureship, University of Ljubljana (Slovenia, 1989); Mitsubishi Heavy Industry Visiting Chair Professorship, University of Tokyo (Japan, 1989); Man of the Year, Armenian Professional Society of Los Angeles “for his tireless dedication to advancing higher education in Armenia

and the United States and for his commitment to serving the Armenian communities in the Diaspora” (1996); Citizen of the Year, Armenian–American Citizens’ League for “outstanding support of the Armenian community” San Francisco (California, 1997); Taisei Chair in Civil Engineering, University of California, Berkeley (1999); CERRA Award, Civil Engineering Risk and Reliability Association “for outstanding contributions to the theory of structural reliability” (1999); *Movses Khorenatsi* Medal, Government of Armenia “for contributions made for advancing higher education in Armenia” (Yerevan, 2001); Plaque of Appreciation, Armenian Association for Earthquake Engineering “in recognition of his significant contribution to the development of seismic isolation technology in Armenia” (2003); Distinguished Alumnus Award, Tehran University (Iran, 2004); Alfred M. Freudenthal Medal of the American Society of Civil Engineers (2006).

2006. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

DER MERGUERIAN Robert

ՏԵՐ-ՄԵՐԿԵՐՅԱՆ Ռոբերտ

Linguist. Doctor of Science, Professor. Marseilles, France. Born in Marseilles (1938). Son of Hovhannes and Angele Der Merguerian. Married to: Eleonor Gayamian (1968), son: Dominique, daughter: Audrey.

Graduate of the State University of Yerevan (Armenia, 1962). Doctor of Science in Linguistics, *Provence* University (France, 1982). Recipient of: *Habilitation à Diriger des Recherches* (*Provence* University, 1998).

Lecturer of English, Yerevan Institute of Foreign Languages (1962–66). Professor of Armenian Language and Civilization at the *Provence* University (since 1982). Founder and Head of the Chair of Armenian Studies (*Provence* University). Director of *Département Langues Diverses* (*Provence* University, 2003–06).

Author of a great number of articles and scientific reports in linguistics and in Armenian studies published in different times in:

“Bazmaveb” (review, Venice); *“Patma-Banasirakan Handes”* (“Historical Philological Review”, Armenian Academy of Sciences, Yerevan); *“Acta Orientalia”* (Budapest); etc. Translator into French of Avedis Aharonian’s book: *“On the Way to Liberty”* (*“Pharnteses”*, Marseilles, 1978) and of Berdj Zeytuntsian’s novel: *“The Most Miserable Man”* (ibid., 2002).

Founder and Coordinator of the Western Armenian Terminological Council (Marseilles, since 1989). Editor and Co-author of *“Guide of the Western Armenian Terminological Council”* (4 books published in Marseilles, 1993; 1995; 1998 and 2002). Member of: International Association on Armenian Studies (Leiden, since 1983); Aix-en-Provence Linguistic Circle (since 1982); Association of Armenian Studies (Paris, since 1993); Higher Council of Armenian Language (foreign member representing the Armenian community of France, Yerevan, since 1996); “Commission of Specialists” (15th Section) at *Provence* University (since 1999). Organizer of the International Colloquium on Armenian History and Culture (*Provence* University, Aix-en-Provence, 2004) and Editor of the books *“Armeniaca 1”* and *“Armeniaca 2”* (publication of full papers of the Colloquium, 2004 and 2008).

Doctor *Honoris causa* of the State University of Yerevan (2007). Professor of some French universities.

2005. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

DER TOROSSIAN Papken

ՏԵՐ-ԹՈՐՈՍՅԱՆ Քաթկեն

Entrepreneur, administrator, philanthropist. Former Chairman of the Board of Directors and Chief Executive Officer of a number of enterprises of the electronics industry (ECS Microsystems, Silicon Valley Group Inc.). Saratoga, California, USA. Born in Latakia (littoral town in Northern Syria) in 1939. Married to: Claire Der Torossian (1961), four children: Greg, Tina, Jill and Jennifer.

Education: Bachelor of Science degree in Mechanical Engineering from the Massachusetts Institute of Technology; Master of Science degree in Mechanical Engineering from Stanford University; Master of Business Administration degree from the University of Santa Clara.

Various engineering and management positions at *Spectra-Physics* (4 years) and at *Hewlett Packard Co.* (12 years). Vice-president of the *Telephone Products Group* and President of the Santa Cruz Division of *Plantronics Inc.* (1976–81). President and Chief Executive Officer of *ECS Microsystems* (communications and PC company). President (since 1984), Chief Executive Officer (1986–91) and Chairman of the Board (since 1991) of *Silicon Valley Group Inc.* Chairman of *SEMI/Sematech* (1990–92); Member of the Board of the *Silicon Valley Manufacturing Group* (1997–2001). Chairman of the Board of *Therma-Wave Inc.* (2003–07); Current Executive Chairman of *Vistec Semiconductor Systems Group Inc.* (formerly *Leica Micro-systems*, Semiconductor Equipment Division, Wetzlar, Germany); Director of *Parker Vision* and Managing Director of *Crest Enterprise LLC*. Chairman of the American Electronic Association's Silicon Valley Council and the American Electronic Association's International Public Affairs Committee.

Member of the President's Export Council Subcommittee on Export Administration Bureau of Industry and Security at the Department of Commerce of the USA. Chairman of the Semiconductor Equipment and Materials International Environmental, Health and Safety Committee, Semiconductor Industry Supplier Association (SISA). Member of: American Electronic Association's Bay Area Council Executive Committee; Board of Directors of the Bay Shore Lyric Opera (non-profit organization); Board of the National Conference of Christians and Jews; Board of the National Conference for Community and Justice (NCCJ). Elected Member of: Board of Semi/Sematech American Electronic Association's International Public Affairs Steering Committee (1989–90); American Electronic Association's Board of Directors (three years) and Chairman of the Silicon Valley Council. Visiting alumnus at the Massachusetts Institute of Technology and a

trustee of the University of California, Santa Cruz. Member of the Santa Clara County Arts Council and Board of the Santa Cruz County Business Council.

Founder of *Bay Shore Lyric Opera Company* (Capitola Theatre). Sponsor and Member of the Saint Andrew Armenian Church Cultural Committee (Silicon Valley). One of the sponsors of the American University of Armenia.

Recipient of: Ellis Island Medal of Honor (1995). Environmental Leadership Award from the Pacific Industrial and Business Association (2000); Entrepreneur of the year (Silicon Valley, 2002).

2007. Source of information: open publications, media and internet

DER-YEGHIAYAN Samuel

ՏԵՐ-ԵՂԻԱՅԱՆ Սամվել,
ՏԵՐ-ԵՂԻԱԵԱՆ ՍԵՄ

United States Federal Judge for Northern District of Illinois (the first Armenian immigrant Federal Judge in the history of the United States). Born in 1952 (February 16) in Aleppo, Syria. Married to: Becky Der-Yeghiayan, daughter: Tara, and son: Jared.

Bachelor of Arts from Evangel University in Springfield in Political Science (Missouri, 1975). Juris Doctor degree from Franklin Pierce Law Center in Concord (New Hampshire, 1978).

Trial Attorney for the Immigration and Naturalization Service (Chicago, 1978–82). Attorney, then Acting district director at the Justice Department's Chicago District of Immigration and Naturalization Service (1986–87) with jurisdiction over the states of Illinois, Indiana, and Wisconsin (1982–2000). Judge, U.S. Department of Justice Executive Office for Immigration (2000–03). United States Federal Judge for Northern District of Illinois (confirmed by Senate, since 2003).

Member of Law Review Editorial Board, Franklin Pierce Law Center in Concord, New Hampshire (1978). Member of the Armenian Bar Association (Los Angeles).

Recipient of: Outstanding Performance Ratings as a U.S. Justice Department Attorney from the Attorney General of the United States

(1981–2000); Superior Accomplishment Awards as a government attorney; Certificates of Appreciation from the Chicago Bar Association for the contributions to the Chicago Lawyer's Court Handbook; Frank J. McGarr Award of the Federal Bar Association as the Outstanding Federal Government Attorney in Chicago (1986), Year Award from the District Council Commissioner of the Immigration and Naturalization Service and the U.S. Attorney General (1998), *Regius Award*, Department of Social Sciences Evangel University (2004).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DEVEDJIAN Padrick

ԴԵՎԵՋՅԱՆ Պատրիկ

Politician, Member of the French Parliament. Former Minister of Local Liberties and Minister of Industry, Attached to the Minister for the Economy, Finance and Industry of France. President of the *Conseil Général* of Hauts-de-Seine. General Secretary of the *Union pour un mouvement populaire* (UMP). Paris, France. Born in 1944 (August 26) in Fontainebleau (France). Son of Roland Devedjian and Monique Wallois. Married to: Sophie Vanbremeersch (1969), children: Thomas, François, Arthur, Basile.

Graduate of: Armenian College "Samuel Moorat" in *Sèvres* (Hauts-de-Seine); *Lycée Condorcet* (Paris); Faculty of Law, Paris University II (Master of Law); Institute of Political Studies of Paris.

Co-founder (with Raymond Aron) of the liberal review "*Contrepoint*" (1969). Lawyer of the Paris bar (since 1970). One of the founders of the RPR (*Rassemblement pour la République*– Gathering for the Republic) party in 1976. Mayor of Antony (Hauts-de-Seine, since 1983, reelected in 1989, 1995 and 2001), then Second Assistant of the Mayor of Antony in charge of finances (since 2002–06). Member of the French Parliament from the Department of *Hauts-de-Seine* (since 1986, reelected four times in 1988, 1993, 1997 and 2002), Member of the Commission of Foreign Affairs and Bureau of Group (2005). Minister for Local Liberties (2002–04) and Minister of

Industry Attached to the Minister for the Economy, Finance and Industry of France (2004–05). President of *Conseil Général* of *Hauts-de-Seine* (since 2007).

National Secretary (1986–88, 1998–99) and Spokesman (1999–2001) of the RPR, Secretary of the Departmental Federation of the RPR of *Hauts-de-Seine* (2000–02). Member of the Political Office of *Union pour un mouvement populaire* (since 2002). President of the Community of Agglomeration *Hauts de Bièvre* (2003–05). Member of "*Mouvement européen-France*" (since 1990, Vice-president until 2002) and "*Commission Trilaterale*" (Bilderberg Meetings in 1993 and 2006). Official political adviser of Nicolas Sarkozy for the presidential election of 2007. General Secretary of the UMP (since 2007).

Author of the books: "*Le Temps des Jugés*" (Flammarion, Paris, 1996); "*Penser la Droite*" (Collection "Opinion column", Plon, 1999); "*À moi le ministère de la parole*" (*L'Archipel*, 2006); "*Décentralisation: la tapisserie de Pénélope*" (*Commentaire n°113, Printemps*, 2006).

2007. Source of information: open publications, media and internet

DEYIRMENDJIAN Jacques

ԴԵՅԻՐՄԵՆՋՅԱՆ ժակ, Արա

Administrator. President of the company "Deynergies". Former Group President, Chief Executive Officer of *Gaz de France International*. Paris, France. Born in 1944. Married, 3 children.

Graduate of the *Ecole Polytechnique de Paris* and the *Ecole Nationale de la Statistique et de l'Administration Economique* (National School of Statistics and Economics, 1969).

Manager of *Gaz de France* (since 1967), Chief of Service (1979–85) and Deputy Director of Service (Production and Transport, 1985–89). Managing Director of the International Division (1989), Senior Executive General Representative of *Gaz de France* (1996–2000). Vice President, then Executive Vice-President of *Gaz de France* (with responsibility for international affairs and industrial partnerships, 2000 and 2001).

Director (Administrator) of *Institut Français du Pétrole* (2003). Group President, Chief Executive Officer of *Gaz de France International* (2004–05). President of the company “Deynergies” (since 2005). Member of the Supervisory Board of GASAG (Germany) and of the Supervisory Board of SPP (Slovakia). Board Director of *Fingaz* (Switzerland). Chairman of a great number of international organizations, especially of the Executive Board of the UNECE Gas Centre (Geneva, 2005).

Recipient of *Légion d'honneur* (France, 1997).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DIKRANIAN Harry

ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ Հարրի

Attorney at law. Montreal, Quebec, Canada. Born in Montreal (Quebec, Canada) in 1967 (August 25). Son of Dikran Dikranian and Madeleine Zakarian. Married to: Norma Alepian (Montreal, 1996), children: Marc Taro, and Alissa Norma.

Graduate of the McGill University, Bachelor of Law – Bachelor of Civil Law degrees (Montreal 1996) and *École du Barreau du Québec*, Montréal Division, Professional training at Québec Bar (1997). Master of Arts in Administration and Policy Studies degree (1995). Certificate in Advanced Armenian Studies, *Academia Armena Sancti Lazari*, Venice (Italy, 1986).

Business litigator, *Sternthal Katzenelson Montigny* (since 1998).

Author/co-author of numerous articles in the field of law.

Winner of Class Action at the Supreme Court of Canada in December 2005 involving 136,000 members and 40 million dollars.

He was the subject of a thirty-minute documentary entitled “Denial of a Genocide” (television series called Past Lives), that aired on Global TV’s Prime Television Network (several times across Canada, since 2005).

Member of the Board of Directors, Congress of Canadian Armenians (2006). President (2002) and Vice President (two terms,

1999–2000) of the Canadian Armenian Business Council. Founder of the *Canadian Youth Mission to Armenia* (1993). Board Member of *Ecole Alex Manoogian Armen-Québec de l’UGAB*. Member of the Armenian Bar Association (Los Angeles).

2005. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

DJEREJIAN Edward Peter

ԾԵՐԵՃՅԱՆ Էդվարդ,
ԾԵՐԵՃԵԱՆ Էդուարդ

Diplomat. American Ambassador, Honorary Doctorate in the Humanities, Honorary Doctor of Laws. Bethesda, Maryland, USA. Born in 1939 (March 6) in New York. Married to: Francoise Haelters, son: Gregory, daughter: Francesca.

Graduate of Georgetown University, School of Foreign Service, Bachelor of Science (1960). Honorary Doctorate in the Humanities (ibid., 1992); Doctor of Laws (*Honoris causa*) from Middlebury College (2004).

First Lieutenant in the United States Army (Republic of Korea, 1961–62). Political officer of the USA Foreign Service in Moscow and Amman (1962–66), in Beirut (Lebanon, 1966–69) and in Casablanca (Morocco, 1969–72). Consul General in Bordeaux (France, 1975–77). Head of the Political Section of the USA Embassy in Moscow (1979–81). Deputy Chief of the USA mission to the Kingdom of Jordan (1981–84). Special Assistant to the President and Deputy Press Secretary of Foreign Affairs (White House, Washington, 1985–86). Deputy Assistant Secretary of Near Eastern and South Asian Affairs (1986–88). USA Ambassador to the Syrian Arab Republic (1988–91), to Israel (1991–93). Founding Director of the James A. Baker III Institute for Public Policy at Rice University (since 1994). Janice and Robert McNair Chair in Public Policy and the Edward A. and Hermena Hancock Kelly University Chair for Senior Scholars.

Chairman of the congressionally mandated Advisory Group on Public Diplomacy in the Arab and Muslim World (since 2003), and Senior Advisor to the congressionally mandated

Iraq Study Group (since 2006). Member of the *Council on Foreign Relations Board*, Director of other corporate and non-profit organizations.

Author of the book “Danger and Opportunity—An American Ambassador’s Journey Through the Middle East” (Simon & Schuster Threshold Editions, 2008).

Recipient of: President’s Meritorious Service Award (1988); Department of State’s Distinguished Honor Award (1993); Ellis Island Medal of Honor (1993); Presidential Distinguished Service Award (1994); Anti-Defamation League’s Moral Statesman Award (1994).

2006. Source of information: open publications, media and internet

DJIGARKHANIAN Armen DZHIGARKHANIAN

ՋԻԳԱՐԽԱՆՅԱՆ Արմեն

Cinema and theatre actor. People’s Artiste of the Soviet Union, Republic of Armenia and Russian Federation. Moscow, Russian Federation). Born in Yerevan in 1935 (October 3). Son of Boris and Elena Djigarkhanian. Married to: Tatyana Sergejevna Djigarkhanian.

Graduate of the Yerevan State Fine Arts and Theatre Institute (1958). Actor at the Russian Stanislavsky Theatre in Yerevan (1955–67), then at the “Lenkom” Theatre (since 1967) and Mayakovsky Academic Theatre (since 1969) in Moscow. Founder (1995) and Director (since 2005) of the Moscow *Armen Dzhigarkhanian Art Theatre* (he himself takes part in numerous plays). Lecturer at the State Institute of Cinema in Moscow (at present Russian State Institute of Culture, 1990–95).

Creator of the leading parts in theatre and television performances (about 100), also in 250 films, especially in: “Hello, It’s Me” (F. Dovlatian), “The Meeting Place Cannot be Changed” (S. Govorukhin), “Hello, I am Your Aunt” (V. Titov), “Tehran-43” (A. Alov and V. Naumov), “Imperial Crown of Russia” (Ed. Keossayan), “Passport” (G. Danelia), “Shirly-Mirly” (V. Menshov), etc.

Laureate of the State Prize of the Armenian SSR in 1975 for “Triangle” and again in 1979 for “Snow in Mourning”; People’s Artiste of the

Soviet Union (1985); Recipient of: Honorary title “Actor of the end of the XX century” in the Moscow International Festival of Theatre and Television Performances (for the leading part of Max in “Return Home”, 2000); Stanislavsky Prize (Moscow, 2000); “Golden Mask” (Moscow, 2001); Medal “For Services for the Fatherland, 3rd range”, Russian Federation (2004). Honorary Citizen of Yerevan (2001). His name has been registered in the Guinness Records Book as an actor who has taken on leading roles in over 250 films.

2006. Source of information: open publications, media and internet

DONABEDIAN Patrick

ՏՈՆԱԴԵՏՅԱՆ Պատրիկ,
ՏՕՆԱԴԵՏԵԱՆ Պատրիկ

Professor of Armenian Studies, *Université de Provence*. Doctor of Philosophy in Art Sciences. Habilitated Doctor in History of Art. Aix-en-Provence, France. Born in 1953 (February 13) in Tunis (Tunisia). Son of Zareh Donabedian and Carmen Zervos. Married to: Renata Jadlauskaitė; children: Gayane and Loussine.

Graduate of: *Université de Provence* (Master in Russian Language, 1974); *Université Paris X – Nanterre* (Master in History of Art, 1977); “Aspirantura” in Armenology and History of Art, Yerevan State University (1975–80); Yerevan State University (Master in Armenian Language, 2002). Doctor of Philosophy in Art Sciences, Academy of Fine Arts (Saint-Petersburg, 1981). Doctor in History of Art, *Université Paris X – Nanterre* (1986). Habilitated Doctor in History of Art and Armenology, *Université Montpellier III* (2004).

Teacher of French Language (State Universities of Yerevan and Moscow, 1979–84). Director of French Language Centre, French Embassy in Nigeria (Lagos, Nigeria, 1984–88). Teacher of Russian Language in French secondary schools (1988–92). Teacher of Armenian Culture (History of Art), *Institut National des Langues et Cultures Orientales* (Paris, 1991–93). Attaché for Cooperation and Culture, French Embassy in Armenia (1992–96). Counselor for Cooperation and Culture, French

Embassy in Lithuania (1996–2001). Redactor for Cooperation with Russia and the Baltic States, French Ministry of Foreign Affairs, Paris (2001–04). Counselor for Cooperation and Culture, French Embassy in Ukraine (2004–06). Professor of Armenian Studies, *Université de Provence*, and Scientific Researcher at the *Laboratoire d'archéologie médiévale méditerranéenne, Université de Provence/Centre National de la Recherche Scientifique* (Aix-en-Provence, since 2006).

Author of a great number of scientific articles, chapters in books, monographs, catalogues in the fields of history of art, armenology, Armenian architecture, etc., especially of the monograph *"L'âge d'or de l'architecture arménienne. VIIe siècle"* ("Editions Parenthèses", Marseille, 2008); books: *"Les arts arméniens"* (co-author: J.-M. Thierry; Paris, "Mazenod", 1987) which has been translated into German ("Herder", Fribourg, 1988) and into English (New York, "Abrams", 1989); *"Le*

Karabagh" (co-author: C. Mutafian; *"Groupe-ment pour les Droits des Minorités"*, 1989); *"Artsakh, Histoire du Karabagh"* (co-author: C. Mutafian; Paris, "Sévig Press", 1991). Co-editor (with R. Dermerguérian) of the book *"Armeniaca 2"* (2008; publication of full papers of the Colloquium on Armenian History and Culture *"La culture arménienne hier et aujourd'hui"* in 2007 at the Université de Provence).

Member of the *Société Nationale des Antiquaires de France* (Paris) and International Association of Armenian Studies (Leyden, Netherlands).

Recipient of: *Prix Eugène Carrière de l'Académie Française* (1988; for his book *"Les Arts Arméniens"*, Paris, 1987, co-author J.-M. Thierry); Order of the Lithuanian Grand Duke Gediminas for his contribution to the cultural relations between Lithuania and France (Vilnius, 2001).

2008. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

E

EGOYAN Atom

ԷԳՈՅԱՆ Ատոմ

Filmmaker. Winner of the Academy Awards ("Oscars", Academy of Motion Picture Arts and Sciences, USA), Awards of the Cannes Film Festivals, Genie Awards of Canada. Member of the Royal Canadian Academy of Arts, Toronto, Canada. Born in 1960 (July 19) in Cairo (Egypt). Son of Joseph Yeghoyan and Shushan Devletian. Married to: Arsiné Khandjian, son: Arshile.

Graduate of the University of Toronto (Diploma with honors in International Relations, 1982).

Director of *Ego Films Arts* (Toronto, since 1982).

Director, scenarist, editor and executive producer of more than 20 feature-length films, especially: *"Next of Kin"* (Gold Ducat Award, International Film Week, Mannheim; Genie

nomination for Best Director, 1984); *"Family Viewing"* (International Critics Award, Toronto International Film Festival, 1987; International Critics Award, Locarno, 1988; Best Feature Film, Uppsala, Sweden, 1988); *"Speaking Parts"* (International Film Festival, Cannes, *Quinzaine des Réalistes*, 1989; Special Jury Mention, Valladolid, 1989; Vancouver International Film Festival, Prize for Best Screenplay, 1989); *"The Adjuster"* (Cannes Film Festival in France, *Quinzaine des Réalistes*, 1991; Moscow Film Festival, Special Prize of the Jury, 1991; Toronto Festival of Festivals, Toronto City Award for Best Canadian Film, 1991; Valladolid Film Festival, Golden Spike Award, 1991); *"Calendar"* (Prize of Berlin International Film Festival, 1993); *"Exotica"* (Best Foreign Film, French Critics Association, 1994; Best Foreign Film, Belgium Critics Association, 1994; International Critics Prize, The International Film Festival, Cannes

(Official Competition) 1994; Toronto International Film Festival, Toronto City Award for Best Canadian Film, 1994; Silver Spike, Valladolid International Film Festival, 1994); *"The Sweet Hereafter"* (Two Academy Awards (Oscar), nominations for Best Adapted Screenplay and Best Director, 1997; Grand Prize of the Jury, The International Film Festival, Cannes (Official Competition), 1997; Independent Spirit Award for Best Foreign Film, 1997; National Board of Review Award for Best Ensemble Cast, 1998; Golden Spike Award, Valladolid, 1998); *"Salomé"* of Richard Strauss (Canadian Opera Company, 1998); *"Ararat"* (Genie Awards, 2002; Best Picture Prize, Durban International Film Festival, 2003; Gold Apricot (Grand Prix), Yerevan, 2004); *"Where the Truth Lies"* (Golden Palm, Cannes Film Festival, 2005); *"Away From Her"* (2006). Author of a great number of articles, two books: *"Speaking Parts"* (Toronto, Coach House Press, 1993); *"Exotica"* (Toronto, Coach House Press, 1995).

Elected Member of the Royal Canadian Academy of Arts (1995). Member of the Jury at the Cannes Film Festival (1996). President of the Jury for Best First Feature, Venice International Film Festival (2000). Head of the Jury at the Berlin International Film Festival (2003). President of the Jury at the Film Festival "Golden Apricot" (Yerevan, 2005). Recipient of Canada's Genie Awards (13 times), Cannes Film Festival winner (3 times), Oscar (2 times), awards from Toronto International Film Festival (4 times).

Recipient of: Order of Canada (by Roméo Leblanc, Governor-General, Ottawa, 1999); Outstanding Canadian Award (Armenian Community Center, 1998); *"Chevalier des Arts et Lettres"* (Knighted by the French Government, 1997); "Anahid" Literary Award (Armenian Center of Columbia University, 1999); Toronto Arts Award (1995). Medal "Movses Khorenatsy." (Republic of Armenia, 2003). Honorary Doctor of the University of Toronto, Trinity College, Emily Carr Institute of Art and Design, University of Victoria, Brock University, Ontario College of Art, Queen's University.

2006. Source of information: open publications, media and internet

ELIBEKIAN Robert

ԷԼԻԲԵԿՅԱՆ Ռոբերտ

Painter, stage designer. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1941 (April 21) in Tbilisi, Georgia (into a family of artists, a son of famous Armenian painter Vagharshak Elibekian). Arrived in Yerevan in 1956.

Graduate of the Institute of Drama and Fine Arts in Yerevan (1969).

Numerous exhibitions in several countries, both as an individual and as part of a group, particularly in: *Galerie Soleil* (Montreal, Canada); *Galeriy Noah's Ark* (Beirut, Lebanon); *Cite Internationale des Arts* (Paris, France); *Studio 22* (Antwerp, Belgium); *Renaud Berg* (Brussels, Belgium); Museum of Oriental Art (Moscow, Russia), etc. His creations can be found in several museums and major collections, including: National Gallery of Armenia; Museum of Modern Art of Yerevan; Museum of Oriental Art in Moscow; Art Galleries in Novosibirsk, Omsk, Orenburg; National Gallery in St. Petersburg; Tretyakov Gallery of Moscow; Alex Manoogian Museum in Detroit; Hamarkoen Art Gallery (Toronto); collections of *White House* (Washington) and *Élysée Palace* (Paris). His paintings reveal an imaginary and mystic world in highly individual style.

Stage and costumes designer for ballets, operas, plays and films, including: Ballets and operas "Gayane", "Antouni", "Don Quixote", "Traviata" (at the Alexander Spendiarian Opera and Ballet Theatre in Yerevan); Sundukian's play "Khatabala" (at the Sundukian National Academic Theatre in Yerevan); a great number of films in the "Hayfilm" company (since 1970), etc.

Member of the Artists Union of Armenia (1970).

Recipient of: State Prize of the Armenian SSR (1981); Medal "Movses Khorenatsy" of the Republic of Armenia, for notable achievements in Armenian culture (2001); Presidential Award in Arts, Republic of Armenia (2004); "Best Art Director" Award of the Theatrical Union of Armenia, for his work in "Charents' Reformatory" performance (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

EURNEKIAN Eduardo*ԷՐՆԵԿՅԱՆ Էդուարդո*

Entrepreneur and philanthropist. President of "Aeropuertos 2000" (airports management company), "Tierras de Armenia" and many other companies. Buenos Aires, Argentina. Born in 1933 in Buenos Aires, Argentina.

Proprietor of: Textile factories (till 1990s); "Cabelvision" (Argentina's second-largest cable operator); American television stations ("America 2"); newspaper El (1994); Tele-Communications International Inc., etc.

Owner of a consortium "Aeropuertos 2000" operating 76 airports in the world, mainly across Argentina (33) and South America (airports in Uruguay, Columbia, Ecuador, etc.). Owner of

Milan airport. Proprietor of 200,000 hectares of land and food processing factories in Northern Argentina.

President of the company "International Airport and Tierras de Armenia" (owner of the "Zvartnots" airport in Yerevan, since 2001). Proprietor of Armenian "Converse Bank" (2007).

Member of: Board of Trustees of the All-Armenian Fund "Hayastan" (2005); Business Council of Development of UNESCO, Latin America Section; Italian association "Comitato Leonardo", etc.

Recipient of the Order "Surb Mesrop Mashtots" of the Republic of Armenia (for valuable service to the Motherland. 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

F**FRANGULYAN Georgy***ՖՐԱՆԳՈՒԼՅԱՆ Գեորգի*

Sculptor, painter. Meritorious Painter of the Russian Federation. Professor of the International Academy of Architecture. Moscow, Russian Federation. Born in 1945 in Tbilisi (Georgia).

Graduate of the Moscow High Art-Industrial College (formerly named Stroganov) in 1969.

First art exhibition in Moscow (1967). Solo exhibitions in Moscow, St. Petersburg, Rome, Colmar (France). Has created the author's foundry manufacture (first in the former USSR) where independently embodies all of his art products (1983).

Author of a great number of monumental compositions, plastic art works and series of drawings, including: Allegorical compositions located in front of the Building of the Presidium of the Russian Academy of Sciences (Moscow, 1987); Sculptural composition "Crucifixion" for Saint Francisk church in Ravenna (Italy, 1990), consecrated by Vatican; Memorial to Peter I, Antwerp (Belgium, 1998); Monument to Alexander Pushkin in Brussels (Belgium, 1999);

Bust of Michael Claine installed in the library of Oxford University (UK, 2000); Memorial to the Empress Yelizaveta Petrovna (Kaliningrad, Russia, 2003); Memorial to poet Iosif Brodskiy (Moscow, 2004); Memorial to Bulat Okudzhawa on Arbat St. (Moscow, 2002); Memorial to Aram Khachaturian (Brusov lane, Moscow, 2007); Memorial bust to G.V.Madatov, Russian-Armenian Lieutenant-General, Prince (Shumen, Bulgaria, 2007); Sculptural composition "Dante's Barge", Venice (Italy, 2007); Memorial composition to Boris Yeltsin (Moscow, 2008), as well as of monumental works in Poland, Hungary, Ukraine, Moldavia, Uzbekistan, etc. His works can be found in several museums and major collections, including: Russian State Tretyakov Gallery; Pushkin Museum of Fine Arts; Russian State Museum (St. Petersburg); Museums of Sochi, Kaliningrad, Tambov, etc.

Professor of the International Academy of Architecture (2007). His album "Sculptor Frangulyan" contains about 400 reproductions and photos in different genres (Moscow, 2006).

Recipient of: Order of "Sign of Honor" (USSR, 1986); "Grand Prize", International Small-

forms Competition (Niredkhas, Hungary 1982); "Grand Prize", International Sculpture Competition (Poznan, Poland, 1987); Gold, Silver and Bronze Medals by Dantesco Center, Ravenna (Italy, 1990); Silver Medal of the Russian Academy of Arts (1996); Gold Medal of the Russian Academy of Arts (1998); Pushkin

Gold Medal (1999); title "Meritorious Painter of the Russian Federation" (2004); Annual Premium "The Choice for a Civic Courage and Opposition to Criminality", Social Movement "Resistance" (2007).

2007. Source of information: open publications, media and internet

G**GABRIELIAN Emil***ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ Էմիլ*

Physician, pharmacologist. Doctor of Sciences in Medicine, Professor. Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in Ashtarak in 1931 (January 31).

Graduate of the State Medical Institute of Yerevan (1954). Advanced Courses and Medical Practice at the Research Institute of Pharmacology, Academy of Medical Sciences of the USSR (1960-61); Sechenov Institute of Evolutionary Physiology and Biochemistry (Saint Petersburg, Russia, 1967); Glasgow University, Wellcome Research Laboratory (UK, 1968-69); Nobel Institute for Neurophysiology, Karolinska Institutet (Stockholm, Sweden 1969), Lund University, Department of Clinical Neurophysiology (Sweden). Doctor of Philosophy in Medicine (1962). Doctor of Sciences in Medicine (1971). Professor (1972).

Physician in Chief and surgeon at Artik (Armenia, 1954-58). Assistant of the State Medical Institute of Yerevan (1959-68). Vice President (1969-71), then President of the Yerevan State Medical Institute (1971-75). Head of the Laboratory of Pharmacology and Physiology of Blood Circulation, Chair of Pharmacology (1972-2005). Head of the Chair of Pharmacology (1988-94). Minister of Health of the Armenian SSR (1975-79). Professor of Pharmacology of the Yerevan State Medical Institute (since 1988). Director of Drug and Medical Technologies Agency, Ministry of Health of Armenia (since 1992).

Author/co-author of more than 350 scientific publications, books and textbooks in pharmacology and physiology of blood circulation, phytopharmacology, pharmacology blood cells, etc.

Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 1994, Correspondent-member since 1977, Academician-secretary of the Division of Natural Sciences in 1994-2006). Member of: International Academy of Sciences (since 1996); International Informatization Academy (since 1996); Russian Academy of Natural Sciences (since 2001), Russian Medical-Technical Academy (since 2001); Commission of Drugs of the World Health Organization (Geneva, 1995-98); Research Board of Advisors of the American Biographical Institute; International Academy of Sciences "Ararat" (since 1996). Fellow of the Scientific Council of the International College of Angiology (New York, 1991). Chairman of the Presidential Award Commission of Armenia in Health Care and Medicine (2001-2006). President of the Pharmacology Association of Armenia (since 1993).

Recipient of: Kalinka Prize of UNESCO (1999); Orders "Labour Red Banner", "For Services for Life"; "Knights of the Cross", "Gold Star of Vernadsky"; Medals "Piragov", "Kravkov", "Mkhitar Heratsi", "Paul Erlich" (Gold Medal of the European Academy of Natural Sciences).

2006. Source of information: open publications, media and internet

GAGOSIAN Robert

ԳԱԳՈՍՅԱՆ Ռոբերտ

Oceanographer, marine geochemist. Doctor of Philosophy. President Emeritus of the Woods Hole Oceanographic Institution. Chief Executive Officer of the Consortium for Ocean Leadership. Fellow of the American Academy of Arts and Sciences. Falmouth, Massachusetts, USA. Born in 1944 in Medford (Massachusetts, USA). Married to: Susan Gagosian, two sons: Travis and Alex.

Education: Bachelor of Sciences degree in Chemistry from the Massachusetts Institute of Technology (1966); Doctor of Philosophy degree in Organic Chemistry from Columbia University (1970); Postdoctoral Fellow, National Institutes of Health, University of California, Berkeley (1970–72). Honorary Doctor of Science degrees from Southampton College of Long Island University (2000) and Northeastern University (Boston, 2000).

Assistant Scientist (1972–76), Associate Scientist (1976–82), Senior Scientist and Chair of the Institution's Chemistry Department (1982–87), Associate Director of Research (1987–92), Senior Associate Director and Director of Research (1992–94), Director (1994–2002) and President (2001–2002) of the Woods Hole Oceanographic Institution (Massachusetts). Presently President Emeritus of this Institution. Commissioner of the USA National Commission for the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO, since 2005). President and Chief Executive Officer of the Consortium for Ocean Leadership (Consortium for Oceanographic Research and Education and Joint Oceanographic Institutions, since 2007).

Author/co-author of 85 scientific papers, several technical reports, publications in *The Washington Post*, *The New York Times*, *Science*, etc., including the studies of substances produced by marine organisms and the chemical transformation of these substances as they disperse through the water column to the seafloor. His research led to the discovery that the atmosphere plays an important role in transporting material from the land to the open ocean. Participant in 14 oceanographic research cruises (Chief Scientist of 7 research programs) and in four major field programs.

Fellow of the American Academy of Arts and Sciences (2002). Vice Chair of the USA Council on Ocean Affairs and Member of the National Oceanic and Atmospheric Administration Science Advisory Board (2002). Member of the Science Advisory Panel to the USA Commission on Ocean Policy (2002). Chairman of the Board of Governors for the 52-institution Consortium for Oceanographic Research and Education (1998–2001). Member of: Ocean Sciences Board of the National Academy of Sciences; Geochemical Society of America; American Chemical Society; European Association of Organic Geochemists; National Science Foundation Advisory Committee for Geosciences. Senior Science Advisor to the Director of the Smithsonian National Museum of Natural History; Louisiana Board of Regents; Natural Environmental Research Council; Texas Higher Education Coordinating Board; Commission of North Atlantic Treaty Organization. Chairman of the U.S. Ocean Commission's Investment and Implementation Working Group. Faculty Fellow of the World Economic Forum (Davos, Switzerland (2001).

Recipient of the "Champion of the Oceans Award" by Monmouth University (Southampton, New York, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

GAREGIN II

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ

His Holiness Catholicos of All Armenians. Echmiadzin, Republic of Armenia. Born in 1951 (August 21) in the village of Voskehat (near Echmiadzin, Armenia). Baptized: Ktrij Nersissian.

Graduate of: Kevorkian Theological Academy in Holy Echmiadzin (with honors, 1971); Vienna University; Bonn University (1975); Russian Orthodox Academy in Zagorsk (Russia, 1979).

Deacon (1970), Monk (named Garegin, celibate priest, 1972). "New Testament" studies teacher in the Seminary of Echmiadzin (1971–72). Pastor to the Germany Armenian Community (till 1975). Head of the Araratian Pontifical Diocese, the Armenian Church's most

populous diocesan jurisdiction which incorporates the capital, Yerevan, and the vicinity of the Mother See of Holy Echmiadzin (1980–92). Bishop and Vicar General of Araratian Pontifical Diocese (1983). Archbishop (named Nersissian, 1992). Vicar General of Holy Echmiadzin (1998–99). Supreme Patriarch and 132nd Catholicos of All Armenians Garegin II (elected by the National Ecclesiastical Assembly at Holy Echmiadzin, October 27, 1999). Founder of the Theological–Armenological Center, named after His Holiness Garegin I, and Vazkenian Seminary in Sevan (1989). Head of the consecration ceremonies for the St. Gregory the Illuminator Mother Cathedral built in Yerevan on the occasion of the 1700th Anniversary of the Great Conversion of the Armenians (the Cathedral is the largest Armenian Church in the world, dedicated to the memory of Saint Gregory the Illuminator, 2002). Organizer of the Christian Education Center (Christian Education courses in 56 public and Sunday schools throughout the Diocese, since 1990). Founder of a great number of new churches, among them: Church of Holy Resurrection in Spitak; Church of St. Sarkis in Nork District, Yerevan; Church of St. Trdat in Vayk; Church of St. Sarkis in Tashir; Church of St. Anna in Malishka; Chapel of St. Mary in Aghavnadzor; Church of Holy Savior in Charentsavan; Church of St. Gregory of Narek in Alaverdi; Church of St. Mesrob Mashtots in Kapan; Church of St. Mary in Arinj; Church of St. James (Hakop) in Gyumri; Tower of the diocesan headquarters Church of St. Sarkis in Yerevan; Church of Holy Resurrection in Dvin; Church of St. Katharine in St. Petersburg; Church of St. George in Mughni; Monastic Complex of Saghmosavank (Monastery of Psalms); Monastic Complex of Kecharis in Tsaghkadzor; Church of St. Yeghishe in London; Church of the Holy Cross in Aparan and Monastic Complex of the village Marmashen. Creator of a new open-air Altar bearing the name of the Armenian King Tirdat III and near it the new entrance to the Mother See bearing the name St. Gregory the Illuminator (on the grounds of the Mother See in celebration of 1700th Anniversary of Proclamation of Christianity as the Official Religion of Armenia). Through his efforts, the former Communist Pioneer Palaces were con-

verted into church-sponsored Youth Centers for religious and artistic education of young men and women.

Honorary Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 2003). Head of the Supreme Spiritual Council (the Armenian Church's governing college of bishops). Member of the Board of Trustees, "Hayastan" All Armenian Fund. Honorary Member of the Board of Directors, Armenian General Benevolent Union. Active Member of the International Academy of Informatization in General Consultative Status with Economic and Social Council of the United Nations (2001). Doctor of Philosophy (International Academy of Informatization, 2001). Honorary Doctor of the State University of Artsakh (2000) and Yerevan State University (2004).

Recipient of: Medal "Bethlehem–2000" (highest Insignia of Jordan, 2000); Medal "Star of Romania" (2000); Medal "Duke Yaroslav the Wise" of 5th degree (Ukraine, 2001); Order of Commander of the Legion of Honor of France (2001); Medal "St. Andreas" (Russian Orthodox Church, 2004); Medal "Friendship" (Russian Federation, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

GAROYIAN Marios
(KAROYAN Marios)

ԳԱՐՈՅԱՆ Մարիոս, ԿԱՐՈՅԱՆ

Politician. President of the House of Representatives of the Republic of Cyprus. Leader of the Democratic Party of Cyprus. Nicosia, Republic of Cyprus. Born in 1961 (May 31) in Nicosia. Married to: Marina Adamidou, children: one son and one daughter.

Graduate of the University of Perugia in Italy (political science, specialization in historical-international industry).

President of the "Anagenissi" Student Union in Italy (1981). President of the Student Union of Cypriots in Perugia (1983). Member of the Governing Council, then Chairman of the Provincial Committee of Nicosia of the Pan Cyprian Federation of Student Unions, POFNE (1986–92). Member of the Central Committee (since 1988), Member of the Executive Bureau

(since 1997), President (since 2006) of the Democratic Party (DIKO). Director of the President's Office of the House of Representatives (1991–2001, during the presidency terms of Alexis Galanos and Spyros Kyprianou). Director of the Press Office of President Tassos Papadopoulos, and Deputy Government Spokesman (2003–06). Member of the House of Representatives (Parliament of Cyprus, Member of: Committee of Selection; House Standing Committee on Environment; House Standing Committee on Foreign Affairs; Special House Committee on Declaration and Examination of Financial Interests; 2006–2008). Alternate Member of the delegation of the House to the Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly. Member of the National Council, the supreme advisory body to the President of the Republic on the Cyprus problem.

Author of a great number of articles on the Cyprus problem and European Union, as well as on various topics of wider public interest in the Cyprus and foreign press. As an international and a political analyst he regularly cooperates with the Cyprus and Greek mass media.

Member of the Board of Oncological Centre of the Bank of Cyprus. Member of a number of councils, professional associations and charitable organizations.

Recipient of the Hellenic Republic "Supreme Commander of Honor".

2006. Source of information: open publications, media and internet

GASPARIAN Djivan

ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ Զիվան

Musician, *dudukahar* (in Armenian – *duduk* player, *duduk* – folk Armenian pipe) and composer. People's Artist of the Republic of Armenia. Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1928 (October 12) in Solag (Ahta region in Armenia).

Graduate of the Komitas State Conservatory in Yerevan.

Soloist of TatuI Altunian Folk Music and Dances Ensemble (1946–82). Concerts with the Symphonic Orchestras of Yerevan, Vienna, Los Angeles, as well as "Kronos Quartet". Collaboration with the famous artists: Micheal

Brook, Peter Gabriel, Lionel Ritchie, Paki Nusrat Fateh Ali Khan, etc. Discography includes: "I will not be sad in this World" (dedicated to the victims of the Earthquake in Armenia, with Brian Eno, London, 1989); "Ask me no questions" (1996); "Black Rock", with Michael Brook (Realworld, 1998); "Jivan Gasparyan, Quartet" (Libra Music, 1998); "Cosmopolis as guest of Andreas Vollenweider" (EDEL records, SLG records, USA/Canada); "Heavenly Duduk" (Network, 1999); "Armenian Fantasies" (Network, 2000); "Blood of the Snake, Darek Sherinian" (2006) and many other albums in Europe and in the United States. Performer of the music part of *duduk* in many movies: "Ronin" (by John Frankenheimer, 1998); "Calendar" (by Atom Egoyan); "Gladiator" (by Ridley Scott, music by H.Zimmer with the collaboration of Dj. Gasparian, 2000; the film received "Golden Globe" award for the soundtrack in 2001). Presently Professor at the Komitas State Conservatory in Yerevan.

Recipient of: 4 World-wide Gold Medals, UNESCO Competitions (1959, 1962, 1973, and 1980); title of "People's Artist of Armenia" (1973); WOMEX (World Music Expo) Lifetime Achievement Award (Berlin, 2002). Honorary Citizen of Yerevan (2000).

2006. Source of information: open publications, media and internet

Gharabekian Aram

ԴՐԱԲԵԿԻԱՆ Արամ

Artistic Director and Principal Conductor of the National Chamber Orchestra of Armenia (since 1997). Professor of Conducting at the Komitas State Conservatory in Yerevan. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1955 in Iran.

Graduate of the New England Conservatory in Boston (Master's degree in Composition). Postgraduate studies in musical phenomenology at Mainz University in Germany. Conducting studies with Franco Ferrara in Italy and with Sergiu Celibidache in Germany (1979), composition and conducting studies with Jacob Druckman and Leonard Bernstein at the Tanglewood Music Center in Massachusetts.

Founder, Musical Director and Conductor of

the "Boston Sinfonova Orchestra" (1983–91). Performances at many of the major American halls, including Carnegie Hall, Dorothy Chandler Pavilion, Boston's Symphony Hall and Jordan Hall. Principal Conductor of the National Chamber Orchestra of Armenia (since 1997). Concert tours with his ensemble in the United States, Canada, England, Germany, Switzerland, Russia, Cyprus, Greece, Lebanon, United Arab Emirates, etc. Principal Guest Conductor of: Zagreb Philharmonic Orchestra; Sinfonietta München (Germany and Italy); Ukrainian National Symphony; Ukrainian Radio and Television Symphony (Kiev); West Ukrainian Philharmonic Orchestra (Lvov); Armenian Philharmonic Orchestra (Yerevan); Fresno Philharmonic Orchestra (California); Shreveport Symphony Orchestra (Louisiana); Orchestra and chorus of 300 musicians from 6 countries performing *Beethoven's 9th Symphony* in a televised millennium celebration concert in Hangzhou (China, New Year 2000). Concert programs of the National Chamber Orchestra of Armenia include more than 40 new works of Armenian and foreign composers. His concert recordings have been broadcast regularly on American National Public Radio and Television, as well as on Ukrainian, Croatian, Boston's WBZ–Television, WBUR, WGBH FM stations, WNYC FM in New York, Voice of America in Washington, Bayerischer Rundfunk in Munich, CNN Special and Russian *Kultura TV Channel*. His recording of Prokofiev's *Romeo and Juliet* with the Ukrainian Radio and Television Symphony was released on the Russian Disc's "Audiophile Series." (1996).

Recipient of: Lucien Wulsin Performance Award for the best concert performance aired on America's National Public Radio (1989); Award for Adventurous Programming, American Society of Composers, Authors and Publishers (ASCAP, 1988); Harvard Musical Association's "Best Performance Award" (his performances have been singled out as "Best of 1985, 1989, 1990, and 1991" by the *Boston Globe*; Proclamation by the United States Congress in recognition of his outstanding artistic achievements in the arts (1999); "Movses Khorenatsi" Medal for his contribution to the arts in Armenia (2007).

2007. Source of information: open publications, media and internet

Ghukassian Arkady

ԴՈՒԿԱՍՅԱՆ Արկադի

Politician. Former President of the Nagorno Karabakh Republic. Stepanakert, Nagorno Karabakh Republic. Born in 1957 (June 22) in Stepanakert (father's name: Arshavir). Married, two children.

Graduate of the Philological Faculty, Yerevan State University (1979). Correspondent (1979–81), then Deputy Editor-in-Chief (since 1981) for "Soviet Karabakh" newspaper.

Active participant in the Karabakh national liberation movement (since 1988). Deputy to the first Parliament of the Nagorno Karabakh Republic (1991). Political Adviser to the Chairman of the State Defense Committee and Head of the Delegations of the Nagorno Karabakh Republic in all negotiations with the Organization for Security and Cooperation in Europe (1992–93). Foreign Minister of the Nagorno Karabakh Republic (1993–97).

President of the Nagorno Karabakh Republic (1997–2007, reelected in 2002). Former Chairman of the State Defense Committee of the Nagorno Karabakh Republic (till 2007).

Invited lecturer in: George Washington University (USA); International Diplomatic Academy of France; World Affairs Council (Los Angeles); State Duma of the Russian Federation; Parliamentary Assembly of the Council of Europe.

Member of: International Academy of Natural and Social Sciences; Academy of National Security Problems. Honorary Member of the International Academy of the World Nations' Spiritual Unity. Honorary Citizen of Yerevan (2001).

2006. Source of information: open publications, media and internet

Govciyan Alexis (GÖVCIYAN)

ԳՈՎՅԱՆ Ալեքսի, ԿԵՕՎՅԵԱՆ Ալեքսի

Politician, administrator. Director of the Higher Institute of Trades. Paris, France. Born in 1956 (October 13) in Istanbul (Turkey). Son of Karpis and Srubuy Govciyan. Married to: Françoise Pellerin. 3 children.

Education: Yessayan, then Mekhitarist

Fathers Colleges in Istanbul. Graduate of the University of Paris IX Dauphine in management (1979).

Administrative and Financial Director (1990–91), Secretary General (1991–95), Director of the Service (1995–2000), Director (since 2000) of the Higher Institute of Trades.

Author of the book "April 24, Recognition of the Armenian Genocide of 1915 by France" (edition "Cherche-Midi", Paris, 2003) and a great number of articles.

Member of the National Political Bureau of the *Union pour la démocratie française* (political party). President of the Association "Salveterra-75" (1996); Member of: Board of "Semaine Internationale de l'Education et de la Formation" (since 1998); Board of the Institute of Political Studies of Aix-Marseille (since 2000). President of the Association "Europe of the Memory" (since 2001). Member of the Board of the Fund of Promotion and of Communication of Craft Industry (2004).

President of Paris and *Ile de France* Regional Branch (1993–96), Vice-president of the Branch of France (1995–96), Armenian General Benevolent Union. President of the Committee of "April 24" (1998–2001). President of the Council of Coordination Committee, Armenian Organizations of France (since 2005). Member of the Cultural Committee of the Armenian Church. Vice-president of the Armenian Association of the Social Help (since 1997).

Recipient of: Silver Medal of "Courtoisie Française"; Member of "Club Senat"; Gold Medal of "Chambre de Metiers"; "Ordre National du Merite" and Member of the National Association "Medailles d'Ordre du Merite" (2001) "Ordre des Palmes Academiques"; Chevalier of the Legion of Honor (2005). His biography has been included into "Who is who in France".

2006. Source of information: open publications, media and internet

GREGORIAN Susanna

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սուսաննա

Violinist-soloist. Cologne (Germany). Laureate of numerous International Music Competitions. Born in 1968 (January 1) in

Yerevan (Armenia). Daughter of Samvel and Marine Grigorian.

Graduate of the P. I. Tchaikovsky Moscow Conservatory (Diploma "With Distinction", Moscow, 1986–91). Postgraduate Fellow ("Aspirant"), P. I. Tchaikovsky Moscow Conservatory (1991–93). Diploma of Cologne Conservatory of Music "Aufbaustudium" (Germany, 1993–98). Diplomas-Attestations Master Classes from: Lausanne Conservatory (Suisse, 1994 and 1997); Baden-Baden "Carl Flesch Academy" (1995 and 1997); *Internationale Musikakademie im Gasteig* (Munich, 1995); *Europäische Akademie für Musik & Darstellende Kunst Montepulciano* (Italy, 2003); Prague-Mozart Academy (1993).

Leading violinist of the *Philharmonia of the Nations Symphony Orchestra* (1992–2000). Guest leading violinist in different orchestras: London Symphony, BBC, Covent Garden-Royal Opera House.

Performer of: W. A. Mozart's *Violin Concertos No 3 and No 5*; A. Schnittke's "Moz-Art" (S. Gregorian, Sofia Soloists and *Philharmonie der Nationen*, Compact Disc, 2002); Musical compositions of A. Khachaturian, E. Bagdasarian, E. Mirzoyan, Komitas for Violin and Piano (S. Gregorian, violin, and Shushan Kocharian, piano, P&C, Compact Disc, 2004).

Recipient of: "Mozart-Preis" at the Carl Flesch Academy in Baden-Baden (Germany, 1997); First Prize at the International Competition in Memory of Christian Ferras and Pierre Barbizet in Marseille (France, 1997); Third prize at the "Viotti" Competition, violin with orchestra (Italy, 1999).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

GREGORIAN Vartan

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Վարդան

Historian, academic administrator. Doctor of Philosophy in History and Humanities, Professor. President of Carnegie Corporation of New York. Fellow of the American Academy of Arts and Sciences. New York, USA. Born in 1934 (April 8) in Tabriz (Iran). Son of Samuel Gregorian and Shushanik Mirzayan. Married to:

Clare Russell (1960), children: Vahe, Raffi, Dareh.

Graduate of the Armenian College ("Jemaran", Lebanon, 1955). Bachelor of Science in History and Humanities (1958), Doctor of Philosophy in History and Humanities from the Stanford University (USA, 1964).

Associate Professor of the European and Middle Eastern History at San Francisco State College (1962–68), University of California at Los Angeles (1968), then the University of Texas at Austin (1968–72). Tarzian Professor of Armenian and Caucasian History (1972–80), Founding Dean of the Faculty of Arts and Sciences (1974–78), Provost and Chief Academic Officer (1978–81) of the University of Pennsylvania at Philadelphia. President of the New York Public Library (1981–1989). Professor of History of New School Social Researches (New York) and Near Eastern Studies at the New York University (1984–89). President and Professor of Brown University (Providence, since 1989). President of Carnegie Corporation of New York (since 1997).

Author of many books, including: "Emergence of Modern Afghanistan, 1880–1946" (1969); "Islam: A Mosaic, Not a Monolith" (2003); "The Road to Home: My life and Times" (2003).

Honorary Professor of: Boston University (1983); Lewis Teolo Seminary (1984); Johns Hopkins University (1987); Dartmouth College (1989); Tufts University (1994), etc.

Member of the Board of Directors: Aaron Diamond Foundation (1990–97); Brookings Institutions (since 1994); Institute for International Education (since 1989); International League of Human Rights (1984–87); Institute for Advanced Study (since 1987); J.Paul Getty Trust (since 1988). Chairman of the Board of Visitors, Graduate Schools and University Centers (New York, 1894–90), Board of Trustees of the Museum of Modern Art (since 1994).

Fellow of the American Academy of Arts and Sciences. Member of: American Philosophical Society; American Antiquarian Society; American Historical Association; International Federation of Libraries Associations, Advancement Slavic Studies Association, Middle East Studies Association; Board of Encyclopædia Britannica.

Recipient of: Presidential Medal of Freedom (awarded by President Bush, 2004); National Humanities Medal (awarded by President Clinton, 1998); *Officier de l'Ordre des Arts et Lettres* (France, 1986); *Cavaliere Ufficiale dell'Ordine Al Merito della Repubblica* (Italy, 1986); *Grand Oficial Ordem Infante D.Henrique Portuguese Government* (1995); Silver Cultural Medal of Italian Ministry Foreign Affairs (1977); Gold Medal of Honor City and Province of Vienna (Austria 1976); Gold Medal of the National Institute of Social Sciences (1985); Ellis Island Medal of Honor (1986); Gold Medal for Service to the Arts, American Academy of Arts and Sciences (1989); more than 50 honorary degrees, numerous fellowships, lectureships and 60 awards from international and governmental organizations, various cultural and professional associations,

Honorary Member of the Armenian Philosophical Academy (Yerevan, 2002). Participant of the meeting of *Armenia-Diaspora* in Yerevan (Armenia, 2002).

2005. Source of information: open publications, media and internet

GRIGORIAN Gegham

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Գեղամ

Tenor. People's Artist of Armenia and Honorary Artist of Lithuania. Yerevan, Armenia. Born in 1951 (January 29) in Yerevan, Armenia. Father's name: Mihran. Married, 3 children.

Graduate of the Yerevan State Conservatory. Courses at *La Scala Theater* in Milan (Italy). Artist (tenor) of the Vilnius Opera and Ballet Theatre (1980–88). Leading tenor of the Mariinsky (Kirov) Opera and Ballet Theatre in St Petersburg, performer of the leading tenor roles in Bolshoi Theatre in Moscow (since 1989). Presently Artistic Director of the Spendirian Opera and Ballet National Academic Theatre in Yerevan (since 1999).

Performer of the major tenor parts (about 50) on the most prestigious opera stages of the world: Don Alvaro (Verdi "La forza del destino") in Concertgebouw (Amsterdam), Opera Montpellier, Opera Toulouse (France); Radames (Verdi "Aida") in Opera di Roma,

Orange, Florence, *Teatro La Felice* (Venice); Lensky (Tchaikovsky "Evgeni Onegin") in Royal Opera House, Covent Garden (UK), Monte Carlo (Monaco); Pöllione (Bellinie "Norma") in Genoa, Washington, Buenos Aires; Mazeppa (Chaikovsky "Mazeppa") in New York; Riccardo (Verdi "Un ballo in maschera" in Opéra Bastille (Paris), Royal Opera House, Covent Garden (UK), Florence, Monte-Carlo Opera; Herman (Tchaikovsky "Queen of Spades") in Metropolitan Opera (New York), etc. His filmography includes 5 film-operas: "Peace and Ware" (by Prokofiev, role of Bezukhov, 1991), Norma (by Bellinie, role of Pollione, 2000), etc.

Artistic Director and Producer of "La Traviata" and "Troubadour" (by Verdi); "Carmen" (by Bizet); "Norma" (by Bellinie, 2001); "Arshak II" (by Chukhadjian); "Sayat Nova (by Harutyunian) on the stage of the Spendiarian Opera and Ballet National Academic Theatre in Yerevan.

Winner of several singing competitions in the former Soviet Union. Recipient of: Titles of "People's Artist of Armenia" and of "Honorary Artist of Lithuania"; Medal "Saint Sahak-Saint Mesrop" (by His Holiness Catholicos of All Armenians Garegin II, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

GRIGORIAN Samvel

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Սամվել

Scholar in the field of mechanics. Doctor of Science, Professor, Member of the Russian Academy of Sciences. Moscow, Russia. Born in 1929 (March 18) in Hadrut (Mountainous Kharabakh region). Son of Samvel Ter-Grigorian and Siran Manvelian.

Honor Diploma of the State University of Moscow, Faculty of Mechanics and Mathematics (1948-53). Postgraduate Fellow, Moscow State University, Faculty of Mechanics and Mathematics (1953-56). Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics (1957). Doctor of Sciences in Physics and Mathematics, Institute of Mechanics, Moscow State University (1965). Professor (1968), Emeritus Professor (2001), Moscow State University.

Junior Scientific Researcher, Faculty of Mechanics and Mathematics, Moscow State University (1956-59). Senior Scientific Researcher, Institute of Mechanics, Moscow State University (1959-62). Deputy Director (ibid., 1962-81) and Head of the Section on Mechanics of Natural Phenomena (ibid., 1981-92). Director of the Institute of Mechanics, Moscow State University (ibid., 1992-2001). Head of the Laboratory of Natural Phenomena (ibid., since 2001). Lecturer of the Faculty of Mechanics and Mathematics, Moscow State University (since 1968); Physical Technical Institute of Moscow (1958-59). Invited Lecturer at the Universities of: Peking, Ukhan, Sian (China), Berkley (USA), Haifa, Beer-Sheva (Israel), Prague (Czech Republic), Warsaw (Poland).

Author/co-author of more than 300 scientific articles, 70 patents, 5 monographs in the fields of mechanics, mathematics, engineering, astrophysics, geology, biology, medicine and in other different fields of sciences. Scientific advisor of more than 50 doctoral dissertations.

Correspondent-member of the Academy of Sciences of the USSR (1987), Member of the Russian Academy of Sciences (2000). Correspondent-member (1972) and Member (1976) of the International Academy of Aeronautics. Member of the: Russian Academy of Rocket and Artillery Sciences (1993); Russian Academy of Natural Sciences (1993); Ukrainian Engineering Academy (1995); International Academy of Informatization (1995); Academy of the Moral Unity of the Peoples (1999). Member of the Editorial Boards of "Applied Mathematics and Mechanics" and "Applied Mathematics and Technical Physics". Member of the National Committee on Theoretical and Applied Mechanics of Russia. Member of the International Committee on Applied Mathematics and Mechanics. Honorary Member of the Olympic Committee of the Soviet Union. Honorary Chairman of the All Russian Bobsleigh Federation.

Member of the National Academy of Sciences of Armenia (since 2000). Co-founder and Chairman of the Union of Armenian Communities of Russia. Co-founder of the Armenian Community of Moscow. Founder and Chairman of the Moscow Regional Association of National-Cultural Autonomy of Armenians. Co-founder and Vice-president of the World

Armenians Assembly. Co-founder and Member of the Forum of European Armenian Communities. Member of the Council of the Union of Armenians of Russia and Council of World Armenian Congress. Deputy of the First Convocation of the National Assembly, Republic of Armenia (1990). Permanent Member of the Moscow Government's Council of Relations between the Nations of Russia. Co-founder and Member of the Presidium of the Congress of National Unities of Russia.

Recipient of: Medal of "China-Soviet Friendship" (Government of the People Republic of China, 1960); Lawrentev Gold Medal and Award (Academy of Sciences of the USSR, 1986); Chaligin Award (Academy of Sciences of the USSR, 1970); Lomonosov Medal and Award (Moscow State University, 1967); Award of the Supreme Council of the USSR (1985); State Prize of Ukraine (1985); Fedorova Award (Academy of Sciences of Russia, 2004); Gold Medal and Award of "Prince of Sciences and Arts" (Russian Academy of Natural Sciences, 2000); "Silver Cross" (Armenian Union of Russia, 2002); Gold Medal (Moscow Committee of National Policy and Relations between Regions); Medal of "Moscow 850-anniversary" (Government of Moscow).

2006. Source of information: open publications, media and internet

GURZADIAN Grigor

ԳՐԻԳՐՅԱՆ Գրիգոր

Astrophysicist. Pioneer of the space astronomy. Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1922 (October 15) in Baghdad, to parents fled in 1915 from Western Armenia. Father's name: Aram.

Graduate of the Yerevan Polytechnic Institute (1944). Doctor of Philosophy (Byurakan Observatory, 1948) and Doctor of Sciences in Physics and Mathematics (1955). Professor (1955).

Head of the Laboratory of Byurakan Observatory (1947-69). Director of the Branch of Byurakan Observatory for Space Research (1969-77). Founder and Director of Garni Space Astronomy Institute (1992-2004). Professor of Theoretical Astrophysics, Yerevan State University (1947-78). Head of the Chair of Precise Mechanics, Yerevan State Polytechnic Institute (1978-92). Chairman of the Board of "Galaxy", Ltd. (since 2006).

Auhor of more than 200 scientific articles, especially on planetary nebulae, interstellar matter and flare stars, a number of monographs, including "Radioastrophysics" (1956), "Planetary Nebulae" (Nauka, 1962; Gordon & Breach, 1970), "Flare Stars" (Nauka, 1973; Pergamon, 1980), "Stellar Chromospheres" (Nauka, 1984), "Physics and Dynamics of Planetary Nebulae" (Nauka, 1988; Springer, 1997), "Theory of Interplanetary Flights" (Gordon & Breach, 1996), "Space Dynamics" (Francis & Taylor, 2002). Pioneer of the space astronomy. Designer of the space orbital observatories "Orion 1" (1971) and "Orion 2" (1973), spacecraft's on-board systems of "Soyuz 13" (spectra of thousands of stars to as faint as 13th magnitude and the first satellite UV-spectrogram of a planetary nebula were obtained, revealing lines of aluminium and titanium - elements not previously observed in planetary nebulae, two-photon emission from nebula was detected for the first time). Founder of "Museum of Cosmology" at the Space Astronomy Institute in Garni (2001).

Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1986; Corresponding-member in 1965-86). Member of the International Astronomical Union.

Known also as a painter. Member of the Union of Painters of Armenia. Author of essays on philosophy of science and art ("A story of Love", "A Sip of Water", "Cosmic Catastrophe", "Space on Palm", etc.).

Honorary Worker of Science of Armenia (1975). Decorated by the USSR "Badge of Honor", Orders and other medals.

2006. Source of information: open publications, media and internet

H

HADDEDJIAN Rober

ՀԱՏՏԵՃՅԱՆ Ռոբեր,
ՀԱՏՏԵՃԵԱՆ Ռոբեր

Editor, writer, publicist, playwright. Editor in Chief of the Armenian daily of Istanbul "Marmara". Istanbul, Turkey. Born in Istanbul in 1926. Son of Avetis and Siranush Haddejian. Married to: Susanne Damikian.

Education: High school at the Mekhitarist Fathers' College (1944); Physical-mathematical Faculty at the University of Istanbul (1 year), Faculty of Arts and Letters of the same institution (Master's degree in Philosophy and Psychology, 1950).

Officer (military service). Supervisor at the textile factory in Istanbul. Editor in Chief of the Armenian daily of Istanbul "Marmara" (since 1967).

Author of more than 60 books. His first short stories have been published in several Armenian periodicals of Istanbul: "San", "Djaragayt", "Marmara" (his first work was "Error of Word" published in "Ani" in 1946). Author of the literary page "Hushatetr" ("Bloc-note") of "Marmara" where he presents his literary production, the total volume of which is about 50 books (since 1981). Editor in Chief of the Publishing House "Marmara" where about 300 books by Armenian authors have been published during the last 40 years. The list of his notable books includes: novels "The Ceiling" (1983), "On the Other Side of the Ceiling" (1999); "Shnork Patriarch Kaloustian" (biographical book dedicated to the Armenian Patriarch of Istanbul, 1987), "Armenian Proverbs" (1995), "Bloc-not, Selected Works" (1996); plays "Three Sundays of the Life" (1960), "Earnings" (1976), "Is this the Death?" (1996); literary critics "With Hakob Paronian", "100 Years with St. Grigor Narekatsi", "A Walk through the Garden of Armenian Poetry" (2000), "New Poetry of Istanbul Armenians - Karpis Djandjikian, Haykazun Galustian and Others" (2004), etc.

Member of the Writer's Union of Armenia (2002) and the Union of Journalists of Armenia (2002).

Recipient of: "Alex Manookian" Literary Award (3 times); Award of Armenian Journalism of "Tekeyan Cultural Center" (1986); Literary Award "Rita and Vardkes Balian" of AGBU (1986); Medal "Surb Sahak, Surb Mesrop" (by His Holiness Vazken I, Catholicos of All Armenians); Medal of the Armenian Patriarchate of Istanbul, I degree (2001); Gold Medal of the Ministry of Culture of the Republic of Armenia; Medal "Movses Khorenatsi" of the Republic of Armenia (2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HADICHIAN Zaven
(KHEDESHIAN Zaven)

ԽՏՇՅԱՆ Չավեն,
ԽՏԸՇԵԱՆ Չավեն

Sculptor. Professor of Sculpture. Beirut, Lebanon. Born in 1932 (February 18) in Beirut (Lebanon).

Education: Sahakian Armenian High School of Beirut; Lebanon Academy of Fine Arts (*Academie Libanaise des Beaux Arts*, Beirut, 1949-52); *Ecole Nationale Supérieure des Beaux arts* (Paris, 1952-58); Studios of Hubert Yensses (*Le corps humain*, 1952-54), Marcel Gimond (*Le portrait*, 1954-56), Alfred Janniot (*Le Bas-Relief et L'Art Monumental*, 1956-58).

Professor of Sculpture (the first Professor of Sculpture in Lebanon) of the Lebanon Academy of Fine Arts (1966-87); National Institute of Fine Arts, University of Beirut (1966-87); Institute of Fine Arts, Holy Spirit University of Kaslik (Lebanon, 1980-82). Creator of the New Program of Sculpture for higher educational institutions of arts in Lebanon.

His works have been shown in a great num-

ber of group and solo exhibitions: *Artistes Etranger en France*, "Petit Palais" (Paris, 1954); Gallery Alecco Saab (Beirut, 1963); Holy Spirit University of Kaslik (Lebanon, 1982); Gallery "La Toile" (Rimal, 1987); Gallery Emmagoss (Beirut, 1995); Elias Abou Chabke Museum; 18th Biennale of Alexandria, Egypt (1993-94); Almagne Culture Center (Kaslik, 2002); Salons "Autumn" and "Printemps" (1958-86).

Author of the monuments: Devoted to the Armenian Genocide in 1915 (13m, placed in Bikfaya, Lebanon, 1968), "Saint Charbel" in Anaya (Lebanon, 1968), "Gibrail Khalil Gibran" in Beirut; "Protection" in the Bourj-Hammoud Place of Beirut; Busts of Garegin Nejdoh in Boston (USA), Catholicos Zareh I in Aleppo (Syria), Simon Vratsian; other works in the cities of Lebanon.

Recipient of: First Prizes, Fine Arts Exhibition of Paris (1954 and 1955); First Prize, Nicolas Sursock Museum (Modern Arts Museum in Beirut, 1973); Second Prizes of "Centre Strand" (1965) and of "Orient - Tufenkdjian" (1965); Laureate of the Ministry of National Education of Lebanon. His name has been included in "L'Art et le Monde Moderne" (*Editions Larousse*, 1974).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HAKOBDJANYAN Haykaz

ՀԱԿՈԲՉԱՆՅԱՆ Հայկազ

Writer, literary critic. Doctor of Philological Sciences, Professor. Gyumry, Republic of Armenia. Born in Gyumry in 1948 (July 24). Son of Artavazd Hakobdjanyan and Varsik Abelian. Married to: Ruzanna Tevanian (1975), children: Vahan and Artavazd.

Graduate of the Faculty of Philology, M. Nalbandian State Pedagogical Institute of Gyumry (1970). Doctor of Philosophy (1983) and Doctor of Sciences (1998) degrees in Philology from the Abeghian Literature Institute, National Academy of Sciences of the Republic of Armenia.

Teacher of Armenian language and literature (since 1971), Director of Gyumri High Schools (1990-2000). Professor of Armenian Literature, Head of the Chair of Armenian Literature

at the Nalbandian State Pedagogical Institute (since 2000).

Author of more than 80 publications, novels and short stories, especially: "Shining Light" (Daniel Varujan, biographical novel, Gyumri, 2004); "Yerukhan" (life and works, Gyumri, 2003); "Khanassur" (novel, Yerevan, 1998); "Vagho of Padval" (novel, Lebanon, Beirut, 1996, Yerevan, 1997); "Literary Portraits" (Yerevan, 1988), "Legend of the Mountains of Amanos" (Yerevan, Hayastan, 1990), etc.

Member of the Union of Writers of Armenia (since 1998).

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

HAKOBIAN Hakob

ՀԱԿՈԲՅԱՆ Հակոբ

Painter. People's Artist of the Armenian SSR and the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1923 (May 24) in Alexandria (Egypt). Arrived in Armenia in 1962.

Graduate of: Melkonian High School (Nicosia, Chypre, 1943); Institute of Fine Arts (Cairo, Egypt, 1944-47); Academy of Grande Shomiere (*Grande Chaumiere*, Paris, 1952-54).

Interior decorator (Cairo, 1947-52). Design artist in a textile factory (Leninakan, now Gyumri, 1962-65). First solo exhibition in Yerevan (1965). Exhibitions in Moscow (1990), Paris, New York, London, etc., most recent in Los Angeles (2006).

Author of a great number of painting series, including: Armenian landscapes (villages of Malishka, Agavnadzor, Areni, Getap), Cityscapes (streets of Leninakan, its canals, old vineyards), *Nature mortes*, One-figure compositions in interiors and still lifes (personages are social or occupational types: a tailor, a waiter), among them the most known works: "A Kitchen Corner" (1960); "Armenian Motive" (1968); "Trees" (1970); "Spring" (1971); "Garden of Hripsime Chuch, Echmiadzin" (1976); "Near the Canal"; "My Soil" (1977); "Vineyards in the Winter" (1979), "In the Workshop of the Artist" (1980), "Thrown Corner" (1980); "Ararat" (1980); "Gorge of Garni" (1980); "Nature morte of Mannequin" (1981); "Landscape" (1987), etc.

His works were reproduced in numerous

albums: "Graphics and Watercolors – Akop Akopian" (Athens, 1981, in Greek) and "Hagop Hagopian" (Erevan, 1980).

Honorary Foreign Member of the Russian Academy of Arts (Russian Federation).

Recipient of: Gold Medal of the First Caucasian Biennial (Tbilisi, 1971); State Prize of the Armenian SSR; title of People's Artist of Armenia (1977); State Prize of the USSR (1987); Order "Surp Sahak, Surp Mesrop" (Armenian Apostolic Church, 2003). Honorary Citizen of Yerevan (2001).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HAKOBYAN Vilen

ՀԱԿՈՒՅԱՆ Վիլեն

Scholar in the field of pharmacology. Academician–secretary of the Division of Natural Sciences, National Academy of Sciences, Republic of Armenia Doctor of Medical Sciences. Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1938 (May 1) in the village Garnahovit, Talin region, Armenian SSR. Father's name: Paruyr.

Graduate of the Medical Faculty, Yerevan State Medical Institute (1960). Doctor of Philosophy in Medicine (1967); Doctor of Medical Sciences (1977). Professor (1980).

Physician, Artik region of Armenia (1960–62). Different positions in the Yerevan State Medical Institute (since 1962), including Deputy Dean of the Medical Faculty (1971–72), Dean of the Foreign Students Faculty (1972–79), Dean of the Medical Faculty (1979–83), Prorector (1986–87), Rector (1987–2006). Founder of the Military Medical Faculty, Mkhitar Herasti Medical University (1994). Presently Academician–secretary of the Division of Natural Sciences, National Academy of Sciences, Republic of Armenia (since 2006).

Author of more than 270 scientific works, including 11 manuals, 3 textbooks on pharmacology, 14 patents, mainly in the field of pharmacology of brain blood circulation, revealing of mechanisms of influence of physiologically active substances on brain blood circulation. Editor of the journal "Medicine of Armenia" (1989–2008). Member of the Editorial Boards

of "Experimental and Clinical Pharmacology" (Russian Federation), "International Journal of Medicine" (Islamic Republic of Iran).

Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1994; Correspondent–member since 1990; Member of the Presidium since 2000). Honorary Member of the Scientific Council of the International College of Angiology (New York, 1994). Member of: International Pharmaceutical Federation (1996); International Academy of Medical Sciences, Poland Academy of Medicine (Warsaw, Poland); Medical–Technical Sciences Academy (Moscow); International Academy of Informatization (Moscow); International Union of Pharmacologists (IUPHAR, 1998); International Society for Cerebral Blood Flow and Metabolism (2003) and 7 other international academies.

Recipient of: Gold Medal "Albert Shveyzer" (Poland); Medals "Mesrop Mashtots" and "Mhitar Heratsi" of the Republic of Armenia; Gold Medal "Vernadsky"; Medal "F. Nansen"; Medal "St. Sahak–St. Mesrop" (Armenian Apostolic Church); Prize of the President of Armenia. Honorary Citizen of Yerevan (2000).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HAMBARTSUMIAN Sergei (AMBARTSUMIAN)

ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄՅԱՆ Սերգեյ

Scholar in the field of mechanics. Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Foreign Member of the Russian Academy of Sciences. Doctor of Sciences, Professor. Yerevan. Republic of Armenia. Born in 1922 (March 17) in Aleksandrapol (Gyumri), Armenia.

Graduate of the Yerevan Polytechnic Institute (1942). Doctor of Philosophy in Technical Sciences (mechanics, 1946). Doctor of Technical Sciences (1952), Professor (1953).

Scientific interests include: Mechanics of continuous; general theory of anisotropic and layered shells and plates; theory of electromagnetoelasticity of thin bodies; different modulus theories of elasticity; micropolar theory of thin bodies. His works have been translated and published in the USA, Japan, etc. Author of mem-

oirs "Three Years on the Border of Love and Death" (Yerevan, 2005).

Director of the Institute of Mechanics and Mathematics (since 1971 of Mechanics) of the Academy of Sciences, Armenian SSR (1959–77). Member of the Presidium (since 1971), Academician–secretary of the Department of Physical, Mathematical and Technical Sciences (1971–74), Member of the Presidium (since 1971), Vice–president (1974–77) of the Academy of Sciences, Armenian SSR. Councilor of the Presidium, National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 1991). Rector of the State University of Yerevan (1977–91).

People's Deputy (about 20 years), Member of the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR and Chairman of the Supreme Soviet of the Armenian SSR (1975–80).

Member of the National Academy of Sciences of Armenia. (1965, Correspondent–member in 1956). Foreign Member of the Russian Academy of Sciences. Academician of the International Academy of Astronautics. Member of the International Society for the Interaction of Mechanics and Mathematics. Honorary Academician of the International Academy of Engineering. Academician of the Armenian Academy of Engineering. Honorary Academician of the Armenian Philosophical Academy. Academician of the International Academy of Sciences, Education, Industry and Arts. Honorary Doctor of Bratislava University. Honorary Professor of the Peninsula Institute of Information, Technology and Business, and of the Yerevan State Architectural and Civil Engineering University. Member of the American Society of Engineering Mechanics. Member of the Russian National Committee of Theoretical and Applied Mechanics (since 1962), Honorary Member of the Mechanics Union of the Slovakian Academy of Sciences. Member of the Mechanics Union of the Republic of Armenia.

Recipient of: "Order of Lenin"; "Order of the October Revolution"; "Order of Red Banner of Labor"; Medal "Sign of Honour"; Honorary Worker of Science, Armenian SSR (1985); Medal "St. Sahak, St. Mesrop" (Armenian Apostolic Church); Medal "Yan Komenski"; Medal "Vavilov"; Medal "Peace Combater"; Medal "Friendship"; Medals of the Yerevan Polytechnic Institute; Medal of the State

University of Yerevan; Medal of the University of Montpellier; Big Silver and Big Golden Medals of the International Engineering Academy.

2006. Source of information: open publications, media and internet.

HASSASSIAN Manuel

ՀԱՍՍԱՅԱՆ Մանվել

Politician, scholar. Ambassador, Head of the Palestinian General Delegation to the United Kingdom. Doctor of Philosophy in Political Science. Professor of Political Science and International Relations. London, United Kingdom (by diplomatic mission). Born in 1953 (December 28) in Jerusalem. Married to: Samira Hassassian.

Graduate of: American University of Beirut (Bachelor of Arts in Political Science, 1975); University of Toledo, Ohio (Master of Arts in International Relations, 1976). Doctor of Philosophy in Political Science (Comparative Politics), University of Cincinnati, USA, 1986).

Lecturer in Political Science (1981–85), Assistant Professor (1986–91), then Associate Professor (1991–98), Professor (since 1999) of Political Science and International Relations, Dean of Students (1983–91), Dean of the Faculty of Arts and Chairman of the Humanities Department (1992–96), Executive Vice–President (1996–2005), University of Bethlehem, Jerusalem. Ambassador, Head of the Palestinian General Delegation to the United Kingdom (appointed by Palestinian President Mahmoud Abbas, since 2005).

Author of more than 100 articles and books in the field of comparative politics with emphasis on Middle East politics, peace process, democracy and elections, refugees and civil society in Palestine, as well as on Armenian Cause, especially of: "Palestine: Factionalism in the National Movement During the Mandatory Period" (Jerusalem, "PASSIA", 1990); "Political Opposition within the Palestine National Movement, 1919–1939" (Jerusalem, "Al-Bayader", 1987); "Armenia's Struggle for Self Determination" (1987); "The Historical Evolution of the Armenian Question and the Conflict over Nagorno Karabakh–Artsakh" ("PASSIA", 1988); "Citizenship in the Middle East – Approaches and Applications" (co–editor,

"Syracuse University Press", 2000). Managing Editor (1986–91), Editor-in-chief (1992–93) of *Bethlehem University Journal*. Member of the Editorial Board of various publications, including: *Politikon: South African Journal of Political Studies, Citizenship Studies* (UK); *Bulletin of Search for Common Ground* (US); *Palestine-Israel Journal* (Jerusalem). Visiting Scholar at the University College of Dublin (Ireland, 1987), Earlham College (1991–2000), University of Vermont (1991–2000), University of Maryland (1994), University of Villanova (1996), University of Reims (France, 1996–97).

Member of the Arab Association of Political Science (since 1986, executive member in 1987–88). Consultant to the Palestinian final status negotiating team on refugees (1997–99). Consultant and Steering Committee Member of the Orient House in Jerusalem (1997–2002, serving also as head of the Jerusalem Task Force at the Orient House Negotiations Affairs Department); Representative of the *Palestine Liberation Organization* in many second-track diplomacy meetings (1997–2002). Tourism Consultant to the Palestinian Economic Council for Development and Reconstruction (1997–98). Consultant to the Ministry of Planning and International Cooperation of Palestine (1997–98) and to the Higher Ministerial Committee for Church Affairs of Palestine (1998–2001). President of the Rector's Conference at the Palestinian Ministry of Education (1998–2003). President of the Palestinian-European-American Education Program (since 2000, UNESCO, Paris). Chairman of the Board of Trustees of *Panorama* Center, Ramallah. Member of: Middle East Studies Association; Arab-American University Graduates; Arab Association for Human Rights, Copenhagen-based International Alliance for Peace (since 1997); International Consultative Group at the Center for Strategic and International Studies, Washington, DC; Center for Democracy and Workers' Rights, Ramallah.

Honorary Doctor of the *Université de Reims* (France, for his academic contributions in the field of political science, 1996). Recipient of the Gleitsman Middle East Award, Center of International Development and Conflict Management, University of Maryland (1998–99).

2007. Source of information: open publications, media and internet.

HERUNI Paris

ՅԵՐՈՒՆԻ Պարիս

Radio physicist. Member of the National Academy of Sciences of Armenia. Founder of the Radio Physics Measurement Research Institute of Armenia. Doctor of Sciences, Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in Yerevan in 1939 (December 13). Father's first name: Misak.

Graduate of the Radio Technical Department of Moscow Power Engineering Institute (1957). Doctor of Philosophy in Radio Techniques (Moscow, 1965). Doctor of Sciences in Radio Techniques (Moscow, 1972). Professor of Radio Physics (since 1983).

Radio Engineer, Scientific Researcher, Founder and Head of Radio Physics Constructing Bureau in Byurakan Astrophysical Observatory (1957–60). Professor of Yerevan State University (1960–62). Founder, Deputy Director and Chief of Division of the Radio Physics and Electronics Institute (1960–68). Director of Armenian Radio Physics Department (founded by him) of All-Union Physics Technical and Radio Technical Research Institute of Moscow (1968–71). Founder, Director (1971–83) and President of All-Union Radio Physics Measurement Research Institute in Yerevan (1983–91). Founder and Director of the Radio Physics Research Institute of Armenia (since 1991). Founder and Head of Chair "Antenna Systems", Engineering State University of Yerevan (since 1983).

Author of more than 350 published scientific works, including 225 printed ones, 2 monographs and 21 patents in the fields of: Theory and calculation method of the Large Double Mirror Antennas with Fixed Spherical Main Mirror; theory and equations of electromagnetic field diffraction on the holes (apertures) of different configurations; radio holography – methods of field determination in space by measurements of complex field near (NF) of the emitting or scattering objects; methods of Near-to-Far (NF-FF) measurements of antennas and scattering objects parameters; theory of Universe born by "Big Band"; theory of field diffraction in antenna edges when illuminates the part of main aperture. Author of the First Radio-Optical Telescope (ROT-54/2.6 – the "Herouni Mirror

Radio Telescope"), the Large Antenna of which with diameter 54 m have the best parameters among all Large Antennas in the world; "AREV" Project of the new type of powerful and ecologically pure Solar Power Plant; Automatic Complexes of equipment for NF-FF Antenna Measurements. He proved that prehistoric stone monument "Carahunge" in Armenia was the first large Observatory and that the age of it is more than 7500 years.

Member of: National Academy of Sciences of Armenia (since 1996, Correspondent-member since 1982); Armenian Engineering Academy (1999); Armenian Technological Academy (2001); International Academy of Ecology and Life Protection Sciences (2001); International Institute of Electro and Radio Engineers. Honorable Member of Painters' Union of Armenia. Member of the Scientific Council of "Radioastronomy" of the Russian Academy of Sciences. Organizer of the All-Union Conferences on Antenna Measurements in Yerevan (periodical, once per 3 years, 1978–90). Founder of: State Standard Center on Antenna Measurements ("Aragats" Scientific Centre, 1975); Specialized Scientific Council on Scientific Degrees in Yerevan (1979); Research Students School of the Radio Physics Research Institute (1983).

Recipient of: Medal "For Prowess Labor" (1970); Gold Medal of All-Union Industrial Exhibition in Moscow (1980); "Order of Labor Red Banner" (1983); Silver Medal of Catholicos of All Armenians, Vazgen I (1984); State Prize of Armenia in the field of Science (1985); State Prize of the USSR in the field of Science (1986); Medal of "Labor Veteran" (1988); Antenna Prize of IEE-URSI (GB) for the work "The First Radio-Optical Telescope" (1991); Bronze Medal of France Foreign Ministry (1997); Lomonosov's Gold Medal, Russian Academy of Sciences (2002); Gold Medal of the Ministry of Education of Armenia (2003); Gold Medal of the National Academy of Sciences of Armenia (2003); Order "Star of Scientist" (St. Petersburg, 2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HOVANNISIAN Richard

ՅՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ Ռիչարդ

Professor of Armenian and Near Eastern History. Los Angeles, California, USA. Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences. Born in 1932 (December 11) in Tulare, California. Father's name: Gaspar.

Graduate of the University of California, Berkeley (Bachelor of Arts, 1954; Master of Arts, 1958). Doctor of Philosophy (1966).

Lecturer (1962–69), Professor (since 1969) of the University of California, Los Angeles. Organizer of the undergraduate and graduate programs in Armenian and Caucasian history (since 1962), Head of the Chair of Modern Armenian History at the University of California, Los Angeles (since 1987). Associate Director of the G. E. Von Grunbaum Center for Near Eastern Studies (1978–95).

Author of more than 50 scholarly articles on Armenian, Caucasian and Near Eastern history, 25 books (monographs), especially: "Armenia on the Road to Independence" (1976); "The Republic of Armenia" (4 volumes, 1971–96); "The Armenian Image in History and Literature" (1981); "The Armenian Genocide in Perspective" (1986); "The Armenian Genocide: History, Politics, Ethics" (1992); "The Armenian People from Ancient to Modern Times" (three chapters, 1997); "Remembrance and Denial: The Case of The Armenian Genocide" (1998); "Enlightenment and Diaspora: The Armenian and Jewish Cases" (editor, 1999); "Armenian Van/Vaspurakan" (2000); "Armenia at the Dawn of the Century" (Tehran, 2000); "Armenian Baghesh/Bitlis and Taron/Mush" (2001); "Looking Backward, Moving Forward: Confronting the Armenian Genocide" (2003); "Armenian Karin/Erzerum" (2003); "Armenian Sebastia/Sivas and Lesser Armenia" (2004).

Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (1990). Member of the Western Interstate Commission on Higher Education from the State of California (1978–94). Founder and President of the Society for Armenian Studies (1974, 1977, 1991–92).

Director of the board of nine scholarly and civic organizations, including: Facing History and Ourselves Foundation; International Institute on the Holocaust and Genocide;

International Alert; Foundation for Research on Armenian Architecture; Armenian National Institute (ANI). Chairman of the Scientific Council of Armenian National Institute (Washington, 1997–2002). Member of the Editorial Boards of "Armenian Review", "Ararat", "Human Rights Review", "Journal for the Society for Armenian Studies".

Recipient of: Guggenheim Fellow (1972); Medal of "Mesrop Mashtots" (by His Holiness Garegin II of the Great House of Cilicia, 1982); Medal "Movses Khorenatsi" (Republic of Armenia, 1998); Order "Knight of Cilicia" (by Aram I of the Great House of Cilicia); Medal "Saint Sahak–Saint Mesrop" (by His Holiness Garegin II, Supreme Patriarch–Catholicos of the Armenian Apostolic Church, 2002); Honorary Doctor of Yerevan State University (1994) and Artsakh State University (1997).

2006. Source of information: open publications, media and internet

HOVHANNISSIAN Seveda

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Սևադա

Geological physicist. Correspondent–member of the National Academy of Sciences of Armenia. Doctor of Sciences, Professor. Gyumri, Republic of Armenia. Born in Leninakan in 1948 (June 31). Son of Mkrtych Hovhannissian and Bersabev Saroyan. Married

to: Angela Malkhassian (1950), daughters: Hasmik and Gayane.

Graduate of the Faculty of Technical Cybernetics (Department of Electronic Computing Machines) of the Polytechnic Institute of Yerevan (Diploma with honors, 1971). Postgraduate Fellow at the Institute of Geophysics, Academy of Sciences, Ukrainian SSR (1971–74). Doctor of Philosophy in Physical and Mathematical Sciences, Institute of Geophysics, Academy of Sciences of the USSR (Moscow, 1977). Doctor of Sciences, Institute of Geophysics, Academy of Sciences, Ukrainian SSR (Kiev, 1988). Professor (1992).

Engineer (1971–79), Director of the Computing Center and Head of Laboratory (1979–88), Director of the Nazarov Institute of Geophysics, Academy of Sciences, Armenian SSR (since 1988).

Author of a great number of scientific publications in the field of gravimetric measurements and its numerical treatments.

Correspondent–member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (2006). Member of the Armenian Geological Society.

Recipient of: "Victor Hambartsumian" Award (Union of American Armenian Engineers, 1996); "Vastakagir" ("Acknowledge"; National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, 2001).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

I

IGNATIUS Paul Robert, IGNATOSIAN Poghos

ԻԳՆԱՏԻՈՒՍ Պոլ, Ռոբերտ,
ԻԳՆԱՏՈՍՅԱՆ Պողոս

Former USA Secretary of the Navy and Assistant Secretary of Defence. Washington, USA. Born in 1920 (November 11) in Los Angeles, California, into a family from Kharbert (Western Armenia). Married; son: David.

Graduate of the University of Southern California (Bachelor's degree with Honors, 1942) and of Harvard University (Master's degree in Business Administration, 1947).

Commissioned lieutenant, U.S. Naval Reserve (aviation ordnance officer aboard the aircraft carrier, Manila Bay in the Pacific, then in the Bureau of Supplies and Accounts, Washington, D.C., 1943–46). Research Assistant and Instructor in Business Administration, Harvard University (1947–1950). One of the founders,

Vice–president and Director of management consulting and research firm, *Harbridge House, Inc.*, in Boston (1950–61). Assistant Secretary of the US Army (Installations and Logistics, 1961–63). Under Secretary of the Army (1964–65). Assistant Secretary of Defense (Installations and Logistics, 1965–67). USA Secretary of the Navy (1967–69). President of *The Washington Post Newspaper* and Executive Vice–president of *The Washington Post Company* (1969–71). Chairman, President, Chief Executive Officer of the Air Transport Association (1972–86). Chairman of the Board of Trustees, Logistics Management Institute (1986–93).

Trustee of the George C. Marshall Foundation. Member of the Federal City Council and the Washington Institute of Foreign Affairs.

Author of the books: "On Board. My Life in the Navy, Government, and Business" (US Naval Institute Press, 2006); "Now I Know in Part: Stories My Growing Up" (American Literary Press, Incorporated, 2000).

2007. Source of information: open publications, media and internet

ISTEPANIAN Robert

ԻՍԵՓԱՆՅԱՆ Ռոբերտ

Professor of Data Communications. Director of the Mobile Information and Network Technologies Research Center (School of Computing and Information Systems), Kingston University of London. Doctor of Philosophy in Electronic Engineering. Portsmouth, Hampshire, United Kingdom. Born in 1957 (September 7) in Baghdad (Iraq). Son of Shurki Istepanian and Mary Panossian. Married to: Helen Krirkor (1990), children: Carolyn and Sarah.

Graduate of the Faculty of Electronic Engineering, University of Baghdad, Iraq (Bachelor of Science in 1980 and Master of Science in 1984). Doctor of Philosophy degree from the Electronic and Electrical Engineering Department of Loughborough University (UK, 1994). Postdoctoral Research Fellow (Loughborough University, 1994–95).

Visiting Research Fellow, Department of Electronic and Electrical Engineering, Loughborough University (1988–94). Senior Lecturer

at the University of Portsmouth (1996–99). Associate Professor at the University of Western Ontario and Ryerson University in Toronto (Canada, 1999–2000). Senior Lecturer and Head of the Mobile Information Engineering and E–Med Systems Research Group in the Department of Electronic and Computer Engineering, Universities of Loughborough and Portsmouth, Brunel (UK, 2000–2003). Professor of Data Communications and Director of Mobile Information and Network Technologies Research Center in School of Computing and Information Systems, Kingston University, London (since 2003). Visiting Professor of St. George's Medical School, University of London.

Author of more than 200 scientific publications in the areas of wireless telemedical systems, mobile healthcare and biomedical signal processing, 3 books: "*Emerging Mobile Health Systems*" (with Swamy Laxminarayan and Constantinos S. Pattichis, *Kluwer Academic*, 2005); "*Underwater Acoustic Digital Signal Processing and Communication Systems*" (with Milica Stojanovic, *Kluwer Academic*, 2002); "*Digital Controller Implementation and Fragility: A Modern Perspective*" (with James F. Whidborne, *Springer–Verlag*, London, 2001). Member of the Editorial Board of "*IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) Transaction on Information Technology in Biomedicine*" and Founding Member of Editorial Board and Special Area Editor of "*IEEE Transaction on Information Technology in Biomedicine and Telemedicine and e–health*" (since 1997). Associate Editor of "*Journal of Mobile Multimedia*" and "*Journal on Information Technology in Healthcare*".

Senior Member of the Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE, USA, since 1996). Fellow of the Institute of Electrical Engineers (since 1995). Chapter Chair of the IEEE United Kingdom and Republic of Ireland Section. Engineering in Medicine and Biology Society (since 2002). Member of: IEEE Engineering in Medicine and Biology Society (since 1994); IEEE Control System Society (since 1994); IEEE Communication Society (since 1997); Royal Society of Medicine–Telemedicine Forum (since 1997); Institute of Measurement and Control (1996–99); Canadian Society of Telehealth (1999–2000); Telehealth

Association of Ontario (Canada, 1999–2000). Fellow of Royal Society for the Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce (1999–2000).

Member of the Armenian Community in UK.

Recipient of: "Heavside Premium" Award of the Institution of Engineering and

Technology (UK, 1999); Several awards from the Institute of Electrical Engineers (London); other research awards from the UK; Research grants from the European Union, British Council, Royal Society, etc.

2007. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

J

JANSEM Jean, SEMERDJIAN Hovanes

ԺԱՆՍԵՄ ԺԱՆ,
ՍԵՄԵՐԺՅԱՆ Հովհաննես

Painter, graphicist. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Paris, France. Born in Bursa (Turkey) in 1920 (March 9). Father's name Miridjan. Married, 3 children.

Education: Evening classes in Montparnasse and the Marais (Paris, 1934–36); *Ecole des Arts Decoratifs* (School of Decorative Arts, Paris, 1936–1938); *Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts* (National Higher School of Arts, Paris, 1938); Training course at *Atelier Sabatier* (1936–37).

Participant of more than 100 exhibitions (since 1946), including: *Salon des Indépendants*, *Salon des Tuileries*, *Salon d'Art Sacre*, *Salon de l'Ecole de Paris*, *Salon des Peintres*, *Salon d'Atitimne*, *Salon de Comparaison*, *Salon du Dessin*, *Salon de la Peinture a l'eau*, etc. Solo exhibitions in Paris (since 1935), *Biennale de Bruges* (1959), New York (since 1965), London (since 1966), Tokio (since 1971), Yerevan (since 1973). His paintings have been presented in the collections of the City of Paris, State of France, Museum-institute of Genocide (Yerevan), numerous foreign museums and two museums in Japan (Azumino Janssem Museum, since 1996, and Ginza Museum, since 1995) dedicated only to his works.

Themes in his paintings include: Fishermen and children of Greece, children and houses of Spain, bullfighting, processions, Italian markets,

Venice the Laguna, Armenian Genocide, masquerade parades, carnivals in the village market-places, landscapes and nature mortes, illustrations of the works of Cervantes, Villon, Baudelaire, Camus, Bazin and Garcia Lorca, etc.

Foreign Member (since 2002) and Honorary Doctor (since 2001) of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Member of the Organizing Committee "*Salon d'Automne*" and Chairman of the Exhibition of Young Painters.

Recipient of: "Populiste" Prize (1951), "Antral" Prize (1953); "Bourse Natioale" (1954), "Comparaison" (Mexico, 1958), "Voburitz" Award (1958); Medal "Surb Mesrop Mashtots" (Republic of Armenia, 2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

JERANIAN Richard

ՃԵՐԱՆՅԱՆ Ռիշար,
ՃԵՐԱՆԵԱՆ Ռիշար

Painter. Paris, France. Born in 1921 (July 17) in Sebastia (Western Armenia, now Turkey). Son of Antranik Jeranian and Flore Zaratzian.

Graduate of: *Ecole Supérieure des Beaux-arts* (Marseilles); *Académie Julian* (Paris) and *Academie de la Grande Chaumière* (Paris).

Military service in the Air Forces of France (1944–46). Solo and Group Exhibitions (more than 50, since 1953), including *Salon d'Autumn*, *Salon des Artistes Indépendants*, *Salon des Artistes Français*, *Salon Terre Latine*, *Peintres Témoins de leur Temps* in Paris, *Galerie les*

Arcades (1958) and *Galerie Cassia* (1967) in Beirut, Jason Gallery in Washington (1965), *Ganzoni* Gallery (1963) and International Gallery (1973) in Geneva, *Schumachergalerie* in Munich (1967), Gallery Randall in New York (1974), *Academgorodok* Gallery in Novosibirsk (1980), *Galeria Valor Arte* in Caracas (1981), in Armenia, Yerevan (since 1964, more recent in 2006), etc. His works have been acquired by the Dallas Museum (USA), Pushkin Museum of Moscow, Art Gallery of Yerevan, *Musée d'Art moderne de la ville* and *Bibliothèque Nationale* of Paris, Museum of Novosibirsk, Saint Petersburg's Museums, Aivazovsky Museum, Ukraine, etc.

His most famous works include: Landscapes ("Landscape of Colorado" 1969, "Landscape of Garni" 1972); still-life paintings ("*Bleue nature morte*" 1967, "Spanish *Nature morte*"); Armenian churches ("*Surb Khach*, Akhtamar", "The Monaster of Tatev"); religious and musical themes ("*Hommage à Mozart*" 1972, "*Hommage à Komitus*", "The Entry of Christ into Ani"); view on cities ("The Bridges of

Paris", "The Port of Breton", "The Big Channel of Venice"); surrealist paintings ("The Time, the Civilisation" 1981, "The Time and the History"), etc.

His paintings have been represented in numerous albums and publications: Catalogues "Jeranian" (Paris, 1971; "*Galireia la Firma*", Italy, 1971; New York, 1979; Moscow, 1980; Yerevan, 1981; "La Cie Viasa", Caracás, Venezuela, 1981); "Jeranian" (by Yolande Ajemian, Beirut, 1968); "Jeranian" (by Esther Eboyan, New York, 1970); "Jeranian" (by Gerard Mourgue, Paris, 1983); "Richard Jeranian. *60 ans de peinture évolutive*" (Art, Paris, 2005).

Recipient of: *Grand prix de Deauville* (1952); *Prix de paysage Honfleur* (1953); Silver Medal, City of Paris (1955); *Premier Prix d'Europe de dessin* (Monaco 1966); *Arts et Lettres* (1959); Martiros Sarian National Award (Yerevan, 1988).

2007. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

K

KANDIR (KANDIRIAN) Antonio

ԿԱՆԴԻՐ (ԿԱՆԴԻՐՅԱՆ) Անտոնիո

Politician, economist. Former Minister of Planning and Budget of Brazil (1996–98). Doctor of Philosophy in Economics, Professor. Born in 1953 (May 2) in San Paulo. Father's name: Avak.

Graduate of the Faculty of Mechanical Engineering, Polytechnic School of San Paulo University (Master's degree in Economics, 1975). Visiting Fellow, Kellogg Institute for International Studies, University of Notre Dame (USA, 1987). Doctor of Philosophy in Economics (1988).

Research and Planning Technician of the Economic and Social Planning Institute at the Office of Planning, Brazilian Presidency (1976–78). Writer for "*Jornal Folha de São Paulo*", column "*Tempo de Decidir*".

Coordinator of Economic Studies of Itaú (1981–83). Researcher of the Brazilian Analysis and Planning Center "CEBRAP" (1983–90). Professor of the Economics Institute, *Universidade Estadual de Campinas* (1985–93). Professor of the Economics Department of *Pontificia Universidade Católica de São Paulo* (1984–85). President of the Applied Economics Research Institute (1990–91). Special Secretary of Economic Policy of the Ministry of Economy, Treasury and Planning (1990–91). Chief Executive Officer of "*Kandir Associados*" (1991–94). Elected Deputy of the Federal Congress of Brazil (Social Democratic Party of Brazil, 1995–99). Brazilian Governor of Inter-American Development Bank (1996–98), Chairman of the Brazilian Denationalization Council (1996–98). State Minister of Planning and Budget (1996–98). Reelected Deputy of the Federal Congress of Brazil (till 2002).

Member of the Board of Directors of "Avipal" and "Granóleo". Member of *Partido da Social Democracia Brasileira* (Social Democratic Party of Brazil). Lecturer (Social Democratic Party of Brazil in Politics and Economics in Brazil and abroad (since 1981).

Author of a great number of publications, books, especially: "Brasil real" ("Veritable Brazil", Sao Paulo: Klick, 1994); "Dynamics of Inflation" (Notre Dame Press, 1991); "A Economia Brasileira na Nova República" ("Brazilian Economy of the New Republic", 1986); "Brazil Século XXI – Tempo de Decidir" ("Brazil of the XXI Century, Time of Decision" ("Atlas", 1994). Collaborator in the newspapers: *Estado de São Paulo*, *Folha de São Paulo*, *Valor Econômico*, *Gazeta Mercantil* (since 1981).

Founder of the Parliamentarian group "Brazil-Armenia" (2000).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KASYAN Anna

ԿԱՍՅԱՆ ԱՆՆԱ

Opera singer (soprano). Laureate of the International Competitions. Tbilisi, Georgia. Born in 1981 (October 7) in Tbilisi, Georgia.

Graduate of: State Conservatory of Tbilisi (2003); *Ecole Normale de Musique de Paris*; *Conservatoire Supérieur de Musique et de Danse (Diplôme Supérieure d'Art Lyrique et de Danse, Paris)*. Took part in Master Classes of Tom Krause, Jean-Philippe Lafont, Viorica Cortez, Janine Reiss, Michel Piquemal, Elio Battaglia (2003–05).

Her operatic repertory include the roles of: Gilda (Verdi's "Rigoletto"); Carolina (Cimarosa's "Il matrimonio segreto") – "The Secret Marriage"; Norina (Donizetti's "Don Pasquale"); Cleopatra (Haendel's "Giulio Cesare"); Susanna (Mozart, s "Le Nozze di Figaro" – "The Marriage of Figaro"); Zerlina (Mozart's "Don Giovanni"), Despina (Mozart's "Cosi fan tutte" – "The School for Lovers"); Juliette (Gounod's "Romeo et Juliette"); Ännchen (Weber's "Der Freischütz" – "The Marksman"). Concerts and recitals (Mozart, Rachmaninov, Scarlatti, Haendel, Aprickian, etc.) in different halls of Paris (Salle Cortot, UNESCO),

Montpellier (Opéra de Montpellier), Toulon (Opéra de Toulon), San Remo (Italy), St. Petersburg (Olympus Music Festival, Russia), as well as in Canada, Germany, Italy, San Marino, Georgia, etc.

Recipient of: First Prize at the International Autumn Symphony Competition of Adami (Paris, 2005), First Prize, International Voice Competition of Pretoria (South Africa 2005); Prize at the 12th European Music Competition in Picardie (2005); First Prize, *Concours International de Chant de Marmande* (France, 2005); First Prize of the International Competition of Pamplona (Spain 2006); Second Prize, Best Actress of Opera (Munich, 2006); Prize of the Geneva International Music Competition (2007); 2nd Prize, Special Prize (best performance of a short vocal composition), International Voice Competitions at the Unisa (South Africa, 2006); Public Prize, Queen Elisabeth Competition (Belgium, 2008) and many other international prizes.

2008. Source of information: open publications, media and internet

KERKIACHARIAN Agop

ՔՐԵԻԱՇԱՐՅԱՆ Գալոյր

Physician, educator. President of the International Academy of Sciences "Ararat". Professor, Doctor of Medical Sciences. France, Montmorency. Born in Beirut (Lebanon). Son of Kevork Kerkiacharian and Marie Memarian. Married, 2 daughters and a son.

Chief of clinic of surgery. Professor Agrégé of Surgery, French University Hospitals (1969). Cooperation with World Health Organization (Geneva), *Bureau International du Travail* (Moscow, Kiev, Tbilissi, 1969) and European Council (Strasbourg, Yerevan, 1997). Consultant to UNESCO (Paris, 1992).

Author of publications of original and personal techniques in the field of general surgery, orthopedic and pediatric surgery in specialized reviews (*Academie de Chirurgie*).

Overseas Fellow of the British Orthopaedic Association (London, 1964). Founder-Member of the International Collegiums of Surgery (San Remo). Emeritus Member of the *Société Internationale de Chirurgie Orthopédique et*

Traumatologie (Brussels). Honorary Member of the *Association Française de Chirurgie*. Presentation during UNESCO 1st Science World Congress a Chart for Ethnic Rights in the World (Budapest, 1999). Member of: *Academie Internationale de Médecine Légale et Sociale* (Rome, 1974); New York Academy of Sciences (New York, 1982). Doctor *Honoris causa* of the Medical University of Armenia, Professor of Adjarian University (Yerevan),

Founder and President of the International Academy of Sciences "Ararat" (Paris, 1986). President of the 1st Armenian Medical World Congress (Beirut, 1974). Honorary President of the Armenian Medical World Association. President of the Armenian Scientific World Congress (UNESCO, Paris 1993). President of the Compatriotic Union of Hadjine. Member of the Central Council of Armenian World Congress (Moscow, 2003). President of Veterans of AGBU (1972). Honorary Member of the Armenian Organization of Nakhidjevan. President of Conferences, concerning environment, medical sciences, culture, Armenian heritage, education, public health, emergency problems.

Grants, prizes, gold medals of Lebanon, Armenia, Great Britain, France.

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

KERKYASHARIAN Stepan

ՔՐԵՅԱՇԱՐՅԱՆ Ստեփան

Statesman and public figure. Doctor of Letters (*Honoris causa*). Head of two New South Wales agencies, Community Relations Commission of the State of New South Wales and Anti-Discrimination Board of New South Wales. Sydney. New South Wales, Australia. Born in Cyprus in 1943 (in 1967 he migrated to Australia). Married to: Hilda Kerkyasharian, 2 children.

Organizer and responsible (volunteer) of Saturday Armenian Community Schools (till 1976). Responsible for the Armenian language radio program on experimental Radio Station 2ED (1976–79). Member of the State Ethnic Public Broadcasting Advisory Committee (Ministry for Immigration), then Manager of Radio Station 2EA of the Special Broadcasting

Corporation (1979–80). Head of the Special Broadcasting Services Radio, responsible for its Radio Operations which included Radio 3EA in Melbourne (1980–89). Manager of the Special Broadcasting Services Television (team headed by Bruce Gyngell, 1980). One of the founders of the radio stations 4EBI in Brisbane, 5EBI in Adelaide and in other centers. Chairman of the Ethnic Affairs Commission (1989–2001) and Community Relations Commission of the State of New South Wales, Ministry of Immigration (since 2001, Commission works to help people from overseas settle into their new lives and be treated fairly, and provides access and opportunities for their participation in the life of the State of New South Wales). President of the Anti-Discrimination Board (since 2003).

His contribution to the development of multiculturalism in Australia includes: Planning regulations for the building of places of worship; migration laws and regulations relating to marriages sourced from overseas countries; policies for a multicultural society (Principles of Multiculturalism Act); anti-discrimination issues; the use of interpreters; settlement of refugees.

Fellow of the University of Technology Sydney (1995). Member of: New South Wales Geographical Names Board; Independent Complaints Review Panel of the Australian Broadcasting Corporation for ten years; Board of Studies of New South Wales (1990–2004); Australian Medical Council Appeals Committee on the Clinical Examination Process. Chairman of the Multicultural Advisory Committee of the Sydney Organizing Committee for the Olympic Games (2002).

Recipient of: Order of Australia (1992); Gold Cross, Order of Merit of Poland (1990). Olympic Order (for his contribution to the Sydney Olympic Games in 2000); Honorary Doctorate of Letters of the University of Sydney (2007).

2007. Source of information: open publications, media and internet

KEVORKIAN Jirair

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Ժիրայր

Mathematician (applied mathematics). Professor Emeritus of Applied Mathematics, Doctor of Philosophy in Mathematics.

Washington, USA . Born in 1933 (May 14) in Jerusalem. Son of Levon and Araxi Kevorkian. Married to: Seta Kevorkian.

Graduate of the Georgia Institute of Technology (Atlanta, Georgia, Bachelor of Science, 1955; Master of Science, 1956). Doctor of Philosophy in Aeronautics and Mathematics, California Institute of Technology (Pasadena, 1961).

Aerodinamist, Convair, Fort Worth (Texas, 1956–57). Research Fellow in Aeronautics (California Institute of Technology, 1961–64). Assistant Professor of Aeronautics and Astronautics, University of Washington (1964–66). Professor of Aeronautics and Astronautics (ibid., 1966–71). Professor of Applied Mathematics (ibid., 1971–2002). Acting Chairman of Applied Mathematics (ibid., 1986–87 and 1988–90). Visiting Professor, Department of Theoretical Mechanics, University of Paris VI (Paris, 1971–72). Fulbright–Hayes Visiting Lecturer in Applied Mathematics and Fluid Mechanics, *Ecole Nationale Supérieure de Techniques Avancées* and *Ecole Polytechnique* (Paris, 1975–76).

Consultant to: Douglas Aircraft Company (Santa Monica and Long Beach, California, 1958–64); McDonnell–Douglas Aeronautics Company (Huntington Beach, California, 1964–74); Mathematical Sciences Northwest (Bellevue, Washington, 1974–77); Fellow Research, Kent (Washington, 1978–80); Los Alamos National Laboratory (Los Alamos, New Mexico, 1971–85).

Author/co-author of a great number of scientific articles in the field of applied mathematics, theoretical and applied mechanics, aeronautics, astronautics, 5 monographs, especially: *“Partial Differential Equations: Analytical Solution Techniques”* (1st edition, Wadsworth/ Books–Cole, 1990, Chapman and Hall, 1993; second edition, Springer Verlag, 2000); *“Multiple Scale and Singular Perturbation Methods”* (with J.D.Cole, Springer Verlag, 1996).

Grants from: USA Air Force Office of Scientific Research; National Aeronautics and Space Administration; National Science Foundation.

KEVORKIAN Raymond, Haroutioun

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՌԵՅՈՒՆ, Հարուրթյուն,
Գեորգեան Ռեմոն Զարուրթիւն

Historian. Doctor of History (*Docteur d'État en histoire*). Professor of Modern and Contemporary History. Director of Nubarian Library in Paris. Paris, France. Born in 1953.

Graduate of *École pratique des hautes études* (Section IV, Historical and Philological Sciences).

Professor of Modern and Contemporary History of the *Institut français de géopolitique (Université Paris–VIII–Saint–Denis)*. *Directeur de recherche, Université de la Sorbonne Nouvelle Paris III*. Director of the Center of Modern Armenian History. Director of Nubarian Armenian Library of the Armenian General Benevolent Union in Paris (since 1987).

Author of a great number of books on Armenian history and culture, especially: *“Le Génocide des Arméniens”* (Editions Odile Jacob, 2006); *“Les imprimés arméniens, 1701–1850”* (2000); *“Arménie: entre Orient et Occident”* (1996); *“Lumière de l'Arménie chrétienne”* (with Yvan Traver, 2006); *“Ani, capitale de l'Arménie en l'an 1000”* (Paris–Musées, 2001); *“Arménie: 3000 ans d'histoire”* (with Jean–Pierre Mahé, 1988); *“Tapis et textiles arméniens”* (with Berdj Achdjian, Marseille, 1991); *“Les Arméniens dans l'Empire ottoman à la veille du génocide”* (with Paul B. Paboudjian, Paris, 1992); *“Un siècle de l'Union Générale Arménienne de Bienfaisance, Vol. 1, 1906–1940”* (with Vahé Tachjian, Union Générale Arménienne de Bienfaisance, 2006); *“Le livre arménien à travers les âges”* (1985); *“Les Arméniens 1917–1939, la quête d'un refuge”* (with Vahe Tachjian and Levon Nordiguian, 2006, second edition in 2007).

Director and Editor of *“Revue d'histoire arménienne contemporaine”* (Paris, since 1995).

Invited Lecturer of a number of universities and Armenian communities organizations in Europe, Canada, USA.

KHACHATURIAN Karen

ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ Կարեն

Composer. Moscow (Russian Federation). People's Artist and Honored Art Worker of the Russian Federation. Born in Moscow in 1920 (September 19). Son of Suren Khachaturian and Sara Dunaeva. Married to: Antonina Yakovleva, son Dimitry and daughter Natalia.

Graduate of the Moscow State Conservatory (composition classes of Shebalin, Shostakovich and Miaskovsky, 1950). Senior Lecturer in Instrumentation (1952), Professor (since 1986) at the Moscow State Conservatory.

Author of: “Sonata for Violin and Piano in G minor opus 1” (successfully performed by D. Oistrakh, L. Kogan, Ya. Heifetz and other renowned violinists, 1947); “Youth Overture” (devoted to Armenia, 1949); “Symphony no. 1 in A minor” (1955); “The Simple Girl” (operetta after V. Shkvarkin, 1959); “Sonata for Cello and Piano” (1966); “Sonata for Violoncello and Piano” (performed by M. Rostropovich); “Chippolino”, fairy–tale ballet after G. Rodari (1973); Symphony no. 2 (1968); Symphony no. 3 (1982); Symphony no. 4 (1991); “Epitaph for String Orchestra and Percussion” (1986); ballet “Whitesnow”; overtures; cantatas; oratorios; orchestral suites; piano pieces; music for more than 40 movies and 20 theater performances; music for children; State Hymns of the Republics of Somali and Zanzibar.

Former Member of the USSR Composers' Union. Former Chairman of the Editorial Board of Publishing Houses “Soviet Composer” and “Music”, and former Member of the Editorial Board of the journal “Soviet Music”. Member of the diverse committees of “Friendship” with the foreign countries. Member of some International Competitions' Juries. Head of the Jury of “Aram Khachaturian International Violin Competition” (Yerevan, 2005).

People's Artist (1981) and Honored Art Worker of the Russian Federation. Recipient of: Soviet Union State Prize (1976). Prize of the Youth Festival of Prague (1947); Shostakovich Prize (Moscow, 2000); Award of the Municipality of Moscow (1999); State Medals of the Russian Federation “Friendship” (1995) and “Badge of Honor” (2000).

KHACHATURIAN Zaven

ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ Զավեն

Neuroscientist. Doctor of Philosophy. Professor. Potomac, Maryland, USA. Born in Aleppo (Syria) in 1937 (April 15). Son of Setrak Khachaturian and Rahel Matossian. Married to: Alidz Assadourian–Gulbenkian (Tenafly, New Jersey, 1963), children: Ara and Sassoon.

Bachelor of Science in Psychology and Chemistry, Yale University (1961). Doctor of Philosophy in Psychobiology and Neurobiology, Case Western Reserve University (1967). Postdoctoral researches in bioengineering and electrophysiology, College of Physicians and Surgeons, Columbia University (1967–1969). Graduate Training in: Graduate School of Public Health, University of Pittsburgh (1975–1977); Grants Associates Program, National Institutes of Health (1977–1978); House of Representatives (Congressional Fellow, 1978).

Assistant Professor, Department of Psychiatry, University of Pittsburgh, Medical School (1969–77). Director of the Developmental Neurophysiology Laboratory, Department of Psychiatry, University of Pittsburgh (1969–77). Grants Associate, Office of the Director, National Institutes of Health (1977–78). Acting Chief, Biophysiology and Pathobiology of Aging Program. Program Director, Neuroscience of Aging Program, National Institute on Aging (1978–80). Health Policy Coordinator, US Department of Health and Human Services (1979–80). Special Assistant, Director (1980–81), Program Director of Neuroscience of Aging Program, Chief of Physiology of Aging Branch (1981–86) of the National Institute on Aging. Professor of Health Services Administration, Graduate School of Public Health, University of Pittsburgh (1986–87). Interim Scientific Director of the Pittsburgh Biotechnology Center, University of Pittsburgh (1986–87). Vice–president of the Health Center, University of Pittsburgh (1986–87). Associate Director (1987–95), Director of the National Institute on Aging and National Institutes of Health (1985–95). Director of Ronald and Nancy Reagan Research Institute, Alzheimer's Association (1995–99). Senior Science Advisor, Alzheimer's Association (1995–06). Presently Senior Science Advisor of the *Keep the Memory*

Alive Foundation of the Lou Ruvo Alzheimer Institute, and Adjunct Professor of Psychiatry and Neuroscience of the Division of Geriatric and Neuropsychiatry, Department of Psychiatry and Behavioral Sciences, Johns Hopkins University School of Medicine. Principal of *Khachaturian and Associates Inc.*, International Consulting Group on Alzheimer and Aging (since 1995).

Author/co-author of 25 peer-reviewed articles, 21 book chapters, 8 books, 5 editorials, 21 monographs, government reports, congressional testimony and a review book, especially in the fields of: Alzheimer's Disease; neurobiology of aging; neuroplasticity; learning; memory; Calcium homeostasis; health research administration; models of health services; politics of science. Editor-in-Chief of "*Alzheimer's Dementia*" (Journal of the Alzheimer's Association). Member of the Editorial Advisory Board of "*Neurobiology of Aging*". Organizer of numerous International Symposia and Research Planning Workshops at the National Institute on Aging and National Institutes of Health. Consultant to: White House Conference on Aging, Committee on Research; National Academy of Sciences, Committee on Science, Engineering and Public Policy concerning Research on Neurobiology of Aging; World Health Organization on Dementias of Aging. Advisor of the World Health Organization on International Diagnostic Criteria for Research on Alzheimer's Disease (Geneva, Switzerland, 1986).

Vice Chair of the Board of National Capital Area Chapter and Senior Science Advisor to the Alzheimer's Association. Member of: US Food and Drug Administration's Peripheral and Central Nervous System Advisory Committee; Program Advisory Committee of the Dahlem Konferenzen, Berlin, West Germany (1988); Dana Alliance for Brain Initiatives (since 1996); Society for Neuroscience (since 1970); American Association for the Advancement of Science (since 1960); National Scientific Advisory Board of The John Douglass French Foundation for Alzheimer's Disease (1986); Ohio State Task Force on Alzheimer's Disease (appointed by the Governor of Ohio, 1986); California State Task Force on Alzheimer's Disease (appointed by the Governor of California, 1985); Commonwealth of Virginia Commission on Alzheimer's Disease (appointed by the Governor of Virginia, 2002); Merit

Evaluation Panels for the National Institutes of Health, Veterans Administration; National Science Foundation; Administration on Aging. Public Lecturer on Alzheimer's disease and aging to various lay groups; Alzheimer's Family Support Groups.

Founder and President of the Armenian-American Club of Pittsburgh, Inc. (1970-77). Founder and Chairman of the "Armenian Classroom Committee" of the Nationality Rooms Committee, University of Pittsburgh (1974-77). Founder of the Armenian-American Cultural Society of Washington (1978).

Recipient of: Director's Award, National Institutes of Health (1983); Senior Executive Service, Secretary for the Department of Health and Human Services (1988); "We Remember Award", Duke University (1988); Scientist of the Year, 1992, The Maturity News Service; President's Award, The Alzheimer's Association (1993); Public Service Award (co-honoree, with Mrs. Nancy Reagan), The New York City Rita Hayworth Gala (1996). "Zaven Khachaturian Award" of the Alzheimer's Association was established in 2004 – "*to recognize individuals whose compelling vision, selfless dedication and most extraordinary achievement have significantly advanced the field of Alzheimer science*" (2004).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

KHACHIGIAN Kenneth

ԽԱՉԻԿՅԱՆ Քեննեթ, ԽԱՉԻԿԵԱՆ ՔԵՆ

Attorney at Law. Juris Doctor. Former White House Adviser and Chief Speechwriter. Santa Clemente, California, USA. Born in 1944 (September 14) in Visalia, California, USA. Baptismal name: Khazar. Son of Hovannes (Onnig) Khachigian (born in Chomakhlou, Turkey, a Genocide survivor) and Elizabeth (Yeghsapet) Kizirian (born in the USA). Married to: Ford Meredith (1964), children: Merissa and Kristina.

Graduate of: University of California at Santa Barbara (with honors, Bachelor of Arts, 1966); Columbia University, New York (Juris Doctor, 1969).

Attorney at Law (since 1969). An active par-

ticipant in the Richard Nixon's presidential campaign (1967). Member of the National Goals Research Staff (White House, 1970). Staff Assistant to Herbert Klein, Director of Communications of White House (1970-71). Assistant to Patrick J. Buchanan, Special Assistant to President Nixon (1971-72). Deputy Special Assistant to the President, President's speechwriting staff (1973-74). Editorial Consultant to Richard Nixon (1975-79). Speechwriter of the Ronald Reagan Presidential campaign (1980). Consultant to the White House and Acting Chief Speechwriter (1981-88). Adviser and Strategist for President George H. W. Bush's successful 1988 election campaign. Adviser and Strategist for California Governors George Deukmejian and Pete Wilson. National Senior Adviser to presidential nominee Robert Dole in 1996 and Senator John McCain in 2000. Senior Partner for the Law Firm of Brownstein, Hyatt, Farber, Schreck, LLP.

Author of a great number of political editorials, columns and articles, especially: Opinion column for *Los Angeles Times* on governmental affairs, businesses and politics (1997-99).

Fellow of the U.S. Chamber of Commerce. Member of: Board of Directors of the California Council for Environmental and Economic Balance; Board of Overseers of the Hoover Institution and as President Reagan's appointee to the National Institute of Justice; Advisory Board of Director of Richard Nixon Library and Birthplace Foundation. Trustee of the University of California Santa Barbara Foundation, Advisory Board of Armenian Eye-Care Project. Honorary Member of the Board of Governors of Junior Achievement of Armenia.

Recipient of: Distinguished Achievement Award, Alumni Association, University of California at Santa Barbara (1998); Lifetime Humanitarian Award of the Armenian Eye-Care Project (2005).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

KHACHIGIAN Levon

ԽԱՉԻԿՅԱՆ ԼԼՆԸ

Molecular biologist. Doctor of Science. Professor. Ryde, Australia. Born in Beirut

(Lebanon) in 1963 (arrived in Australia, Sydney at 18 months old in 1965). Father's name: Michael. Married, 2 children.

Graduate of the University of New South Wales (Bachelor of Science in Biochemistry and Microbiology 1986). Doctor of Philosophy in Medical Biochemistry (University of New South Wales, 1993). Postdoctoral studies in molecular biology, Harvard Medical School (Harvard University, 1993-96). Doctor of Science in Molecular Biology, Faculty of Medicine, University of New South Wales (2004).

Recipient of: C.J. Martin Fellowship (1993); R. Douglas Wright Research Fellowship (1997); Research Fellowship (1999), Principal Research Fellowship (2002), Senior Principal Research Fellowship of the National Health and Medical Research Council (2005). Head of the Signalling and Transcription Laboratory at the Center for Vascular Research at the University of New South Wales. Associate Professor of Pathology at the University of New South Wales.

Author of more than 80 articles in major medical and research journals, several national and international patents in the fields of: Cancer cell biology and gene regulation (isolation and characterization of new genes); pathology, cardiology and vascular disease; mechanisms of tumor growth control by inhibiting the growth of blood vessels supplying the tumor; generation of novel DNA-based drugs. Author of several books, especially: "High-Risk Atherosclerotic Plaques: Mechanisms, Imaging, Models, and Therapy" (Taylor & Francis, 2004); "Synthetic Nucleic Acids as Inhibitors of Gene Expression, Mechanisms, Applications, and Therapeutic Implications" (Taylor & Francis, CRC Press, 2005).

Past President of the Australian Society for Medical Research. Past President of the Australian Vascular Biology Society. Organizer of the International Vascular Biology Meeting (Sydney, 2008).

Recipient of: Queen Elizabeth II Silver Jubilee Trust Award for Young Australians (1988); Rotary Foundation International Ambassadorial Award (1993); J. William Fulbright Award (1993); James Smillie Research Award (2001); Young Tall Poppy Award (2001); Eppendorf Award for the Young Australian Researcher (2001); AMGEN Medical Researcher Award (2001); Australian Academy of Science's

Gottschalk Medal (2003); R T Hall Prize, Cardiac Society of Australia and New Zealand (2002); Eileen Mary Philips Research Award (2002); Alumni Award for Achievement of National Heart Foundation of Australia (2003); Health Minister's Award for Excellence in Health and Medical Research (2003); Eureka Prize for Scientific Research (2003); Australasian Science Prize (2004); 18th Khwarizmi International Award for Science and Technology, for his work on gene targeting (by Iranian President Mohammad Khatami, 2005); GlaxoSmithKline Award for Research Excellence (1997 and 2006); Wakefield Medal for Research Supervision (2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KHANJIAN Arsine

ԽԱՆՋՅԱՆ Արսինե, Խանճեան Արսինե

Theatre and cinema actress. Toronto, Canada. Born in Beirut in 1958 (September 6). Married to: Atom Egoyan; son: Arshil.

Graduate of: Concordia University (Bachelor's degree in French and Spanish); University of Toronto (Master's degree in Political Science, 1985).

Advisor to the Ontario Ministry of Culture and Communications (1986–89). Associate Officer in the Film, Video and Photography Office of the Ontario Arts Council (1989–94).

Her screen-work includes a great number of starring roles, especially in: Catherine Breillat's "A ma soeure", as Mother (France, 2001); two films of Olivier Assayas, "Irma Vep", as *L'américaine* (1996), "Late August, Early September", as Lucie (1998); Michael Haneke's "Code Inconnu", as Francine (2000); Atom Egoyan's "Ararat", as Ani (2002); Ruba Nadda's "Sabah", as Sabah (2005); Paolo and Vittorio Taviani brother's "Lark Farm", as Armineh (2007). She has starred in a great number of plays: Brian Friel's "Dancing at Lughnasa" (at the *Théâtre de Bobigny* in Paris and the *Théâtre de Vidy* in Switzerland); Goethe's "Stella" (in Switzerland); Richard Kalinoski's "Beast on the Moon" (at the *Théâtre Passe-Muraille*, Toronto), as well as in the CBC television series ("More Tears", "Foreign Objects", "Foolish Heart").

Member of the Jury, International Film

Festival "Golden Apricot" (Yerevan, 2006). Board Member of: Zoryan Institute; Power Plant (Canada's leading contemporary art gallery); other arts and community organizations. Activist for international recognition of the Armenian Genocide.

Her awards include: Dubran International Film Festival, Best Actress, for "Ararat" (2002); Gemini Award, Best by an Actress in a Continuing Leading Dramatic Role, for "Foolish Heart" (1999); Genie Award, Best Performance by an Actress in a Leading Role, for "Sabah" (2005); Genie Award, Best Performance by an Actress in a Leading Role, for "Ararat" (2002); Best Actress Award from the *Cinéma Tout Écran* International Cinema and Television Festival in Switzerland for her role in "Foolish Heart" (1999).

Recipient of: Queen's Golden Jubilee Medal to mark the 50th anniversary of Her Majesty to the Throne (2002); Queen Zabel Award by the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America (2003); "Sourp Mesrob Mashtots" Medal by His Holiness Catholicos Aram I, Antilias, Lebanon (2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KHRAKHOUNI Zareh

ԽՐԱԽՈՒՆԻ Չարեհ,

Poet, writer, translator. Istanbul, Turkey. Born: Artin Cumbusyan, pronounced Jumbushian. Born in 1926 (October 16) in Istanbul, Turkey. Married, two children.

Education: High school at the Mekhitarist Fathers' College (1945); Law School at the University of Istanbul (1 year), Faculty of Arts and Letters of the same institution (Master's degree in Philosophy, Psychology and Sociology, 1951); studies in Paris universities in both literature and art history.

Founder (together with a group of young writers and poets) of the avant-garde literary journal "San" (Istanbul). Co-founder, Director and Editor of the literary and artistic supplement of the Armenian daily newspaper of Istanbul "Marmara". Former teacher in some Armenian high schools in Istanbul. Invited lecturer throughout the Armenian diasporas: Canada,

USA, France, Lebanon and also in Armenia.

Author of more than 30 books, among them 16 volumes of poetry and 8 volumes of translations in English, French, German, Georgian, Russian, etc., several school manuals, biographical works on Armenian writers, commemorative booklets, especially: "Stone Drops" (poems, Istanbul, 1964); "Me and Others" (poems, Istanbul, 1964); "Amusement Park" (poems, Beirut, 1968); "Cloud and Sand in My Palms" (poems, Istanbul 1982); "A View from the other Side" (a collection of articles, editorials, critical reviews and translations, Istanbul, 1991); "Stone of Armenia" (poems, expanded edition, Yerevan, 1997). Translator of foreign prose and poetry into Armenian (Brothers Grimm, Andersen, etc.). Founder and theoretician of the new school of poetry named by him "objective symbolism" which was based on the principles of phenomenological aesthetics.

Recipient of: *Prix littéraire Anahid* (for his poetry "Me and Others", Beirut, 1964); Alex Manoogian Cultural Fund Literary Prize (Detroit 1984); Eliz Kavoukdjian-Aivazian Literary Prize, French-Armenian Writers Union (for his poetry "Game of Heroes" Paris, 1984); Alex Manoogian Cultural Fund Literary Prize (Detroit, 1973); Haygashen Ouzounian Literary Prize (for his book "A View from the other Side", 1991); Medal "Surb Sahak ev Surb Mesrop" (by His Holiness Vazken I, Catholicos of All Armenians); Medal of the Armenian Patriarchate of Istanbul, I degree (2001); Medal "Movses Khorenatsi" of the Republic of Armenia (2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KIRKIACHARIAN Serge, Berdj

ՔՐԻՎԱՇԱՐՅԱՆ Սերժ, Պերժ

Chemistry educator, pharmacologist. Doctor of Sciences, Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Chateney-Malabry, France. Born in 1933 (June 29) in Beirut, Lebanon. Son of Kevork Kirkiacharian and Marie Memarian. Married to: Esther Apochian (1965), children: George, Bernard.

Pharmacist, *Université Paris* (Paris, 1958),

Doctor of Pharmacy (Paris, 1960), *Licence ès-Sciences* (Paris, 1962), *Docteur ès-Sciences* (Paris, 1966).

Resident of *Pitié Hospital* (Paris, France, 1958–63). Research Fellow of CNRS (National Center of Scientific Research, Paris, France, 1964–70). Professor, Faculty of Pharmacy (Caen, France, 1968–69). Postdoctoral Fellow, Western Ontario University (London, UK, and Ontario, Canada, 1968–69). Professor of Medicinal and Therapeutic Chemistry of *St Joseph University* (Beirut, Lebanon, 1971–76). Professor of University *Paris Sud* (Chateney-Malabry, Franc, 1976). Fellow of Ethical Commission of *Bicetre Hospital* (Paris, 1992); Expert of the Ministry of Health of France. Professor Emeritus, University *Paris Sud* (2001).

Author/co-author of more than 150 scientific publications, patentee in field. Author of several books: "Chemistry of Thyroid Hormones" (1974); "Pharmacologie et Thérapeutique" (1986, 2nd edition in 1992); "L'Index des Médicaments" (1994, 2d edition in 1996); "Guide de Chimie Thérapeutique" (1996); "Precise de Chimie Thérapeutique" (co-author, v. 1–3, 1992).

Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (Yerevan, Armenia, 1998). Member of the Russian Natural Academy of Sciences (1996). Correspondent-member of the National Academy of Pharmacy (Paris, 1977). Scientific Secretary of the International Academy of Sciences "Ararat" (Paris, 1993).

Recipient of the Awards of: Academy Medicine (Paris, 1982); National Academy of Pharmacy (Paris, 1973); Laureate of Paris Hospitals (Paris, 1963). Honorary Doctor of Medicine Institute of Yerevan and Yerevan State University (Yerevan, Armenia, 1994). Decorated: Medal "Peter the Great" (1996); Medal "Kapitsa" of the Russian Academy of Natural Sciences (Russia, 1996).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KIRKORIAN Kirk, KERKORIAN Kerkor

ԿԻՐԿՈՐՅԱՆ Կիրկ, ՔՐԻՎՈՐՅԱՆ Քրք

Businessman, philanthropist. President and Chief Executive Officer of *Tracinda Corpo-*

ration. National Hero of the Republic of Armenia. Beverly Hills, USA. Born in 1917 (June 6) in Fresno (USA). Son of Aharon and Lili Kirekorian. Married to: Hilda Schmidt (1942); Jean Maree Hardy (1954), two daughters: Tracy, and Linda; Lisa Bonder (1999, 30 days), daughter: Kira.

Graduate of the Morton Air Academy in Blythe (lieutenant, 1942). Army flight instructor (1944). A participant in World War II, pilot in the British Royal Air Force (missions across the Atlantic, 1944).

Business activity in Los Angeles Air Service, Las Vegas (1946–65). Founder of Trans-International Airlines Company (non-scheduled airline, 1948). Investor and Founder of: Las Vegas Paradise Road and International Hotel (which at the time was the largest hotel in the world, 1967); Flamingo Hotel (1968); International (now Las Vegas Hilton, 1969); MGM Grand Hotel (1973); MGM Grand Garden Hotel (1993). Business activity in the field of cinema (Metro Goldwin Mayer Corporation, United Artists, Columbia Pictures, XX Century Fox companies, since 1968). Principal shareholder and Member of the Board of Directors of General Motors (9.9%, 2005); Chrysler (7%, 2006). Proprietor of: Tracinda Corporation (Nevada); Mandalay Bay Resorts; Bellagio; MGM Grand resort complexes; MGM Mirage; Treasure Island; New York-New York; Boardwalk in Las Vegas, as well as the Beau Rivage Casino in Biloxi (Mississippi). Presently President and Chief Executive Officer of Tracinda Corporation.

Founder of the *Linsy Foundation* (charitable organization named after his two daughters, 1988). The foundation has invested more than \$180 million to rebuild Armenia after the earthquake of 1988, 420 kilometers of major highways and the construction of 3 700 new apartments, reconstruction of Yerevan museums and theatres.

National Hero of the Republic of Armenia ("Medal of Fatherland", for reconstruction of the Armenian economy and disaster zone, for reconstruction of cultural objects, for unprecedented number of highway-construction projects and for financing a great deal of other humanitarian initiatives, 2004).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KOCHARIAN Robert

ՔՈՉԱՐՅԱՆ Ռոբերտ

Politician. Former President of the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in Stepanakert (Nagorno (Mountainous) Karabakh) in 1954 (August 31). Son of Sedrak Kocharian and Emma Ohanian. Married to: Bella Kocharian; 2 sons: Sedrak and Levon, daughter: Gayane.

Graduate of the Electrical Engineering Faculty of the Yerevan Polytechnic Institute (with Honors, 1982).

Service in the Soviet Army (1972–74). Mechanical Engineer of the Electro-technical plant of Stepanakert (1982–89). Various posts in Nagorno Karabakh's Youth Communist and Communist Party organizations (since 1980s), including Secretary of Committee of the Communist Party at the Electro-technical plant in Stepanakert, 1982–87).

Deputy of the Supreme Soviet and Member of the Presidium of the Supreme Soviet of the Armenian SSR (1989–91). Deputy of the Nagorno Karabakh Republic's Supreme Soviet of the first convocation (1991–92). Chairman of the State Defense Committee and Prime Minister of the Nagorno Karabakh Republic (1992–94). President of the Nagorno Karabakh Republic by the decision of the Nagorno Karabakh Republic Supreme Soviet (1994–96), and by a popular vote (1997). Prime Minister of the Republic of Armenia (1997–98).

President of the Republic of Armenia (since March 30, 1998, reelected in 2003). One of the political leaders of the Karabakh Movement (since 1988). Member of "Krunk" organization. Founder and leader of "Miatsum" (Unification) organization. One of the first organizers of the defense and security structures of the Republic of Nagorno Karabakh. Recipient of: Order of Honour of the International Olympic Committee (2003); Medal "Star of *Mecenat*" of the "International *Mecenats*" organization (Moscow, 2005); International Award of the Unity of Orthodox Peoples Foundation (by His Holiness Patriarch Alexy II of Moscow and All Russia, Russian Orthodox Church, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KONDAZIAN Karen

ԿՈՆԴԱԶՅԱՆ Կերեն, Կարեն

Theatre and cinema actress, writer and journalist. Los Angeles, California USA. Born in 1950 (January 27) in Boston (USA). Daughter of Edward Kondazian and Lillian Mosesian.

Education: San Francisco State College (Bachelor of Arts, 1963); University of Vienna; London Academy of Music and Dramatic Art; Actors Studio of Lee Strasberg, Jose Quintero, and Milton Katselas.

Her stage appearances include: Michael Cacoyannis' "The Trojan Women" (The Circle in the Square Theater, New York, 1964); Shakespeare's "Hamlet" (Mark Taper Forum, Los Angeles) and "Richard III" (Ahmanson Theatre, Los Angeles), O'Morrison's drama "Lady House Blues" (South Coast Repertory Theatre, Los Angeles, 1980); Edward Albee's "Who's Afraid of Virginia Woolf" (Berkeley Repertory Theatre, 1990); McNally's "Master Class" (as Maria Callas, Fountain Theatre, Odyssey Theatre, Loblery Theater in Santa Barbara, Los Angeles, 2003); Eduardo Machado's "Kissing Fidel" (New York, 2005). Her filmography include memorable roles of: Francesca Giordano, "Yes Giorgio" (with Luciano Pavorotti, Metro-Goldwyn-Mayer/ United Artists, 1982); Nurse, "Cobra" (1986); Mrs. Agopian, "Steal Big, Steal Little" (1995); Sonia, "California Myth" (1999); Mother, "Beyond City Limits" (2000), etc. Regular guest star on some of the most popular shows such as *The Waltons*, *Baywatch*, and *NYPD Blue*.

Author of the book "The Actor's Encyclopedia of Casting Directors" (with Eddie Shapiro, and Richard Dreyfuss, "Paperback", 2000). Contributor to periodicals, including *Back Stage West* and *Drama-Logue*. Lifetime Member of the Actors' Studio (New York). Member of: Hollywood Women's Press Club; Academy of Television Arts and Sciences (she votes for the Emmys); Armenian Dramatic Arts Alliance.

Awards for performance include: Ovation Awards, Best Actress, for "Master Class" (as Maria Callas, 2007); Los Angeles Drama Critic's Circle Awards, Best Actress, for "Rose Tattoo" (1978); Ovation Awards, Nomination Best Actress, "Orpheus Descending" (1999); San Francisco Drama Critic's Circle Awards,

Best Actress, for "Who's Afraid of Virginia Woolf" (1991); Los Angeles Weekly Awards, Best Actress, for "Vieux Carre".

2007. Source of information: open publications, media and internet

KOUYMJIAN Dickran

ԳՈՒՅՈՒՄՉՅԱՆ Տիգրան

Scholar, researcher of Armenian and Eastern studies. Doctor of Philosophy degree in Armenian Studies, Professor. Fresno, California. Born in 1934 (June 6) in Tulcea, Romania. Son of Toros Kouymjian (born in Talas-Caesar) and Zabelle Calusdian (born in Samsun). Married to: Angèle Kapoian.

Bachelor of Science in European Cultural History, University of Wisconsin (Madison, 1957). Master of Arts in Arabic Studies, American University of Beirut (Lebanon, 1958–61). Doctor of Philosophy in Armenian Studies from Columbia University's Department of Near and Middle Eastern Languages and Literatures (New York, 1969).

Instructor, Western Humanities and European History, General Education Department, American University of Beirut (Lebanon, 1959–61). Lecturer, Oriental and Western humanities, English Department, Columbia University (New York, 1961–64). Director, American Authors, Inc. Literary Agency (New York, 1965–67). Assistant Professor of Middle Eastern History and Civilization and Assistant Director of the Center for Arabic Studies, American University in Cairo (Egypt, 1967–71). Professor of Armenian History and Civilization, Chairman of the Department of Armenian Studies, Haigazian College, Beirut (Lebanon, 1971–72). Associate Professor of Armenian and Near Eastern History and Art, History and Religious Studies Department. Coordinator of B.A. Program in Art History (1974–75), American University of Beirut (Lebanon, 1971–76). Professor of Near Eastern and Classical History and Art, American University in Paris (France, 1976–78). Founder of the Armenian student newspaper "Hye Sharzhoom" (Fresno, 1979). Consultant to UNESCO, Section for the Preservation of Sites and Monuments, Consultant to the Libyan Arab Republic,

Department of Antiquities on the conservation, classification, and display of ancient coins and metalwork (Paris, 1976). Board of Scholars, Zoryan Institute for Contemporary Armenian Research and Documentation (Cambridge, 1985). Fulbright Senior Lecturer, Department of Foreign Languages and Literature, Yerevan State University (Armenia, 1987). Professor and Chairholder of Armenian, Director, Armenian Department, *Institut national des langues et civilisations orientales*, University of Paris III (France, 1988–91). William Saroyan Visiting Professor of Armenian Studies, University of California (Berkeley, 1996–97). Haig and Isabel Berberian Professor of Armenian Studies. Director, Center for Armenian Studies. Coordinator, Armenian Studies Program, School of Arts and Humanities, California State University (Fresno, since 1977).

Author of more than 120 articles and monographs, scholarly papers at more than 80 national and international conferences in the fields of Armenian, Islamic, Classical, Byzantine history and art, Western and Oriental humanities, genocide, Saroyan studies, especially: *Album of Armenian Paleography* (a study of Armenian writing, co-authors: Michael Stone and Henning Lehmann, Aarhus University Press, Denmark, 2002); *The Arts of Armenia* (Foundation Calouste Gulbenkian, 1992); "Index of Armenian Art" (chronological computer database of Armenian manuscripts, art and architecture, Armenian Studies Program). Organizer of such conferences: David of Sasun (1979); Armenian Architecture (1980); William Saroyan (1981, 1996, 1999); Movses of Khoren (1991); Massacres of Adana of 1909 (1999). Member of the Editorial Boards of: "Armenian Review" (Boston, 1977); *Revue des Etudes Arméniennes* (Paris, 1978); "Ararat Literary Quarterly" (New York 1978); "Journal of Armenian Studies" (Cambridge, 1986); "Documenti di Architettura Armena" ("Documents of Armenian Architecture", English editor, Milan, 1986–96); "Journal of the Society for Armenian Studies" (Ann Arbor, Michigan, 1992). President of the Society for Armenian Studies (1984–86, 1992–94; Founding Member since 1974; Member of the Administrative Council, 1974–75, 1980–81, 1984–86, 1992–95, 1998–2000). Member of the Executive Committee of *Association internationale des études*

arméniennes (1990–93; Founding Member since 1973). Founding Member of the Middle East Medievalists Association (since 1989), and Middle East Studies Association (since 1969). Member of: American Historical Association (1971–86); American Numismatic Society (since 1965; elected Fellow in 1986); American Oriental Society (1966–90); Armenian Numismatic Society (since 1973); International Association of Iranian Art and Archaeology (1972–1979); Medieval Academy of America (1969–1976); Phi Kappa Phi honor society (since 1995); Oriental Numismatic Society (1975–78); *Société asiatique* (Paris, since 1978); *Société de la Revue des études arméniennes* (Paris, since 1978).

Recipient of: Carnegie Endowment Fellowship in Oriental Humanities, Columbia University (New York, 1964); Outstanding Professor Award, American University in Cairo (1969–70); Hagop Kevorkian Distinguished Lectureship in Near Eastern Art and Civilization, Faculty of Arts and Sciences, New York University (1979); National Endowment for the Humanities Grant to inventory and move William Saroyan's archives from Paris to Fresno and Berkeley (California, 1981–82); Technology Research Grant for the computerization of the *Index of Armenian Art*, California State University (Fresno, 1992); Successive Research Grants from the Bertha and John Garabedian Charitable Foundation (1993–99); National Endowment for the Humanities, Grant for research on a pre-seventh century Armeno-Greek papyrus (1995); Honorary Life Member for Outstanding Service in the Advancement of Armenian Studies in America, National Association for Armenian Studies and Research (1995); Encyclicals from Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia and Karekin I, Catholicos of the Armenian Church in Holy Echmiadzin for service to Armenian Studies (1996); Medal "St. Sahak, St. Mesrop" (by His Holiness Karekin I, Catholicos of the Armenian Church, for service to Armenian Studies, 1996); Official nominee of the Fresno State chapter of Phi Kappa Phi in the triennial national competition for the outstanding scholar of the USA (1998); Provost's Award for Excellence in Teaching in the newly established category of "Outstanding Achievements in Research" (1999); "Man of the Year"

(Armenian National Committee Central Valley, 2000); Arthur H. Dadian Armenian Heritage Award (Armenian Students Association of America, 2003).

2006. Source of information: open publications, media and internet

KRIKORIAN Ruben

ՂՐԻՂՈՐՅԱՆ Ռուբեն

Philosopher. Parliamentarian of the Bulgarian National Assembly. Doctor of Philosophy (Bulgarian Academy of Sciences and Armenian Academy of Sciences). Professor. Sofia, Bulgaria. Born in 1950 (December 24) in Plovdiv, Republic of Bulgaria. Son of Ohanes and Satenik Krikoryan. Married to: Elka Vodenicharova-Krikoryan (Sofia, Bulgaria; 1974), son: Johannes.

Graduate of the Sofia University "St. Kliment Ohridski" (Bulgaria) with a specialty in history and philosophy (1975–79). Research Fellow, Specialist, Head of Department of the Unified Center of Philosophy and Sociology (Bulgarian Academy of Sciences, 1979–89). Postgraduate Worker, then Head of Section and Director of Internal and International Scientific Research Activities of the Institute of Philosophical Sciences (Bulgarian Academy of Sciences, 1989–2005). Associate Professor of Philosophy of Culture at the Southwestern University "Neophit Rilski" (Blagoevgrad). Director of the Interdisciplinary Center on European Studies at the Southwestern University "N. Rilski" (1998–2007) and of the International Institute of Inter-Cultural Contacts "ISTROS" (1991–2007).

Elected Member of the Board of Directors and Manager-director of the Third Congress of the Bulgarian Association of Philosophy (1996–2001, 2001–2005). General Secretary of the Association of Philosophers from Southeastern Europe (2000–2005). Chairman of the Foundation "Council on Ethnic and Religious Tolerance" (2000–2005). Member of the National Council on Ethnic and Demographical Problems at the Council of Ministers (1997–2005) and the Bulgarian Tsarist Institute (2004).

Member of: The 39th National Assembly of the Republic of Bulgaria (2001–2005) and of the

Commission on Culture, Commission on Human Rights and Religious Freedoms, Group on Ethnic Issued at the Parliamentary Group of the National Movement Simeon the Second (Co-chairman); Parliamentary groups Bulgaria-Armenia and Bulgaria-Chili (Chairman, 2001–2005). Member of the 40th National Assembly of the Republic of Bulgaria (since 2005) and of the Committee of Citizens' Complaints and Petitions, Commission of Human Rights and Religious Affairs.

Author of more than 50 scientific publications, 2 books: "Dualism in the History of Bulgarian and European Philosophical Thought" (1990); "The Pauline Church as a Cultural Phenomenon in Medieval Studies" (1995), reviews, studies, brochures, reports at symposiums and conferences.

Chairman of the Pan-national Committee of Armenian Spiritual and Secular Union in Bulgaria (1997–2005) and of the Eparchial Council of the Armenian Apostolic Church in Bulgaria (1999–2008). Member of the Board of Directors of the Armenian Information Business Forum (2001–2007). Member of the Managing Board of the Forum and Councilor-coordinator of the Armenian Associations of Southeastern Europe based in Geneva, Switzerland (1999–2007). Member of the Executive Bureau of General Council of the Armenian World Congress with the status of Vice President (2003–2008).

Recipient of: Anniversary Medal "1300 Years Bulgarian State"; "Badge of Excellence" (Bulgarian Academy of Science); "Badge of Honor" of the Bulgarian Association of Philosophers and the Bulgarian Sociological Agency; "St. Sahak, St. Mastots" Medal and Honorary Diploma (presented personally by Garegin II, All Armenian Patriarch Catholicos); "Badge of Honor" of the All Armenian Charity Union "Baregortsakan" (Varna); "Badge of Honor", Armenian Information Business Forum (Varna); Anniversary Medal "1700 Years of Armenian Christianity" (2002); Diplomas from various international organizations, prizes. Professor "*Honoris causa*", Cambridge Institute of Biographic Categorization.

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

KURKJIAN Haroutioun Léon

ՔՅՈՒՔՅԱՆ Հարություն,
ՔԻՒՔԵՆՆ Զարութիւն Լեւոն

Publicist, editor, author of Armenian language text books and dictionaries, translator. Athens, Greece. Born in Beirut, Lebanon in 1943 (December 13). Lives in Greece (Athens) since 1984.

Graduate of: "Hamazkain" college (Beirut); University of Beirut; Sorbonne University of Paris (*Maitrise* in Philosophy, 1978).

Professor of Armenian language and literature at "Hamazkaine" (College and Institute) and at the Haykazian University of Beirut (1964–84).

Author of a great number of articles in Armenian magazines and newsletters ("Bagin", "Ahegan", "Haratch"); works in French and in

Armenian "*Essai sur l'Exil*" (1978); Armenian language text books: "Manuel Pratique d'Armenien Occidental" (1972), "Practical Textbook of Western Armenian" (co-author: Maro Kallaydjian–Kurkjian), "Hayreni Aghpiur" (1982), "Parev" (Médiathèque, Centre Pompidou, Paris). "Mer Lezoon" (Los Angeles), "Hay Giank yev Kraganoutiun" (Athens); Dictionaries: French–Armenian Dictionary ("Shirak" ed., 1976), French–Armenian Practical Dictionary (with Krikor Chahinian, 1998), French–Armenian/Armenian–French Combined Dictionary (with Krikor Chahinian, 36 000 words, Western Armenian, 2000), etc. Editor and translator to French of H. Dasnabedian's "Dachnaktsoutioun, 1890–1924" (Milano, 1988).

2006. Source of information: open publications, media and internet

L

LUCAS Caro

ԼՈՒԿԱՍ Կարո

Professor, University of Tehran. Doctor of Philosophy in Engineering. Tehran, Iran. Born in 1949 in Esfahan, Iran. Married to: Emilia Nercissians (1976), a son: Armen.

Graduate of: Electrical Engineering Department, Faculty of Engineering, University of Tehran (Master of Science in Engineering, 1973); Department of Electrical Engineering and Computer Sciences, University of California, Berkeley, USA (Doctor of Philosophy in Engineering, 1976).

Assistant Professor (1976–86), Associate Professor (1986–94), Tenured Professor (since 1994) of the University of Tehran, Department of Electrical and Computer Engineering. Founder, and Researcher, School of Cognitive Sciences (formerly Intelligent Systems Research Faculty), Institute for Studies in Theoretical

Physics and Mathematics (IPM), Iran (since 1994). Assistant Professor at: University of California, Los Angeles, Department of Systems Science (1975–76); University of Garyounis, Department of Electrical Engineering, and Department of Mechanical and Industrial Engineering (Benghazi, Libya, 1984–85). Visiting Professor at: Yerevan Physics Institute (Republic of Armenia, 1997); American University of Armenia (2007). Visiting Associate Professor at: University of Toronto, Department of Industrial Engineering (Canada, 1989, 1990); Institute of Applied Mathematics, Chinese Academy of Sciences (Beijing, China, 1991); Harbin Institute of Electrical Technology (China, 1992). Fellow of the International Center for Genetic Engineering and Biotechnology, Trieste (Italy, 1992). Guest Scientist of the *Institut für Prozessdatenverarbeitung und Elektronik, Forschungszentrum* (Karlsruhe, Germany, 2004). Senior Advisor to: Bank Mellat, Iran (since 1999); Iran Railway

Development Consultants (1992–95). Consultant/Research Associate, Ministry of Energy, Iran (1982–87). Assistant to the Managing Director Iranian Bankers' Investment Company (1977–80). Chairperson, Department of Electrical and Computer Engineering, Tehran University (1986–88). Chair, Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), Iran Section (1990–92). Director, School of Intelligent Systems, Institute for Studies in Theoretical Physics and Mathematics (1994–98). Advisor to the Vice Minister of Culture and Higher Education, Iran (1995–98). Director of the Center of Excellence for Control and Intelligent Processing, Tehran University (2001–05).

Author/co-author of over 1000 papers and invited lectures in various journals and conferences; co-editor of 7 books, especially: "*Intelligent and Cognitive Systems*" (volume 1–3, Tehran, 1996). Managing Editor of "*Memories of the Engineering Faculty*", University of Tehran (1979–95), Associate Editor of "*Journal of Intelligent and Fuzzy Systems*" (1992–99), Member of the Editorial Boards of several journals. His research interests include biological computing, computational intelligence, uncertain systems, intelligent control, neural networks, multiagent systems, data mining, business intelligence, financial modeling, and knowledge management.

Other services include memberships in: International program committees of various conferences held in Iran, USA, Canada, China, India, Greece, Turkey, and Armenia; Pan Armenian Biophysical Association; Research, Curriculum, and Tenure Committees at Tehran University and Ministry of Culture and Higher Education; Scientific Committees of the Center for Research and Planning in Higher Education, Iran Ministry of Science, Research, and

Technology; and its Joint Graduate Program in Higher Education in conjunction with Shahid Beheshti University; as well as consultancy in various ministries and industries; and miscellaneous activities and positions held in scientific and professional societies and institutions.

Awards include: Election to Iranian Science and Culture Hall of Fame (Lasting Figures in Science and Cultures, 2006) and in Iranian Society of Electrical and Electronic Engineers Hall of Fame (2004); selection as Winner/Recipient of: 17th Khwarizmi First Rank International Award for Fundamental Research (2004); 9th Avicenna First Rank Exemplary Project Award (2008); SCOPUS Outstanding Researcher of Iran Award (2007); Organization of Islamic Conference Standing Committee on Scientific and Technological Cooperation Award for Outstanding Research (2004); Honored at World Automation Congress (2004); World Conference on Intelligent Systems, Nasireddin Tousi University (2005) and at the 4th Conference on Intelligent Systems, Nasireddin Tousi University (2002); IEEE Region 8 Awards (2000); Decoration of Armenian Society of Engineers and Architects (1999); Exemplary Professor Honored by the Faculty of Engineering (2004), and Electrical and Computer Engineering Department (2004) on the occasion of the 70th Anniversary of the Faculty of Engineering, University of Tehran; Exemplary Professor by the Ministry of Culture and Higher Education (1996), and Tehran University (1995); Exemplary Associate Professor by Tehran University (1993); Exemplary Researcher by Tehran University (2005, 1991), and Ministry of Energy (1991).

2008. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

M

MANJIAN (MANDJIAN) Panos

ՄԱՆԵՅԱՆ Փանոս

Military Leader. Brigadier General of the Lebanese Army (known in the United States as a One-Star General). Beirut, Lebanon. Born in 1952 in Anjar (Lebanon) into an Armenian family from Musa Ler. Father's name: Andranik.

Education: Anjar's *Haratch* Armenian High School. Graduate of: Lebanese Military School (Beirut, 1975); Command and General Staff Officer Course (USA, 1995-96).

Lieutenant, Captain, Major, and Lieutenant Colonel respectively at Fort Knox, Kentucky (USA, 1979-95). Chief of Staff of a Mechanized Infantry Brigade at Fort Leavenworth, Kansas (USA, 1995). Colonel (1996). Assistant Commander of a Mechanized Brigade (Lebanon, 1998). Brigade Commander of the 10th Armored Brigade of the Lebanese Army (2001). Brigadier General of the Lebanese Army (since 2001). Vice President of Planning Directorate of the Lebanese Army.

2006. Source of information: open publications, media and internet

MANSSURIAN Tigran

ՄԱՆՍՈՒՐՅԱՆ Տիգրան

Composer. People's Artist of the Republic of Armenia, Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in Beirut (Lebanon) in 1939 (January 27). Son of Yeghia and Anna Manssurian. Arrived in Armenia in 1947. Married to: Nora Aharonian (Yerevan, 1961), son: Yeghia and daughter: Nvard.

Graduate of: Romanos Melikian Musical School (Yerevan (1960); Komitas State Conservatory (Yerevan, 1965); Postgraduate Fellow ("Aspirant"), Komitas State Conservatory (Yerevan, 1967).

Lecturer, then Professor at the Komitas State Conservatory in Yerevan. Rector (1992-95).

Composer: Orchestral: *Concerto*, organ (1964); *Partita* (1965); *Music for Twelve Strings* (1966); *Preludes* (1975); *To the Memory of Dmitry Shostakovich (Concerto No. 1*, 1976); *Canonical Ode* (1977); *Concerto No. 2* (1978); *Double Concerto* (1978); *Tovem* (1979); *Nachtmusik* (1980); *Because I Do Not Hope* (in memoriam Igor Stravinsky, 1981); *Concerto* (1981); *Concerto No. 3* (1983); *Postludio Concerto* (1993); *Concerto* (1995); *Serenade, Fantasy* (2003); *Autumn Fantasy (Fantasy 2*, 2004); *Concert No. 2 for violin and string orchestra* (2006); Chamber Music: *Sonata* (1962 and 1963); *Sonata No. 1* (1964); *Allegro barbaro* (1964); *Sonata No. 2* (1965); *Piano Trio* (1965); *Psalm* (1966); *Silhouette of a Bird* (1971-73); *Sonata No. 1* (1973); *Sonata No. 2* (1974); *Wind Quintet* (1974); *The Rhetorician* (1978); *Capriccio* (1981); *String Quartet No. 1* (1983-84), *No. 2* (1984); *Five Bagatelles* (1985); *Tombeau* (1988); *Postludio* (1991-93); *Concerto* (1995); *Hommage à Anna Akhmatova* (1997); *Duo* (1998); *Lacrimae* (1999); *Lamento* (2002); *Three Medieval Taghs* (1998-2004), *Testament* (2004); Choral: *Three Poems* (text by Kostan Zaryan, 1969); *Spring Songs* (text by Hovhannis Tumanyan, 1996); *Confessing with Faith* (text by St. Nerses Shnorhali, 1998), *Ars Poetica* (text by Yeghishe Charents, 1996-2000); *Motet* (text by Grigor Narekatsi, 2000); *On the Shores of Eternity* (text by Avetik Isahakyan, 2003); Vocal: *Three Romances* (text by Federico García Lorca, 1966); *Four Hayrens* (text by Nahapet Kuchak, 1967); *Intermezzo* (text by Vladimir Holan, 1972-73); *I am Giving You a Rose* (text by Matevos Sarifyan, 1974); *Three Nairian Songs* (text by Vahan Teryan, 1975-76), *Three Madrigals* (text by Razmik Davoyan, 1974-81); *Sunset Songs* (text by Hamo Sahyan, 1984-85); *The Land of Nairi* (text by Vahan Teryan, 1986); *Miserere* (texts by St. Mesrop Mashtots, the Bible, 1989); *Madrigal IV* (text by Alicia Kirakosyan, 1991); Piano: *Sonatina No. 1* (1963); *Petite Suite*

(1963); *Sonata No. 1* (1967); *Miniatures* (1969); *Three Pieces* (1970-71); *Nostalgia* (1976); *Three Pieces for the Low Keys* (1979); *Sonatina No. 2* (1987); Stage: *The Ice Queen* (ballet, scenario by Vilen Galstyan, after Hans Christian Andersen, 1989) and Film scores: "The Color of Pomegranate" (1969); "We and Our Mountains" (1969); "Matenadaran" (films 1-6, doc., 1983-85); "Tango of Our Childhood" (1984); "A Piece of Sky" (1980); "Parajanov, The Last Collage" (doc. 1995) and other works.

Head of the Jury, Aram Khachaturian International Competition of Violinists (Yerevan, 2006). People's Artist of the Republic of Armenia (1984). Winner of the State Prize of the Republic of Armenia (twice). Recipient of two Medals: "Mesrop Mashtots" and "Surp Sahak-Surp Mesrop". Winner of the "Aram Khachaturian" and "Vahan Tekeyan" Prizes (2006). Honorary Citizen of Yerevan.

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

MANTASHYAN Adolph

ՄԱՆԹՍՅԱՆ Ադոլֆ

Scholar in the field of chemical physics. Doctor of Sciences in Chemistry, Professor. Member of the Armenian National Academy of Sciences. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1932 (April 18). Son of Hayrapet and Hasmik Mantashyan. Married to: Dolores Grigorian (Yerevan, 1966), children: Koryun, Tigran.

Graduate of the Faculty of Chemical Technology, Yerevan Polytechnic Institute (presently Engineering State University of Armenia, Yerevan, 1956). Doctor of Philosophy in Chemistry (Moscow, 1962), Doctor of Chemical Sciences (1974), Institute of Chemical Physics, Academy of Sciences of the USSR. Professor (Moscow, 1976).

Head Engineer, Assistant Director (1961-63), Scientific Secretary (1963-72), Senior Scientific Researcher (since 1967), Head of Combustion Section (Laboratory of Hydrocarbon's Oxidation, since 1972) at the Laboratory of Chemical Physics, Academy of Sciences of the Armenian SSR (Yerevan, 1972-75). Assistant Director of Scientific

Researches of the Institute of Chemical Physics, Academy of Sciences of the Armenian SSR (Yerevan, 1975-77). Professor and Chairholder of Theoretical Chemistry, Yerevan State University (1963-76). Member of Scientific Council and Head of the Chair of General and Inorganic Chemistry, Technological Faculty, Yerevan Polytechnic Institute (1980-94). Director of the Institute of Chemical Physics, National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1987-2007).

Author/co-author of: 270 scientific articles mainly published in former Soviet, Armenian, Russian and international scientific journals; a monograph "Elementary Processes in Gas Phase Slow Reactions" (co-authored by A. B. Nalbandyan, "Academiya", Yerevan, 1975); about 30 patents and authorship certificates in the field of chemical physics, specially of: complex chemical reactions by the participation of free radicals and atoms; theory of degenerate-branched radical reactions; combustion and explosion processes; kinetics and mechanism of complex gas phase reactions; chemistry of free radicals.

Member of the Armenian National Academy of Sciences (since 1995; Correspondent-member since 1973; Assistant Academician-secretary of the Natural Sciences Section since 1994; Member of the Presidium since 2001). Member of: Armenian Engineering Academy (since 1994); International Engineering Academy (since 1995); New York Academy of Sciences (since 1999); International Academy of National Security Problems (since 1999). Member of the Editorial Boards of international reviews: "Chemical Physics Reports" (since 1995); "Eurasian Chemical-Technological Journal" (since 1995); "Combustion and Chemistry of Plasma" (AI-Farabiy Institute of Combustion Problems of Kazakhstan National University, since 2003). Member of the Scientific Councils of: Mendeleev Chemical Society (Russian Federation, since 1980); Russian Section of International Combustion Institute (since 1987); Institute of Chemical Physics of the Russian Academy of Sciences (United Scientific Council, since 1988); "Combustion and Explosion" of the Russian Academy of Sciences (since 1988). Representative of Government in the Scientific Boards of the *Rock and Silicates Company*, as well as *Nairit company* (Yerevan,

1999–2000). Councilor of the Scientific Editorial Boards of "Armenian Encyclopedia" and "Armenian Army" (review, since 2001). Expert of INTAS (1999–2000, 2003). Expert–councilor of the Board of International Science Foundation (nominated by the American Chemical Society, 1993). Chairman of the State Graduate Commission in Chemistry (Yerevan State University, 2001–2003)

Laureate of the State Prize of the Armenian SSR in Science and Technology (Yerevan, 1984). Recipient of: Honored Scientist of the Republic of Armenia (awarded by the President of Armenia, 2003); Medal "For Courageous Labor" (awarded by the Council of Ministers of the USSR, 1970); Medal "Winner in Labor" (Presidium of the Armenian National Academy of Sciences, 1975); Medal "Veteran of Labor" (1987). Man of the Year (American Biographical Institute, 1998).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

MARKARIAN Robert

ՄԱՐԿԱՐԻԱՆ Ռոբերտ

Diplomat. Doctor of Philosophy in History. Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, Major-General. Moscow, Russian Federation. Born in 1949 (April 20) in Kharabakh. Father's name: Vartan Markarian. Married.

Graduate of the Institute of Asia and Africa, Moscow State University (1978). Doctor of Philosophy in History.

Senior Referent of the Soviet Peace Committee (1978–80). Junior Scientific Researcher, then Senior Scientific Researcher of the Institute of Oriental Studies, Academy of Sciences of the USSR (1980–85). Senior Scientific Researcher of the Institute of World Economy, Academy of Sciences of the USSR (1985–89). Assistant to the Council of Union at the Supreme Council of the USSR (1989–90), then Assistant of a Member of the Supreme Council (1991). Various appointments at the State Security Committee of the Soviet Union (1991–96). Director of the Department–Secretariat of the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (1996–98). Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Russian Federation in the Syrian Arab

Republic (1998–2006). Ambassador on Special Missions of the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (since 2006).

First Degree State Councilor of the Russian Federation (since 1999).

Recipient of the "Drujba" ("Friendship") Medal of the Russian Federation.

2006. Source of information: open publications, media and internet

MARTIN Andrea

ՄԱՐՏԻՆ Անդրեա

Actress, playwright, screenwriter. Winner of "Emmy" and "Tony" Awards. New York, USA. Born 1947 (January 15) in Portland, Maine, USA. Family name: Papazian. Sons: Joe and Jack.

Graduate of the Emerson College in Boston (Master of Arts degree in Speech and Theatre).

Member of both the writing staff and performing ensemble of "Second City Television/ SCTV" (Toronto, 1977–81; Edmonton, NBC, 1981–83). Author and performer of the one-woman shows: "Andrea Martin Together Again" (Canadian Broadcasting Corporation, 1989); "Nude, Nude, Totally Nude" (Los Angeles, Canon Theatre, Beverly Hills and New York, Anspacher Theatre, Off-Broadway, 1996). Actress of numerous leading roles on the stage as: Mistress Quickly in Shakespeare's "The Merry Wives of Windsor" (New York Shakespeare Festival, Central Park, New York City, 1996); Alice Miller in "My Favorite Year" (musical, Vivian Beaumont Theatre, Broadway, 1992); Old Lady in Hal Prince's "Candide" (George Gershwin Theatre, Broadway, 1997); Aunt Eller in the Trevor Nunn-directed "Oklahoma!" (George Gershwin Theatre Broadway, 2002); Serafina in Tennessee Williams's "The Rose Tattoo" (Huntington Theatre, Boston, 2004); Golde in "Fiddler on the Roof" (Minskoff Theatre, Broadway, 2005); Frau Blucher in Mel Brooks' "Young Frankenstein" (Hilton Theatre, Broadway, 2007).

Her filmography include: "Cannibal Girls" (1973); "Black Christmas" (1974); "Club Paradise" (1986); "Rude Awakening" (1989); "Stepping Out" (1991); "Bogus" (1996); "Wag the Dog" (1997); "All Over the Guy" (2001); "Jimmy Neutron: Boy Genius" (2001); "Hedvig and the Angry Inch" (2001); "New York

Minute" (2004); "The Producers" (2005), as well as performances in the TV series: "My Big Fat Greek Life"; "Crossing Jordan"; television variety show "The Tracy Ullman Show", etc.

Recipient of: Best Actress Award, *Medalla Sitges en Plata de Ley*, Sitges Catalanian International Film Festival, for her role in "Cannibal Girl" (1973); 10 "Emmy" Awards, 2 of which for Outstanding Writing in a Variety or Music Program for SCTV Network–90 (1982 and 1983); Juno Award (1985); Gemini Award (Earle Grey Award, 1995); Screen Actor Guild Award, Outstanding Performance by the Cast of a Theatrical Motion Picture, "My Big Fat Greek Wedding" (2002); Theatre World Award, "My Favorite Year" (1993); Tony Awards, for Best Featured Actress in a Musical, "My Favorite Year" (1993); Drama Desk Award for Best Featured Actress in a Musical, "My Favorite Year" (1993); Drama Desk Award for Outstanding One Person Show, New York, 1996; Drama Desk Nomination for Best Featured Actress in a Musical, "Candid" (1997); Tony Awards, for Best Featured Actress in a Musical, "Candid" (1997); "Tony" Award, for Best Featured Actress in a Musical, "Oklahoma!" (2002); 25th Annual Genie Awards (2005); *Broadway.com* Audience Award, for Favorite Replacement (Female), "Fiddler on the Roof" (2005); Drama Desk Award, for Outstanding Featured Actress in a Musical, "Young Frankenstein" (2008); Tony Awards, for Best Performance by a Featured Actress in a Musical, "Young Frankenstein" (2008); Broadway.com Audience Award, for Favorite Featured Actress in a Broadway Musical, "Young Frankenstein" (2008); 3 American Comedy Awards, etc.

2008. Source of information: open publications, media and internet

MARTIROSSIAN Radik

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Ռադիկ

Radio-physicist. President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Doctor of Sciences, Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1936 (January 5) in the village of Mataghish (Mountainous Karabakh). Father's name: Martiros. Married to: Rena Kasparova.

Graduate of the Faculty of Physics, Yerevan State University (1958). Doctor of Philosophy (1964), Doctor of Sciences in Physics and Mathematics (P.N. Lebedev Institute of Physics of the Academy of Sciences of the USSR, 1982). Professor (Yerevan State University, since 1982). Corresponding-member (1986), Member of the Presidium (1993–2006), Full Member (1990) of the Academy of Sciences of the Armenian SSR (presently the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia). President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 2006).

Assistant Professor (Department of Physics, 1966–82). Professor (since 1982) and Head of the Chair of High Frequency Radio-physics and Telecommunication, Yerevan State University. Deputy Director (1971–1980), then Director of the Institute of Radio-physics and Electronics (since 1980). President of Yerevan State University (1993–2006).

Author of: 200 scientific works in the fields of quantum electronics, applied problems of superconductivity, space research, radio astronomy, radio physics research methods of remote sensing of earth; monographs, especially: "Quantum Amplifiers" (Yerevan, 1984), "Methods and Materials for Remote Sensing: Infrared Photo Detectors, Radiometers and Arrays" (with Yuri Abrahamian, and Ferdinand Gasparyan, Publisher: *Kluwer Academic Pub.*, 2003). Editor in Chief of "Newsletter of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Technical Sciences"

Recipient of: State Prize of Armenia; State Prize of Ukraine; Order "Saint Mesrop Mashtots"; Medal "Yu. Gagarin"; Honorary Doctor's degrees of a great number of universities; different orders and medals of the former USSR, Armenia, and other countries.

2006. Source of information: open publications, media and internet

MASHIKIAN Matthew

ՄԱՇԻԿՅԱՆ Մեթյու, Մաթևոս

Emeritus Professor of Electrical Engineering, Connecticut University. Doctor of Philosophy in Engineering. President and Chief Executive Officer of the Instrument Manufacturing Company. Storrs, Connecticut (USA). Born in Beirut in 1933.

Education: Bachelor of Engineering degree from the American University of Beirut, Lebanon (1955); Master's degree in Electrical Engineering from Wayne State University, Detroit, Michigan (1967); Doctor of Philosophy in Engineering from the University of Detroit (1976).

Engineer of the ASEA Company (now *Asea and Brown Boveri*, 1958–62); Supervising Engineer in the Engineering Research Department (1963–79). Independent Consultant to the Detroit Edison Company (1979–83). Emeritus Professor of Electrical Engineering and Director of the Electrical Insulation Research Center at the University of Connecticut (1983–1997). Founder, President and Chief Executive Officer of *Mashikian and Associates, Inc.* (since 1979). Founder, President and Chief Executive Officer of the Instrument Manufacturing Company (Storrs, since 1995).

Author of 120 publications and 13 patents in the fields of: Cable terminations, joints, bushings, insulation devices, lightning protection devices, a partial discharge locator, electric vehicles. Inventor of a cable diagnostic test based on wave propagation characteristics. Registered as a Professional Engineer in the State of Michigan, USA.

Life Fellow (since 1993), Chairman of the Insulated Conductors Committee and of the Education Committee, Institute of Electrical and Electronics Engineers (professional association for the advancement of technology). Member and Vice-Chair of Insulated Subcommittee of the Power Engineering Society. Member of the Dielectrics and Electrical Insulation Society. Member of the Connecticut Academy of Science and Engineering (since 1995). Past member of CIGRE WG.

Recipient of the Distinguished Individual Service Award, "Insulated Conductors" (IEEE, Power and Energy Society, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

MEHRABIAN Robert

ՄԵՀՐԱԲՅԱՆ Ռոբերտ

Scholar in the field of materials science and advanced technologies. President, Chairman and Chief Executive Officer of Teledyne Technolo-

gies Incorporated. Doctor of Science, Professor. Los Angeles, California, USA. Born in Tehran (Iran) in 1941 (July 31).

Bachelor (1964) and Doctor of Science (1968) degrees on Materials Science and Engineering from the Massachusetts Institute of Technology.

Professor of Metallurgy and Professor of Mechanical Engineering at the University of Illinois in Champaign-Urbana (1975–79). Dean of Engineering at the University of California at Santa Barbara (till 1990). President of Carnegie Mellon University (1990–97). Director of the Center for Materials Science of the Department of Commerce, National Institute of Standards and Technology. Senior Vice President and Segment Executive in charge of the Aerospace and Electronics (1997), Executive Vice President and Segment Executive in charge of the Aerospace and Electronics, Industrial and Consumer companies (1998), President and Chief Executive Officer of the Aerospace and Electronics Segment (1999) of the Allegheny Teledyne Company. President, Chairman and Chief Executive Officer of Teledyne Technologies Incorporated (2000). Member of the Board of Directors of Mellon Financial Corp. (1994) and PPG Industries, Inc.

Author of more than 150 scientific articles, 50 patents and 6 edited books in the field of materials science and engineering.

Member of the National Academy of Engineering, Fellow and Distinguished Life Member of the American Society of Metals International. Senior advisor in 500 manufacturing and high technology companies, including LYCOS (NASDAQ: LCOS, SCOM).

Recipient of: Henry Marion Howe Medal of the American Society of Metals; Fellow and Leadership Award of the Minerals, Metals and Materials Society. Honorary Doctor of Science (Carnegie Mellon University) and Doctor of Humane Letters (Chatham College).

2005. Source of information: open publications, media and internet

MELIKIAN Gennady

ՄԵԼԻԻՅԱՆ Գեննադի

Economist. Doctor of Philosophy in Economics, Professor. Minister of Labor and Social Affairs of the Russian Federation (1992–97). First Vice-chairman of the Central Bank of

Russia. Moscow, Russian Federation Born in Kropotkin (Krasnodar Region, Russia) in 1947 (November 27). Father's name: Georgi. Married, 2 children.

Graduate of the Faculty of Economics, Moscow Lomonosov State University (1974). Postgraduate Research Fellow (1974–77). Doctor of Philosophy in Economics (1979).

Leading Economist, Head of the Section at the Department of Rate Setting and Social Affairs, State Committee of the USSR (1977–83). Assistant of Chairman of the State Committee on Labor and Social Affairs of the Soviet Union (1983–86). Assistant to Vice-chairman of the Council of Ministers of the USSR (1986–89). Deputy Head, then Head of Department of the State Commission on Economic Reforms, Council of Ministers of the USSR (1989–91). Vice-chairman of the State Council on Economic Reform (1991–92). Vice-president of the Board of International Fund of Social and Economic Reforms "Fond", "Reforma" (1991–92). Minister of Labor Affairs of the Russian Federation (1992–96). Minister of Labor and Social Affairs of the Russian Federation (1996–97). Vice-chairman of the Board of Joint-stock Commercial Savings Bank of the Russian Federation (1997–03). Vice-chairman of the Central Bank of Russia (2003–07). First Vice-chairman of the Central Bank of Russia (since 2007).

Deputy (representative) of the State Duma of the Russian Federation (1993). Member of the Council of Directors of Russian Banks. Professor of Economics, Moscow Lomonosov State University. Member of the Academy of Social Sciences. Honorary Economist of the Russian Federation (2001).

2007. Source of information: open publications, media and internet

MERZHANOV Alexander

ՄԵՐՉԱՆՈՎ Ալեքսանդր

Physical chemist. Academician of the Russian Academy of Sciences. Chernogolovka, Moscow Region, Russian Federation. Born in 1931 (November 27) in Rostov-on-Don, Russia. Son of Grigorii Merzhanov and Tamara Merzhanova. Married to: Irina Borovinskaya (1978), children: Vladimir; Karina; Tamara.

Graduated from the Physical and Mathematical Faculty of Rostov-on-Don State University (1954). Doctor of Philosophy in Physical and Mathematical Sciences (1959). Doctor of Physical and Mathematical Sciences (1967).

Researcher, Institute of Chemical Physics, Moscow (1954–59). Head of Laboratory, Institute of Chemical Physics, Chernogolovka (1960–78). Head of Department, Institute of Chemical Physics, Chernogolovka (1978–86). Director (1986–2004), Chief Scientific Adviser (since 2004) of the Institute of Structural Macrokinetics and Materials Science, Russian Academy of Sciences, Chernogolovka.

Author of about 800 papers and more than 120 patents in the field of general and structural macrokinetics, materials science and technology, self-propagating high-temperature synthesis (SHS), combustion science. Discoverer of the *Solid Flame Phenomenon* (1967). Organizer of the Chair of Industrial Chemical Physics at the Kuybishev Polytechnic Institute (1972); Scientific Councils on Theory and Practice of Self-propagating High-temperature Synthesis (at the USSR State Committee on Science and Technology, 1979); Interdisciplinary Science and Technology Consortium "Termosintez"; Institute of Structural Macrokinetics of the Russian Academy of Sciences; research/production associations in republics of the former Soviet Union, especially in Armenia (1986–92). Chairman of Scientific Council on Combustion and Explosion (at the Russian Academy of Sciences, since 1999). Founder and Editor of "International Journal of Self-Propagating High-Temperature Synthesis" (Allerton Press, New York, since 1992).

Member of the Russian Academy of Sciences (1997, Member-correspondent since 1990). Member of the Academy of Natural Sciences of the Russian Federation (1990). Foreign Member of the National Academy of Sciences of Armenia (2004). President of the International Advisory Board at the World Academy of Ceramics (2002–06). President of the International Association on Self-propagating High-temperature Synthesis (2002–06). Professional Member of the Academy of Ceramics (Italy, 1994). Active Member of *Academia Scientiarum et Artium Europaea* (Salzburg, Austria, 1996). Member of the Bureau of the Division of Physical Chemistry and Inorganic Materials

(Russian Academy of Sciences). Honorary Member of the Materials Research Society of India (1997). Honorary Professor of the Wuhan Technological University (China, 1993), Samara State University (Russia, 1993), Harbin Institute of Technology (China, 1995).

Recipient of: Title "Discoverer of the Solid Flame Phenomenon" (Russia, 1967); Laureate of the State Prize of Armenia (1980); Medal "D. Smolensky", Polish Academy of Sciences (1989); Medal "Prometheus", Japanese Association of Combustion Synthesis (1990); Gold Zel'dovich Medal (USA–Russia, 1990); Thermo King Europe Prize (Dublin, 1993); Laureate of the State Prize of the Russian Federation (1996); Medal of Honor "For Discovery of SHS and Outstanding Contribution to Development of a New Branch of R&D", IV International Symposium on SHS, Toledo (Spain, 1997); Medal of Peter I, International Academy of Nature and Society (1997); Tatishchev Award of Honour for the Benefit of Fatherland, Russian Academy of Sciences (1999); Award of Honor for Accomplishments in Russian Science and Economy, Russian Academy of Natural Sciences (2001); Status Award of Honorable Citizen of Chernogolovka (2001); Golden Medal of Charitable Foundation Scientific Partnership (Russia, 2002); Laureate of Ceramic Prize 2008, World Academy of Ceramics.

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

MESROP Archbishop MUTAFYAN, MESROB II MUTAFYAN

ՄԵՍՐՈՊ արքեպիսկոպոս
ՄՈՒԹԱՅՅԱՆ

His Beatitude Mesrob II Mutafyan, 84th Armenian Patriarch of Constantinople, Armenian Apostolic Church, Archbishop, Istanbul, Turkey. Born in Istanbul (Turkey) in 1956 (June 16).

Education: American High School in Kornwestheim (Stuttgart, Germany). Graduate of: Memphis University in philosophy, sociology and theology (Tennessee, USA, 1974–79); Patriarchal Seminary and the Hebrew University at Jerusalem (1979–1981); Pontifical University

of S. Thomas (Angelicum) in Rome (1988–89).

Ordained Priest in Istanbul (1979) and Parish Priest for the island of Kinali (1982–1986). Chancellor (1982–1987) and Coordinator of Ecumenical Relations (1982–1990) of the Patriarchate of Constantinople. Vardapet (1983) and Grand (Kerakuin) Vardapet (1986). Archbishop (1993).

Elected 84th Patriarch of the Armenian Apostolic Church of Constantinople (1998). Chairman of the Patriarchate's Spiritual Council. Member and Vice President of the Supreme Spiritual Council (Holy Synod) of the Armenian Apostolic Church.

2006. Source of information: open publications, media and internet

MIGRANIAN Andranik

ՄԻԳՐԱՆՅԱՆ Անդրանիկ

Politologist. Academician of the Academy of Political Sciences (New York), Professor. Moscow, Russian Federation. Born in Yerevan in 1949 (February 10). Son of Movsses and Ester Migranian. Married to: Karine Vardanova, daughter: Zaruhi.

Graduate of the Moscow Institute of International Relations (1972). Doctor of Philosophy in Political Sciences (1975).

Postgraduate Fellow, Institute of International Labor Movement, Academy of Sciences of the USSR (1972–75). Assistant Professor of the Moscow State Institute of Automobile and Transport (1976–85). Senior Scientific Researcher of the Institute of World Economy and International Relations of the Academy of Sciences of the USSR (1985–88). Leading Scientific Researcher of the Institute of International Economic and Political Studies of the Russian Academy of Sciences (since 1988). Lecturer on Economics and Political Sciences in San Diego, University of California, USA (1990–91). Head of the Center of Social and Political Problems and Interstate Relations of the New Independent States at the Institute of International Economic and Political Studies of the Russian Academy of Sciences (1992–93). Senior Adviser of the Committee of International Relations at the Supreme Council of the Russian Federation (1992–93). Member of the

Presidential Council of the Russian Federation (1993–2000). Chief Expert of the Committees of Affairs on New Independent States of the former Soviet Union and Relations with the Compatriots of the State Duma of the Russian Federation (1994). Professor of Political Sciences of the Institute of International Relations, Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (since 1995). Chairman of the Scientific Council of the Institute of New Independent States (since 1996). Member of the Public Chamber of the Russian Federation, Chairman of the Commission on Globalism and National Strategy of Development.

Author of a great number of articles and 3 books: "Democracy and Morality. Individual–Society–Government" (1989), "Russia in Search of Its Identity" (1997), "Russia: From Chaos to Order?" (2001). Expert in TV programs. Editor in Chief of the weekly "Moya Gazeta" ("My Newspaper", in Russian, "Noviy Vzgl'yad" Punishing House).

2006. Source of information: open publications, media and internet

MIKOYAN Stepan

ՄԻԿՈՅԱՆ Ստեփան

Air Force pilot. Hero of the Soviet Union. General Lieutenant of the Air Force. Moscow, Russian Federation. Born in Tiflis (Tbilisi, Georgia) in 1922 (12 July). Son of Anastas Mikoyan (famous Soviet political leader, long-time Politburo Member) and Ashkhen Tumanian. Married to: Eleonora Mikoyan (Moscow, 1945), children: 2 sons: Vladimir and Alexander; daughter: Ashkhen.

Graduate of the Kacha Military Aviation Fighter–Pilot School (1941). Mechanical Engineer degree from the Military Aviation Engineering Academy (1946–51). Doctor of Philosophy in Technical Sciences (1979).

A participant of the World War II, pilot of the 11th Fighter Regiment in the defense of Moscow and Stalingrad. Captain of the Soviet Army (1945). Test–pilot (1951–59); Head of the Fighter Testing Division (1959–65); Second–in–command (1965–78) at the Research Flight–Test Institute of the Soviet Air Force. Deputy Chief Constructor/Designer of

the Fighter Testing Division, Research and Industrial Corporation "Molniya" (since 1978).

Test Pilot of the 102 types of fighter, bomber and other aircrafts (3500 flight hours), including the MIG 15 and 17, then the new generation of Soviet jet fighters during the Korean and Vietnam Wars and throughout the Cold War period. One of the constructor–designers and responsible for the Shuttle Buran, then "Bor–4" flights.

Author of the book "Memoirs of Military Test–Flying and Life with the Kremlin's Elite" (U.S. Naval Institute Press, 1999). Honorary Member of the Society of Test–Pilots (California USA 1984).

Hero of the Soviet Union (1975). General Lieutenant of the Air Force (1980). Honorary Test Pilot of the Soviet Union (1964). Recipient of: Order of Lenin (1972); Order of Red Banner (1942); Order of the Patriotic War, first degree; 4 Orders of the Red Star; 20 medals of the Soviet Union and Russian Federation.

2006. Source of information: open publications, media and internet

MINASSIAN Garabed

ՄԻՆԱՍՅԱՆ Կարապետ

Economist. Doctor of Sciences, Professor of Economics. Member of the Bulgarian National Bank's Managing Board from the quota of the President of the Republic of Bulgaria. Economic Advisor to the President of the Republic over the period 1997–2002. Sofia, Republic of Bulgaria. Born in 1944 (February 15) in Russe (Bulgaria). Son of Ardashes and Satenik Minassian. Married to: Annie Minassian (Sofia, 1971), daughter: Gayane (1971); son: Ardis (1973).

Graduate degree from the Mathematical Faculty at the St. Kliment of Ohridsky University of Sofia (1967). Doctor of Philosophy (1972), Doctor of Sciences in Economics (1987), Professor of Economics (1990). Institute of Economics, Bulgarian Academy of Sciences (Sofia). Specialisation at the USSR Academy of Sciences (Moscow and Novosibirsk, 1974), the Royal Academy (Great Britain, 1991), under the PIET program (USA, 1993), and at WIIW (Austria, 1996).

Assistant Professor of Mathematics and

Statistics (1970–76) and Lecturer in Operational Research (1976–81), Higher Institute of Economics in Sofia. Researcher (1972–81), Research Associate attained the Academic Rank (1981–90), Head of the Macroeconomic Analyses and Forecasts Department (1990–96), Director (1992–95) of the Institute of Economics, Bulgarian Academy of Sciences. Professor of Financial Programming at the University of Sofia, University of Veliko Tarnovo, Economic University of Varna (since 1995). Professor of Economics at the Department Macroeconomic Policy, Institute of Economics, Bulgarian Academy of Sciences (since 1996). Guest–Professor, Economic Academy “Dimitar Tzenov”, Svistov (1999–2002).

Member of: Bulgarian National Bank’s Managing Board from the quota of the President of the Republic of Bulgaria for two terms of office: 1997–2000 and 2000–2006; Economic Policy Advisory Board of the President of the Republic of Bulgaria (1997–2000); NPS “Belene” Reconstruction Consulting Group to the Government (since 2003). Economic advisor to the President of the Republic of Bulgaria over the period 1997–2002.

Author of 17 scientific treatises (6 of which independently and 11 with co–authors, incl. 4 as an editor), more than 100 articles in scientific journals in Bulgaria and abroad, in the fields of macroeconomic and industrial policies, finance and banking, econometrics, economic growth, especially of monographs: “Input–Output Relations and Efficiency” (Sofia, 1983); “Bulgarian Economy of Today and Tomorrow” (Books I–IV, Sofia, 1992–1994); “The Currency Board: Start and After” (“GOREX”, Sofia, 1998); “The Bulgarian Economy at the End of XX–th Century: Coordination of Tasks and Instruments. Foundation” (“Free Initiative”, N 69, 1999); “Financial Stabilization and Economic Growth” (“Marin Drinov”, Sofia, 2002); “Financial Programming” (2nd edition, “GOREX”, Sofia, 2004); “Gross External Debt: Theory, Practice, Management” (“CIELA”, 2004); “The Road to the Euro: The Experience of Eastern European Countries with Currency Boards” (“Marin Drinov”, Sofia, 2005); more than 100 contributions to international scientific conferences and over 30 contributions to national scientific conferences. Deputy Editor–in– chief, Member of

the journal “Ikonomicheska misl” (“Economic Thought”), the only academic journal in the field of economics in Bulgaria (since 1993); Editor in Chief of “Discussion Papers of Bulgarian National Bank” (since 1998).

Member of: Econometric society (1991); General Assembly of the Bulgarian Academy of Sciences (1992–95); American Economic Association (1995); Association for Modeling and Forecasting Economies in Transition (1995); New York Academy of Sciences (1995); International Evaluating Committee for grants, given under ACE subprogram of the PHARE Program (1995); Scientific Committee of the IL–th International Conference of the Applied Econometrics Association on: “Econometrics of Transition” (Warsaw 1995); Organization Committee of the 5th Biennial Conference of the European Association for Comparative Economic Studies (Sofia 1998); Scientific Committee of the International Conference on: “Restructuring, Stability and Development in Southeastern Europe”, SEED Center (Volos, Greece, 2001); Economic Transformation Panel of the Enlargement Futures Project, EC JRC ITPS (Seville, 2001); Board of the Supreme Certifying Commission of the Council of Ministers (2000–2003). Chairman of the Economic Commission of the Supreme Certifying Commission of the Council of Ministers (1997–2000);

Recipient of: State Medal “Stara Planina” (second degree (2006); Gold Medal “Bulgarian National Bank” (2006); Medal “50–th Anniversary of the University of Lodz” (1995). Subject of biographical record in the Marquis “Who’s Who in the World”, 14th edition (USA, 1997).

2005. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

MIRZOYAN Edvard

ՄԻՐԶՈՅԱՆ Էդվարդ

Composer. People’s Artist of Armenia and People’s Artist of the former Soviet Union. Yerevan. Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1921 (May 12) in Gory (Georgia) into a family of musicians. Father’s name: Mikhail.

Graduate of: Komitas State Conservatory in Yerevan (composition class of Professor V. Talyan, 1941); Music Studio of the Armenian Cultural House in Moscow (1946–48).

Assistant Professor (1948–65), Professor (since 1965); Head of the Chair of Composition (1972–86) at the Komitas State Conservatory in Yerevan. Secretary of the Armenian Union of Composers and Musicologists (1950–52). Head of the Armenian Branch of “Muzfond SSSR” (1952–56). Deputy of the Supreme Soviet of Armenia (1959–91) and People’s Deputy of the Soviet Union (1989–91). President of the Armenian Union of Composers and Musicologists (1956–91).

Author of numerous symphonic, chamber, vocal and piano works, as well as music for cinema, among them: “Symphonic Dances” (1946); “String Quartet” (Theme and Variations, 1947); “Overture” (1947); “Introduction and Perpetuum Mobile” (1957–58); “Symphony” (1962); “Symphony for Strings and Timpani” (1962); “Cello Sonata” (1967); “Epitaph for String Orchestra; Poem” (Piano, 1970); cantatas, romances, songs.

Member of: International Academy of Sciences, Education, Industry and Arts (USA); European Academy of Natural Sciences (Hanover, Germany); Armenian Branch of the International Academy of Natural Sciences and Society.

Recipient of: “People’s Artist of Armenia” (1963); “People’s Artist of the Soviet Union” (1981); “Honorary Worker of Arts of Armenia” (1958); Orders of the former Soviet Union “Lenin” and “Sign of Honor”; Medal “Peter the Great” (European Academy of Natural Sciences); Order “S. Takhalova” (European Academy of Natural Sciences, Hanover, Germany). Honorary Citizen of Yerevan (2001).

2006. Source of information: open publications, media and internet

MNATSAKANYAN Ruben

ՄՆԱՅԱԿԱՆՅԱՆ Ռուբեն

Geographer, environmentalist. Doctor of Philosophy. Professor. Budapest, Hungary (citizen of the Russian Federation). Born in 1959 (October 26) in Moscow (Russian Federation). Son of Artyom Mnatsakanyan and Seda

Baroyants. Married to: Irina Molodikova (Moscow, 1981), daughters: Narine (born in 1982) and Elena (born in 1993).

Graduate of the Department of Geography, Moscow State University (Moscow, 1976–81). Postgraduate Fellow, Department of Geography, Moscow State University (1981–84). Doctor of Philosophy in Geography (Moscow State University, 1985).

Research Fellow, Department of Geography, Moscow State University (Moscow, 1984–91). Visiting Research Fellow, Center for Human Ecology, University of Edinburgh (Scotland, UK, 1991–92). Head of the Department, Russian Research Institute for Cultural and Natural Heritage (Moscow, 1992–93). Visiting Research Fellow, French National Institute for the Environment (Orleans, France, 1994). Associate Professor, Department of Environmental Sciences and Policy, Central European University (Budapest, Hungary, since 1994). Head of Department of Environmental Sciences and Policy at Central European University (ibid., since 2000). Visiting professor on Environmental Policy at Bard College (New York, USA, 2001–2002).

Author/co–author of more than 40 scientific publications, 3 books, especially: “Environmental Legacy of the Former Soviet Republics” (Centre for Human Ecology, University of Edinburgh, 1992); “L’Héritage Écologique du Communisme” (Éditions Frison–Roche, Paris, 1994); “Nature Protection in Russia from Gorbachev to Putin” (together with I. Chestin, V. Larin and E. Shvartz, KMK Publishing house, Moscow, 2003).

Co–founder and Vice–president of the Association for the Support of Ecological Initiatives (Moscow, 1988–91). Member of the Council on Unique Historic Territories of the Soviet Cultural Foundation (Moscow, 1989–92). Corresponding Member of the European Federation of Environmental Professionals (1990–94). Occasional consultant to: World Health Organization; European Environmental Agency; Organization for Economic Co–operation and Development.

Recipient of many grants from the British Council, United Nations, European Union.

2006. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

MOUMDJIAN Garabet

ՄՈՍՃՅԱՆ Կարապետ,
ՄՈՍՃԵԱՆ Կարապետ

Academic (history and political science), journalist, educator, translator. Doctor of Philosophy in History and Political Science. Sierra Madre, California, USA. Born in 1957 (May 15) in Zahle, Beqaa Valley (Lebanon). Son of Krikor-Hagop Moumdjian and Eugenie Ghugassian. Married to: Nayeri Harboyan (1972), children: Hagop and Purag.

Graduate of: *Institut Supérieur d'Armenologie*, "Hamazkaine" (Bachelor of Arts, Beirut, 1983?); University of La Verne (Bachelor of Arts, La Verne, 1986); University of California at Los Angeles, Department of History (Master of Arts, 1990). Candidate of Philosophy in History, University of California at Los Angeles (1991). Doctor of Philosophy in Political Science, Trinity Southern University (Dallas, Texas, 2003).

Research Assistant (1986-90), Reader (Near Eastern History, 1990-91), Department of History, University of California at Los Angeles. Lecturer (Armenian History), University of La Verne (La Verne, California, 1991-93). Lecturer, Mkhitarian Educational Foundation (Armenian Studies Program, Los Angeles, 1991-97). Teaching Fellow (1991-1998), Lecturer (1998-99), Department of Near Eastern Languages and Cultures, University of California at Los Angeles (UCLA). Lecturer, Department of Modern and Classical Languages and Literatures, California State University Northridge (CSUN, 2001-2003). Vice-Principal, Chamlian Armenian School (Glendale, California, 1996-99). Principal, Mesrobian Elementary and High School (Pico-Rivera, California, 1999-2001). Curriculum developer, textbook researcher, writer, "Armenian History Textbooks Project", Western Prelacy of Armenian Apostolic Church of America (1991-96). Instructor, Armenian History and Literature, Ferahian Armenian High School (Encino, California, 1991-92). Lecturer, Department of Language Arts, Glendale Community College (1998-2003). Linguist/Negotiator, Consultant SM Consulting with USA Federal Agencies to work overseas (2003-05). Reserve Deputy Sheriff, Los Angeles Sheriff's

Department (since 2006). Language Officer, US Department of States (Consulting, since 2007). President and owner, "GKM Consulting", LLC (since 1990).

Author of a great number of articles, chapters in books, monographs, textbooks in Armenian history and Armenian studies, especially: "*Mer Patmutiune*" ("Our History", Armenian history textbook series for grades 4th through 9th), for the Western Prelacy of Armenian Apostolic Church of America, Los Angeles, 1992-2002); "Cilicia Under French Administration: Armenian Aspirations, Turkish Resistance, and French Stratagems" (chapter in the book "Armenian Cilicia", Edited by R. Hovannisian and S. Payaslian, 2008); "40th Anniversary of Armenian Studies at UCLA" (Documentary/Video, co-produced with Ani Kevorkian-Hovannisian, 2002). Political Editor and News Commentator, "Horizon" Armenian Television Program (Los Angeles, California, 1989-93). Member of the Editorial Board (1986-90), Acting Editor (1990-91), "Asbarez" (Armenian Daily Newspaper, Glendale, California). Member of the Editorial Board: "Hairenik" (Boston, Massachusetts, 1987); "Aztg" (Armenian Daily Newspaper, Beirut, 1979-83). Circulation Editor, JUSUR, The UCLA Journal of Middle Eastern Studies (1988-90).

Member of: Board of Directors, Society for Armenian Studies (2002-05); Board of Directors, Armenian Educational Foundation (1998-2001); National Association for Armenian Studies and Research (since 1986); Middle East Studies Association (since 1986); Center for Eurasian Studies (since 2000); Los Angeles World Affairs Council (since 1998); Alumni Association, University of California at Los Angeles (since 1993).

Recipient of: "International Faculty Award", London, UK (2002-03); "The National Dean's Honor List" (1984-85); "Non-Resident Tuition Fellowship" (1986-90), "Research Assistant" (1986-89), "Teaching Assisant, Associate, and Fellow" (1992-98) and "Mangasarian" (1989-90) Fellowships, University of California at Los Angeles; "Lazarian" (Boston, 1992-95), "Armenian Students Association of America" (New Jersey, 1987-88, 1991-92), "Garikian" (Western Prelacy of Armenian Apostolic Church of America, 1987-89), "Armenian Professional Society of Los Angeles" (1988-89,

1993-94), "Kumrooyan" (Thousand Oaks, 1987-89), "Gulbenkian" (Lisbon, 1985-86), "Armenian General Benevolent Union" (New York, 1987-89), "Armenian Missionary Association of America" (Paramus, New York, 1985-86) and "Armenian Educational Foundation" (Los Angeles, 1996-98) Scholarships.

2008. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

MSRIAN Vladimir

ՄՍՐՅԱՆ Վլադիմիր

Theatre and cinema actor. People's Artist of Armenia. Born in 1938 (March 12) in Orjonikidze (now Vladikavkaz), Russia. Father's name: Ivan.

Graduate of the Institute of Fine Arts and Theatre in Yerevan (A.Gulakian's master-class, 1962).

Actor of: Yerevan Theatre for Young Audience (1963-64); Stanislavsky Russian Theatre in Yerevan (1964-66); Yerevan Drama Theatre (since 1966).

Performer of a great number of leading roles on stage, including the Shakespearean roles as Clarence ("Richard III"), Hamlet ("Hamlet"), Julius Caesar ("Julius Caesar") and the Chekhovian roles as Voinitsky ("Uncle Vanya"), Lopakhin ("The Cherry Orchard"), as well as Herostratus in Grigorii Gorin's "Forget Herostratus", Ben Alexander (W. Saroyan's "The Man With the Heart in the Highlands"), Alexei Ivanovich (F. Dostoevsky's "Gambler"). Besides Armenian films has starred in a number of foreign films: "Sand-Storm" (Tajikfilm, 1989); "White Cloth" (Belarusfilm, 1992); "Empire of Pirates" (Yalta Film-studio, 1998); "Unburied Corpses" (Odessa Film-studio, 1992); "Herostratus" (USA-Armenia, 2001), etc. He is most famous for his role as Nicolo Paganini (in Leonid Menaker's "Nikolo Paganini", Moscow Central TV film production, 1982).

Member of the Jury, Gold Apricot International Film Festival in Yerevan (2007).

Recipient of: Title "People's Artist of Armenia"; State Prize of the Armenian SSR (1985); "Movses Khorenatsi" Medal of the Republic of Armenia (1998); Best Actor in "Movie-shock" Film Festival in Anapa (for his

role as Old Clown in "Pierlekino", 2001); Order of Acknowledgment, International Fund for Encouragement of Social Initiative (Russia, 2007) and many other international and national awards:

2007. Source of information: open publications, media and internet

MUTAFIAN Claude

ՄՈՒԹԱՅՅԱՆ Բլոդ, Արմեն

Mathematician, historian. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Doctor of Sciences in History. Paris, France. Born in 1942 (July 21) in Clamart (France).

Graduate of: *Ecole Normale Supérieure* (1966). *Université Paris-Sud* on mathematics (1965); University of Sorbonne on Byzantine studies (Paris, 1993). Doctor of Sciences in History (2002).

Assistant, *Universite Paris-Sud XI*, Orsay (1964-68). Invited Assistant Professor, Princeton University (USA, 1968-69). Invited Professor, Mexican National Autonomous University (1975). Professor of Havana University (Cuba, 1969-71). Invited Professor, Yerevan State University (1980). *Maitre-assistant* (1971-85) and *Maitre de conférence* of *Université Paris-Nord* (Paris XIII, since 1985).

Author of a great number of publications in both mathematics and history, among them: "Cilicia at the Cross-road of Emperies" (1988); "Artsakh-History of Karabakh" (co-author: P. Donabedian, 1991); "Zareh Mutafian" (1990); "*Mets Eghern*" (in Italian, 2001); "Armenian Kingdom of Cilicia in 12-14th Centuries" (1993); "Historic and Cultural Atlas of Armenia" (2001).

A founder of the association «SOS-Armenie-Croix Bleue des Arméniens de France» for the organization of the humanitarian help to Armenia after the earthquake in 1988.

Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 1994). Honorary Doctor of Yerevan State University (1995).

2006. Source of information: open publications, media and internet

N

NAZARETYAN Sergey

ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ Սերգեյ

Seismologist, seismotectonist. Doctor of Sciences, Professor. Gyumri, Shirak Region, Republic of Armenia. Born in Harich (Artik region, Armenian SSR) in 1948 (March 30). Son of Norayr and Margarita Nazaretyan. Married to: Karapetyan Susanna (Leninakan, Armenia SSR, 1975), daughter: Siranuysk.

Graduate of the State University of Yerevan (Geophysist, 1971). Doctor of Philosophy in Geology, Academy of Sciences of the Armenian SSR (1978). Doctor of Sciences, Institute of Geology, Academy of Sciences of the Georgian SSR (Tbilisi, 1988).

Secretary of Science (1978–1981), Deputy Director of Science (1982–1992), Institute of Geophysics and Engineering Seismology, Academy of Sciences of the Armenian SSR. Director of Northern Department, National Survey for Protection of the Republic of Armenia (since 1993).

Member of: Armenian Engineering Academy (Yerevan 2000); International Academy of Ecology, Science and Life Protection (St. Petersburg, 1997); Russian Academy of Natural Science (Moscow, 2000). Member of the Scientific Commission of Ministry of Education and Science of the Republic of Armenia. Member of Editorial Board of the journal "Earth Sciences" (Armenian National Academy of Sciences). Manager of the Project, "CauSin" International Science and Technology Center (2002–2004). Manager of 7 Grants of "Eurasia Foundation", OSI.

Recipient of: Gold Medal "M. Lomonosov-200", International Academy of Ecological Sciences and Life Protection; Outstanding Man of the 20th Century, American Biographical Institute (1999); "Govestagir" of the Academy of Sciences, Armenian SSR (1986); "Shnorhakalagir" of the Prime Minister, Republic of Armenia (2001); Honor Certificate of the Government of Kharabagh (2001).

NERSES BEDROS XIX TARMOUNI

ՆԵՐՍԵՍ-ՊԵՏՐՈՍ 19-րդ ԹԱՐՄՈՒՆԻ

Catholicos Patriarch of Cilicia of the Armenian Catholics, Armenian Catholic Church. Archbishop. Beirut, Lebanon. Born in 1940 (January 17) in Cairo (Egypt).

Secondary education: *Collèges des Frères des Ecoles Chrétiennes* in Cairo; *Collège Pontifical Léonien Arménien de Rome* (1958). Graduate of *Université Pontificale Grégorienne* (Philosophy and Theology). Priest (Cairo, 1965). Bishop (1990). Archbishop (1999).

Pastor of the Armenian Catholic Cathedral in Cairo (1965–68). Pastor of the parish of St. Therese of Heliopolis (Cairo, 1968–90). Bishop of the Eparchy of Alexandria for the Armenian Catholics of Egypt and Sudan (1990–92). Member of the Catholic Hierarchy of Egypt, Secretary General of the Pastoral Council of the Catholic Church of Egypt (1992–97). Elected Catholicos Patriarch of Cilicia of the Armenian Catholics by the Bishops of the Saint Synod of the Armenian Catholic Church (1999). Ecclesiastical Communion (*Ecclesiastica Communio*) from His Holiness Pope John (1999). Member of: Synod of the Bishops; Council of the Bishops of the Patriarchal Curia (1993–95); Permanent Synod of the Armenian Catholic Patriarchal Church (1994–99). President of the Patriarchal Commission for the Vocations (1993–95).

Organizer of the re-edition of "Massis" (monthly magazine) and re-publication of the bulletin for the Sunday celebrations. On request of His Beatitude and on the occasion of the 1700th anniversary of the Christening (Baptism) of Armenia, the Archbishop of Mardine, Ignace Maloyan, martyr of the Armenian Genocide in 1915, was proclaimed Blessed by His Holiness Pope John Paul II at St. Peter's Square in Rome (2001). In presence of His Beatitude in 2005 a statue of St. Gregory the Illuminator blessed by His Holiness Pope John Paul II, has been placed in an exterior niche on the north side of St. Peter's Basilica at Rome.

NICOGOSSIAN Arnold

ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ Առնոլդ

Space physiologist and physician, former Associate Administrator for Life Sciences at NASA, Director of the International Medical Policy Office (USA). Distinguished Professor, Doctor of Medicine, Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences. Virginia, USA. Born in the in 1936 (December 12) in Dnepropetrovsk (Ukraine).

Education: Bachelor of Science in Biology, Lyceum Franco-Iranian Razi (Iran, 1956); Master of Science in Preventive and Aerospace Medicine, Ohio State University (1972). Internal Medicine Residency and Fellowship in Pulmonary Diseases, Elmhurst Hospital, Mount Sinai Medical Services (New York City). Doctor of Medicine degree from Tehran University.

Cardiovascular Researcher and Flight Surgeon for the space program, NASA (since 1972). NASA Flight Surgeon for the joint U.S.A. – U.S.S.R. Apollo-Soyuz Test Project mission (1975). Assistant Professor, Department of Preventive Medicine, Uniformed Services University of Health Sciences (Washington, since 1977). Chief Medical Officer, Office of Space Flight, NASA Headquarters (Washington, 1992–1996). Deputy Associate Administrator for Operations and Space Flight, Office of Life and Microgravity Sciences and Applications, NASA Headquarters (Washington, 1993–1996). Designated Agency Health and Safety Officer, NASA (1996–2001), Chief Health and Medical Officer, NASA Headquarters (Washington, 2000–2001). Director, International Medical Policy Office (since 2003). Presently Lecturer in Space Physiology and Medicine and Public Health, Moscow State University (Russia, since 1995). Visiting Professor, Faculty East-West Space Science Center, University of Maryland (College Park, Maryland, 1996–2001). Visiting Professor, International Programs, University of Maryland (2001–2002). Member, University of

Maryland, Council for Security and Counter-Terrorism Studies (2001–2003). Adjunct Faculty, College of Nursing and Health Sciences (2005). Adjunct Professor James Madison University (2005). Presently Distinguished Visiting Professor, School of Public Policy (since 2002).

Author of 50 scientific articles, six books in different fields of medicine: Space physiology; medicine of extreme environments; international public policy and homeland security. Editor of two major textbooks in space physiology and medicine. Organizer of the first Spacebridge to Armenia Telemedicine Project which helped deliver medical services to victims of the devastating earthquake of 1988 in Spitak (Armenia).

Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (1988). Member of the American Board of Preventive Medicine. Fellow of the American College of Preventive Medicine, American College of Physicians, Aerospace Medical Association, American Astronautic Society.

Recipient of: Distinguished Service Medal (NASA); Contribution and Invention Award; Presidential Letter of Commendation for Community Services; Yu. Gagarin (1987) and S.P. Korolev (1993) Medals from the Russian Federation of Cosmonautics; Exceptional Performance Award to Russian Letter Contract Negotiation Team (1994); Equal Opportunity Group Achievement Award (1995); Life Sciences Book Award (International Academy of Astronautics); National Space Foundation Achievement Award (1995); Medical Policies and Requirements Document Merit Award (1996); Award of Merit from the Aerospace State Association (1996); Certificate of Appreciation, Yale University School of Medicine Department of Surgery (1998); Carl Sagan Memorial Award, AS/Planetary Society (2000); Randolph Lovelace II Award for contributions to space medicine from the Society of NASA Flight Surgeons (2003).

OGANESSIAN Yuri

ՕԳԱՆԵՍՅԱՆ Յուրի

Physicist. Member of the Russian Academy of Sciences, Doctor of Sciences, Professor. Moscow, Russian Federation. Born in 1933 (April 14) in Rostov/Don. Son of Tsolak Oganessian. Married, two daughters.

Graduate of the Moscow Engineering Physics Institute (now Moscow Engineering Physics State University, 1956). Doctor of Physics and Mathematical Sciences (1970).

Senior Scientific Researcher (1967–76), Deputy Director of the Laboratory of Nuclear Reactions (1976–89), Head of the Flerov Laboratory for Nuclear Reactions (1989–97); Head of a group (since 1997) in Dubna, Joint Institute for Nuclear Reactions.

Author of three discoveries, monographs, more than 250 scientific works in the fields of: heavy ions physics, applied nuclear science, track membranes for microfilters, high purity isotope production for medical studies (Jodine 123, Plutonium 237), physics and techniques of heavy ion accelerators. One of the leaders of Heavy ions physics scientific school and discoverer of new super heavy transfermi elements with atomic numbers 111–116 and 118. Member of Editorial Boards of such European physical journals: "Journal of Physics"; "Nuvo Cimento"; "Particle Accelerators"; "Nuclear Physics News"; "Physics of Elementary Particles and Atomic Nuclei".

Member of the Russian Academy of Sciences (2003, Member–correspondent of the Academy of Sciences of the USSR since 1991). Chairman of the Applied Physics Council of the Russian Academy of Sciences. Member of the Nuclear Physics Board of the European Physical Society. Chairman of the Dissertation Council of Flerov Laboratory for Nuclear Reactions. Member of the Scientific Council of the Joint Institute for Nuclear Reaction. Member of the Heavy Ions Physics National Centers of France and Japan.

Recipient of: USSR State Prize (1975); Kurchatov Prize of the Academy of Sciences of the USSR; G.N.Flerov Prize (1993); Alexander–von–Humboldt Award (1995); Order of the Red Banner of Labor; Order of Sign of Honor; Order of Friendship of Peoples (1999); Order of Merit of the Country, Class IV (1999) and Class III (2003); Prize for Nuclear Science of the European Physical Society (2001); medals of the Joint Institute for Nuclear Reactions member countries.

2006. Source of information: open publications, media and internet

OGANOV Rafael

ՕԴԱՆՈՎ Ռաֆայել

Cardiologist. Doctor of Medical Sciences, Professor. Chief Cardiologist of the Russian Federation. Member of the Russian Academy of Medical Sciences. Moscow, Russian Federation. Born in 1937 (December 9) in Moscow. Son of Gegham Ohanov and Irina Ciganova. Married to: Natalya Zuravleva (1968), son: Alecsey.

Graduate of the Institute of Physical Culture (Moscow, 1959) and of the Second Medical Institute of Moscow (1966).

Lecturer of the Uzbekistan Institute of Physical Culture (1958–60). Postgraduate Fellow ("Aspirant"), then Assistant Professor of the Chair of Hospital Therapy of the Second Medical Institute of Moscow (1966–76). Scientific Secretary of the All–Union Scientific Cardiological Centre (under the direction of academician E. Chazov, Moscow, 1976–82). Director of the Institute of Preventive Cardiology (1982), reorganized in 1988 as Scientific Research Institute of Preventive Medicine of the Academy of Medical Sciences of the USSR (since 1991 of the Russian Federation). Chief Cardiologist of the Ministry of Health and Social Development, Russian Federation (since 2005).

Author/co–author of more than 300 scientific

articles in the fields of epidemiology, cardiovascular therapy, preventive cardiology, etc., as well as of 11 books, especially of: "Glucose Intolerance and Coronary Heart Diseases"(1983), "Primary Prevention of Coronary Heart Diseases"(1990), "Preventive Cardiology" (co–editor, with E.A. Chazov, English translation, Intl. Universities Pr. Inc. 1989); "Cardiology: An International Perspective" (with E. I. Chazov and V. N. Smirnov, 1984); "Metabolic and Vascular Effects of Antihypertensive Therapy" (with Nebieridze D.V., Moscow, *Universum Publishing*, 2005). Editor in Chief of the scientific journals "Cardiovascular Therapy and Prevention" and "Rational Pharmacotherapy in Cardiology". Member of the Editorial Boards of: "Cardiovascular Diabetology"; "Annals Medicine" (since 1990); "Nutrition: Metabolism and Cardiovascular Diseases" (since 1992).

Fellow of the European Society of Cardiology. Member of: Russian Academy of Natural Sciences; Russian Academy of Medical Sciences; International Academy of Informa-tization. General Secretary (1973–86), then Chairman (1986–91) of the All–Soviet Union Society of Cardiologists. President of the Society of Cardiology of the Russian Federation (since 1999). Expert Advisor of the World Health Organization, Geneva, Copenhagen (since 1982). Secretary of "Physicians for Prevention of Nuclear War" (1981–82). General Secretary of the IX Word Congress of Cardiology in Moscow (1982). Vice–president of the First International Conference on Preventive Cardiology in Moscow (1985).

Recipient of: State Prize of the Russian Federation in 1987 (for his scientific–popular film series in cardiology at 1984–86); Honored Worker of Science of the Russian Federation; P. Pavlov Medal "For the Development of Medicine and Health Protection" (Russian Academy of Natural Sciences, 2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ORBELIAN Konstantin

ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին

Composer, conductor, pianist. People's Artiste of the Soviet Union. Los Angeles,

California, USA. Born in 1928 (July 29) in Armavir (Russia, former USSR). Son of Agaparon Orbelian and Sofia Atabekova.

Education: Conservatory's School for Musically Gifted Children (Baku, 1933–37); Graduate of the R. Melikian Musical College of Yerevan (1954) and of the State Conservatory of Yerevan (class of E. Mirzoyan) as pianist and composer (1961).

Pianist and accordion player in the 8th Aviation School Jazz Orchestra (1942–43). Musician (1943–48), Conductor (1948–52) of the Armenian State Pop Music Orchestra. Founder of the Instrumental Quintet of the Armenian Radio (1954). Artistic Director of the Armenian State Pop Music Orchestra (1956–92). Concert appearances with the Armenian State Pop Music Orchestra in about 40 countries (1960's–80's), including in Czechoslovakia (1966), Poland, Federal Republic of Germany (1973), USA (25 concerts in major cities, 1975), France (11 concerts, including in *Théâtre des Champs–Elysées* and *La Plielle theatre*, 1975), as well as in Lebanon (44 concerts), Syria, Kuwait, Iraq, Afghanistan, Sri Lanka, Egypt, India, Kenya, Ethiopia, etc.

Composer in many different genres as symphony, ballet, chamber ensemble, jazz composition, arrangements for the Armenian folk songs, music for cinema and theatre, musicals and popular songs, especially: *First Symphony* (played by the USSR State Symphony Orchestra, 1960); *String Quartet* (performed in Moscow by the musicians of the Komitas Quartet, 1956); three ballet miniatures: "Flying", "The Monument" and "We are for Peace" (performed at the Spendiarov Opera and Ballet Theater, 1952); *Polyphonic Prelude* (1967); *Celebration Overture for the Symphony Orchestra* (1968); ballet *Immortality* (performed at the Spendiarov Opera and Ballet Theater in Yerevan, 1969); *Olympic Moscow* (1980); *Variation for Voice and Orchestra* (1982); *Jet Engine* (piece, written in the American hot jazz style, 1986); *Sunrise on Sevan*; *Come to Zangezur* (compositions in Armenian jazz–rock style, 1981); "The Heart Sings" (soundtrack for the movie, with A. Babadjanian, 1955); jazz arrangements for the Armenian folk songs, such as Khachaturian's song "Garun Yerevan" ("Spring Yerevan") and his famous "Saber Dance" from the "Gayane" ballet (1956); pieces "Dilijan" and "Concert

Jazz-March" (1956), a great number of popular songs as "One Hundred Years of Happiness", "Thank You, Life", "Arevik", "Murmur of the Birches", "Requiem", "Dancing World", "Love Doesn't Age", and others, performed by renowned Soviet and Armenian singers.

Member of the Union of Composers of the USSR (1957-91). Secretary of the Union of Composers of Armenia (1983-91). Chairman of the Council of Pop Music of "Goskoncert" of the USSR (1987-90). Vice President of the All-Union Musical Society. Member of the Artistic Council on Pop Music of the Ministry of Culture of the Soviet Union. Member of the Jury of "Gold Orfey" Award of Music Festival (11 times, Bulgaria). Presently Vice-president of the International Association of the Union of Musicians (Moscow).

Recipient of: Title "People's Artiste of the Soviet Union" (1979); "Grand Prix" and Gold Medal of the VI World Festival of Youth and Students (Moscow, 1956); Award of the All-Union Competition of Symphonic Compositions (Moscow, 1962); Medal "Friendship of Peoples" (1993); Order of "Cyril and Methodius" (Bulgaria); Order "For Labor Services"; Order "St. Mesrop Mashtots" of the Republic of Armenia; "Gold Cross" Medal of the Union of Russian Armenians (2006) and others.

2008. Source of information: Personal biographical data presented by Mr. K. Orbelian

ORBELIAN Constantine (Harry)

ՕՐԲԵԼՅԱՆ Կոնստանտին Հարրիի

Conductor, pianist. Musical Director of the Moscow State Academic Chamber Orchestra. Permanent Guest Conductor of the Moscow State Academic Philharmonic Orchestra. Honorary Artist of the Russian Federation. Moscow, Russian Federation. Born in San Francisco in 1956. Son of Harry and Vera Orbelian. Married to: Maria Safarrantz (violinist).

Graduate of the Juilliard School of Music in New York City (Bachelor's and Master's degrees in Music, 1980). Performances with the Boston, Detroit, Moscow State and St. Petersburg Symphony Orchestras, the Moscow Philharmonic, the Helsinki Radio Symphony

Orchestra (collaboration with Valery Gergiev, Neeme Jarvi, Vassily Sinaisky, Alexander Dmitriev, Vladimir Spivakov).

As a pianist has played more than 750 concerts (1980-90) with the Symphony Orchestras of: Boston; Detroit; San Francisco; Budapest (Chamber Orchestra); St. Petersburg; Moscow Philharmonic; Royal Scottish National; Russian State Academic; etc. Has conducted many famous orchestras in the most prestigious concert halls of Europe and America, including: Concertgebouw in Amsterdam; Frankfurter "Alte Oper"; Schauspielhaus in Berlin; Queen Elizabeth Hall in London; Salle Pleyel and Theatre Champs Elysees in Paris; Carnegie Hall and Avery Fisher Hall in New York; Suntory Hall in Tokyo; Kremlin Palace in Moscow.

Musical Director of the Moscow State Academic Chamber Orchestra (since 1991). Permanent Guest Conductor of the Moscow State Academic Philharmonic Orchestra (since 2000). International tours of the Moscow Chamber Orchestra include concerts in France, Germany, Italy, Holland, Finland, Sweden, Korea, Japan, South Africa, South America, Canada, United States, as well as in Armenia (Yerevan, 2004), 40 concerts each season in Russia, including a 10-concert sold-out subscription series in the Great Hall of Moscow's Tchaikovsky Conservatory. His concert programs include the works of Russian, West European classic and contemporary composers, as well as Armenian composers (Khachaturian, Komitas).

Founder of two international festivals in Russia: "Palaces of St. Petersburg, International Chamber Music and Choir Festival"; "Musical Treasures at the Museums of the Kremlin".

Member of the Academy of Arts and Sciences of St. Petersburg (2000).

Recipient of: "Best Concerto Recording of the Year" Award (for performance of the Khachaturian's *Piano Concerto*, with the Royal Scottish Orchestra, conductor Neeme Jarvi), British Music Retailers Association (United Kingdom, 1988); Ellis Island Medal of Honor (USA, 2001); title Honorary Artist of the Russian Federation (2004).

2007. Source of information: open publications, media and internet

OSSIPYAN Yuri

ՕՍԻՊՅԱՆ Յուրի

Physicist. Doctor of Sciences in Mathematics and Physics, Professor. Member of the Russian Academy of Sciences. Foreign Fellow of the National Academies of Sciences of: Bulgaria, Hungary, Poland, former Czechoslovakia. Moscow, Russian Federation. Born in 1931 (February 15) in Moscow. Father's name: Andrei. Married, 3 children.

Graduate of the Physics and Chemistry Department of Moscow Institute of Steel and Alloys (1955) and of the Physics and Mathematics Department of Lomonosov Moscow State University (1957). Doctor of Sciences in Physics and Mathematics (since 1968), Professor (1969). Founder (with Kudryumov G. V., in 1962), Deputy Director, Director (since 1973) and presently Scientific Supervisor of the Institute of Solid State Physics, Russian Academy of Sciences. Head of the Chair of Solid State Physics, Moscow Physical-technical Institute and of the Chair of Condensed Matter, Moscow State University.

Author of more than 150 scientific publications in the field of solid state physics, condensed matter physics, materials science. Lead author of the discovery of *Photoplastic Effect* in semiconductors and in plastically deformed crystals.

Member of the Russian Academy of Sciences (1980, Correspondent-member since 1972). Vice-President of the Russian Academy of Sciences (1988-91). Foreign Fellow of the National Academies of Sciences of: Bulgaria, Hungary, Poland, Czech. Fellow of: National

Engineering Academy of the USA (since 1993); International Academy of Astronautic. President of: Scientific Council in Solid State Physics of the Russian Academy of Sciences, National Committee of Russian Crystallographers; International Union of Pure and Applied Physics (1990-94). Member of: International Committee COSPAR; Council of the European Physical Society; Indian Metallurgical Society. Former Scientific Advisor of former President of the USSR Mikhail S. Gorbachev. Chairman of the Presidium of the Chernogolovka Scientific Center, Russian Academy of Sciences (till 1998). Co-founder of the American University in Moscow (1998). People's Deputy of the former Soviet Union (1989-91). Editor in Chief of the popular-scientific journal "Quantum" (since 1985), as well as scientific journals "Materials Research" (since 1997), "Surface Science" (since 1995), "Physics of Low-Dimensional Structures", "Kvant".

Recipient of: Second Class Order for Outstanding Public Service (Russia, 1999); Hero of Socialist Labor (USSR, 1986); 2 Lenin Orders (USSR, 1981, 1986); 2 Orders of the Red Banner of Labor (USSR, 1971, 1975); P.N. Lebedev Gold Medal of the Academy of Sciences (USSR, 1984); Gold Medal and Karpinskii Prize (Federal Republic of Germany, 1988); Simon Bolivar Order (Columbia, 1990); M.V. Lomonosov Big Gold Medal from the Russian Academy of Sciences (Russia, 2005); George Brown Award (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

P

PAPIAN Hasmik

ՊԱՊՅԱՆ Հասմիկ

Opera singer (soprano). People's Artist of the Republic of Armenia. Vienna, Austria. Born in 1961 in Yerevan (Armenia). Married, daughter: Siranush.

Graduate of the Komitas State Conservatory in Yerevan (as a violinist).

Operatic debut as Mimi in Puccini's *La Bohème* at the Yerevan National Opera and Ballet Academic Theater (Armenia).

Winner of the Moscow Tchaikovsky Competition, Vienna Belvedere Competition, Sofia

International Competition (1992). Performances at the Polish National Opera (Warsaw, 1992), Opera Bonn, *Deutsche Oper am Rhein*, Opera Düsseldorf (Germany), *Opéra de Québec* (1994), as Norma, Salome, Aida, Abigail, Mimi, Tosca, Micaela, Violetta.

One of the finest interpreters of the role of Norma (Bellini's "Norma") in the world, especially at the opera houses of: *Volksoper* of Vienna; *Regio* of Turin; Montreal; Baltimore; Colorado Opera of Detroit; Denver Washington; *Opéra de Marseille*; Mannheim, St. Gallen; Rotterdam *De Doelen* Concert House; *De Nederlandse Opera* Amsterdam; Vienna State Opera; Deutsche Opera Berlin; Opera La Bastille of Paris; *La Scala* of Milan; New Tokyo Opera; Metropolitan Opera of New York; festivals *Chorégies d'Orange* (South of France) and *Luglio Trapanese* (Sicily); etc.

Repertoire: 35 title roles, including: Abigail (Nabucco), Donna Anna (Don Giovanni), Mimi (La Bohème), Lisa (The Queen of Spades), Violetta (La Traviata), Amelia (Simon Boccanegra), as well as Olimpia (Arshak II; San Francisco Opera), Anush (Anush, Michigan Opera Theatre, 2001).

Concerts include a number of works by Armenian composers Komitas, Yekmalian, Kanatchian, Tchoukhadjian and Tigranian. Performer of the Bellini's Norma title role in a DVD-version of opera movie (by Boris Hayrapetian, Yerevan, 2003, the film has been shown in Moscow in 2005). In 2006 the German independent label audit has published a CD of songs of Komitas (in Armenian and in German) entitled "*Hommage à Komitas*" (accompanied by *Vardan Mamikonian*, piano).

Recipient of: Order of "*Surp Mesrop Mashrots*" from the hands of Aram I, Catholicos of Cilicia of the Armenian Apostolic Church (Antelias, 2004); title of "People's Artist" of the Republic of Armenia (2004); Order of "*Surp Sahag, Surp Mesrop*" from the hands of Catholicos Garegin II, at the Holy Mother See of the Armenian Apostolic Church in Echmiadzin, for her role as a "cultural ambassador of Armenia throughout the world" (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

PARLAKIAN Nishan

ՓՈՐԼԱՔՅԱՆ Նշան

Playwright, theater critic, translator. Emeritus Professor of Drama at John Jay College, Columbia University. Doctor of Philosophy in Drama. New York, USA. Born in 1925 (July 11) in New York. Son of Raphael and Rose (O'Hanion) Parlakian. Married to: Florence (B. Mechtel) Parlakian. Children: Nishan Payel; Elizabeth Rose.

Education: Graduate of the Columbia University (Master of Arts, John Jay College, New York). Doctor of Philosophy degree in Drama from the Columbia University. Professor Emeritus of Theater and Speech at John Jay College of the Columbia University of New York.

Director of the stage plays for the Armenian Students Association (in the early 1950s). Head of the Diocesan Drama Group and stage plays in the Armenian language (by Alexsander Shirvanzadeh, Gabriel Sundukian and Hagop Baronian), Eastern Diocese of the Armenian Church of America (invited by Archbishop Torkom Manoogian, now the Armenian Patriarch of Jerusalem, with his Diocesan Players he toured the Armenian parishes in Philadelphia, Troy, Hartford, Providence and Boston, 1972–86).

Author of a great number of articles on Armenian theater and literature, especially: "*Ethnic Theater in the United States*" (1980); complete issue on the works of Armenian and Armenian-American playwrights (Shirvanzade and Saroyan), Armenian theatrical director Eugeniy Vakhtangov (published in "Ararat Quarterly"); plays: "Plagiarized" (1960, published in First Stage in 1962), "Grandma, Pray for Me" (Armenian play, 1992; "Griffon House", 1993); books: "*Modern Armenian Drama*" (with S. Peter Cowe, 2001), "*Contemporary Armenian American Drama: An Anthology of Ancestral Voices*" (Columbia, 2004). Co-author of "*Armenian Literature: Between East and West*" (Review of National Literatures, 1984). Translator of a number of plays from Armenian, including Shirvanzade's ("*For the Sake of Honor*", "*Evil Spirit*"), Zabel Asadour's ("*The Bride*") works. Head of bilingual segment (Armenian and English) of the

Shakespeare and the World program at the Museum of Natural History in 1981, *Shakespeare Summerfest*, sponsored by *National Endowment for the Humanities* (introduction was published in "CNL (*Council on National Literatures*) World Reports" in 1984).

Co-founder, past President and Member (since 1958) of The Pirandello Society of America. Member of the Editorial Board of "Ararat Quarterly" (30 years). Fulbright Senior Lecturer at the State University of Yerevan (1992).

Recipient of: Arthur H. Dadian Armenian Heritage Award for outstanding contributions on Armenian studies, Armenian Students Association (1999); Honorary Citation from the Stanley Awards Contest Committee (for his play "Plagiarized", 1960); International Arts Award of Columbus Countdown (1992).

2007. Source of information: open publications, media and internet

PARSAMIAN (Parsamyan) Elma

ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ Էլմա

Astrophysicist. Correspondent-member of the Armenian National Academy of Sciences, Doctor of Sciences, Professor. Yerevan, Republic of Armenia. Born in Yerevan in 1929 (December 23). Daughter of Suren Parsamyan and Burastan Sapondjyan.

Graduate of the Faculty of Physics and Mathematics, State University of Yerevan (Honors Diploma, 1949–54). Postgraduate Fellow ("Aspirant") at the Byurakan Astrophysical Observatory (1957–60). Doctor of Philosophy, Faculty of Physics and Mathematics of the State University of Yerevan (Moscow, 1963). Doctor of Sciences in Physics and Mathematics, Byurakan Astrophysical Observatory (Moscow, 1983). Professor (State Committee of Education, Moscow, 1988).

Junior Scientific Researcher (1954–56, 1961–66), Senior Scientific Researcher (1967–85), Leading Scientific Researcher (1985–2000), Principal Scientific Researcher (since 2000) of the Victor Ambartsumian Byurakan Astrophysical Observatory (Armenian National Academy of Sciences). Head of the Chair of Astronomy and Theoretical Physics, Armenian Pedagogical Institute of Yerevan (1983–87). Professor at the

State University of Yerevan (1989–91). Investigator Titular "C" INAOE (Mexico, 1991–95). Lecturer on Astrophotometry (Yerevan State University, 1967–71, 1990–91), History of Astronomy (Armenian Pedagogical Institute of Yerevan (1983–88), Non-stable objects and Variable Stars (INAOE, Mexico, 1992).

Author/co-author of more than 140 scientific articles in the fields of: Gaseous nebulae; variable stars; archaeoastronomy; as well as about 20 scientific popular articles. Co-author of the book "Mezamor", especially of Part 4: "Astronomical Significance of Small Hill of Mezamor" (Yerevan, 1973).

Correspondent-member of the Armenian National Academy of Sciences (since 2000). Vice President of the Working Group "Flare Stars" of Stellar Physics Commission of Academies of Sciences of Socialists Countries (1985–88). Member of: International Astronomical Union, Commissions of: Variable Stars; Star Clusters and Associations (since 1976); Byurakan Observatory Special Council-for Doctoral Thesis Defense (since 1980); Council of Astronomical Personal Preparations (1986–91); European Astronomical Society (since 1990); Soviet Scientists Committee for Global Security (1990–92); New York Academy of Sciences (since 1995). Member of Editorial Board of "Istorico-Astronomicheskii Issledovaniya" ("Historic-Astronomical Investigations", Moscow, *Nauka*, 1988–92). Member of the Scientific Methodological Council in Astronomy for Universities and Institutes (USSR, 1990–92);

Recipient of: "*Anania Shirakatsi*" Medal (Republic of Armenia, 2003); "Medal for Valiant Labor" (Armenian SSR, 1971); Agradecimiento (*Universidad Nacional Autonoma De Mexico*, 1969); "*Govestagir*" (Acknowledgment), Armenian National Academy of Sciences (1981); Diploma of Stellar Physics Commission of Academies of Sciences of Socialists Countries ("Acknowledgment", 1985); Acknowledgment of V. Ambartsumian Astrophysical Observatory, National Academy of Sciences of Armenia (1996). "Redesignate Star Number, Serpens RA 17h 53m, decl. 14°48' to the name Elma Parsamian", International Star Registry (Switzerland, USA, 1997).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

PASHAYAN Charles, Jr.**ՓԱՇԱՅԱՆ Չարլզ Կրտսեր**

Congressman of the United States Congress from California, Fresno County (1979–91). Fresno, California (USA). Born in 1941 (March 27) in Fresno. Married to: Sallie Jean Christian (Washington, 1986).

Graduate of: Bullard High School (1959); Bachelor of Arts, Pomona College, Claremont (California, 1963); Juris Doctor, Hastings Law School, University of California (San Francisco, 1968); B.Litt., Oxford University (England, 1977).

Captain, United States Army (1968–70). Admitted to the California Bar (1969) and to the U.S. Supreme Court Bar (1977). Special Assistant to General Counsel, United States Department of Health, Education, and Welfare (1973–75). Elected as a Republican to the Ninety-sixth and to the five succeeding Congresses (1979–91). US Delegate, UN Small Arms Conference (2001).

Member of the Armenian Professional Society (California).

2006. Source of information: open publications, media and internet

PELESHYAN Artavazd**ՓԵԼԵՇՅԱՆ Արտավազդ**

Documentary filmmaker, film theorist. Honorary Worker of Arts of Armenia and of the Russian Federation. Moscow, Russian Federation. Born in 1938 (November 22) in Leninakan (now Gyumry), Armenia. Father's name: Ashot. Till 1963 he lived in Kirovakan (now Vanadzor).

Graduate of the All-Union State Institute of Cinematography in Moscow (1968).

His documentary filmography includes: *"The Beginning"* (1967); *"We"* (1967); *"Inhabitant"* (1970); *"The Seasons"* (1975); *"Our Century"* (1985); *"Colours of an Autumn Market"* (1985); *"Life"* (1993); *"The End"* (1994) and many others. Most of his films are short (6–60min). In his films has removed the borders of feature and documentary films, editing both sequences as a real poetical unity. Music and sound effects play an important role in his works.

Author of the book *"My Cinema"* (*"Sovetakan Grogh"*, Yerevan, 1988). Creator of the "distance editing" in cinematography (a specific form of montage in cinema, "Distance Editing" in *"Voprosi Kinoisskustva"*, n.15, Moscow, 1974).

Recipient of: Grand Prize of the International Festival of Oberhausen (for his film *"We"*, 1970); State Prize of the Armenian SSR (for his film *"Our Century"*, 1985); First Prize of the Union of Soviet Cinematographers (1987); title *"Honorary Worker of Arts of Armenia"*, 1979); title *"Honorary Worker of Arts of Russia"* (1995); Order *"St. Mesrop Mashtots"* (Republic of Armenia, 1995); Scam Prize for Television (2000); Award *"Lavr"* (Russian Federation, 2003); *"Paradjanovyan Taler"* Award, *"Golden Apricot"* International Film Festival (Yerevan, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

PIRUZIAN Lev**ՓԻՐՈՒԶՅԱՆ ԼԼ**

Biophysicist. Member of the Russian Academy of Sciences. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Director of the Center of Theoretical Problems of Physical and Chemical Pharmacology, Russian Academy of Sciences. Doctor of Medical Sciences, Professor. Moscow, Russian Federation. Born in 1937 (July 16) in the village Manes (Alaverdi region of Armenia). Son of Aram Piruzian and Yevguenia Melik – Alakhverdova–Piruzian. Married to: Eleonora Surenovna Piruzian, two children.

Graduate of the Yerevan State Medical Institute (1961). Postgraduate Fellow of the Scientific Research Institute of Equipments for Experimental Surgery (Moscow, 1961–64). Doctor of Philosophy in Medicine (1964). Doctor of Medical Sciences (1968). Professor (1971).

Scientific Researcher (1968–70), then Founder and Head of the Department of Medical Biophysics (1970–72) at the Institute of Chemical Physics, Academy of Sciences of the USSR. Founder and Director of the Institute of

Biological Tests of Chemical Compounds (1972–84). Founder and Head of the Chair of Medical Biophysics at the Physical and Technical Institute of Moscow (till 1984). Head of the Laboratory of Medical Biophysics, Institute of Chemical Physics, Academy of Science of the USSR (since 1985). Presently Director of the Center of Theoretical Problems of Physical and Chemical Pharmacology (since 2000).

Author of more than 400 scientific articles and 3 monographs. Basic works are devoted to biophysics, molecular medicine, molecular pathology, metabolic and ethnic certification for pharmacology, toxicology, hygiene and oncology. Creator of a great number of new medical preparates. Main results of his researches have been represented in the book *"Medical Biophysics, Biological Tests of Chemical Compounds"* (Volume 1–2, *"Medicina"* 2005), as well as in his work *"Men's Metabolic Passport is the Basis in New Strategy in Pharmacology"* (2000).

Member of the Russian Academy of Sciences (2000, Corresponding–member since 1974). Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Member of the International Academy of Astronautics (1976), Aerospace Association of the USA (1971). Member of the Board of Collegiums, Supervisor (on the rights of General Designer) on biological tests of chemical compounds, Ministry of Medical Production of the Soviet Union (1980–84).

Recipient of: Order of Labor Red Banner (1975); Order of October Revolution (1981), Order *"For Merits Before Fatherland"* of IV degree (1997), III degree (2002); II degree (2008).

2008. Source of information: open publications, media and internet

POGOSYAN Mikhail**ՊՈԴՈՍՅԱՆ Միխայիլ**

Engineer–designer of military and civil aircrafts. Doctor of Sciences, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences.

General Director of the *"Sukhoi"* Aviation Holding Company. Moscow, Russian Federation. Born in 1956 (April 18) in Moscow (father's last name: Aslan). Married, two children.

Graduate of the Aircraft Manufacturer Faculty of the S. Ordjonikidze Aviation Institute in Moscow (with honors, 1979).

Engineer–designer (since 1979), First Deputy Chief Designer (1992–1998), Chairman of Directors Board of the Design Bureau (1995–99), General Director of *"Sukhoi Design Bureau"* (since 1999) of the Engineering Plant named after P. O. Sukhoi (now *"Sukhoi"* Design Bureau). Presently General Director of *Sukhoi* Aviation Holding Company (Russia's major manufacturer of export aircrafts employing about 28,000 people and placed 3rd in the world in terms of the numbers of modern fighters produced). Head of the Chair of Aircraft Manufacturing, Aviation Institute of Moscow (since 2004).

Author of 11 patents and inventions, 14 scientific papers. Chief Designer of the civil and military aircrafts: SU–27, SU–30 Fighters, SU–33 ship based fighter, S–37 *"Berkut"* (*"Golden Eagle"*) fighter (1997), *"Russian Regional"* fighter (*"Jet Sukhoi SuperJet"*, since 2003); as well as of the modification and development of new advanced aviation prototypes. Leading Designer of the advanced military aviation programs.

Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences (Department for Energetic, Machinery, Mechanics and Control Systems, 2003). Member of the Entrepreneurial Council at the Government of the Russian Federation (2000).

Laureate of the State Prize of the Russian Federation (1997) and Laureate of the Government Prize of the Russian Federation (1998). Recipient of the Order *"Honor"* of the Russian Federation (2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

S

SAHAKIAN Bako*ՍԱՀԱԿՅԱՆ Բակո*

Politician. President of the Republic of Nagorno Karabakh. Born in 1960 (August 30) in Stepanakert. Stepanakert, Nagorno Karabakh Republic. Married, two children.

Graduate of the Department of Law, Artsakh State University.

Military service at the Soviet Army (1978–80). Metalworker, then Mechanical Engineer at the Stepanakert Industrial–Mechanized Integrated Plant and at the Plant on Building Materials (1981–83). Foreman–restorer at the Stepanakert branch of the scientific department on the restoration of ancient monuments (1983–87). Supplier at the regional administration on supply (1987–90).

Activist of Artsakh Movement (since 1988). A participant at the Self Defense War (1990–94). Deputy Head of the Committee Self Defense Forces (1992–93), Head of Headquarters on the rear (1993–95), Deputy Commander on External Relations (1995–96), Deputy Commander of the 10th Mountain Rifle Division on the rear (1996–97) of the Nagorno Karabakh Republic. Assistant Minister of Interior and National Security of the Republic of Armenia (1997–99). Minister of Interior, then Director of the National Security of the Nagorno Karabakh Republic (1999–2007).

Elected President of the Nagorno Karabakh Republic (since 2007).

Member of the Academy on Security, Defense and Legality (Russian Federation).

Recipient of: Order “Military Cross” of the first degree; Order “Sparapet Vazgen Sargsian”; “Peter the Great” Medal of the first degree (Russian Federation); Medal of the first degree “For Services to the Motherland”.

2007. Source of information: open publications, media and internet

SARGSIAN Fadey*ՍԱՐԳՅԱՆ Ֆադեյ*

Scholar in the field of computer and control systems sciences, administrator. Former President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Sciences, Professor. Born in 1927 (September 18) in Yerevan. Son of Tadjat and Manya Sargsian. Married to: Taguhy Sargsian, daughter: Tamara.

Graduate of the Polytechnic Institute of Yerevan (1940–42) and Budyennyi Electrical Technical Military Academy of Communications of Leningrad (now St. Petersburg, 1942–46). Doctor of Sciences (Technical Sciences, 1975).

Scientific Researcher of the Scientific Committee, Administration of Rockets–artillery Army, Ministry of Defense of the former USSR (1946–63). Military Advisor in the China People Republic (1952). Director of the Research Institute of Computer Machines (1963–77). Chairman of the Council of Ministers (Prime Minister) of the Armenian SSR (1977–89). Academician–secretary of the Department of Physics and Mathematics of the Academy of Sciences of the Armenian SSR (1989–93). President of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (1993–2006). Advisor to the Prime–Minister of the Republic of Armenia (2006–08).

Author of more than 200 scientific articles in the fields of radio electronics, computer engineering, automatic control systems. Constructor in Chief of the machines and control systems: “Hrasdan”, “Nairi”, EC–1030, EC–1040, EC–1045, etc.

Member of the Armenian National Academy of Sciences (1977). Member of: International Association of Academies of Sciences of CIS; International Academy of Engineering Sciences (Honorary Member); International Academy of Sciences “Ararat” (Honorary Member, Paris); Armenian Academy of Engineering Sciences; Armenian Philosophical Academy (Honorary

Member); International Informatizations Academy; All–National Academy of Knowledge; Academy of History of Portugal (Foreign Member); International Academy “Elite”; Academy of Military Sciences; Russian Academy of Natural Sciences; International Academy of Sciences–Education, Industry and Arts (Honorary Member).

Recipient of: State Prizes of the former Soviet Union (1971 and 1981); State Prize of the Ukrainian SSR (1986); Order of Lenin (1981); Order of Red Banner (1965, 1976, 1986); Order of October Revolution (1971); Service in Battle (China, 1952); Order of “St. Mesrob Mashtots” (Republic of Armenia).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SARGSIAN Serge*ՍԱՐԳՅԱՆ Սերժ*

Politician. President of the Republic of Armenia. Born in 1954 (June 30) in Stepanakert (Nagorno (Mountainous) Karabagh). Yerevan, Republic of Armenia. Married, two daughters.

Graduate of the Philological Department, Yerevan State University (1971–79).

Service in the Soviet Army (1972–74). Head of Stepanakert Committee Division of the Young Communist Union, Assistant to the First Secretary of the Mountainous Karabagh Marz Committee (1979–88). Chairman of the Self–Defense Forces Committee, Republic of Nagorno Karabagh (1989–93). Member of the National Assembly of the Republic of Armenia (1990–93). Minister of Defense of the Republic of Armenia (1993–95). Head of the National Security Department, then Minister of National Security of the Republic of Armenia (1995–96). Minister of Interior and National Security of the Republic of Armenia (1996–99). Secretary of the National Security Council adjunct to the President of the Republic of Armenia, Minister of Defense of the Republic of Armenia (2000–2007). Prime Minister of the Republic of Armenia (2007–08). President of the Republic of Armenia (since 2008).

Member and Chairman of the Board of the Republican Party of Armenia (till 2008). Recipient of: Order of “Martakan Khach” First

Degree; Knight of “Voske Artsiv” (“Golden Eagle”); Order of “Tigran Mets”.

2007. Source of information: open publications, media and internet

SARKISOV Pavel*ՍԱՐԳԻՍՈՎ Պավել*

Chemist. Doctor of Sciences in Chemistry, Professor. Member of the Russian Academy of Sciences. Moscow, Russian Federation. Born in 1932 (19 September) in Tbilisi (Georgia). Son of Djilibrail and Anna Sarkisov. Married, daughters: Karina and Elizabeth.

Graduate of the D. I. Mendeleyev Chemical Technological Institute at Moscow (1956). Doctor of Philosophy in Chemistry (Candidate of Chemical Sciences, 1963). Doctor of Chemical Sciences (1978).

Scientific Researcher (1959–68), Senior Lecturer (1968–78), Professor (1978–80), Dean of Faculty (1980–84), Vice–rector (1984–85), Rector (1985–96), President (since 1996) of D.I.Mendeleyev Chemical Technological Institute.

Author of 430 scientific publications, 125 patents/authorship certificates, especially books: “Chemical Technology of Glass and Sital” (Moscow, 1983); “Recommendations on Application of Sital in Civil Engineering” (Moscow, 1986); “New Facing Materials on the Basis of Glass” (Moscow, 1987); “Production of Construction and Technical Glass” (Moscow, 1991); “Chemistry in the Modern Society” (UNESCO, Moscow, 1992), “Directed Crystallization of the Glass” (Moscow, 1997).

Member of the Russian Academy of Sciences (1997, Correspondent–member since 1990). President of the D. I. Mendeleyev Russian Chemical Society. Chairman of the Educational Methodical Association on Chemical Technologies of Specialties of Higher Educational Institutions of Russia. Member of: International Academy of Sciences of the Higher School; Academy of Creativity; New York Academy of Sciences. Vice–president of the Association of International Bio Political Movement. Honorary Doctor of Dickinson College (USA) and Saint Petersburg University (Russia).

Recipient of: Order “Red Banner” and Order

"Friendship" of the former Soviet Union; Government Prize of Ukraine (2001); Presidential Prize (2000) and Governmental Prize (2002 and 2006) of the Russian Federation.

2006. Source of information: open publications, media and internet

SARKISSIAN Soss

ՍԱՐԳՅԱՆ Սոս

Actor, politician. People's Artist of the Soviet Union. Yerevan. Republic of Armenia. Born 1929 (October 24) in Stepanavan, Armenia. Father's name: Artashes.

Graduate of the Yerevan Fine Arts and Theatre Institute (1954).

Actor at the Sundukyan Drama Theatre of Yerevan (since 1954). Founder and Head of the "Hamazgain" Theatre in Yerevan (1992). People's Deputy of the Supreme Soviet of the former Soviet Union (1989–91). Candidate of the Presidential elections of the Republic of Armenia (1991). Rector of the Yerevan Institute of Theatre and Cinema (1997–2006).

Performer of more than 50 leading roles in cinema, among them: Varpet Mkrtich ("Triangle", 1967); Lieutenant ("We and Our Mountains", 1970); Movses ("Star of Hope", 1978); Martin ("Apple Garden", 1985); Miro ("Dzori Miro", 1981); Narrator in TV-film "Matenadaran" (1986). Besides Armenian films has starred in a number of Russian films, most notable of which is "Solaris" by Andrey Tarkovsky (role of Dr. Gibarian, 1972). Performer of a great number of leading roles in theatre: King John ("King John" by Shakespeare); Zambakhov ("Khatabala" by Sundukian, 1976); Ben Alexander ("My Heart Is in the Highlands" by Saroyan) and many other roles of the classical and contemporary theatrical repertoire.

Recipient of: People's Artist of the Soviet Union. Yerevan (1985); Laureate of the State Prizes of the Armenian SSR: in 1967 (for the role of Mkrtich in "Triangle"), in 1979 (for his theatrical activity), in 1986 (for his participation in TV-documentary "Matenadaran"); Award "For Best Performance" of the All-Union Film Festival in 1985 of the Soviet Union; Honorary Citizen of Yerevan (2000).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SARUKHAN José SARUKHAN KERMEZ Jose

ՍԱՐԿԻՄՅԱՆ Խոսե

Biologist. Member of the National Academies of Sciences of Mexico and the USA, UK Royal Society, European Academy of Sciences. Mexico's Former Commissioner for Social and Human Development at the Executive Office (Mexican President's Cabinet). Doctor of Science, Professor. Mexico, United Mexican States. Born in 1940 (July 15) in Mexico. Son of Arthur and Angela Sarukhan. Married to: Adelaida Sarukhan, children: son and daughter.

Graduate of: National Autonomous University of Mexico (Bachelor's degree, 1964); Graduate School of Agricultural Sciences in Mexico (Master of Science degree in Agricultural Botany, 1968). Doctor of Philosophy in Ecology (University of Wales, 1972).

Senior Researcher, Institute of Biology, National University of Mexico (1972–78). President of the Botanical Society of Mexico Scientific Research Academy (1972–75). Director of the Institute of Biology at the National University of Mexico (1978–86), Vice President for Science (1987–88) and President of the University of Mexico (1989–96). President of the Union of Universities of Latin America (1992–94). Vice President of the Postgraduate Latin American University Association (1994–98). Tinker Professor, Stanford University (1997–98). Coordinator of the Latin American Botanical Network (1998). National Coordinator of the National Commission for Knowledge and Use of Biodiversity (1992–98). President of *DIVERSITAS*, an International Program on Biodiversity (International Council for Science/UNESCO, 1998–2001). Commissioner for Social and Human Development of the Executive Office (coordinating all Ministries in this area) of President V. Fox (2001–02). Presently Professor of the Institute of Ecology at the National University of Mexico, Co-chairman of the Editorial Review Board of the "Millennium Ecosystem Assessment".

Author/co-author of more than 100 scientific papers, seven books on tropical ecology, plant population ecology, ecology, biodiversity and handbooks on weeds and tropical trees of

Mexico, as well as many publications on higher education and scientific development in Mexico.

Member of: *El Colegio Nacional* (since 1987); Third World Academy of Sciences (1991); USA National Academy of Sciences (1993); American Association for the Advancement of Science (1993); Academy of Sciences of Latin America (1993); Academy of Science of New York (1994); Pacific Council on International Policy (1995–99); Honorary Fellow of the California Academy of Sciences (1998); Adviser's Group on Higher Education (UNESCO, 1994); World Commission on the Ethics of Scientific Knowledge and Technology (UNESCO, 1998); European Academy of Sciences (2004). Vice-president of the Cuixmala Ecological Foundation; President of *Patronate of Centro Ecológico de Formación Omeyoca* (Ecological Center of Omeyoca, 1999). Foreign Member of The Royal Society of London (England, UK, 2003), Active Member of the Scientific Research Academy (Mexican Academy of Science). Head of Commission of the Mexican Network of Long Term Ecological Investigation (Mexico, 2004), etc.

Recipient of: National Forestry Award for the best research paper on forestry topics in the country (1996); Natural Science Award granted by the Scientific Research Academy (1984); Botanical Merit Medal of the Botanical Society of Mexico (1991); "Alfonso L. Herrera" Medal in Ecology and Preservation (1991); National Physical-Mathematical and Natural Sciences Award granted by the Government of Mexico (1990); "Alfonso L. Herrera" Medal of Biology Research (1999); Henry Shaw Medal of the Missouri Botanical Garden (1991); Professor Emeritus of the Cesca Educational and Cultural Association of Perú in 1993; first Professor Emeritus of the Santiago Metropolitan Technological University, Chile (1993); Conservation Biology Award of the Society for Conservation Biology (1994); Director Emeritus of International Conservation (1994); Pericles Medal of the Amparo Foundation of Puebla (1995); "Lázaro Cárdenas del Río" Medal to University Merit of the University of Colombia (1995); 6 Honorary Doctor's degrees, including: Wales University, Great Britain, in 1993; Higher National University of San Marcos de Lima, Perú, in 1991; Autonomous University of

the State of Hidalgo in 1997; Postgraduate College in 1995; University of Colima in 1996; Distinguished Service Award of the Society for Conservation Biology (2001); Prize of the Inter-American University Organization (2003); *Emérito* Investigator, National University of Mexico (2005); Gold Master, *Forum de Alta Direction* (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SEISYAN Ruben

ՍԵՅՅԱՆ Ռուբեն

Physicist. Doctor of Sciences, Professor. Academician of the Russian Academy of Natural Sciences. Saint Petersburg, Russia. Born in Sochi (Russia, USSR) in 1936 (August 7). Son of Pavel (Poghos) Seisyan and Larisa Shove. Married to: Tatyana Saveleva, son: Alexander.

Graduate of the Leningrad Electrotechnical Institute (now Saint Petersburg Electrotechnical University) in 1960 (Engineer-electrophysicist). Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics, A.F.Ioffe Physical-Technical Institute (Leningrad, 1969). Doctor of Sciences in Physics and Mathematics, Scientific-Research Institute "GIRCOND" (Leningrad, 1978). Assistant Professor (since 1973), Professor of the A.F.Ioffe Physical-Technical Institute (1983).

Engineer, Senior Engineer, Leading Engineer, Head of Laboratory (since 1963) and Head of Department (since 1966) of Microelectronics Technology, Semiconductor Device and Integrated Circuits Design of the Scientific-Research Institute "34", then GIRCOND of the USSR Electronics Ministry (Leningrad, 1961–81). Head of the Laboratory of Functional and Physical Microelectronics, A.F.Ioffe Physical-Technical Institute (Leningrad, since 1981). Assistant Professor, Chair of Dielectrics and Semiconductors of the Leningrad Electrotechnical Institute (1973–81). Professor, Vice-head (1983–97) and Head (since 1997) of the Chair of Solid State Electronics, Saint Petersburg State Polytechnic University.

Author/co-author of more than 250 scientific

articles, 25 Soviet Union patents, books: "Diamagnetic Exciton Spectroscopy" (edition "Nauka", Moscow, 1984); "Applied Physics, Microelectronics" (Saint Petersburg, Polytechnic University, 2002); "Principles of Microelectronics" (LPI, 1991), Chapter VII in "Landau Level Spectroscopy" ("Elsevier", North Holland, 1991); in: Recent Research Developments, Physics 2, Transworld Research Network (Kerala, India, 2001). Participant of two art exhibitions "Three Professors" (Saint Petersburg Electrotechnical University, 2003) and "Personal" (Saint Petersburg, Physical-Technical Institute, 2003).

Academician of the Russian Academy of Natural Sciences (since 2005, Correspondent-member in 2002–2005). Member of Scientific Councils (for scientific degree awarding) in three institutions of Saint Petersburg.

Recipient of Grants: Soros Foundation (1994–97); 7-fold winner International Soros Science Foundation Program Professor Competition (Moscow, 1997–2004); INTAS of European Union (Brussels, 1995–96, 1997–2000); NATO (Brussels, 1995–96); Russian Federation for Basic Research (Moscow, 1993–2005); Ministry of Science and Education (Moscow, 1993–2005); Royal Society (UK, 2002–2004); ISTC (Moscow, 2003–2006); SCOPES (Switzerland, 2005–2008).

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

SEMERJIAN Hratch

ՍԵՄԵՐՋՅԱՆ Հրաչ

Physical chemist. President and Executive Director of the Council for Chemical Research (Washington D.C.). Member of the National Academy of Engineering. Gaithersburg, Maryland (USA). Born in 1945 (USA).

Master of Sciences (1968) and Doctor of Philosophy (1972) degrees in Engineering from Brown University (Providence).

Lecturer and Postdoctoral Research Fellow, Department of Chemistry at the University of Toronto (1968–72). Researcher of Pratt and Whitney Aircraft Division of United Technologies Corp. in East Hartford (1972–77).

Researcher, National Bureau of Standards (1977–2003). Director of the Chemical Science and Technology Laboratory (1992–03, Deputy Director in 2003–06), Director (Responsible for overall operation and technical programs of the Institute and for interactions with international organizations, 2004–05), Chief Scientist (since 2006) of the National Institute of Standards and Technology. Head of the Reference Laboratory dedicated to the development of measurement methods and models for chemical, biochemical, and physical properties and the maintenance of measurement standards and reference materials, especially in the field of optical–diagnostic techniques, soot–formation processes, spray combustion, etc. President and Executive Director of the Council for Chemical Research (since 2007; more than 200 companies, universities, and government laboratories are members of this Council).

Fellow of the American Society of Mechanical Engineers (1996). Elected Member of the National Academy of Engineering (2000). Responsible for helping promote and plan science, technology, engineering, and mathematics education programs at the National Institute of Standards and Technology.

Recipient of: Fulbright Fellowship; Keen Fellowship, Brown University; Brown Engineering Alumni Medal (1997); Silver Medal of the U.S. Department of Commerce Meritorious Federal Service (1984); Gold Medal of the U.S. Department of Commerce Distinguished Achievement in Federal Service (1995).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SETRAKIAN Berge

ՍԵՏՐԱԿՅԱՆ Դերճ

Attorney. President of the Armenian General Benevolent Union (AGBU). New York, USA. Born in Beirut (Lebanon) in 1949. Married to: Vera (nee Nazarian); two daughters: Ani and Lara.

Graduate of: *Université Saint-Joseph*, Beirut (*Licence en Droit Libanais*, 1972); *Université de Lyon (Diplome d'Etudes Supérieures de Doctorat en Droit*, 1972); *Université Saint-Joseph* (Master of Laws, 1973), F.I.E.D.C.

(*Diplome d'Etudes Supérieures de Droit Compare*, Strasbourg, France, 1974).

A partner in the law firm of *Dewey & LeBoeuf*, L.L.P., with a concentration in international, commercial and corporate law. Member of: New York Bar; Beirut Bar; American Bar Association; American Foreign Law Association; Armenian Bar Association; American Task Force for Lebanon; Arab Bankers Association of North America. Member of the Board of Directors: American University of Armenia in Yerevan (Armenia); Interaudi Bank; Altadis S.A.

Member of the AGBU Central Board of Directors (1977–92). Vice President and Secretary of the AGBU (1992–2002). President of the AGBU (since 2002).

Recipient of the Ellis Island Medal of Honor (USA, 1999).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

SETRAKIAN Setrak

ՍԵՏՐԱԿՅԱՆ Սեդրակ

Composer and pianist. Professor, former Director of "Ganatchian" Music College. Beirut, Lebanon. Born in 1938 (November 23) in Aleppo (Syria).

Musical education at "Ernest Chouha" Music College in Aleppo (1950–60). Graduate of the National Conservatories of Lebanon (1961–62) and Syria (Damascus, 1962–64). Postgraduate studies with Professor Gunther Kohl in Jerusalem and at the Yerevan Komitas State Conservatory (1971–74).

Private studio instructor (1966–70). Professor of Piano: *Collège Mont La Salle* in Beirut (1974–1978); *Collège des Apotres* (Beirut, 1978–80); Armenian Theological Seminary of the Catholicosate of Cilicia (Beirut, 1985–88). Professor of piano, harmony, composition, and music analysis and Director at the P. Ganatchian Music College in Beirut (1987–99).

Author of nearly four hundred works in a wide variety of genres: Orchestral music ("Mangouk", twelve parts sacred Fugue for string orchestra, 1986; Symphony for string orchestra and timpani, 2002; The Brain for

symphony orchestra, "dedicated to my wife Aida", 2002); chamber music (String Quartet; String Trio for piano, flute and cello, 2002); oratorios ("Martyrs of April", for solo voices, choir with symphony orchestra, 1991); choir works (Luce, Fugue for Choir a cappella, Saint Vartan Cantata), piano music (Prelude Fugue for piano left hand, 1991; Sonate Fantastique; Sonate Polyphonique); instrumental works; jazz compositions, etc. His piano performances include Beethoven's and Brahms's "Sonatas", Liszt's "Concerts", Khachaturian's "Saber Dance", etc.

Recipient of numerous honors and awards, including the "St. Mesrob Mashtotz" Medal of Honor (by Catholicos Karekine II, 1994), The Order of the Cynthian Palm (Delian Society, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SEVAN Sevda

ՍԵՎԱՆ Սևդա

Writer, poet, diplomat. Former Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the Republic of Armenia in the Republic of Bulgaria. Sofia, Republic of Bulgaria. Born: Bakhchedjian Franssuhy, in 1945 (November 6) in Nova Zagora Bulgaria. Father's name: Kevork. Married to late Vrbam Stamatov, has a son.

Graduate from the Faculty of Bulgarian Philology at the St. Kliment Okhridsky Sofia University.

Author of the historical trilogy (novels) "Rodosto, Rodosto" (1982), "Anywhere in the Balkans" (1987, translated into French v.I–II, 2001–02), "Der-Zor" (1993), poems, travel notes, a book for children "Tales for Nile, Pagan and Biyaina" (2006). Author of the documentary film "Genocide" (1989).

Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the Republic of Armenia in the Republic of Bulgaria (1994–2004). Member of the Unions of Bulgarian Writers and of Armenian Writers (1996).

Recipient of the Order of the "Balkan Mountain" I class ("*Стара планина*" - *първа степен*), by President Georgy Prvanov, for her contribution in the Bulgarian–Armenian friend-

ship (Sofia, 2005). Winner of the Konstantin Konstantinov Literary Prize (2006) and Petya Karakoleva National Prize of the Union of the Bulgarian Writers (for her book for children, 2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

SEYRANIAN Alexander

ՍԵՅՐԱՆՅԱՆ Ալեքսանդր

Scholar in the field of mechanics and applied mathematics. Doctor of Sciences, Professor. Moscow, Russian Federation. Born in 1947 (February 15) in Moscow (URSS). Son of Paruir Seyranian and Zinaida Shipova. Married to: Eleonora Sahakian (Tbilisi, Georgia, 1975), daughter: Gayane, son: Andrei.

Graduate of the Moscow Physical Technical Institute (Master of Science, 1971). Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics (Academy of Sciences of the USSR, Moscow, 1977). Doctor of Sciences in Physics and Mathematical Sciences (Academy of Sciences of the USSR, Moscow, 1988).

Research Engineer, Central Aerohydrodynamic Institute, Zhukowski (Russia, 1971–73). Postgraduate Fellow (“Aspirant”), Member of Research Staff, Institute for Problems in Mechanics, Academy of Sciences of the USSR (Moscow, 1973–91). Visiting Professor, Technical University of Denmark, Copenhagen (1991–92). Leading Researcher and Professor, Institute of Mechanics, Moscow State Lomonosov University (Moscow, 1993–2005). Lecturer in many conferences and universities, particularly in Armenia, Russia, USA, Canada, UK, Germany, France, Japan, Austria, Italy, China, Denmark, Poland, Ukraine, Sweden, Hungary, Slovakia, Turkey, Yugoslavia.

Author/co-author of more than 120 scientific articles in the international journals on mechanics and applied mathematics, monographs: “*Modern Problems of Structural Stability*” (Editor, with I. Elishakoff, Springer-Verlag, Wien, New York, 2002); “*Multiparameter Stability Theory with Mechanical Applications*” (with A. A. Mailybaev, World Scientific, Singapore, 2003).

Member of the International Society of

Structural and Multidisciplinary Optimization. Member of the Editorial Boards of “*Journal of Structural and Multidisciplinary Optimization*” and “*Journal of Theoretical and Applied Mechanics*” (Serbia and Montenegro). Reviewer of: “*ASME Journal of Applied Mechanics*” (American Mathematical Society); “*Proceedings of the Royal Society*” (UK); “*European Journal of Mechanics*”; “*Structural and Multidisciplinary Optimization*”; “*Journal of Applied Mathematics and Mechanics*” (Russia); “*Doklady of Academy of Sciences*” (Russia); “*Mechanics of Solids*” (Russia). Member of the New York Academy of Sciences.

Recipient of: Prize of Elsevier Publisher for the best paper published in 2001 in *Journal of Applied Mathematics and Mechanics*; a great number of international grants (from universities all over the world). His biography is included in the reference books “Who is Who in the World” (Marquis, 1999 and 2001) and “Who is Who in Science and Engineering” (Marquis, 2005).

2006. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

SHAHANTOUKHD

ՇԱՅԱՆՊՈՒԽՏ

Writer, editor, journalist. Bourj Hammoud, Beirut, Lebanon. Born: Bertizlian Santoukhd, in 1929 in Beirut (Lebanon). Father's name: Hovsep.

Graduate of the St. Joseph French University of Beirut (Lebanon), Department of Oriental Studies, specialization: Armenian Studies.

Editor of “Ayg” Armenian daily in Beirut (Lebanon, 1960–75). Member of the Editorial Staff of “Aztag” Armenian daily (Beirut, Lebanon, since 1977). Member of: Armenian Relief Cross of Lebanon; Armenian Educational and Cultural Union “Hamazkain”; organizations attached to the Armenian Church of Lebanon. Invited lecturer at many Armenian communal organizations and associations (Beirut, Lebanon). Invited Editor in Armenian issues (Armenia, 1969). Invited organizer of a great number of cultural arrangements in the Southern American Armenian communities (1981).

Author of 22 books and a great number of articles (literary criticism, Armenian studies).

Recipient of: Armenian General Benevolent Union's Award for her novel dedicated to Mesrop Mashtots (creator of Armenian Alphabet), written on the occasion of the 1600 anniversary of his birth (Beirut, 1963); Gold Medal of the Armenian Relief Cross of Lebanon and a Distinction Award “*Orhnutean gir*” (benediction of the Armenian Church) by Aram Archbishop Keshishian (1993); “Gold Key” by the Mayor of Bourj Hammoud city on the occasion of the edition of her book “I'm coming from Bourj Hammoud” (two volumes, 1999); “*Orhnutean gir*” from Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, at a great meeting organized by “*Hamazkain*” Armenian Educational and Cultural Union (Beirut, 1999); Cedar's Medal with Knight Rank of Lebanon (2007).

2006. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

SHAHGILDIAN Vahan

ՇԱԳԳԻԼԴՅԱՆ Վահան

Scholar and inventor in the field of telecommunication and information technologies. Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Correspondent-member of the Russian Academy of Sciences. Doctor of Technical Sciences, Professor. Honorary Worker of Science of the Russian Federation. Moscow, Russian Federation. Born in 1935 (February 28). Son of Vahan Shahgeildian (political figure, victim of Stalin repressions in 1937).

Graduate of the Moscow Electrotechnical Institute of Communications (with Honors). Postgraduate Fellow (Moscow Electrotechnical Institute of Communications).

Designer-engineer of the Scientific Research Sector at the Moscow Electrotechnical Institute of Communications (1957–70). Professor and Head of the Chair of Radio Transmission Apparatus, Head of 2 research laboratories (1970–87). Rector (1987–2005) of the Moscow Electrotechnical Institute of Communications (since 1992 Moscow Telecommunication and

Information Technical University). Presently President-chairman of the Board of Trustees (Moscow Telecommunication and Information Technical University, since 2005).

Author/co-author of more than 20 patents (inventions), a great number of monographs, articles, textbooks and manuals, especially: 3 textbooks on radio transmission apparatus, 10 monographs on phase synchronization; 4 manuals on radio transmitter design. Founder of a scientific school on phase synchronization.

Foreign Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (2005). Correspondent-member of the Russian Academy of Sciences (Section of Nanotechnology and Information Technologies). Fellow of the Institute of Electrical and Electronics Engineers. Member of: Russian Engineering Academy; International Informatization Academy. President of the Popov Scientific Technical Association of Radiotechnics, Electronics and Communications. Scientific Secretary of the Board of Training of Personnel in the Field of Telecommunication and Informatics, Russian Academy of Sciences. Member of the: Scientific Commissions of the Russian Academy of Sciences (Nanotechnology and Telecommunication; Cybernetics); State Commissions of the Russian Federation.

Recipient of: “Sign of Honor” Medal of the Russian Federation (2002); title “Honorary Worker of Science of the Russian Federation”; 2 State Prizes of the Russian Federation; “Honorary Diploma” of the Government, Russian Federation (2005). “Big Gold Medal” of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia; Honorary Doctor of the Technical University of Madrid; Honorary Doctor of the National Academy of Sciences, Republic of Armenia.

2006. Source of information: open publications, media and internet

SHAKHNAZAROV Karen

ՇԱՅՆԱԶԱՐՈՎ Կարեն

Filmmaker, producer and screenwriter. Director General of the *Mosfilm* studios. People's Artist of the Russian Federation. Moscow, Russian Federation. Born in 1952 (July 8) in Krasnodar (Russia). Son of Georgy and Anna Shakhnazarov.

Married to: Daria Igorevna Mayorovna, daughter: Anna, sons: Ivan and Vasily.

Graduate of the Film Directing Department of the Moscow State Institute of Cinematography (VGIK, studio of I. Talankin, 1975).

Film Director's Assistant (1973–75), then Film Director of the *Mosfilm* Studios (since 1976). Chairman of the "Courier" Studio (since 1991), General Director and Chairman of the *Mosfilm* Cinema Concern (since 1998).

His filmography include: "*The Kind-Hearted Ones*" (1979); "*Jazzmen*" (1983; Special Jury Award; Grenoble Festival in 1984); "*A Winter Night in Gagra*" (1985); "*Courier*" (1985; Golden Prize and Special Prize, Moscow Film Festival in 1987); "*The Town of Zero*" (1988; Bronze Rosa Camuna Award, Belgamo Film Meeting in 1990; First Award, Chicago Film Festival in 1989; Award of the European Association of Scientific Films, San Marino, 1989); "*Assassin of the Tsar*" (1991; Golden Palm Award, Cannes Film Festival in 1991 and Nika Award in 1992); "*The Dreams*" (1993); "*American Daughter*" (1995; Special Jury Award, Shanghai International Film Festival in 1995); "*The Day of Full Moon*" (1998; FIPRESCI Prize – Special Mention, Special Prize of the Jury, Crystal Globe, Karlovy Vary International Film Festival in 1998 and Nika Awards (Best Screenplay, Best Director, Best Film) in 1999); "*Poisons or The World's History of Poisoning*" (2001; Crystal Globe, Karlovy Vary International Film Festival in 2001); "*The Rider Named Death*" (2004; *Grand Prix des Amériques*, Montreal World Film Festival in 2004); "*The Extinct Empire*" (2008). Recipient of the Golden Pyramid Prize at the 29th Cairo Film Festival for his great contribution to the cinematography (2005). Author of *The 20th Century TV-series* (since 1995).

Member of: European Film Academy; Union of Cinematographers of Russia. Member of the Public Chamber, Russian Federation.

Recipient of: Title "People's Artist of the Russian Federation" (2002); State Award of the Russian Federation (2003); title "Honorary Worker of Arts of Russia" (1997); Lenin Komsomol Award (1986); Vasilev Brothers State Award of the Russian SFSR (1988).

2007 Source of information: open publications, media and internet

SIMONIAN Margarita

ՄԻՄՆՅԱՆ Մարգարիտ

Journalist. Editor in Chief of the Russian State Television Company "Russia Today". Moscow, Russian Federation. Born in 1980 (April 6) in Krasnodar (Russia). Father's name: Simon.

Graduate of: Department of Journalism at the Kuban State University (South Russia, 2002); Vladimir Pozner's School for Television Excellence (Moscow).

Reporter, then Editor of Information Programs for the TV company "Krasnodar" in Southern Russia (1999–2000). Correspondent for the Russian state-run TV company "Rossiya" in Krasnodar (2000–2001). Correspondent of the Russian State Television and Radio Broadcast Company (VTRK) in Rostov-on-Don (2001–2002). Special Correspondent of the Russian state-run Channel "Vesti" ("News"), Russian State Television and Radio Broadcast Company (2002–2005). Kremlin Pool Reporter (2002–2005). Head and Editor in Chief of the newly created 24-hour English-language news channel "Russia Today" broadcasting worldwide (since 2005).

She is known as a television reporter from the "hot points" (especially from Chechnya, Ossetia, Southern Russia, etc., 1999–2005). She was among a group of journalists accompanying President Putin during his Official Visit to Armenia (2005).

Recipient of: Award for "Professional Courage" of the Journalists Union of Kuban (2000); Award of the 2-nd All-Russian Competition of Television Companies (for her reportage from Anapa about children from Chechnya, 2000); Journalism Fellowship from the President of the Russian Federation (2000); Medal "For Military Cooperation", Ministry of Defense, Russian Federation (for her professional reporting from Beslan, 2005).

2007. Source of information: open publications, media and internet

SISSAKIAN Alexey

ՄԻՍԱԿՅԱՆ Ալեքսեյ

Physicist. Director of the Joint Institute for Nuclear Research in Dubna. Member of the Russian Academy of Sciences, Foreign Member

of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Professor, Doctor of Sciences in Physics and Mathematics. Dubna, Moscow region, Russian Federation. Born in Moscow in 1944 (October 14). Son of Norair Martirosovich Sissakian (biologist, Academician of the Armenian Academy of Sciences and of the Academy of Sciences of the USSR) and Varvara Alekseeva. Married to: Natalia Eltsova Sissakian (Ramenskoe, Russia, 1958), daughter: Anastasia.

Graduate of the Faculty of Physics, Moscow State University (Moscow, 1968). Candidate of Science in Physics and Mathematics, JINR (Joint Institute for Nuclear Research, 1970). Doctor of Science in Physics and Mathematics, JINR (1980). Professor (Theoretical Physics, JINR, 1986).

Trainee Researcher, Junior Scientist, Scientist, Senior Scientist of the Laboratory of Theoretical Physics (1968–78); Head of a sector at the Laboratory of Theoretical Physics (1978–79); Chief Scientific Secretary, Head of the Department of Science (1979–89); Deputy Director (1989–2005); Director of the Bogoliubov Laboratory of Theoretical Physics (since 2003); Director (since 2006) of the Joint Institute for Nuclear Research in Dubna. Professor of the Moscow Institute of Radio Engineering, Electronics and Automatics (Russia, since 1989). Professor of the M.Lomonosov Moscow State University (Russia, since 1992). Scientific Leader of the Chair of Elementary Particle Physics at the Moscow Physics and Technology Institute (Russia, since 1992).

Author of more than 350 scientific papers and 3 inventions in the fields of: Elementary particle physics; methods in theoretical and mathematical physics. Author of 5 collections of poems, publications of poems and essays in periodicals. Deputy Chief Editor of the journal "*Physics of Elementary Particles and Atomic Nuclei*" (Particles and Nuclei, PEPAN); Chief Editor of the journal "*Particles and Nuclei, Letters*"; Member of the Specialized Scientific Councils and Editorial Boards of some scientific publications. Organizer of European CERN–JINR schools on high energy physics and other large international conferences.

Member of: Russian Academy of Sciences (2008, Correspondent–member since 2006); Russian Academy of Engineering Sciences

(since 1992); Russian Academy of Natural Sciences (since 1994); European Academy of Sciences (Brussels, since 2003); International Academy of Informatization; International Academy of Creative Work (Russia, 1991); New York Academy of Sciences (USA, 1993); National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 2003). Co-chairman of the JINR–CERN and JINR–BMBF (Germany) Boards on scientific cooperation. Member of the Armenian Physics Society (Armenia, 1994). Member of the Board on: Particles and Fields of the International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP) (1999–2005); International Committee on Future Accelerators (ICFA) (1996–1999); STC–3 of the Ministry of Atomic Energy (Russia). Vice-President of the International University of Nature, Society, Man (since 1994). Head of the Chair of Theoretical Physics at the International University of Nature, Society, Man (Dubna, since 2003).

Recipient of: Orders of Russia and other JINR Member States; Lenin Komsomol Prize for Science and Technology (Russia, 1973); Order of Cyril and Methodius, first class (Bulgaria, 1981); Order of Friendship (Russia, 1995); Order of Friendship (Mongolia, 1996); Order of Friendship, second class (People's Democratic Republic of Korea, 1996); Medal "850th anniversary of Moscow" (Russia, 1997); Order of Honor (Russia, 2005); Order of Friendship, first class (People's Democratic Republic of Korea, 2006); Order "Polar Star" (Mongolia, 2006). State Prize of the Republic of Armenia; Medal named after Ananya Shirakatsi (Armenia, 2006); Honorary Doctor of Universities (Yerevan, Tver, Dubna); P.L. Kapitsa Medal "Author of scientific discoveries" of the Russian Academy of Natural Sciences (Russia, 1999); Prize of the International Academic Publishing Company "Nauka–Interperiodika" (Russia, 2002).

2006. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

SNABIAN Boghos

ՍՆԱԴՅԱՆ Դոնդու

Editor, writer, critic. Beirut, Lebanon. Born in 1927 in the village of Bitias (Musa Ler). Son

of Margos Snabian and Mariam Keshishian. Married to: Aghawni Varjabedian (1965), children: two daughters and son.

Graduate of "Jarankavorats" Armenian monastic compound of Jerusalem (a pupil of Professor Hagop Oshagan), as well as Literary Courses in Paris.

Editor of "*Michnapert*" (an annual publication, 1960–62). Editor of the magazine "*Pakine*" (with Garo Sassouni and Yetvart Boyadjian, since 1962). Editor of the daily newspaper "*Aztag*". Editor-in-Chief of "*Pagin*" (till 2003). Lecturer of Armenian Literature in the Hamazkayin's "Hayakidagan" (Armenian Studies) College.

Author of more than 10 books: "*Hegapokhouthian hamar*" (1956); "*Verchin Arar*" (1958); "*Avazakhratz Nave*" (1964); "*Yes Ait Shounn em*" (1966 and 1992); "*Gorsdagan Touyner*" (1970); "*Aghkadheroun Avantou-tiune*" (1983, 2002); "*Michnarar 5*" (1992); "*Inchbes Hayhoyem*" (1990); "*Haysmavourk*" (1997); numerous articles and dissertations in different Diasporan newspapers. Editor of the collected works of Armenian writers, especially of H. Oshagan.

Recipient of the Medal "Sourb Mesrob Mashtots" of the Armenian Catholicosate of the Great House of Cilicia (Antelias, Lebanon).

2006. Source of information: open publications, media and internet

T

TCHAKMAKTCHIAN Arto, CHAKMAKCHIAN Arto

ՉՈՐՄԱՍԻՆԱՆ Արտո

Sculptor. Member of the Canadian Royal Academy. Montreal, Canada. Born in 1933 (June 23) in Heliopolis, Cairo, Egypt. Married to: Nairi Pahlavuni.

Graduate of the Academy of Fine Arts of Yerevan (1961).

Individual sculptures and sketches exhibitions in: Fine Arts Museum of Sofia (Bulgaria, 1968); Fine Arts Museum of Leningrad (USSR, 1970); Balliol College, Oxford (UK, 1976); T.R.A. Gallery, Montreal (Canada, 1977); *Place des Arts*, Montreal (Canada, 1979); University of California in Berkeley (USA, 1981); *Place des Arts*, Montreal (Canada, 1984); Saidye Bronfman Center, Montreal (Canada, 1990), and participation in: Armenian Art Exhibition entitled "From Urartu to Contemporary Art", Louvre Museum (Paris, 1970); Group Exhibition, Saddlebrook (New Jersey, USA, 1982); "Armenian Art and Civilization", Bochum Museum (Bochum, Germany, 1995); Contemporary Armenian Art Exhibition (Paris, Pointivy, Nantes, Metz, Fecan, 1995).

His notable public monuments include "Father Komitas Vartabed Statue" (6 meter, black granite and bronze) in Detroit (1981) and the Statue "Renaissance" (4 meter, bronze) in Toronto. His other more notable works include: The statue "Armenian Woman" (1960); "Hiroshima" (1964); "Liberty" (1965); "Narekatsi" (1969); "Mother of the Artist" (1968), "Komitas" (1965, 1969); "The Thinker" (1965); "Harutyun Kalents" (1966); "Kostan Zarian" (1968); "Bust of Wilfrid Pelletier" (1984); "Lesek Kolakovski"; "Sir Peter Medawar"; "Hans-Georg Gadameri"; Album "Arto Tchakmakchian" (Edition "Carte Blanche", 2003) and Album "Portraits" (including the portraits of Armenian famous individuals of the 1960–70s years, ed. in Yerevan, 2006).

Elected Member of the Canadian Royal Academy, Montreal (1991).

Recipient of: First Prize, International Contemporary Ceramics Exhibition (Prague, 1962); First Prize, Exhibition organized by the Soviet Peace Committee for a Hiroshima Memorial (the sculpture "Monument to the Victims of Hiroshima" was offered by the Soviet government to the City of Hiroshima, Moscow, 1964); State Prize of Armenia (Yerevan, 1968) for "Mother of the Artist" and

"The Composer Arno Babadjanian" awarded also in the Contemporary Armenian Sculpture Exhibition (those pieces presently can be seen at the Tretiakov Museum in Moscow); First Prize of Competition, Bust of Wilfrid Pelletier (Bust of Wilfrid Pelletier is on display in the entrance hall of Place Des Arts in Montreal, 1984); Vahan Tekeyan Award for "The Walking Man" sculpture (2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TCHEKIDJIAN Hovannes

ՉԵԻԿԻԺԻԱՆ Հովհաննես

Director and Chief Conductor of the State Academic Choir of Armenia. Professor. People's Artist of the former Soviet Union and the Republic of Armenia. Professor. Born in 1928 (December 28) in Istanbul, Turkey. Father's name: Harutyun.

Graduate of: Istanbul Conservatory; *Ecole Normale de Musique* (Paris, 1954). *Diplome d'Ingénieur Chimiste* (Paris, 1954).

Choirmaster, State Choir of Istanbul; Musical Director, Istanbul Opera Theatre (1958–61). Artistic Director and Chief Conductor of the State Academic Choir of Armenia (since 1961). Artistic Director of the State Academic Theatre of Opera and Ballet of Yerevan (1982). Professor of the State Conservatory of Yerevan (since 1982).

Under his guidance the State Academic Choir of Armenia has made about 800 concert appearances, including concerts at: *Carnegie, Avery Fisher* of New York; *Palais des Congres, La salle Pleyel, Theatre des Champs – Elysees* of Paris; *Queen Elizabeth Hall, Westminster Center Hall* of London; *Salle Smetana* of Prague; *Avery Fischer Hall* of New York; *Symphony Hall* of Boston; *Orchestra Hall* of Detroit; *Scottish Ride Auditorium* of Los Angeles, as well as in Moscow, St. Petersburg, capitals of the former Soviet Union's republics and many other celebrated concert halls all over the world. Concert programs of the Choir include more than 700 requiems, oratorios, cantatas, masses, sharakans by Armenian (Komitas, Yekmalian, Kara-Murza), Russian (Tchaikovsky, Borodin) and Western European (Bach,

Haendel, Rossini, Wagner, Schubert, Bellini, Berlioz Mozart, Verdi, Beethoven) composers performed in 27 languages of the world. Throughout its activity the choir has received state and international awards, honorable callings, recorded numerous disks.

Recipient of: State Prize of the Soviet Union (1975); title of the People's Artist of the Soviet Union (1978); many other state awards, including Gold Medal of the Ministry of Culture of the Republic of Armenia (2007) and Gold Medal of the National Academy of Sciences (2007). Honorary Citizen of Yerevan (since 2001).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TCHURUK Serge

ՉՈՒՐՈՒԿ (ՉՈՒՐՈՒԿԿԻՇՅԱՆ) Սերժ

Administrator. Paris, France. Born in 1937 (November 13) in Marseilles (France).

Graduate of: *Murat-Rafaelian Seminary* (Venice, St. Lazar); *Ecole Polytechnique de Paris* (Engineer of armament, 1962).

Various executive positions in the *Exxon Mobil Corporation* in France, then in the USA (1964–79). Executive President of *Mobil Benelux* (1979–80). Various positions (1980–83), then Managing Director (1983–86) of *Rhône-Poulenc* (international chemical and pharmaceutical company, 1980–86). Director of the *Rhône-Poulenc* company (1983–86). Chairman and Chief Executive Officer of *Orkem* (European chemical company involved in petrol and specialty chemicals production, previously called *CDF-Chimie*, 1986–90). Chairman and Chief Executive Officer of *Total* (one of the world's leading oil and gas companies, 1990–95). Chairman and Chief Executive Officer of *Alcatel-Alstom Corporation* (international telecommunication corporation, 1995–2006). Chairman of the *Alcatel-Lucent* company (since 2006).

Member of: Strategic Council on Technology and Information of the French Government (since 2004); Council of Administration of *Ecole Polytechnique de Paris* (2003); various councils and international associations.

Honorary Member of the Armenian General Benevolent Union.

Recipient of the Medal "*Légion d'honneur*"

of France (Paris, 1998); a great number of medals and awards from different countries; Gold Medal of the Armenian General Benevolent Union (Marseilles, 2005).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TER-GAZARIANTS Georgui

ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐՅԱՆՑ Գեորգի

Political figure, historian. Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary. Honorary Professor. Born in 1921 (March 10) in Baku. Son of Artashes and Sofia Ter-Gazariants. Married to Elena Ter-Gazariants. Daughters: Karine and Marina.

Graduate of the Lenin Army Political Academy at Moscow, in history (1950).

A participant in the Second World War (Great Patriotic War of the Soviet Union against Germany in 1941–45); Captain of the Red Army, 89th Armenian Tamanian Division (1950).

First Secretary of the Central Committee of Armenian League of Young Communists. Deputy and Member of the Presidium of the Supreme Soviet of the Armenian SSR. Member of the Central Committee of the Armenian Communist Party (Yerevan, 1950–56). Head of the Committee of Relations with the Socialist Countries of All-Union League of Young Communists. Reviewer of the Central Committee, Communist Party of the Soviet Union (Moscow, 1957–61). Second Secretary of the Central Committee, Communist Party of Armenia (Yerevan, 1961–64). Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Soviet Union in Senegal and in Gambia (1973–81); in Zimbabwe (1981–87). Vice President of the All Soviet Union Agency of Author's Rights (now the Russian Author's Society, 1987–91).

Author of a great number of articles and monographs, especially of memoirs "In the Guard of Honour of Stalin Coffin" (newspaper "Noah's Ark", n.3–10, 2001). Member of the Editorial Board of "Intellectual Property" (journal) and "Noah's Ark" (newspaper). Member of the Union of Russian Journalists (since 1997). Honorary Professor of the Armenian Open University (Yerevan, 1997).

Vice President of the Union of Armenians in Russia.

Decorated with the orders and medals: "Order of October Revolution", "Order of the Red Banner of Labor" (two times, recent in 1987), "Order of the Patriotic War" (first degree), "Badge of Honor" (1960), "For Bravery" (1942) and 12 other orders of the former Soviet Union, German Democratic Republic and Polish People's Republic.

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

TER-GRIGORIANTS Norat

ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆՑ Նորատ

Military leader. Lieutenant General. One of the founders of the Armenian Army. Moscow, Russian Federation. Born in 1936 in Vladikavkaz (father's name Grigor). Married to: Valentina Vassilevna, daughters: Svetlana and Karina.

Graduate of: Ulyanovsk Army College; Military Superior Courses for Officers; Academy of Tank Troops; Academy of General Staff of the Soviet Union (two years).

Military service in the Soviet Army (1954–57). Officer of the Soviet Army in Novochoerkassk (Battalion Commander), Buriatia, Mongolia and Baykal, then in Hungary as a Divisional Commander, Colonel and Head of Military Staff (1973–78). Major General (1976). Head of Military Staff and Commander in Chief of the Turkistan Military District. Chief of the 40th Soviet Army during Soviet Military involvement in Afghanistan (since 1981 and till 1988). General-lieutenant of the Soviet Army (1988). Deputy Chief of the Armed Forces Staff of the General Staff and Head of the Department of Military Mobilisation (1989–91). One of the founders of the Armenian Army, Commander of the Armenian Army (1991–95).

President of the Union of Veterans of Land Forces. Member of Veterans Organization of the War in Afghanistan. Member of the Board of the Union of Russian Armenians.

Recipient of 6 highest military orders, medals and awards of the former Soviet Union.

2006. Source of information: open publications, media and internet

TER-TADEVOSIAN Arkadi

ՏԵՐ-ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ Արկադի

Military leader. Major-General. Also known as: "Commandos". Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1939 (May 22) in Tbilisi. Father's name: Ivan.

Graduate of Baku Army College, then Military Academy of Transport and of Rear in Leningrad.

Military service as an officer in the Soviet Army in Germany, Byelorussia, Czechoslovakia, Afghanistan and also in Armenia (since 1987). Veteran of the War in Afghanistan (1979–89). As a commander of a great number of successful military operations in the mountains of Afghanistan he was nicknamed "Mountain Fox".

A participant of combats for the defence of Armenian frontiers from the Azerbaijan military troops (since 1988). Member of the people's volunteer corps "Sasuntsi David" (1990). Head of the Department of Military Training of the State Committee of Defence of the new independent Republic of Armenia (1991). One of the organizers of the Karabagh Self-Defence Forces (nicknamed as: "Commandos", since 1992). Chief of the successful military operation for liberation of Shushi from Azerbaijani military forces in 1992 (May 8–9). Major-General of the Armenian Army (since 1992). Head of the Military Training of Personnel and Deputy Minister of Defense of the Republic of Armenia (till 2002). Chairman of the Armenian Defense-Sport Association (since 2002).

Recipient of the Medal "Military Cross-First Degree" of the Karabakh Republic (2000). Honorary Citizen of Yerevan (1998).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TERZIAN Yervant

ԹԵՐԶՅԱՆ Երվանդ

Astronomer. David C. Duncan Professor in Physical Sciences (Cornell University). Ithaca, New York, USA. Born in 1939 (February 9) in Alexandria (Egypt). Son of Bedros Terzian. Married, son: Sevan, daughter: Tamar.

Graduate of: American University in Cairo (Bachelor of Sciences in Physics and Mathematics, Egypt, 1960); Indiana University (Master of Science in Astronomy, USA, 1963). Doctor of Philosophy in Astronomy (ibid., 1965). Honorary Doctor of: Indiana University (1989); Yerevan State University (Armenia, 1994); University of Thessaloniki (Greece, 1997); Union College (New York, 1999).

Research Associate, Arecibo Observatory (Puerto Rico), Cornell University (1965–67). Assistant Professor of Astronomy (ibid., 1967–72). Assistant Director, Center for Radiophysics and Space Research (ibid., 1968–74). Associate Professor of Astronomy (ibid., 1972–77). Visiting Professor of Astronomy, University of Montreal (Canada, 1973–74). Visiting Professor of Astronomy, University of Thessaloniki (Greece, 1974). Graduate Faculty Representative, Astronomy and Space Sciences, Cornell University (1974–79). Professor of Astronomy (ibid., 1977). Chairman, Department of Astronomy (ibid., 1979–99). Acting Director, Center for Radiophysics and Space Research (ibid., 1979–80 and 1992–93). Professor, Graduate Field of History and Philosophy of Science and Technology (ibid., 1986), as well as Field of Science and Technology Studies (since 1991). Director, Pew Undergraduate Science Education Program. New York State Cluster of Colleges and Universities (1988–99). James A. Weeks Professor of Physical Sciences, Cornell University (1990–99). Director, NASA New York State Space Grant, Cornell University (since 1996). Harlow Shapley Lecturer for the American Astronomical Society (1974–2001). Visiting Professor, University of California, San Diego (1999–2000). David C. Duncan Professor in the Physical Sciences, Cornell University (since 1999).

Author/co-author of more than 220 scientific publications, especially in the field of physics of the interstellar medium, galaxies and radio astronomy. Editor of six books, including "Carl Sagan's Universe". Scientific Editor of "Astrophysical Journal" (1989–99). Member of the Editorial Advisory Board of "Encyclopedia of Astronomy and Astrophysics" (1982–92).

Member of: National Academy of Sciences of the U.S. (Committee on Radio Astronomy, 1969–76; Committee on Radio Frequencies,

1974–76); Radio Astronomy Advisory Committee, Jet Propulsion Laboratory (1973–93); Arecibo Scientific Advisory Committee, National Astronomy and Ionosphere Center (1976–79); International Astronomical Union Scientific Organizing Committee, Symposium on Planetary Nebulae (1981–82, 1985–87, 1991–92, 1995–96); Working Group on Astronomy From the Moon, International Astronomical Union (1993–99); Committee on Presidential Faculty Fellows, National Science Foundation (1992); Infrared Telescope Facility/Keck Telescopes Board, NASA (1994–97); American Astronomical Society, H.N. Russell Prize Committee (1997–2000); International Square Kilometer Array Steering Committee (since 2001); Hellenic Astronomical Society, Vice Chairman of: New York Astronomical Corporation (1969–78); New York Astronomical Society (1974–78). Head Delegate, U. S. National Science Foundation to the Astronomical Council of Saudi Arabia (1977). Chairman of: International Astronomical Union Symposium on Planetary Nebulae (1976–77); NASA International Ultraviolet Explorer Review Panel on Nebulae (1982, 1984, 1987, 1990–93); International Astronomical Union, Interstellar Medium Scientific Meetings (1982); International Astronomical Union Working Group on Planetary Nebulae (1985–94); NASA Astrophysics Program Review Committee on Interstellar Matter (1989); NASA Panel, Critical Projects Review (IUE, 1993); American Astronomical Society, Integrity Hearing Board (1994–95); NASA, Infrared Telescope Facility/Keck Telescopes Board (1997–2001); Committee on Astronomy in Greece for the 21st Century (1998); US Square Kilometer Array Consortium (since 2002); Conference, Ministry of Development, “Evaluation of Greek Research Institutes”, Athens (2005). Chairman of the Nominations and Elections Committee (1983–84), Research Policies Committee (1982–83), Committee on B. Goldwater Fellowships (1995–99), University Lectures Committee (since 2004), Cornell University. Co-chairman, International Astronomical Union Symposium on Active Galactic Nuclei (1997–98). Vice President, Society for Scientific Exploration (1987–92). Member of: Cornell University Graduate Fellowship Board (1975–79); Graduate School Board (1977–81); Dean’s Advisory Committee on

Appointments, College of Arts and Sciences (1980–83); University Library Board (1989–90); University Appeals Board (1989–95); University Professional Ethics Committee (1992–94); University Outreach Council (1996–99); University Nominations and Elections Committee (1997–2000); Academic Leadership Series (1998–2000); Dean’s Committee on Promotions, Arts and Sciences (2000–2003).

Foreign Member of the Armenian National Academy of Sciences (since 1990). Honorary Doctor of Science, Yerevan State University (Armenia, 1994). Co-president of the Armenian Astronomical Society (since 2001). Recipient of the Dicran H. Kabakjian Award for Outstanding Achievement in Science, North American Armenian Student Association (founded in 1911), Boston, MA (1985). Founder of “The Yervant Terzian Cornell University Endowed Scholarships” (1999). Chairman of the Research Council, Armenian National Science and Education Fund, New York (since 2000).

Recipient of: Clark Distinguished Award for Excellence in Teaching (Cornell University, 1984); Fellow, American Association for the Advancement of Science (2002); Honored at the Wall of Inspiration, Ithaca Science Center (2002); Distinguished Alumni Award, American University of Cairo (2005). President of “Sigma Xi”, The Scientific Research Society, Cornell Chapter (1977–78).

2006. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

TOPOUZKHANIAN Ari

ԹՈՓՈՒԶԽԱՆԻԱՆ Արի

Former research physicist, editor. Doctor of Sciences. Lyon–Villeurbanne, France. Born in Beirut (Lebanon) in 1936 (February 18). Son of Aram Topouzkhanian and Asdghig Boudjikian. Married to: Paulette Kurkdjian (Marseille, 1966), children: Astrig, Benjamin, Sylvia.

Graduate of: *Ecole Supérieure d'Ingénieurs de Beyrouth* (Civil Engineer, Beirut, 1958); *Centre d'Etudes Mathématiques (Licencié ès Sciences*, Beirut, 1959); University of Lyon, *Certificat de 3e Cycle en Spectrométrie* (Lyon, 1962). Doctor of Sciences, University of Lyon (1969).

Engineer at the Lebanese Railways (Beirut, Lebanon, 1958–61). *Stagiaire de Recherche CNRS* (National Center of Scientific Research), Lyon, France, 1963–64). *Attaché de Recherche CNRS* (1964–72). *Chargé de Recherche, CNRS* (1972–2001).

Co-author of more than 70 scientific publications, especially of “*Diatomic Molecules/Spectroscopic Data*”, vol. II (1975), vol. III (1978).

Editor of *Panper* (monthly in Armenian, Marseilles, 1973–2005). Translator into French of Bernhard Philbert’s book: “*Christliche Prophetie und Nuklearenergie*” (“Christian Prophecy and Nuclear Energy”, Lausanne, Switzerland, 1973). Designer of Armenian character fonts for the Macintosh personal computers (Lyon, 1984). Co-editor of: “*Guide of the Western Modern Armenian Terminological Council*” (Marseilles, 1993–95); “*New Testament of the 150th Anniversary in Western Modern Armenian*” (Beirut, 1995); “*Bible of the 1700th Anniversary in Western Modern Armenian*” (Beirut, 2001); “*Biblia Universalis*” software (*multilingual Bible Reader and Concordance including Western Modern Armenian, Alsace, France*, 2002). Co-founder of: Western Modern Armenian Terminological Council (Marseilles, 1989); Lyon–Yerevan Association (Lyon, 1992); *Association Franco-Arménienne de Promotion* (Valence, 1994); *Espoir pour l'Arménie* (Hope for Armenia) Association (Lyon, 1994); *Association Lyonnaise Handicap France-Arménie* (Lyon, 1998). Co-organizer of the 2nd World Congress of Armenian Scientists at UNESCO Palace (Paris, 1993), Seminar on Co-operation between State and Associations for Help to Disabled Persons (Yerevan, 1998). Secretary General of the International Academy of Sciences “Ararat” (Paris, 1986). Member of: Creation Research Society (USA, 1980); Editorial Board of “*Science and Technique*” monthly (Yerevan, Armenia, since 1992). Head of the Programs of Relations between the *Université Claude Bernard-Lyon I* and the State University of Yerevan (Lyon, 1992).

Recipient of the Special plaque presented by the Armenian Missionary Association of America (New Jersey, USA, 2002).

2004. Source of information: “Questionnaire” of the Armenian Biographical Center

TORKOM Archbishop MANOOGIAN

ԹՈՐԳՈՍ արքեպիսկոպոս ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

His Beatitude Torkom II Manoogian, Armenian Patriarch of Jerusalem, Archbishop. Jerusalem, Israel. Born in 1919 (February 16) in a refugee camp near the desert town of Baquba, north of Baghdad (Iraq).

Spiritual education: Theological Seminary of the Armenian Patriarchate of St. James in Jerusalem (1935–1939); Episcopal Theological School in Cambridge (Massachusetts, 1960–62). Priest (1939). Vardapet (1946), Bishop (Echmiadzin, 1962). Archbishop (Echmiadzin, 1968).

Assistant to the Dean of the St. James Armenian Seminary in Jerusalem, Member of the Board of the Patriarchate’s official gazette (1942–1946). Pastor of the Holy Trinity Armenian Church in North Philadelphia, Pennsylvania (1946–51). Vicar General of the Eastern Diocese of America (New York, 1951–54). Dean of the Seminary and Head of Chancellery of the Jerusalem Armenian Patriarchate (1955–60). Primate of the Western Diocese of the Armenian Church of America (Los Angeles, 1962–66). Primate of the Eastern Diocese of the Armenian Church of America (1966–90). Locum Tenens of the Catholicosate of the Holy See of Echmiatsin (1994–95). 96th Armenian Patriarch of Jerusalem (since 1990).

Author of more than 20 books, including: three books of poetry under the pen name “Shen Mah”; research on the Armenian liturgy, especially “The Genius of Komitas” (St. Vartan Press, New York, 1987); research on the Armenian Genocide; Detailed guide book of the holy places in Jerusalem. Translator into Armenian of 154 sonnets of William Shakespeare.

Vice Chairman of the Supreme Spiritual Council of the Armenian Apostolic Church (Echmiadzin). Member of the Board of the National Council of Churches of Christ in the United States. Chairman of the Board of “Religion in American Life”. Member of the Board of Directors of “Appeal of Conscience Foundation”.

Honorary Doctor of the General Theological Seminary in New York. Recipient of: American Statue of Liberty Medal (USA, 1986); Ellis Island Medal of Honor (USA, 1986); “Man of the Year” (by the organization “Religion in American Life”, 1990).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TOROSSIAN Jim**ԹՈՐՈՍՅԱՆ Ջիմ**

Architect. Member of the International Academy of Architecture. Peoples' Architect of the Soviet Union. Foreign Member of the Russian Academy of Fine Arts. Doctor of Philosophy in Architecture, Professor. Born in Yerevan in 1926 (April 18). Father's name: Petros. Married to: Margo Muradian.

Graduate of the Yerevan Polytechnic Institute (1949). Doctor of Philosophy in Architecture (Academy of Architecture of the USSR, 1954). Professor of Architecture (International Academy of Architecture, 1979).

Head of the Design Studio of "Yerevan-proekt" Institute (since 1958). Chief Architect of Yerevan (1971–81). Head of the Architectural Planning Department of Armenia.

Author and designer of the Memorial complex "1600th Anniversary of the Armenian Alphabet" in Oshakan (Armenia, 1962), Al. Myasnikian's memorial complex (sculptor Ara Shiraz) in Yerevan (1982), Monument of the Self-defense of Van-Vasputakan in Ashtarak (1980), Pavilion of Armenia of the All-Union Exhibition of Achievements of the People's Economy in Moscow, Central Square in Spitak, "Hayastan" (known as "Cascad") complex in Yerevan, Central Municipal Building of Yerevan (2005) and a great number of other realized projects in Armenia, mainly in Yerevan. Member of: International Academy of Architecture (since 1992); Academy of Fine Arts of the former Soviet Union (1983–91); Russian Academy of Fine Arts (Foreign Member, since 1991); Academy of Architecture and Constructions of Russia (since 1992); Union of Architects of Armenia (since 1957, Vice-president in 1962–64), of Bulgaria and of Georgia.

Recipient of: "Knowledge" of the Presidium of the Supreme Soviet, Armenian SSR (1960, 1962); title "Honorary Architect of Armenia" (1966); State Prize of the USSR (for a memorial dedicated to Av. Isahakian in Leninakan, 1977); "Best Work of the Year" All-Union Award (USSR, 1982); State Prize of Armenia (for the Yerevan Underground station "Lenin Square", now "Square of the Republic", 1983); Orders "Sign of Honour" and "Red Banner of

Labor" of the USSR; Gold Medal of the Academy of Fine Arts of the former Soviet Union (for the "Martiros Sarian" memorial in Yerevan, 1988); Honorary Citizen of Yerevan (2003).

2007. Source of information: open publications, media and internet

TOROSSIAN Levon**ԹՈՐՈՍՅԱՆ Լևոն**

Physicist, publicist, translator. Vienna, Austria. Born in Beirut (Lebanon) in 1935 (April 14). Son of Hagop Torossian and Makrouki Mazakian. Married to: Waltraud Brigasky (Vienna, 1971).

Education: American University of Beirut, Bachelor of Science in Physics (Beirut, Lebanon, 1958).

Physics Instructor in Beirut (Beirut, Lebanon, 1958–74). International Civil Functionary at the International Atomic Energy Agency in Vienna (Vienna, Austria, 1979–96).

Co-author of physics textbooks for the Baccalaureate classes in English and French, co-written with 6 other co-authors, used in the Lebanese schools until 1999 when a change took place in the syllabi (Lebanon, 1968–71). Author of: a critical study of the Armenian entries in the encyclopedias Britannica, Larousse and Brockhaus: «Յուսարձերը հայկերու մասին» (*Foreigners About Armenians*, 1985); *German-Armenian Dictionary* (14 000 entries), 1st edition (1987); *Armenian-German Dictionary* (15000 entries), 1st edition (1988); *German-Armenian and Armenian German Dictionary* (40 000 entries), 2nd edition (1994) and 3rd edition, around 38 000 entries just in the Armenian-German part (2003). Translator into French of the famous Armenian satirist Baronian's work *"Les mendiants honorables"* (*"Honorable Beggars"*, 1993). Author of a series of Armenian textbooks: *"J'apprends l'Arménien"* ("I Am Learning Armenian", Shirak press, Beirut, 1994); *Գերմաներէն լեզուն* ("The German Language", Shirak press, Beirut, 1995); «Նամակ կը գրեն» ("I Am Writing a Letter", Shirak press, Beirut, 1996). Co-editor of *"Guide of the Western Modern Armenian Terminological Council"*, guides 1–4

(Marseilles, 1993–2003). Author of the occasionally articles on national or communal subjects, film criticism (in Armenian, French, English and German) in various magazines (since 1968).

Secretary of the Committee, Vienna Branch of the Armenian Benevolent Union (Vienna, 1980–97). Member of several technical or nuclear associations at the International Atomic Energy Agency.

Recipient of: *Haygashen Ouzounian Prize* on the occasion of the first edition of *"German-Armenian Dictionary"* (1987); A distinction award by the Vienna prelate, Archbishop Mesrop Grigorian on the occasion of the 60th birthday (Vienna, 1995).

2004. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

TOSUNYAN Garegin**Թոսունյան Գարեգին**

President of the Association of Russian Banks. Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics. Doctor of Juridical Sciences, Professor. Moscow, Russian Federation. Born in 1955 (March 14) in Yerevan. Father's name: Ashot. Married, 2 children.

Graduate of: Physical Faculty of the State University of Moscow (1976); Faculty of Law of the All-Union Juridical By-correspondence-Institute in Moscow (1989); Economics Faculty of the Academy of National Economy at the Government of the Russian Federation (1992). Doctor of Philosophy in Physics and Mathematics (1985). Doctor of Philosophy in Law (1992). Doctor of Juridical Sciences (1995) on Law in Bank Legislation of Russia.

Scientific worker of the All-Union Electro-technical Institute (1977–88). Employee at the Chief Board on Science and Technology of Moscow City Executive Committee (1988–1990). Organizer and Head of "Technobank" (1990). One of the founders and Head of "Inter-bank Financial House" (1992). Organizer and Head of the Center of Scientific Researches of "Inter-bank Financial House" (1994). Founder of the first in Russia Professorship "Bank Law and Financial-legal

Disciplines" in the Academy of National Economy at the Government of the Russian Federation (1996). Adviser on credit-financial issues of the Chairman of the Government (1999). Vice Chairman of Expert Council at the State Duma's Committee on Credit Organizations and Financial Markets (1999). President of the Association of Banks of Central Russia (2001). Vice President (1991–94), then First Vice President of the Association of Russian Banks (1994–2002). Elected President of the Association of Russian Banks (in 2002 at the 13-th and in 2004 at the 15-th Congresses).

Author of more than 160 articles and 37 monographs, especially: "Bank Law of the Russian Federation. General and Special Part" (textbook in 4 volumes, 1998–2002); "Banking and Bank Legislation in Russia: Experience, Problems, Perspectives" (Moscow, Delo LTD, 1995); "State Management in the Sphere of Finances and Credit" (Moscow, Delo LTD, 1997); "Currency Law of the Russian Federation" (Moscow, Delo, 2002). Member of the Editorial Boards of magazines: *"State and Law"*; *"Bank Law"*. Member of the Editorial Council of the *"National Bank"* magazine.

Presently Chairman of the Council of Moscow Bank Union, Chairman of the Council of Directors of Inter-bank Financial House, President of the Association of Banks of Central Russia. Head of the Center of Financial and Bank Law at the Institute of State and Law, Russian Academy of Sciences, and the Chair of Bank Law, Academy of National Economy at the Government of the Russian Federation. Chairman of the Council of Authorized banks of Moscow Government.

Recipient of the "Darin" Award of the Russian Academy of Business (2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TOTOLIAN Artem**ՏՈՏՈԼՅԱՆ Արտյոն**

Microbiologist. Doctor of Medical Sciences, Professor. Academician of the Russian Academy of Medical Sciences. Saint Petersburg, Russian Federation. Born in Leninakan (now Gyumry, Armenian SSR) in

1929 (September 25). Son of Hakob Totolian and Maria Zurabian. Married to: Surma Tumanian, daughter: Anahit, son: Areg.

Graduate of the Therapeutic Faculty of Yerevan State Medical Institute (1954). Postgraduate Fellow ("Aspirant") in microbiology of the Scientific Research Institute of Experimental Medicine, Academy of Medical Sciences of the URSS (Leningrad, 1957–60). Doctor of Philosophy in Medicine (1961), Doctor of Medical Sciences (1980). Professor of Microbiology (since 1983).

Head of the Laboratory, Sanitary Epidemiological Station of Armenia (1954–57). Junior Scientific Researcher (1960–1964), Senior Scientific Researcher (1964–1972), Deputy Director for Science (1966–1988), Head of the Laboratory of Genetics of the Microorganisms (1972–1987), Head of the Department of Molecular Biology (1987–89), Head of the Department of Molecular Microbiology of the Scientific Research Institute of Experimental Medicine, Academy of Medical Sciences of Russia (since 1990). Head of the Specialized National Center in Streptococcal Infections, World Health Organization (since 1984).

Author/co-author of more than 300 scientific publications on studying the genetics of pathogenic streptococci. Organizer of the XII-th Lancefield International Symposium on Streptococci and Streptococcal Diseases (St. Petersburg, 1993). Member of the Editorial Boards of: "*Folia Veterinaria*" (since 2000); "*Journal of Microbiology, Epidemiology and Immunobiology*" (since 1983); "*Molecular Genetics, Microbiology and Virusology*" (1985–96).

Academician of the Russian Academy of Medical Sciences (since 1994, Member–correspondent since 1984). Honorary Member of the Czechoslovak Society for Microbiology (1995).

Recipient of: Silver Medal of the Russian Academy of Natural Sciences (1998); title "Honored Scientific Worker of the Russian Federation" (1999); "Badge of Honor" (USSR, 1971); Diploma of Oklahoma University (2002); Honorary Doctor of the Institute of Experimental Medicine (Czech Republic, 2004), "Order of Friendship" (Russian Federation, 2004).

2006. Source of information: open publications, media and internet

TOUGLADJIAN Parsegh, TUGLAJIAN Parsegh, TUGLACI Pars

ԹՈՒՂԼԱԶՅԱՆ Բարսեղ

Linguist, historian. Known as the Master of Dictionary. Honorary Doctor and Professor. Istanbul, Turkey. Born in Istanbul in 1933 (April 1).

Graduate of: Melkonian Educational Institute (Nicosia, Cyprus, 1951); English Literature Department, Michigan University (1955).

Professor of English at the Military Medical Academy of Ankara (1955–58), and at the higher educational establishments in Istanbul (1958–61). After the publication of his most comprehensive Turkish dictionary "Ocean", was invited to the Presidential Palace at Cankaya by Fahri Korutürk, President of the Turkish Republic (1974), was granted for his studies in the Ottoman archives and for the preparation to publish 25 volumes of "Great Turkish Encyclopedia".

Author of about 40 books, among them: "Ocean Encyclopedic Turkish Dictionary" (1971–74); a great number of English, French and Turkish dictionaries; monographs: "The Role of the Balyan Family in the Ottoman Architecture" (1990), "Armenian Churches of Istanbul" (1993), "Western Armenians Throughout History" (3 volumes, 2004), etc.

Member of the Buenos Aires Diplomacy Academy. Lifetime Member of the Cambridge International Biographical Association. Biography Institute Research Association Management Assignee (USA). Honorary Professor of the International Bibliography Institute.

Recipient of: Award of Queen Elizabeth II (1988); title "Life Time Honorary Professorship" of the Paris International Relations Institute (*Academie des Sciences Humaines Universelles*, France); International Medal of Honor, "*International Science, Culture and Art Congress*" (Oxford University, 2008).

2007. Source of information: open publications, media and internet

TUREKIAN Karl Karekin

ԹՅՈՒՐԵԿՅԱՆ Կարլ, Գարեգին

Geochemist. Doctor of Sciences. Sterling Professor of Yale University. Member of the U.S. National Academy of Sciences. Fellow of the American Academy of Arts and Sciences. New Haven, USA. Born in 1927 in New York City. Son of Vaughan Thomas and Victoria Turekian. Married Roxanne, two children: Karla Ann and Vaughan Charles.

Master of Arts (1951) and Doctor of Philosophy (1955) degrees from Columbia University.

Lecturer in Geology, Columbia College of Columbia University (1953–54). Research Associate at the Lamont–Doherty Earth Observatory of Columbia University (1954–56). Assistant Professor (1956), Associate Professor (1961), Professor (1965), Henry Barnard Davis Professor of Geology and Geophysics (1972), Benjamin Silliman Professor (1985), Sterling Professor (2003) of Yale University. Chairman of the Department of Geology and Geophysics (1982–88) and Chairman of the Studies in the Environment (1992–93) of Yale University. Presently Curator of Meteorites and Planetary Science in the Peabody Museum. Member of the Council on Archeological Studies, Director of the Center for the Study of Global Change. Director of the Yale Institute for Biospheric Studies at Yale University.

Author of five books: "Oceans" (*Prentice-Hall*, second edition, 1976); "Chemistry of the Earth" (Holt, 1972); "Man and the Ocean" (with B.J. Skinner, *Prentice-Hall*, 1973), "Oceanography" (with C.L. Drake, J. Imbrie and J. Knauss, *Holt*, 1978) and "Global Environmental Change" (*Prentice-Hall*, 1996). Editor of the "Oceans and Atmospheres" section of the "*Journal of Geophysical Research*" (1969–75). Co-editor of "*Earth and Planetary Science Letters*" (1975–89), Editor of "*Global Biogeochemical Cycles*" (1990–95) and "*Geochimica et Cosmochimica Acta*" (1997–99). Member of the Editorial Board of "*Proceedings of the National Academy of Sciences*" (1996–2000).

Member of the National Academy of Sciences of the USA. Fellow of the American Academy of Arts and Sciences. President of the Geochemical Society (1975–76).

Recipient of: Guggenheim Fellowship (Cambridge University, 1963); Goldschmidt Award; Sherman Fairchild Distinguished Scholar (California Institute of Technology, 1988); Medal of the Geochemical Society (1989); Maurice Ewing Medal of the American Geophysical Union (1997); Wollaston Medal of The Geological Society of London (1998); Kabakjian Award (Armenian Students Association, 2000). Honorary Doctor of Sciences from the State University of New York (SUNY), Stony Brook.

2006. Source of information: open publications, media and internet

V

VAHRAMIAN Herman

ՎԱՅՐԱՍՅԱՆ Հերման

Architect, scholar in the field of Armenian and Near Eastern architecture, painter, sculptor, art critic, writer. Doctor of Philosophy in Architecture. Milan, Italy. Born in 1940 in Tehran (Iran).

Education: Armenian School of Tehran; University of Rome; Milan University (architect-

ture); Doctor of Philosophy in Architecture from the Milan Polytechnic University (1972).

Architect of town planning and constructions (Milan, 1972–74). Founder of: Institute of Communication for the Preservation of the Legacy of Threatened Cultures (Milan, 1977); MUSICAM Institute (with Ludwig Bazil in Munich, Germany, 1981); *OEMME Edizioni* (Publishing House, Milan, 1985).

Author and of more than 120 scientific arti-

cles and 100 books on Armenian, Iranian and Near Eastern architecture, oriental and occidental arts, especially: "Akhtamar" (with Sirarpie Der Nersessian, Milano, Ares, 1974), "Goshavank", "Documents of Armenian Architecture, 7" (with Armen Zarian, Milan, OEMME Edizioni, 1974); "Sevan, Hayravank, Noraduz, Batikian, Hatsarat, Masruts Anapat, Shoghavank, Vanevan, Kotavank, Make-notsats" (with S. Kh. Mnatsakanian, OEMME, 1987); "Gharabagh. Documenti" (Milan, OEMME, 1988), etc. Personal extensions of drawings and sculpture in Italy and Germany. Organizer of a great number of expositions of arts, lectures, concerts and musical festivals. Editor and publisher of books on art, architecture, culture, literature; philosophy, etc. Art critic of some Italian newspapers.

Member of the Italian Union of Journalists (since 1994).

Honorary Citizen of Italy (for his significant efforts at encouraging relations among world nations, 1997). Recipient of: "Best Book of the Year" Prize ("Kambiz", for his book designs, Berinten, Belgium, 1985); Praise Letter of the Iranian Minister of Culture (2004).

2007. Source of information: open publications, media and internet

VARDERESSIAN Varduhi

ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ Վարդուհի

Theatre and cinema actress. People's Actress of the former Soviet Union. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1928 (March 19) in Bucharest (Romania). Daughter of Karapet and Aghavni Varderessian. Repatriated to Armenia in 1946. Married to: Kevorg Abadjian, children: Vahram and Suren.

Graduate of the Studio of Leninakan (now Gyumri, Armenia) Dramatic Theatre (1947). Actress of the Leninakan Dramatic Theatre (1947-1958). Leading Actress of the Sundukyan National Drama Theatre of Yerevan (since 1958).

Performer of a great number of leading roles mainly on the stage of the Sundukyan National Dramatic Theatre, among them: as Johnny ("My Heart's in the Highlands" by W.Saroyan); as Ranevskaya ("The Cherry Orchard" by A.

Chekhov); as Virginia ("Saturday, Sunday, Monday" by Eduardo De Filippo); as Nastassia Filippovna ("Idiot" by Dostoevsky); as Caterine ("Madame Sans-Gêne" by V. Sardou); as Toma Grandmother ("Trees Die Standing Tall" by Alejandro Casona), etc. Her filmography includes 15 leading roles: "For Honour" (as Margarit, 1956); "Northern Rainbow" (as Nune, 1961); "Kariné" (as lawyer's wife, 1967); "Mother's Heart" (as Mariam, 1958); "Hayrik" (as Nvard, 1972); "Blue Lion" (as a servant, 1979); "The Journey" (as Eve's Grandmother, 2002).

Author of the book "Fairy Tale of My Life" (autobiographical, Yerevan, 2003).

Recipient of the title "People's Actress of the Soviet Union" (1988). Honorary Citizen of Yerevan (2002).

2006. Source of information: open publications, media and internet

VOSGANIAN Varujan

ՈՍԿԱՆՅԱՆ Վարյան

Politician, economist, writer. Minister of Economy and Commerce of the Republic of Romania. Senator. Bucharest, Romania. Born in 1958 (July 25) in Craiova (Romania). Married to: Mihaela Vosganian, daughter: Arminé.

Graduate of: Academy of Economic Studies in commerce (Bucharest, 1982); University of Bucharest in mathematics (Bucharest, 1991). Doctor of Philosophy in Economics, Academy of Economic Studies (1998). Associate Professor, Faculty of International Relations, Academy of Economic Studies, Bucharest. Senior Researcher of the National Institute of Economy of Romania.

Member of the *National Liberal Party*, Leader of *Uniemea Fortelor de Dreapta*, right wing liberal party, which was eventually merged into the *National Liberal Party*. Spokesman and Member of Executive Committee of the *National Liberal Party* (1996-2003).

Elected Member of the Chamber of Deputies of the Republic of Romania (1990-92 and 1992-96), Leader of the Parliamentary Group of National Minorities (1992-1995), Member of the Council of National Minorities (since 2003).

Senator, Chairman of the Committee on Budget, Finances, Banking Activity and Capital Markets (1996-2000 and 2004-08). Member of the Romanian Delegation and Member of the Political and Economical Commissions, Parliamentary Assembly of the Council of Europe (since 2004). Coordinator of the National Strategic Commission, *National Liberal Party*, Alliance "Justice and Truth" (2003-05).

Author of several books and of more than 500 publications on economics and politics, literary articles, studies and essays, especially, in economics: "The Transition Contradictions to a Market Economy" (Expert, Bucharest, 1994); "The Front Line Diary" (Staff, Bucharest, 1994); "The Reform of Financial Markets" (Polirom, Iasi, 1999); in poetry: "The Blue Shaman" (poems, "Ararat", Bucharest, 1994); "The Commander Statue" (prose, "Ararat", Bucharest, 1994); "The Queen's Vacant Gaze" (poems, "Cartea Romaneasca", Bucharest, 2001, selected for jubilee of "American Literary Translators Association", Chicago, 2002); "Jesus with One Thousand Arms" (poems, edited by Dacia, Cluj-Napoca, 2004); in politics: "Dialogs with Varujan Vosganian" (referee - Diana Coriciuc, edited by Dacia, Cluj-Napoca, 2000); "The Romanian Right Wing Message. Tradition and Modernity" ("Nemira", Bucharest, 2001). His works have been translated into English, Spanish, Russian, Ukrainian and Armenian.

President of the Armenians Union of

Romania (since 1990). Member of the International Experts Council, Center of European Political Studies, Brussels (1992-1995). Honorary Member of the Scientific Council of the National Institute of Prognosis of Romania. Founding Member of the Romanian Society of Economy. Participant in a number of International reunions organized by: United Nations; International Monetary Fund; Organization for Security and Cooperation in Europe, European Union; World Bank; European Bank for Reconstruction and Development; etc. Member and Vice President (since 2005) of the Romanian Writers' Union. Member of the Romanian Humorists' Association.

Recipient of: Award of the Writers Association in Bucharest for the best prose of the year 1994; Special Prize for poems, "Nichita Stanescu International Poem Festival", Chisinau (2006); Special Prize for constant support to the development of Capital Market in Romania, Sibiu Stock Exchange (2005); Prize for contribution to the development of Capital Market in Romania, Capital Market Awards (2005); Doctor *Honoris causa*, Vasile Goldis University, and Leibniz University, Milan (2006); Prize of Excellency for contribution to the development of Capital Market in Romania, Bucharest Stock Exchange (2006); Prize of the Romanian Academy for contribution to the development of Romanian science and culture (2006).

2006. Source of information: open publications, media and internet

Z

ZAKARIAN Gagik

ԶԱԿԱՐՅԱՆ Գագիկ

Banker, businessman, philanthropist. President of the Moscow "Uniastrum" Bank, Chairman of the Board of "Unibank" (Armenia). Moscow, Russian Federation. Born in 1965 (April 9) in Yerevan. Son of Tigran and Sussanna Zakarian.

Graduate of the Aviation Institute of Moscow (specialty "Aircraft construction", 1987). Postgraduate Research Fellow, Aviation Institute of Moscow (1988-90). Graduate of the Bank Business School of the Russian Academy of Foreign Trade Ministry (Moscow, 2003-04).

Deputy General Director of "Inter-engineering" (1990-93). Vice President of "Uniastrum Holding" (1993-97). Deputy General Director of "Invest-union" (1998-2000). Chairman of

the Board of "Unibank" in Yerevan, Armenia (since 2001). President of the Moscow "Uniastrum" Bank (since 2004). Chairman of the International Association of Money Transfer Networks (since 2006).

Founder of the "Unistream" system of money transfer of "Uniastrum Bank" (with over 100 branches in 45 regions of the country). "Uniastrum" is the official sponsor of a great number of humanitarian, social, educational, scientific and cultural initiatives in Russia, especially of the development of nanotechnology in Russia (2006), special publication series "Rocket and Space Era. Major Landmarks" (since 2001), competition for aspiring young Russian romance singers "Romanciada" (2005), charity programs in Moscow, etc.

Author of more than 400 articles and interviews published in numerous international and Russian journals and periodicals.

Member of: Interregional Bank Council under the Board of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation; Council of the Russian Banks' Association; Supervisory Board of "National Banking Magazine". Board Member of the Russian Armenians Union.

Recipient of: National Award of Russian Banks (2007); National Award "Person of the Year - 2006", "for responsibility of Russian business in the social area" by "Group of companies of RosBusinessConsulting" (Moscow, Russian Federation); Award "Best Banker of the Year 2005", Accounts Chamber of the Russian Federation; Honorable Medal of the Association of Russian Banks "for achievements made for the banking community".

2007. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ZEITUNTSYAN Perdj, ZEITOUNTSIAN Perdj

ՉԵՅԹՈՒՆՅԱՆ ՊԵՐԺ

Novelist, playwright. Former Minister of Culture of the Republic of Armenia. Yerevan, Republic of Armenia. Born in 1938 (July 8) in Alexandria (Egypt), repatriated to Armenia in 1948. Father's name: Armenak.

Graduate of the Pedagogical Institute of

Pyatigorsk (Russia, 1964) and Moscow's Highest Seminar for Screenplay.

Editor in Chief in the Armenian films production company "Hayfilm" (Yerevan). Secretary of the Writers' Union of Armenia (1975). Editor in Chief of the "Pioneer" youth magazine. The first Minister of Culture of the Republic of Armenia (1991-92).

Author of a great number of books, among them novels and short stories: "His first Friend" (1956), "Clod Robert Iserli" (1968), "Arshak the Second" (1977), "The Most Miserable Man" (1981), "The Last Daybreak" (1989), "Don't Look in the Mirror" (2004); 12 plays (majority of which have been performed in the Yerevan Sundukian State Theatre and Khaplarian Dramatical Theatre): "Stand up, the Court is in Session Now" (2005), "Khor Virap" (1999), "Jesus from Nazareth and his 12 Disciples" (2001), "The Most Miserable Man" (1974), etc. Translator from English into Armenian of a number of works: "The Snow of Kilimanjaro" and "Farewell to Arms" (by Ernest Hemingway), "The Quiet American" (by Graham Greene), "Warm River" (by Erskine Preston Caldwell). His works have been translated into French, English, Russian, Arabic, Czech and Greek.

Honorary Member of the Academy of Roman Art and Culture "Accademia Tiberina" (Italy). Member of the Writers' Union of Armenia (since 1957).

Recipient of: State Prizes of Armenia (1981, 1999); Honored Worker of Culture of Armenia (1988); "Movses Khorenatsi" Medal of the Republic of Armenia (1998); "Haykashen Uzunian" Literary Award (Tekeyan Cultural Union, 2005); "Levon Shant" Award (Writers' Union of Armenia, 2004); "G. Sundukian" Literary Award; "Golden Pen" Award (Armenian Union of Journalists); "Ararat" Literary Award (Marseille, 2006); Honorary Citizen of Yerevan (2005); Order "St Mesrop, St. Sahak" (Armenian Appostolic Church, 2007); Order "Surb Mesrop Mashtots" of the Republic of Armenia (2008).

2006. Source of information: open publications, media and internet

ZEKIYAN Boghos Levon

ՉԵՔԻՅԱՆ Պողոս Լևոն,
ՉԵՔԻԵԱՆ Պողոս Լեւոն

Scholar in the field of Armenian studies, theologian, linguist, educator. Doctor of Philosophy, Professor of Ca' Foscary Venice University. Member at Abroad of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. Venice, Italy. Born in Istanbul in 1943.

Education: Mekhitarist "Dprevank" (Seminary) of San Lazzaro (Venice, 1955-59); Master in Philosophy (1962) and in Theology (1966); Specialization in Oriental Theology and Spirituality (1966-1968); Pontificia Universitas Gregoriana (Pontifical Gregorian University, Rome, Italy). Doctor of Philosophy, Istanbul State University (Istanbul, 1973).

High school teaching in: Mekhitarian and Gezonagan High Schools (Istanbul, 1971-1974); Liceo Italiano di Istanbul (1971-1972); Moorat-Raphael College (Venice, 1974-85). University teaching in: Chair of Armenian Language and Literature (University of Venice, since 1976); Chair of Armenian Church Institutions at the Pontifical Institute of Oriental Studies (Rome, since 1988). Invited lecturer at the Istituto Ecumenico San Bernardino (Venice, since 1996). Visiting Professor of the American Armenian International College of the University of La Verne, California (1988/89 - 1991/92). Secretary of the Armenian Academy of Mekhitarist Fathers at San Lazzaro in Venice (1974-81), Principal of Moorat-Raphael College (1982-85). Collaborator of "Centro di Studi e di Documentazione della Cultura Armena" (Milan, 1976-90). Committee Member of the Association Internationale des Études Arméniennes (1982-89, and since 1997). Editor of "Hye Endanik" (periodical, 1974-82); "Bazmavep" (review, 1974-79) and Editor in Chief of "Bazmavep" (1980-85); Co-author and Editor of 22 volumes of "Bazmavep", among which the Proceedings of the 1st (ed. 1978) and the 5th (ed. 1992) International Symposium on Armenian Art. Chief Organizer of "Giornate di Studio: Gli Armeni nella cultura italiana" (1982, 1983, 1984, 1986) and the 5th International Symposium on Armenian Art (1988). Founder and Director of Summer Intensive Course of the

Armenian Language and Culture organized by the Moorat-Raphael College (1984-1986); Summer Intensive Course of the Armenian Language and Culture at the University of Venice (since 1986). Scientific coordinator of exhibition "The Armenians in Italy" (1990). Founder (one of the four founders) and President of the Associazione "Padus-Araxes". Founder (one of the four founders), Vice-president (1991-97) and Member of the Directory Board (since 1997) of the Associazione "Italiarmenia".

Author of 13 monographs, 150 scientific papers and 33 entries in Encyclopedias in the field of Armenian studies, theology and philosophy, among them: "The first steps of the modern Armenian theatre and the movement of Armenian Rebirth" (1975); "Mekhitar of Sebaste. New Illuminator and precursor" (1977); "The Armenian Way to Modernity. Armenian Identity between Tradition and Innovation, Specify and Universality" (1997); "At the Search of Spirituality and of Roots" (2001); "Armenian History and Identity" (2001). Participant of 205 International Conferences (to 161 of these with a paper). Organizer of 23 courses and seminars.

Corresponding Member of the Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti (1992). Member at Abroad of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia (since 1994). Honorary Professor of the "Hrachia Ajarian" free University of Yerevan (Armenia, 1994); Decorated with the Gold Medal of Yerevan State University (2000). Doctor *Honoris causa*, Yerevan State University (2000). Doctor *Honoris causa*, Haybusak free University (Yerevan, 2002). Biographical notice has been represented in the 19th and following editions of Marquis *Who's Who in the World* (USA).

2005. Source of information: "Questionnaire" of the Armenian Biographical Center

ZEMANIAN Armen

ՉԵՄԱՆԻԱՆ Արմեն

Distinguished Professor of Engineering. Doctor of Science. Foreign Member of the National Academy of Sciences of Armenia.

Massachusetts, USA. Born in Bridgewater in 1925 (April 16).

Graduate of: City College of New York (Bachelor of Electrical Engineering, 1947); New York State University at Stony Brook (Master of Electrical Engineering, 1949). Doctor of Science in Engineering (New York University at Stony Brook, 1953).

Assistant Professor, then Associate Professor (1952–62), Professor (1962–83), Leading Professor (1983–98), Distinguished Professor (since 1988) at the New York State University at Stony Brook (Courses of: Electrical Circuit Analysis; Linear Systems; Analytical Foundations of Systems Theory, Electrical Network Theory; Infinite and Transfinite Electrical Networks).

Author of more than 170 articles in transient responses, generalized functions, integral transformations, realizability theory, infinite networks, geophysical modeling, etc., and 6 books, including: *“Realizability Theory for Continuous Linear Systems”* (Academic Press, 1972);

“Kirchhoff’s Laws for Nonlinear Transfinite Networks” (1993); *“Pristine Transfinite Graphs and Permissive Electrical Networks”* (2001); *“Hyperreal Operating Points for Nonlinear Transfinite Networks”* (2004).

Foreign Member of the National Academy of Sciences of Armenia (1990); Member of: National Academy of Engineering of Armenia; Russian Academy of Natural Sciences (1996). Professor *Honoris causa* of the Dubna International University (1996).

Recipient of: Life Fellow of the Institute of Electrical and Electronics Engineers (USA); National Science Foundation Faculty Fellow in Science (USA, 1975–76); Kabakjian Science Award of the Armenian Students Association of America (1982); Kapitsa Gold Medal of the Russian Academy of Natural Sciences (1996). Member of *Tau Beta Pi*, *Eta Kappa Nu*, *Sigma Xi*. Listed in *“Who’s Who in the World”* and in seventeen other biographical indices.

2006. Source of information: open publications, media and internet

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջաբան	5
Հեղինակի մասին	9
Այբբենական ցանկ	10
Ա–Ֆ	18

CONTENTS

Introduction	218
About the Author	221
Alphabetical Listing	222
A–Z	225

ՌՈՒԲԵՐՏ ԲԱԽՉԱԶՅԱՆ
21-րդ դարի սկզբի ՆՇԱՆԱՎՈՐ ՀԱՅԵՐ

ROBERT BAKHTCHADJIAN
FAMOUS ARMENIANS
AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Էջադրումը՝ Գ. Մարգարյանի
Անգլերենի սրբագրիչ՝ Կ. Մոսնյան

Թուղթը՝ օֆսեթ, տպագրությունը՝ օֆսեթ,
չափը՝ 70x100, 1/16, ծավալը՝ 22 տպ. մամուլ,
տպաքանակը՝ 400:

Տպագրված է «ԴԱՎԻԹ ԹԱԳԱՎՈՐ» ՍՊԸ տպարանում